

श्री - १८९९ सवत १९३८
 पोष शुद्ध ६ भीमवार तारीख ८ भी जातेवारी मने १८७८
 "निर्णयमाग" मुद्रायाम्मा रा० रा० तावना दादनाये लापु ने

भागवत

श्री जिनवचनमृतमहोदधिजन्य

धुरधर सुविहित गीतार्थज्ञ पूर्वाचार्य वचन तरंग विष्ट
 विविध विषयक प्रकरणाग्य ग्रंथेभ्यो गत्किचित्संग्रह कृत्वा

श्री मुवापुरीमथ्ये

शा० नीमसिंह माणक नामक श्रावके

स्वामि व गिरिगि

ज्ञानवृक्षार्थे

आ पुस्तक उपावी प्रसिद्ध कसु ने

शके १७९९ सवत १९३८

पोष शुद्ध ६ भीमवार तारीख ८ भी जातेवारी मने १८७८

"निर्णयमाग" मुद्रायाम्मा रा० रा० तावना दादनाये लापु ने

श्रीप्रभवजन प्रनाल्य

પ્રકરણરત્નાકર નામના પુસ્તકના ત્રીજાજાગમાહેલા ગ્રંથોની સ્થૂ

લવિપયાનુક્રમણિકા પ્રારંભ

પહેલો ગ્રંથ શ્રીનેમિચડ્સરિકૃત પ્રવચનસારોદાર નામે છે. એ ગ્રંથ મૂલ તથા બા
જ્ઞાવબોધ સહિત ઢાપ્યો છે. એ ગ્રંથમાં જૈનસેલીમાના જૂઠા જૂઠા બજો ઠગતેર વિષયો
જેણે તેનાં બજોને ઠગતેર દાર વાંધેલા છે. તેમાંનાં વલી કેટલા એક દારોમાં તો પ્રસંગ
ગત તે દારના નામને અનુસારે બીજા પણ અપૂર્વ અપૂર્વ અનેક વિષયો આવેલા છે.
આવજો. પણ એની અનુક્રમણિકા માત્ર બજો ઠગતેર દારોની જ કરી છે, કારણ તે દારોમાં
વલી પ્રસંગે બીજી વાતો જે આવે છે તેની અનુક્રમણિકા કરતાં ગૌરવતા આવે છે.

વિષયોનાં નામ.

પૃષ્ઠ

પ્રથમ મંગલાચરણ તથા એ ગ્રંથમાં કહેવાનાં બજો ઠગતેર દારોનાં
નામ પાંસઠ ગાથાએ કરી કહ્યા છે

- ૧ પહેલા દારમાં ચૈત્યોને વંદન કરવાનો વિધિ કહ્યો છે
- ૨ બીજા દારમાં ગુરુને વંદન કરવાનો વિધિ સવિસ્તર કહ્યો છે, એમાં પચીશ મુ
હપતિની પઢિલેહણા, તથા શરીર આશ્રી પચીશ પઢિલેહણા, તથા આ
વચ્ચે પચીશ વાંદણા, ઠ સ્થાનક, ઠ ગુણ, ઠ ગુરુવચન, આચાર્યાદિ
ક પાંચ અધિકારીનાં લક્ષણ, પાસઠાદિક પાંચ અનધિકારીના લક્ષણ,
પાંચ પ્રતિપેદ, એક અવગ્રહ, પાંચ આદરણ, તે ત્રીજા આશાતના, બીજીશ
દ્રોષ, વાંદણા દેવાના. આઠ કારણ એ સર્વેનું વિસ્તાર સહિત વર્ણન કરેલું છે.
- ૩ ત્રીજા દારમાં પ્રતિક્રમણ કરવાનો વિધિ કહ્યો છે.
- ૪ ચોથા દારમાં પચ્ચક્ષણ લેવાનો વિધિ કહ્યો છે. એમાં પ્રત્યેક પચ્ચક્ષણ
ના પેઠ, પ્રત્યેક પચ્ચક્ષણના આગાર, તે આગારોનું સ્વરૂપ, ચાર પ્રકારના
અશનાદિકનું સ્વરૂપ, જેમાં નિવિ અને નિધિ આતાના સ્વરૂપ, તથા
અનંતકાય અને અનન્દ વસ્તુના લક્ષણો, તથા તેમનાં કેટલાંક

નામો વિગેરે અનેક વાતો દેખાડીએ.

૫ પાંચમા ધારમાં કાયોત્સર્ગ કરવાનો વિધિ કહ્યો છે

૬ ઇષ્ટ ધારમાં ગૃહસ્થને પઢિકમવાના વારવ્રતના, તથા જ્ઞાનાચાર, દર્શનાચાર, ચારિત્રાચાર, વીર્યાચાર, તપાચાર, સંલેપણાવ્રત, કર્માદાનના, અને સમ્યક્ત્વના મૂલી એકશોને ચોવીશ અતિચાર કહ્યા છે. એમાં ઉક્ત જ્ઞાનાચારાદિકનાજેદ વચાણતા તપાચારનાજેદ સવિસ્તરપણે કહ્યા છે.

૭ સાતમા ધારમાં જરત તથા એસ્વતક્ષેત્રોમા જૂત, વર્તમાન તથા જવિષ્યકાલમા ચોવીશીપણે જે તીર્થકરો થઈ ગયા છે, થયા છે તથા થશે, એમ પાંચ ચોવીશીના નામો કહ્યા છે

૮ આઠમા ધારમાં રૂપજાદિક તીર્થકરોના આઠ ગણધરોના નામ કહ્યા છે

૯ નવમા ધારમા ચોવીશે તીર્થકરોની પ્રથમ પ્રવર્તનીડનાં નામ કહ્યા છે

૧૦ દશમા ધારમા અરિહત નામ કર્મ ઉપાર્જન કરવાના જે વીશ યાનક છે, તેમના નામ એકેકા સ્થાનના વર્ણનયુક્ત સવિસ્તરપણે કહ્યાં છે

૧૧ અગ્યારમા ધારમા રૂપજાદિકતીર્થકરોનાં માતાપિતાના નામ કહ્યા છે

૧૨ બારમા ધારમાં તીર્થકરોના માતાપિતાની ગતિ કહી છે

૧૩ તેરમા ધારમા ઉત્કૃષ્ટ અને જઘન્યથી વિચરતાં તીર્થકરોની સંખ્યા, અને ચંચદમા ધારમાં કલ્કૃષ્ટ અને જઘન્યથી તીર્થકરોના જન્મની સંખ્યા કહી છે

૧૪ પદરમા ધારમાં તીર્થકરોના ગણધરોની સંખ્યા કહી છે

૧૫ સોલમા ધારમા તીર્થકરોના મુનિયોની સંખ્યા કહી છે

૧૬ સત્તરમા ધારમા તીર્થકરોની સાધવીડની સંખ્યા કહી છે.

૧૭ અઠારમા ધારમા તીર્થકરોના વૈક્રિયલબ્ધિવતની સંખ્યા કહી છે

૧૮ ડગણીશમા ધારમા તીર્થકરોના વાદીડની સંખ્યા કહી છે.

૧૯ વીશમા ધારમાં તીર્થકરોના અવધિજ્ઞાનીડની સંખ્યા કહી છે

૨૦ એકવીશમા ધારમા તીર્થકરોના કેવલજ્ઞાનીડની સંખ્યા કહી છે

૨૧ બાવીશમા ધારમા તીર્થકરોના મનપર્યવજ્ઞાનીડની સંખ્યા કહી છે

૨૨ ત્રેવીશમા ધારમા તીર્થકરોના ચૌદ પૂર્વધર સાધુડની સંખ્યા કહી છે

૨૩ ચોવીશમા ધારમા તીર્થકરોના શ્રાવકોની સંખ્યા કહી છે

૨૪ પચીશમા ધારમા તીર્થકરોની શ્રાવિકાડની સંખ્યા કહી છે

૨૫ ઠવીશમા ધારમા તીર્થકરોના જુહોના નામો કહ્યા છે

૨૬ સત્તાવીશમા ધારમા તીર્થકરોની દેવીડના નામો કહ્યા છે. .

- ૨૮ અઘ્નવીશમા દારમાં તીર્થકરોના શરીરનાં પ્રમાણ કહ્યાં છે . ૯૮
- ૨૯ ડંગણત્રીશમા દારમાં તીર્થકરોનાં લઘુણો અથવા લંબન કહ્યાં છે. ૯૮
- ૩૦ ત્રીશમા દારમાં તીર્થકરોના શરીરોના વર્ણ કહ્યા છે. ૯૯
- ૩૧ એકત્રીશમા દારમાં તીર્થકરેં દીક્ષા લીધી તેના પરિવાર કહ્યાં છે. ૯૯
- ૩૨ વત્રીશમા દારમાં તીર્થકરોના આયુષ્યનું પ્રમાણ કહ્યું છે ૧૦૦
- ૩૩ તેત્રીશમા દારમાં જે તીર્થકરો જેટલા સાધુર્તની સાથે નિર્વાણ પામ્યા, તે સાધુર્તની સંખ્યા કહી છે. ૧૦૦
- ૩૪ ચોત્રીશમા દારમા જે તીર્થકર જે સ્થાનકે મોકુદ્ગયા તે સ્થાનકો કહ્યાં છે. ૧૦૧
- ૩૫ પાંત્રીશમા દારમા પેહેલા તીર્થકર થયા પછી વીજો તીર્થકર કેટલે કાલે થયો? તેના અંતરનું કાલમાન કહ્યું છે એ દારમાં તીર્થકર ચક્રવર્તિ અને વાસુદેવો-એતું અંતર તથા જે તીર્થકરના વારામાં અથવા આંતરે જે ચક્રવર્તિ, અને જે વાસુદેવો થયાં છે, તેના નામ તથા તેમના શરીરનું પ્રમાણ તથા આયુષ્ય વિગેરે ઘણી વાતો કહેલી છે. ૧૦૧
- ૩૬ ષત્રીશમા દારમા જે તીર્થકરના વારામાં તીર્થનો વિષ્ણુદ થયો, તે કહેતાંવતાં તેમા તેનું અંતર પ્રમુખ પણ કહ્યું છે. ૧૦૯
- ૩૭ સાઢત્રીશમા દારમાં દશ આશાતનાના નામ કહ્યાં છે. ૧૧૦
- ૩૮ આઢત્રીશમા દારમા ચોરાશી આશાતનાના નામ કહ્યાં છે. તથા એથી પ્રાપ્ત થતા ગૃહસ્થને દોષો તથા સાધુએ કેટલા કાલસુધી જિનમંદિરમાં રહેવું? इत्यादिक કહ્યું છે ૧૧૦
- ૩૯ ડંગણચાલીશમા દારમાં અષ્ટ મહાપ્રાતિહાર્યોનાં નામ કહ્યાં છે. ૧૧૪
- ૪૦ ચાલીશમા દારમાં ચોત્રીશ અતિશયનાં નામ કહ્યા છે. ૧૧૪
- ૪૧ એકતાલીશમા દારમાં અઢાર દોષોનાં નામ કહ્યાં છે .. ૧૨૦
- ૪૨ વેતાલીશમા દારમાં નામસ્થાપનાદિ ચાર પ્રકારના જિન કહ્યાં છે ૧૨૦
- ૪૩ તેંતાલીશમા દારમા તીર્થકરોનું દીક્ષાસંબંધી તપ કહ્યું છે .. ૧૨૧
- ૪૪ ચુમાલીશમા દારમાં તીર્થકરોનું જ્ઞાનસંબંધી તપ કહ્યું છે ૧૨૧
- ૪૫ પીસ્તાલીશમા દારમાં તીર્થકરોનું મોકુદ્સંબંધી તપ કહ્યું છે ૧૨૧
- ૪૬ ઝેંતાલીશમા દારમાં જવિષ્યકાલનેવિપે થવાના જે ચોવીશે તીર્થકરો તેમના જીવોનાં નામ કહ્યા છે ૧૨૨
- ૪૭ સઢતાલીશમા દારમાં અધઃઋત્વ અને તિથર્થા લોકનેવિપે સિદ્ધિને પ્રાપ્ત થતા જીવોની સંખ્યા એક સમયાશ્રી કહી છે ૧૨૪

- ૪૮ અહતાલીશમા ધારમાં એક સમયે થતા સિદ્ધોની સંખ્યા કહી છે. . ૧
- ૪૯ ઊગણપચાશમા ધારમાં સિદ્ધના પનર જેદના નામ કહ્યા છે .. ૧
- ૫૦ પચાશમા ધારમાં ઠલ્લુટ, મધ્યમ અને જઘન્ય એ ત્રણ પ્રકારની અવગાહના એ કરી એક સમયને વિષે કેટલા સિદ્ધ થાય? તેની સંખ્યા કહી છે ૧
- ૫૧ એકાવનમા ધારમાં ગૃહસ્થલિંગ, અન્યલિંગ, અને સ્વલિંગે થતા સિદ્ધોની સંખ્યા એક સમયાશ્રી કહી છે. ૧
- ૫૨ વાવનમા ધારમાં ઘટ્ટીશ આદેવેદ નિરતરપણે એકશોને આઠ સીમ, એક સમયથી આઠ સમય સુધી સીજતા સિદ્ધોની સંખ્યા કહી છે. ૧
- ૫૩ ત્રેપનમા ધારમાં સ્ત્રીવેદ, પુરુષવેદ અને નપુત્તકવેદના સીજતા જીવોની સંખ્યા એકસમયાશ્રી કહી છે તથા કેડ ગતિથી આવીને કેટલા જીવો એક સમયને વિષે ઠલ્લુટથી સિદ્ધ થાય? તેણ કહ્યું છે ૧
- ૫૪ ચોપનમા ધારમાં સિદ્ધોનું સંસ્થાન કહ્યું છે . . ૧
- ૫૫ પંચાવનમા ધારમાં સિદ્ધોને રહેવાનું સ્થાન કહ્યું છે .. ૧
- ૫૬ ઠળ્પનમા ધારમાં સિદ્ધની ઠલ્લુટી અવગાહના કહી છે . ૧
- ૫૭ સત્તાવનમા ધારમાં સિદ્ધની મધ્યમ અવગાહના કહી છે . . ૧
- ૫૮ અઞ્જાવનમા ધારમાં સિદ્ધની જઘન્ય અવગાહના કહી છે ૧
- ૫૯ ઊગણસાતમા ધારમાં શાશ્વત જિનના આમત્રણપૂર્વક નામ કહ્યાં છે ૧
- ૬૦ સાતમા ધારમાં જિનકલ્પી સાધુના ઉપકરણોની સંખ્યા કહી છે ૧
- ૬૧ એકશતમા ધારમાં સ્થવિરકલ્પી સાધુના ઉપકરણોની સંખ્યા તથા તેનાં પ્રમાણ, અને પ્રયોજનાદિક તથા, ઉપકરણાદિકની વ્યવસ્થાને અર્થે સાધુરૂના જેદ, તથા તુલ્યનાના પાંચપ્રકાર વિગેરે કહ્યા છે ૧
- ૬૨ વાશતમા ધારમાં સાધ્વીરૂના ઉપકરણોની સંખ્યા કહી છે ૧
- ૬૩ ત્રેશતમા ધારમાં જિનકલ્પી સાધુરૂ ઠલ્લુટથી એક વસ્તિમાં કેટલા હોય? તેની સંખ્યા કહી છે. ૧
- ૬૪ ચોશતમા ધારમાં આચાર્યના ઘટ્ટીશ ગુણોનાં નામ કહ્યાં છે એમાં આઠ પ્રકારની ગણીની સપત્ત, તે પ્રત્યેકના ચાર ચાર જેદ કરતા ઘટ્ટીશ જેદ, તેમાં ચારપ્રકારનો વિનય મેલવતા ઘટ્ટીશ ગુણ થાય છે. તથા પ્રકારાંતરે દર્શનાચાર, જ્ઞાનાચાર, ને ચારિત્રાચારના આઠ આઠ જેદ કરતાં ચોવીશ, તથા ચારપ્રકારનું તપ મેલવતા ઘટ્ટીશ ગુણ કહ્યા છે એ શિવાય બીજી પણ ગુરુના ગુણની ઘટ્ટીશીરૂ કહી છે.. ૧

૬૫	પાંશવમા ધારમાં વિનયના બાવન જેદ કહ્યા છે.	૧૫૫
૬૬	ઠાશવમા ધારમાં ચરણ સિત્તરીના સિત્તેર જેદ છે એમાં પાંચ મહા વ્રત, દશપ્રકારનો શ્રમણધર્મ, સત્તર પ્રકારનું સંયમ, દશપ્રકારનું વૈયાવચ, નવપ્રકારે બ્રહ્મચર્યની શુભિ, જ્ઞાનત્રિક તે જ્ઞાન, દર્શન ને ચારિત્ર, બાર પ્રકારનું તપ, ક્રોધાદિ ચારનો નિગ્રહ, એ સર્વ સિત્તેરજેદ કહ્યા છે.	૧૬૦
૬૭	સહસ્રવમા ધારમાં કરણ સિત્તરીના સિત્તેર જેદ છે, એમાં ચાર પિંદુચિ શુદ્ધિ, પાંચ સમિતિ, બાર જાવના, બાર પડિમા, પાંચ ઇંદ્રિયોનો નિપેદ, પચીશ પડિલેહણા, ત્રણ શુભિ, અને ચાર અનિગ્રહ—એ સમસ્ત વસ્તુ આ છે. તેમાં પ્રથમ પિંદુચિદિમાં આહારલેવાના વેતાલીશ ઢોપ સ વિસ્તરપણે વસ્તાયા છે	૧૬૮
૬૮	અઢશવમા ધારમાં જંઘાચારણ અને વિદ્યાચારણ મુનિઝની ગમનશક્તિ કહી છે, તથા તેમના જેદ પણ અનેક રીતે દર્શાવ્યા છે	૧૭૮
૬૯	ઝંગણોતરમા ધારમાં પરિહારવિશુદ્ધિતપનું સ્વરૂપ કહ્યું છે.	૧૭૯
૭૦	સિત્તેરમાં ધારમાં યથાજંદિ સાધુઝનું સ્વરૂપ કહ્યું છે	૧૮૭
૭૧	एकोतेरमा धारमा निर्यामक जे ग्लानीनी परिचर्या करे, तेना अ उतालीश जेद प्रत्येक जेदना वर्णन सहित कह्या છે	૧૮૩
૭૨	બહોતેરમા ધારમા પાંચ મહાવ્રતની પચીશ શુજનાવનાઝ કથન કરી છે	૧૮૬
૭૩	તોતેરમા ધારમાં પચીશ અશુજનાવનાઝનું કથન કહ્યું છે	૧૯૦
૭૪	ચુમોતેરમા ધારમાં મહાવ્રતોની સંખ્યા કહી છે.	૧૯૫
૭૫	પંચોતેરમા ધારમાં રૂતકર્મ વાંદણાની સંખ્યા કહી છે	૧૯૬
૭૬	ઠોતેરમા ધારમાં કયાલેત્રમાં કેટલા ચારિત્રપ્રાપ્તથાય તેની સંખ્યા કહી છે	૧૯૬
૭૭	સીત્તોતેરમા ધારમાં સ્થિતકલ્પનું વર્ણન કરેલું છે	૧૯૬
૭૮	ફેઠોતેરમા ધારમા અસ્થિતકલ્પનું વ્યાખ્યાન કહ્યું છે	૧૯૭
૭૯	ઝંગણાંસીમા ધારમાં પાંચ જાતનાં ચૈલ્યોના નામ કહ્યાં છે.	૧૯૦
૮૦	એંસીમા ધારમાં પાંચપ્રકારના પુસ્તકોનાં નામ કહ્યાં છે.	૧૯૧
૮૧	અવ્યાસીમા ધારમાં પાંચ પ્રકારના ઢાંઢાનું વર્ણન કહ્યું છે.	૧૯૧
૮૨	વ્યાસીમા ધારમાં પાંચ જાતનાં તૃણ કહ્યાં છે.	૧૯૩
૮૩	ઝ્યાસીમા ધારમા પાંચ જાતનાં ચર્મ કહ્યાં છે.	૧૯૩
૮૪	ચોરાસીમા ધારમાં વસ્ત્રનું પંચક કહ્યું છે	૧૯૪
૮૫	પંચ્યાસીમા ધારમાં અવગ્રહના પાંચ જેદ કહ્યા છે.	૧૯૫

૮૬	ઠગાસીમા દારમાં બાવીશ પરિસદ્ વિસ્તારપૂર્વક કહ્યા છે. . .	૨૬૫
૮૭	સલ્યાસીમા દારમાં માંદલીના સાત પ્રકાર દર્શાવ્યા છે . . .	૨૭૨
૮૮	અઠગાસીમા દારમાં જબુસ્વામિ પઠી દશ વસ્તુનો વિષેદ તેનાં નામ કહ્યાં છે.	૨૭૩
૮૯	નેઘ્યાસીમા દારમાં રૂપકશ્રેણીનું સ્વરૂપ કહ્યું છે	૨૭૩
૯૦	નેઘૂંમા દારમાં ડપશમશ્રેણીનું સ્વરૂપ કથન કહ્યું છે.	૨૮૧
૯૧	एकाणुमा દારમાં સ્થમિલના એકહજાર ને ચોવીશ જાંગા કહ્યાં છે	૨૮૬
૯૨	बाणुमा દારમાં પદ સંખ્યાએ યુક્ત ચત્તર પૂર્વનાં નામ કહ્યાં છે .	૨૯૨
૯૩	त्र्याणुमा દારમાં પાંચ નિયયોનું સ્વરૂપ કથન કહ્યું છે	૨૯૪
૯૪	चोराणुमा દારમાં પાંચ પ્રકારના શ્રમણનું કથન કહ્યું છે	૨૯૮
૯૫	पंचाणुमा દારમાં જમવાની એપણાનું પચક કહ્યું છે .	૨૯૮
૯૬	तनुमा દારમાં પિંદપાનની એપણાનું સત્તક કહ્યું છે	૩૦૦
૯૭	सत्ताणुमा દારમાં નિદ્ધાચર્યાની આઠ વીધિનું સ્વરૂપ કહ્યું છે.	૩૦૨
૯૮	अष्टाणुमा દારમાં દશ પ્રકારના પ્રાયશ્ચિત્ત વર્ણવ્યા છે. .	૩૦૩
૯૯	नवाणुमा દારમાં ડગસામાચારીનું સ્વરૂપ અને શોમા દારમાં પદવિજાગ સામાચારીનું સ્વરૂપ લખાણું છે	૩૦૭
૧૦૧	एकशो ને એકમા દારમાં દશ પ્રકારની ચક્રવાલ સામાચારી કહી છે	૩૦૮
૧૦૨	एकशो એમા દારમાં નિર્ગયપણું જીવને પાંચવાર આવે તે દર્શાવ્યું છે	૩૧૩
૧૦૩	एकशोને ત્રીજા દારમાં સાધુના વિહારનું સ્વરૂપ કથન કહ્યું છે .	૩૧૩
૧૦૪	एकशो ને ચારમા દારમાં અપ્રતિબદ્ધ વિહારનું સ્વરૂપ કહ્યું છે	૩૧૩
૧૦૫	एकशोને પાંચમા દારમાં જાત અને અજાત કત્તપનું સ્વરૂપ દર્શાવ્યું છે	૩૧૪
૧૦૬	एकशो ને ષષ્ઠા દારમાં સાધુને અચિત્ત પરત્વવાનું અને ષષ્ઠા કરવાની દિશિ કહી છે	૩૧૪
૧૦૭	एकशो ને સાતમા દારમાં દીક્ષાને અયોગ્ય એવા અઠાર પ્રકાર ના પુરુષોએ, તેમના લક્ષણો કહ્યાં છે	૩૧૦
૧૦૮	एकशोને આઠમા દારમાં વીશ પ્રકારની સ્ત્રીનું દીક્ષાને અયોગ્ય છે. તેમનાં લક્ષણ કહ્યાં છે	૩૨૩
૧૦૯	एकशो નવમા દારમાં દશ પ્રકારના નપુંસક દીક્ષાને અયોગ્ય છે, અને ષ પ્રકારના નપુંસક દિક્ષાને યોગ્ય છે, તેમના લક્ષણો કહ્યાં છે	૩૨૩
૧૧૦	एकशोને દશમા દારમાં વિકલેદિય થએલા પુરુષોને દીક્ષા આપવા થી નિવા થાય, માટે ન આપવી એમ કહ્યું છે.	૩૨૫

- ૧૧૧ એકશો અગ્યારમા ધારમાં જેટલા મૂલ્યનું વસ્ત્ર યતિને કલ્પે તે કહ્યું છે ૨૨૬
- ૧૧૨ એકશો વારમા ધારમા સિવાતરપિંમના જેવ તથા તે લીધ્યે થકે જે દોષોનો સંજવ થાય છે તે કહ્યું છે તથા અપવાદે સિવાતરપિંમ લેવાનો વિચાર, ડલ્યાદિ કથન કહ્યું છે. ૨૨૬
- ૧૧૩ એકશો ને તેરમા ધારમા જેટલા શ્રુત નાણે સમ્યક્ત્વ હોય તે કહ્યું છે ૨૨૭
- ૧૧૪ એકશો ચંદમા ધારમાં જેમ નિયંત્રણ ચતુર્ગતિમાં નમે, તે દર્શાવ્યું છે ૨૨૭
- ૧૧૫ એકશોપન્નરમા ધારમાં સેત્રાતીત, એકશો સોલમા ધારમાં માર્ગાતીત, એકશોસત્તરમા ધારમા કાલાતીત, અને એકશો અઢારમા ધારમાં પ્રમાણાતીત-એ ચાર વાનાના ચાર ધાર સાથે વસ્ત્રાણાં છે ૨૨૭
- ૧૧૬ એકશો ડંગળીશમા ધારમા સુખસયા, અને એકશો વીશમા ધારમા હાલસવાનું સ્વરૂપ ઇચ્છ્ય અને જાવના જેવે કરી કહ્યું છે ૨૨૮
- ૧૧૭ એકશોએકવીશમા ધારમાં અશુભક્રિયાના તેર સ્થાનક કહ્યાં છે. ૨૨૮
- ૧૧૮ એકશો બાવીશમા ધારમા ચાર પ્રકારના સામાયક છે, તેનેવિપે એક જવાશ્રી કેટલા આકર્ષે થાય તેનો વિચાર કહ્યો છે. ૨૨૯
- ૧૧૯ એકશો ત્રેવીશમા ધારમા શીલાગના અઢાર હજાર જગ કહ્યા છે. ૨૨૯
- ૧૨૦ એકશો ચોવીશમા ધારમાં સાત નયનું સ્વરૂપ દર્શાવ્યું છે. ૨૩૦
- ૧૨૧ એકશો પચીશમા ધારમાં સાધુને વસ્ત્ર લેવાનો વિધિ કહ્યો છે. ૨૩૦
- ૧૨૨ એકશો ઠવીશમા ધારમાં આગમવ્યવહાર, શ્રુતવ્યવહાર, આજ્ઞાવ્યવહાર, ધારણાવ્યવહાર ને જીતવ્યવહાર એ પાંચનું સ્વરૂપ ઇષ્ટકૃષ્ટકૃ કહ્યું છે. ૨૩૧
- ૧૨૩ એકશો સત્તાવીશમા ધારમાં જેવારે ચારિત્ર ગ્રહણ કરે, તેવારે ચોલપ ટાલિક પાંચ પ્રકારનાં યથાયાત થાય તે વર્ણવ્યા છે. ૨૩૨
- ૧૨૪ એકશો અષ્ટાવીશમા ધારમા રાત્રી જાગરણ કરવાનો વિધિ કહ્યો છે ૨૩૨
- ૧૨૫ એકશો ડંગળત્રીશમા ધારમા આલોચણ આપનાર ગીતાર્થ ગુરુની ગવે પળા કરવાસારું જોવા નિકલવું, તેનું સ્વરૂપ કહ્યું છે.. ૨૩૩
- ૧૨૬ એકશો ત્રીશમા ધારમાં ગુરુ જે આચાર્યાદિક તેની, અશુભ તે આધા કર્માદિક વોપે હાલિત અને શુભતે સહતાલીસ વોપેરહિત, એવા અશના દિકે જેટલા કાલમુધી પ્રતિજાગરણ કરવી, તેનો કાલ કહ્યો છે. ૨૩૪
- ૧૨૭ એકશો એકત્રીશમા ધારમા ઉપધિ ધોવાનું કાલમાન કહ્યું છે ૨૩૪
- ૧૨૮ એકશો વત્રીશમા ધારમા જોજનના જાગ દર્શાવ્યા છે ૨૩૫
- ૧૨૯ એકશો તેત્રીશમા ધારમા વસ્ત્રિ જે ઉપાશ્રય તેની શુદ્ધિ કહી છે. ૨૩૫

૧૫૫	અકશો પંચાવનમા ધારમાં જેટલું દેત્ર ઝલંબન કહ્યાથી વસ્તુ અચિત્ત થાય તે, તથા અચિત્ત થકાંપણ આચરણ અનાચરણ કરવું કેન કરવું? તે કહ્યું છે.	૪૦૨
૧૫૬	અકશો ઢપનમા ધારમાં ચોવીશ પ્રકારના ધાન્યના નામ કહ્યાં છે.	૪૦૩
૧૫૭	અકશો સત્તાવનમા ધારમાં સત્તર પ્રકારનાં મરણની વ્યાખ્યા કહી છે.	૪૦૩
૧૫૮	અકશો અષ્ટાવનમા ધારમાં પલ્લોપમનું પ્રમાણ કહ્યું છે.	૪૦૪
૧૫૯	અકશો ઝંગણશાઠમા ધારમાં સાગરોપમનું પ્રમાણ કહ્યું છે.	૪૦૯
૧૬૦	અકશો સાતમા ધારમાં અવસર્પિણીનું પ્રમાણ કહ્યું છે.	૪૧૦
૧૬૧	અકશો અકશઠમા ધારમાં ઇત્તસર્પિણીના કાલનું પ્રમાણ કહ્યું છે.	૪૧૦
૧૬૨	અકશો બાશઠમા ધારમા ચારપ્રકારના પુજ્જપરાવર્તનનું સ્વરૂપ દર્શાવ્યું છે.	૪૧૧
૧૬૩	અકશોને ત્રેસઠમા ધારમાં પન્નર કર્મજૂમિનું સ્વરૂપ દર્શાવ્યું છે.	૪૧૪
૧૬૪	અકશોને ચોશઠમા ધારમાં અકર્મજૂમિનું સ્વરૂપ દર્શાવ્યું છે.	૪૧૫
૧૬૫	અકશો પાંસઠમા ધારમાં આઠ પ્રકારના મદ દર્શાવ્યા છે.	૪૧૫
૧૬૬	અકશો ઠાશઠમા ધારમાં પ્રાણાતિપાતના બે તેતાલીશનેદ દર્શાવ્યા છે.	૪૧૫
૧૬૭	અકશો સડસઠમા ધારમાં અકશો આઠ પ્રમાણ કહ્યાં છે. એટલે સંરજ, સ મારજ ને આરજ, એના અકશોને આઠ જેદ વિવરી કહ્યાં છે.	૪૧૬
૧૬૮	અકશો અડશઠમા ધારમા બ્રહ્મચર્યના અઢાર જેદ કહ્યાં છે.	૪૧૭
૧૬૯	અકશો ઝંગણોતેરમા ધારમા દશ પ્રકારનું સંપ્રાપ્ત અને ચત્તર પ્રકારનું અસંપ્રાપ્ત મલીને ચોવીશ પ્રકારના કામનું સ્વરૂપ દર્શાવ્યું છે.	૪૧૭
૧૭૦	અકશો સીતેરમા ધારમા દશ પ્રાણનાં નામ પ્રદર્શિત કહ્યાં છે.	૪૧૯
૧૭૧	અકશો અકોતેરમા ધારમા દશ જાતનાં કટપત્તુઓનું સ્વરૂપ કહ્યું છે.	૪૧૯
૧૭૨	અકશો બહોતેરમા ધારમાં સાત નરકનાં નામ તથા ગોત્ર કહ્યાં છે.	૪૨૧
૧૭૩	અકશો તહોતેરમા ધારમા નારકીના આવાસની સંખ્યા કહી છે.	૪૨૧
૧૭૪	અકશો ચૂમોતેરમા ધારમા સાતે નરકનેવિપે વેદના છે તે કહી છે.	૪૨૧
૧૭૫	અકશો પંચોતેરમા ધારમાં સાતે નારકીનાં આયુષ્ય કહ્યાં છે.	૪૨૨
૧૭૬	અકશો ઠહોતેરમા ધારમાં સાતે નારકીના શરીરનું માન કહ્યું છે.	૪૨૨
૧૭૭	અકશો સીતોતેરમા ધારમાં નારકીમાં ઇત્પત્તિ, નાશ અને વિરહકાલકહ્યો છે.	૪૨૩
૧૭૮	અકશો ઇહોતેરમા ધારમાં નારકીનેવિપે લેશ્યાનું સ્વરૂપ કહ્યું છે.	૪૨૩
૧૭૯	અકશો ઝંગણાંસીમા ધારમા નારકીમાં અવધિજ્ઞાનનું સ્વરૂપ કહ્યું છે.	૪૨૩
૧૮૦	અકશો અંસીમા ધારમાં પરમાધામિનું સ્વરૂપ દર્શાવ્યું છે.	૪૨૪
૧૮૧	અકશો અખ્યાતીમા ધારમાં નારકીયકી ઇદવત્યાલીવોને જે જે લક્ષિ	

नो संजव होय ते कहुं वे.,

૫૬	૧૮૨	અકશો ઢ્યાસીમા ઢારમા નારકીનેવિપે જેજીવોનું ડપજતું ધાય તે કહ્યું.	૪૨
૫૭	૧૮૩	અકશો ઢ્યાસીમા ઢારમા અક સમયનેવિપે કેટલા નારકી ડપજે? તેમ	
૫૮		જ અકશોને ડોહ્યાસીમા ઢારમા અક સમયનેવિપે તે નરકમાર્થી કેટ	
૫૯		લા જીવો નીકલે? તેનું સ્વરૂપ કથન કહ્યું.	૪૩
૬૦	૧૮૫	અકશો પંચ્યાસીમા ઢારમા પોતાનીજ કાયનેવિપે જેટલો કાલ રહેયું	
૬૧		પડે, તેને કાયસ્થિતિકહિં અે અેકેડિયાદિક જીવોનીકાયસ્થિતિ કહીં.	૪૪
૬૨	૧૮૬	અકશો ઢ્યાસીમા ઢારમા અેકેડિયાદિક જીવોની નવસ્થિતિ કહીં.	૪૫
૬૩	૧૮૭	અકશો સત્યાસીમા ઢારમા અેકેડિયાદિક જીવોના શરીરનુ માન કહ્યું.	૪૬
૬૪	૧૮૮	અકશો અઢ્યાસીમા ઢારમા પાંચે ડિયનુ સ્વરૂપ અને વિપય કહ્યાં.	૪૭
૬૫	૧૮૯	અકશો નેઢ્યાસીમા ઢારમા અેકેડિયાદિકને લેશ્યા કહીં.	૪૮
૬૬	૧૯૦	અકશો નેયુમા ઢારમાં અેકેડિયાદિક જીવોની ગતિ કહીં.	૪૯
૬૭	૧૯૧	અકશો અકાણુમા ઢારમા અેકેડિયાદિક જીવોની આગતિ કહીં.	૫૦
૬૮	૧૯૨	અકશોબાણુમા ઢારમાં ડપજતા અને મરતા જીવોને વિરહકાલ તથા	
૬૯		અકશો ઢ્યાણુમા ઢારમાં ડપજતા અને મરતાની સંખ્યા કહીં.	૫૧
	૧૯૩	અકશો ડોરાણુમા ઢારમાં ડાર નિકાયના ઢેવોની આયુસ્થિતિ કહીં.	૫૨
૭૦	૧૯૫	અકશો પંચાણુમા ઢારમા ડારનિકાયના ઢેવોનાં ડુવન કહ્યાં.	૫૩
૭૧	૧૯૬	અકશોઢનુમા ઢારમા ડાર નિકાયના ઢેવોનું વેદમાન કહ્યું.	૫૪
૭૨	૧૯૭	અકશોસત્તાણુમા ઢારમા ઢેવોને લેશ્યાં કેટલી હોય તે કહીં.	૫૫
૭૩	૧૯૮	અકશોઅઢાણુમા ઢારમાં ઢેવોને અવધિજ્ઞાનનુ માન કહ્યું.	૫૬
૭૪	૧૯૯	અકશો નવાણુમા ઢારમાં ઢેવોને ડત્પત્તિનો વિરહકાલ કહ્યો.	૫૭
૭૫	૨૦૦	અકશોમા ઢારમાં ઢેવોને ડલ્ત્તનાનો વિરહકાલ કહ્યો.	૫૮
૭૬	૨૦૧	અકશોને અકમા ઢારમા ઢેવો અક સમયમા કેટલા ડપજે અને અક સ	
૭૭		મયમા કેટલા ડવે તે કહ્યું.	૫૯
૭૮	૨૦૨	અકશોને ઢીજા ઢારમા ઢેવોની ગતિ કહીં.	૬૦
૭૯	૨૦૩	અકશોને ઢીજા ઢારમા ઢેવોની આગતિ કહીં.	૬૧
	૨૦૪	અકશોને ઢોથા ઢારમા સિલ્ગતિમા ડપજતાને વિરહ કહ્યો.	૬૨
૮૦	૨૦૫	અકશોને પાંચમા ઢારમાં જીવોને પ્રલેક શરીરે આહાર ગ્રહણ કેવીરીતે	
		કરવો? તેના અને આસોઆસના પ્રકાર કહ્યાં.	૬૩
૮૧	૨૦૬	અકશોને ઢા ઢારમા ઢ્રણસેને ઢ્રેસઢ પાલ્લમીના જેડ કહ્યાં.	૬૪

૨૦૭	વશેને સાતમા ધારમાં આત પ્રકારના પ્રમાદ કહ્યા છે.	૪૫૨
૨૦૮	વશેને આઠમા ધારમાં નરતદેત્રના ચક્રવર્તિનાં નામ કહ્યાં છે.	૪૫૨
૨૦૯	વશેને નવમા ધારમાં નરતદેત્રના બલદેવોનાં નામ કહ્યાં છે.	૪૫૨
૨૧૦	વશે દશમા ધારમાં નરતદેત્રના વાસુદેવોનાં નામ કહ્યાં છે.	૪૫૨
૨૧૧	વશે અગ્યારમા ધારમાં નરતદેત્રના પ્રતિવાસુદેવોનાં નામ કહ્યાં છે.	૪૫૪
૨૧૨	વશે બારમા ધારમાં ચક્રવર્તિનાં ચૌદ રત્નોનાં નામ કહ્યાં છે.	૪૫૪
૨૧૩	વશે તેરમા ધારમાં ચક્રવર્તિના નવનિધાન કહ્યા છે.	૪૫૬
૨૧૪	વશે ચૌદમા ધારમાં એક આદેદેશને એકશેને ઠેતાલીસ પર્યંત છુદી છુદીરીતે સમસ્ત જીવોના જેદ કહ્યા છે.	૪૫૯
૨૧૫	વશેપંચરમા ધારમાં આત કર્મનાં નામ કહ્યાં છે.	૪૬૨
૨૧૬	વશેસોલમા ધારમાં આત કર્મની એકશેને અઘાવન ઉત્તર પ્રકૃતિ છે તેનાં નામ તથા તેરું સ્વરૂપ કહ્યું છે.	૪૬૨
૨૧૭	વશેસત્તરમા ધારમાં કર્મનો વંધ, ઉદય, ઉદીરણા અને સત્તા કહ્યાં છે.	૪૭૦
૨૧૮	વશેઅઠારમા ધારમાં કર્મનો અવાધાકાલ તથા કર્મની સ્થિતિ કહી છે.	૪૭૧
૨૧૯	વશેઉગ્ગણીશમા ધારમાં વેતાલીશ ગુણપ્રકૃતિ કહી છે.	૪૭૨
૨૨૦	વશેવીશમા ધારમાં વ્યાસી પાપપ્રકૃતિ કહી છે.	૪૭૩
૨૨૧	વશેએકવીશમા ધારમાં પ્રતિજેદો સહિત વપશમિક, ક્ષાયક, ક્ષાયો પશમિક, ઉદયિક, પરિણામિક અને સન્નિપાત એઠાવજું સ્વરૂપ કહ્યું છે.	૪૭૩
૨૨૨	વશેબાવીશમા ધારમાં જીવનાં ચૌદ સ્થાનક અથવા જેદ કહ્યા છે.	૪૮૦
૨૨૩	વશેત્રેવીશમા ધારમાં અજીવના ચૌદ જેદ કહ્યા છે.	૪૮૦
૨૨૪	વશેને ચોવીશમા ધારમાં ચૌદ ગુણસ્થાનકનાં સ્વરૂપ કહ્યાં છે.	૪૮૦
૨૨૫	વશેનેપચીશમા ધારમાં ચૌદમાર્ગાણાં સ્થાનક કહ્યાં છે.	૪૮૧
૨૨૬	વશેનેઠવીશમા ધારમાં બાર વપયોગનાં નામ કહ્યાં છે.	૪૮૩
૨૨૭	વશેસત્તાવીશમા ધારમાં પંચર યોગનાં નામ કહ્યાં છે.	૪૮૩
૨૨૮	વશેઅઘાવીશમા ધારમાં જે ગુણસ્થાનની સાથે જીવ પરલોક જાય, તે ગુણસ્થાનકનાં નામ, અને જે ગુણસ્થાનક જીવની સાથે પરલોકે ન જાય, તેમનાં નામ સહિત વિવહા કરી છે.	૪૮૩
૨૨૯	વશેઉગ્ગ્રીણશમા ધારમાં ચૌદ ગુણાણાં કાલમાન કહ્યું છે.	૪૮૪
૨૩૦	વશેગ્રીશમા ધારમાં નારકી, તિર્યંચ, મનુષ્ય, અને દેવતાને વૈક્રિય શરીર સંવંધી વસ્તુઓ વિકૃત્વિણાકાલ જે છે તે કહ્યો છે.	૪૮૪

બીજો ગ્રંથ શ્રીમદ્દાવીરજિનસ્તુતિરૂપ દોઢસો ગાથાનું હુંમિનું સ્તવન, શ્રીમદ્દશો વિજયજી ઉપાધ્યાયનું રચેલું જે જેમાં હુંદકમતિનું નિરાકરણ કરેલું છે તે ગ્રંથ શ્રી પદ્મવિજયજીના કરેલા વાલાવબોધ સહિત ગાપ્યો છે તેની સ્પૂલ વિષયાનુક્રમણિકા.

પ્રથમ ઢાલમા મગલાચરણ, પ્રયોજન, સંબંધ અને અનિધેય કહીને પઠી સ્થાપનાનિદેષો તથા શ્રીવીતરાગ ચારે નિદેષે સત્ય છે, તથા જિન પ્રતિમા વાંદવા યોગ્યજ છે; એમ સિદ્ધાંતસાચે દેખાડ્યું છે - એમાં ચાર પ્રકારનાં સત્ય, તથા દશ પ્રકારના જાણસત્ય, તથા ચાર નિદેષા શ્રી શ્રાવણકની કરણીમાંજ સિદ્ધ કહ્યા છે. એ સિવાય બિનીજિપીનાં ઝ વાદ્ધરણ, તથા જયાચારણ અને વિદ્યાચારણમુનિઠાં જિનપ્રતિમાને વદ ન કહ્યું છે તે, તથા બીજાં પણ પ્રસંગાગત અનેક વદાદ્ધરણો છે.

૫૬૯

બીજી ઢાલમાં પ્રતિમાને વાદવી તો સ્વરી, પણ પૂજવી નહીં, એવું બોલનાર ને સિદ્ધાંતસાચે દેવતાઠાં જિનપ્રતિમા પૂજી તેના અધિકારોદેખાડ્યા છે. જેમાં મુખ્ય અધિકાર તો સૂરિયાજ દેવનો છે અને તે સિવાય બીજા પણ ઘણા અધિકારો છે તથા ચૈત્ય શબ્દનો અર્થ જિનપ્રતિમાજ થાય છે, તથા પૂર્વ પદ્મા શબ્દના અર્થ અનેકરીતે કહ્યા છે તથા મનુષ્યોથી દેવો અધિક વિવેકવાળા છે, માટે એમની પૂજાદિકરણી અવશ્ય માનવીજ જોઈએ. ઇત્યાદિક અનેક વાતો દર્શાવી છે.

૫૭૯

ત્રીજી ઢાલમાં જે મૂર્તિ, દેવતાની પૂજાદિક શુનકરણીમા આદું અવહું બોલે છે, તેમને મનુષ્યોની પૂજાદિક કરણી સિદ્ધાંતની સાચે દેખાડી છે એમા અંબડ પરિવ્રાજકનો અધિકાર તથા ચૈત્યશબ્દનો અર્થ જિનપ્રતિ માજ થાય છે, તે વ્યુત્પત્તિ સહિત વ્યાકરણના નિયમપૂર્વક દેખાડ્યો છે. તથા આણંદ શ્રાવક, સિદ્ધાર્થ રાજા, અને મુખ્યતાએ જૌપદિએ જિનપ્રતિમા પૂજી છે, તેવના અધિકાર સિવાય શ્રેણિક મદ્દાવલ પ્રમુખ બીજા પણ શ્રાવકોએ પ્રતિમાપૂજનરૂપ શુનકૃત્ય કહ્યું છે તે દેખાડ્યું છે.

૬૧૦

ચોથી ઢાલમા જે કુમતિઠ પૂજામા હિસા માને છે, તેમને સિદ્ધાંતોની સાચે જિનપૂજાનું કૃત્ય તે અહિસારૂપ છે એમ દેખાડ્યું છે એમા પ્રસંગા ગત શશ્વ પુષ્કલી શ્રાવકોના પોસહ તથા સાર્ધર્મિ વાત્સલ્યના અધિકાર તથા શ્રીકૃષ્ણ થાવચ્છા પુત્રે વીઠ્ઠા લીધી તેવારે લોકોના ઘરના નિર્વાહ કરવા આ શ્રીદાકાનગરીમાં પદહ વજાડાવ્યો તેનો અધિકાર તથા શ્રેણિક, વદાઈન પ્રમુખ રાજાઠના સામ્મદ્ધાના અધિકાર, તુર્ગી

- આ નગરીના આવકોના બલીકર્મના અધિકાર, તથા જિનપૂજા છે; તે સમકિતસંચરની કરણી છે, તથા પ્રથમ તીર્થંકર શ્રી રૂષ્ણદેવજીએ લે સ્વન, સિલ્પ અને ગણિત કલાઈ શિખવી તેનાં ડહાદુરણો અને હેતુ, સ્વરૂપ તથા અનુબંધ એવા હિંસાના ત્રણજેઢ વિગેરે અનેકવાતો દેખાહીઈ છે. ૬૩:
- પાંચમાં ઢાલમી જિનપ્રતિમાનું વર્ણન સિદ્ધાંતોમાં વસ્તારે છે તે દેખાહીયું છે એમાં શાશ્વતા, નંદીશ્વર પ્રમુખના જિનવિબને જેરીતે શુદ્ધ દ્રવ્ય જાવથી કલ્યાણીક પ્રમુખ દિવસોનેવિપે અનેક પૂજન કરવા યોગ્ય ઉત્તમ વસ્તુએકરી દેવો પૂજા કરેછે. તે બધું સવિસ્તરપણે દેખાહીયું છે. ૬૪:
- ઢઠી ઢાલમાં યોગવહીને સૂત્ર વાંચવાં તથા જણવાં, અને સૂત્ર, જ્ઞાપ્ય, નિર્યુક્તિ, ચૂર્ણિ, ટીકા, એ પંચાંગી પ્રમાણ કરવી, તથા અસલાઈ ઢાલ વી, ઇત્યાદિક અનેક વાતો કહેલીછે. એમાં સિદ્ધાંતોમાં નેહું બોલનાં પા ઘાતર દેખાહીયાં છે, તથા પ્રસંગે ઉદ્દેશ નિદ્દેશ, નિર્ગમન અને ક્ષેત્ર કા જ પુરિપાદિકનાં સ્વરૂપ દેખાહીયાં છે ૬૫:
- ત્રીજો ગ્રંથ શ્રીમદ્દશોવિજયજી ઉપાધ્યાયનો લખેલો કાગલ છે. જેમાં જૈનસૈ જીથી વિપરીત ચાલનારા એવા દિગંબર લોકો, તથા દુઢક લોકોઉપર રૂપાકરીને કેટલાએક મહત્ ગ્રંથોને અનુસારે તેમને શિશ્વામણ આપ તાં ઉપદેશ કહ્યોછે. ૬૬:
- ચોથો ગ્રંથ નિગોદઢત્રીસી બાલાવબોધસહિત છે, એમાં નિગોદનું સ્વરૂપ ઢત્રી શ ગાથાએકરીને વર્ણન કહ્યું છે. ૬૭:
- પાંચમો ગ્રંથ રત્નાકરસૂરિકત રત્નાકરપંચવીશી બાલાવબોધસહિત છે. એમાં ર ત્નાકરસૂરિએ પરમેશ્વરની સ્તુતિ કરતાં પોતાના અંત કરણથી વૂર્ગુણો, દર્શાવી વૈરાગ્યરસેયુક્ત આત્મનિંદા કરી છે. ૬૮:
- ઢઠો ગ્રંથ શ્રીમદ્દશોવિજયજી ઉપાધ્યાય રચિત શ્રીસીમંધરસ્વામિની વિનતિ રૂપ સવાસો ગાથાનું સ્તવન બાલાવબોધસહિત ઢાપ્યું છે. એ સ્તવ નમાં જુદી જુદી અગ્યાર ઢાલો છે, અને તેમાં જૈનમાર્ગથી વિપરી તરીતે ચાલનારા તથા અસત્યોપદેશ આપી જોલા અજ્ઞાની લોકોને જ્ઞામાવનારા એવા વેષધારીઈને સિદ્ધાંતાનુસારે શિક્ષા આપી છે. તથા તે સિવાય એને પ્રસંગે એકજ જ્ઞાનવાદિ તથા એકજ ક્રિયાવાદિ એવા એકાં તમત ગ્રાહકોને શિશ્વામણ દેતા નિશ્ચય અને વ્યવહાર બન્ને નયની મૂલ્યતા રાખતાં પરમેશ્વરની વિનતિ કરી છે. ૬૯:

૨ વીજો ગ્રંથ શ્રીમદ્દાવીરજિનસ્તુતિરૂપ દોઢસો ગાથાનું હુંમિનું સ્તવન, શ્રીમદ્દશો વિજયજી ઉપાધ્યાયનું રચેલું છે જેમા દુંદકમતિનું નિરાકરણ કરેલું છે. તે ગ્રંથ શ્રી પદ્મવિજયજીના કરેલા વાલાવવોધ સહિત ઠાપ્યો છે. તેની સ્થૂલ વિષયાનુક્રમણિકા.

પ્રથમ ઢાલમા મગલાચરણ, પ્રયોજન, સંવધ અને અજિધેય કહીને પઠી સ્થાપનાનિક્ષેપો તથા શ્રીવીતરાગ ચારે નિક્ષેપે સભ્ય છે, તથા જિન પ્રતિમા વાંદવા યોગ્યજ છે, એમ સિદ્ધાંતસાહે દેખાડ્યું છે એમાં ચાર પ્રકારનાં સભ્ય, તથા દશ પ્રકારનાં જાપાસભ્ય, તથા ચાર નિક્ષેપા શ્રી શ્યાવદ્યકની કરણીમાંજ સિદ્ધ કહ્યા છે એ સિવાય વિનીલિપીનાં ઠ વાહરણ, તથા જયાચારણ અને વિદ્યાચારણમુનિઠં જિનપ્રતિમાને વદ ન કહ્યું છે તે, તથા વીજાં પણ પ્રસંગાગત અનેક વદાહરણો છે

૫૬૫

વીજી ઢાલમાં પ્રતિમાને વાદવી તો સ્વરી, પણ પૂજવી નહી, એટલે વોલનાર ને સિદ્ધાંતસાહે દેવતાઠં જિનપ્રતિમા પૂજી તેના અધિકારોદેખાડ્યા છે. જેમાં મુખ્ય અધિકાર તો સૂરિયાજ દેવનો છે અને તે સિવાય વીજા પણ ઘણા અધિકારો છે તથા ચૈત્ય શબ્દનો અર્થ જિનપ્રતિમાજ થાય છે, તથા પૂર્વ પદ્મા શબ્દના અર્થ અનેકરીતે કહ્યા છે તથા મનુષ્યોથી દેવો અધિક વિવેકવાલા છે, માટે એમની પૂજાદિકરણી અવશ્ય માનવીજ જોઈએ. ઇત્યાદિક અનેક વાતો દર્શાવી છે

૫૬૫

ત્રીજી ઢાલમાં જે મૂર્તિ, દેવતાની પૂજાદિક શુનકરણીમાં આહું અવહું બોલે છે, તેમને મનુષ્યોની પૂજાદિક કર્મણી સિદ્ધાંતની સાહે દેખાડી છે. એમાં અંબડ પરિત્રાજકનો અધિકાર તથા ચૈત્યશબ્દનો અર્થ જિનપ્રતિ માજ થાય છે, તે વ્યુત્પત્તિ સહિત વ્યાકરણના નિયમપૂર્વક દેખાડ્યો છે. તથા આણદ શ્રાવક, સિદ્ધાર્થ રાજા, અને મુખ્યતાએ જૌપદિએ જિનપ્રતિમા પૂજી છે, તેવના અધિકાર સિવાય શ્રેણિક મદ્દાબલ પ્રમુખ વીજા પણ શ્રાવકોએ પ્રતિમાપૂજનરૂપ શુનકરત્ય કહ્યું છે તે દેખાડ્યું છે.

૬૧૦

ચોથી ઢાલમા જે કુમતિઠં પૂજામા હિસા માને છે, તેમને સિદ્ધાંતોની સાહે જિનપૂજાનું કલ્પ તે અહિસારૂપ છે એમ દેખાડ્યું છે એમા પ્રસંગા ગત શશ્વ પુષ્કલી શ્રાવકોના પોસહ તથા સાર્ધર્મિ વાતસભ્યના અધિકાર તથા શ્રીકૃષ્ણે થાવજ્ઞા પુત્રે દીક્ષા લીધી તેવારે લોકોના ઘરના નિ વાહ કરવા આ શ્રીદાકાનગરીમા પડહ વજાડાવ્યો તેનો અધિકાર તથા શ્રેણિક, વદાઈન પ્રમુખ રાજાઠંના સામ્મદ્યાના અધિકાર, ટુગી

અનુક્રમણિકા.

આ નગરીના આવકોના વલીકર્મના અધિકાર, તથા જિનપૂજા છે; તે સમકિતસંચરની કરણી છે, તથા પ્રથમ તીર્થંકર શ્રી રૂપનદેવજીએ લે સ્વન, સિલ્પ અને ગણિત કલાઈ શિખવી તેનાં ડાહરણો અને હેતુ, સ્વરૂપ તથા અનુબંધ એવા હિંસાના ત્રણજેઠ વિગેરે અનેકવાતો દેખાડીઈ છે. પાંચમાં ઢાલમી જિનપ્રતિમાનું વર્ણન સિદ્ધાંતોમાં વસ્તારે છે તે દેખાડ્યું છે. એમાં શાશ્વતા નંદીશ્વર પ્રમુખના જિનચિત્રને જેરીતે શુદ્ધ દ્રવ્ય નાવથી કલ્યાણીક પ્રમુખ દિવસોનેવિષે અનેક પૂજન કરવા યોગ્ય સ્તમ વસ્તુએકરી દેવો પૂજા કરેછે. તે બધું સવિસ્તરપણે દેખાડ્યું છે. ઠઠી ઢાલમા યોગવહીને સૂત્ર વાંચવાં તથા જણવાં; અને સૂત્ર, નાપ્ય, નિર્ધુક્તિ, ચૂર્ણિ, ટીકા, એ પંચાંગી પ્રમાણ કરવી, તથા અસલાઈ ટાલ ચી, ક્ષત્યાદિક અનેક વાતો કહેલીછે. એમાં સિદ્ધાંતોમાં નેત્રુ બોલનાં પા તાંતર દેખાડ્યાં છે, તથા પ્રસંગે વહેશ નિહેશ, નિર્ગમન અને ક્ષેત્ર કા લ પુરિપાદિકનાં સ્વરૂપ દેખાડ્યાં છે.

ત્રીજો ગ્રંથ શ્રીમદ્દશોવિજયજી ડપાધ્યાયનો લખેલો કાગલ છે. જેમાં જૈનતૈ લીધી વિપરીત ચાલનારા એવા દિગંબર લોકો, તથા ઢુંઢક લોકોઉપર રૂપાકરીને કેટલાએક મહત્ ગ્રંથોને અનુસારે તેમને શિશ્વામણ આપ તાં વપદેશ કહ્યોછે.

ચોથો ગ્રંથ નિગોદઢત્રીસી બાલાવબોધસહિત છે, એમાં નિગોદનું સ્વરૂપ ઢત્રી શ ગાથાએકરીને વર્ણન કહ્યું છે.

પાંચમો ગ્રંથ રત્નાકરસૂરિકત રત્નાકરપંચવીશી બાલાવબોધસહિત છે. એમાં ર ત્નાકરસૂરિએ પરમેશ્વરની સ્તુતિ કરતાં પોતાના અંત કરણથી ઢૂર્ગુણો, દર્શાવી વૈરાગ્યરસેયુક્ત આત્મનિંદા કરી છે. .. ..

ઢઠો ગ્રંથ શ્રીમદ્દશોવિજયજી ડપાધ્યાય રચિત શ્રીસીમંધરસ્વામિની વિનતિ રૂપ સલાસી ગાથાનું સ્તવન બાલાવબોધસહિત ઢાપ્યું છે. એ સ્તવ નમાં જુદી જુદી અગ્યાર ઢાલો છે, અને તેમા જૈનમાર્ગથી વિપરી તરીતે ચાલનારા તથા અસલ્યોપદેશ આપી નોલા અજ્ઞાની લોકોને ત્રમાવનારા એવા વેષધારીઢને સિદ્ધાંતાનુસારે શિક્ષા આપી છે. તથા તે સિવાય અને પ્રસંગે એકજ જ્ઞાનવાદિ તથા એકજ ક્રિયાવાદિ એવા એકાં તમત ગ્રાહકોને શિશ્વામણ દેતા નિશ્ચય અને વ્યવહાર બન્ને નયની મૂલ્યતા રાખતા પરમેશ્વરની વિનતિ કરી છે.

સાતમો ગ્રંથ શોનનમુનિની કરેલી ચતુર્વિંશતિ જિનસ્તુતિ વાલાવવોધ સહિ
ત ઠાપોઠે એ ગ્રંથમા એકેકા તીર્થકરની ચાર ચાર શ્લોકેકરી સ્તુતિ
કરીઠે તેમા શાર્દૂલવિક્રોદિત, રુચિરા, પુષ્પિતાગ્રા, મંદાક્રાંતા, નર્દટક,
સુગંધરા, દ્રુતજલિત, હરિણિ, દંમકાદિક અપૂર્વ વૃત્તોમા અજંગ, શ્લે
પાર્ય, યમકાદિક, સમચરણીદ્ય પ્રાસાદિક કાવ્યચાતુર્ય, રસયુક્ત અ
ને ઝપમા અલંકારો સહિત પરમપાંમિત્યયુક્ત વિદ્વજ્ઞાનપ્રદર્શનીય.
એવી અનુપમ રચના ઢે. .

૪૬૦

આઠમો ગ્રંથ નવવૈરાગ્યશતક ઢે એ પૂર્વાચાર્યોનો કરેલો ઢે. એ ગ્રંથ ટવાર્થ
સહિત ઢાપ્યો ઢે એમાં શાતરસ મુખ્ય ઢે

૫૧૩

નવમો ગ્રંથ અજિતશાંતિ સ્તવનની પેરે શ્રી કૃષ્ણ વીર જિનસ્તુતિ સંસ્કૃત
જાપામાં છુદી છુદી જાતના અનેક વ્રતોએ કરી કહેલીઢે

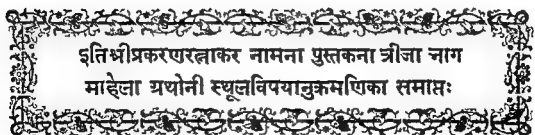
૫૩૫

દશમો ગ્રંથ રુદયપ્રદીપ પટ્ટત્રિશિકા ઢે એ ગ્રંથ સંસ્કૃત જાપામાં ઢે એમા
માર્ગાનુ સારી પુરુપોને યોગ્ય સચ્ચોપદેશ ઢે.

૫૩૭

અગ્યારમો ગ્રંથ માર્ગાનુસારીના લઠ્ઠણનાં દશ કાવ્ય, હેમચંદ્રાચાર્યકૃત
યોગશાસ્ત્રમાંથી કાઢાઢેલા ઢે તે ઢાપ્યાં ઢે

૫૩૯

इति श्रीप्रकरणरत्नाकर नामना पुस्तकना त्रीजा जाग
माहेला ग्रथोनी स्थूलविषयानुक्रमणिका समाप्तः

॥ श्री जिनैश्वर्य नमः ॥

अथ

श्री प्रवचनसारोद्धारग्रंथ बालावबोधसहित प्रारब्धते.

प्रथम अर्थकर्त्ता, रूपजादि तीर्थं करोने नमस्कार करेते.

प्रार्थितं ॥ श्रीमन्नाज्ञेयादीन्, नत्वा कृत्वा च शारदां चित्ते ॥

प्रवचनसारोद्धार, करोमि बालावबोधमहं ॥ १ ॥

अवतरणः— प्रत्येक शास्त्रना आरंभमां अनीष्ट देवताना वंदनरूप मंगलाचरण करवानी श्रेष्ठ - पुरुषोनी रीति ठे, ते प्रमाणे आ ग्रंथना आरंभमां पण प्रथम ग्रंथकर्त्ता मंगलाचरण करे ठे अने ते मंगलाचरण द्वाराए ग्रंथनां अग्निधेय संबंध प्रयोजन तथा अधिकारी ए चार अनुबंधोनी सूचना करे ठे.

मूल आर्याः— नमिकण जुगाड जिणं, बोधं नवाण जाणण निमित्तं; पवण सारुद्धार, गुरुवएसा समासेण ॥ १ ॥ अर्थ— जुगादि जिन जे श्री रूपनदेव जगवान, तेमने नमस्कार करीने नव्य प्राणीउने बोध यवासारु संक्षेपे करी गुरु ना उपदेश वहे प्रवचन सारोद्धारने कहुं ठुं आ आर्यामां जुगादि जिन श्री रूप नदेव जगवानने नमस्कार कखो ठे ते वरु आचनेविषे, मंगलाचरण सिद्ध यहुं. नव्य प्राणीउं कहेवाथी, अधिकारीनी सूचना करी, जाणवा - निमित्ते ए प्रयोजन जाणवुं अने प्रवचनसारोद्धार, ए अग्निधेय कखु; गुरुना, उपदेशरूप-कथनवरु ग्रंथना वाच्य वाचक नाव संबंध जणाव्यो. ॥ १ ॥

अवतरण.— हवे चोसठ गाथाए करी वरुं ने ठोतेर द्वार कहेठेः— मूल आर्या.—चिद् वदण वदणयं, पद्मिकमणं पञ्चखाण मुस्तग्गो; चोवीस समहिय सर्प, गि हि पद्मिकमणाड थाराणं ॥-१ ॥ अर्थ.— प्रथम चैत्यवदनद्वार, जे वधा द्वारो मां श्रेष्ठ ठे; तेनुं वर्णन करुं ठुं—त्यां चैत्य शब्दे जिन प्रतिमा ते चड्कांत, सूर्य कांत, मरकत, (सोनुं) मुक्ताफल, अथवा शैलदल (पापाण) प्रमुखनी वनावेली पण चित्तना जावेकरी अथवा कर्मकरी-साक्षात् तीर्थकरनी बुद्धि उत्पन्न थाय तेथी “चैत्य” कहिये तेने काया, मन, तथा वचनेकरी जे प्रणिधान करवुं तेने

“चैत्य वदना” कहियें एवी चैत्यवदनानी विधिने केहेवे करी चैत्य वदनारूप प्रथम द्वार समजवो.

हवे किया किया जाविके केवी केवी रीते चैत्यवदन करवुं ते प्रकार दर्शावे ठे:- चैत्यवदन करनारो जो कोई महर्द्धिक कृद्वित राजादिक होय तो तेरो “सवाए इष्टिए, सवाए दित्तिए, सवा पछुइए, सब वलेण, अने सब पोरिसेण” एवां वचनो वढे जिनशासन प्रभावना निमित्ते मोटी कृद्विएकरी चैत्यवदना करवी. अने जो सामान्य बैजववालो पुरुष होय तो तेरो औदित्यादिकनो परिहार करी अने लोकोना उपहासनो त्याग करीने चैत्यवदन करवाने प्रवर्त्तवु. त्या पुष्प तांडुलादिक सचित्त इव्यनो परिहार करी, कटक, (कडा) कुमज, केपूर, अने हारादिक उचित्त इव्य लईने एक वस्त्र परिधान पहेरवो ने बीजा उपला वस्त्रवमे उन्न रासण करवुं एवी रीते पुरुषाश्रयी विधि जाणवी हवे स्त्रीए केवीरीते चैत्यवदन करवुं ते दर्शावे ठे:- पोतोतुं शरीर सारीपठे ढांकीने विनय नत गात्र ठतां मस्तके अजली बंधन करी चित्तने एकाय राखी श्री वीतरागनुं दर्शन करवा पाच अजिगम पूर्वक श्री जिन मंदिरमा प्रवेश करे एविपे श्री जगवती सूत्रमा कसु ठे - “सचित्ताणं दिवाण, विउसरणाए, अचित्ताणं दिवाण, अविउसरणा याए, एगल सानिएण, उत्तरा संगेण, चक्षुफासे, अजलिय गह्णेण, मणसो एगति करणे णं,” अने क्यांक “एगांइ अचित्ताण, दिवाण, विउसरणाए” एवां पाठ पण दी गमां आवे ठे एनो अर्थ आवीरीते थाय ठे - पूर्वोक्त कृद्विवान राजादिक पुरुष ज्यारे चैत्यवदन करवाने अर्थे जिनमदिरमां प्रवेश करे ल्यारे तत्काल पोतानां राजचिन्ह व्रत्र, चामर, तथा मुकुटादिक बाहेर भूकी देवा जोइए, पोतानी साथे राखवां नही एविपे सिद्धातमा बीजे ठेकाणे पण कसु ठे - “अवहट्टुरा यककुदाइ, पंचवरराई ककुदरूवाइ, खगंतचोवाहण, मञ्जंतचामराउय” एवीरीते ए विधि सहैपे देखांमी अने देवताउनी चैत्यवदननी विधि ग्रंथकर्त्ता आगलदेखामशे “हवे “वदणयं” एटले जे गुणवतनी वदना करवी ए बीजो द्वार, परिक्रमवु ए त्रीजो द्वार, पञ्चखाण करवा ए चोथोद्वार, पञ्चखाण (प्रत्याख्यान) एटले प्रत्याख्यान शब्दमांथी प्रति-आ-ख्यान ए त्रण पद नीकले ठे ते दरेक पदनो जुदो जुदो अर्थ थाए ठे ते आवीरीते - “प्रति” एटले खेळ प्रवृत्तिने प्रतिकूल पणे, “आ” एटले मर्यादा विवक्षित कालमान लक्षण, “ख्यान” एटले कथन करवु तेने पञ्चखाण कहियें, अने पांचमो उत्तर्ग द्वार. ॥ १ ॥

मूल आर्या—नरहंमि नूयसंपद्, नविस्त तिष्ठंकराण नामाई; एरचयंमिवि
ताई, जिणाणु संपद् नविस्ताणं ॥३॥ उसहाई जिणंदाणिं, आइम गणहर पवि
तणी नामा; अरिहंत जिनघाणा, जिण जणणी जणय नाम गई. ॥४॥ उक्किठ ज
हन्नेणं, संखा विहरंत तिष्ठ नाहाणं, जम्मा समएवि संखा, उक्किठ जहन्निया तेसिं ॥५॥
जिण गणहर मुणि समणी, वेउविय वाइ अवहि केवलिणो; मण नाण चउदस पु, वि
सद्दु सड्डीण संखाओ ॥६॥ जिण जस्का देवीओ, तणु माण लंठणाणि वन्नाय; वय परि
वारो सवा, उअंच सिवगमण परिवारो. ॥७॥ निवाण गमण ठाणं, जिणतराईच तिष्ठ
बुद्धेओ; दस चुजसीवा आसा, यणाउ तह पाडिहेराई. ॥८॥ चउतीताइ सयाण, दोस्ता
अछारसारिह चउकं; निरुमणो नाणम्मी, निवाणं मिअ जिणाण तवो. ॥ ९ ॥
जावि जिणोत्तर जीवा, संखा उट्ठाह तिरिय सिद्धाणं; तहयइक समय सिद्धा, णं
ते पन्नरस जेएहिं. ॥ १० ॥ अवगाहणायसिद्धा, उक्किठ जहन्न मस्सिमाएअ;
गिहिलिग अन्नलिग स्सलिग सिद्धाण संखाओ. ॥११॥ वत्तीताई सिद्धंतिय विरयंजा
व अठ अहिय सयं, अठ समयेहि एकिकूणं जावेक्क समयंतं ॥१२॥ थेवेए पुंवे
ए, नपुसए सिद्धमाण परिसंखा; सिद्धाणं संठाणं, अछविइ ठाणच सिद्धाणं ॥
॥ १३ ॥ अवगाहणाय तेसिं, उक्कोसा मस्सिमा जहन्नाय, नामाइ चउन्हंपिहु,
सासय जिणनाह पडिमाणं. ॥ १४ ॥ उवगरणाणं संखा, जिणाण अविराण
साहुणीणं च, जिण कप्पिआण सखा, उक्किठा एक वसहीण. ॥१५॥ ठत्तीसं सू
रिगणा, विणओ बावन्न जेअ पडिनिन्नो; चरणं करणं जया, विज्जा चारण गम
ण सत्ती ॥ १६ ॥ परिहार विसुद्धि अहा, लंढानिज्जा मयाण अडयाला; पण
वीस जावणाओ, सुहाय असुहाय पण वीसं ॥ १७ ॥ संखा महवपाणं, किइ क
म्माणय दिपो तया खित्ते, चारित्ताणं सखा, त्रियकप्पो अत्रियकप्पोय. ॥१८॥ चेइय
पुंढय दंमय, तण चम्म डुसाइ पंच पत्तेयं, पंच अवग्गह जेया, परीसहा मंमजीस
त्त. ॥ १९ ॥ दस ठाण बुवद्धेओ, खवगस्सेढीअ उवसमस्सेढी, थंमिल्लाण सह
स्सो, अहिओ चउसहिय वीसाए. ॥ २० ॥ पुवाणं नामाई, पयसंखा संजुआइ
चउदसवि, निगंथा समणाविय, पत्तेयं पंच पंचेव. ॥ २१ ॥ गासे सणाण पण
गं, पिंने पाण्य एतणा सत्त; निक्का यरिया वीही, णु मछगं पाय ठिताई. ॥२२॥
सामायारीओहं, मि पय विनागंमि तहय दसहाओ; निगंयत्तं जीवस्स पंच वारा
उ जयवासे. ॥२३॥ साहु विहार सख्ख, अप्पमिबद्धोय सोविहे यवो; जाया जा
या कप्पो, परिववणु चार करणदिसी. ॥२४॥ अछारस पुरिसेसु, वीसं इड्डीसु दस ॥

नपुंसेसु, पद्मावणा अणरिहा, तद्विगलंगस्तरूवाइ ॥ २५ ॥ जंमुद्धजईकपं, वडं
 सेझाय रस्तपिमोय; जेत्तिय सुतेसम्मं, जह निग्गथा विचउगइआ ॥ २६ ॥ खि
 ने मग्गे काले, तद्दा पमाणे अईय मकप, उह मुह सेझ चउकं, तेरस किरियाण
 गाणाइ. ॥ २७ ॥ एगम्मि बहु जवे सुअ, आगरिसा चउविहेवि सामइए; सीजं
 गाणछारस, हस्तं नय सत्तगं चव ॥ २८ ॥ वडग्गहणविहाणं, ववहारा पंच
 तह अहा जायं, निसि जागरणम्मि विही, आलोअण दोयगनेसा ॥ २९ ॥ गुरु पमु
 हाण कीरइ, असुअसुअेहि जे तिअं काल, उवदीधोअणकालो, नोअण नायाव
 सहिसुदि. ॥ ३० ॥ सलेहणा ड्वाजस, वरिसे वसहेण वसहि संगहण, उस
 णिस्तफासु अस्तवि, जलस्त सच्चिया कालो ॥ ३१ ॥ तेरहीओ तिरिया, ए
 माणवीओ नराण देवीओ, देवाण जग्गुणाओ, जित्ति अ मत्तेण अहिआओ ॥
 ॥ ३२ ॥ अडेरयाण दसगं, चउरो नासाउ वयण सोलसग, मासाण पंच नेया,
 नेया वरिसाण पंचेव. ॥ ३३ ॥ लोग्गस्तरूव सन्ना, उ तित्ति चउरोव दसव पनर
 सवा, तह सत्तसठ लक्खेण, जेअ विसुअं च सम्मत्तं ॥ ३४ ॥ एग विह ड्वाविह
 तिविहं, चउहा पंचविह दसविहं सम्म, दवाइ कारगाई, उवसम नएहि वासम्म
 ॥ ३५ ॥ कुल कोडीण संखा, जीवाणं जोणि लक्ख चुलसीइ, तिक्कालाई वित्त, उ
 विवरणं तड्ढि पडिमाओ ॥ ३६ ॥ धन्नाण मवीअत्तं, खेत्ताईयाण तह अचित्तत्तं,
 धन्नाई चोवीत्तं, मरणं सत्तरस नेयंच. ॥ ३७ ॥ पत्तिओवम अयर वस, प्पिणी
 ए उवसप्पिणी विसरूव, दवे खेत्ते काले, नावे पोगल परिअट्ठो ॥ ३८ ॥ पन्नरस
 कम्मजूमी, अकम्म जूमी उ तीत्तं अछमया, दोन्निसण तेआला, नेया पाणा इ
 वायस्त ॥ ३९ ॥ परिणामाण अत्तेत्तरसय बंचंच अछवस जेअं, कामाण
 चउहीसा, दस पाणा दस य कप्पड्ढमा. ॥ ४० ॥ नरया नेरइआण, आ
 वासा वेयणाउ तणुमाणं; उप्पत्ति नास विरहो, छेसावाहे परम अहिमा
 य ॥ ४१ ॥ नरउ वट्ठाणल, द्विसत्तवो तेसु जेसि उववाउ; संखाउ पक्क
 ताणं, तद्दायउ वट्ठमाणण ॥ ४२ ॥ कायविइ नवविइउ, एगिंदिय विग
 ल सन्नि जीवाणं, तणुमानमेसि इंदिय, सरूव विसयाय छेसाउ ॥ ४३ ॥ एआण
 जउ गई, जत्तोगाणेहि आंगईएसि, उप्पत्ति मरण विरहो, जायंत मरंत संखाय
 ॥ ४४ ॥ जवणवइ वाणमंतर, जोइसिअ विमाणवास देवाण, विइजवण देहमा
 णं, छेसाउ उहि नाणच ॥ ४५ ॥ उप्पत्तीए तदुवट्ठणाइ विरहो इमाण सखाय, ज
 म्मियएयाणगई, जत्तो वाआगईएसि ॥ ४६ ॥ विरहो सिद्धि गईए, जीवाणाहारगा

हण ऊतासा; तिन्नि सया तेसही, पासंमिणछयपमाया ४४ नरहाहि वा हलहरा,
रहिणो पडिवासु देवरायाणा, रयणाई चउदस नव, निहिउं तह जीव संखाउं ४५
कम्माइ अछतेसिं, उत्तर पयडीण अछवन्न सयं, बंधोदयाणुदीरण, सत्ताणय किं
पिहु सरूव ॥ ४६ ॥ कम्मविई सावाहा बायालीसाय पुन्न पयडीउं, वासीइ पाव प
यनी उंनाव उकल पदिनेयं ॥ ५० ॥ जीवाण अजीवाणय, गुणाण तह मग्ग
णाण पनेयं, चउदसगं उवउंगा, बारस जोगाय पन्नरस ॥ ५१ ॥ परलोअगई गु
णा, एसु तहताण काल परिमाण, नरय तिरि नर सुराण, उक्कोस विउवणाका
लो ॥ ५२ ॥ सत्तसमुग्गयाया उप्पक्कत्तिउं अणहारया चउरो, सत्तनयछाणाई, उप्प्रासा
अप्पसत्ताउं ॥ ५३ ॥ जंगगिहिवयाण, अछारस पावगाण गाइपि, मुणि गुण स
त्तावीसा, इगवीसा सावय गुणाण ५४ तेरिहीणुक्किण, गप्पच्छि तहय सामणुस्ती
णं, गप्पस्तय काय विई, गप्पविई जीव आहारो ॥ ५५ ॥ रिहु रुहिर सुक्क जोए,
तेत्तिअ कालेण गप्प संजूइ, जेति अ पुत्ता गप्पे, जेति अ पिअरोअ पुत्तस्त ॥ ५६ ॥
महिला गप्प अजोगा, जेति अ कालेण अवीअउ पुरिसो; सुक्काईण तरीर, छिया
ण सत्ताण परिमाणं ॥ ५७ ॥ संमत्ताई पुत्तम, गुणाणजाहंत रज मुक्कोसं, न जहति मा
णु सत्तं, सत्ता जेणंत रूवट्ठा ॥ ५८ ॥ पुवंग परीमाणं, माणं पुवस्त जवण सिहमाण,
उस्तेह आय अंगुल, पमाण अंगुल पमाणाई ॥ ५९ ॥ तम कायसरूवमण,—
तवक्कगं अछगं निमित्ताणं, माणुम्माण पमाण, अछारस नरक नोक्काई ॥ ६० ॥
उछाण बुद्धिहाणी, अवहरिउं जाइ नेव तीरंति; अंतर दीवा जीवा, जीवाणं अप्प
बहुअंच ॥ ६१ ॥ संखानिस्तेस जुग,—प्पहाण सूरिण वीर जिणतिहे; उस्त
प्पिणि अंतिमजिण, तिह अविहेय माणंच ॥ ६२ ॥ देवाणप्प विचारो, सरूव म
छएह कएहराईण, सक्कायस्स अकरण, नंदीसर दीव विइ जवण ॥ ६३ ॥ लद्धीउं
तव पापा, ल कलस आहारगस्त रूवच, देसा अणारिया आ,—रिया य सिद्धे ग
तीत गुणा ॥ ६४ ॥ समय समुहरियाण, आसत्थ समत्तिमेसि दाराणं, नामुक्कि
ण पुवा, तंविस्सय विश्वारणा नेया ॥ ६५ ॥

अर्थ.—आ ग्रंथमां आरजथी अंत पर्यंत वधा द्वारोना जावनो उद्धार सिद्धांतो
मांथी कस्यो छे. ते उपर कहला द्वारोनां नामोत्कीर्त्तन पूर्वकज तेमा विषयविषे
पण विचारणा जाणवी ॥ ६५ ॥

एवी रीते सर्व द्वारोना नाम कह्या पठि अनुक्रमे द्वारवखाणतां प्रथम चैत्यव
दन द्वारुं वर्णन करे छे — आ ग्रंथ उपर संस्कृत जापामां टीका कर्त्ताए शान्वा

तरनी संमतथी चैत्यवदना धारने विपे (१९७) स्थानकनी जणावनारी त्रण
गाथाउं कहेउं.— आर्या — “सोतस पुण आगारा, दोसाए गूणवीस उस्सग्गे, उ
च्चिय निमित्त दुतिअ, पचेवयहेयवो जणिया ॥१॥ अहिगारा पुणवारस, दंभापंचे
व हुंति नायवा, तिन्नेव वदिणिज्जा, शुद्ध पुण हुंति चत्तारि ॥२॥ तिन्नि निसीहीए
मा, ५ तीस तह संपयाउ सत्तणउं, वियववणमिनेयं, सत्तण उसयंतु गणाण ॥३॥
अगणीउं विद्विज्जवि, बोही खोदाइ दीहमक्कोय, इय एव माइएहि, अप्पग्गो दु
ज्ज उस्सग्गो ” ॥ ४ ॥ एमा चोथी गाथा पूर्वे कोई प्राकृत व्याख्या कर्त्ताए ना
खी जणाय ठे. तेथी अमे पण आही लई लोधीउं

हवे सूत्र कारक कहेउं—मूल आर्या—तिन्नि निसीहिय तिन्निय, पयाहिणा ति
न्नि चेवय पणामा, तिबिहा पूयाय तहा, अवडतिय जावण चेव ॥६६॥ तिवि
तिनिरिक्खण विरई, तिविह जूमी पमज्जण चेव, वन्नाइ तिअं मुदा, तिअ च ति
विह च पणिहाण, ६७ ॥ इय दह तिय संयुत्तं, वदणयजोजिणाण तिक्कालं, कु
णइनरो उवज्जुत्तो, सो पावइ निज्जर विउलं ॥६८॥ अर्थ—दश प्रकारनी त्रिक वरु
चैत्यवदन करबु, ते दर्शावे ठे—जे निपेधे करी नीपनी ते नेपेधिका कहिये तेमा प्रथम
काया, वचन, अने मनना अनुक्रमे करी जे घर संबंधी व्यापार थाएठे तेनो निपेध
करवो इत्यादि निपेधिकात्रिक् आगल कहेसे बीजी प्रदक्षिणा त्रिक् एटले ज्ञान, द
र्शन, अने चारित्रनी आराधना रूप अनुक्रमे चेतने दक्षिण दिशाथी त्रण प्रद
क्षिणा करवी बीजी प्रणाम त्रिक, एटले जिन प्रतिमाने सन्मुख आवी नक्तिने
अतिशय करी जूमि उपर त्रण वार माथुं टेकीने नमस्कार करवो चोथी पूजा
त्रिकनो प्रकार “पुष्फक्कय” इत्यादि आगल कहेसे पाचमी अवस्थात्रिक ते “अवड
तिअ दोइ ठउमड” इत्यादिक वाक्ये करी ग्रंथकर्त्ता आगल कहेसे ठी त्रिदिशा निरख
एवज्ये त्रिक एटले चैत्यवदन समये जे दिशामा जिन प्रतिमा होय ते दिशाएज निर
खबु, अर्थात् प्रतिमा सावे जोबु, बाकीनी त्रण दिशा कोरे नजर करवी नही. बालबोध
व्याख्या कर्त्ता लखें ठे के कायाए करी बे हाथ जोमी मस्तके लगाडी, मने एकात जगव
त नेध्यावतो वचने करी मधुर वाणीवडे परमेश्वरना गुण स्तवतो जे दिशिए प्रतिमा
होय ते दिशिए जोबु बाकीनी त्रण दिशि सन्मुख जोबु नही जो बीजी दिशा तर
फ जोइए तो चैत्यवदनाने अनावर थाय सातमी जूमि प्रमाज्जन त्रिक् एटले चै
त्यवदन करनाराए जीवयत्तने अर्थे सम्यक् प्रकारे दृष्टिवडे जोईने जो गृहस्थ हो
य तो वस्त्रांचले करी अने साधू होय तो रजोहरणे करो त्रण वार जूमिका प्रमा

ર્જન કરવું “આઠમી વન્નાડ્ તિર્થવન્નઢા” ઇત્યાદિ નવમી “મુદાડ્તિયં જિણમુદ્” ઇત્યાદિવડે જાણી લેવું. એટલે આઠમી વર્ણત્રિક્, નવમી મુદાત્રિક્ એ ત્રિકોના અર્થે આગલ કહેવાડો. તેથી અત્રે લખ્યા નથી. અને દશમી પ્રણિધાન ત્રિક્ પણ “કાયમ ણા” ઇત્યાદિ ગાથાવડે આગલ આવડો માટે આ ઠેકાણે વિસ્તાર કહ્યો નથી. એવી રીતે ઝક્ક દશ ત્રિક્ વડેજ પુરુષ પ્રજાત મધ્યાન્હ અને સંધ્યા સમયે સાવધા ન ચિત્તથી શ્રી વીતરાગ જગવાનતું વંદન કરે, તે સમસ્ત કર્મનો ક્ષય કરવા વાલી અને મોહરૂપી લક્ષ્મીને વૈવાવાલી વિસ્તીર્ણ નિર્જરાને પામે. ॥ ૬૮ ॥

અવતરણ.—ઠપર કહેલી તિન્નિનિસહી પ્રમુખ દશ ત્રિક્તું વિસ્તારથી વર્ણનકરેલે મૂલ.—ઘર જિણહર જિણપૂઢા, વાવારચ્ચાયડ નિસીહ તિમં; પુપ્ફકય બુણ્દિં, તિવિદા પૂયા મુણેયવા ॥ ૬૯ ॥

અર્થ — ગૃહસ્થ સંબંધી જે જે સાવચ બ્યાપાર ઠે તે સરવેનો ત્યાગ કરવો તેને પ્રથમ નિપેધ કહેવું, એટલે ચૈત્યવદન કરવા જતાં જિનાલયની પાયરી ઠપર પગ મૂકતાંજ પોતાના ઘર સંબંધી અથવા ધંધા બ્યવહાર સંબંધી સર્વે બ્યાપારને ત જી દેવું. અર્થાત્ તેનો નિપેધ કરવો. વીજી જિનગૃહ સંબંધો જે જે પાપાણ તથા કાષ્ટ પ્રમુખ ઘડાવવારૂપ સાવચ બ્યાપાર થતો હોય તે સરવેનો ત્યાગ કરવો તેને બીજો નિપેધ કહેવો. એટલે જિનગૃહમા પ્રવેશ થયા પછી શ્રી જિનની સન્મુખ સ્થિત ત તાં તે જિનગૃહ સંબંધી સમારવા વગેરે બ્યાપારનો નિપેધ કરવો અને શ્રી જિનેશ્વર ની પૂજા કરતી વચ્ચે ફૂલ, ફલ, જલ દીપક ઇત્યાદિ પૂજાની સામગ્રી જે નેલી કરી હોય તે પૂજા થઈ રહ્યા પછી ચૈત્યવદન કરવાના સમયે તે સાવચ બ્યાપાર જાણીને સરવે તજી દેવું અર્થાત્ તેનો નિપેધ કરવો તેને ત્રીજો નિપેધ કહે છે. વીજી પ્રદક્ષિણા તથા ત્રીજી પ્રણામ ત્રિક્તું લક્ષ્ણ આગલ કહ્યું છે. ચોથી પૂજા ત્રિક્તું બ્યાલ્યાન આગલ કહ્યું નથી માટે તે કહે છે — પૂજા ત્રણ પ્રકારની કહી છે તેમાં પહેલી વિવિધ વર્ણના મહાસુગંધવાલા ફૂલો વડે પૂજા કરવી કહી છે તે. વીજી શાલો તંડુલાદિકવડે પૂજા કહી છે તે અને ત્રીજો સ્તુતિરૂપ પૂજા; એટલે જેમાં લોકોત્તર સદ્ગુત તીર્થકરના ગુણોની અને સંવેગની ડપજાવનારી સ્તુતિ હોય હ્રદા ગાથામાં “પુપ્ફાદિ” પ્રમુખના ડપલક્ષણ વડે વીજા ઠેકાણે કહે લી શ્રી જગવતની પૂજા વિધિનેવિપે મહા મનોહર રત્ન, સુવર્ણ, મુક્તા નરણાદિક અજંકારો અને નાના પ્રકારના વસ્ત્ર પેહેરાવવાનું કહ્યું છે તે આંહી પણજાણી લેવું. અને શ્રી જિનેશ્વર આગલ સરસવ, તથા ચોલા પ્રમુખે કરી આવ માંગલિક

लखवां पठी प्रधान जल मंगल दीप, दधि, घृत, प्रमुख पदार्थोंने श्री जगवतना जालनेविषे ढोववु. गोरोचन तथा कसूरिकादिक वडे तिलक करवुं ए प्रमाणे श्री जगवतनी पूजा करीने इरिआ वही पक्किमवा पूर्वक शक्रस्तवादिक दमके चैत्य वदना करीनेजे उत्तम कवि विरचित, गंजीर अर्थ सहित, विविध वर्णयुक्त, सवेग उत्पन्न करनार, अने जेमा पोताना पापजुं वर्णन करेजुं होय इत्यादिक गुणवाला उत्तम स्तोत्र वने गुणोत्कीर्तन करवुं. इत्यादिक प्रकारे त्रिविध पूजा कही ठे तेना उपलब्धएवडे सर्व जनने ध्यानदने करवावाली श्रीअरिहंतनी अष्ट प्रकारनी पूजा पण जाणी लेवी ते विषे आ एक गाथा कही ठे - “वरधूयगध चोख रकएहि कुसमेहि पवर दीवेहिं : नेवज्ज फल जलेहिंय, जिणपूआ अछहा जणिया” ॥६॥

हवे गाथाना पूर्वार्ध वडे पाचमी अवस्था त्रिकतु वर्णन करे ठे - मूल आर्या - होइ ठठमठ केवल्लि, सिद्धतेहिं जिणे अवस्थ तिगं, अर्थ - ठठस्यावस्था कैवल्यावस्था, तथा सिद्धावस्था ए त्रण अवस्था चैत्यवदन करवाना समये ना ववी ठठी त्रिदिशा निरखण वर्ज्य त्रिक्, सातमी जूमि प्रमार्जन त्रिक् ए वे त्रिक नो अर्थ पूर्वे कह्यो ठे माटे आ ठेकाणे लख्यो नथी

गाथाना उत्तरार्धवडे आठमी वर्णादित्रिक् कहेठे - मूल आर्या - वन्नठा जंणउं, वन्नाइ तियं वियाणिज्जा. ॥ ७० ॥ अर्थ - अकार तथा ककारादि अक्षरोंना श्लोकप्रमुखनो उच्चार करिये ते वर्णालबन कहिये अने अर्थ थकी कहिये ते अर्थालबन कहिये तथा सूत्र अने अर्थ बेहुथकी उच्चरिये ते आलबनालबन कहिये अर्थात् श्री जगवत संबंधी गुणानुवाद सहित आलबने करी जगवतनी प्रतिमाने जोडु. ए रीते त्रण बोलेकरी वर्णादित्रिक् जाणवी ॥ ७० ॥ हवे नवमी मुद्रा त्रिक अने दशमी प्रणिधान त्रिक एक गाथावडे कहे ठे -

मूल आर्या - जिण मुद्रा जोग मुद्रा, मुत्ता मुत्तीय तित्ति मुद्राउं, कायमणो वयणनिरो, हणच तिविद्ध पणिहाणं पातातरे, हण च पणिहाण तियमेयं ॥७१॥ अर्थ ॥ एक जिण मुद्रा, बीजी योगमुद्रा त्रीजी मुक्तामुक्ति मुद्रा, ए त्रण मुद्रा ना नाम मात्र आ गाथामाना पूर्वार्धमा कहेला ठे एना अर्थ आगल कहेजो. अने प्रणिधान त्रिकनो अर्थ अत्रेज कहेठे - शरीरना अशुच व्यापारने रीकीने शुच व्यापार करवो एटले काय महा सुसन्नतपणे कर कमल जोडीने मननेविषे अचिल्य चितामणि श्री जगवतने स्थापी मुखे करी मधुर वचन वडे स्तवन करवु ए त्रिविध प्रणिधान जाणवो. ॥ ७१ ॥

अवतरणः— हवे जे मुझावडे जे करबु ते कहे ठेः—मूल— पंचगो पणिवातं, थुय पाढो होइ जोग मुदाए, वढण जिण मुदाए, पणिहाण मुत्त सुत्तीए ॥ ७२ ॥
अर्थ ॥ सूत्रमां प्रणिपात पंचांग कहुंठे ते प्रणिपात पंचांगमुझाए जाणवो सुत्ति पाठ ते योग मुझाए थाएठे “अरिहंत चेइआण” इत्यादि चैत्यवदना जिनमुझा वडे थाय ठे. अने “प्रणिधानते जयवीराय” मुक्तासुक्ति मुझाये थाय ठे. ॥ ७२ ॥

अवतरणः—पंचांग प्रणिपात करवानो प्रकार कहेठेः—मूलः—दो जाणू दुन्नि करा, पचमगं होइ उत्तमंगं तु; संमं संपणिवाओ, नेउं पंचंग पणिवाओ ॥ ७३ ॥ अर्थ—वे जानु एटले गुणो वे कर एटले हाथ ए चार अंग थया अने पाचमो उत्तमांग एटले मस्तक ए पाचे अंग समंके० रूढीरीते पृथ्वीने लगाडी नमस्कार करवो यद्यपि इहां सूत्रमा जूमीए लगाडवानु कष्ट नथी तथापि परंपरा संप्रदायथी अंगीकार करी लेबुं, प्रकर्षं करी श्रीनगवत आगल प्रपतन एटले नमन करबु तेने संप्रणिपात जाणवो एवी रीते पंचांग प्रणिपातनो प्रकार कह्यो ॥ ७३ ॥

अवतरणः— मुझा करवानो प्रकार कथन करेठेः—मूल—अन्नोनतर अंगुलि, कोसागारेहि दोहि हड्डेहि, पिटोवरि कुप्परिसिं, ठिएहि तह जोग मुदत्ति ॥ ७४ ॥
अर्थ—वे हाथनी दगे आगलीओ माहोमाहे घालीने कमलना भोमानी पठे आकार करवो पठो पेट उपर बेउ जुजानी कोणीठटेकवी राखवी एम करता योगमुझा थाय.

मूल—चत्तारि अंगुलाइ, पुरओ उणाइ जड पडिमओ, पायाणं उस्त ग्गो, एसा पुण होइ जिणमुदा ॥ ७५ ॥ अर्थ—वे पगे सरखा उजा रहीने पग वच्चे चार आगला जेटलो अंतर राखवो तेमां पण पेनीओ वच्चे चार आगलथी पण काइक ओठो अंतर राखीने काउसग्न करिये ते जिनमुझा कहेठे. ॥ ७५ ॥

मूल—मुत्तासुत्ती मुदा, जड समा दोवि गप्पिया हडा, ते पुण निमाल देसे, जग्गा अन्ने अजगत्ति ॥ ७६ ॥ अर्थ—वेहु हाथ जेला करी जाली राखवा पण हथेलीने हथेली लगाडवी नही मात्र आगलीओना उपरना जाग अने हथालीओ नो थडनो जाग एक बीजानी साथे लागी रेहवो जोइए. जोडेला हाथीनी वच्चे थोडीक पोकल जागा राखवी. एवी रीते उल्लास सहित गर्जितपणे मुझा करीने ते ललाटने लगाडवी—केटलाएक ग्रंथकर्त्ताओ कहेठे के, ते मुझा करीने नलाड नी सावे जे आकाश प्रदेशे रह्या थका हाथ आखे देखाय त्या राखिये एटले ललाट अने ते मुझावच्चे अवकाश रेहवो जोइए. एने मुक्तासुक्ति मुझा कहेठे ॥ ७६ ॥

अवतरणः—चैत्यवदना करवाना समये वदन करनाराए किये ठेकाणे उजा रही

ને વદના કરવી તે અવગ્રહપૂર્વક કહેવે - મૂલ - દાહિણ વામંગ ઊંડ, નર નારિંગણા
નિવંદા દેવે, ઠક્કિઠ સઠિ હનુ, ગહે જહન્ટ્રેણ કર નવગે. ॥ ૭૭ ॥ અર્થ - જે
લ્યવદન કર્તા દક્ષિણ દટલે જમણી બાજુએ પુરુષોનો સમૂહ રહ્યો થકો દેવ વાંદે
અને વામ દટલે માવી બાજુએ સ્ત્રીઓનો સમૂહ રહ્યો થકો દેવ વાંદે. ત્યાં ઠક્કિઠો
સાઠ હાથનો અવગ્રહ દટલે અંતર અને જવન્ય નવ હાથનો અંતર તીર્થકરથી હોવો
જોડે, એ વસ્ત્રે અંતરના વસ્ત્રોનો જે અંતર તેને મધ્યમ અવગ્રહ કહિયે ॥ ૭૭ ॥

અવતરણ - નમસ્કારાદિકની સંપદા દટલે વિશ્રામ લેવાનાસ્થાનકની સરખા
કહેવે - મૂલ - અઠ્ઠ નવઠ્ય અઠ્ઠવીસ સોલ સય વીસ વીસામા, મગલ ઈરિયા
વહિયા, સઠ્ઠય પમુહ દમેસુ ॥ ૭૮ ॥ અર્થ - આ ઠેકાણે અનુક્રમે કરી મંગલ
રૂપ નવકારનેવિપે આઠ સંપદા, ઈરિયા વહિયાનેવિપે આઠ સંપદા શક્તસ્તવનેવિપે
નવ સંપદા, અરિહંત ચેડ્યાણનેવિપે આઠ સંપદા, ચોવીસલાનેવિપે અઠાવીશ સંપ
દા, પુષ્કર વરવીનેવિપે શોલ સંપદા, અને સિદ્ધાણ બુદ્ધાણનેવિપે વીશ સંપદા દટ
લા વીસામાના સ્થાનક એ દમ્ભકોમાં જાણવા ॥ ૭૮ ॥

અવતરણ - સરવે સંપદાઠની સરખા કહે વે - મૂલ - પંચ પરમેષ્ઠિ મતે, પપ
પપ સત્ત સપયા કમસો, પજત સત્તર સત્કર, પરિમાણા અઠ્ઠમી જણિયા ॥ ૭૯ ॥
અર્થ - પચ પરમેષ્ઠી મત્રનેવિપે પ્રત્યેક પદને અતે સંપદા કહી વે એવા અનુક્રમે
સાત પદની સાત સંપદાઓ થાએ અને ઠેલી અઠમી સંપદા સતર અક્ષર પ્રમાણ
પ્રવચન પ્રરૂપક નગવતે કહી વે. કોઈક આચાર્ય એમ કહેવે કે પદમં હવડ મ
ગલં એ નવ અક્ષરની આઠમી સંપદા અને એ સો પચ નમુકારો સઘ પાવપ્પણાસ
ણો એ વે પદની ઠવી સંપદા જાણવી ॥ ૭૯ ॥

અવતરણ - ઈરિયા વહી પ્રમુલ્લની સંપદાના ધુરિયા કહે વે - મૂલ - ઇઠ
ગમ પાણ ઓસા, જે મે એગિદિ અનિહ્યા તસ્સ, ઈરિયા વીસામેસું, પદમ પયા હુતિ
નાયવા ॥ ૮૦ ॥ અર્થ - પહેલી “ઇઠામિ પઠિક્કમિવ” બીજી ઈરિયા વહિયાએ
ત્રીજી ગમણાગમણ ચોથી પાણક્રમણે પાંચમી જેમેજીવાવિરાહિયા ઠવી એગિદિયા
સાતમી અનિહ્યા આઠમી તસ્સગ્ગરિકરણેણ ઇહા “ઝમિકાવસગ્ગ” એ પદ બુ
ધી ઈરિયાવહીતુ સૂત્ર વે, એ સૂત્રમાં સર્વ મલીને બત્રીશ પદ વે અને આઠ સંપદા વે
‘ઝમિકાવસગ્ગ’ પાઠલ કહ્યો તેમાટે કાવસગ્ગ દમ્ભક કહિયે ॥ ૮૦ ॥

મૂલ - અરિહ આડગ ધુરિસો, લોગો જય ધમ્મ અપ્પ જિણ સઘા; સ
ઠ્ઠય સપયાણ, પદમુલ્લિગણ પયા નેયા ॥ ૮૧ ॥ અર્થ - “નમોબૂણ” એ પ

હેલા પદ વમે વદના કરનારાને ક્રિયાનું કહેનારપણું જણાવ્યું. અને અરહંતાણ જગવતાણ” એ બે પદોવમે જગવતનેવિષે સ્તોતવ્ય કરવાની યોગ્યતા જણાવી એ ત્રણે પદોની એક સંપદા થઈ “આદિગર” ઇત્યાદિ જે ત્રણ પદઠે તે સ્તુતિપર ઠે માટે સ્તોતવ્ય જાણવા, અને તેની બીજી સપદા સમજવી. એને સાધારણાસાધારણરૂપ સંપદા કહે છે જે કારણ માટે તીર્થંકર સ્વયંસંબુદ્ધ અને આદિકરણશીલ છે તે કારણ માટે તે સ્તુતિ કરવાને યોગ્ય છે એવું આ સંપદાથી સિદ્ધ થાય છે. “પુરુષોત્તમાણ” ઇત્યાદિ જે ચાર પદ છે. તેમાં જિનની સ્તુતિ હોવાથી તેની સ્તોતવ્ય સંપદા થાય છે. એજ અસાધારણગુણરૂપ હેતુ સંપદા થાય છે તે હેતુ દર્શાવે છે. — સિંહ, પુદ્ગરીક દટલે કમલ, અને ગંધહસ્તિ એ ત્રણેના ધર્મને નોગવવાથીપુરુષોત્તમ કહેવાય છે તેથી સ્તોતવ્યપણાની उत्पत्ति સિદ્ધ થાય છે “લોગ” ઇત્યાદિ પાંચ પદની ચોથી સંપદા થાય છે. એમાં સામાન્યપણે સ્તુતિ કહી છે, ને એથી સર્વે જનો પર ઉપકારીપણું સિદ્ધ થાય છે, તેને લીધે એને ઉપયોગ સંપદા કહે છે. વલી એમાં જ લોકોત્તમાદિ વિશેષણ કહ્યાં છે તેથી પરાર્થત્વપણે જણાવ્યું છે. “અનય” ઇત્યાદિ પાંચ પદની પાંચમી સંપદા થાય છે. એમાં પૂર્વોક્ત ઉપયોગ સંપદાને હેતુ સંપદાપણુંજણાવ્યું છે કેમકે, અનય દાનાદિ પદે કરી પરના અર્થિની સિદ્ધિનું પ્રતિ પાદન હોવાથી એને ઉપયોગ હેતુ સંપદા કહે છે. “ધમ્મદયાણ” ઇત્યાદિ પાંચ પદની ઠી સંપદા થાય છે. એમાં ધર્મ દાયકાદિક વિશેષણે કરીજ સ્તુતિ કરી છે, એ સંપદાનેવિષે ઉપયોગ હોય તેથી એને વિશેષે ઉપયોગ સંપદા કહે છે. “અપ્પમિહય” એ પદની સાતમી સંપદા થાય છે. એમાં શ્રીઅરિહંત જગવતને અપ્રતિ હત વર જ્ઞાન દર્શન ધર વ્યાવૃત્ત ઘણસ્થ પ્રમુખતાવડે સ્તુતિ કરી છે, ને સ્તુતિ કરનાર પણ તેવોજ થાય તેથી એને સકારણ સ્વરૂપ સંપદા કહે છે. “જણાણ” ઇત્યાદિ ચાર પદે કરી આઠમી સંપદા થાય છે. એમાં પોતાની પઠે બીજા જનોને ફલનું કરવા પણું અર્થેવડે દર્શાવ્યું છે. કેમકે, એ પદનો અર્થ એવોજ છે, તેથી એને આત્મતુલ્ય પરફલ કર્તવ્ય સંપદા કહે છે. “સત્ત્વજૂણ ઇત્યાદિથી જિઅનયાણ” પર્યંત નવમી સંપદા થાય છે. એમાં પ્રધાન ગુણનો અપરિક્લેપ થકી પ્રધાન ફલની પ્રાપ્તકરી અર્થ રહેજો છે, અને જે સર્વજ્ઞ સર્વ દર્શી છે, તેનેજ શિવ અચલાદિ સ્થાનકની પ્રાપ્તે જિત જય પણાનો અંગીકાર હોય તેથી એને અનય ફલ સંપદા કહે છે. એ સંપદાએ કરી શકેંડ શ્રીજિનવરના જન્માદિકને વિષે સત્ત્વે તેથી એ શક્તસ્તવ કહેવાય છે, તેનેવિષે જે સંપદા છે તેના એ ઘણિંગન ચિતારવાના પદ જાણવા. આમાં જે

અચ્છા સિદ્ધા,, ઇત્યાદિ ગાથા મહાશ્રુત ધરે શક્ર સ્તવના અંતમાં કહી છે તેથી અવશ્ય કહેવી જાયે એવિપે કેટલાએક કહેહે કે, ઝઘાડ પ્રમુખને વિપે “જિયન યાણ,” શુદ્ધીજ કહ્યુ છે તેથી અમે પણ એટલુજ કહેશુ પણ નવુ અમારાથી કહેવાશે નહીં. એવા કુબોધવડે થયાઠે પ્રસિત્ત ચિત્ત જેમના, તેડ નાના પ્રકારની નવો નવો અનેક કલ્પનાડ કહ્યા કરે છે, તે સર્વ અર્થ છે કેમકે પૂર્વે જે અસત્ અનનિમાની ગીતાર્થ થયા તે જે પદને સ્વીકારી ગયા છે, તે પદને આપણે પણ અંગીકાર કરવો જાયે માટે એ ગાથા અવશ્ય કહેવી જાયે ॥ ૫૧ ॥

અવતરણ.— “અરિહત્ત ચેડ્યાણ” એની સંપદા કહે છે — મૂલ — અરિહ વદણ સિદ્ધા, અન્નજુ સુદૂમ એવજા તાવ, અરિહત્ત ચેડ્ય પા, વિસ્તામાણ પયા નેયા ॥ ૫૨ ॥ અર્થ — “અરિહત્ત ચેડ્યાણ, એ વે પદની પહેલી સપદા, ‘વદણવત્તિ આપ’ એ ઠ પદની બીજી સપદા, “સવ્વલોપ” એ સાત પદની ત્રીજી સપદા “અન્નજુસસિણ, એ નવ પદની ચોથી સંપદા, “સુદુમેહિ અગ” એ ત્રણ પદની પાંચમી સપદા, “એવમાહિ” એ ઠ પદની ઠગી સંપદા, “જાવ અરિહતાણ” એ ચાર પદની સાતમી સપદા અને “તાવ કાય” એ ઠ પદની આઠમી સપદા જાણવી એ સૂત્રમાં સર્વ મલી આઠ સપદાના તેતાલીસ પદ છે ॥ ૫૩ ॥

મૂલ — અઘાવીતા સોલસ, વીતાય જહક્કમેણ નિદિદ્ધા, નામ જિણ દ્વણા ઇસુ, વીતામાણાય માણેણ. ॥ ૫૩ ॥ અર્થ — લોગસ્ત વઝ્ઝોયગરેમાં અઘાવીત સપદા, અને અઘાવીત પદ પુષ્કરવરદીપમાં શોલપદ અને (સંપદા) પણ સોલ જાણવી અને સિદ્ધાણ બુદ્ધાણમાં વીશ પદ અથવા સપદા કહી છે, એવા અનુક્રમે ના મહેત તથા સ્થાપના ર્હતનેવિપે વિશ્રામ પદ પ્રમાણ સપદા જાણી લેવી ॥ ૫૩ ॥

અવતરણ — હવે વાર અધિકાર કહે છે — મૂલ — હુન્નેગ હુન્નિહુગં, પચેવ કમેણ હુંતિ અદિગારા, સક્કલ્લયાઃ સુદ્ધ, થોય વિસેસ વિસયાડ ॥ ૫૪ ॥ અર્થ — પહેલે શક્રસ્તવ દંમકે વે, અધિકાર બીજે ચૈત્યસ્તવ દંમકે એક અધિકાર અને ત્રીજે નામસ્તવ દંમકે વે, અધિકાર ચોથે શ્રુતસ્તવ દંમકે વે અધિકાર પાંચમા સિદ્ધસ્તવ દંમકે પાંચ અધિકાર એવી રીતે વાર અધિકાર નિશ્ચે ક્રમેકરી શક્રસ્તવ પ્રમુખ દંમકોનેવિપે સ્તવન કરવા યોગ્ય વિશેષ વિષયક કહ્યાઠે ॥ ૫૪ ॥

હવે વાર અધિકારના ધુરિયા કહે છે — મૂલ — પદમ નમોજુ જેઅણ્ણસિદ્ધ અરિહત્ત ચેડ્યાણતિ, લોગસ્ત સવ્વ લોપ પુસ્કર તમ તિમિર સિદ્ધાણ ॥ ૫૫ ॥ અર્થ — નમોજુણ આદિ પ્રથમ અધિકાર, જેઅણ્ણસિદ્ધાદિ બીજો અધિકાર અરિહત્તચેડ

याणआदि त्रीजो अधिकार, लोगस्स आदि चोथो अधिकार, सब लोए आदि पांच मो अधिकार, पुस्करआदि ठगो अधिकार, तमतिमर आदि सातमो अधिकार, अने सिद्धाण बुद्धाण आदि आठमो अधिकार जाणवो. ॥ ८५ ॥

मूल - जो देवाणवि उज्झि तसेल चत्तारि अठ दस दोय ; वेयावच्च गराणय, अहिगारु ह्निगण पयाइ ॥ ८६ ॥ अर्थ - जो देवाणविआदि नवमो अधिकार, उज्झितसेल आदि दसमो अधिकार, चत्तारि अठ दस दोइ वदिया प्रमुख अग्या रमो अधिकार अने वेयावच्च गराण आदि बारमो अधिकार जाणवो ए बार अधिकारो जाणवाना दरएकेका अधिकारना ए प्रथम पद समजवा ॥ ८६ ॥

मूल - पढमे ठठे नवमे, दसमे इक्कारसेय जाव जिणा, तइयम्मि पंचमम्मिअ, उवण जिणो सत्तमे नाणं ॥ ८७ ॥ अर्थ - पहेला, ठग, नवमा, दसमा अने अग्यारमा अधिकारोवमे सोमंधरादिक जावजिननी स्तवना करी ठे त्रीजा तथा पाचमा अधिकारे करी स्थापनार्हतनी स्तवना करी ठे अने सातमा अधिकारवमे ज्ञाननी स्तवना करी ठे ॥ ८७ ॥ मूल - अठम बीअ चउठ्ठे, सुसिद्ध दवारिहंतनामजि णो, वेयावच्चगरसुरे, सरेमि बारसम अहिगारे. ॥ ८८ ॥ अर्थ - आठमा, बीजा, अने चोथा अधिकारवडे सिद्धनी स्तवना करी, तेमां आठमा अधिकारथी इय्य जिननी स्तवना करी, तथा बीजा अने चोथा अधिकारथी नामार्हतनी स्तवना करी ठे अने बारमा अधिकारे करी वेयावच्चना करनारा देवताउनुं स्तवन कयुं ठे. ॥ ८८ ॥

मूल - साहूण सत्तवारा, होइ अहोरेत्त मज्झयारम्मि, गिहिणो पुण चिइ वदण, तिय पचव सत्त वावारा ॥ ८९ ॥ अर्थ - साधुए रात्र दिवसमा सात वार चैत्य वदन करवु अने गृहस्थिए रात्र दिवसमा त्रण, पाच तथा सात वार चैत्यवदन करवु ॥ ८९ ॥ मूल - पढिकमणे चेइहरे, जोयण समयम्मि तहय संवर णो, पढिकमण सुयण पढिवो, ह काजियं सत्तहा जइणो ॥ ९० ॥ अर्थ - प्रजा तना पढिकमणा समये एक वार चैत्य वदना करवी, बीजी वार जिनमदिरमां करवी, त्रीजीवार जोजनना समय पहेला करवी, संवर के० पञ्चकाण पालता पहेला करवी साजना पढिकमणानेधुरे करवी, सुवानी वखते करवी, तथा पाठली रात्रे निझानो त्याग करीने करवी अवी रीते यतीने सात वखत चैत्यवदना करवी कही ठे ते विपे महा निशीथमापण कयु ठे ते आ प्रमाणे - प्रात प्रतिक्रमावसाने प्रथमा चैत्य वदना गोचरी समये चेत्योपयोगार्थे द्वितीया चैत्य वदना जोजन समये तृतीया चरिम प्रत्याख्याना नंतर चतुर्थी सध्याप्रति प्रमादौ पंचमी स्वापवे

लायां पट्टी प्रतिबोधे सप्तमी सामान्यतो यत्तेरहो गत्रमध्ये सप्त वेला जघन्यतो
 पि चैत्य वदना कार्यवान्यथातिचार संनवात् महानिशीथे प्रायश्चित्त जणनात् संघाचा
 रवृत्तौ साय साध्वीवा त्रिसंध्यं चैत्यवदना न कुर्यात्तस्य प्रायश्चित्तं इति महानिशीथे
 ॥ ९० ॥ मूल - पडिकमठं गहिणो विदुः, सचविह पचहाउं इयस्स, होइ जह
 नेण पुणो, तीसु सजासु इयतिवीह ॥ ९१ ॥ अर्थ - बने पडिकमणानेविपे निश्चये
 करीने गृहस्थनेपण सात प्रकारे चैत्यवदना करवी, अने इतरके ० बीजाजे एक पडिक
 मणा ना करनार तेने पाच वखत चैत्यवदना करवानु कसु ठे अने जे पडिकमणो
 न करे तेने उठामांउठो त्रण सव्या समये तो जरूर चैत्य वदना करवी ॥ ९१ ॥

अवतरण - हवे जघन्य, मध्यम, अने उत्कृष्ट रीते चैत्यवदनाना प्रकार क
 हेठे - मूल - नवकारेण जहन्ना दडग शुइ जुअल मज्झिमा नेआ, उक्कोसा
 विहि पुवग, सक्कडय पच मिम्माया ॥ ९२ ॥ अर्थ - काउसगनेविपे एक
 नवकार चितवी, 'नमो जिणाण' इत्यादि वडे एक नमस्कार कही जय वी
 राय कहिये अथवा पंचांग प्रणाम करवो ते जघन्य चैत्यवदना नूमिउपर बेशीने
 "सव्वलोए" इत्यादिक दमक शुइ बने करी देवनी वदना करवी तेने मध्यम चै
 त्यवदना कहे ठे अने उत्कृष्ट चैत्यवदनातो साधु अथवा श्रावक चैत्य गृहादि
 कनेविपे जईने यथोचित प्रतिलेखित प्रमार्जित स्थंजिलनेविपे रह्यो ठता त्रैलोक्य
 गुरुनेविपे स्थाप्या ठे पोतानी दृष्टि अने मन जेणे, वली सवेग वैराग्यना समूहे
 उलसि रह्या ठे जेना रोमाच, तेणे करीने कचुकित थपु ठे जेनुं शरीर, अने हर्ष
 ने वरा यईने प्रवर्त्यो ठे हर्षाश्रुनो पूर तेणेकरी जेना नयनकमल पूरण थयाठे,
 एवां जक्तिचिन्ह युक्त थयो थको अत्यंत दुर्लेन जगवतनुं नमन मनमा मानीने
 सुसगत सागोपाग योगमुद्रावने परमेश्वरनी सन्मुख स्थित रह्यो थको अस्त्वजि
 तादिगुणोयुक्त पाच शक्रस्तवेकरी चैत्यवादे तेने उत्कृष्ट चैत्यवदना कहेठे ॥ ९२ ॥

एवीरीते सत्तावीश गाथाए करी चैत्यवदना द्वारनुं वर्णन कणुं हवे (गुरुवदना)
 नो द्वार कथन करता ठता प्रथम एक शो ने बाणु स्थानिक वांढणाना कहेठे -

अथ द्वितीय गुरुवदनद्वार प्रारभ्यते

मूल - मुहणंतय देहावस्स एसु पणवीस दुंति पत्तेयं, उछाणा उच्चु
 णा, उच्चैव हवति गुरुवयणा ॥ ९३ ॥ अदिगारिणोय पचय, इयरे पंचेव पंच
 पडिसेहा, एकावगाह पचा, जिहाण पंचेव आहरण ॥ ९४ ॥ आसायण तेत्ती
 स, दोसा वत्तीस कारणा अच, बाणओ असय गाणाण वदणे होइ नायव. ॥ ९५ ॥

અર્થ—મુખનો અનતક એટલે વસ્ત્ર, એને મુખાનતક અથવા મુહપતી કહેઠે. એની પચીશપહિલેહણા તથા શરીરા શ્રી પચીશ પહિલેહણા, આવશ્યકે પચીશ વાંદણા, એમ પચીસ પ્રત્યેકે જાણવા. ઠ સ્થાનક, ઠ ગુણ, અને ઠ ગુરુવચન આચાર્યાદિક અધિકારી પાંચ, ઇતર અનધિકારી પાસઝાદિક પાંચ, વ્યાઘ્રિષ્ઠાદિ પ્રતિષેધ પાંચ, અવગ્રહ એક, અજિધાન પાંચ વદણચિહ્ન ઇત્યાદિ પાંચ આહરણ સીયલે ઇત્યાદિ, તેત્રીશ આસાતના, વત્રીશ ઢોપ, “અણાઢિયં” ઇત્યાદિ વાંદણા દેવાના કારણ આઠ, એ સર્વમણી એકશો ને વાણુ સ્થાનક વાંદણાનેવિપે ધાય ઢે. ॥ ૯૩ ॥ ૯૪ ॥ ૯૫ ॥

અવતરણ.—એવી રીતે ઝઢેશ માત્ર દેઝાઢીને હવે વિસ્તારપણે અનુક્રમે કરી કથન કરતાં ઠતાં પ્રથમ મુહપતીની પચીશ પહિલેહણા દેઝાઢે ઢે:—મૂલ.—દિતિ પહિલેહણ એઝા, નવ અઝોઢા નવેવ પઝોઢા; પુરિ મિઢ્ઠા ઠઝઝનવે, મુહપતી હોઈ પણવીસા ॥ ૯૬ ॥ અર્થ—પ્રથમ મુહપતી જઈને દૃષ્ટિ પહિલેહણ કરવું, પઢી નવ અઝોઢા, નવ પઝોઢા તથા ઠ પુરિમિઢા કરવા, એ સંપ્રદાયગમ્ય ઢે માટે વિસ્તાર કઝો નથી એવી રીતે મુહપતીની પચીશ પહિલેહણા જાણવી ॥૯૬॥

હવે દેહની પચીસ પહિલેહણાની ગાથા ગ્રંથાંતરથી કહેઢે —“વાહૂ સિર મુહ ઝયરે, પાણ સુ યતિન્નિ હુંતિ પત્તેયં, પિઢી ઇહુંતિ ચઝરો, એસા પુણ દેહ પણવીસા.” મૂલ—ઠઝઝાઢુસુ તિન્નિ સિરે, તિન્નિ મુહે તિન્નિ ઝરસિ ચઝ પિઢે, ચલણે સુઠઝઝ એવ, પણવીસ પમઝઝણા ઢેહે ॥ ૯૭ ॥ અર્થ—ઠ વાહનેવિપે, તેમાં પ્રથમ માઢી ઢાં હનો મધ્ય પઢી જમણો પાસો પઢી માવોપાસો એ ત્રણ એમઝ જમણી ઢાંહ નેવિપે પણ ત્રણ, એવીઝ રીતે મસ્તક ઝપર ત્રણ, મુઝ ઝપર ત્રણ, ઝરેટલે હૃદય ઝપર ત્રણ, તે પણ સર્વત્ર મધ્ય દઝઢણ અને વામઝાગેં અનુક્રમે દેઢી પીઠ એટલે વાંસા ઝપર ચાર, તે દઝઢણ ઝાગે વામે ઝાગે ઝપર અને હેઢે એવી રીતે ચાર જાણવી અને ચરણોને વિપે ઠ, એમાં પણ પ્રથમ માવા ચરણનેવિપે ને પઢી જમણા ચરણનેવિપે તે પણ મધ્ય દઝઢણ તથા વામ ઝાગના ક્રમેદેઢી એવી રીતે દેહનેવિપે પચીશ પ્રમાર્જન કરવાં એ પુરુષ શરીર સંબંધી પ્રમાર્જન કહ્યા અને ઝ્ઢીના શરીરના કેટલાએક અવયવો ગોપ્ય રહેવાને ઝીધે દર્શન રાઝવા ઝણી પૂર્વોક્ત પુરુપતી રીતિ પ્રમાણે ઠ વાહોની ઝપર, ઠ ચરણોની ઝપર, તથા ત્રણ મુઝની ઝપર એવી રીતે પંદર પ્રમાર્જન કરવાં. ॥૯૭॥

હવે પચીશ આવશ્યક કહેઢે —મૂલ—હુઝણય અહાઝાર્યં, કિઝ કમ્મ ઢારસા વયં ચઝસિ રં, તિ યુત્તચ હુપવે, સિણ નિઝકમણં ॥ ૯૮ ॥ અર્થ.—ઢે વાર અવનમન એટલે નમન કરાય ઢે, તેને ઢધવચ નત કહે ઢે. તેમાં એક તો ઝ્યારે

ગુરુની પાસે જાય છે અને “હિમામિ” ઇત્યાદિથી તે નિસીદીયા છુધી પોતાના અનિપ્રાય જણાવવા શારૂ મુશ્કેલી ઉચ્ચાર કરે છે ત્યારે, અને વીજું વીજી વચ્ચે પૂર્વે ની પટે વાદણું કરે ત્યારે એમ બે વાર અવનમન કરવું તથા અહા જાય (યથા જાત) એટલે જેમ જન્મ એમાં બે પ્રકાર છે એક શ્રમણપણા આશ્રયી, અને વીજી યોનિ નિર્ગમન આશ્રી જન્મ જાણવું. તેમા શ્રમણપણું આશ્રયી એટલે જેમ શ્રમણ થતી વચ્ચે ડંગો, મુદ્દપત્તી અને ચોલ પટ્ટક એટલો શ્રમણ આશ્રયી જે થયો અને યોનિ નિર્ગમનપણું એટલે જેમ યોનિમાંથી પ્રસવ થતાં બાલક પોતાના મસ્તકને હાથની સંપુટ લગાડ્યો ઠતા બાહર નિર્ગમન કરે છે તેમ વાદણું પણ કરવું તે માટે યથા જાત વાદણું પણ કહીયે વલી કૃતકર્મ વાદણું પણ કેવો એ ત્રણ. તથા હાથ જોડી રાશીને અહો કાયાદિ બાર આવર્ત હસ્તના ન્યાસવિશેષ કરવા, એ પન્નર મસ્તકવડે ચાર વાદણા કરવા સ્વામેશ્વરમાસમણો હા એક શિષ્યનો અને એક ગુરુનો એરીતે વીજે વાદણે મલી ચાર વાર મસ્તક નમાવે અથવા સ્પાસ્ટ રવ મણિજોને એમણ ગુંડુ શિષ્યના ચાર જાણવા એ (૧૯) અને ત્રણ ગુણિ એટલે પોતાનું મન સકલ્પાદિક રહિત કચું ઠતા એકાગ્ર રાખવું, અસ્થવલિત વચનનો ઉચ્ચાર કરવો, અને કાયાયે યથોક્ત આવર્ત સાચવે એ ત્રણ ગુણિ એ બાવીસ થયા તથા અવગ્રહમા પ્રવેશ કરવા સમયે બે વાર વાદણા કરવા, અને અવગ્રહમાથી નીકળતાં એકવાર વાદણું કરવું એ પચીમ થયા વીજે વાદણે અવગ્રહથી નીકળવું નહીં એ ૭

અવતરણ -- હવે ઠ સ્થાનકોનું વર્ણન કરે છે -- મૂલ -- હિમાય અણુન્નવણા, અહા બાહંચ જત્તજવણાય, અવરાહ સ્વામણાવિય, ઠન્નાણા દુતિ વદણ એ ૯ અર્થે -- પ્રથમ હિમારૂપ સ્થાનક ઠ પ્રકારનું છે -- પ્રથમ નામ હિમા, અને વીજી સ્થાપના હિમા એ બે સુગમ છે માટે વિસ્તાર કશો નથી અને વીજી હિમા એટલે સચિતાદિ હિમાની અનિલાપા અથવા અનુપ યુક્તને “હિમામિ” એવી રીતે કહેવું તે તથા ચોથી ક્ષેત્ર હિમા એટલે મગધાદિ ક્ષેત્રની હિમા કરવી તે વલી પાંચમી કાલેહા એટલે રાત્ર પ્રમુખ કાલની અનિલાપા જેમકે, “રયણિ નમિસારિયાઓ, ચોરા પર દારિયાડ હિમા, તાલા યરાહું નિર્લક, બહુ ધન્નાકેડ હિમા” અને ઠગી નાવ હિમા, એના બે પ્રકાર છે -- એક પ્રશસ્ત અને વીજી અપ્રશસ્ત. જ્ઞાનાદિકની અનિલાપાને પ્રશસ્ત નાવ હિમા કહે છે અને કામિની પ્રમુખની અનિલાપાને અપ્રશસ્ત નાવ હિમા કહે છે એ બંને પ્રકારની નાવ હિમાની પ્રશસ્ત નાવ હિમા ગ્રહણ કરવાનો આદી અધિકાર છે હવે વીજો અનુજ્ઞાપનારૂપ સ્થાનક પણ નામાદિ જેવે કરી ઠ પ્રકારનો છે. -- પહેલી નામાનુ

જાપના, અને બીજી સ્થાપનાનુજાપના, એ વે સુગમ છે માટે વિસ્તાર કહ્યો નથી ત્રીજી ઇચ્છાનુજાપનાના ત્રણ પ્રકાર છે - પ્રથમ લૌકિક, બીજી લોકોત્તર, અને ત્રીજી કુપ્રાવચનિકી તેના એકેકના વલો સચિત્ત, અચિત્ત અને મિશ્રના જેવે કરી ત્રણ ત્રણ પ્રકાર છે. લૌકિકી સચિત્ત એટલે અશ્વાદિકની અનુજાપના, લૌકિકી અચિત્ત એટલે મુક્તાફલ તથા વૈકુર્યાદિકની અનુજાપના, અને લૌકિકી મિશ્ર એટલે આનરણાદિ નૂપિત વનિતાદિકની અનુજાપના જાણવી. લોકોત્તર સચિત્ત એટલે શિષ્ય પ્રમુખની અનુજાપના, લોકોત્તર અચિત્ત એટલે વસ્ત્રાદિકની અનુજાપના, તથા લોકોત્તર મિશ્ર એટલે વસ્ત્રાદિ સહિત શિષ્યની અનુજાપના જાણવી. અને કુપ્રાવચનિકી અનુજાપના પણ ઉપર કહેલી બે અનુજાપનાની પઠે ત્રણ પ્રકાર છે ત્રીજો અવ્યાવાધરૂપ સ્થાનક ઇચ્છ અને જાવ એ વે જેવે કરી બે પ્રકારનો છે. વ્યાવાધ એટલે પીડા તેથી જે પ્રતિકૂળ એટલે પીડા રહિત હોય તેને અવ્યાવાધ કહે છે. સ્વદ્વાદિકના અનિવાત એટલે માર વડે જે પીડા થાય છે તેને ઇચ્છ વ્યાવાધ કહે છે, અને મિષ્ટ્યાત્વાદિકના ઉપવાત એટલે વચનાદિક માર વડે જે પીડા થાય છે તેને જાવ વ્યાવાધ કહે છે. એ બેદુ પ્રકારના વ્યાવાધના અજાવે અવ્યાવાધ સ્થાનક થાય છે તે “બહુ સુનેણને” ઇચ્છાદિ પડે કરી જાણી લેવું. ચોથો યાત્રારૂપ સ્થાનક એના પણ ઇચ્છ અને જાવ એ વે જેવે છે. તેમા તાપસાદિ મિષ્ટ્યાદૃષ્ટિને પોતાની ક્રિયામા ઉત્તરર્પણ તેને ઇચ્છ યાત્રા કહે છે, અને સાધુને વિષે જાવ યાત્રા કહે છે. પાંચમો યાપનારૂપ સ્થાનક ઇચ્છ અને જાવ એ વે જેવે કરીને બે પ્રકારનો છે. - તેમા શર્કરા અને હાદ્યાદિ સારી ઔષધીએ કરીને શરીરની દૃઢ યાપના કરવી એટલે વૃદ્ધિ કરવી, તેને ઇચ્છ યાપના કહે છે, અને ઇંદ્રિય નોંદ્રિયોને ઉપશમે કરી વિપયોથી ઉપરાગ કરી શરીરને સામાહિત પણ શાંતિ કરવી તેને જાવ યાપના કહે છે અને ઠગો સ્વામણારૂપ સ્થાનક પણ ઇચ્છ અને જાવ એ વે જેવે કરીને બે પ્રકારનો છે તેમાં કલુપિત ચિત્તવાલા આ લોકના નયવહેથી બીક રાખનારાને તે ઇચ્છથી સ્વામણા કહે છે અને સંવિગ્ર ચિત્તવાલા આ સસારથી બીક રાખનારાને જાવ સ્વામણા કહે છે એવી રીતે વાંદણાને વિષે ઠ સ્થાનક થાય છે તે કહ્યા. ॥ ૧૧ ॥

અવતરણ - વાદણાકરનારને ઠ ગુણથાયતે કહે છે. મૂલ - વિણ અવયારમાણ, સ્ત્રંજંજણા પૂયણા ગુરુજણસ્ત, તિલ્લયરાણય આણા, સુઅધમ્મારાહણા કિરિયા ॥ ૧૦ ॥
અર્થ - પ્રથમ વિનયોપચારરૂપ ગુણ એટલે આઠ પ્રકારના કર્મોનો નાશકરવારૂપ વિનયવહે તેને ઉપચારકે આરાધવાનો પ્રકાર છે જ્યાં તેને વિનયોપચાર કહે છે, તે વિન

યોપચારવડે ગુરુનું વાદણું કરાયઠે બીજો માણસ જંજનારૂપગુણ જે જાત્યાદિ આઠ પ્રકારના, મદેકરી યુક્ત હોય તે વેવને માને નહી, ગુરુની વદના કરે નહી, પરની શ્લા ધા કરે નહી, માટે માનનું ત્યાગ કરીને અમાનાદિ ગુણ વડે વાદણું થાયઠે ત્રીજો પૂયણા ગુરુજણસ્ત ગુરુ એટલે જ્ઞાનાદિક ગુણેકરીને અધિક એવા જે ગુરુજન તેમ નીં બહુમાન વડે પૂજા થાયઠે ચોથો તિહયરાણ કેળ તીર્થકરની આજ્ઞાને આરાધ વારૂપ ગુણ થાયઠે પાંચમો સુયધમ્મારાહણા કેળ શ્રુત ધર્મેની આરાધના રૂપગુણ થાયઠે અને ઠલો અકિરિયારૂપ ગુણ એટલે અક્રિયા થી સિદ્ધસ્થાનકજ પ્રાપ્ત થાયઠે એવી રીતે પરપરાઈ કરી વાદણા લક્ષણ વિનયવડે હોય ઠે યદુકં “તહારૂવેણ જંતે, સમણવામાહણ ધા વદમાણસ્તવા, પઠ્ઠુવા સમાણસ્તવા વદણ પઠ્ઠુવાસ ણાય, કિફજાગોયમા, સવણફલા, સેણ સવણો, કિફલે નાણફલે, નાણ કિં ફલે, વિનાણફલ, વિસાણો પચ્ચલાણ ફલે, પચ્ચલાણે સંયમ ફલે, સંયમે અનણ્હુ એ ફલે, અનણ્હુએતવ ફલે, તવેવોદાણફલે, વોદાણે અકિરિયાફલે, અકિરિયા સિ દિગ્ગઈ ગમણફલત્તિ વાદણા વેતા એ ઠ ગુણ થાયઠે ॥ ૧૦૦ ॥

અવતરણ - હવે ગુરુના ઠ વચન દેવાહેઠે - મૂલ - ઠવેણ અણુજાણામિ, તહ ત્તિ તુણંપિ વટ્ટઈ એવ, અહમવિશ્વામેમિ તુમે, વયણાઈ વદણરિહસ્ત ॥ ૧૦૧ ॥ અર્થ - પ્રથમ ઠવેણ એટલે મને નિરાવાય ઠે બીજુ અણુજાણામિ એટલે અનુજ્ઞા આપુ હું ત્રીજું તહત્તિ એટલે જેમ તૂ કહેઠે તેમજ ચોથું તુણંપિવટ્ટઈ એટલે મને સંયમયાત્રા પ્રવર્તે ઠે, પાંચમું તેમ તુને પણ એવ એટલે એવી રીતે પ્રવર્તે ઠે ઠટું અહમવિશ્વામેમિતુમે એટલે હુ પણ તમને અવધિશિષ્યણાદિવ્યતિક્રમ સ્વમાઠ હુ એ ઠ વચન વદના કરવા યોગ્ય અચાર્યાદિકના જાણવા ॥ ૧૦૧ ॥

અવતરણ - પાંચ અધિકારી કહે ઠે - મૂલ - આયરિય ઝવજ્ઞાણ, પવત્તિ યે રે તહેવ રાયણિણ, એ એસિ કિઈ કમ્મ, કાયવ ણિહ્લરછાણ ॥ ૧૦૨ ॥ અર્થ - પ્રથમ આયરિય એટલે જે સૂત્ર તથા સૂત્રના અર્થને સારી પઠે જાણતા હોય, જેનું શરીર સમસ્ત શ્રેષ્ઠ લક્ષણ સહિત હોય, અને ગંનીરધીરતાદિ ગુણ વિનૂપિત હોય એવા આચાર્યની મુમુક્ષુણ મોઢુને અર્થ સેવા કરવી બીજો ઝવજ્ઞાણ એટલે જેને ઝપસ મીપે કહેતા સમીપ રહીને જણીયે એવા ઝપાધ્યાયને વાદવુ ત્રીજો પવત્તિ એટલે યથોચિત પ્રશસ્ત યોગનેવિપે સાધુને પ્રવર્ત્તાવે એવાપ્રવર્ત્તકને વાદવુ યદુક - “તવ સજમ જોણું, જો જોગો તહત પવત્તેઈ, અસહંચ નિયત્તેઈ, ગણતત્તિજો પવત્તોઈ” ચોથો થેરે એટલે જે જ્ઞાનાદિકનેવિપે સીદાય ઠે કહેતા સકોચને પામે ઠે એવા

પ્રાણીને આ લોક અને પરલોકના ઉપાયને દેખાડીને સ્થિર કરે એવા સ્થવિરની વદના કરવી. યુક્તિ - “પિર કરણા પુણ થેરા, પવતિ વાવારિણુ અઢેસુ, જો જહ સીયજહ, સંતવલોતથિરકુણઈ.” અને તદેવકે તેમજવલી પાંચમો રા યણિ એટલે જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્ર એ ત્રણ રત્ને કરીને જે પોતાથી અધિક હોય તે રત્નાધિકને પણ વાદવું. એ પાંચને કર્મક્રમ લક્ષણ જે નિર્જરા તેને અર્થે કૃત કર્મ એટલે વદણ કર્મ કરવાને યોગ્ય વાંદણું કરવું. ॥ ૧૦૨ ॥

અવતરણ.- પાંચ અવતરનીય કહે છે:- મૂલ - પાસઠો ઓસન્નો, હોઈ કુસી જો તદેવ સંસતો, અદ્વંદો વિય એ, અવદણિકા જિણ મયંમિ. ॥ ૧૦૩ ॥ અર્થ.- પહેલો પાસઠો એટલે જે જ્ઞાનાધિકની પાસે તટસ્થપણે રહે અથવા જે મિ પ્યાત્વાદિક બંધન હેતુરૂપપાસ તેનેવિપે રહતો હોય તે પાશ્વેસ્થ બીજો ઓસન્નો ત્રીજો કુસીજો, ચોથો સંસતો, પાંચમો અદ્વંદો. એ પાંચેજણ વદન કરવા યોગ્ય નથી. ૧૦૩

અવતરણ - એજ વિસ્તારથી કહે છે - મૂલ - સો પાસઠો હુવિહો, સઘે દેસેય હોય નાયઘો, સઘંમિ નાણ દંસણ, ચરણાણં જો ડપાસમિ. ॥ ૧૦૪ ॥ અર્થ.- તે પાસઠો બે પ્રકારનો હોય છે એક સર્વતઃ બીજો દેશત. તેમાં જે જ્ઞાન દર્શન અને ચારિત્રની પાસે તટસ્થપણે રહે તેને સર્વ પાસઠો કહે છે. ॥ ૧૦૪ ॥

અવતરણ.- હવે દેશ પાસઠો કહે છે - મૂલ.- દેસમિ અ પાસઠો, સેજાપર નિહમ રાયપિંમંચ, નિયચ અગિ પિંમં, જુજહ નિક્કારણે ચેવ ॥ ૧૦૫ ॥ અર્થ ॥ દેશ પાસઠો એટલે સેજાતર પિંમ, અન્યાહતપિમ રાજપિમ નિયપિંમ અને અથ પિમ એટલા પિંમ કારણ વિના જુજે એટલે જોજન કરે તે ॥ ૧૦૫ ॥

અવતરણ:- ડંસન્નાના બે જેદ દેશાને છે:- મૂલ - ડંસન્નો વિય હુવિહો, સઘે દેસેય તહ સઘંમિ, ડંડવઠ પીઠ ફલગો, ડંવિય ગજોઈય નાયઘો ॥ ૧૦૬ ॥ અર્થ - એક સર્વ ડંસન્નો અને બીજો દેશ ડંસન્નો તેમાં રુતુ બઠ કાલનેવિપે ચોમાસા વિના જે પીઠ ફલકવું સેવન કરે અને સ્થાપના પિંમને જોગવે તે સર્વ ડંસન્નો ॥ ૧૦૬ ॥

અવતરણ.- દેશ ઓસન્નો કહે છે - મૂલ.- યાવસસગ સજ્ઞાએ, પડિલેહણ નિરુ જાણ નત્તે; આગમણે નિગ્ગમણે, ઘણેથ નિસીઅણ તુયટ્ટે ॥ ૧૦૭ ॥ અર્થ.- પચીશ આવશ્યક અને પચીશ પડિલેહણપૂરે પૂરા કરે નહી. સ્વાધ્યાયનકરે નિહા ગોચ રી વિધિ પૂર્વક કરે નહી, એમ ધ્યાન અનકાર્ય પણ વિધિ કરી કરે નહી, આગમન એટલે વાહરથી આવવું, નિર્ગમન એટલે અપાશ્રયમાથી વાહર જવું, ઘણેથ એટલે કાવસગનો કરવો નિરીદન એટલે વેશી રહેવો, તથા તુયટ્ટ એટલે રાત્રીનેવિપે સુવો,

મૂલ - આવસ્સયાઈ ન કરે અહવા વિકરે રૂહીણ મહિયાઈ, ગુરુ વચણ વલાઈ તહા, નણિઉં વેસાવસન્નોતિ ॥ ૧૦૬ ॥ અર્થ - એ સર્વે પૂર્વોક્ત આવશ્યકાદિક જે વોલ કહ્યા તે કરે નહો, અથવા ન્યૂનાઅધિકપણે કરે, તેને જો ગુરુ કહે કે, તું આવશ્યકાદિક કર, તો તેમને તેજ વચન વહે પાઠો જવાબ આપે અને ઝલટુ કાઈ અનિષ્ટ વચન કહી સજલાવે, તેને વેસ ઊસન્નો ગણધર તીર્થકરે કહ્યો છે ॥ ૧૦૬ ॥

અવતરણ - કુસીલતુ વર્ણન કરે છે મૂલ - તિવિહો હોઈ કુસીલો, નાણે તહ દંસણે ચરિતેય, એસો અવદણિજ્ઞો, પત્રત્તો વીયરાગેહિ ॥ ૧૦૭ ॥ અર્થ ॥ કુસીલા ત્રણ પ્રકારના છે - એક જ્ઞાન કુસીલ, બીજો દર્શન કુસીલ, ત્રીજો ચારિત્ર કુસીલ કુસીલ એટલે જેનો આચાર કુત્સિતશીલવાલો હોય માટે શ્રી વીતરાગ જગવાને એવા કુસીલા અવદનીય કહ્યા છે ॥ ૧૦૭ ॥

અવતરણ - ઝપલી ગાથાના સગલા દાર દર્શાવે છે - મૂલ ॥ નાણે નાણાચાર જોઈ વિરાહેઈ કાલ માઈહિ, દસણે દસણાચાર, ચરણ કુસીલો ઇમો હોઈ. ૧૧૦ અર્થ - જ્ઞાનનેવિપે કાલ અને વિનયાદિક આઠ અતિચાર લગામીને જે જ્ઞાનની વિરાધના કરે તેને જ્ઞાન કુસીલ કહે છે દર્શનનેવિપે નિસ્તંકિય રૂપાદિક અતિચાર લગાડીને જે દર્શનની વિરાધના કરે દર્શનાચારવિરાધે તેને દર્શન કુસીલ કહે છે અને ચરણ એટલે ચારિત્ર કુસીલ આગલ દેખાડે છે ॥ ૧૧૦ ॥

અવતરણ - ચારિત્ર કુસીલ દર્શાવતા દાર ગાથા કહે છે - મૂલ - કોઝઅનૂઈ કમ્મે, પસિણા પસિણે નિમિત્તિ માજીવી, કલ્લ કુરુયાઈ લલ્લકણ, ઝવજીવઈ વિલ્લ મતાઈ ॥ ૧૧૧ ॥ એ ગાથાનો અર્થ દારે વચાણે છે અવતરણ - ચારિત્ર કુસીલતુ વર્ણન કરતા પહેલાં ગાથાના વે પદવહે તેના લક્ષણરૂપ કૌતુક કહે છે - મૂલ - સોહંગાઈ નિમિત્ત, પરેસિ નવાણઈ કોઝઅનણિય, જરિયાઈ નૂઈદાણ, નૂઈ કમ્મ વિણિ હિંઈ ॥ ૧૧૨ ॥ અર્થ - સૌનાગ્ય એટલે જન માન્યતાને અર્થે નાના પ્રકારના ચેટક કરવા જેમકે, સત્તાનાદિકને અર્થે સ્નાનાદિકતું કરાવતુ, અથવા જમી પ્રમુખતુ બંધાવતુ, રૂપાદિક મૂલના આદિ શબ્દ વહે જાણી લેતુ અથવા કૌતુક એટલે આશ્ચર્યકારક કલ્પ કરી દેખાડતુ જેમકે, પોતાના મુખમા ગોલી ધાલીને નાકકાનમાથી કહાડવી, અને મુખમાથી અગ્નિની જ્વાલા કહામવી રૂપાદિક કરી દેખાડે તેને આશ્ચર્ય કહે છે નૂતિ કર્મ એટલે તાપ પ્રમુખ નિવારણ કરવાને અર્થે મત્રાદિકે સિદ્ધ કરીને રહ્યા આપે અને તે સમ્યાના ચારે પાસે બધાવે રૂપાદિક ॥ ૧૧૨ ॥

અવતરણ - પસિણા પસિણ કહે છે - મૂલ - સુવિણગ વિલ્લા કહિય, આઈ

સ્વિણિ ધંટિયાઈ કહિયંવા ; જં સીસઈ અનેસિં, પસિણા પસિણં હવઈ એયં ॥૧૧૩॥
અર્થ.— વિદ્યાએ કરી સ્વપ્નનું ચુનાચુનપણું કહેવું, કર્ણ પિશાચિકા વિદ્યાવહે ગુહ્ય
વાર્તાઓ કહેવી, ઘાટ પ્રમુખ મંત્રવચને અનિમત્રીને પ્રશ્ન પૂછનારને તેનો જવાબ
કહેવો. તે પ્રશ્નાપ્રશ્ન જાણવું ॥ ૧૧૩ ॥

અવતરણ.—નિમિત્ત અને આજીવી એ બન્ને એક ગાથાવચને કહે છે.— મૂલ.—
તીયાઈ નાવ કહણં, હોઈ નિમિત્તં ઇમંતુ આજીવ, જાઈ કુલ સિષ્યકમ્મે, તવ ગુણ
સુત્તાઈ સત્તવિહં ॥૧૧૪॥ અર્થ —અતીત, આગામિ, અને વર્તમાન એ ત્રણે કાલના
જ્ઞાનાજ્ઞાન નાવનું જે કથન કરવું તેને નિમિત્ત કહે છે. ઇમતુ કે ૦ એમજ આજીવિકા
તે જાણે માતા સંવંધીની જાતિ, કુજતે પિતા સંવંધી, શિષ્ય, ને કર્મ આજીવ, એમ
તપ પ્રગટપણે કરે તેનો અન્યાસ પ્રસિદ્ધ કરે, તથા ગુણ શબ્દ અચુદ્ધ જણાયઠે માટે
ગણ તે ચણાદિક સમજવા અને સૂત્ર કાલિકાદિકનો અન્યાસ પ્રગટ કરે, આદિ
શબ્દવચને એવા પોતાના અનેક જેદ સુચવે. એમ ગુણ અને સૂત્ર એ બન્નેકરી સાત
પ્રકાર થાયઠે ઇત્યાદિ કારણો દર્શાવી અજીવિકા ચલાવે ॥ ૧૧૪ ॥

અવતરણ.— કક્કાદિ કહે છે.— મૂલ —કક્ક કુરુઆઈ માયા, નિયમીએમંજણંતિજં
નણિયં, યીજક્કણાઈ જક્કણ, વિઙ્ગા મંતાઈઆપયઢા ॥ ૧૧૫ ॥ અર્થ -- કક્ક
કુરુઆ શબ્દનો અર્થ માયા થાય છે, એવુંજ તાત્પર્ય કહેઠે નિયંત્રીએ એટલે નિરુત્તિ
શબ્દ કરી શત્રુપણું ધારણ કરીને વીજાને મંજણ એટલે ઊગી લેવું. કેટલાએક આવો
અર્થ કરે છે.— પ્રસૂતિ પ્રમુખ રોગ ઊપર જે કાઢો પાય છે તેને કક્ક કહેઠે અથવા
પોતાના શરીરને જોઈ પ્રમુખનો ઊગટણો લગાડવો, તે શરીરના એક દેશમાં અથવા
સર્વ શરીર ઊપર તેને કક્ક કહેવું, અને કુરુકા પણ શરીરના એક દેશને અથવા આ
આ શરીરને ધોઈ નાખવું અને સ્ત્રીનાં સામુદ્રિક લક્ષણ પ્રમુખ કહેવા, જેમકે, હાડ
લક્ષણોપેત હોય તો ઇચ્છા મલે, અને માંશ લક્ષણોપેત હોય તો સુખ થાય ઇત્યાદિ
લક્ષણનો કહેવો વગેરે જ્યાં સાધના સહિત સ્ત્રી દેવી અધિષ્ઠાયિક હોય, તે વિદ્યા
અને જિહાં સાધનારહિત દેવ અધિષ્ઠાયિક હોય તેને મંત્ર કહે છે, મૂલના આદિ
શબ્દવચને મૂલ કર્મ ચૂર્ણાદિક આપે તે ઇત્યેવ માદિક પ્રગટેજ જાણવા. ॥ ૧૧૫ ॥

અવતરણ.— ત્રણ ગાથાએ કરી સંસક્તો કહે છે:— મૂલ — સંસક્તો ડઈઆણિ
સો પુણ ગોનતજંદ એ ચેવ, ડચ્છિઠ મણુચ્છિઠં જકિંચી વુઙ્ગઈ સવ. ૧૧૬ અર્થ —જે
મા ગુણ અને દોષ મિશ્ર થયા હોય એટલે એકતા મર્યાદાહોયે એટલે કેટલાક ગુણ
હોય અને કેટલાએક દોષ હોય તેને સંસક્ત કહે છે તેનો વલી પ્રકાર ડેચાડે છે —જે

મ ગાયત્રી પાસે તેનો ચારો નાસ્ત્રીએ તે જે વાસણમાં નાસ્ત્રીએ તે વાસણમાં ગાડના
 રાધેલમાનો કેટલો એકલો થયો હોય અને કેટલોએક જેમનો તેમ એક કોરે
 રહી ગયો હોય એમ જે અનુઠિષ્ટ એટલે એકલો ન થયો હોય તે પણ તેનેવિપે બુદ્ધિ
 કેળવેલ સેલ કરે સરવે એકલો થઈ રહેલો ॥૧૧૬॥ મૂલ -- એમેવય મૂલુચર, દોસા
 ય ગુણાય જતિયા કેઈ; તે તમિસન્નિહીયા, સસત્તો જમ્મુઈતમ્હા ॥૧૧૭॥ અર્થ --
 એવી રીતે મૂલ અને ઉત્તર ગુણ સંબંધી જેટલા દોષ અને ગુણ છે તે તેનેવિપે સંનિ
 હતકેળવેલ એકલો લાગે એટલે મૂલનું રૂપ વદલાવી નાસ્ત્રી અને પ્રસંગ વહે સારા અથ
 વા નરસા ગુણ દીઠામાં આવે પણ સારા અને નરસાગુણ સાથેજરહે માટે સસત્ત
 કહે છે ॥૧૧૭॥ મૂલ:-- પાસઙાઈએસુ, સવિગેસુ ચ જહ મિલઈંડ, તહિ તારીસડ
 હોઈ, પિયધમ્મો અહવઈયરોડ ૧૧૮ અર્થ -- તેસસત્ત પાસઙાઈની સાથે અથ
 વા સવેગીડની સાથે જ્યાં જેની સાથે મળે ત્યાં તેના જેવો થઈ જાય વલી પ્રિય ધર્મ
 એટલે પોતાને પ્રિયજે ધર્મ હોય તે અથવાઉતર જે બીજાનો ધર્મ અપ્રિય હોય તો
 પણ તે ગમે ત્યાં પ્રસંગાનુસાર મળી જાય તેને સસત્ત કહે છે ॥ ૧૧૮ ॥

અવતરણ -- બે ગાથાએ કરી સસત્તના બે જેદ લેવાહે છે -- મૂલ -- સોહુવિગ
 પ્પો નણિંડ, જિણેહિ જિય રાગ દોસ મોહેહિં, એગો ડ સંકિલ્લિંછો, અસકિલ્લિંછો ત
 હા અન્નો ૧૧૯ અર્થ -- રાગ, દોષ અને મોહને જેણે જીત્યા છે એના ઉપલક્ષણ
 વહે બીજા અનેક દોષ પણ જીત્યાહે જેણે એવા જે શ્રીજિનવર તેમણે તે સંસત્ત બે
 પ્રકારનો કહ્યો છે એક સક્ષિપ્ત અને બીજો અસક્ષિપ્ત ॥ ૧૧૯ ॥

મૂલ -- પવાસવપ્પસત્તો, જોસલુ તિહિગારવેહિ પહિવલ્લો, ઇહિગિહિ સકિલ્લિંછો
 સસત્તો સકિલ્લિંછો ૧૨૦ અર્થ -- જે પ્રાણાતિપાતાદિ પાંચ આશ્રવનેવિપે આસત્ત,
 વલી કહિ રસ સાતા લક્ષણ ત્રણે ગારવ વહે પ્રતિબધ સહિત, હોય વલી સ્ત્રીનો
 સેવનાર તે સ્ત્રીસંક્ષિપ્ત જાણવો, અને જે ગૃહસ્થસંબંધી દ્વિપદ એટલે બે પગવાલા દા
 સી દાસ પ્રમુખ, તથા ચતુ.પદ એટલે ગાર્હ જેસ અને ઘોડા પ્રમુખ પશુ હોય, અને
 ધન વાન્યાદિકની જેને ઘણી ચિતા હોયે તેને ગૃહસ્થ સક્ષિપ્ત સસત્ત જાણવો ૧૨૦

અવતરણ -- ત્રણ ગાથાએ યથાઠંદો કહે છે -- મૂલ -- ડસુત્ત માયરતો, ડ
 સુતંતેવ પન્નવે માણો, એસો ડઅહા ડવો, ઇહા ડંદેત્તિણ્ણ. ॥ ૧૨૧ ॥ અર્થ --
 પોતે ડસુત્તને આચરે, અને બીજાને પણ ડસુત્તવહે પ્રરૂપે, તેને યથાઠંદો કહેલો અ
 થવા ઇહાઠંદોપણ તેનેજ કહે છે, યથાઠંદ અને ઇહાઠંદ એ પદોનો અર્થ એકજ છે
 મૂલ -- ડસુત્તમણુવઈં, સઠંદ વિગ્ગપિય અણ્ણુવાઈ, પરત્તિ પવત્તેતિં, તણેઅ

इणमो अहाठंदो ॥ १११ ॥ जे तीर्थकर अथवा गणधरे उपदेस्यो न होय, मात्र पो ताना मन गमताठंदेके ० अनिप्राय वडे कटपना करेलुं होय एवुं अनुपपाती एटले पो तानी बुद्धिवरुं जेनी रचना करी ठे तेथी जगवतना आगमने अनुयायी आय न ही एवा उत्सृजने जे प्रवर्त्तावे तेने उत्सृज कन्हिये वली यथाठंदानो लक्षणांतर कहेते जे ग्रहस्थना प्रयोजनने विपे, करण करावण अनुमतीए करी जे प्र वर्त्ते तथा कोइ एक साधु प्रमुखथी काइ अपराध थइ गयो होय तो ते वारवार ज्यां ल्या वक्तो फरे तेने यथाठंदी कहे ठे ॥ १११ ॥

मूल— सव्वदमइ विगणिय, किंचिअसुह साय विगइ पमिवद्धो, तिहि गारवेहि मज्झइ, त जाणाइ अहा ठंदं ॥ १११ ॥ अर्थ— पोताना मतवडे अने पोता ना अनिप्राय प्रमाणे नाना प्रकारना विकल्पे करी कांइक अध्ययनादिकनी रचना करे अणुष्ट आलंबनवरुं नाना प्रकारना सुखनी इहा करे विगयनेविपे प्रतिबंध होय कारण विना विगयनो आहार करे क्ख्यादि गौरवता पामीने जे गर्व करे तेने यथा ठंदो जाणवो. इहा पासडाने सर्वथा अचारित्रिउज केइक मानेठे ते असुक्त ठे जो सर्वथा एकांत अचारित्रिहोय तो देश अने सर्व एवां वे जेदना कर वो ते असंमत चारित्रना अजावनो वे स्थानके सरिखोज तेमाटे वे जेदना कटप ना थकीज चरित्र सत्ताजाणवी ए सर्ववात पोताना मनथी नथीकही किंतु निसिड चूर्णिमांषण एमकद्युठे पासडो अइ सुत्त पोरसिंवा नकरेइ दंसणाइ यारेसु वट्टइ चारित्तिसु नवट्टई अइयारेवा नवळेई एव सडो अडई पासडोति एटले एने सबल चारित्र युक्तपणो जाणवो ए अटारगाथायेकरी पासडादिक पांचे अववनीयक ह्या एटले वांदवायोग्य नही ॥ ११३ ॥

अवतरण—पाच प्रतिपेध कहेठे.—मूल.—वस्तिंतं परदुत्ते,पमत्तेमाकयाइ वदिक्का, आहारच करितो, नीहार वाजइ करेइ ॥ ११४ ॥ अर्थ.— अनेक जविक लोक सहित सनामा देशनादि करवाना श्रमथी जेनुं चित्त विहेपने पामेलुं ठे तेने व्या ह्मिस्त कहे ठे. तेवखते वादबु नही, कोइ एक कारणे जे उपराठापणाने पामेलो होय तेवारे वादबु नही वली प्रमादेकरी ऋधे करी अथवा निडाएकरी युक्त जे होय तेवारेपण वादबु नही, एमज चोथो आहार करता अने पांचमो निहार करता प ण वांदबुं नही. ए पाच बोल वडे अनुक्रमे पाच दोष जणाव्या ठे ते आग्रमाणे:— पहेलो धर्मांतराय, बीजो अनवधारण, त्रीजो कोष, चोथो आहारांतराय, अने पां चमो लज्जाने वश थयो थको शंका न जाजे एपाच दोष जाणी लेवा. ॥ ११४ ॥

અવતરણ - હવે ક્યારે વાંદવા તે કહે છે - મૂલ અનુષ્ટુપ ઠંદ - પસંતે આ સણહેય, ડવસ્તતે ડવછિએ, અણુન્ન વિનુમેહાવી, કિંડ કમ્મ પવંજા ॥ ૧૨૫ ॥
 અર્થ - ૧ પ્રશાત તે વ્યાક્રિમાદિકના અજાવ થકી, ૨ આસન ઉપર વેગા ઠતા ૩ ડ પશાતંડિય નોંડિયેને ડપશમે વર્તે છે ક્રોધાદિ પ્રમાદથી રહિત વર્તે છે ડવછિએઠંદેણ ડ્યાદિ વચન ડચ્છરતો એવા ગુરુની સન્મુખ ડપસ્થિતથડને ઠંદાદિક વચન વમે ડુદિમાન પુરુષ અનુજ્ઞા માગીને રૂત કર્મ વાદણાની પ્રયોજના કરે ॥ ૧૨૫ ॥

અવતરણ - હવે અવગ્રહ કહે છે - મૂલ - આયપ્પમાણ મિત્તે, ચો દિસ્સિ હોંડ ડગ્ગહો ગુરુણો, અણણુણાયસ્તસ્તયા, ન કપ્પાત્તઢ પવિસેય ૧૨૬ અર્થ - નામાદિક જેવે કરી ઢ પ્રકારના અવગ્રહ છે - તેડમા નામાવગ્રહ અને સ્થાપના વગ્રહ એ વે પ્રકાર સુલન છે, ડ્યાવગ્રહ એટલે મુક્તા ફલાદિકનું વેડુ, ક્ષેત્રકલ્પે તે ક્ષેત્રાવગ્રહ તે સક્રોશ યોજન એકજ ક્ષેત્રનેવિપે અવગ્રહ લીયાથી થાય છે કાલાવગ્રહ એટલે રુઢુ વડ કાલનેવિપે એક માસ, વર્પનેવિપે ચાર માસ અથવા જે જેટલા કાલનો અવગ્રહ કરે તેને કાલાવગ્રહ કહે છે અને નાવાગ્રહ તે પ્રશસ્ત અને અપ્રશસ્ત એ વે જેડ વમે વે પ્રકારનો છે પ્રશસ્ત તે જ્ઞાનાદિકનો અ વગ્રહ અને અપ્રશસ્ત તે ક્રોધાદિકનો અવગ્રહ કહેવો અથવા “દેવિદરાય નિ દ્વિવડ” ડ્યાદિ વદ્ધમાણ એટલે જે આગલ અવગ્રહ કહેવાડો તે જાણવા પર ઢુ ડહાં તો ક્ષેત્રાવગ્રહને પ્રશસ્ત નાવાવગ્રહનો અધિકાર છે હવે ગાથાર્થ કહે છે. શરીરનો પ્રમાણ સાડા ત્રણ હાથ હોવાથી તે પ્રમાણે ચારે દિશિએ સાડાત્રણ ત્રણ હાથ ગુરુનો અવગ્રહ થાય છે તિહા આજ્ઞા માગ્યા વિના પ્રવેશ કરવો કલ્પેનહી

અવતરણ - હવે વાંદ વદનના નામ ગાથામા કહે છે - મૂલ - વડણ ચિંડ કિંડક મ્મે, પૂયા કમ્મચ વિણયકમ્મચ, વડણયસ્ત ડમાયં હવતિ નામાંડ પચેવ ॥ ૧૨૭ ॥

અર્થ - પ્રથમ વદન એટલે સ્તવન કરવું, એટલે પ્રશસ્ત મનો વચન તથા કાયાના વ્યાપારે કરી ગુરુને જે વદન કરવું તે કર્મને વદન કર્મ સમજવું તે વદ ન વે પ્રકારનું છે એક ડ્યવ વદન અને બીજો નાવ વદન તેમા મિથ્યાદૃષ્ટિ અથવા અનુપયુક્ત સમ્યકદૃષ્ટિને જે વદના થાય છે તે ડ્યવવદના કહેવાય છે, અને ડપયુ ક્ત સમ્યકદૃષ્ટિને જે વદન થાય છે તે નાવવદન કહેવાય છે બીજું ચિંડ ચિંડતે ડતિ ચયન જે કુશલ કર્મનું ચયન એટલે વૃદ્ધિ થાય છે તેને ચિતિ કહે છે આહી કારણનેવિપે કાર્યના ડપચારનું કરવું એટલે કુશલ કર્મના ડપચય નનું કારણ જે રજો દરણાદિ ડપધિનો સમૂહ એના પણ ડ્યવ અને નાક

रूपे वे जेद जाणवा तेमां तापसादिकनालिग ग्रहण तेनो कर्म अथवा अनुपयुक्त सम्यकदृष्टिना रजोहरणादि ग्रहणनुं कर्म तेने इत्यरूप जाणवु, अने उपयुक्त सम्यकदृष्टिनु रजोहरणादि कर्म ते जावरूप जाणवु त्रीजु करवु ते कृति एटले जे नमन आवर्तादिक क्रिया करवी एना पण इव्य अने जावरूप वे जेद ठे तेमां निन्दवादिकने अथवा अनुपयुक्त सम्यकदृष्टिने जे नमनक्रिया करवी ते इत्यरूप जाणवी, अने उपयुक्त सम्यकदृष्टिने जे नमनआवर्त्तादिक्रिया करवी ते जावरूप जाणवी. चोथुं पूजा एटले पूजनकर्म ते प्रशस्त मन, वचन अने कायनी जे चेष्टा तेने पूजन कर्म कहेवुं ए पण इव्य अने जावरूप वे जेदे पूर्वनीपरे जाणवु पांचसुं विनीय कहेतां विणासीए जे थकी आठ प्रकारनुं कर्म तेने विनय कहिये एना पण इव्य अने जावरूप वे जेद ठे ते पण पूर्ववत् जाणी लेवा एवी रीते वादणाना ए पांच नाम थाय ठे. ॥ १३॥

अवतरण - पांच वांदाणाना पांच आहरण दृष्टात कहे ठे. - मूल - अनुष्टुप् णं. सी यले खुड्डए किन्दे, सेवए पालए तहा; पंचेहि दिष्टता किय, कम्महुवति नायवा १२७ अर्थ - वदण कर्म उपर शीतलाचार्यनो दृष्टात लेवो चित्ति कर्म उपर खुगुगचेला ना नाने आचार्य पढ दीधु ठे ते दृष्टात लेवो कृति कर्म उपर रुझ तथा वीराशालवीनो दृष्टात लेवो. पूजा कर्मनी उपर बन्न सेवकोनो दृष्टात लेवो अने विनय कर्म उपर पाल कने संबुक्कुरनो दृष्टात लेवो ए पांच दृष्टाते करी पाचवदन कर्म समजी लेवा १२७

हवे त्रण गाथायेकरी तेत्रीअ आसातना कहे ठे - पुरउं परकासन्ने, गंताचिछण नितीयणाय मणे ए आलोयण पडिसुणणे, पुवाजवणेय आलोए ॥ १२९ ॥ तहउवदस निमतण, ख-वा अयणे तहा अपडिसुणणे ॥ ख-वचिय तहगए, कि तुम तक्काय नोसुमणे ॥ १३० ॥ नोसरसि कदंढित्ता, परिसजित्ता अणुठियाइक हे ॥ संहारपायघट्टण, चिहुञ्ज समासणेयावि ॥ १३१ ॥

हवे एना नामोनो वखाण गाथाये करी कहे ठे - मूल - पुरउं अग पएसे, परके पासंमि पढ आसन्ने ॥ गमणेण तिन्निगणे, ए तिन्नि तिन्निय नितीयणए ॥ १३२ ॥ अर्थ - पुरउंके ० अग्रप्रदेशे गुरु थकी आगले परकेपासंमिके ० वेहुपासे पढ आसन्नेके ० ठूकडो ए त्रणे स्थानके गमणेणके ० चालताथका त्रण आशातना एमज ए त्रण स्थानके वजारहेवाथी पण त्रण आशातनाथाय अने नितीयणएके ० ए त्रण स्थानके वेसवाथी पण त्रण आशातनाथाय केमके ठूकडो रहेवाथी सातोसास तथा डीकनो श्लेषमलागे तेवारे आशातना थाय ॥ १३२ ॥

एज वात सूत्रकार देखामे ठे - मूल - विणयप्रंसाङ्ग दू. सणाउ आसायणा

उ नवएआ ॥ सेहस्त वियारगमे, रायणिए पुव माय मणे ॥ १३३ ॥ अर्थ - विनयनंगादिक दूषण थकी ए पूर्वोक्त नव आशातना जाणवी एमज वली रत्ना धिकजे गुरु तेनीसाथे ठडिलें गयाथका पहेलाआवी शोचे ते दशमी आशातना.

मूज - पुवंगमणा गमणे, लोए सेहस्त आगयस्त तउ ॥ राउंसुत्तेसु जागरस्त गुरुनिणि अपमिसुणणा ॥ १३४ ॥ अर्थ - बाहेर थकी गुरुसाथे आवेलो शिष्य गुरु थकी पहेला गमणा गमण आलोचे ए इग्यारमी आशातना राउंसुत्तेसु जागरस्त के० रात्रिनेविपे गुरु बोलावे जे कोण सुतो ठे कोण जागे ठे एवु सांजली जागतो होय तोपण सादआपेनही ते अप्रति श्रवणनामे वारमी आशातना ॥ १३४ ॥

मूज - आलवणाए अरिह, पुव सेहस्त आलवितस्त ॥ रायणियाउंसा, तेरस्त मासायणा होइ ॥ १३५ ॥ अर्थ - आलापनके० बोलाववु तेने अर्ह के० योग्य जे श्रावकादिक ते श्रावकादिको आव्याथकाने रत्नाधिकजे गुरु तेनाथी पहे लाज जे शिष्य बोलावे ते शिष्यने तेरमी आशातना थाय ॥ १३५ ॥

मूज - असणार्थि लडु, पुवसेहे तहेव रायणिए ॥ आलोए चउदसमिं, एव उवदंसणे नवर ॥ १३६ ॥ अर्थ - अशनादिक लेइने प्रथम शिष्यादिक आगलें आलो इ पढी रत्नाधिक आगले आलोवताने चउदमी आशातना होय तेमज प्रथम शिष्यने अशनादिक देखाडी पढी रत्नाधिकने देखाडे ते पन्नरमी आशातना जाणवी ॥

मूज - एव निमित्तणोवी, लडं रयणाहि गेण तह सिद्धं, असणाए पुष्ठाए, खडंति बहुं दल तस्त ॥ १३७ ॥ अर्थ - एमज पहेला बीजाने अशनादिकनी निमित्तणकरो पढी गुरुने निमित्रण करे ए सोलमी वलो गुरुने पूढ्याविना बीजाने आहारादि आपे तथा पोते खाए ए सतरमी ॥ १३७ ॥ इहा शिष्य प्रश्न करेते

मूज - सगह गाहाए जो, नख-इ सद्दो निरुविए बीसु, त ख-इययण पए, ख-इति विनऊ जोइऊ ॥ १३८ ॥ अर्थ - सग्रह गाथामा खधशब्द जूदो क यो नथी तो इहा क्वाथी लीयो तेनो उत्तर जे यद्यपि संग्रह गाथामा खधशब्द जूदो कयो नथो ते खंधाइण ए पदनेविपे खध एवो शब्द जूदो करी लीजे केमके ए गाथा पण सूत्रकारनी करेली जाणवी ॥ १३८ ॥

मूज - एव ख-इ अयणे ख-इ बहु अति अयण मसणति, आई सद्दामायं, होइ पुणो पत्त सागत ॥ १३९ ॥ अर्थ - एमज खधाअयणे ए पदे अठारमो दोष थायजे ते आवीरीते - खध शब्दे घणो अयन शब्दे अशन आदिशब्दे जाइ शाक शालणो होय पुणो के० वली ते पत्रशाक वेगण चीनडी चिणादिक ए गा

धातुं विवरण दशाश्रुतस्कंधनी अपेक्षायै लख्योढे ते सूत्र आवीरीते ढे सेहेअस
एवा रायणिएण सिद्धिं चउममाणे तद्ध सेहेख-ई उसढं रसियं मणुनं मणामनि-ई
लुखं अहारित्ताजवत्ति आसायणा सेहेत्ति ॥ १३९ ॥

अवतरण - वली एनोज विशेष सूत्रकार गाथायेकरी वखाणेढे.- मूल- व
न्नाइच्छुअं उसढ, रसियं पुण दादिमं बगार्इयं ॥ मणइच्छु मणुसं, मन्नइ मणसा
मणामंतं ॥ १४० ॥ अर्थ ॥ वर्णादिके करी सहित उसढं के० उंचो रसेकरीस
हित ते वली कोइकरीते अचित्त करेला एवा दादिम आंवाप्रमुख मनने इट म
नोइ एटजे मनने माने जे सारो अथवा खराव तेने मणाम कहिये ॥ १४० ॥

मूल- नि-ई नेहवगाढं, रुक्कं पुण नेह वळ्ळियं जाण; एव अप्पमि सुणणे
नवर मिणदिवस विसयंति ॥ १४१ ॥ अर्थ ॥ नि-ईते स्निग्ध चोपडे करीने अव
गाढ के० व्याप्त लूखो ते चीगट रहीत इत्यादिक आहार गुरुनी साथेकरतां सरस
वस्तु पोते वापरे ते अढारमी, एव के० एमज अप्पमीसुणणे के० गुरुना वचन सा
जल्या ठतां गणकारे नही पाठो जवाव न आपे ते ओगणीसमी नवर के० एटलो
विशेष ढे जे प्रथम बारमी आशातना कही गया ते रात्रीनेविषे गणकारे नही
एम समजबु अने आ हमणानी कही ते दिवससंबंधी जाणवी ॥ १४१ ॥

मूल - ख-ईति बहु जणंते, खर ककस गुरु सरेण रायणियं; आसायणाउ
सेहे, तद्ध गए होइ जावन्ना ॥ १४२ ॥ अर्थ ॥ गुरुर्ये बोलाव्योथको ख-ई के०
खर ककस वचने आकरे शब्देकरी रत्ताधिकने कहे तथा तिहांज बेठो उत्तर आपे
एम अवज्ञाकरे ते शिष्य ने बोशमी आशातना कहिये. ॥ १४२ ॥

मूल - सेदो गुरुणा जणितं, तद्ध गउं सुणइ देइ उद्गाव; एव कितव जणइ,
नमइएणतु वदामि ॥ १४३ ॥ अर्थ ॥ शिष्यने गुरुर्ये बोलाव्यो थको तिहांज
पोताने स्थानके रह्योथको गुरुनुं वचन साजली उत्तर आपे पण पासेनावे ते ए
कवीसमी आशातना कहिये तथा गुरुर्ये पुठयु ठता त्याजमइएण वदामि कही
पूढे सुं आदेश आपोठो ए बावीसमी ॥ १४३ ॥

मूल-एव तु मति जणई, कोसि तुम मञ्ज चोयणाएथो; एव तज्जाएण, पमि
जणणा सायणा सेहे. ॥ १४४ ॥ अर्थ ॥ तु कोणठो जे महारी चोयणानेविषे प्रवर्त्तंढे
एम तुकारे बोलावे ते त्रेवीसमी एमज जेबुं वचन गुरु कहे तेहीज वचन कहीने
पाठो जवाव देतां शिष्यने आशातना थाय ते कहेढे ॥ १४४ ॥

मूल:-अज्जो किं न गिलाण, पडिजग्गसि पडिजणोइ किं न तुम, रायण एक

हयंते, कहच एव असु मणति ॥ १४५ ॥ अर्थ - गुरु कहे हे आर्थ आ ग्ला ननी प्रति जागरणा सार सुद्धि केमनथी करतो तेवारे पाठो जवाव आपे जे तु केम नथी करतो एम तर्जना करी बोले ते चोवीसमी गुरुधर्म कथा कहे ते शु न्य चित्ते सानले पण एम न कहेजे हे महाराज तमे नलो अर्थ कखो एवी श्ला घा न करे ते असुमण नामे पचीसमी आसातना ॥ १४५ ॥

मूल - एव नो सरसि तुम, एसो अजो न होइ एवति; एव कहमा णिदिय, सयमे व कहव मारजई ॥ १४६ ॥ अर्थ - रत्नाधिके अर्थ केतेठते कहेके तमने बरावर अर्थकेता आवडतु नथी ए अर्थ एम नथी ते ठवीसमी एमज गुरु कथा केताहो य तेना व्याख्यानने छेदीने पोते आगलथी केवामामे ते सतावीसमी ॥ १४६ ॥

मूल - तह परि सपिय जिंदइ, तह किचि नणइ जहन्न सामिलई, ताए अ णुठिपाए, गुरु नणिय सविन्नर नणई ॥ १४७ ॥ अर्थ - तेम वली गुरु कथा क रता होय प्रमुदित परखदा सानलता ठता शिष्य एवु कहे के नोजन वेला थई जिह्वावेला सूत्रपारसीनी वेला थई ठे पठी जिह्वा मलजे नही माटे हवे ठो इत्या दिक कहीने परखदा नग करे ते अठावीसमी तथा तेहीज परखदा उठ्यानी अ गाठ गुरुयेजे अर्थ ते सजा आगल कखोठे तेज अर्थ सविस्तरपणे पोतानुं माप ण बताववाने सजाज्जोने वारवार कहे ते ओगणत्रीसमी ॥ १४७ ॥

मूल - सिद्धासथारवा, गुरुणो सघट्टण पाएहि, खामेइ न जो सेहो, एसा आसायणा होइ ॥ १४८ ॥ अर्थ - सध्या ते शरीर प्रमाण संयारोते अढीहाथ प्र माण जे गुरु संबंधी ठे तेने पग साथे सघटी फरसीने तथा गुरुना पगने पग ल गाडी पठी खमावे नही एवा शिष्यने त्रीसमी आशातना जाणवी ॥ १४८ ॥

मूल - गुरु सेहो सथारग, चिठ्ठा निसियण तुयट्टणेइ वरा, गुरु उच्च स मासण चिठ्ठाणइ करिणेण दो चरिमा ॥ १४९ ॥ अर्थ - गुरु संबंधी सध्या स थारकनेविपे चिठ्ठाणके० उजो रहे अथवा निसियणके० वेसे तुयट्टणके० सुईरहे एवी रीते करता शिष्यने एकत्रीसमी आशातना अहके० हवे अवराके० बीजीक हेठे गुरु थकी उचाआसन उपर वेसे ते बत्रीसमी गुरुने बरावर सरखे आसने वेष्टे ते तेत्रीसमी आदिशब्द थकी निसीयण तुयट्टण करतानेपण ए चरम के० ठेजी वेहु आशातना बत्रीसमी तथा तेत्रीसमी जाणवी एटले ए एकवीस गाथाये करी तेत्रीस आशातना देखामी ॥ १४९ ॥

हवे वांदणाना बत्रीस दोप देखामे ठे.-तेमा प्रथम गाथाए सात, बीजी गाथा

वने आठ, त्रींजी गाथा वने सात चौथी गाथा वडे सात अने ठेली पांचमी गाथा ए करीने त्रण दोष; एवी रीते पांच गाथाए करीने बत्रीश दोष देखामे ठे, तेमा प्रथम नाम मात्र कहीने पठी अर्थ कहेरो -

मूल अनु० अणाढियंच थदंच, पविंच परि पिंमयं, टोलगं अंकुसं चैव, त हा कञ्चन रिंगिअं ॥ १४९ ॥ मबुवचं मणसापठं तह्य वेइया, नय सा चैव नयतं, मिची गारव कारण ॥ १५० ॥ तेणिअं पडिणियं चैव रुठं तज्जिय मे वय; सठंच हिलियं चैव तहा विप्पलिय चियं ॥ १५१ ॥ ठिठ मदिंच तहा, सिंगंच करमोयणं; आलिइ अमणा लिइ, उणं उत्तर चूलियं ॥ १५२ ॥ मूअंच ढडूरं चैव, चुमजिंच अपडिमं, वत्तीस दोस प्यसुइं किइ कम्मं पठज्जए ॥ १५३ ॥ अर्थ.- पहेलो अणाढिय एटले अनादृत दोष, बीजो थइ एटले स्तब्ध दोष त्रीजो पविइ एटले पविइ दोष चौथो परिपिंमिय एटले परिपिंमित दोष. पांच मो टोलगइ एटले टोलगति दोष ठगो अंकुस एटले अंकुश दोष सातमो कञ्च व एटले कञ्च दोष. आठमो मबुवच एटले मत्तोइत दोष नवमो मनसा प्रडु ँ दोष. दशमो वेइया वइ एटले वेदिकावइ दोष एकादशमो नयसा एटले नय दोष बारमो नयत एटले नजत दोष तेरमो मिची एटले मैत्री दोष. चौदमो गारव एटले गर्व संबधीदोष. पदरमो कारण दोष. शोलमो तेणिय एटले स्तैन्य दोष. सत्तरमो पमिणिय एटले प्रत्यनीक दोष अठारमो रुष्ट एटले रुठ दोष आंग एीशमो तज्जित एटले तर्जित दोष बीशमो सठं एटले सठ दोष एकवीशमो हीलिय एटले हीलित दोष बावीशमो विप्पलिय एटले परिकुंचित दोष त्रेवीश मो दिठमदिठ एटले दृष्टादृष्ट दोष चौवीशमो सिंग एटले शृंग दोष. पचीशमो कर एटले करदोष ठवीशमो मोचण एटले मोचन दोष सत्तावीशमो आलिइ अ मणालिइ एटले आश्लिष्टानाश्लिष्ट दोष अठवीशमो उण एटले न्यून दोष. ओ गणत्रीशमो उत्तर चूलिय एटले उत्तर चूलित दोष. त्रीशमो मूअ एटले मूक दोष एकत्रीसमो ढडूर एटले प्रश्न दोष अने वत्रीशमो चुमलीअ एटले चुमलिकदोष एवी रीते बत्रीश दोषना नाम जाणी लेवां ॥ १४९ ॥ १५० ॥ १५१ ॥ १५२ ॥ १५३ ॥

हवे एवत्रीश दोषतुं विस्तार सहित वर्णन करे ठे:- मूल - आयर करणं आ ढा, तद्विवरीय अणाढियं होइ; दवे नावे थइो, चोचंगो दवउं नइउं ॥ १५४ ॥ अर्थ.- आदर विना वादबु, तेने अणाढा दोष कहेठे. आदर करबु ते आढा, अ ने तेथी जे विपरीत एटले अनादर करबु ते अणाढा कहिये एनेज अनादृत ना

मे प्रथम दोष कहे ठे बीजो स्तब्ध दोष ठे, तेना इव्य अने जावरूप वे जेद ठे एमा चतुर्जंगी ठे (१) कोइ इव्य वडे स्तब्ध होय ठे, अने जावथी नथी होतो, (२) कोइ जावथी स्तब्ध होय ने इव्यथी नथी होतो, (३) कोइ जाव अने इव्य एवनेथी स्तब्ध होय ठे अने (४) कोइ जाव अने इव्य एवने करी स्तब्ध होतो नथी तेमां जे उदर शूलादिक कारणथी नमी शके नही पण नमवानो जाव होय तो तेने श्रेष्ठ स्तब्ध कहवो जे कोईपण कारण विना नमी शके तोपण स्तब्ध पणा थकीन मे नही तेने पाडूओ स्तब्ध कहे ठे उक्त चारे जागामाना जे जावे अने इव्ये स्तब्ध न होय तेने उत्तम कहवो अने जे इव्ये तथा जावे स्तब्ध रहे ते महा पाडूओ जाणवो ए तात्पर्य ठे ॥ १५४ ॥

मूल - पवित्र मणु वयार, ज अपिंतोणि जतिउं होई, जडव तडव उल्लस, किय कितो वर वरचेव ॥ १५० ॥ अर्थ - जे उपचार रहित होय तेने पवित्र कहे ठे वादणुं देता जे अनिमित्रित एटले व्यवस्था रहित होय वादणुं पूरुकीधा विना नासी जाय तेने बीजो पवित्र दोष कहे ठे जेम जाहुत प्राणीने कोई पण कामे लगाडयो ठता धणीनु काम बराबर थाओ के न थाओ पोतानुं ते जाडा पूरतु लक्ष् राखीने उपर पडयुं ते करतु एम जाणीने गमे तेवी रीते अस्ताव्यस्त ते क्रिया मात्रने करी तुटो थायठे ते पवित्र विपे जाणवु ॥ १५५ ॥

मूल - संपिंदि एव वदइ, परि पिंनिय वयण करणओ वावि, टोलोच्च उप्पि मंतो, उस्तक अहिसकणे कुणए ॥ १५६ ॥ अर्थ - सपिंमित एटले आचार्यादि कने एरुवा वादे अथवा प्रथम ज्यां बत्रीश दोषनां नाम कहां ठे त्या ए दोषनुं नाम परिपिंडित कसु ठे तेनो अर्थ आवी रीते ठे - मुख थकी सूत्रोनां वचनो शिवाय बीजा वचन बोले अने पोताना हाथ अने पग स्थिर राखे नही ते सपिंमित नामे चौथो दोष समजवो जेम तीम ए नामना वर्षाकालमा एक जातना पट्टी थाए ठे ते पृथ्वी उपर स्थिर थई बेशता नथी, अंधी तर्ही कूदता फिरे ठे तेम जे वादणुं देता ज्या त्या आगो पावो फर्या करे तेने पाचमो टोलक दोष कहे ठे.

मूल - उवगरणे दृढमिव, थितु निवेसेइ अकुसं बित्ति, विश्वचिह्नरिंगण ज, तं कडव रिगिय जाण ॥ १५७ ॥ अर्थ - जेम महत् हाथीने अंकुश वडे गमे तेम फेरवे ठे तेम शिष्य गुरुने फेरवे एटले सूरि उजा होय के वेग होय अथवा कोइ कार्य व्यग्रहमा होय तेने अवज्ञा वडे चोलपट अथवा कपडु पकडीने आसन उपर वेसामी वादणुं करे तेने षष्ठो अंकुश दोष कहे ठे वादणुं देता काचबानी पठे आगलने

सांवा अथवा पाठले मावो गमे त्यां स्वेच्चा वमे फिरवु तेने सातमो कव्वप दोष कहे ठे
 मूल:- उचित निवेसंतो, उवचइ मव्व उव्व जल मजे, वदिव कामो वन्नं, उ
 सोव परियट्ट ए नुरिअं ॥ १५७ ॥ अर्थ- जेम पाणीमां माठलुं स्थिर रहे नही,
 तेम जे वाढणु करतां स्थिर रहे नही, जेम माठलुं घडीकमां बाहेर ठेखाय घडीक
 मां पाणीमा गेप थई जाय तेम जे वांदणुकरता उठता वेसता त्रबकी मारे विचित्र
 चाला करे अथवा एकने वांदी बीजा आचार्यने वांदे तेने आठमो मव्व दोष कहे ठे.

मूल:-अप्प परि पत्तिएणं, मणप्पउं सोय वेइआ पणणं, त पुण जाणू परि
 जा,णु हिउठ जाणु वाहिवा ॥ १५८ ॥ अर्थ - पोताने अर्थे अथवा बीजाने अ
 र्थे गुरुद्वाराए काई कार्य सिद्धि न थवाथी तेनो मनमा देप उत्पन्न थाय ठे तेमां
 पोताने आचार्यादिके प्रदेप कह्यो ए आत्मअप्रीति इम शिष्यना संबंधीने पण क
 हेठते परअप्रीति एम इषालु यकोवांदे तेने नवमो मनप्रदुष्टदोष कहे ठे ॥ १५९ ॥

अवतरण - वेदिकादोष पांच प्रकारे कहे ठे.- मूल - कुणइ करे जाणुंवा
 एगकर ववइ कर जुअल मजे, उवठंगे करइ करे जयति निज्जूहणाईयं ॥ १५९
 अर्थ - वेहु हाथ गूठण उपर मूकी १ अथवा वेउ हाथनी विचमा ढीचणराखे २ एक
 गुठण वे हाथनीवचे राखे ३ अथवा खोलामा हाथ राखवा ४ वेहु हातउत्संगे धरे
 ५ ए पांच प्रकारे वेदिकाबद्द दशमो दोष जाणवो. अने जो दू वादणु प्रमुख दर्श
 नही तो आचार्य मने कहामी मूकज्ञे एवो जे जय तेने अग्यारमो जय दोष कहेठे

मूल - जयइव जइ सत्तिवई, इवदइ एहो स्यंतिवेसंतो, एमेवय मोचीए, गारव
 तिरका विणीउहं ॥ १६० ॥ अर्थ - बीजा मुनिओ नजे ठे अनुवत्ते ठे अथवा नज
 शे इत्यादिक ठेखीने हुं पण बीजानी पठे वाढणु करुं तेने बारमो नजत नामे दोष
 कहे ठे. जोहुं आचार्यने वांदू तो मारी साथे आचार्यनी प्रीति थाए अने मित्राइ था
 ए वगैरे मित्रताना कारणथी जे वादवु तेने तेरमो मैत्री दोष कहे ठे मने लोको
 समाचारिमा पंक्ति कुशलविनीत जाणे एमज बीजासाधु पण जाणे एवा अजि
 प्राये जे वांदवु तेने चौदमो गारव दोष कहे ठे ॥ १६० ॥

मूल - नाणाइ तिगंमातु, कारण मिह लोअ साह्य होइ; पूआ गारव हेऊ,
 नाणगहणे विए मेव. ॥ १६१ ॥ अर्थ - ज्ञानादिक त्रण मूकीने जे आलोक
 संबंधी सुखना साधनोनी प्राप्तिने अर्थे वांदणु दिए एटले वस्त्र कांवल्यादिकनी इ
 छा राखे तेने पदरमु कारण वांदणु कहे ठे आही कोई आशंका करे के एकांत
 ज्ञानादिक आश्रयो वांदणु देता तेने कारण वांदणु शावास्ते न कहिये ? तेनो उत्तर

जो पूजाना अग्निप्रायश्ची गौरवनी अजिलापा करे, अने जो ज्ञानना ग्रहणने अर्थें वां
वे उपलक्षणथी दर्शनादिक पण लेवा तो तेने पण कारण वादणुज कहिये ॥१६१॥

मूल - हाउं परस्स दिद्धि, वदते तेणिय हवइएयं, तेणोविव अप्पाणं, गूहइ
उंनावणामामे ॥ १६२ ॥ अर्थ - बीजा साधुनी दृष्टिने चुकवीने वादणुं करे ए
टले पोतामां अने साधु प्रमुखमा अतरो राखीने पोताने ठुपावे केमके, जो हुं ध
एाने देखता वादीश तो लाज थगे, अथवा मने बीजाथी लघु जाणशे एकारण
माटे पोताने गोप्य राखीने चोरनी पठे जे वाढे ते स्तैन्य नामनो शोलमो दोष.

मूल - आहारस्स उ काले, नीहारस्ताविहोइ पप्पिणीयं, रोसेण धमधमंतो, जो
वदइ रुठ मेयतु ॥१६३॥ अर्थ - आहारना कालनेविपे अथवा नीहारना कालने
विपे जे वादणु दिये तेने सत्तरमुं प्रत्यनीक दोष दोषे करीने धमधमतो थको अथ
वा गुरुने क्रोधायमान करतो थको जे वादणु करे तेने अडारमो रुठ दोष कहेठे

मूल - नवि कुप्पिसि न पसीयसि, कठसिवोचेवतक्किथं एय, सीसगुलिमाइहि
य, तक्केइ गुरुं पणिवयंतो. ॥१६४॥ अर्थ - गुरु कोप करता नथी तेम प्रसाद पण
करता नथी, एटले घडेली जेम शिव देवनी काठनी पूतली विशेष तेनी पठे रहें
ठे अथवा मस्तके करी आगलीए करी अथवा नृकुटीए करीने तर्जना करवी तेने
उंगणीशमो तर्जित दोष कहे ठे ॥ १६४ ॥

मूल - वीसनछाणमिण, सप्पाव जठे सढनवइएथ, कवडंति कइअ वतिअ,
सढयाविकहोति एण्ठा ॥ १६५ ॥ अर्थ - ए वादणु विश्वासनु स्थानक ठे केमके
वादता ठतां आचार्य तथा श्रावकादिक माहरो विश्वास करजे एवा जावे करी
वांढे परंतु जज्ञानावेकरी छुन्यठे तेने वीशमो सठ दोष कहे ठे एनेज कपट कैतव
अने सठ ए त्रण नामे कहे ठे ॥ १६५ ॥

मूल - गणियायगजिच्छत्ति, हीलीउं कि तुमे पणमिक्खण, दर वदिअंमिविक
ह, करेइ पलिय चियं एय ॥ १६६ ॥ अर्थ - हे गणिन्, हे वाचक, हे ज्येष्ठ हे
आर्य इत्यादिक शब्दे करीने गुरुनी हीलना करने कहे के मु तने प्रणाम करिये
एम कहीने जे वादणुं करे तेने एकवीशमो हीलित दोष कहे ठे थोरुक वादणु
कखा ठता वेशादि संबंधीनी विकथा करे तेने बावीशमो कुचित दोष कहेठे १६६

मूल - अंतरित्तमसेवा, न वढई वढई उदीसतो, एयं दिक्खमदिक्ख, सिंगे पुण
कुन पासेहि ॥१६७॥ अर्थ - अंतरित के पयती प्रमुखने अतरे रह्यो थको अथ
वा अंधारानेविपे रह्यो थको कोई देखे नही त्यारे वादे नही, अने कोईना देखतां

वांटे तेने त्रेवीशमो दृष्टा दृष्ट दोष कहे ठे. मस्तकने सन्मुख टालीने मावी तथा जमणी ए वन्ने वाञ्छु तरफ वांदणु दिए तेने चोवीशमो अंग दोष कहे ठे ॥ १६॥

मूल:- करमिवमन्नइदितो, वदणयं आहरंति अकरोति, जोइय कराउ मुक्ता, न मुञ्चिमो वदण कराउ ॥ १६७ ॥ अर्थ- जेम राजादिकनो कर प्रजाने जरूर देवो पडे ठे तेम वांदणा संबधी अरिहंतनो कर पण शिष्योए देवो जोइये एम जाणीने जे वांदणु दिए तेने पचीशमो कर दोष कहे ठे. ग्रहित व्रते करीने अमे लोक संबधी करथी तो मुक्त थया ठिए पण अर्हत संबधी वादणा लक्षण करथी मुक्ताणा नथी एम जाणीने जे वादणु करे तेने ठवीशमो मोचन दोष कहे ठे

मूल - आलिङ्ग मणालिङ्ग, रयहरणसिरेहि होइ चउचंगो, वयण खिरेहिंऊण, जहन्न काले वसेसेहि ॥ १६८ ॥ अर्थ - आश्लिष्ट अने अनाश्लिष्ट दोषनी रजो हरण ने मस्तक साथे चतुर्जंगी थाय. प्रथम रजोहरण साथे हाथ लगाडे साथे न लगाडे ए एक जागो, बीजो मस्तके लगाडे पण उंघे न लगामे, त्रीजो मस्तके न लगाडेने रजोहरणे पण न लगामे; चौथो रजोहरणे लगामे अने मस्तके पण लगा मे ए सत्तावीशमो दोष समजवो अहुरोना समूहने वचन कहे ठे ते वचनमा प्रमादे करीने एक वे अहुरो उठा कहे अथवा कोईक अति कताबलो प्रमादना वजो करीने वांदणुं थोडी वारमा पूरु करे, त्या वचनाहूर तो रह्या पण दोष अव नामादिक ते आवश्यक पण उठा थाय तेने अठावीसमो न्यून दोष कहेठे ॥ १६९ ॥

मूल:- दाऊण वदण मणएण वदामि चूलिया एसा, मूउव सहरहिउं, ज वद इ मूयगं तं तु. ॥ १७० ॥ अर्थ - वादणुं दर्शने पठी मोटे सादे करी “मणएण व दामि” कहे तेने उंगणत्रीशमो चूलिकादोष कहेठे मूउवके० मूगानी पठे मुखथ की शब्द कहाडयाविना जे वांटे तेने त्रीशमो मूक दोष कहेठे ॥ १७० ॥

मूल.- ढडूर सरेण जो पुण, सुत्तंघोसेइ ढडूर तमिह; चुमलिं विणिहिहूक ण, रयहरण होइ चुमलि तु. ॥ १७१ ॥ अर्थ.- मोटा स्वरवडे जे वांदणानुं सूत्र घोपे उच्चार करे तेने एकत्रीशमो ढडूर दोष कहेठे. अने उमामनी पठे रजो हरण जालीने फरावतो ठता जे वादणुं दिये तेने वत्रीशमो चुमलिक दोष कहेठे एवी रीते वादणाना वत्रीश दोष कही वताव्या. ॥ १७१ ॥

हवे नियत अने अनियत ए वे प्रकारना वादणाना स्थानक देखाडे ठे. तेमां प्रथम आठ नियत स्थानक कहेठे - मूल-पदिकमणे सज्जाए, काउस्संगा वरा ह पाहुणए, आलोयण संवरणे, उत्तम ठेय वदणय. ॥ १७२ ॥ अर्थ.- प्रथम

पडिकमणो एटले अगुणस्थानकथी जे गुणस्थानकनेविपे आवबु तेनेविपे, बीजुं सञ्जाए एटले वाचनादिकनेविपे, त्रीजुं काउसग्ग के० विगयना परिजोगने अर्थे आविल प्रमुखतुं विसर्जन थायठे तेनेविपे, चोथुं अपराध एटले गुरुसंबंधी विनयना उल्लंघननेविपे, पाचमुं पाहुणए एटले परोणानेविपे, तेपरोणा बे प्रकारनाठे — एक साजोगिक अने बीजा असाजोगिक ठे तेमा साजोगिक एटले एक समाचारी ना साधुनु आगमन थयाथी तेने गुरुने पूढी वादणु देबु अने असाजोगिक एटले छुदी समाचारीनो साधु आवे तो पहेला गुरुने वादणु दर्शने गुरुने पूढी वादे अने लहुडो होयतो वदावे ठुनुं आलोयण एटलेवादणु दर्शने आलोयणा लेवी सातमुं सवरणो एटले जे एकासणादि पञ्चकाण घणा अगारे लीधा होय ठे त्या जोजन पढी आगार संक्षेपवाने अर्थे अथवा नोकारसी प्रमुख कीधा थका अजीर्णा दि कारणो, अन्कर्तार्थ लेतासंवर वादणुं थाय आठमु उक्तमार्थ एटले अनशनमांषण वांदणुवेबु १४एतथा १५७ए बे गाथाअोना आक ढवल मडाणा तेथीइहा १७४

हवे वांदणाना ठ अनियत स्थानक कहेठे — मूल —माण निय कम्म बंधण, आसायण करण पवयण खिसणया, नवबुद्धि अबोहीए, ठ दोसा वदणा करणो ॥ १७५ ॥ अर्थ — (१) ज्या मान होय, (२) नित्य कर्म बधन थतु होय, (३) आशातनानु कल्य होय, (४) प्रवचननी आझातुं उल्लंघन होय, (५) नवनी वृद्धि थती होय (६) अने ज्या अज्ञानी होय ए ठ स्थानके वदना करवी नही वदन न करवाने अर्थे ए ठ दोष कहा ठे माटेज ए अनियत स्थानक ठे एवी रीते चोवीश गाथाए करी वादणाना दोष कहा आही बीजो वादणानो ढार सपूर्ण थयो. हवे त्रीजो पडिकमणानो ढार कहे ठे

अथ प्रतिक्रमण ढार त्रितीय प्रारज.

तेना आरजमा प्रथम प्रतिक्रमण शब्दनो व्युत्पत्ति अर्थे करे ठे —प्रतिए उपसर्ग प्रतिकूल अर्थेनेविपे प्रवृत्तेठे क्रमशब्द पादना विक्षेपनेविपे प्रवृत्तेठे एनो नाव — प्रतीप-प्रतिकूल अथवा प्रतिक्रमण एटले पाठो फरबु एवो समऊवो अथवा पडिकमणति पडिकमणो कहिये सयमरूप लक्ष्णवाला जे पोतानुं स्थानक ते मुकीने बीजा असयमरूप लक्ष्णवाला स्थानके जे जउ तेने क्रमण कहे ठे अने ते असंयमरूप लक्ष्णवाला स्थानकथी पाठा पोताना सयमरूप लक्ष्णवाला स्थानके आवबु तेने प्रतिक्रमण कहेठे यत्त उक्तं —“स्वस्थानात्पत्पर स्थान, प्रमादस्य वशाज्जत, तत्रैव क्रमणं नूय प्रतिक्रमणमुच्यते” ए श्लोकनो अर्थ — आवो ठे — जे पोताना

સ્થાનકથી પર એટલે નિત્ર સ્થાન છે, ત્યાં પ્રમાદને વશ થઈને ગત. એટલે જવાયું
 તતા ફરી ત્યાંથી જે પોતાના સ્થાનકે પાતું આવ્યું તેને પ્રતિક્રમણ કહેછે હવે વી
 જી રીતે અર્થ કરે છે.— અથવા પ્રતિકૂજ ગમન જે ક્ષાયોપશમિક નાવથી ઔદ
 યિક નાવને વિપે જવું તેને પણ પ્રતિક્રમણ કહે છે તથાપિ તેનો અર્થ તેજ
 છે પ્રતિકૂજ ગમનથી પ્રતિશબ્દની સર્વત્ર વ્યાપ્તિ જાણવી ઝકંચ પ્રતિ પ્રતિ પ્રવર્તન
 અથવા શુન ફલ જે મોહ ફલદાયકનેવિપે નિ શય્ય ચતિને તે પ્રતિક્રમણ કહિ
 યે એવી રીતે એ પ્રતિક્રમણ અતીત અનાગત અને વર્તમાન એ ત્રણે કાલવિષયક
 જાણી લેવું અંદિ શિષ્ય પ્રશ્ન કરે છે કે, પ્રતિક્રમણ તો અતીત કાલને વિષેજ પુ
 ક્ત છે એમ કહેલું છે જેમકે.— “અર્થ્ય પઢિકમામિ, પરુ પુત્રં સંવરેમિ, અણાગયં
 પચ્ચક્કામીતિ” આવો પ્રમાણ ઠતાં પ્રતિક્રમણને ત્રિકાલવિષયક કેમ પ્રતિપાદન
 કરોઠો તેનો ગુરુ ઉત્તર કહેછે—અહી પ્રતિક્રમણ શબ્દમાત્ર અશુનયોગથી નિવૃત્તિ
 જાણવી. યદુક્તં “મિત્થતિપ્પન્નિક્રમણ, તદેવ અસ્સજમે પન્નિક્રમણ, કસાયણ પ
 ન્નિક્રમણ, જોગાણયં અપ્પ મંયાણ” તેકારણ માટે પ્રતિક્રમણ ત્રણે કાલનેવિપે
 જાણી લેવું જેમકે, પૂર્વકૃતપાપની નિંદા કરવી તે દારે અશુનયોગનો નિવૃત્તિરૂ
 પ અતીત વિષયનો પ્રતિક્રમણ જાણવો અને સંવર દારેં કરી પ્રત્યુત્પન્ન વિષય
 એટલે વર્તમાન સમયે સંવર કહ્યુંછે તેવર્તમાન પ્રતિક્રમણ જાણવો અને પ્રત્યાખ્યાન
 દારે કરી એટલે પચ્ચક્કાણ લેવો તે અશુન યોગનિવર્તન પચ્ચક્કાણે અનાગત સમયનો
 પ્રતિક્રમણ જાણવું. ઇત્યાદિ તે પ્રતિક્રમણ દૈવસિકાદિ જેદોએકરી પાંચપ્રકારે થાય
 છે—દિવસના અતનેવિપે દૈવસિક પ્રતિક્રમણ થાયછે રાત્રના અંતે રાત્રિક પ્રતિક્ર
 મણ, પદ્ધના અંતે પાદ્ધીક પ્રતિક્રમણ, ચાર માસના અંતે ચાતુર્માસિક પ્રતિક્રમણ,
 અને સંવત્સરના અંતે સાવત્સરિક પ્રતિક્રમણ થાયછે દૈવસિક શબ્દની વ્યુત્પત્તિતો
 દિવસ સંવંધિયાય કણિ દૈવસિક ઇત્યાદિ તેનેવિપે સ્થિત નર પણ વે પ્રકારના છે.
 એક ધ્રુવ ને વીજા અધ્રુવ તેમા નરત અને ઈરવત ક્ષેત્રોનેવિપે પ્રથમ અને ચરમ તી
 ર્થકરના સમયે વત્તેકાલે પ્રતિક્રમણ કરવું તેને ધ્રુવ કહિયે અને મહાવિદેહ ક્ષેત્રને
 વિપે સદાકાલ તથા નરતાદિક દશ ક્ષેત્રનેવિપે મધ્યના વાવીશ તીર્થકરોના સમયે
 કોઈ કારણને લીધે પ્રતિક્રમણ કરવું પણ અન્યદા ન કરવું તે અધ્રુવ કહેવાય છે.
 યદાહ— “સપઢિકમણો ધમ્મે, પુરિમસ્સય પઢિમસ્સય જિણસ્સ; મક્કમગાણ
 જિણાણં, કારણ જાએ પઢિકમણ.” પ્રતિક્રમણ વિધિ આવી રીતે છે.— પંચ વિદ્યા

यार विष्णुः हेव मिह साधु सावगो वावि, पडिकमण सहगुरुणा गुरुविराह कुण
इ इक्कोवि ' ते चिइवदण इत्यादिके करी कहेहे -

हवे प्रथम सध्याप्रतिक्रमण विधि देखाने ठे.- मूलः-चिइ वदण मुस्तगो,
पुत्तिअपमिलेह वदण लोए, सुत्तं वदण खामण, य वदण चरित्त उस्तगो ॥
१७३ दसणु नाणोसगो, सुयदेवण खित्त देवयाणंच, पुत्तिअवदण शुइ तिय, स
क्कडयथोत्त देवसिअं. ॥ १७६ ॥ अर्थ -तेमाप्रथम त्रसस्थावर प्राणीए करी रहि
त प्रेक्षित प्रमार्जित ठामनेविषे इरियावही पडिकम्मीने, चैत्यवदन विधान करवु.
पठे आचार्यादिकने खमाश्रमणादिक देइने देवसिक अतिचारना चितननेअर्थे काउस
ग करे, पण काउसगमा बहु व्यापारवाला साधु जेटले एक गुण देवसिक अतिचार
चितवे, तेटले तेथी बमणा अतिचार अत्प हिडक गुरु चितवे तेथी गुरु हलवेथी
चितवे, ल्यारपठी साधु गुरुनी समीपे काउसगनो उच्चार करे ते पालीने लोगस उक्को
यगरे नणीने पठीसुहपती पडिलेहिवी, ल्यार पठी वाढणो देवु पठी आलोपति एटले
आलोचन आलोववु कायोत्सर्ग तथा चितित अतिचार गुरुने केवा पठी पडिकम
ण सूत्र नणवु साधु ए पण पोते नणवु अने श्रावकेपण पोते नणवु ल्यार पठी वा
ढणो आपवु खामणेति एटले शुर्वादिकने खामणु करे ते प्रथम गुरुने खमावी पठी
अनुक्रमे बीजा सर्व मोटाओने खमाववु ज्यारे पचकादि गण होय ल्यारे बीजो खा
मणु करवु ते पचकमा जे मोटो होय तेने खमाववु एवी रीते प्रजातना प्रतिक्रमण
नेविषे पण तदणुं वदणयति एटले वादणु देवु मूलमा (च) शब्द समुच्चय वा
चीठे ए गुरुनो आश्रय करवाने अर्थे अलियावण नामनुवाढणु कहेहे पठी
चारित्रातिचारनो काउसग करवो पठी दर्शन विष्णुदिनिमित्ते तथा ज्ञानातिचार
शुद्धि निमित्ते काउसग करवा, ल्यार पठी श्रुत समृद्धि निमित्ते श्रुत देवतानो का
योत्सर्ग करवो पठी स्तुति देवी अथवा बीजाए स्तुति देता शानजवी ल्यार पठी
सर्व विघ्नोनुं निर्दलन करवाने अर्थे क्षेत्र देवतानो कायोत्सर्ग करवो ते समये
एक नमस्कारनुं चितवन करीने स्तुति देवी अथवा बीजाए स्तुति देता शानजवी
मूलमा चकार समुच्चय अर्थे ठे ल्यार पठी नमस्कार करी वेशीने ' पुत्तियत्ति '
एटले मुखपोतीका ए करी प्रत्युपेक्षण करवु, ल्यार पठी मगलादि निमित्ते
वादणु देवु ल्यार पठी इच्छामो अणुसठि एम नणीने नीचे वेशी एक गुरुनी
स्तुति नणता उता प्रवर्द्धमान स्वरे करीने प्रवर्द्धमान एटले श्री महावीर स्वामीनी
त्रण स्तुतिओ नणवी तदनुतर ' सकडयति ' एटले शकस्तव नणवु, ल्यार पठी ' थो

‘सन्ति’ एतले स्तोत्र नणवुं ल्यार पठी दिवसातिचारनी विद्युद्धिने अर्थे कायोत्सर्ग करवो ते समये चार लोकस्य उद्योतकर कहेवां. एवु गाथामा कहु नथी तो पण जाणी लेवु ‘देवसियंति’ एतले ए संध्या समये दैवलिक प्रतिक्रमण जाणवुं. एत ले वे गाथा वने देवसी प्रतिक्रमणनी विधि कही. इति संध्या प्रतिक्रमण विधि.

हवे प्रजात प्रतिक्रमण विधि कहे ठे - मूल-‘मिह्वाउकड पणिया, य दंडगं काउसग तिअ करणं, पुत्तिअ वदण आलो अ सुत्त वदणय खामणयं. ॥१७॥ वदणयं गाहा तिअ, पाढो ठम्मासि अस्त उस्सगो; पुत्तिअ वदण नियमो, शुइ तिअ चिय वदणा राउ ॥१७८॥ इति पढमे चरणे, दंसण सुधीय वीप उ स्सगो, सुअ नाणस्त तईउ, नवर चितेइ तिअइमं॥१७९॥ तइय निसायइअर, चितइ चरममि कितव काह; ठम्मासा एग टिणा, इहाणिजा पोरिसि नमोवा॥१८०॥

अर्थ- जूमिकाने मस्तक लगामी, आखी रात्रना अतिचारनो मिह्वामि ड क न दइने, प्रतीपाद दंमक नमोवुण कहीने उस्सगतिअके काउसग त्रण करवा पठी मुहपती पडिलेही, वादणुं दइ, आलोअणु आलोइ, प्रतिक्रमण संबंधी सूत्र गुणी, उजा थइ, पठीवे वादणा दइ, खामणु करी वली वे वादणा दइ “आथरिय उवज्जा ए” इत्यादि त्रण गाथा कही पठी ठ मासी तप चितववा संबंधी काउसग करवो. तेमां ठ मासी तपनी चितवना आवी रीते करवी-‘श्री महावीरना तीर्थनेविपे उ ल्हपताथी ठ मासी तपवचें ठे माटे हे जीव ए तप तूं करी शकशे के नही? एम पोताना अतरमा चितवना करवी पठी जो ते तप पोताथी थइ शके नही तो वली चितवन करवु के एक दिन ओठा ठ मासी तप थई शकशे? एम एक एक दिवस ओठो करतां ज्यारे ओगणत्रीश दिवश उठा थई रहे ल्यारे तेनो मास एक गणीने पांच मासी तपने विपे प्रथमनी पठे अंतर प्रश्न करवुं, पठी चोमासी, त्रीमासी, वेमासी अने एक मासी चितवना करवी ते पण जो पोता थी वनी शकतुं होय नही तो तेमांथी एक एक दिवस उठो करता तेर दिवश उ ठा करीने वली चितववु के हवे चोत्रीसम तप करी शकाशे के नही? ते पण जो ठरे नही तो बत्रीसम विपे चितववुं एमयावत् पठी दशम, अष्टम, षष्ठ, चउड, अने शेवट आंबिल सुधी आववुं. ल्यार पठी निचो एकासणुं पोरिसीनी अवधिसुधी नी चितवना करवी. एम नवकारशी आदि जेटलुं करी शकाथ ते पञ्चकाण मनमा चितववुं अने ते नमो अरिहताण कहीने पालवुं ल्यार पठी मुहपती पडिलेही, वे वादणा दर्शने, पञ्चकाण करवां पठी शुअतिअ एतलेगोडलीए वेशीने गिलोई प्रसु

ચલે નહીં તેમ અત્પસ્વર વમે ત્રણ વર્ધમાન સ્તુતિ કહેવી અને ચૈત્યવદન કર
 તુ એ રાત્રિ પ્રતિક્રમણ વિધિ કહી. હા વિરોપતા દર્શાવે છે - ૬૭વિય કે ૦ આદી
 પણ પ્રથમ ચારિત્ર શુદ્ધિનો કાઠસગ્ગ કરવો બીજો દર્શનની શુદ્ધિનો કાઠસગ્ગ
 કરવો અને ત્રીજો શ્રુત જ્ઞાનનો કાઠસગ્ગ કરવો. પઠી આટલી વિરોપ ચિતવના
 કરવી એટલે ત્રીજા કાઠસગ્ગમા રાત્રિ સંબંધી અતિચારની ચિતવના કરવી એનું
 કારણ બતાવે છે “તિદામત્તો ન સરે, અહ્યારે કાય ઘટ્ટણનોત્તે, કિં અકરણ
 દોસાવા, ગોસાં તિન્નિ વસ્સગ્ગા ॥ ૧ ॥” વલી જેલા કાઠસગ્ગમાં પૂર્વની પઠે
 મનમાં ચિતવના કરે તેનો અનુક્રમ પૂર્વની પઠે જાણી લેવો ઠમાસી તપથી જઈ
 ને પોરસી નમસ્કાર સહિતાદિ સુચી કરતુ હિત પ્રજાત પ્રતિક્રમણવિધિ સમાપ્ત.

હવે પાદ્ધિક પ્રતિક્રમણની વિધિ કહે છે - મૂલ - મુહપોત્તી વદયણં, સબુદ્ધા
 સ્વામણ તદ્વા લોણ, વદણ પત્તેય સ્વામણાણિ સ્વામણાય સુત્તંચ ॥ ૧૮૧ ॥ સુત્તંચપ્રુદ્ધા
 ણ, વસગ્ગોપોત્તિ વદણ તદ્દય, પક્કં ત સ્વામણાણિય એસવિદી પક્ક પઢિકમણે
 ॥ ૧૮૨ ॥ અર્થ - દેવસી પઢિકમણો પરિક્રમણા સૂત્ર સીમા કહ્યા પઠી દેવસિઅ
 આલોશ્યં, તં પઢિક્કત, હ્વાકારેણ સદિસહ જગવાન પરિક્કિઅ મુહપોત્તિ પઢિલેહેમિ”
 એમ કહી મુહપતિ પઢિલેહી, બે વાદણા દર્શ સંબુદ્ધ શબ્દે ગીતાર્થ કહેવો તે સંબંધી
 સ્વામણો કરી, આલોશ્યા અનતરે બે વાદણાદર્શ, જેટાનુક્રમે પ્રત્યેક સાધુને સ્વામણ
 કરતુ, પઠી બે વાદણા દર્શને એક સાધુ ઠનો રહીને પાદ્ધિક સૂત્ર ગુણાવે તે અહ
 રહ્યા પઠી બેશીને વલી સુત્તંકે ૦ પઢિકમણા સૂત્ર ગુણીને અપ્રુદ્ધાન એટલે ઠવતુ
 (ઠનો થઈને પઠી મૂલ ગુણ, ઉત્તર ગુણ વિશુદ્ધિ નિમિત્ત કાઠસગ્ગ કરીને પક્કંત
 સ્વામણ, તથા સમાપ્તિ સ્વામણ કરતુ એ પાદ્ધિક પ્રતિક્રમણ વિધિ થઈ ॥ ૧૮૩ ॥

હવે કાઠસગ્ગને વિષે લોગસ્સ શ્લોક અને પદની સરખા કહે છે - મૂલ - ચત્તારિ
 દોહવાલસ, વીત ચત્તાય હંતિ વક્કોયા, દેસિઅ રાહિઅ પરિક્કિઅ, ચાઝમ્માસેય વરિ
 સેય ॥ ૧૮૪ ॥ અર્થ - ચાર લોગસ્સ, બે લોગસ્સ, બાર લોગસ્સ વીત લોગસ્સ અ
 ને ચાલીશ લોગસ્સ એ અનુક્રમે જે જે પદિકમણામા લોગસ્સ કેવાય છે તેનો
 અનુક્રમ આવી રીતે જાણવો દેવસીય પઢિકમણ, રાત્રિ પઢિકમણ, પાશ્વી પઢિ
 કમણ, ચઠમાસી પદિકમણ, અને સવરૂરી પદિકમણ ॥ ૧૮૫ ॥

મૂલ - પણવીત અહ તેરસ, સિલોગ પન્નતિરિય બોધવા, સયમેગ પન્નવીસં, બે
 વાવન્નાય વરિસમ્મી. ॥ ૧૮૬ ॥ અર્થ - કહેલા પ્રત્યેક પ્રતિક્રમણમાંના પ્રત્યેક
 લોગસ્સના સરખાકના કેટલા કેટલા શ્લોકો થાય છે તે અનુક્રમે કહે છે - દેવસિ

પ્રતિક્રમણ સંબંધી ચાર લોગસ્સના પચીશ શ્લોક સમજવા રાત્રિ પ્રતિક્રમણસંબંધી વે લોગસ્સના સાઢાવાર શ્લોક, પાશ્વી પદ્મિકમણ સંબંધી બાર લોગસ્સના પં ચોતર શ્લોક, ચૌમાશી પદ્મિકમણસંબંધી વીસ લોગસ્સના સવાસો શ્લોક અને સંવહરી પ્રતિક્રમણસંબંધી ચાલીશ લોગસ્સના વેશોને વાવન શ્લોક જાણવા ॥૧૮૪॥

મૂલ - સાયસયંગોસદ્, તિન્નેવસયા હવતિ પરકમિ, પંચસય ચાઠમાસો, વરિ સિ પયછોત્તર સદ્સ્તો ॥ ૧૮૫ ॥ અર્થ - સંધ્યા કાલના પદ્મિકમણા સંબંધી ચાર લોગસ્સના એકશો પદ થાય છે પ્રજાતના પદ્મિકમણ સંબંધી વે લોગસ્સના પાસ પદ થાય છે પાશ્વી પદ્મિકમણ સંબંધી બાર લોગસ્સના ત્રણશો પદ થાય છે. ચૌમાસી પદ્મિકમણ સંબંધી વીસ લોગસ્સના પાંચશો પદ થાય છે અને સંવહર પદ્મિકમણ સંબંધી ચાલીશ લોગસ્સના એક હજારને આઠ પદ થાય છે. ॥૧૮૫॥

મૂલ - દેવસિચ ચાઠમાસિચ, સંવહરિણુ પદ્મિકમણ મક્કે, મુણિણો સ્વામિ ક્કંતિ, તિન્નિ તદ્દા સત્ત પંચ કમા ॥ ૧૮૬ ॥ અર્થ - દેવસી પ્રતિક્રમણ અને રાત્રિ પ્રતિક્રમણ તેમજ પાશ્વી પ્રતિક્રમણમાંપણ ત્રણ અને પાંચ સ્વામણા દેવાનું કહ્યું છે. હજા આવશ્યકની ચૂર્ણિમાપાશ્વી પદ્મિકમણાને અધિકારે કહ્યું છે કે, “જહ ન્નેણતિન્નિ, વક્કોસેણ સવોવિ, ચઠમાસે પાંચ, સવત્તરીયે સાત અને વૃદ્ધ સામાચારિયે તો દેવસિક રાઙ્ગ ૬ તિન્નિ, પાશ્વીય ૬ પંચ, ચઠમાસા ૬ સંવત્તર ૬ સત્ત, એવી રીતે પાશ્વી સૂત્રની વૃત્તિમા કહ્યું છે એટલે દિવસિ અને રાત્રીનેવિષે ત્રણ અને પહે પાંચ તથા ચઠમાસી અને સંવહરે સાત એવી રીતે ત્રીજો પ્રતિક્રમણ દાર સમાપ્ત થયો.

અથ પચ્ચક્કાણ દાર ચતુર્થ પ્રારબ્ધતે

મૂલ - જાવિ અર્ધયં કોઢી સહિયં નિયંટિયંચ સાગાર, વિગયાગાર પરિમાણયચ નિરવસેસમઠમય ॥ ૧૮૭ ॥ અનુટ્ટપ્પ ઠંદ, સકેઅંચ તદ્દા પચ્ચક્કાણચ દસમયં; સંકેઅ અઠ્ઠાદોઽ, અઠ્ઠાયં દસદ્દા નવે ॥૧૮૮॥ અર્થ - પ્રથમ પચ્ચક્કાણ શબ્દની વ્યુત્પત્તિયુક્ત અર્થ દર્શાવે છે - પચ્ચક્કાણ એટલે પ્રત્યાખ્યાન એશબ્દમાં ત્રણ પદ છે એક પ્રતિ ત્રીજો આ અને ત્રીજો આખ્યાન તેમા પ્રતિ એટલે અવિરતિ સ્વરૂપ પ્રવૃત્તિને પ્રતિકૂલ પણે આ એટલે આગાર કરવાને સ્વરૂપે મર્યાદા કરીને આખ્યાન કહે તો કથન તે પ્રત્યાખ્યાન એવો અર્થ થાય છે તે આ ગ્રંથના આરંભમા જ્યા સર્વ દારોના નામ કહ્યા છે ત્યાં એ દારનું નામ લખતાં એનો અર્થ પણ કહેલો છે. તે પ્રત્યાખ્યાન નવે પ્રકારનું છે - મૂલ ગુણરૂપ અને ઉત્તર ગુણરૂપ યતિને મૂલ ગુણ મહાવ્રત છે; શ્રાવકના મૂલ ગુણ અણુવ્રત. યતિના ઉત્તર ગુણ પિમ વિશ્વદશાદિ, અને આ

વકના ઉત્તર ગુણ શિક્ષાવ્રત છે હિસાદિકની નિવૃત્તિરૂપે કરી મૂલ ગુણોનું પ્રત્યા
 ર્યાનત્વ થાય છે, પ્રતિપદ્ધ નિવૃત્તિરૂપે કરી પિતૃવિશુદ્ધિચાદિક અને ઢિગ્વ્રતાદિ
 ઉત્તર ગુણનું પ્રત્યાર્યાનત્વ થાય છે. ત્યા પોતે કરેલા પ્રત્યાર્યાન કાલનેવિપે
 વિનય સહિત સમ્યક્ ઉપયુક્ત ગુરુ વચનનો ઉચ્ચાર કરતાં પ્રત્યાર્યાન કરે છે.
 તે પ્રત્યાર્યાનનેવિપે ચતુર્જંગી થાય છે - જેમ કે, પોતે પ્રત્યાર્યાનનું સ્વરૂપ જાણ
 તો ઠતા જાણનારા ગુરુનીપાણે કરે છે એ પ્રથમ જંગ, ગુરુ જાણનારા હોય
 અને પોતે અજાણ ઠતા ગુરુનીપાણે કરે તે દ્વિતીય જંગ, શિષ્ય જાણ હોય અને
 ગુરુ અજાણ ઠતા તેની પાસે કરે તે તૃતીય જંગ, અને ગુરુ તથા શિષ્ય વન્ને અ
 જાણ ઠતા ગુરુની પાસે કરે તે ચતુર્થ જંગ જાણવો એ ચાર જંગ પોતાના મને
 કટપીને કહ્યા નથી પણ સિદ્ધાંતનેવિપે કહેલા છે યદાહ - “જાણગો જાણગ
 સગાસે જાણગો અજાણગ સગાસે અજાણગો જાણગ સગાસે અજાણગો અજાણ
 ગ સગાસે શ્યાદિ” તેમા પ્રથમ જંગ શુદ્ધ છે કેમકે, વન્નેને જાણપણું છે. બીજો
 જંગ પણ શુદ્ધ છે કેમકે, ગુરુ જાણનાર અને શિષ્ય અજાણ ઠતા તેને સંદેષેથી
 બોધ કરી પ્રત્યાર્યાન કરાવે છે અન્યથા અશુદ્ધ છે ત્રીજો જંગ જો પણ અશુ
 દ્ધ છે, પરંતુ એ પણ તથાવિધ ગુરુની અપ્રાપ્તિ ઠતા ગુરુના વહુ માનેકરી ગુરુસંબં
 ધી પિતા, પિતૃવ્ય, વંધુ, મામા, અને શિષ્યાદિ બીજાપણ કોઈ સાદ્દી કરીને જ્યારે
 પ્રત્યાર્યાન કરે છે ત્યારે શુદ્ધ છે ચોથો જંગ અશુદ્ધજ છે ॥ ૧૮૪ ॥ ૧૮૫ ॥

અ ૦ ઉત્તર ગુણ પ્રત્યાર્યાન પ્રતિદિન ઉપયોગિત્વેકરી કહેવાય છે - તે પચ્ચસ્કા
 ણના દશ પ્રકાર છે તે કહે છે - પહેલો જાવો પચ્ચસ્કાણ, બીજો અતીત પચ્ચસ્કાણ,
 ત્રીજો કોટિ સહિત પચ્ચસ્કાણ, ચોથો નિયત્રિત પચ્ચસ્કાણ, પાંચમો સાગાર પચ્ચસ્કા
 ણ, ઠવો વિગતાગાર પચ્ચસ્કાણ, સાતમો પરિમાણરૂત પચ્ચસ્કાણ, આઠમો નિર્વિજેપ
 પચ્ચસ્કાણ નવમો સાંકેત પચ્ચસ્કાણ, અને દશમો અદ્વા પચ્ચસ્કાણ છે તેમાં નવમો
 સાંકેત પચ્ચસ્કાણ આઠપ્રકારે છે અને દશમો અદ્વા પચ્ચસ્કાણ દશ પ્રકારે છે.

મૂલ - હોહી પક્કોસવણા, સ્તબ ન તવો હવેજ કાઝમે, ગુરુ ગણ ગિલાણ
 સિસ્કગ, તવસ્તિ કક્કા ઝલતેણ ॥ ૧૮૬ ॥ સ્થ ચિતિચ પુઠં જો, કુણડ તવત
 અણાગયં વિતિ, તમસ્કતતે પો, વ હેઝણાતવ સ્જ ઝઠં ॥ ૧૮૭ ॥ અર્થ - પ્રથ
 મ નાવિ પચ્ચસ્કાણનું વર્ણન કરે છે - ગુરુ ઇટલે આચાર્યાદિ, ગણ ઇટલે સાધુનો
 સમૂહ, ગ્લાન ઇટલે રોગે કરીને પ્રસિત શિષ્ય, અવ્યંજન જાત ઇટલે નાના ચેલાઈ
 અને તપસ્વી ઇટલે ઝટ્ઠટ તપના કરનારા ઇડ સવધી જે કાર્ય વિશ્રામણાદિક થા

य ठे तेणे आकुल व्याप्त पणायी मारुं मन व्याकुल अवाय, पर्युपणादिक पर्वमा दिवशे अष्टम्यादिक तप जो यइ शकजे नही तो मने एलाचनी हाणी यगे इति चित्ति के० एवो चितवीने जे कोई ते पर्व आव्यानी पहेलांज ए तप करवा विपे 'गुरु'नी पात्रे पञ्चस्काण लइने जावि शुचि कार्यनी सिद्धि करी लेवाना हेतुयी जे तप करेते तेने अनागत-जावी तप तीर्थंकरादिक कहे ठे ए पहेलो जावी पञ्चस्काण जाणवो हवे बीजो अतीत पञ्चस्काण देखामे ठे.- अनागत जावी तपनी पठे पूर्वोक्त कार णोने लीधे पर्युपणादि पर्वने दिवशे जो तप यइ शक्यो न होय तो ते पर्व गया पठी इहित तप करवो तेने अतिक्रान्त अतीत तप कहे ठे ॥ १८९ ॥ १९० ॥

मूल - गोसे अप्रचर्तं, ज काउ तं कुणइ बीअ गोसेवि, इअ कोडी डुगमिल एो कोडी सहियंति नामेणं. ॥ १९१ ॥ अर्थ - हवे त्रीजा कोटि सहित पञ्चस्का एनुं स्वरूप कहे ठे - प्रजातना समये अजन्तार्थ एटले उपवास करीने एमज आविल, नीवी, एकासणुं, अने एकलताणो प्रमुख व्रत करीने वली बीजा दिव शमा प्रजातने समये गत दिवशनी पठेज व्रतनो आरज करवो त्यारे गतदिवगना प्रजात समयथी व्रतनो आरज थयो ने वर्तमान दिवशना प्रजात समयमा अंत थयो कहेवाय ते पूर्व व्रतना अंतने समये पूर्वनी पठेज वली बीजा व्रतनो आरज करवो एम एक पठी एक गृखलावइ एकनो आरज अने बीजानो अंत एवा कोटिक्रम बडे जे तप करवो तेने कोटि सहित पञ्चस्काण कहे ठे ॥ १९१ ॥

मूल - हिष्ठेण गिलाणेणव, अमुग तवो मुगदिणंमि नियमेण, कायवोत्ति निअं टिअ, पञ्चस्काणं जिणाविति ॥ १९२ ॥ अर्थ - नियत्रित पञ्चस्काण कहेठे - हिष्ठे ए एटले निरोगता ठते अथवा गिलाणेणके० सरोगीठते पण चितवेजे अमुक दिवशे अमुक ठठ अठमादिक तप मारे जरूर करवो एवा नियमेण के० निश्चय बडे जे तप करवो तेने त्रिलोकनाजाण जगवत नियंत्रितनामे चोथो पञ्चस्काण कहेठे. १९२

अवतरण - ए तप कया कालेहतो ते देखामे ठे मूल - चौदस पुविसु जिण कप्पिएसु पटममि चेव सघयणे, एवोच्चिन्न चिय, थेरावि तया करे सीय ॥ १९३ ॥ अर्थ - चौद पूर्वना धरनार अने जिनकटपीनेविपे वली प्रथम वज्ररूपन नाराच संघयणनेविपे एतप विष्टेड गयोपण ए तपने तेकाले स्यविरकटपी करता हतां

अवतरण - सागार नामे तप अथवा पञ्चस्काण कहे ठे. मूल - महत्तरयागा राइ, आगारेहिं छुअंतु सागार, आगार विरहिय पुण, जणिय मणागार नामतु ॥ १९४ ॥ अर्थ - महत्तरागारेण इत्यादिक आगारे करी सहित होय तेने सागार

તપ અને એ આગારે કરીરહિત હોય તે અનાગાર નામે તપ. એવી રીતે શ્રીતીર્થંકર અને ગણેશાદિકે કહ્યું છે. એ પાંચમો આગાર ને ઠાઠો અનાગાર પચ્ચસ્કાણ કહેવાય છે.

આહી કોઈ આશંકા કરે કે “અન્નભજા યોગેણ, સદ્સાગારેણ” એમૂકીને મહત્ત્વાદિ આગારે કરી રહિત અનાગાર કહેવાનું કારણ શું તેનો ઉત્તર આવી રીતે છે —

મૂલ — કિંતુ અણા યોગાદ્, સદ્સાગારેયદુન્નિ જણિયથા, જેણતિણાઽ સ્વચિહ્ના, મુહમિ નિવિરિહ્ન વાકહવિ ॥ ૧૯૫ ॥ ડય કય આગારદુગપિ, સેસ આગાર રહિઅમણાગાર, હપ્પિક્ક વિત્તિ ક્તાર, ગાઢ રોગાદ્ એકુહ્ના ॥ ૧૯૬ ॥ અર્થ — અનાયોગ એટલે યોગ હોય અથવા જેની સ્મરણશક્તિ ઓછી હોય તેથી પચ્ચસ્કાણનું સ્મરણ રહે નહીં તે અને ડહા સદ્સાત્કારે કરી મુખમાં તૃણાદિ ધાલે, અથવા પોતાની મેલે કાંઈ પદાર્થ મુખમાં પડે, તેનો શો ઉપાય થાય? ડયકય કે એ કારણથી એ બે આગાર કહ્યા ઠાતા પણ અનાગાર કહેવાય છે તે અનાગાર કયા કરવા તે કહે છે — હપ્પિક્ક, એટલે જ્યાં હુકાલ પડ્યો હોય અને ફિરતા પણ વૃત્તિ મલતી નહોય તે હર્નિહ્ન અને વૃત્તિકાતાર તે વૃત્તિકહેતા વર્તવું એટલે જેણે કરી શરીરનો નિર્વાહ ધાલે તે વૃત્તિનિહ્ના પ્રમુખ તે વિષયક કાતાર જ્યાં હોય તેને વૃત્તિ કાતાર કહે છે જેમ અટવીમાનિહ્ના મલે નહીં તેમજ સિણવદ્યાદિ ગામમા અદાતા બ્રાહ્મણો પ્રમુખ હોય તેથી, અથવા શાસનના દેષી હોય તેના આકીર્ણ પણાને લીધે નિહ્ના ન મલે તે ઠેકાણે વલી કોઈ મોટો રોગ થયો હોય તે મટાડવા શારૂ કાઢી ગ્રહણ કરવું પડે આદિ શબ્દવને કાતાર તે કેસરી સિંહની આપદાવડે કરવું પડે તે

મૂલ — દક્કીહિવ કવલેહિવ, ધરેહિ નિસ્કાહિ અહવ વહેહિ, જો નત્તપરિચ્ચાયં કરેઽ પરિમાણકમ્મેથ ॥ ૧૯૭ ॥ અર્થ — ઘાતની સંખ્યા એ કરી કોલીઆની સંખ્યા એ કરી અથવા ધેરોની સંખ્યા એ કરી સક્કેપ નિહ્ના તે સંસૃષ્ટાદિક તેણે કરી, અથવા ડ્યથ તે દૂધ, ડંદન, મૂગ, પ્રમુખ તેણે કરીને જે કોઈ ગ્રેષ આદારનો પરિત્યાગ કરે, તેને પરિમાણ કૃત સાતમો પચ્ચસ્કાણ કહે છે ॥ ૧૯૭ ॥

મૂલ — સવં અસણ સવ, ચ પાણગ સ્વામ્મપિ સવંપિ, વોસિરઽ સામ્મપિહુ, સવં જ નિરવસેસત્તં ॥ ૧૯૮ ॥ અર્થ — અસણ શબ્દનો અર્થ સંસ્કૃતમા અશન થાય છે એ શબ્દ અશ્ ધાતુ માથી થયો છે એ ધાતુ યોજનને અર્થે વર્તે છે અર્થતે એટલે જે જમીએ તૈએ તે અશન છે પાણગ શબ્દનો સંસ્કૃતમા પાનક થાય છે એ શબ્દની મૂળ ધાતુ પા છે તે પીવાની ક્રિયાને અર્થે વપરાય છે તેનું રૂપ પાન થાય છે તેને કરિયે તે પાનક સ્વામ્મનો સંસ્કૃતમા સ્વાદિમ શબ્દ છે. એની મૂળ ધાતુ સ્વા છે

खावाने अर्थे वपराय ठे तेनुं रूप खादिम थाय ठे अने स्वाद (प्वर्द) ए धातु
आस्वादने अर्थे वपराय ठे तेनुरूप स्वादिम थायठे हवे समयनापायें जे निरुक्ति
तेणे करीव्युत्पत्ति दर्शावे ठे. आद्य एटले उतावलपणे, नूखने उपशमावाने अर्थे
अशन शब्द ठे प्राणेंडियादि दशने तृत्तिकार पणे वचें तैपान शब्दना अर्थे जा
णवो. ख शब्द आकाशवाची ठे तेथी मुखना पोलाणने ते रूपे करी तेमां वस्तु
खवाय ठे तेने खादिम कहे ठे अने रसादिक स्वाद वडे स्वादयति स्वादरूपी गु
णवालो जे पदार्थ तेने खादिम कहे ठे. एवी रीते जे ए अर्थे देखाडयो ते यद्यपि
एकार्थिक ठे, तोपण जे तथाविध ज्ञानथी रहित वाल ठे तेने सुखावबोधने अर्थे
अने विवक्षित द्रव्यना सुखे परिहृणादिने अर्थे एनेट कल्पना देखाडोठे. एवाउक्त
प्रकारना अशनादिक सर्वतुं जे वोस्तिरबुं तेने निरविशेष नामे आठमो पञ्चस्काण कहेठे.

मूल-“केयंगिहंति सहते, ए जेउतेसिं इमत्तिसाकेयं; अह्वा केयं चिध, सकेय
मे बाहु साकेय ॥ १९९ ॥ अर्थे-केत शब्दना अर्थे घर थायठे तेणे करीने जे स
हित होय ते ग्रहस्थ जाणवो ए साकेत अथवा केत शब्दना अर्थे चिन्ह पण था
यठे एटले अंगुठादि चिन्ह प्रमुख सहित जे होय तेने साकेत सचिन्ह कहेठे.

अवतरण:-ए नवमो साकेत पञ्चस्काण आठ प्रकारे थायठे ते कहेठे. मूल-“अंगु
ठिमुठि गंठि, घरसेउस्तास थिबुग जोइरे, पञ्चस्काण विचाले, किञ्चमिण मज्जिगहे
सुविधं ॥ २०० ॥ अर्थे-अंगुठादि आठ पञ्चस्काण एवी रीते करवा ते पञ्चस्काणने
विचाले थाय एटले कोइके पोरसि प्रमुख पञ्चस्काण कीधो ठतां ते पोरसिनोका
ल पुरो थइ रह्या पढी मनमा कल्पना थाय के मारे अमुक एक काम करवुं ठे
ते काम करीने पढी जमीश त्यांछुधी वली साकेतक पञ्चस्काण करुं तो सारु एम
विचारी पहेजो “अंगुष्ठसहियं पञ्चस्कामि” एटले ज्यांसुधी मूठमां आंगोठो राखुं
त्यासुधी पञ्चस्काणनी शीमाथइ एमज बीजो मूठ बाधवी तेने मूठसहियंपञ्चस्का
मी त्रीजो गाव बाधवी ते गाविसहियं पञ्चस्कामि चोथो घरसहियं पञ्चस्कामि पाच
मो सेउपरसेउ एटले आगनो परसेवो ते ज्यासुधी परसेवानो विंड नीकले त्यांसु
धी ते सेउसहियंपञ्चस्कामि ठछे आसोदुस्त एटले उस्ताससहियं पञ्चस्कामि
सातमो थिबुग एटले पाणीनो पपोटो ते सहित, एटले थिबुग सहियं पञ्चस्का
मि, आठमो जोइ एटले दीवा प्रमुखनी ज्योति सहित, ते जोइ सहियं पञ्चस्का
मि; ए आठ प्रकारनो नवमो साकेत पञ्चस्काण कहेवायठे. ए पञ्चस्काण जेम प

ચત્ત્રકાળ વિચાલે થાય છે તેમ અગ્નિગ્રહનેવિપે પણ થાય છે અને જ્યાં શુધી ગુરુ મામલીમાં આવે નહીં ત્યાં લગે સાધુને પણ એપચ્ચત્ત્રકાળ થાય છે ॥૨૦૦॥

હવે દશમો અઘાપચ્ચત્ત્રકાળ કહેવો:- મૂલ - અઘાકાલો તસ્તય, પમાણ મઘંતુ જં નવે તમિહ, અઘા પચ્ચત્ત્રકાળ, દસમતુ પુણ ૬મ નણિઅં ॥૨૦૧॥ અર્થ - અઘા શબ્દ વડે કાલ જાણવો તેનો જે પ્રમાણ મુદૂર્ત્ત, પ્રહર, પ્રમુખ વપચારથી જાણી લેવું એટલે દશમો કાલ વર્ષક અઘા પચ્ચત્ત્રકાળ તીર્થકર ગણધરે કહ્યો છે ॥ ૨૦૧ ॥ એ પચ્ચત્ત્રકાળનો ચાલના પૂર્વક જઘન્ય કાલમાન કહેવો

મૂલ - અઘા પચ્ચત્ત્રકાળ, અંતુ જ્ઞં વિનેવ કાલંતુ, તદ્ વિજહન્નો કાલો, મુદુત્ત મિત્તો મુણેય્વો ॥ ૨૦૨ ॥ અર્થ - અઘા પ્રત્યાસ્વાન અંતુ કે ૦ એ યદ્યપિ કદ્ય તથાપિ કાલ માન કહ્યો નથી તોપણ જઘન્યે મુદૂર્ત્ત માત્ર જાણવો ॥૨૦૨॥

હવે અઘા પચ્ચત્ત્રકાળના દશ જેદ દેશ્વામે છે - મૂલ - નવકાર પોરિસી, પુરિમદ્દેકાસણેગઠાણેય, આયંવિલ અનતઠે ચરિમેય અગ્નિગ્ગહે વિગઈ ॥ ૨૦૩ ॥

અર્થ - નવકારસી, પોરિસી, પુરિમદ્દે, એકાસણો, એકલગણો, આવિલ, વપવાસ, દિવસચરિમ અથવા નવચરિમ, અગ્નિગ્રહ, અને વિગઈ, એ દશ નામ છે

હવે નોકારસી પ્રમુખ દશ પચ્ચત્ત્રકાળની આગાર સત્ત્વા કહે છે - મૂલ - દોવે વ નમુક્કારો, આગારા ઢવ પોરિસીએડ, સત્તેવય પુરિમદ્દે, એકાસણગંમિ અઠેવ ॥૨૦૪॥ સત્તેગઠાણસ્સઠ, અઠેવય અંવિલંમિ આગારા, પત્તેવય અપ્પતઠે, ઠ પ્પાણે ચરિમ વત્તારિ ॥ ૨૦૫ ॥ પંચ ચત્તરો અગ્નિગ્ગહિ, નિઘીએ અઠ નવય આગારા, અપ્પાઠરણે પંચઠ, હવતિ સેસેસુ વત્તારિ ॥ ૨૦૬ ॥ અર્થ - પ્રથમ “નોકારસી જગપરિહારાર્થે” અન્નઢણાજોગણ, અને સહસાગારેણ, એ વે આગાર જાણવા

“પોરસી જગપરિહારાર્થે” અન્નઢણાજોગેણ, સહસાગારેણ, પઢ્ઢકાલેણ, વિસામોહેણ, સાદુવયણેણ, અને સઘસમાદિવત્તિયાગારેણ, એ ઢ આગાર છે સા ઢ પોરસી જગપરિહારાર્થે પણ એજ ઢ આગાર જાણી લેવા પુરિમદ્દેનેવિપે વપજ દ્ઢણથી અવદ્દુનેવિપેપણ પોરસી અથવા સાઢ પોરસી જગપરિહારાર્થે કહેલા ઢ આગાર લક્ષ્ને તેઓમા મહત્તરાગાર મેલવીને સાત આગાર સમજી લેવા એકા સ્પા જગપરિહારાર્થે અન્નઢણાજોગેણ, સહસાગારેણ, સાગારિઆગારેણ, આઠ ણપસારેણ, ગુરુ અઘાણેણ, પારિઠાવણીઆગારેણ, મહત્તરાગારેણ, અને સઘસ માદિવત્તિઆગારેણ, એ આઠ આગાર છે અને બેઆસણા જગપરિહારાર્થે પણ એજ આઠ આગાર જાણવા એકલગણાજગપરિહારાર્થે પણ આઠ ણપસારે

एवं विना बाकीना सात आगार एकासणानीपठे जाणवा. आंबिल जंगपरिहारार्थं
 अन्नघणानोगेणं, सहसागारेण, लेवालेवेण, गिह्बसंसंठेणं, उखित्तविवेगेणं, पारि
 षावणीयागारेणं, महत्तरागारेण, अने सबसमाहिवत्तियागारेणं ए आठ आगार ठे
 उपवास जंगपरिहारार्थं अन्नघणानोगेण, सहसागारेण, पारिवावणीयागारेणं,
 महत्तरागारेण, अने सबसमाहिवत्तियागारेण एपांच आगार ठे पाणीजंगपरिहारा
 र्थं, लेवेणवा, अलेवेणवा, अठेणवा, बहुलेणवा, ससिठेणवा, अने अस्तिठेणवा.
 ए ठ आगार ठे दिवस चरिम जंगपरिहारार्थं” अन्नघणा नोगेण, सहसागारेणं, म
 हत्तरागारेणं, अने सबसमाहिवत्तियागारेणं ए चार आगार ठे वली नवचरिम जंगपरि
 हारार्थं महत्तरागार, तथा सबसमाहिवत्तियागार ए बनेनुं काइ काम नथी एम जो
 ते जाणो तो अन्नघणानोगेण, अने सहसागारेण ए वे ठतां पण ते निरागार
 ठे अजिग्रह पञ्चकाण जंगपरिहारार्थं” दिवस चरिमनेविपे कहेला चार आगार
 जाणी लेवा इव्य, हेत्र, काल, तथा जाव ए चार प्रकारे अजिग्रह थाय ठे तेने
 विपे पूर्वोक्त चार आगार कहा ठे ते वली कोइक स्थले पांच पण कहा ठे.
 नीवीनेविपे, आंबिल पञ्चकाणमा कहेला आठ आगार लइने तेमा पहुञ्चमस्किएण
 उमेरवो एटले नव थाय ठे. अने केटलाक आठ पण कहे ठे नीवी शब्दनो व्यु
 त्पत्ति सहित अर्थ कहे ठे:- एनो मूल शब्द संस्कृतमां निर्विकृतिक ठे. एमां निः
 उपसर्ग ठे अने विकृतिक पदठे. नि उपसर्ग अज्ञाव देखाडे ठे अने विकृतिक ए
 टले चित्तने विकार करणार ते विकृति निर्गत थई एटले विकृति नही तेशी निर्वि
 कृतिसिद्ध थयु अथवा मूल संस्कृत शब्द निर्विगतिक ठे एमा पण प्रथमनी पठे
 नि. उपसर्ग अज्ञाव बाची अने विगतिक शब्द वमे पारुइ गतिनुं निर्गतन सिद्ध थाय
 ठे एटले जे करवार्थी प्राणीनी नरशी गति निवृत्त थाय ठे. माटे एनुं नाम निरविगति
 क कहिये एने आठ अने नव आगारनो कारण ते नवणी उगाहिम ए गाथायेकरी
 आगल कहेसे अप्रावरणाजिग्रहनेविपे पूर्वोक्त इव्यादि अजिग्रह पञ्चकाणमा कहेला
 चार आगार लइने अने तेओमा पांचमो चोलवट्टागारेण ए आगार उमेरवो ए आगार
 आवक प्रमुखना आववाथी चोल पठे लेता पण जंग थाय नही ए आगार कीजे त्यारे
 पांच आगार जाणवाअन्यथा शेष सर्वे अजिग्रहनेविपे चार आगार जाणवा

नीवी पञ्चकाणनेविपे आठ आगार पण कहा ठे ने नव आगार पण कहा
 ठे तेनुं कारण शुं^१ ते कहे ठे.- मूल:- नवणी ओगाहिमगे, अद्व दहि पिसि
 अ घय गुढेचेव, नव आगाराएसि, सेस दवाशच अठेव ॥ २०७ ॥ अर्थ:-नव

નીત એલે માચણ, ઓગા હિમગ કહેતાપકવાન અહવ દહીં એલે કવીણ મહા
વધિ પિશિત એલે માસ, ધૂત, તથા ગોલ પ્રસિદ્ધ છે એટલી નવનીતાદિ અહવ
વિગયનેવિપે નવ આગારહે જેનો ઝહિમ્મ એલે વિવેક કરી સકિયે કે જેતું મૂલ
કારણ ડચ્છ હું ઠતા પઠી પરિણામથી રૂપાતર થયું છે અને એ વિપયમા અડચ્છ
કહ્યું છે. એવા પદાર્થનેવિપે નવ આગાર થાય છે અને બાકી જેનો વિવેક કરી સ
કીયેનહી તેનેવિપે આઠ આગાર થાય છે ॥ ૧૦૭ ॥

પૂર્વે “સઘં અસણ સઘ ચ પાણગ” એ ગાથામા ચાર અસનાદિ કહ્યા છે તેડ
નું વિવેચન કરીને દેખાહે છે — મૂલ — અસણ ડચણ સત્તગ, મુગ્ગ જગારાડ્ સ્વજ્ઞ
ગ વિહીય, સ્વીરાડ્ સૂરણાઈ મમ્મગ પ્પનિડ્ ડવિન્નેય ॥ ૧૦૮ ॥ અર્થ — અશન એટ
લે ચાવલાદિક ધાન સયલુ સમજવું, સાતુ, મૂગ, પ્રમુખની જગારાડ્ એટલે રાવ અ
થવા પેજ બનાવે છે તે સ્વજ્ઞગ વિધિ એટલે શાજા, મામા, મોદક, સ્સાલી, પેવર,
લાપસી, અને સાકલી પ્રમુખ સમસ્ત પકવાનની જાતિ જાણવી અને ક્ષીર એટલે
દૂધ આદિ શબ્દ વહે દહીં, ધૂત, ઠાસ, તીમણ રસાલાદિક મેવા જાણવા. વલી
સૂરણ પ્રસિદ્ધ છે આઠિ શબ્દે આધુ પ્રમુખ સગલી વનસ્પતિના સાલણાનો પરિગ્રહ
જાણવો વલી મામા પ્રનૃતિ પ્રનૃતિના ગ્રહણવમે રોટી કૂનિર ડરર ઇચ્છાદિ સમ
જી લેવા એ સર્વે પદાર્થોને અશન જાણવો ॥ ૧૦૮ ॥

હવે પાનક કહે છે મૂલ — પાણ સોવીરજવો, દગાડ્ ચિત્ત સુરાડ્ધ ચેવ, આ
ઝક્કાઈ સઘો, કક્કડગજલાડ્ચ તદ્દા ॥ ૧૦૯ ॥ અર્થ — પાન એટલે પાનક પદાર્થ
સોવીર એટલે કાઝી, યવોદિકાદિ એટલે યવાદિક ધાનનો ધોવણ આઠિ શબ્દ
કરી ગોધૂમ, ચોલા, તથા કોડવાદિકનું ધોવણનો પાણી ચિત્ર એટલે નાના પ્રકારનો
સુરાઈ સઘથી પ્રવાહી પદાર્થ અહીં પણ આદિ શબ્દ વહે સરકો લેવો આ
ઝક્કાઈ અપકાયના જેટલા જેદ કહ્યા છે નોમતરિક્ક ઇચ્છાદિ સમસ્ત જાણવા
તેમ કક્કડગ એટલે કાકડી સ્વહવુજા પ્રમુખમાથી જે પાણી નીકલે છે તે જાણવું
આદિ શબ્દવમે સ્વજૂર, ડાકુ, નાલીયર, પ્રમુખની આવીલવાણી ઇચ્છાદિ જાણવા ૧૦૯

હવે સ્વાદિમ કહે છે — મૂલ — નતોસ દતાઈ, સ્વજૂરગનાલિકેર દરકાઈ, કક્કડ
અંબડ ફણસા, ૬ વહુવિહ સ્વાડમ નેયં, ॥ ૧૧૦ ॥ અર્થ — નતોપ એટલે નૂજેલા ચણા,
ગોધુમ, અને જવ અને દતાઈ એટલે ઢાતોને હિતૂંડદાત્ય ગુઢાદિ આદિશબ્દવમે ચા
રોલી, સ્વામ, અને શાકર એમજ સર્વે જાતની સુસહી અથવા દતાદિ દેશવિશેષે
પ્રસિદ્ધ ગુલેં કરી સસ્કારયુક્ત દત્ત પવનાદિક તેમજ નાલિયર, સ્વજૂર, ડાકુ આદિ

શબ્દે અસ્વોમ વગેરે જાણવા તેમજ ફલ વિશેષ કક્કડ એટલે કાકડી, આંબા, પાંસ, આદિ શબ્દે કરી કેલા પ્રમુખ સર્વ ફલ લેવા, એવી રીતે બહુ વિદેહે ૦ અનેક પ્રકારે સ્વાદિમ જાણીલેવું ॥ ૨૧૦ ॥

હવે સ્વાદિમ કહે છે— મૂલ — દંતવળ તવોલં, ચિતં તુલસી કુહેડગાર્શ્યં; મદુ પિપ્પલિ સુંગર્ષ, અણેગદા સાઝમ નેયં ૨૧૧ અર્થ — દંતવળં એટલે જેણેકરી દાતની શુદ્ધિ થાય છે એવી બાવલ પ્રમુખની ઢાલ તે પ્રસિદ્ધ છે તાંબોલ એટલે નાગવેલિના પાન અને શોપારી પ્રમુખ ચિત્રકે ૦ અનેક પ્રકારના થાય છે તે તુલઠી કુહેડક એક જાતનું ફલ વિશેષ આદિ શબ્દે કરી જીરો, વરેઆલી, લેવા, મદુકે ૦ મધુ, પીપરી, સૂત્ર આદિ શબ્દ વડે ગુલ મરચા, અજમોદ, દરમ, બહેડા અને આમલા તથા જેકટુ જાડાદિ સર્વે લેવા. એમ અનેગદાકે ૦ અનેક પ્રકારે સ્વાદિમ પદાર્થ જાણવા

હવે અસનાદિમા જે વિગડ જેમા આવે છે તે ઢેચાડે છે — મૂલ — પાણમિ સરડ વિગડ, સ્વાઝમ પક્કન અંસડ નણિડ, સાઝમ ગુલમદુ વિગડ, સેસાડ સત્ત અસણમિ. ૨૧૨ અર્થ — પાનક પદાર્થોમા મદિરાવિગડ કહ્યું છે સ્વાદિમનેવિપે પક્કન અંસડ કે ૦ પકવાનાશ વિગડ કહ્યા છે સ્વાદિમનેવિપે મધુ, અને ગુલાદિપદાર્થ વિગડ થાય છે. બાકી સાત વિગડ અસણમિકે ૦ ધાન્યમા જાણવા. નવરકે ૦ એટલો વિશેષ જે સરડમદ સ્વાદિમગુલનેવિપે તલેલા ગુદરનો અવયવ જાણવો ॥ ૨૧૨ ॥

હવે ઠ પ્રકારની શુદ્ધિ કહે છે — મૂલ અનુપુષ્ ઠંડ — ફાસિઅં પાલિઅં ચેવ સોહિઅં તીરઅં તદ્દા, કિતિઅં મારાહિય ચેવ, જડ્ઝા પરિ સમ્મિડ ॥ ૨૧૩ ॥ અર્થ — સ્પર્શ કહ્યું, પાણ્યું, શોષ્યું, નિશ્ચે તીણું, તેમજ કીર્ત્યું, આરાધ્યું, વલી આદર કહ્યું એવા પચ્ચસ્કાણવિપે વિશેષ જડ્ઝા કે ૦ યત્ન કરવો ॥ ૨૧૩ ॥

એવા પચ્ચસ્કાણને વિપે નામ માત્ર કહીને હવે ગાથાએ કરીને વ્યાખ્યાન કરે છે: મૂલ — ડચિએ કાલે વિહિણા, પતંજ ફાસિઅં તય નણિયં, તદ્ પાલિઅં ચ અસડ, સમ્મ ડવઅગ પહિયરિયં ॥ ૨૧૪ ॥ અર્થ — સાધુ અથવા શ્રાવકના પચ્ચસ્કાણનો અર્થ કહે છે. — સમસ્ત પ્રકારે જાણતો ઠતા સૂર્યઠડય થયાની પહેલા પોતાની સાથે ચૈલ્યસ્થાપના ચાર્યની સમઢે પોતાના વિવદ્ધિત પચ્ચસ્કાણનો અંગીકાર કરીને પઠી ચારિત્ર પાત્ર ગીતાર્થ ગુરુને સમીપે વિધિ વડે કૃતકર્મ વાદણુ કરીને વિનયે કરી રાગાદિ રહિત ઉપયુક્ત થયો થકો અંજલો બંધ કરીને જીણે અવાજે ગુરુના વચન પઢે જેવારે ડચરે તેને ફાસિઅં કહે છે તેમજ પાલિત એટલે અસડ કહેતા વારંવાર તેજ પચ્ચસ્કાણનો ઉપયોગ ચિતવો તેણેકરી સહિત કરીપાલવો તે પાલિત જાણવો.

મૂલ - ગુરુ દત્ત સેસ જોયણ, સેવણયાણ સોહિય જાણ, પુણેવિથેવિ કાલા વજાણા તીરિયં હોઈ ॥ ૨૧૫ ॥ અર્થ - ગુરુને પહેલા આપીને તેનો રહેલો શેપ જોજન જે અસનાદિ તેનું સેવન કરવું એટલે જમવું તેથી શોનિત પચ્ચાણ કહે છે પુણેવિ પોરિસી પ્રમુખ જે પચ્ચાણ કીચેલું હોય તે પૂરું થયા પછી વલી થો ઢાક કાલશુધી અવસ્થાન રહેવું તેને તીરિત કહે છે ॥ ૨૧૫ ॥

મૂલ - જોયણ કાલે અમુગ, પચ્ચાચંતુ જુંજ કિત્તીય, આરાહિયં પયારે, હિ સમ્મમે એહિ નિઠવિચ્છ ॥ ૨૧૬ ॥ અર્થ - જોજન કાલ એટલે જમવાના સમયે અમૂક મેં આજ પચ્ચાણ કીધો છે એવીરીતે જમવાનેકીર્તિત કહે છે અને જે સમ્યક્ એટલે પૂર્વોક્ત પ્રકારે કરીને નિષ્ઠાપણે પામડ્યો તેને આરાધિત કહે છે ॥ ૨૧૬ ॥

આગાર કહતોયકો હેતુ દેસાહે છે - મૂલ - વચંગે ગુરુ દોસો, યેવસ્સ વિપાલ ણા ગુણ કરીય, ગુરુ લાઘવ ચ નેયં, ધમ્મમિ અચ્ચોચ આગારા ॥ ૨૧૭ ॥ અર્થ - વ્રતજગ એટલે નિયમના વિરાધવાને વિષે શ્રી જગવતની આજ્ઞાની વિરાધના થવાને લીધે ગુરુ દોષ એટલે મોટા અશુભ કર્મ બંધાદિરૂપ દૂષણ, થાય છે અને જો આજ્ઞાસહિત થોડા પણ નિયમની અનુપાલના એટલે જે આરાધના કરતા તો તે ગુણે કરી વિશુદ્ધ પરિણામરૂપ પણાને લીધે કર્મ નિર્જરા લક્ષણ ઉપકારની કરવાવાલી થાય છે કારણ કે તે વિશુદ્ધ પરિણામ સ્વરૂપત્વપણુ છે માટે એવો થોડો વ્રત પાલવો પણ જનું છે ચારિત્ર ધર્મનેવિષે અથવા ઉપવાસાદિક કીધે ઠટે જો અસમાધી ઉપજે, તો તેને ઔપધાદિક દેવાથીજે સમાધિ સંપાદાન કરવી તેવિપયી નિર્જરા લક્ષણ જે ગુણ તેગુરુ એટલે સાર જાણવો અને જો ઔપધાદિ દષ્ટ નહીં તો લઘુગુણ થાય તે અસાર જાણવું જે એકાંતનો આગ્રહ છે તે પ્રાણીને એકાંત અવગુણનો કરવાવાલો છે અર્થયકે એ કારણ માટે આગાર, પચ્ચાણનેવિષે અવશ્ય કરવા

હવે વિગદ દેસાહે છે - મૂલ - હ્રદ્દ દહિ નવણીય, યય તહા તેલ મેવ ગુમ મહ્કં, મહુ મસ ચેવ તહા, ઝંગાહિમગ ચ વિગઈં ॥ ૨૧૮ ॥ અર્થ - દૂધ, દહી, નવનીત એટલે માચણ, ઘૂત, તેલ, તેમજ ગોલ, મદિરા, મધુ, માસ, ઝંગા હિમગ એટલે પકવાન, એ દશ વિગય જાણવા ॥ ૨૧૮ ॥

વિગયના જેદ દેસાહે છે - મૂલ - ગોમહિ સુઠિ પસૂણ, એલગ સ્વીરાણિ પંચચત્તારિ, દહિ માઝ્યાઈ જમ્મા, ઝઠીણ તાણનો ઢુંતિ. ॥ ૨૧૯ ॥ અર્થ - ગાંઠ, જૈંસ, સાઢ, ઢાલી, અને ગામર એ પાંચ પશુઓનું દૂધ વિગરૂપ જાણવું એમા દહી, માચણ, અને ઘૂત એટલાવાના ચાર જાતના પશુઓના દૂધમાથી થાય છે, સામના દૂધમાથી નથી થતા.

मूल - चत्वारि हुंति तेज्जा, तिल अयसि कुसुंन सरीसवाणं च, विगईउ सेसा
ण, मोलाईण न विगईउ ॥ ११० ॥ अर्थ - तिलनुं तेल, अलशीनुं तेल, कु
शुनानुं तेल, अने सरसवनुं तेल ए जातना तेलने विगईमा गणवा अने वाकीना
जे मोला के० महुमाना फलनुं तेल, आदि शब्दे करी नालीअरनुं तेल, एरमीअनुं
तेल तथा कागुणी प्रमुखनुं तेल प्रमुख ते विगई थाय नही ॥ ११० ॥ मूल - दव
गुड पिम गुटादो. मऊ पुण कठ पिठ निष्पन्नं, मठिल अपुत्ति अ नामर नेयंच
महुं तिहा होई ॥ १११ ॥ अर्थ - दवगुड एटले नरम गोल, अने पिम गुड एट
ले कवण गोल, ए बे प्रकारना गोल, मद्य एटले मदिरा ते पण एक ताडप्रमुख
काष्ठादिक पदार्थोत्थीयाय ठे, तथा बीजो धान्यादिकथी थाय ठे. तथा महोटी मा
खीनुं मधु, नानी माखीनुं मधु, तथा त्रमरीनुं मधु, ए त्रण प्रकारना मधु थाय ठे
ए सर्व वस्तु विगयमा गणायठे ॥ १११ ॥ मूल - जल थल खहयर मस, चम्म
वस सोणिय तिजेयच, आइल तिन्नि चल चल, उंगाहिमगच विगईउ ॥ ११२ ॥
अर्थ - जलचर जे माठला प्रमुख ठे तेनुं मास, थलचर एटले सूवर, गशला, तथा
हरिण प्रमुखनुं मांस, खेचर एटले तीतर, चीड, अने कूकडा प्रमुखनुं मांस, एवा
त्रण जेदे कछु ठे अथवा चर्म, जोणित अने वसा एत्रण सहित त्रण जेद मा
सना थाय ठे अने आइलतिन्नि के० आदना त्रण घाणसीम उंगाहिमग के० पक
वान एटले जे कडाऽ प्रमुखमा तलता चल चल शब्दे तलेजु होय ते विगई ठे उ
परात विगऽ न थाय योगवाही नीवीपञ्चस्काणवालाने पण कटपे अथवा एक पूडे
संपूर्ण कडाऽनरी थकी तेना उपर बीजो पूडोमूक्यो थकी निविगईयो थाय परतु
जो सम्यक्प्रकारे जाणी जे के ए बीजो घणोके चोथो घाणो ठे अने नवो धृत
इहां नाख्यो नथी इत्यादि जाणे तो कटपे अन्यथा न कटपे ॥ ११२ ॥

दूध प्रमुख विगय जे ठे ते जे रीते निर्विगयरूप थाय ते प्रकार देखाडे ठे -
मूल - खीर दही वियमाण, चत्वारि अंगुलाऽ ससठं, फाणिय तेल घयाण, अं
गुल मेग तु संसठं ॥ ११३ ॥ अर्थ - दूध, दही, तथा वियड एटले मद्य ए प
दार्थोना ज्याशुधी उंदनादिक घालेथकं चार आंगला चडे तेटले शुधी शीमा कही
ठे. अने तेने निर्विगऽ जाणवु ने जो तेथी वधारे चडे तो विगई थाय. फाणि
य शब्द वने नरम गोल, तेल, तथा धृत, ए जो उंदन, तथा रोटी प्रमुख उपर ए
क आंगल प्रमाण शुधी तेल तथा घी चमे त्याशुधी नीवीतो जाणवो अने उ
परात विगऽ थाय तेटला माटेज अंगुल मेगतु संसठं एम कछु ठे. ॥ ११३ ॥

मूल - महु पुगल रसयाण, अर्धंगुलयं तु होऽससं, गुल पोगल नवणीए, अर्धमलय तु ससं ॥ ११४ ॥ अर्थ - मधु मास अने माखणनो रस एनो अर्ध आ गलानो प्रमाण कह्यो ठे तेदु लीलाथी निविगऽथाय अने उपरात विगऽ जाणतु अने गोल पोगल के ० मांस नवनीत एटले माखण तथा अर्धमलके ० खारी जालतु मोर अथवा पीलु एवस्तु जेतली निविगऽ पदार्थोमा मले ते विगऽ थायते ॥ ११४ ॥

मूल - विगई विगऽगयाणिय अणतकायाण वळववूणि, वस तीस व तीसं, बावीस सुणेह वनेमि ॥ ११५ ॥ अर्थ - विगई ए दण ठे, अने विगऽगत एटले विगयथी नीपना निर्विगऽया ते व नद्वय विगयना त्रीशठे, अनत काय वत्रीश ठे, अने वर्ज्य वस्तु जे अन्नद्वय ते बावीश ठे ए सर्व सविस्तर दुं कहु तु ते तमे शानली ए गाथामा “सुणेह” ए आज्ञावाचक शब्द कहेवाथी जे पोतानी सावे शानलवा ने नव्य जीवो आवे तेनेज धर्म गनलाववो अने बीजा जे साजलवा न आवे ते ने कहिये नही यदुक्त - अणुवचियस्स यम्म, साहु कहिजाऽ सुघुविपिअस्स विन्नगय होऽ मुह, विज्जा अग्नि धम तस्स, ए गाथामा अनुपस्थित एटले जे सावे आब्यो नथी ते जाणवो बाकीनो अर्थ सुलज ठे यत सुञ्चा जाणऽ कछाण, सुञ्चा जा एऽ पावगं, उजय जाणई सुञ्चा, ज ठेय त समायरे’ अर्थ सुगम जाणवो ११५

हवे दश विगईना विरुतिनेद कहेठे - मूल - दुइ दहि तेज नवणिय, घय, गुड महु मस मज्ज पक्कच, पण चउ चउ चउ चउ दुग, तिग तिग दुग एग पडिनिन्न ॥ ११६ ॥ अर्थ - दूध, दही, तेल, माखण, घी, गोल, मधु, मास, मद्य, अने पकवान्न ए दश नाम विगयना ठे एसा पाच दूधना, चार दहीना, चार तेलना, चार माखणना, चार घृतना, बे गोलना, त्रण मधुना, त्रण मासना बे मद्यना, एक पकवान्ननो, एम एकेकना नेद थाय ठे ॥ ११६ ॥

विरुति गत निविगया देखाडे ठे - मूल - दव हया विगऽगयं, विगई पुण तेण त हय दव, उरिए तत्तमिउ, उक्किठ दव डम अने ॥ ११७ ॥ अर्थ - “इअ एटले कलमशाली तडुलाटिक, तेणे करीने निर्विगय करेली जे ह्रीरादिक, तेने “वि गऽ गय” एटले विरुतिगत कहे ठे तेण के ० ते कारण माटे चोखा प्रभु खवमे दूधप्रमुखनु जे रूपांतर थाय ठे ते इव्य कहेवाय पण विगई कहेवाय नही ए माटेज नीवीना पञ्चक्काण करनारा जे ठे तेने क्या क्या काई काई कल्पे ठे तेम वली “उरिये” एटले रसोई करवाना गमडामाथी पूनी वगैरे जे तली कहा डीए ठैए मतलब के शलगता चूलाउपर घी घालीने चडावेलु गमहु अग्नि वडे तप्त

यया पठी तेमा घहुं आदि धान्यनो लोट घाली तेनी जे रगोई थाय ठे तेने उल्हट इव्य
जाणवु. एटले ते विकृतिगतज ठे इम अन्ने के० एम कोइ बीजा केटलाक कहेठे
अही गीतार्थनो आवो अनिप्राय ठे के चूलाउपर चमावेला घृतादिकने नीचे ऊता
री तेमा घृत प्रमुख टाढो थया पठी तेमा जे कणिक प्रमुख घालीए ते वखते तथा
वि० पाकना अन्नाव होवार्थी विकृतिगत कहेवाय अने चूला ऊपर तप्त थता
घीमा घालीने सारी रीते जे पकववुं एटले परिपक्व थयला तेने विकृतिज कहे ठे
ए गाथावुं व्याख्यान टीका कारे एवी उक्त रीतिए कसु ठे अने पणित जनोए वि
चार करीने व्याख्यान करी लेवु हवे कोई कहेजो के ए आचार्ये पोतानी मन क
टपना करी हजो ? तेम न जाणवु केमके सिद्धांतमा पण विकृति गतनुं स्वरूप ए
वी रीतेज कसु ठे यत 'आवस्सग चुन्नीए गाहा' एटले अवश्यक चूर्णिनेवि
पे परिनिमित्त ठे आही ग्रंथनेविपे सामान्य द्वारे वर्णन कसुं ठे अने विशेष द्वारे
कहेवु ठे जे कुणल बुद्धिवान ठे तेमना अर्थे पञ्जियवन्ति एटले प्रयुजवुं अ
र्थात् कारणनेविपे कहेवु ए अनिप्राय जाणवो आही यद्यपि क्षीरादि प्रमुख सा
क्षात विगई नथी किंतु विकृतिगत कहा ठे अने ते नीवीताने पण कल्पे ठे तथा
पि जे ए उल्हट इव्य जमतायका जे सत जन ठे तेना मनने पण विकार पमाडेठे
अने जे ए नीवी कीवी ठे तेने उल्हट निर्जरा पण प्राप्त थाय नही. माटे एवा इव्य
न लेवां तेज सारु ठे अने जे विविध तप करवा थकी महाकृश थयो होय अने अ
नुष्ठान, सङ्काय, तथा अध्ययनादिक करी शकतो न होय तो उल्हट इव्य ज
मवु तेने काई दोष नथी अने कर्मनिर्जरा पण मोटी थाय ठे यदाहु. नवर इह
परि जोगो, निविगइयाण पि कारणावेस्को ॥ उक्कोस दव्वगहणे, नउ विसेसेण वि
न्नेओ ॥ १ ॥ आवन्न निविगइयस, असाहुणो जुळई परी जोगो ॥ इदिय जय
बुद्धीए, विगई चाय भिनो जुत्तो ॥ २ ॥ जो पुण विगई चायं, काऊण खाइ निइ
मदुराइ ॥ उक्कोसग दवाइ, तुव फले तस्त सोनेउ ॥ ३ ॥ दीसति अ केइ इहं,
पच्चस्काएवि मदधम्माणो ॥ कारणिय पडिसेव, अकारणेणवि कुणमाणा ॥ ४ ॥
तिलमोयग तिलवट्ठि, वरिसोलग नाजिकेर खंडाई ॥ अइ बहुल घोलखीरि, धय
पुप्फय वजणार्इय ॥ ५ ॥ धयवुम ममगाई. दहि इइ करवनेह माईहिं ॥ कुह
रि चूरिमपमुह । अकारणेकेइ जुळंति ॥ ६ ॥ नयतपि इहपमाणं । जहुचकारीण
आगमन्नूण ॥ जरजम्ममरण जीसण । नवन्नवुविग्गचित्ताण ॥ ७ ॥ मोचुं जि
णाणमाण । जिआण बहु इहदवगित वियाण ॥ नहु अन्नोपन्नियारो । कोइ

मूल - महु पुगल रसयाण, अ-अंगुलय तु होऽ संसंठं, गुल पोगल नवणीए, अ-आमलयं तु संसंठं ॥ २२४ ॥ अर्थ - मधु मास अने माखणनो रस एनो अ-अर्धा आ गलानो प्रमाण कह्यो ठे तेहलुं लीयाथी निविगऽ थाय अने उपरात विगऽ जाणतु अने गोल पोगल के ० मांस नवनीत एटले माखण, तथा अ-आमलके ० खारी जालतु मोर अथवा पीछु ए वस्तु जेटली निविगऽ पदार्थोमा मले ते विगऽ थायठे ॥ २२४ ॥

मूल - विगई विगऽ गयाणिय अणतकायाण वळवतूणि, दस तीस व तीस, बावीस सुणेह वनेमि ॥ २२५ ॥ अर्थ - विगई ए दश ठे, अने विगऽ गत एटले विगयथी नीपना निविगऽ आ ते ठ जह्य विगयना त्रीशठे, अनत काय वत्रीश ठे, अने वर्ज्य वस्तु जे अजह्य ते बावीश ठे ए सर्व सविस्तर हुं कहुं हुं ते तमे शानजो ए गाथामा “ सुणेह ” ए आकावाचक शब्द कहेवाथी जे पोतानी साबे शानजला ने जव्य जीवो आवे तेनेज धर्म शानलाववो अने बीजा जे शानजला न आवे ते ने कहिये नही यहुक - अणुवच्छिस्त धम्म, साहु कहिजाऽ सुहुविपिअस्त विवगय होऽ मुह, विजा अग्नि धम तस्त, ए गाथामा अनुपस्थित एटले जे साबे आव्यो नथी ते जाणवो बाकीनो अर्थ सुजज ठेः यत सुजा जाणऽ कछाण, सुजा जा णऽ पावग, उजय जाणऽ सुजा, ज ठेय त समायरे ” अर्थ सुगम जाणवो २२५

हवे दश विगईना विकृतिजेद कहेठे - मूल - डुइ दहि तेह नवणिय धय, गुड महु मस मळ पकच, पण चय चय चय चय डुग, तिग तिग डुग एग पडिनिन्न ॥ २२६ ॥ अर्थ - दूध, दही, तेल, माखण, घी, गोल, मधु, मास, मद्य, अने पकवान ए दश नाम विगयना ठे एमा पाच दूधना, चार दहीना चार तेलना, चार माखणना, चार घृतना, बे गोलना, त्रण मधुना, त्रण मासना बे मद्यना, एक पकवाननो, एम एकेकना जेद थाय ठे ॥ २२६ ॥

विकृति गत निविगया देखाडे ठे - मूल - दव हया विगऽ गय, विगई पुण तेण त हय दव, उ-उरिए तत्तमिच, उक्किठ दव डम अने ॥ २२७ ॥ अर्थ - “ इव्य एटले कलमशाली तडुलाटिक, तेणे करीने निविगय करेली जे ह्रीरादिक, तेने “ वि गऽ गय ” एटले विकृतिगत कहे ठे तेण के ० ते कारण माटे चोखा प्रमु खवमे दूधप्रमुखतुं जे रूपांतर थाय ठे ते इव्य कहेवाय पण विगई कहेवाय नही ए माटेज नीवीना पञ्चकाण करनारा जे ठे तेने क्या क्या काई काई कटपे ठे तेम वली “ उ-उरिये ” एटले रसोई करवाना गामडामाथी घूमि वगैरे जे तली कहा डीए ठैए मतलब के गलगता चूलाउपर घी घालीने चढावेतु गामहु अग्नि वडे तस

થયા પઠી તેમા ઘટું આદિ ધાન્યનો લોટ ઘાલી તેની જે રશોઈ થાય છે તેને ઝલ્કટ ઇચ્છ
 જાણવું. એટલે તે વિકૃતિગતજ છે ૬મ અન્ને કે ૭ એમ કોઈ બીજા કેટલાક કહેશે
 આદી ગીતાર્થનો આવો અનિપ્રાય છે કે ચૂલાઉપર ચમાવેલા ઘૂતાઠિકને નીચે ઝૂતા
 રી તેમાં ઘૂત પ્રમુખ ટાઢો થયા પઠી તેમા જે ફણિક પ્રમુખ ઘાલીએ તે વચ્ચે તથા
 વિચ પાકના અન્નાવ હોવાથી વિકૃતિગત કહેવાય અને ચૂલા ઉપર તપ્ત થતા
 ઘીમા ઘાલીને સારી રીતે જે પકવવું એટલે પરિપક્વ થયેલા તેને વિકૃતિજ કહે છે
 એ ગાથાનું વ્યાખ્યાન ટીકા કારે એવી ઝલ્ક રીતિએ કહ્યું છે અને પંક્તિ જનોએ વિ
 ચાર કરીને વ્યાખ્યાન કરી લેવું. હવે કોઈ કહેશે કે એ આચાર્યે પોતાની મન ક
 ટપના કરી હજો ? તેમ ન જાણવું કેમકે સિદ્ધાંતમાં પણ વિકૃતિ ગતનું સ્વરૂપ એ
 વી રીતેજ કહ્યું છે યત ' આવસ્થાગ ચુન્નીએ ગાદા ' એટલે અવશ્યક ચૂર્ણિનેવિ
 પે પરિણિત છે આદી ગ્રથનેવિપે સામાન્ય દ્વારે વર્ણન કર્યું છે અને વિશેષ દ્વારે
 કહેવું છે જે કુળલ બુદ્ધિવાન છે તેમના અર્થે પઠંજિયવંતિ એટલે પ્રયંજવું અ
 ર્થાત્ કારણનેવિપે કહેવું એ અનિપ્રાય જાણવો આદી યદ્યપિ ક્ષીરાદિ પ્રમુખ સા
 દ્વાત વિગઈ નથી કિંતુ વિકૃતિગત કહ્યા છે અને તે નીવોતાને પણ કટપે છે તથા
 પિ જે એ ઝલ્કટ ઇચ્છ જમતાયકા જે સંત જન છે તેના મનને પણ વિકાર પમાડે છે
 અને જે એ નીવીકીરી છે તેને ઝલ્કટ નિર્જરા પણ પ્રાપ્ત થાય નહીં. માટે એવા ઇચ્છ
 ન લેવા તેજ સારું છે અને જે વિવિધ તપ કરવા થકી મહાકૃશ થયો હોય અને અ
 નુષ્ઠાન, સંક્રામ, તથા અધ્યયનાદિક કરી શક્તો ન હોય તો ઝલ્કટ ઇચ્છ જ
 મવું તેને કાઈ દોષ નથી અને કર્મનિર્જરા પણ મોટી થાય છે. યદાહુ નવર ૬૬
 પરિ નોગો, નિવિગઈયાણ પિકારણાવેસ્કો ॥ ઝક્કોસ દવ્વગહણે, નઠ વિસેસેણ વિ
 ન્નેથો ॥ ૧ ॥ આવન્ન નિવિગઈયસ, અસાહુણો જુક્કઈ પરી નોગો ॥ ૬૬ ઇય જય
 બુદ્ધીએ, વિગઈ ચાય મિનો જુત્તો ॥ ૨ ॥ જો પુણ વિગઈ ચાયં, કાકુણ સ્વાઈ નિ-
 મહુરાઈ ॥ ઝક્કોસગ દવાઈ, તુલ્લ ફલે તસ્સ સોનેઠ ॥ ૩ ॥ ઠીસંતિ અ કેઈ ૬૬,
 પન્નસકાએવિ મંદધમ્માણો ॥ કારણિયં પહિસેવ, અકારણેણવિ કુણમાણા ॥ ૪ ॥
 તિલમોયગ તિલવાટ્ટિં, વરિસોલગ નાલિકેર સ્વહાઈ ॥ અઈ બહુલ ઘોલસીરિં, ઘય
 પુપ્ફય વજણાઈય ॥ ૫ ॥ ઘયબુદ્ધ મમગાઈ । દહિ હહ કરવનેહ માઈહિ ॥ કુલ્લ
 રિ ચૂરિમપમુદ્દં । અકારણેકેઈ જુક્કંતિ ॥ ૬ ॥ નયતપિ ૬૬પમાણ । જહુત્તકારીણ
 આગમન્નૂણ ॥ જરજમ્મમરણ નીસણ । જવન્નબુદ્ધિગ્ગચિન્નાણં ॥ ૭ ॥ મોતું જિ
 ણાણમાણ । જિઆણ બહુ હહદવગિત વિયાણ ॥ નહુ અન્નોપધિયારો । કોઈ

હું જવ વણે જેણ ॥ ૮ ॥ વિગઈ પરિણય ધમ્મો । મોહો જમુદિક્ક એઝ વિન્નેય ॥
 સુદુવિચિત્ત જયપરો । કહં અકક્કે નિવિટ્ઠિહિં ॥ ૯ ॥ દાવાનલમક્ષગટ । કોત
 હુવસ મઠયાઽ જલમાઈ ॥ સતેવિનસેવિક્કા । મોહાનલ દોવ એવમા ॥ ૧૦ ॥ વિગ
 ઈ વિગઈ જીત । વિગડગય જોન હુજ એ સાહુ ॥ વિગઈ વિગડસહાવા । વિગઈ વિગઈ
 વલાનેઈ ॥ ૧૧ ॥ એ ગાથાનો જાવાર્થ કહેઠે - વિગતિનીત એટલે નરકાદિકથી જય
 પામેલો ઠે, એવો જે સાધુ તે વિગઈ એટલે ક્ષીરાદિક, તથા વિગઈગય એટલે ક્ષીરાન્નાદિક
 જમે તો ડુર્ગતિનેવિપે જાય જે કારણ માટે જીવતે વિગઈની ડહા રાખતો ઠતા પણ
 નરકાદિકને પામે આહી હેતુ કહે ઠે - વિગઈ તે મનોવિકાર કરણાર જાણવું

હવે ઠ જહ્ય વિગડના વિકૃતગત નિવીતા ત્રીશ કહેઠે - મૂલ - અહપેયા હુઠ
 ઠી, હુઠ વલેહીય હુઠ સાઢીય, પંચય વિગડ ગયાઽ, હુઠમી સ્ત્રીસહિયાઽ ૧૧૮
 અર્થ - કાઝીમા દૂધ જેલીએ તેને પેયા કહેઠે બીજું હુઠમી ત્રીજું દૂધ અવલેહી
 ચોથું હુઠ સાટિકા, પાંચમું ચાવલસહિત દૂધ એટલે ક્ષીર એ પાંચ દૂધના વિકૃ
 તિગત નીવિતા કહેવાય ઠે ॥ ૧૧૮ ॥ મૂલ - અવિલજ્ઞામિ હુઠે, હુઠઠી વ
 રકમીસરંમી, પયસામી તહ તંડુલ, ચુણ્ણ સિંદમિ અવલેહી ॥ ૧૧૯ ॥ અર્થ - સ્વા
 ટી ઠાશ સહિત જે દૂધ તેને હુઠઠી કહેઠે. ડાકુ સહિત દૂધને પયસાડી કહેઠે ચોલાનો
 આટો નાચીને રાધેલા દૂધને અવલેહી કહેઠે - એ દૂધના નીવીતા જાણવા ॥ ૧૧૯ ॥

હવે દહીના પાંચ નીવીયાતા કહેઠે - મૂલ - દહિએ વિગડગયાઽ, ધોલવડા
 ધોલ સિહરિણિ કરવો, જવણ કણ દહિય મહિય, સગરિગા ઇમ્મિ અપ્પહિએ ॥
 ૧૨૦ ॥ અર્થ - ૧ દહીને ધોલીને તેમા વડા ધાલવા, ૨ દહી ધોલીને વલ્લમા
 થી ગાલીએ, ૩ દહી હાથથી મથી તેમા સ્વામ નાચીએ, અથવા કપડામા દહી
 વાધીને તેમાથી પાણી કહાડીને તેમા સ્વામ અથવા શાકર જેલીએ, તેને શીશ્વરણી
 અથવા શ્રીશ્વર કહે ઠે દહી અને ચોસા એકઠા કરીએ તેને કરવો કહેઠે છુ
 ણ નાચીને દહી ધોલીએ સાગરી પ્રમુલ ન પડે તો નીવીતા જાણવા એ પાંચ દહી
 ના નીવીયાતા જાણવા ॥ ૧૨૦ ॥

હવે ધીના નીવીયાતા કહે ઠે - મૂલ - પક્કઘય ઘયકિટ્ટી, પક્કોસહિ ઝવ
 રિ તરિય સપ્પિચ નિપ્પજણ વીસદણ, ગાઽ ઘયવિગડ વિગડગયા ॥ ૧૨૧ ॥
 અર્થ - એક ઔપધે કરીને પકાવલો જે ધી તેને પક્કઘૂત કહેઠે બીજો ઘૂતની
 કીટી જે મલ યાય ઠે તે, ત્રીજો જે ધીમા કોડ ઔષધિ પક્કવી હોય તેને પક્કૌપ
 ધિ ઘૂત કહે ઠે ઘૂતની ઝપરની તરીકું જે ધી તે ચોથો લહિગટા તે ઝપરલો ઘૂત

निर्प्रजण, पांचमो दहीनी तरीमा गंधुनो आटो नाखीए ते बीसंदण एवी रीते
धीना पांच निविद्याता जाणवा ॥ १३१ ॥

तेलना नीवीयाता पाच कहेढे - मूल - तिहमल तिलकुट्टी, दई तिहं ति
हो सहोहरिय लस्काइ दब पकं, तिहं तेलमि पचेव ॥ १३२ ॥ अर्थ - तेलनी
मली, तिलवट्टी, बलेलुं तेल, ओसह एटले उपरली तरी, अने लाह्मादिक इव्य
थी पाकेलुं जे तेल ते ए पाच तेलना नीवीयाता जाणवा ॥ १३३ ॥

गोल विगइना नीवीयाता पाच कहेढे - मूल - अ-इ कटिय इस्करतो, गुल
पाणीयंच सकरारखं, पाय गुडं गुलविगइ, विगइगयाइ तु पंचेव ॥ १३३ ॥
अर्थ - अरधो काढेलो शेरडीनो रस, गोलनी राब आकर, फूलखाम, अने
गोलनी पाति ए पांच गोल विगइना नीवीयाता जाणवा ॥ १३३ ॥

मूल - जेणेगेणतवठ, पूरिऊइ पूयगेण तवीठ, अख वियनेहो पञ्चइ, जईस
नेहोइ तेविगई ॥ १३४ ॥ अर्थ - जो एक खाजा वडे कडाइ जराइ गइ होय
तो ते थकी बीजो खाजो नीवीयातो थाय ठे तेमा मात्र बीछु धी नाखबु न
जोये एटले तेज घृतवडे पकावीए तो ते पेहेलो नीवीयातो थाय ठे ॥ १३४ ॥

मूल - एग एगस्सुवरि, तिन्नो वरि बीयगंच ज पकं; तुप्पेण तेण चिय, तइ
अं गुलहाणियापजइ ॥ १३५ ॥ अर्थ - एकनी उपर एक नाखीए एम त्रण घा
णा उपर तेज धीमा जे बीजो पकावीए ते बीजो निवीयातो कहीए अने गुल
धाणी प्रमुखनो बीजो निविद्यातो जाणवो ॥ १३५ ॥

मूल - चोडं जलेण सिद्धा, लप्पसिया पंचमतु पूयलिया, चोप्पडियता वि
याए, परिपकं तीत मिलिएसु ॥ १३६ ॥ अर्थ - पाणीमा राधेली जे लापसी
ते चोथो नीवीयातो जाणवो. नीवीयाते चोपडी कहाडेला तावडानी उपर पूडा
धारमी प्रमुख करे ते पाचमो नीवीयातो जाणवो एवीरीते ठ ए विगइना पाच पाच
नीवीयाता थाय ठे. ते सर्व मलीने त्रीण थाय एम आवश्यक चूर्णीमा कबु ठे ॥ १३६ ॥

मूल - आवस्सय चुप्पीए, परिजणिअं इठवसि अं कहिय, कहियवं कुसला
णं, पंजियवं तु कारणिए ॥ १३७ ॥ अर्थ - आवड्यकनी चूर्णीमा पण सम
स्तपणे कबु ठे अत्रे सामान्यताथी वर्णन कखं ठे पन्ति लोकोने कोइ कारण
ने लीधे प्रयुंजबुं कहेता लेवुं योग्य ठे ॥ १३७ ॥

हवे वत्रीश अनंतकाय कहे ठे - मूल - सत्ताहु कदजाई, सूरण कंदोय वळ
कंदोय; अल्ल हल्लिदा य तहा, अल्लं तह अल्ल कच्चूरो ॥ १३८ ॥ सत्तावरी विरा

ली, कुमारि तह थोदरी गिलोईय, टहसण वस करिछा, गऊर तह लोणउं लो
 ढो ॥ २३ए ॥ गिरिकन्नि किसल पत्ता खीरसुआ थेग अछ मुढाय, तह लो
 ण रुक्क ठह्नी, खिछुडो अमयवल्लीय ॥ २४० ॥ मूला तह जूमिरुहा, विरुहा
 तह ढक्क वहुलो पढमो, सअरवल्ली य तहा, पल्लको कोमलबिलिया ॥ २४१ ॥
 आलू तह पिमालू, हवति एए अणतनामेहि, अन्न मणत नेय, लक्कण जुत्ती
 य समयाउं ॥ २४२ ॥ अर्थ - सवाहु कदजाइ के० निश्चयकी १ सर्व कदनीजाति
 अनत कायकादिक जे ठे ते २ सूरणकद ३ वज्रकद ४ अछहलिहाके० नी
 लोहलिइ तेमज ५ अंछ के० नीलोआड ६ अछकचूरो के० नीलोकचूरो ७ सता
 वरीप्रसिद्ध ८ विरालीलताविशेष ए कुआरी १० थोदरि ११ गिलोइ एटले गुलबेल
 १२ लसण १३ वस सबधीनी कारेली १४ गाजर तेमज १५ लोणउं के० साजी
 वृद्ध १६ लोढो लोढक ते पद्मनी कद वनस्पति विशेष १७ गिरिकन्नि एटले गि
 रिकणिका वल्लि विशेष तेना किसलय पत्ता के० कुपजपान ते नवुनिकलतु कोम
 ल पान १८ खीरसुकद अने १९ थेगकद ए बे कदविशेषठे २० अछमुढाय के०
 नीलीमोथ तेमज २१ लोण वृद्धनी ठाल २२ खिछुडो कदविशेष २३ अमृत वे
 ली तथा २४ मूला ए प्रसिद्ध ठे तेमज २५ जूमिरुहा के० जूमि फोडा तथा २६
 विरुहा प्रसिद्ध द्विदलधान जेने अकुर आव्या होय ते तेमवली २७ ढक्क वहुलो
 के० ढाक ते वनस्पति शाकविशेष पहेलो खेते २८ सूकरवाल देश प्रसिद्ध. ते
 मज २९ पालकोते शाकविशेष ३० कोमलबिलिया के० काची आवली जेमा ठडीउं
 थयुं न होय ते ३१ आलु अने ३२ पिमालु ए बे कदविशेष प्रसिद्ध ठे एटली व
 नस्पति सबधी वस्तु अनत काय कही ठे ते आर्यदेशमा प्रसिद्ध ठे तेम बीजी
 पण अनतकाय वस्तुना लहणोनी युक्तिये करी सहित यका सिद्धात यकी जाण
 वा ॥ २३८ ॥ २३ए ॥ २४० ॥ २४१ ॥ २४२ ॥

वली केटलाएक अनतकाय देखाडीने तेना लहण समयोक्त देखाडे ठे - मूल -
 पोसाड करीरकुर, तिडुअ अइकोमलबगाईणि, वरुण वड निवगाइण, अंकु
 राई अणताई ॥ २४३ ॥ अर्थ - घोपातको अने करीर ए बे वनस्पतिना अंकुरो
 थाय ठे तेने अनतकाय कहे ठे अने तिहुक ते वृद्धना अतिकोमल फल, जेमा
 गुटली बंधाणी न होय एवा आवा प्रमुख तथा वरुण जातनो वृद्धविशेष,
 तथा वडनुं जाड, अने निवादि जातना वृद्धना अंकुर ते सर्व अनतकाय जाणवा
 मूल - गूढ सिर सधि पत्र, समजग महीरग च ठिन्नरुह; साहारणासरीर,

तद्विवरीयंच पत्तेयं ॥ १४४ ॥ अर्थ - जेनी नेसो तथा साव अने पर्व के० गां ठाते गूढ के० गुप्त होय पण जाण्यामा न आवे जे समजंग के० जाग्या थकास रखा जागे अहीरगके० जेने ठेठता तांतुआ थाय नही अने निन्नरुह के० जे ठे था थका पाठा वावीथे तो उगी आवे ते साधारण शरीर अने जे ए लक्षणोयी विपरीत होय ते प्रत्येक वनस्पति जाणवी ॥ १४४ ॥

मूल - चक्र व जङ्गमाण, स्त जस्त गंठी हवेळ चुन्न घणो, त पुढविस रिस जेय, अणतजीव विद्याणाहि ॥ १४५ ॥ अर्थ - जे जागता थका कुंजारना चकला जेवा ठेखाय, जेनी गाठमा चूर्ण घणुं थाय, जेनो पृथ्वीनी पठे जेद थाय, ए सरवने अनंतकाय जाणवी ॥ १४५ ॥

मूल - गूढ सिरागंपत्तं, सहीर जच होइ निहीर, जपिअ पयावसंधिं, अणत जीव विद्याणाहि ॥ १४६ ॥ अर्थ - जेनी नेसो ठेखाती न होय, एवा पाढडा जेमा हीर होय, अथवा जे हीररहित होय, जेनी सायमा उष्णता घणी होय अथवा सर्व प्रकारे जेनो साधो ठीठामा आवे नही, एवी वनस्पतिने अनंतकाय जाणवी हवे वावीश अजह्य कहे ठे - मूल - पचुवरि चउ विगई हिम विस करगे य तवमट्टीय, रयणीनोयणग चिय, बहुवीय अणत सधाणा ॥ १४७ ॥ अर्थ - पाच उवर एटले वड वृक्षना फल, पीपलाना फल, पीपरीना फल, उंबर फल, अने कोटिवनी ए पाच. तेमज चउके० चार मद्यादिक विगइ एटले मदिरा, माख ए, मध, अने मास ए चार मली नव थया दशमु हिम, अग्यारमो वडनागादिक विपनी जाति, वारमुं करगा, तेरमुं सर्व जातनी माटी, चोदमुं रात्रिजोजन, पंद रमुं पंपोटक केवल वीजमय दाढिम खस खस प्रमुख बहुवीज, जाणवा गोल मुं सगला अनतकाय सत्तरमुं संधाणा के० सर्व जातनु अथाणु ॥ १४७ ॥

मूल - धोलवडा वायगण, अमुणिय नामाणि पुष्प फलयणि; तुडफलं चलयिरस, वज्जह वज्जाणि वावीस ॥ १४८ ॥ अर्थ - अडारमु धोलवडा एट ले काचा धोलमा नाखेला वडा. ओगणीशमुं रीगणा, वीशमुं जेना नाम जाणता न होये एवां फल तथा फल, एकवीसमु तुडफल के० असारफल ते अतिकाचा फल महुडा जाडु मुगनी फरी इत्यादि अने वावीशमुं गडेळुं अन्न जेनुंरस चला यमान थपु होय एवो कुत्सितअन्न कालातिक्रात सुखडी प्रमुख जाणवी वज्जाणि के० वर्जवा योग्य वावीस के० ए वावीस अजह्य तेने तुमे वज्जह के० वर्जो एटले त्याग करो इतिश्री पञ्चस्काण दार चतुर्थ समाप्त ॥ १४८ ॥

હવે પાંચમો ઉત્સર્ગ કાઠસગ્ગનો ધાર કહે છે -

પ્રથમ શબ્દાર્થ કરે છે - સ્થાન, મોન, ધ્યાન, અને ક્રિયાના અવ્યતિરેક પણે વસાસાદિ બોલ ટાલોને કાય એટલે શરીર, તેનો ઉત્સર્ગ એટલે જે ત્યાગ, તેને કા યોત્સર્ગ કહે છે તેના બે પ્રકાર છે - તેમા એક ગમનાગમનાદિ ચેષ્ટા કરી ફરિયાવહી પ્રમુખને પડિકમવા સમયે બીજો અનિજવ એટલે દેવતાદિ કોઈ ઉપસર્ગ દિ પરાજવ કરે તેવારે તે ઉપસર્ગને જીતવાને અર્થે કાઠસગ્ગ કરવો

હવે પ્રથમ કાઠસગ્ગના ઝંગણીસ ઘોષ કહે છે - મૂલ - ઘોઢગ જાયાય સ્વંને કુઢે માલેય સવરિ વદુ નિયલે, લવુત્તર થણ ઠઢી, સજડ સ્વલિણેય વાયસ કવિ છે ॥૧૪૯॥ સીસો કપિય મૂડ, અંગુલ જમુદાઈ વારુણી પેદા, એક કાઠસગ્ગે, હવ તિ દોસા ડગુણવીસ ॥૧૫૦॥ એ પૂર્વોક્ત ઝંગણીસઘોષનો અર્થ ગાથા કરી વચ્ચાણે છે

મૂલ - અસોઘ વિસમ પાપ, આઠંટા વિત્તુ ગડ ડસગ્ગો, કપડ કાઠસગ્ગે, જયવચ્ચર પવણ સગેણ ॥૧૫૧॥ અર્થ - ધોમની પઠે એક પગ જગારેક વાકુ રાસીને જે કાઠસગ્ગ કરવુ તેને પ્રથમ ઘોઢક નામનો ઘોષ કહે છે કઠોર પવનના યોગે જેમ વેલી હાલ્યા કરે તેમ કાઠસગ્ગમા કપાયમાન થવુ તેને બીજો જાણતા ઘોષ કહે છે

મૂલ - સ્વજેવા કુઢેવા આવઠંનીય કુણડ ડસગ્ગુ, માલેય ઉત્તમગ, અવઠ નિય કુણડ ડસગ્ગ ॥૧૫૨॥ અર્થ - થાવજાને અથવા કુઢેકે જીતને આધારે ડના રહીને જે કાઠસગ્ગ કરવુ તેને ત્રીજો સ્તનઘોષ કહે છે ઉપરનો માલ અથવા ચાહના પ્રમુખને ઉત્તમગ જે માથુ તે ટેકીને કાઠસગ્ગ કરવુ તેને ચોથો માલ ઘોષ કહે છે

મૂલ - સવરી વસણ વિરહિયા, કરેડ સાગાચિય જહઠવેડ, ઠવિકુણ ગુણવે સ કરેહિ ડઅ કુણડ ડસગ્ગ ૧૫૩ ॥ અર્થ - જેમ જીલમી વચ્ચ રહિત ઢતા પોતાના ગુહ્ય અંગ હાથે કરીને ઢાકે છે તેમજ વચ્ચે હાથો ગુહ્ય વેશવિપે રાસીને જે કાઠસગ્ગ કરવુ તેને પાંચમો સવરી ઘોષ કહે છે ॥ ૧૫૩ ॥

મૂલ - ઠવણામિ ઉત્તમગ, કાઠસગ્ગ જહા કુતવદુવ, નિઅલિઅઠ વિવ ચરણે, વિઠારિય અહવ મેલવિઠ ॥ ૧૫૪ ॥ અર્થ - જેમ સારા કુલનીવદુ નીચુ માથુ કરીને રહે છે તેમ મસ્તક નમાવીને જે કાઠસગ્ગ કરવુ, તેને ઠવો વધૂ ઘોષ કહે છે જેમ કોઈ પુરુષના પગમા વેઢી ઘાલી હોય તેના જોગે તે પોતાના પગ એકઠા મેલવીને અથવા પસારીને રહે છે તેવીરીતે જે કાઠસગ્ગ કરવુ, તેને સાતમો નિગઢિત ઘોષ કહે છે. ॥ ૧૫૪ ॥

મૂલ - કાઠુણ ચોલ પટં, અવિહીય નાહિમમલસુવરિં; હેષાય જાણુમિ

त्तं, चिह्नं लंबुत्तरुस्सगं ॥ १०५ ॥ अर्थ—चोलवटो नाची करता उंचो बांध्या
थी नीचे गूठणो सुधी जांग उघाफी रहे ठे एवी अमर्यादावरी जे काउस्सग कर
बु तेने आवमो लंबोत्तर दोष कहे ठे ॥ १५५ ॥

मूल—पञ्चाक्षय्य थप्पे, चोलगपट्टेण ताड उस्सगं, दंसाइ रक्कणछा, अहवा
णाजोग दोसेण ॥ १५६ ॥ अर्थ—दंस मसकादिकना जयेकरी एटले काउस्सग क
रतां मड्डर के माख कोइ करडे नही माटे अथवा अनाजोगे करी पोताना स्तन
चोलपटादिके ढाकीने जे काउस्सग करबुं, तेने नवमो स्तनदोष कहे ठे ॥ १५६ ॥

मूल—मेजित्तु पण्हियाओ, चरणे विञ्चारि ऊण बाहिरउं; काउस्सगं एसो
बाहिर उद्दी सुणोयवो ॥ १५७ ॥ अंगुठे मेजविउं, विञ्चारिय पण्हियाउ बाहिरुं,
काउस्सगं एसो, जणियो अप्रितरुद्धि ॥ १५८ ॥ अर्थ—पगनी बन्ने पेनी मे
जवीने तथा आगला बन्ने पगना फण मोकला राखीने जे काउस्सग करबु तेने
बाह्य शकट दोष कहेठे, अने बन्ने पगना आगला फण साथे मेजवीने तथा पाठली
पेनी मोकली राखीने जे काउस्सग करबु तेने अन्यंतर दशमो शकटोर्ध्विकदोष कहेठे.

मूल—कप्पंवा पट्टंवा, पाउणियं संजइ उस्सगं, गायइ खलिन च जहा,
रयहरणं अगगओ काउ. ॥ १५९ ॥ अर्थ—कपडो ते पढेडी अथवा चोलवटो
पहेरीने महासतीनी परे जे काउस्सग करबु तेने अग्यारमो संयति दोष कहे
ठे जेम घोडाना चोकडानी लगाम हाथमा जालीने स्वार स्थित रहे ठे तेम र
जोहरण अने ओघो आगल करीने जे काउस्सग करबु तेने बारमो खलिन
दोष कहेठे अथवा कोईक आ दोषबुं वर्णन आवी रीते करे ठे—जेम घणुं हां
क्याथी चोकडाए करी पोडा पामेलो घोडो स्थिर न रहेतां बारवार माथुं उडु
नीबुं कखां करे, तेनी पठे जे काउस्सग करबु तेने खलिन दोष कहे ठे ॥ १५९ ॥

मूल—नामेइ तहा दिठि, चल चित्तो वायसोव उस्सगो, ठप्पइ आण नए
णं, कुणइय पट्टं कविठ्व. ॥ १६० ॥ अर्थ—जेम कागडो पोतानी दृष्टि स्थिर
न राखतां प्रत्येक क्कणमा दजो दिशा तरफ नजर फेरव्या करे ठे तेम जे काउ
स्सग करतां दृष्टि स्थिर न राखता गमे त्यां नजर फेरव्या करवी तेने तेरमो वायस दोष
कहे ठे चोलवट जमीनने लागजे तो जूआदिक जराइ जजे तेना जयथी संकेलीने को
वना फलनी पठे काउस्सग करबु तेने कोठ नामे चौदमो दोष जाणवो ॥ १६० ॥

मूल—सीसं पकंपमाणो, जस्काइघोव कुणइ उस्सग, मूउव हूडु अतो, तहेव ठि
जंत माएसु ॥ १६१ ॥ अर्थ—जेम कोइने नूत वलग्गु होय अथवा कोइ यद्दनी

ગાયા પડી હોય તેથી તે માથું હલાવીને ધૂણે તેવી રીતે મસ્તક ધૂણાવતો ઠતા કાઠસગ્ગ કરવું તેને પંદરમું શીર્ષોત્ક્રિપિત દોષ કહે છે. બોવડાની પટે અવ્યક્ત હું હું શબ્દ કરવું, અથવા જેમ કોઈ વનસ્પતિ પ્રમુખને કાપતા જેમ હુંકાર શબ્દ કરે તેની પટે કાઠસગ્ગ કરવું તેને સોલમુ મૂક દોષ કહે છે ॥ ૨૬૧ ॥

મૂલ - અંગુલિ નમુહાઓવિઅ, ચાલંતો કુણ્ડ તદ્ય ઝસ્સગ્ગ, આલાવગ ણણતા, સંવણઢચ જોગણ ॥ ૨૬૨ ॥ અર્થ - કાઠસગ્ગના આલાવા ગણવાશરુ આંગુલીના ચાલા કરે યોગ જે આપારાતર તેને સસ્થાપન તે નિરૂપણ કરવા સારુ નૃકુટી ચલાવતા અને ચકાર શબ્દથી આશના પાપણઆગલ પાઠલ ફરાવતા કા ઝસ્સગ્ગ કરવું, તેને સત્તરમો અંગુલી નમુહા દોષ કહે છે ॥ ૨૬૨ ॥

મૂલ - કાઠસ્સગ્ગમિ ટિંઠ, સુરા જહા બુઢબુઢેઝ અવત્તં, અણુપેહંતો તદ્દ વા નરોવ ચાલેઝ ઇદ્ધપુમ ॥ ૨૬૩ ॥ અર્થ - જેમ મદિરા બુઢબુઢાટ કરે તેમ નમ સ્કારાદિકની ચિતવના કરતો ઠતા અવ્યક્ત બુઢબુઢ કરવું તેને અઢારમો વારુણી દોષ કહે છે અને તેવી રીતેજ નમસ્કારાદિ ચિતવતાં વાદરાની પટે હોઠ પુટ ચલા વતાં રહેવું તેને ઝગણીશમો પ્રેય્ઢ દોષ કહે છે. એવી રીતે ઝગણીશ દોષ કાઠસ્સગ્ગ ના કહ્યા છે તેમા સ્તન અને કુઢ્ય એ બે દોષ કોઈ જુદા માને છે તેમજ અંગુલી અને નમુહા એ બે જુદા દોષ માનીએ તો એક વીશ દોષ થાય ॥ ૨૬૩ ॥

મૂલ - એ એ કાઠસ્સગ્ગ, કુણમાણેણ વિબુહેણ દોસાઠં, સમ્મ પરિહરિયઢ્ઠા, જિણ પઢિત્તિદ્ધત્તિ કાકુણ ॥ ૨૬૪ ॥ અર્થ - પૂર્વેક કાયોત્સર્ગ કરતા પંખિતે સમ્યક્ પ્રકારે આ કહેજા દોષોનો ત્યાગ કરવો. એવી રીતે શ્રી વીતરાણે એનો નિપેઢ કહ્યો છે એવું જાણ્યા ઠતા પણ “અગિણીઠ ટિંદિઢ્ઢવ” શ્લોકાદિ કારણે ચાલતા દોષ નહીં ॥ ૨૬૪ ॥ એવી રીતે દૂપણમાત્રને કહીને પાંચમો કાઠસ્સગ્ગ ઢાર કહ્યો હવેગૃહસ્થને પંખિકમવાના વારવ્રતના એકશોનેચોવીશ અતિચારોનો ઠઠો ઢાર કહે છે -

મૂલ - પણ સલેહણ પત્તર, સ કમ્મ નાણાઝ અઠ પત્તેઅ, વારસ તવ વિરિ અ તિઅ, પણ સમ્મ વયાઝ પત્તેય ॥ ૨૬૫ ॥ અર્થ - સલેપણના પાંચ અતિચાર, ક માર્દાનના પદર અતિચાર, જ્ઞાનના આઠ અતિચાર, દર્શનના આઠ અતિચાર, ચારિત્રના આઠ અતિચાર તપના વાર અતિચાર, વીર્યના ત્રણ અતિચાર, સમ્યક્ત્વ ના પાંચ અતિચાર અને પ્રત્યેક વ્રતના પાંચ પાંચ અતિચાર પ્રમાણે વાર વ્રતના સાઠ અતિચાર મલી સર્વે એકશો ને ચોવીશ અતિચાર થકી પંખિકમવો ॥ ૨૬૫ ॥

એવી રીતે ઢાર ગાથા કહીને એઝ ઢારવું વિસ્તારથી વર્ણન કરતા જેવી રીતે

सूत्रमां उद्देश कीधो ठे. तेज क्रम लईने प्रथम संलेषणाना पांच अतिचार कहेते

मूलः— इह परलोगासंसा, पठंग मरणच जीवियासंसा, कामे जोगे य तद्दा, मरणते पंच अइआरा. ॥ १६६ ॥ अर्थ.— प्रथम इहलोकासंसा, द्वितीय पर लोकासंसा, तृतीय मरणासंसा, चतुर्थ जीवितासंसा, अने पाचमी कामजोगा संसा ए पाच अतिचार संलेषणानेविषे कहाठे. एटले श्रीजिनशासननेविषे जे जे क्रियाजनों कलाप थाय ठे ते सघलो आसंसा विना करवो जोये जेमके, “आसं सया विनिर्मुक्तो, नुष्ठानं सर्वमाचरेत्, मोक्षे नवेच सर्वत्र, निस्पृहोऽमुनि सत्तम ॥ १ ॥ एनो अर्थ—जे प्राणी आसंसाने सूकीने सर्व अनुष्ठानने आचरे ठे अने जेने मो क्षणी अने संसारनी तेमज बधा पदार्थोनी इच्छा नथी तेने मुनिउमा अष्ट कहिये

पहेली इहलोकासंसा एटले मनुष्यने अन्य मनुष्यना जवनी जे बांहा थवी ते इहलोकासंसा अने तेनो प्रयोग ते आबी रीते जेम के, आ अणसणने प्रमाणे आवता जवनेविषे हुं राजा अथवा धनवान अष्ट आठ इत्यादि जे प्रार्थना करवी तेने इहलोकासंसा प्रयोग कहिये ए प्रथम इह लोकासंसातिचार कहिये.

एवी रीतेज मनुष्यना जवनेविषे उक्त युक्तियुक्त जे सुंदर देवांगना स्त्रीओ ठे, तेथोना नेत्र कमल वडे पान करेलुं जेमलुं देदीप्यमान लावण्य तडूप जे पुण्य तेज जेने अमृत ठे एवा इंद्रादि देवता थवानी जे प्रार्थना करवी तेने बीजो पर लोकासंसा नामे अतिचार कहेते

अणसण व्रत धारण कछु ठतां कोई गामडीआ प्रांतने लीधे तेनी बीजा पुरु पो घणी पूजा अथवा प्रशंसा करे नही अथवा शरीरमां कोई गाढ रोगनी पीडा थी अंत करणमां खेदने पामिने हवे जलदी मृत्यु आवे तो सारुं थाय एवी जे प्रार्थना करवी तेने बीजो मरणासंसा नामनो अतिचार कहेते

कर्पूर, कस्तुरी, चंदन, वस्त्र, गंध, पुष्प, इत्यादि पूजा सामग्रीना पदार्थो देखी तथा नाना प्रकारना धोल तथा रासा प्रमुख गीतो गवाता शानजीने अथवा ए शेठ मोटा परिवारवालो ठे तेथी भाणशो घणा आवे ठे, माटे ए धन्य ठे, ए पु न्यवान ठे तेथी श्लाघा करवा योग्य ठे एवी पोतानी प्रशंसा शानजीने पोताना मनमा जाणे के शासननी प्रजावना मारा उद्देशथी वृद्धिने पामे ठे तेथी जो हुं घणुं जीबु तो सारुं एवी जे प्रार्थना करवी तेने चोथो जीवितासंसा नामनो अतिचार कहेते

आवता जन्ममा मने काम जोगनी प्राप्ति थाय तो सारुं एवी अणसण ली

ધા. ઠતાં જે પ્રાર્થના કરવી તેને પાંચમો કામનોગાશંસા નામનો અતિચાર કહેહે
કામ શબ્દે શબ્દ, સ્પર્શ, રૂપ, રસ, અને ગંધ, જાણવા ॥ ૨૬૬ ॥

એવી રીતે અણસણ વ્રત ધારણ કહ્યા પછી મરણના સમયે જો ઉપર કહેલા
પાંચ અતિચાર હોય તો તેનું પ્રતિક્રમણ કરવું. આલોચના લેવી

હવે કર્મદાનના પંદર અતિચારની વ્યાખ્યા કરે છે - મૂલ - નાહી ફોમી સા
હી, વળ અંગારસ્તરૂવ કમ્માઈ, વાણિક્કાણિય વિસ લક્ક દંત રસ કેસ વિસયા
ણિ ॥ ૨૬૭ ॥ દવ દાણ જત વાહણ, નિલ્લંઢણ અસઈ પોસ સહિયાણિ, સજ
જાલય સોસાણિય, કમ્માઈ હવતિ પન્નરસ ॥ ૨૬૭ ॥ અર્થ - પોતાના ગામ
વલદ તથા ઠેકરી બીજાનું નામું કરે, અથવા બીજા કોઈને નાહે આપે
તેને પ્રથમ નાટક કર્માતિચાર કહે છે હેકરી નૂમિ સ્વણાવવી, પાપાણો તોડ
વાં, તજાવો અથવા કુવા સ્વણાવવા, જૂળ પ્રમુખ જેટલી ઇષ્ટવીકાયવસ્તુ છે તે
સ્વણી કહાડવી, અથવા યવ, ઘઠૂ મૂગ અને સરસવ પ્રમુખ ધાન્યનું વેચવું, અથ
વા સાતુ તથા આટા પ્રમુખ આજીવિકાને અર્થે કરે અથવા કરાવે, તેને બીજો
સ્ફોટકકર્માતિચાર કહેહે ગામના પડા અથવા પાવર પ્રમુખ કરાવીને વેચે વે
ચાવે તેના અગ સંગ્રહ આજીવિકાને નિમિત્તે જે કરે તેને ત્રીજો શકટ કર્માતિચાર
કહે છે ફૂલ, ફલ, પત્ર, પુષ્પ અને કંદાદિક ઉત્પન્ન કરવા અથવા કરાવવા
અથવા એવી જેટલી વસ્તુ વનમાં ઉત્પન્ન થતી હોય તેઓનો વ્યાપાર કરવો અથ
વા કરાવવો અથવા વન ઠેકાવું તેને ચોથો વનકર્મ અતિચાર કહે છે અગાર
ઁટલે અગ્રિની નદી પ્રમુખમાં પકાવીને સિંદ્ર કરેલી હરેક વ્યાપારોપયોગી વસ્તુ જેવી
કે, કુનાર જોહાર સોનાર કસાર તથા ચણા પ્રમુખનો સેકવો ઇત્યાદિક અગ્રિકા
યને સમારજી જે આજીવિકા કરવી તેને પાંચમો અંગાર કર્માતિચાર કહે છે
૫ પાંચ પ્રકારના કર્માતિચાર કહ્યા હવે એના જેવા બીજા પાંચ પ્રકારના કુવાણિ
જ્યાતિચાર કહે છે તેઓમાં પ્રથમ વિપવાણિજ્ય ઁટલે વિપ અપીણ વઢનાગ, અ
ને શોમલ પ્રમુખ જે વસ્તુનો થોડો જાગ સ્વાધાથી પ્રાણની હાણી થાય, અથવા
લોહના સર્વ હથોડીયાર જેવા કે તરવાર, કટારી, કમાન, સરકસી, અને કુદાલ
પ્રમુખ જેથી અનેક જીવોની હાણી થાય તેવા માલનો ક્રય વિક્રય કરવો તેને ઠગો
વિપવાણિજ્યાતિચાર કહે છે લાલ, ધાહી, ગુલી, મણશીલ, હરીઆલ, અને તુરી
પ્રમુખ જે વસ્તુમાંથી રંગ ઉત્પન્ન થાય છે તે વસ્તુનો ક્રય વિક્રય કરવો તેને સાતમો
લાલ્લ વાણિજ્યાતિચાર કહે છે ઢાત, નલ, ચર્મ, શલ, કોમ્મા શીપ અને ક

સૂરી પ્રમુખ વીજા પણ એવા જે પદાર્થો હોય તેનો જે ક્રય વિક્રય કરવો તેને આત્મો દંત વાણિજ્યાતિચાર કહે છે. મધુ, મય, માશણ, માંસ, દૂધ, ઘૃત, તેલ, પ્રમુખ જેટલી રસરૂપ વસ્તુ છે તેના ક્રય વિક્રયને નવમો રસવાણિજ્યાતિચાર કહે છે મનુષ્ય, દાસ, દાસી, ઘોડા, હાથી, ઊંઠ, બોકમા, બલદ અને ગાય પ્રમુખ પોતાની આજીવિકાને અર્થે લઈને જે વેચવાં તેને દશમો કેશવાણિજ્ય કર્માતિચાર કહે છે કેટલાએક વનમા આગ લગાડવામાં પુણ્ય જાણિને તે કર્મ કરે છે અથવા છુના તૃણાદિક બાલો નાચીયે તો વીજા નવા થશે ઇત્યાદિક અનિપ્રાયથી જે વનમાં આગ લગાડવી તેને અગ્યારમો દવદાન કર્માતિચાર કહે છે શેરમી, તલ, સરસ વ, અને અલસી પ્રમુખ વસ્તુને યંત્રમા પીલવી, તેને વારમો યંત્ર પીલન કર્માતિ ચાર કહે છે. કાન કાપવા, નાક વિધવા, ગાય અથવા બલદ પ્રમુખને માંન દેવા, અને ગલ, કંબલ, તથા પૂઠ પ્રમુખ અવયવોમાંના કોઈ અવયવને કાપી નાશવું, તેને તેરમો નિર્લેઠન કર્માતિચાર કહે છે માર્જર, મોર, કૂકડ, કુતરા, સારહી અને સૂઢા પ્રમુખ હુટ પક્ષીને અથવા હુરાચાર દાસ દાસી પ્રમુખનું જે પોષણ કરવું તેને ચૌ દમો અસતી પોષણ કર્માતિચાર કહે છે. અને પાણીથી જરેલો સરોવર, ડહ, અથવા તલાવ પ્રમુખ જલસ્થાનકોનું શોષણ કરવું કે જેથી ઘણા જીવોનો હૃય થાય તેને પંદરમો જલાશય શોષણાતિચાર કહે છે એ પંદર કર્મથી જ્ઞાનાવરણી આદિકર્મોનું આદાન એટલે ગ્રહણ થાય છે. માટે એ કર્મદાન શ્રાવકે જાણવા, પણ સમાચરવા નહીં જો અનાજોગાદિ થકી કોઈ સમાચરવું થયું હોય તો તેનું પ્રતિક્રમણ કરવું

હવે જ્ઞાનના આઠ અતિચાર કહે છે - મૂલ - કાલે વિણે બહુમાણ વધવા યો તહા ય નિન્હવણે, વજણ અઢ તહુનણ, અઠ વિહો નાણ માયારો ॥ ૧૬૫ ॥ અર્થ. - છુન કલ્યાદિ કરવાનો જે નિયમિત વિગિયુક્ત કાલ કહ્યો હોય તે કાલ માં તે ક્રિયા કલ્યાથી ફલદાયક થાય છે અને સમયોલ્લંઘન કલ્યાથી તે નિષ્ફ લ થાય છે જેમ કહ્યું છે કે, “કાલમ્મિ કીરમાણ, કિસિ કમ્મ બહુ ફલ જહા જણિઅ; ઇઅ સવજ્ઞિય કિરિયા, નિય નિય કાલમ્મિ કાયવા.” જે સૂત્ર જણવા નો જે કાલ હોય, તે કાલને વિષે તે ન જણવું, અથવા અકાલે જણવું ગણવું એ પહેલા અકાલાધ્યયનાતિચાર જ્ઞાનનો, જ્ઞાનીનો અથવા જ્ઞાનના સાધન પુસ્તકાદિકનો વિ નયોપચાર કરવો તેમાં જ્ઞાનીનીપાસે આસન, દાન અથવા આજ્ઞા પાલનાદિ વિન યથી જણવું તેમ ન કરતા વિનયને અજાવે જણવું તેને વીજો અવિનયાતિચાર કહે છે. વહુમાન તે ગુરુકપર પ્રીતિ એટલે અતરંગ ચિત્તનો પ્રમોદ રાચીને જણવું એવો વિધિવર્તાં

तेने मूकोने जे जणवुं तेने त्रीजो अबहुमानातिचार कहे ठे सिधांतमा कहेला तप विना सूत्र जणवा अथवा जणाववा ते चोथो उपधानहीनातिचार जे गुरुनी पात्रो विद्यान्यास कीयो होय तेनुं नाम लुपावीने बीजा मोटा आचार्यादिकुं नाम लेवु तेने पांचमो अतिचार कहे ठे व्यंजन, स्वर, अथवा मात्रादिकनो जे न्यूनाधिक उच्चार करवो तेने ठगो अतिचार कहे ठे तेमज अर्थ न्यूनाधिक केहेतां सातमो अतिचार जाणवो अने व्यंजनादिक अने अर्थ ए उचयनो न्यूनाधिक कहेवुं ते आठमो अतिचार जाणवो एवी रीते ज्ञानना आठ प्रकारना अतिचार ठे. ॥ २६८ ॥

हवे दर्शनना आठ अतिचार कहे ठे मूल - निस्तकिय निकंखिअ, निव्रित्तिगिज्ञा अमूढदिष्टोय, उववूह थिरी करणो, वञ्छ पचावणो अठ ॥ २६९ ॥ अर्थ सम्यक्त्वने धारण करनार जे श्रावक, तेणे कोई प्रकारे श्री तीर्थकरे कहेलां वचनोमां शका करवी नहो, एटले तीर्थकरे आ वाक्य आम केम कह्यु ठे एवी जे आशंकानो अज्ञाव ते दर्शननो प्रथम निस्तकिय गुण जिन धर्म थकी जिन जे बीजा घणा दर्शनो ठे तेउनी आकाहा एटले जे वाढा करवानो अज्ञाव ते दर्शननो बीजो निकाहा गुण. आ क्रिया कलापादि कखाथी फल थरो के नही? एवी विचिकित्ता करवी, अथवा मल मलिन गात्र, संयम पात्र महा मुनींइने देखीने मनमा जुगुप्ता करवी एने विद्वज्जुगुप्ता कहे ठे. तेनो जे अज्ञाव ते दर्शननो त्रीजो निव्रित्तिगिज्ञागुण जाणवो बीजा दर्शननेविषे विद्या अथवा तपनी अधिकता देखी, ते कदिना अवलोकनथी मोहने पामीने जे चित्तनु विचलणुं करवु तेनो जे अज्ञाव तेने दर्शननो चोथो अमूढदृष्टिगुण जाणवो समान धर्मीनी गुणस्तवना वेयावञ्चादिक करे तेनुं अनुमोदन न करता तटस्थ रहेवु तेनो जे अज्ञाव ते दर्शननो पांचमो उववूह एटले उपबुंहाणा गुण कोई साधर्मी धर्मेनेविषे शीर्दाईने चल विचल चित्तवालो थयो होय तेने धर्मेनेविषे स्थिर न करता उदासीन रहेवु तेनो जे अज्ञाव तेने दर्शननो ठगो स्थिरी करण गुण जाणवो. साधर्मीने कोई पण जातनी धर्म संबंधी अथवा व्यवहार संबंधी आपत्ति प्राप्त थई होय ते निवारण करवानी शक्ति ठता तटस्थ रहेवु तेनो जे अज्ञाव तेने दर्शननो सातमो वात्सल्यता गुण जाणवो श्री जिनशासन प्रवचन श्री जगवत नापित ते सुरासुरना नमवाथी स्वत देदीप्यमान ठे तथापि पोताना सम्यक्त्वनी शुद्धिनी इच्छा करनार प्राणी जेथो धर्मेनी अधिक प्रशंसा थाय एवा प्रतिवादीजय डुकर तपश्चरणादिके करी जिन प्रवचननो प्रकाश करवो तेने दर्शननो आठमो प्रजा

વના ગુણ કહે છે એ આઠ બોલને અણ કરવે દર્શનના આઠ અતિચાર થાય છે
 હવે ચારિત્રના આઠ અતિચાર દેખાડે છે - મૂલ - પણિદાણ જોગ જુતો, પં
 ચદ્ધિ સમિર્દ્ધિ તિદ્ધિ ય ગુત્તીદ્ધિ, ચરણાચારો વિવરીય, યાડ તિદ્ધિ અધ્યાસારા.
 ॥ ૨૭૦ ॥ અર્થ - પ્રણિધાન દટલે ચિત્તતું સ્વસ્થપણું, તેણે કરી પ્રધાન જે યોગ
 મન પ્રમુખના વ્યાપારે કરી યુક્ત જે સાધુ પાંચ સમિતિ અને ત્રણ ગુસીએ કરી
 ગુપ્ત તેને ચરણાચારો દટલે ચારિત્રાચાર કહેવો અને એ પાંચ સમિતિ તથા ત્રણ
 ગુપ્તિ એ આઠથી મનાવિક ત્રણે યોગને જે વિપરીત પળે વર્તાવતું તેથી ચારિ
 ત્રાચારના આઠ અતિચાર થાય છે ॥ ૨૭૦ ॥

હવે ચાર જેદેકરીને તપ વચાણે છે - મૂલ - અણસણ મૂળોયરિયા, વિત્તીસં
 લેવણ રસજ્ઞાત; કાય કિલેસો સંલીણયાય વક્ષો તવો હોઈ ॥ ૨૭૧ ॥ અર્થ -
 પ્રથમ અનશન દટલે જોજનનો ત્યાગ કરવો એ તપ બે પ્રકારનો છે:- એક ફ
 ત્વર બીજો યાવત્કથિક. તેમા ફત્વર અનશન આવીરીતે - શ્રીમહાવીરના શાસન
 નેવિપે નોકારસીઆદિ દર્શને ઠમાસી તપની સીમા પર્યંત સર્વ તપ અને શ્રીઆદિના
 યના શાસનનેવિપે નોકારશી આદિ લર્શને વર્ષ તપની શીમા પર્યંત સર્વ તપ,
 તથા વચલા બાવીશ તીર્થકરના શાસનનેવિપે નોકારશીઆદિ લર્શને આઠ માસની
 શીમા પર્યંત સર્વ તપને ફત્વર અનશન તપ કહે છે. બીજો યાવત્કથિક અનશન
 તપ દટલે જહાંશુધી શરીર રહે તહા શુધી આહારનો ત્યાગ કરવો અર્થાત્ અશન
 દટલે જોજન કરવું નહી તે અનશન કહિયે. એ બે પ્રકારે પ્રથમ અનશન તપ ક
 હ્યો છે, એના પાલોપગમનાવિક અનેક જેદ છે તે આગલ વચાણજો. ॥ ૨૭૧ ॥

બીજો કળોદરતા તપ દટલે ડંઠો ડદર જ્યાં રાખવો તે કળોદરતા કહિયે એ
 વ્યુત્પત્તિમાત્ર જાણવી પણ એની પ્રવૃત્તિ તો માત્રા આશ્રયીને ગુણપણો. તેં બે પ્રકારે છે.
 એક ક્વચ્ચથી, બીજો જાવથી, તેમા ક્વચ્ચનેવિપે બે પ્રકાર જાણવા.- એક ઉપકર
 ણ વિપયો, બીજો જતપાન વિપયો તેમા ઉપકરણ વિપયો, જિન કટપી અથવા
 જિનકટપીની તુલ્યના કરનાર હોય તેનેવિપે સંજવે, અને સ્થવિર કટપીને ઉપધિ
 ના અજાવને લીધે યદપિ સયમ પલે નહી તથાપિ સ્થવિર કટપીને પણ અધિક
 ઉપકરણનો અગ્રહણ કચાથી થાય છે યદુક્ત “ જં વટ્ટ્ઠ ઉવગારે, ઉવગરણં તંચ
 હોઈ ઉવગરણં; અશરિત્તં અશ્ઠ ગરણં, જડયં અજયં પરિહરતો ” જડયં કે જે
 કારણ માટે અજયણાથી જોગવતાં જત પાનનેવિપે અધિકરણ થાય તે જ્યાં જત
 પાન ડંઠું લીજે ત્યાં થાય. અને બીજો જાવથી તો જે રાગાદિક અંતર વિકારનો

ત્યાગ કરવો તે હવે ત્રીજો વૃત્તિસંકેપ તપ તે જે ઇચ્છનો સંકેપ કરવો ચોથો રસ ત્યાગ તપ તે જે, વિગર્હનો ત્યાગ કરવો પાંચમો કાય ક્લેશ તપ તે જે લોચપ્રમુખતું કરવું ઠઠો સંલીનતા તપ ચાર પ્રકારનો છે - ઇચ્છિય સંલીનતા તપ, કપાય સંલીનતા તપ, યોગ સંલીનતા તપ, અને વિવક્તશયના સંલીનતા તપ પ્રથમ શ્રોતાદિ પાંચ ઇચ્છિની સન્મુખ શબ્દાદિક વિષય આવીને પ્રાપ્ત થયાથી તે મનોહ્ન એટલે સુંદર હોય તો તેમા રાગ ન કરવો અને જો અમનોહ્ન એટલે અસુંદર હોય તો તેનો દેષ ન કરવો, તેને ઇચ્છિય સંલીનતા તપ કહેશે ત્રીજો જે કપાય વદય આઘ્યા નથી, તેડનું સંધન કરવું એટલે રોકી રાખવા, અને જે કપાયો વદયતાને પામ્યા છે તેડને વિફલ કરવા તેને કપાય સંલીનતા તપ કહેશે ત્રીજો મન વચન અને કાયના અશુભ યોગનું સંધન કરવું અને શુભ મનોયોગાદિકની પ્રવૃત્તિ કરવી તેને યોગ સંલીનતા તપ કહે છે ચોથો સ્ત્રી, પશુ અને નપુસકાદિક રહિત જે એપણીય પીઠફલકાદિક એટલે ચતુરત્ર પ્રમુખતું ગ્રહણ કરીને રહેવું તેને વિવિક્ત શયનાસન સંલીનતા કહે છે, એ ઠ પ્રકારનો બાહ્યતપ કહ્યો છે તેનું કારણ એ જે એમા બાહ્ય ઇચ્છાદિકની અપેક્ષા છે અથવા બાહ્ય શરીરાદિકની અપેક્ષા છે, અને પ્રાયે તાપકપણને લીધે લોકનેવિષે તપપણે પ્રતિહી હોવાથી તેમજ કુતીર્થીડ પણ પોતપોતાના અજિપ્રાયવડે એ તપનું સેવન કરે છે તેથી એને બાહ્ય તપ કહેશે

હવે ઠ પ્રકારનો અન્યતર તપ કહેશે - મૂલ - પ્રાયશ્ચિત્ત વિણડ, વેયાવચ્ચં ત હેવ સક્ષાડ, જાણ ડસ્સગ્ગોવિય, અપ્રિતરો તવો હોઈ ॥ ૨૭૨ ॥ અર્થ - પ્રથમ પ્રાયશ્ચિત્ત તપ કહ્યો છે તેનો અર્થ આવી રીતે છે - પ્રાયશ્ચિત્ત એ એક શબ્દ છે તેમા પ્રાય અને ચિત્ત એ બે પદો છે. તેડમાના ચિત્ત પદ વડે જીવ જાણવો તેને અર્થે પ્રાય કહેતા બાહ્યતાએ મૂલોત્તર ગુણવિષે શોધન કરવું અર્થાત્ અતિચારોના યોગથી નાના પ્રકારના કર્મમલનું જે ડપાર્જન કરેલું છે તેનો ત્યાગ કરીને નિર્મલતા કરવી તેને પ્રાયશ્ચિત્ત તપ કહેશે એ વિષે “આલોચણ પડિકમણે” ઇચ્છાદિકે કરી અઠાણુમા ધારનેવિષે સવિસ્તર કહેજો. ॥ ૨૭૨ ॥

ત્રીજો વિનય તપ આવી રીતે - વિનીયતે એટલે જેણે કરી આઠ પ્રકારના કર્મનું ક્રૂપન કરવું અર્થાત્ ત્યાગ કરવો તે વિનય જ્ઞાનાદિક જેવે કરીને જ્ઞાત પ્રકારનો છે “નાણે દસણ ચરણે” ઇચ્છાદિનો વિનય કરવો તેમા જ્ઞાનવિષયક વિનય પાંચ પ્રકારે જાણવો - મતિજ્ઞાનાદિક જે પાંચજ્ઞાન છે, તેડનું સદ્ગ્રહણ, તેડની જ્ઞાતિ

તેડું વહુમાનતા, તેડનેવિપે કથિત અર્થની સમ્યક્ જાવનાનું વિધિપૂર્વક ગ્રહણ કરવું, અને તેડનો અન્યાસ કરવો એવી રીતે એ જિનકથિત વિનય જાણવો

દર્શનનો વિનય બે પ્રકારે જાણવો એક શુશ્રૂષણાવિનય, અને બીજો અનાશાતના વિનય તેમા જે પોતાથી દર્શન ગુણે અધિક હોય તેનો વિનય કરવો તેને શુશ્રૂષણા વિનય કહે છે. તે આવી રીતે - સક્કારપુછાણા સમ્માણાસણ અનિગ્ગહો તહય, આસણા પુણ્યાણ, કિંકમ્મ અજલિગહોય ? સ્તસ્સ પુગહ્ણયા, વિયસ્સ તહ પહ્ણવાસણા જણિયા, ગહંતાણુવ્વયણં, એસો સુસ્સૂસણાવિણં” “સક્કાર” એટલે સ્તવન વદનાદિક. “અચ્ચુહ્ણાન” એટલે વિનય યોગ્યનું દર્શન થતાં જે આસન મૂકીને ઊઠી ઊઠા થવું. “સન્માન” એટલે વસ્ત્ર પાત્રાદિકે કરી પૂજન કરવું “આસનાનિગ્રહ” એટલે ગુરુને વેશવા શારુ આઢરે કરી આસન માનીને આંહી વેશો એમ કહેવું “આસનાનુપ્રદાન” એટલે એ એક સ્થાનકથી સ્થાનાંતરનેવિપે આસનનું ફેરવવું “કુતકર્મ” એટલે વાંદણું કરવું “અંજજિગ્રહણ” એટલે દર્શનનેવિપે અજલીનું કરવું. “સ્તસ્સણુ ગહ્ણયા” એટલે આવતા જોઈને સન્મુખ નિરખવું. “વિઅસ્સ તહ પહ્ણવાસણા જણિયા” એટલે વેળા પઢી પર્યુપાસના કરવી “ગહંતાણુવ્વયણ” એટલે જતાં પોતે પણ પાઠલ મૂકવાને કેટલેએક દૂર જવું એવી રીતે દર્શનાધિકને શુશ્રૂષણા વિનય કરવો

બીજો અનાસાતના વિનય પંદર જેઠે છે તે આવી રીતે - તિહ્થયર ધમ્મ આયરિય વાયગે ઘેર કુજગણે સપે, સજોશ્ય કિરિયાએ, મઈનાણાઈણય તહેવ. ” તેનો અર્થ -તીર્થંકર, ધર્મ, આચાર્ય, વાચક, થિવિર, કુલ, ગણ, સંઘ, સાંજોગિક, ક્રિયા, અને મતિજ્ઞાનાદિક પાંચ જ્ઞાનના પાંચ મલીને પદર જેઠે અનાસાતના વિનય છે

ત્રીજો વૈયાવજ્ઞ તપ આવી રીતે - આચાર્ય ઉપાધ્યાય, સ્થવિર, તપસ્વી, ગ્લાન, શિષ્ય, સાધર્મિક, કુલ, ગણ, અને સઘ એ દશમાના પ્રત્યેકનો તેર તેર પ્રકારે વ્યાવૃત્ત કરવો એટલે જન્મદાન, પાનદાન, આસનદાન, ઉપગરણનું પમિલે દેવું, ચરણનું પૂજવું, વસ્ત્રદાન, પાત્રદાન, જોજનપ્રદાન, માર્ગનેવિપે સહાય્યનું કરવું, હુષ્ટ ચોરાદિક થકી રક્ષા કરવી, ઉપાશ્રયનેવિપે પ્રવેશ કરતા દામાનું લેવું, કાથિકની માત્રાનું દેવું, અને સંજ્ઞાની માત્રાનું દેવું ચોથો સજ્ઞાય (સ્વાધ્યાય) તપ પાંચ જેઠે છે સજ્ઞાય વાચના ઇન્દ્રના, પરિવર્તના, અનુપ્રેક્ષા અને ધર્મકથા પાંચમો ધ્યાન તપ તે એક ધર્મધ્યાન અને બીજું શુક્લધ્યાન, એ બે પ્રકાર

પુરુષ સ્વાય, તો તેના શરીરનેવિષે અતિશય જોગ કરવાની શક્તિ થાય આ મંત્ર નો જપ કહ્યાથી અમુક દેવતા પ્રસન્ન થાય છે અને જેવી ઇચ્છા હોય તે મલે છે હું કામશાસ્ત્રમાં મહાનિપુણ બુદ્ધિ એમ કહીને ચોરાણી જોગના આસનની વિધિ શી રાખાવવી, ને કહેવું કે આ શીશ્યાથી વિવિધ પ્રકારે રતિ વિલાસ સારી રીતે થાવો વચ્ચે કરી શકશો વીર્યની વૃદ્ધિ થશે કામનો વિશેષ વદન થશે અથવા ઔષધ્યાદિકનાં શાસ્ત્રો શીખાવવા કોઈને હુલ્લેશ માની નાસ્તી દેવાના ઉપાય બતાવવા પોતાના સ્નેહીના પ્રતિપદ્ધિને કુબુદ્ધિ દેવી, અને વિષય કપાયદિકની ઉત્પત્તિ થાય એવી નવી નવી વાતો બનાવીને કરવી તેને પાંચમો મૃગપોદેશકથનાતિચાર કહે છે.

હવે ત્રીજા શૂલ અદત્તા દાન વિરમણ વ્રતના પાંચ અતિચાર કહે છે - મૂલ - ચોરાણી અંધ ચોર, પયોગજ કૂડમાણ તુલમાણ, રિચરક્ષવહારો સરિસજ્જ ૬ તદ્વચ વચદોષ્ટા ॥ ૨૭૭ ॥ અર્થ - પ્રથમ ચોરે ચોરી કરીને આણેલી વસ્તુ સસ્તી જાણીને જે વેચાતી હોય તેને સ્નેહાદત્તાતિચાર જાણવો બીજો ચોરને ચોરી કરવાની પ્રેરણા કરવી, અથવા ધૈર્ય દેવું અને તેને શબલ પ્રમુલ દર્શને તેવો પ્રયોગ કરાવવો તેને સ્નેહપ્રયોગાતિચાર કહે છે ત્રીજો તોલ તથા માપ ખૂટા રાખવા, ઇટલે જેવાના હુદા અને દેવાના હુદા રાખવા અર્થાત્ જેવાના મોટા, અને દેવાના નાના રાખવા તેને કૂટમાનાતિચાર કહે છે ચોથો પોતાના રાજાના વૈરી ના રાજ્યનેવિષે હ્યના લોજથી કોઈ વસ્તુ પોતાના ગામમાથી લઈ જઈને ત્યાં વેચવી, અથવા તેના ગામમાથી કોઈ સસ્તી વસ્તુ લઈને પોતાના ગામમાં આવીને મોટું નાવું વેચવી તેથી રાજાજ્ઞાનું ઉલ્લંઘન થાય છે તેને રાજવિરુદ્ધગમનાતિચાર જાણવો પાંચમો સરિસજ્જ ૬ ઇટલે લોજને લીધે કોઈ સારી વસ્તુમાં તેના જેવી બીજી હલકી વસ્તુ ખેલીને વેચવી ઇટલે મૂલ ઉત્તમ શુદ્ધ હ્ય હોય તેમાં બીજી સાદર ગુણવાળી વસ્તુ ખેલીને તેનો વ્યાપાર કરવો જેમ કે, કર્પૂરમાં છૂણ, ઘૃતમાં ઠાસનું મથન, અને કેશરમાં કસુંબો પ્રમુલ ખેલી દેવો તેને તત્પ્રતિરૂપાતિચાર કહે છે

હવે ચોથા વ્રહ્મચર્ય વ્રતના પાંચ અતિચાર કહે છે - મૂલ - ઝુંજ ૬ ઇતરપરિગ્રહ, અપરિગ્રહિઅં શિઅંચ ઉચ્ચવ, કામેતિવહિલાસો, અપગકીડા પરવિવાહો ॥ ૨૭૮ ॥ અર્થ - પ્રથમ કોઈએક પુરુષે હ્ય દર્શને વેશ્યાપ્રમુલ સામાન્ય સ્ત્રીને માથે અથવા વર્ષપર્યંત પોતાની સત્તાતલે સ્વકોયા કરી રાખેલી હતા તેની સાથે જે સંજોગ કરવો તેને ઇતરપરિગ્રહીતાગમનાતિચાર કહેવો બીજો વિધવા અથવા કુમારિકા પ્રમુલ જે પતિ વિનાની સ્ત્રી હોય, એની ઉપર સ્વપત્ની નાવું બીજા કોઈ

पुरुषनो होय नही, अने कोई पुरुषनी पतिरूप सत्तातले होय नही एवी स्त्रीने कोई पुरुषे ग्रहण करेली नही होवाथी तेनी साथे संजोग करवो तेने अपरिगृही तागमनातिचार कहेवो त्रीजो कामनी तीव्र अजिलापा करवी, एटले परस्त्रीतुं दर्शन यतां ज कामाग्निनी ज्वाला ऊठे हृदयमां निरंतर स्त्रीतुं चितन कखां कर वुं, दीवानानी पठे बुद्धि काम वश थयाथी अस्थिर रहेवु, अने शरीरमा कामनी वृद्धि करवाने अर्थे कोई औपधीप्रमुख अथवा माद्य पदार्थ खावो. वीर्यस्त्रंज न करवाने अर्थे कोई मात्रा अथवा पाकप्रमुखनु सेवन करवु तेने त्रीजो तीगानुरागाति चार कहेवो चौथो कामोदीपन करवाने अर्थे कामशास्त्रमा कह्या प्रमाणे नाना प्रकारना हाव नाव युक्त अनेक तरेहथी विविध विधिएं कामक्रीडा करवी जेम के, नृ कुटीरूप धनुष्यमा नेत्र कटाक्षरूप बाण चमावीने स्त्रीएं पुरुषने अथवा पुरुषे स्त्री ने मारवा तेमज आलिगन, चुंबन, अने हास्य प्रमुख करवा तेने अनंगक्रीडाति चार कहेवो पाचमो लोकोमा पोतानी प्रतिष्ठा अथवा कीर्ति वधारवाने अर्थे कोई पुरुषनो कोई स्त्रीनी साथे पोते आगेवान अर्थे विवाह करी देवो, तेने परविवाह करणातिचार कहे ठे एम जो स्त्रीएं ब्रह्मचर्यव्रत धारण कखुं होय तो तेणे वक्त रीति ए पुरुष विपे प्रवर्त्तन कखाथी ए अतिचार लागे एम सर्व स्थले जाणी लेवुं १७८

हवे पांचमा थूल परिग्रह परिणाम व्रतना वे गाथावडे पांच अतिचार कहेठे.—
मूल — जोएइ खित्त वहु,णि रुप कणगाइ देइ सययाणं, धण धन्नाइ परघरे, वं धइ जातिय पमज्झंतो ॥ १७९ ॥ डुपयाइ चवण्णयाइ, गप्पं गाहेइ कुप्पसंखंच; अप्पधण बहुमुल्लं, करेइ पंचम वए दोसा ॥ १८० ॥ अर्थे — प्रथम पोतानु एक क्षेत्र अथवा एक घर होय तेना पडोशना बीजा क्षेत्र तथा बीजा घरनी शीम नागीने ते पहेलानी साथे जोडी लेवु अर्थात् नियम ग्रहण करती बेलाएं पांच अथवा सात प्रमुख संख्या धारण करेली होवाथी तेनी अपेक्षावने जे पोताना क्षेत्रने लागतु क्षेत्र होय ते जोमी लेवु, तेमज पोतानुं प्रथमनुं नानखुं घर होय तेनी जोडेनु कोई बीजातुं घर वेचातु लईने तेनी साथे जोमी लेवु, पोताना स्थाननुं वधारवु ने मनमा जाणवु के मारी नियमित संख्यामा काई पण दोष आवेशे नही ते प्रथम क्षेत्र परिणामातिचार कहेवो बीजो रुपुं अथवा सोनुं आटलुंज राखवुं एवु संख्या परिणाम कीयुं ठता तेनी वृद्धि अर्थे जवाथी मनमा विचार करे के आटलु पुत्र शारु राखवु, आटलुं स्त्रीने अर्पण करवु, आटलुं अमुक कुटुंब ने आपवु, एटले मारे तो परिमाण संख्या जेटलुंज रहेशे, तेमां मने काई दोष

लागनार नथी. मारा पोताना नामनुं होय तो मने दोष लागे एवी रीते लोचने
 लीधे खोटा विचारे करी कुरीत करवी तेने बीजो रौप्यसुवर्णपरिमाणातिक्रमातिचा
 र कहेवो बीजो एक वर्ष प्रमुख सुधी आटजुं धान्य अथवा आटलुज ड्य पा
 से राखवु, एथी वधारे राखवु नही एवो संख्या परिमाण नियम लीधा पठी धा
 न्य अथवा ड्यनो वधारो थई जवाथी ते वधेलुं सर्व बीजानी पात्रे राखीने अ
 थवा कोई बीजानी पात्रे होय तो तेनी पात्रेज रहेवा दर्शने पोते मनमा जाणे
 के, में तो पोतानी पात्रे राखवानो नियम कखो ठे, पण बीजानी पात्रे रहेवा दे
 वो नही एवो नियम कखो नथी, तेथी एम कखाथी काइ दोष लागनार नथी
 एम कुविकल्प करीने जेनी पात्रे ड्य होय तेने कहे के आटला दाहाडा अथवा
 आटला माश के वर्ष पठी तमारी पात्रेथी दु हिशाब चुकवी लईश तेमज धान्य प
 ण जो हेत्रमा होय तो नियमित समय खुधी त्याज रहेवा दर्शने अथवा बीजा खे
 हुतना घरमा रहेवा दर्शने नियम पुरो थया पठी खेवानी इहा राखवी अने पोताने
 निर्दोषी समजवो तेने धन धान्य परिणामातिक्रमातिचार कहेवो चोथो द्विपद एटले
 दास अने दासी प्रमुख, तेमज चतुष्पद एटले गाई, जेंस, उठ, तथा घोडा प्रमुख,
 पशुउ आटलाज राखवा एथी अधिक राखवा नही एवो संख्यारूप नियम कखा
 पठी ते दास दासीओ अथवा पशुओ प्रमुख गर्ज धारण कखाथी तेउनी सतति
 नी वृद्धि थवाथी ते नियमित दास दासी अथवा पशुउथी उत्पन्न थया ठे तेथी
 तेओ पोताना मावित्रोथी छुदा कहेवाय नही अथवा वधेली सतति कोई संबं
 धीने आपी देवी अने तेतुं गुप्तरीते स्वामित्व पोतेज राखवु तेने द्विपदचतुष्पद
 प्रमाणातिक्रमातिचार कहेवो पाचमो त्राबु, पीतल, अथवा काशा प्रमुख धातु
 उता आटला वाशणोज घरमा राखवा एवो संख्या परिमाण नियम ठता ते वास
 णोनी संख्या नियम प्रमाणे रहेवा देता तेउनी तोलमा वधारो करवो अने मनमा
 एम जाणवु के मारेतो मात्र वासणोनी संख्यानो नियम ठे पण तोलनो तो नियम
 नथी तेथी तोल अधिक कखाथी काई दोष लागे नही तेमज जो काचा तोलनी स
 ख्यायुक्त नियम लियो होय तो ज्या मोटो तोल चालतो होय एवा कोई देशातर
 मा त्याना तोलना परिमाणे वासणो कराववा, अने मनमा एम जाणवु के मे काचा
 तोलनो नियम लीगे ठे खरो पण काचो अने पाको तो आदिजठे बीजा देशमा का
 चो अने पाको नही होवाथी त्याना गमे तेवा तोलवडे वाशणोतु वजन थयु होय

तेथी व्रतजंग थाय नही एवी कुटिलता करवी तेने कुपद परिमाणातिक्रमातिचार कहेवो ए पांच अणुव्रतना अतिचारो कहा ॥ १७९ ॥ १८० ॥

हवे त्रण गुण व्रतना अतिचार कहे ठे तेमां प्रथम ठग दिसि परिणाम व्रतना पाच अतिचार कहेठे - मूल:- तिरियंअ होय उट्टुं, दिसि वय सखा अइ कमे तिन्नि दिसि वड दोसा तह ते, विम्हरण खेतबुढीय ॥ १८१ ॥ अर्थ- प्रथम तीर्ठा लोकमा आटलासुयी गमनागमन करबु एवु व्रतनुं परिमाण कीया पढी अनानोगादिकवमे काई अधिक गमनागमन थई जाय तो तिठो गमनाति क्रमातिचार लागे बीजो अथोगमन करता विस्मृति अथवा चित्तनी विभ्रमताने लीधे व्रतना परिमाण करता कांई वधारे गमन थई जाय तो अथोदिसि गमनातिक्रम अतिचार लागे बीजो ऊर्ध्व गमन करता उक्त कारणादि वमे कांई वधारे गमन थाय तो ऊर्ध्वदिशि परिमाणातिक्रम अतिचार लागे चोथो कोई दिशि ए गमन करतां में दश योजन पंथ कखो के पंदर योजन कखो ठे एवी विस्मृति थई जाय अथवा दिशिपरिमाण कखाने घणा दिवस थई गयाथी जे दिशि विपे जेटला योजननो परिमाण होय ते नूली जईने ते परिमाणमा न्यूनाधिकता करवी अथवा ते परिमाण कागलमां लखी राखेनुं नही होवाथी तेमां वधघटथई जाय अथवा बुद्धिनी मंदताने लीधे अथवा विभ्रमताने लीधे अधिक न्यूनता कखाथी अस्मृति अंतर्धान अतिचार लागे पाचमो जे दिशिनेविपे जेटला योजन जवानी तूट राखी होय ते दिशिमा ते तूटना करता वधारे गमन थई जाय त्यारे बीजी दिशानेविपे ते वधेला पथगमननो आरोप करी लईने परिमाण पूरुं करडुं. एटले पूर्व दिशानेविपे शो कोश जवानी तूट होय ने पश्चिम दिशानेविपे पचाश कोश जवानी तूट होय. हवे पश्चिम दिशाए पोणोशो कोशनुं गमन थई जाय त्यारे पूर्व दिशाना शो कोशमाना पचीश कोश नाखी देवा अर्थात् हरेक प्रकारे दिशिउने विपे गमन परिमाणमा न्यूनाधिक थवाने लीधे एक दिशिनुं अधिक गमन बीजो दिशिना न्यूनगमनमा जेलवी लेबु तेने द्वेत्रवृद्धि अतिचार कहे ठे. ॥ १८१ ॥

हवे सातमा नोगोपनोग व्रतना पांच अतिचार कहेठे - मूल - अप्पकं डुप्प कं, सच्चित्तं तह सच्चित्त पडिबद्धं; तुमोसहि नरकणयं, दोसा उवन्नोग परिन्नोगे. ॥ १८२ ॥ अर्थ - ए व्रतने उपनोग परिन्नोग पण कहे ठे. केमके क्रियाना जे दयकी नोगना वे प्रकार थाय ठे एक उपनोग अने बीजो परिन्नोग, उपनोग ए टले एकज वार आहार तथा फूल प्रमुखनो नोग करवो. अने परिन्नोग एटले

वारंवार नोग नोगववा जेम के, गृह तथा स्त्री प्रमुख नोग वारंवार नोगवाय ठे ए परिनोग कर्मनेविषे पूर्वोक्त पदर कर्मादान जाणवा तेमा श्रावके उत्सर्ग समयने विषे प्राप्तुक एपणीय आहार लेवो जो ते न होय तो बहु पाप सचि चनो त्याग करवो. प्रथम आटो गळ्याविना तेनी रोटी कखाथी तेमा ते अना जना कण रही जाय ठे तेम ठता तेने अचित जाणीने खावु अथवा लोटने अचेतन जाणीने अग्निसस्कार कखाविना काचोज खावो तेने अपक्क नरुणाति चार कहेवो बीजो काईक पाकेलु तथा काईक नही पाकेलु जे अन्न प्रमुख होय जेमके, जुवारी प्रमुख सर्व जातिना कणिश (पोक) अग्निमा पकाव्याथी तेमाना केटलाएक कण पाके ठे ने कटलाएक काचा रही जाय ठे तेम ठता ते अचित जाणीने खावु तेने द्विपक्क नरुणातिचार कहेवो बीजो श्रावकने सचित आहारुं अवश्य पञ्चकाण ठता अनानोग थकी परिमाणनुं वल्लधन थई जाय एटले पाणीने त्रण उकाला दीधाथी ते अचित थाय ठे एवु परिमाण ठता तेने एक अथवा बे उकाला दई अचित थयु एम जाणीने ते पाणी पीवाई जाय तथा सचित वस्तुने अचित थवामां काईक वखत वाकी रह्यो ठता ते वस्तु अचित जाणीने खवाई जाय तेने सचित्ताहार अतिचार कहेवो चोथो अचित वस्तुनो सचित वस्तुनी साथे संबध ठता ते संबधनो जग थया पठी तरतज ते वस्तु खवाई जाय, जेमके, गुदर अचित ठे तेने वृहनी साथे संबध ठता ते संबधनो जग थया पठी तरतज खावु जोइए नही, केमके सचित वस्तुना स्पर्शथी केटलो एक वखत तेमा प्रण सचितपणु रहे ठे तेवा समयमा ते खवाइ जवाय तेने सचित प्रति बद्धातिचार कहेवो पाचमो जे वस्तु मेलव्यामा घणो प्रयत्न करवो पने, अने नरुण कखाथी पूर्ण तृप्ति थाय नही, जेमके, बढरी फल (बोर) मा जे उडीयु थाय ठे ते जाग्याथी तेमा अति सूक्ष्म स्वादिष्ट नरुणीय पदार्थ नीकले ठे ते हजारी उडोया जाग्यानो प्रयत्न कखो ठता तेमाथी मेलवेली वस्तुथी आत्मानी तृप्ति थाय नही तेम ठता तेनु नरुण करवु तेने तुल्यौपध्यातिचार कहेवो ॥२८५॥

हवे आत्मा अनर्थदम विरमण व्रतना पाच अतिचार कहे ठे - मूल - कुकुड्यं मोहरिश्च, जोशुवजोगादरेग कदप्पा, जुत्ताहिगरण मेए, अश्याराण्ड दम वए ॥ २८३ ॥ अर्थ - अनर्थदडनो शब्दार्थ आवी रीते थाय ठे.- काईपण अर्थ एटले प्रयोजन नही ठता पोतानी आत्माने दडनी प्राप्ति थाय तेने अनर्थदम कहेवो एना पाच अतिचारोमानो प्रथम नयनादिक शरीरना अवयवोए करी

बीजाने हास्यादिकनी उत्पत्ति करवी, अथवा यार पुरुषना जेवी कुचेष्टा करवी तेने कौकुच्चातिचार कहेवो बीजो मुख थकी एवा शब्दो उच्चार करवा के जेथी शानल नारनो हृदय कचवाय अने पोतानी अतिप्रतिष्ठा थाय तेने मौख्य वाचालातिचार कहेवो. त्रीजो जोगोपज्ञोगनी अधिकता करवी जेमके, अंगमल हरण करनार साबु वगैरे वस्तुथी स्नान करतां पाणी वधारे वापरवुं, केशादिकने सुगंधी तेल लगाडबु अंतरादिक सुगंधि पदार्थोनो उपयोग करवो, इत्यादिक व्यर्थ आरज्ज करवो तेने जोगो पज्ञोगाद्यतिचार कहेवो चोथो शृंगाररस विषयक कथन करवु, एटले मद मद हास्ययुक्त नापण करवु, जेथी विषय कामना उत्पन्न थाय एवा नाना प्रकारना श्लोको कहेवा. अथवा बीजाने क्रोध उत्पन्न थाय एवुं नापण करवु तेने कदपोत्पादकातिचार कहेवो. अने पांचमो पोताना उपयोग करता वधारे अधिकरणनो संग्रह करवो, अथवा जेनुं परिणाम हिंसारूपे थाय एवा पदर्थेने एकठा करी राखवा अने महत्ता मेलववाने ते वस्तु बीजाने मागी आपे जेम के, रथ उखल, मुशल अने तलवार प्रमुख हथोथारो पोताना उपयोग करता वधारे राखवा तेने अधिकरणातिचार कहेवो. ए पांच अतिचार अनर्थदम नामना व्रतनेविषे कहा ठे एवी रीते ए व्रण गुण व्रत ते पांच अणुव्रतने गुणनी उत्पत्ति करनारा होवाथी एउने गुणव्रत कहा ठे.

हवे नवथी ते बार शुधी चार शिद्दाव्रतो कहे ठे.— ए चारे व्रत शिद्धानी पठे अथवा शिद्धारूप होवाथी एउने शिद्दा व्रतो कहा ठे जेम नवीन शिद्धानो पुन पुन; अन्यास करवो जोयेठे. तेओमा प्रथम जे सामायिक नामनुं नवमुं व्रत ठे तेनो अर्थ आवी रीते थाय ठे—राग द्वेषना अजावने सम कहेवु, अने आय ए टले तेनो जान थवो. तेने समाय कहेवो अने ते समतारूप जानने करनां होवाथी सामायिक व्रत कहेवु बीजो अर्थ—आर्त अने रौड ए वे ध्याननी परिणतिरूप जे क्रियाओ कराय ठे ते अशुच अने सावद्य व्यापार ठे तेनो त्याग करीने जघन्ये वे घडी प्रमाण आत्माने समता परिणाममा राखवु तेने सामायिक व्रत कहेवु त्रीजो अर्थ—सम कहेता सम्यक् प्रकारे ज्ञान, दर्शन, तथा चारित्र ए रत्नत्रयीरूप सहज उदाशीन वृत्ति एज मोक्ष मार्ग, तेनो आय एटले जान थवो तेने सामायिक व्रत कहेवु ते पुन. पुन करवुं यडुक्तं—“जाहे खणि ओताहे, सामाज्य करेड” ॥ १७३ ॥

ए सामायिकव्रतना पांच अतिचार कहे ठे—मूल.—काय मणो वयणाण, डुण्णिहाण सई अकरणं च, अणवच्छि करण चित्त, सामाज्य पच 'अइथारा.

॥ ૨૮૪ ॥ અર્થ - પ્રથમ શરીરના હસ્ત પાદાદિક અવયવ પુજ્યાવિના અને પ્રમા
જ્યાં વિના હલાંવવા, ઝીતને પીઠ લગાડીને વેશવુ, ઇથવી પુજ્યાવિના નિડા પ્રમુ
ખ કરવી, અપ્રેક્ષિત તથા અપ્રમાર્જિત સ્થમિલનેવિપે વેશવુ તેને કાય હુ પ્રણિધા
ન અતિચાર કહેવો વીજો મનો હુ પ્રણિધાન તે મનમા ગ્રહ સવધી સાવચતુ ચિ
તવન કરવુ ત્રીજો વચન હુ પ્રણિધાન તે ડધાઢે મુખે સાવચપણે બોલવુ, સર્ફ ક
રણ તે નિડા તથા વિકથાને મલી શૂન્ય ચિત્તે કરીને જે અનુષ્ઠાનતું કરવુ અનવ
સ્થિત કાલ તે જે સામાયક કાલ પૂરો થવાની નિરત રહે નહીં અને જેમ તેમ
અનાવર પાળે કરવુ. એ પાંચ અતિચાર સામાયકના જાણવા ॥ ૨૮૪ ॥

દસમા વેશાવગાસિક વ્રતના પાંચ અતિચાર કહેઢે - મૂલ - આણયણ પે
સવણ, સદ્ગુણવાડે ય રૂવ અણુવાડે, વહિ પોગલ પત્કેવો, દોસા વેસાવગાસસ્ત
॥ ૨૮૫ ॥ અર્થ - વેશોકરી જ્યાહા અવકાશ ઢે તેને વેશાવકાશ કહિયે તે પ્રથમ
દિગ્વ્રતી એટલે પરદેશનો વ્યાપાર પ્રમુખે કરીને પોતાની વ્રતી ચલાવવાને અર્થે જે
યોજન શતાદિક પ્રમુખ સુધી દૂર જવાનો નિયમ કહ્યો ઢે તેનો વલી સંકેપ કરવો
એટલે ગૃહશય્યાસ્થાનાદિકથી દૂર જવાનો નિપેધરૂપ અથવા સર્વ વ્રતસંકેપકરણ
રૂપ નિયમ ઢે એ ઉપર દૃષ્ટાંત કહેઢે - જેમ બાર યોજનમા વ્યાપનાર દૃષ્ટિવિપ
અથવા આસીવિપ વિપમ વિપધર સંવધી વિપ કોઈ મનુષ્યના સર્વ અંગનેવિપે
વ્યાપી રહ્યો હોય, તેને કોઈ મત્રવાદી વ્રતારીને એક અગુલી પ્રદેશે લાવીને મૂકે
અથો આમ સમજવુ કે, જેમ મત્રવાદી આશા શરીરમા વ્યાપેલો વિપ અનુક્રમે એ
કેક અવયવમાથી ઉતારતો ઉતારતો ઢેવટે એક અગુલીના એક પ્રદેશમા આણી
રાખેઢે, તેમ વ્રત ધારણ કરનાર પુરુષ શત યોજનાદિ ગમનરૂપ નિયમને ઘટાડતાં
ઘટાડતા શય્યાદિકસુધી આવી રાખે તે વેશાવકાશિક વ્રત કહેવાયઢે. એ વ્રતમાં
વેશની પઠે મુહૂર્તાદિ કાલનો પણ સકોચ ધાયઢે તે અર્થાત્ જાણી લેવુ

વેશાવકાશિક વ્રતના પાંચ અતિચાર ઢે, તે આ પ્રમાણે.- પ્રથમ આનયન, બી
જો પ્રેપવણ, ત્રીજો શબ્દાનુપાત, ચોથો રૂપાનુપાતી, તથા પાંચમો પુજ્જલ પ્રદેપ. તેમા
ઘરપ્રમુખનો વેશાવકાશિક કીધો ઢે તે વિવક્ષિત ક્ષેત્રથી બાહર રહેલુ જે સચેતના
દિકં ડવ્ય, તે ત્યાથી ચાકરાદિકના હાથે મગાવી વિવક્ષિત (ફેલા) ક્ષેત્રમા ર
ખાવવુ તે એવા અનિપ્રાયથી કે જો હુ પોતે જઈ લાવીશ તો વ્રત ખગ થશે તેને
પ્રથમ આનયનાતિચાર કહિયે, એજ અનિપ્રાયેથી વિવક્ષિત ક્ષેત્રમા રહેલી કોઈ
વસ્તુ કોઈ મનુષ્યદ્વારા બાહર મોકલાવી દેવી તેને બીજો પ્રેપણાતિચાર કહિયે

એવી રીતે પોતે લીધેલા વ્રતનો જંગ ન થાય માટે પોતે કરવાની ક્રિયા કોઈ વીજા દ્વારા કરાવી પોતાનું પ્રયોજન સિદ્ધ કરી લેવું તેથી યદ્યપિ વ્રતનો જંગ થતો નથી તથાપિ વ્રત સફલ થતુ નથી, કેમકે, બાહેર ગયાથી ગમનાદિક વ્યાપારે કરી સૂક્ષ્મ પ્રાણીકનો ઘાત થાય છે તેનો વચાવ કરવાને અર્થે દેશાવકાશિક વ્રત લીધામા આવે છે, તે વ્રત લીધા પછી પોતે તો ગમન ક્રિયાનો ત્યાગ કરે પરતુ પોતાનુ પ્રયોજન સિદ્ધ કરવાને અર્થે કોઈ વીજાની મારફતે તે ક્રિયા કરાવે તેથી શુ હિંસા થતી નથી ? વજટી વધારે હિંસા થવાનો સંજવ છે. કેમકે, પોતે ગમન કહ્યાથી ઈર્યાસમિતિની શુદ્ધતારૂપ ગુણ થાય છે, તે વીજાને મોકલ્યાથી થતો નથી. કિંતુ ઈર્યાસમિતિના અનાવથી દોષની પ્રાપ્તિ થાય છે. માટે એમ કહ્યાથી અતિચાર લાગે છે. તેમજ પોતાના ઘરને ફરતી જીત પ્રમુખ જે પ્રાકાર હોય છે તેટલી જ ગોથી બાહેર જઈ કોઈને હાક મારવી નહીં એમ અનિયત્ત પૂર્વક વ્રત ધારણ કર્યું ઠતાં પોતે તે ક્રિયા કરે તો વ્રતનો જંગ થાય, માટે પોતાનું કોઈ પ્રયોજન સિદ્ધ કરવાને અર્થે તે જીતની પાસે જઈ કોઈને બોલાવવુ હોય તો મોટા અવાજે શુંકારો કરીને બોલ્યાવ્યાથી ત્રીજો શબ્દાનુપાતાતિચાર લાગે છે. અથવા તે જીતાદિક કંચા સ્થળને વિષે પોતાનું કાર્ય સિદ્ધ કરવાને અર્થે જઈ ક્રોડ રહે તેને જોઈને જે માણસ દારે કામ કરાવવુ હોય તે માણસ પાસે આવે ત્યારે પોતાનું પ્રયોજન સિદ્ધ કરી લીધાથી ચોથો રૂપાનુપાતાતિચાર લાગે અને પોતાનું કાર્ય સિદ્ધ કરવાને અર્થે નિયમિત જાગાથી પોતે બાહેર ન જતાં પાપાણ અથવા કાષ્ટનું કકડું લઈને કોઈ માણસની પાસે ફેંકવુ તેથી તે પાત્રે આવે ત્યારે તેને કહીને તે પ્રયોજન સિદ્ધ કરી લેવાથી પાંચમો પુરૂજ પ્રદેપાતિચાર લાગે છે. ॥ ૧૮૫ ॥

હવે ત્રીજા પૌપથ નામના શિક્ષા વ્રતના પાંચ અતિચાર કહે છે - મૂલ - અપ્પમિલેહિય મપમ, ક્લિપ્પ ચ સેઆઈ અન્નિલાણિ તદ્દા, સમ્મ ચ અણુપાણ, અહચ્ચારા પોમહે પંચ ॥ ૧૮૬ ॥ અર્થ - પૌષ્પથ એટલે પુષ્ટિ ધર્મને ધારણ કરનાર. તે પૌષ્પથ વ્રત અષ્ટમી આદિ પર્વને વિષે ધારણ કરિયે. એવી વિરોધતા છે તે આ પ્રમાણે - ચાર શિક્ષા વ્રતમાંના સામાયક તથા દેશાવકાશિક એ બન્ને પ્રતિ દિવસે કરવા અને પૌષ્પથ તથા અતિથિસંવિનાગ એ બે પ્રતિનિયત દિવસ અષ્ટમી આદિ પર્વને વિષે કરવા એમ આવશ્યકાદિ ગ્રાસ્ત્રોમા કહ્યું છે. તેમા ત્રીજા પૌષ્પથ વ્રતના પાંચ અતિચાર છે તે આ પ્રમાણે - અપ્પમિલેહિય હપ્પમિલેહિય સક્કાસચારે અપ્પમક્કિય હપ્પમક્કિયસક્કા સચારે અપ્પમિલેહિય હપ્પમિલેહિય વચ્ચાર પાસવણ નૂમિ, અપ્પમક્કિ

य दुष्प्रमज्जिय उच्चारपासवणं नूमि, तथा पोसह विधि विचरि ए पाच अतिचार ठे तेमा जे स्थानकनेविषे पोमह सथारो करवो होय ते सथारानी जे प्रतिलेखना न करवी एटले पोसहनी जगा सारी पेठे पोतानीदृष्टे जोयाविना अथवा जेवी ते वी रीते जोईने शय्या सथारके बेशीने पोसह करता प्रथम अतिचार लोणे एमज रजोहरण प्रमुख वने पोसह करवानी जगा सारी रीते पूज्याविना अने जो पूंजी तो काई पूजी काई न पूजी करी रहेवा दई त्या संथारा नाखी. पोसह करता बीजो अतिचार लागे, अप्रतिलेखित दु प्रतिलेखित स्थंमिजे लघुनीति अथवा वडीनीति अनानोणे करवाथी त्रीजो अतिचार लागे, अप्रमार्जित दु प्रमार्जित स्थंमिजे लघुनीति अथवा वडीनीति करवाथी चोथो अतिचार लागे, अने पोसह करता ठता ऋधादिक परिसह उत्पन्न थयाथी प्रजातना समयनेविषे ज पारणा प्रमुखनु चितवन करवु अथवा किवारे पोसह पुरोधासे केवारे हुं जीवतो रहीस्त एम सम्यक् प्रकारे न पालवाथी ते पाचमो अतिचार लागे ठे १८६

हवे चोथु अतिथि सविनाग नामनुं शिद्धा व्रत कहे ठे मूल - सच्चित्ते निस्कि वण, सच्चित् पिहण च अन्नववणसो, मञ्जरियं च काला, ईय दोसा तिहिवि जाण ॥ १८७ ॥ अर्थ - जेणे तिथि, पर्व तथा उत्सवादि लोकना व्यवहारनो त्याग कखो ठे तेने अतिथि कहिये, एवा अतिथिने श्रद्धा सत्कार क्रम युक्त पश्चात्कर्म तथा पुर कर्मादि दोपनो त्याग करीने न्यायोपार्जित अन्नपानादिक जाग विशिष्टे जे आत्मानो अनुग्रह बुद्धिथी देवु तेने अतिथि सविनाग व्रत कहिये आही आ विधि ठे के, पोसह कीधा पठी पारणाने दिवसे श्रावके सज्जावथी साधुने अवश्य अतिथि सविनाग करवो एवो नियम कखो ठे अन्यदा नियम नथी एना पा च अतिचार ठे ते आ प्रमाणे. - सच्चित् निद्वेष, सच्चित् पीहण, अन्यव्यपदेश, समत्सरदान, तथा कालातिक्रम, ए पाच अतिचार जाणवा तेमां प्रथम जे साधुने देवालायक अचेत वस्तु होय ते न देवानी बुद्धिथी अथवा अनानोण थकी बीजो कोई सचेत वस्तुनी ऊपर अथवा अंदर राखी भूकवी ते एवा हेतुथी के, सचेत वस्तुनी साथे रहेली अचेत वस्तु साधुने दीगमा आब्याथी ते लेनार नथी तेथी मारा व्रतनो जग न थता वाखा प्रमाणे सिद्ध थज्ञे एवी युक्ति करी ते वस्तु बचावे तेने सच्चित् निद्वेषातिचार लागे, एवाज अजिप्रायेथी अचेत वस्तुने कोई सचेत वस्तुथी डां कीराखी वचाववी तेने बीजो सच्चित्पीहणातिचार कहिये, घेर साधु आब्याथी मोटा आदरनी साथे कोई वस्तु अर्पण करती वेलाये कोई एवी युक्ति कहाडवी के जेथी ते

साधुने सहज पूठबुं पडे के आ चीज कोनी ठे, ल्यारे बीजा कोई संबंधी वगैरेनुं ना म लिए जेथी ते साधु ते वस्तुनुं ग्रहण करे नही तेथी पोतानुं व्रत पण रबु ने चोज पण बची एम कल्लाथी त्रीजो अन्यव्यपदेशातिचार कहिये; कोई घेरमां प डेली चीज साधुए जोई ने मांगी ठतां ना कहेवाय नही तेथी मनमा काईक ची डाईने आपवी अथवा बीजो कोई सामान्य पुरुष दान देतो होय तेनी कीर्त्ति शा जलीने मत्सरथी तेथी अधिक दान देबु तेने मत्सर दानातिचार कहिये, अने साधु आहारादिक लई आव्या पठो तेने तेनी आवीने ते वस्तुनुं दान दीधाथी पांचमो कालातिक्रमातिचार लागे ठे ॥ १८४ ॥ ए ठो ढार थयो

हवे सातमो ढार कहे ठे - मूल - नरहम्मि जूय संपइ, नविस्स तिष्ठकराण ना माइ, एरवयंमि विताई, संपइ जिण जावि नामाई ॥ १८५ ॥ अर्थ - नरत अने ऐरवत क्षेत्रोमां नूत वर्त्तमान तथा नविष्य कालमां चोवीशी पणे जे तीर्थकरो थई गया, थया ठे तथा थयो तेमनां नामनो आ सातमो ढार कहे ठे - ॥ १८६ ॥

मूल - नरहे तीए संपइ, जावि जिणे वदिमो चववीस, एरवयंमिवि सपइ, जावि जिणे नामउ वदे ॥ १८७ ॥ अर्थ - नरत ऐरवत क्षेत्रोमा नूत नविष्य अने वर्त्तमान कालमां थई गएला, थया ठे तथा थवाना जे तीर्थकरो तेउने हुं वदना करुं बुं १८७

प्रथम नरत क्षेत्रना अतीत चोवीस जिनोना नाम कहेठे - मूल - केवय नाणी निवा,णि सायरो जिण महायसो विमलो, सवाणुनूइ सिरिहर, दत्तो दामो यर सुतेउ ॥ १८८ ॥ सामिजिणोय शिवासी, सुमई सिवगइ जिणोय अडो उ, नाहनमीसर अनिलो, जसोहरो जिण कयग्घोय ॥ १८९ ॥ धम्मीसर सुइ मई, सिवकर जिण संदणोय संपइय, तीवस्सपिणि नरहे, जिणेसरे नामउ वदे १९० अर्थ - केवल ज्ञानी, निर्वाणी, सागरजिन, महायश, विमल, सर्वानुज्जित, सिरि धर, दत्त, दामोदर, तथा सुतेज ॥ १९० ॥ स्वामीजिन, शिवासी, (एमने सुनिसु व्रत पण कहेठे) सुमति, शिवगति, अस्तांग, अथवा अबाध, नमीश्वर, अनिल, यशोधर तथा कृतार्थ ॥ १९१ ॥ धर्मीश्वर, शुद्धमति, शिवकर, स्पंदन तथा सं प्रति ए नामे चोवीस जिनेश्वर आ नरतक्षेत्रनेविपे उत्सर्पिणी अतीत कालमा जे थई गया ठे तेउने हुं वदना करुं बु. ॥ १९१ ॥

नरत क्षेत्रना वर्त्तमान चोवीस जिनोना नाम कहेठे - मूल - उसनं अजि यं सनव, मजिनंदण सुमइ पउम सुण्णासं, चदपह सुविहि सीयल, सेजंसं वा सुपुळं च ॥ १९२ ॥ विमल मणत धम्म, सति कुंथुं अरच मत्तिच, सु

ણિસુવ્ય નમિ નેમિ, પાસ વીર ચ પણમામિ ॥ ૧૯૪ ॥ અર્થ - રૂપજ, અંજિત, સજવ, અંજિનંદન, સુમતિ, પદ્મપ્રજ, સુપાર્થ, ચંડપ્રજ, સુવિધિ, શીતલ, શ્રેયાસ, તથા વાસુપૂજ્ય ॥ ૧૯૩ ॥ વિમલ, અનત, ધર્મ, ગતિ, કુયુ. અર, મહિ, મુનિસુવ્રત, નમિ, નેમિ, પાર્થનાથ, તથા શ્રીવીર એ ચોવીશ જિન જરત ક્ષેત્રનેવિપે વર્તે માન કાલના થયા તેમને હુ પ્રણામ કરું હું. ॥ ૧૯૪ ॥

જરત ક્ષેત્રના અનાગત ચોવીશ જિનોના નામ કહેઢે - મૂલ - જિણ પઠમ નાહ સિરિ સૂરદેવ સુપ્પાસ સિરિસયંપનય, સઘાણુનૂં દેવસુય, ડદય પે ઢાલ મનિવદે ॥ ૧૯૫ ॥ પોટ્ટિલ સયકિત્તિ જિણં, મુણિસુવ્ય અમમ નિક્કસા યંચ, જિણ નિપ્પુલાય સિરિ નિ, મ્મમત્ત જિણ ચિત્તયુત્ત ચ ॥ ૧૯૬ ॥ પણમામિ સમાહિજિણ, સંવર ય જસોહર વિજય મહિ, દેવ જિણ ણત વીરિઅ, નહજિણ નાવિ જરહમિ ॥ ૧૯૭ ॥ અર્થ - પદ્મનાભ, શ્રી સૂરદેવ શ્રી સુપાર્થ, શ્રી સ્વય પ્રજ, સર્વાનુજીતિ, દેવશ્રુત, ડદય, પેઢાલ, એ ગાથાના આયમા જિન શબ્દ ઢે તે વર્ચો નામોને લગાડવો, તેમની હુ વંદના કરુહું ॥ ૧૯૫ ॥ પોટ્ટિલ જિન, શત કીર્તિ, મુનિસુવ્રત, અમમ, નિ કપાય જિન, નિ પુલાક, શ્રી નિર્મમત્ત જિન, ચિત્ત યુત્ત, આહો પણ પાઢલી ગાથામાથી હું વંદના કરુહું એમ લેવું ॥ ૧૯૬ ॥ સમાધિ જિન, સંવર, યશોધર, વિજય, મહિ, દેવ, અનંતવીર, નહ જિન, અથવા નહરુત્ત એ જરતક્ષેત્રનેવિપે નાવિ જિન થવાના ઢે તે કહ્યા સમવાયાગનેવિપે તો આ પ્રકારે નામદીગમા આવેઢે - યથા “મહાપઠમે સુરા દેવે સુપાસેય સયપ્રજે સઘાણુનૂં અર હા વેવગુત્તે યહોરકઈ/ડદએ પેઢાલપુત્તેય પોટ્ટલે સયણ્ણયા/મુણિસુવ્ય અરહા સઘ નાવ વિક જિણે અમમ/નિક્કસાણય નિપ્પુલાણય નિમ્મમે ચિત્તયુત્તે સમાહીય આ ગમ્મસ્સેણ હોરકઈ સવાર અનિયઘીય વિવાણે વિમલેણ્ણ ઢેવોવવાણે અરહા અણત્ત વિજણ્ણય આગચ્સેણ હોરકઈ” એ નવિપ્પ કાલમાં થનારા ઢે એ પ્રકારે કરી આગલ પણ નામવિપે જે કોઈ ઠેકાણે સમવાયાગાદિકથી વિસમ વાદ દીગમા આવે ત્યા મતાતર ઢે, એમ જાણવું ॥ ૧૯૭ ॥

અવતરણ - હવે ઐરવત નામના ક્ષેત્રમા વર્તમાન જિનનાં નામ કહે ઢે - મૂલ - બાલચંદ સિરિ સિચય, અગ્ગીસેણ ચ નદિસેણ ચ, સિરિ દત્ત વયધર સો, મચ્છ જિણ ઢીહસેણ ચ ॥ ૧૯૮ ॥ વદે સયાઠ સચ્ચંડ, ડ જુત્તિસેણ જિણ ચ સે યસં, સીહસ્સેણ સયજલ, ડવસત દેવસેણ ચ ॥ ૧૯૯ ॥ મહવિરિય પાસ મ રુદેવ સિરિદ્ધર સામિકુટ્ટ મનિવદે, અગ્ગિસ્સેણ જિણ મ ગ્ગદત્ત સિરિ વારિસેણ

च ॥ ३०० ॥ इय संपद् जिणनाहा, एरवए कितिया सनामेहिं; अहुणा जाव जिणंदे, नियनामेहिं पकित्तेमि ॥ ३०१ ॥ अर्थ— बालचड्, श्रीसिचय, अग्नि सेन, नंदिसेन, श्रीदत्त, व्रतधर, सोमचड् जिन, दीर्घसेन, ॥ ३०० ॥ शतायुष, स त्यको, युक्तिसेन, श्रेयासजिन, सिद्धसेन, स्वयंजल, उपगात, देवसेन, एउनी वढना करुं तुं ॥ ३०१ ॥ महावीर्य, पार्श्व, मरुदेव, श्रीधर, स्वामिकोट, अग्निसेन, अग्र दत्त, अथवा मार्गदत्त, श्रीवारिषेण, ए सर्वने समस्त पणो वडुं ॥ ३०० ॥ एप्रकारे सांप्रत वर्त्तमान जिन ऐरवत्त क्षेत्रनेविषे तेमनां नाम कह्या ॥ ३०१ ॥

हवे ते ऐरवत्त क्षेत्रमां जावि जिननां नाम कहुं तुं — मूल.— सिद्ध पुत्र घो सं, जसघोसं, सायर, सुमगलयं; सब्रसिद्धि निवा, एतामि वढामि धम्म धयं ॥ ३०२ ॥ तह सिद्धिसेण महसे, ए नाह रविमिच्च सब्रसेण जिणे, सिरिचदं दढकेवं. महिंदयं दीहपासं च ॥ ३०३ ॥ सुवय सुपासनाहं, सुकोसलं जि एवर अणंतं, विमलं उत्तर महर्हि देवयाणदयं वदे. ॥ ३०४ ॥ अर्थ — सिद्धार्थ, पूर्णघोष अथवा पुण्यघोष, यशघोष, सागर, सुमगल, सर्वार्थसिद्धि, नि र्वाणस्वामी, ने धर्मध्वज, एमने वडुं तुं ॥ ३०२ ॥ तथा सिद्धसेन, महासेननाथ, रविमित्र, सत्यसेनजिन, श्रीचड्, दढकेतु, महेंड, दीर्घपार्श्व, एमने तुं वडुं तुं. ॥ ३०३ ॥ सुव्रत, सुपार्श्वनाथ, सुकोशल जिनवर, अनंतनाथ अथवा अनन्तार्थ, वि मल, उत्तर, महर्हि, ने देवतानंदक, एमने तु वढना करुं तु. ॥ ३०४ ॥

अवतरण.— हवे पूर्वाक्त गाथामां कहेजा तीर्थकरोनी सर्व सख्या कहेजे — मूल.— निव्विस्स जवसमुदे, वोताहिय सय जिणे सुहसमिदे, सिरिचद सुणिव इनए, सासय सुहदायए नमह ॥ ३०५ ॥ अर्थ.— जव समुद्धयो तरेला जे एक शोने वीश सख्या जिन जे सुखना समुद्ध अने जेमने श्रीचड्मुनिपति ए नमन कछुं ठे एवा शाश्वत सुखदायकने हे जव्य लोको तमे नमस्कार करो ॥ ३०५ ॥ अहो पाच चोवोशीना एक गो ने वीश तीर्थकरना नामोतु सप्तम द्वारनेविषे विवरण कछुं.

हवे 'उत्तजादि जिणिदाणं आइम गणहरति' अष्टम द्वारने विवरतां कहेजे — मूल — सिरि उत्तहसेण पडु सोहसेण चारू वज्जनाहका, चमरो पज्जोय विय, प्र दिन्न पडुणा वराहोय. ॥ ३०६ ॥ पडुनद कुबुद्धा विय, सुजोम मंदर जता अरिओ य, चक्काउह सब कुंज, निस्सह मल्ली य सुंनो य ॥ ३०७ ॥ वरदत्त अज्झदिन्ना, तहिदचूर्णय गणहरा पढमा, सिस्सा रिसहार्षणं, हरतु पावाइ पण याण ॥ ३०८ ॥ अर्थ — श्री रूपनसेन, सिद्धसेन, चारू, वज्जनाचार्य, चमर,

પ્રયોત, વિદર્જન, ઢત્તપ્રયુ, વરાહ ॥ ૩૦૬ ॥ પ્રયુ નંદ, કૌસ્તુજ, સુર્જામ, મદર
યશ, અરિષ્ટ, ચક્રાયુધ, શવૂ, કુજ, નિપજ, મલ્લિ, ને શુજ ॥ ૩૦૭ ॥ વરદત્ત,
આર્યદત્ત, તથા ઇન્દ્રજીતિ, એ પ્રકારે રૂપનાદિ જિનોના પ્રથમ ગણધરો છે તે પ્રણત
જનોના હુરિતને હરણ કરે છે ॥ ૩૦૮ ॥

હવે નવમો પવત્તિણીનો દાર કહે છે - મૂલ - વંની પગ્ગૂ સામા, અજિયા
તહ કાસવી રઈ સોમા, સુમણા વારુણિ સુજસા, ધારિણિ ધરિણી ધરા પઝમા
॥ ૩૦૯ ॥ અક્ષા સિવા સુઈ દામણીય રક્ષી ય વંધુ ચડ નામા, પુષ્પવર્ફ અનિલા
જ, સ્કવિન્ન તહ પુષ્પચૂલા ય ॥ ૩૧૦ ॥ ચદણસહિય પવત્તિણિ ડ ચક્રવીશાણ
જિણવરિદાણ, હુરિયાઠ હસ્તુ સયા, સત્તાણ નત્તીજુત્તાણ ॥ ૩૧૧ ॥ અર્થ -
બ્રાહ્મી, પદ્મ, શ્યામા, અજિતા, કાશ્યપી, રતિ, સોમા, સુમના, વારુણી, સુયશા,
ધારિણી, ધરણી, યગ, ને પદ્મા ॥ ૩૦૯ ॥ આર્યા, શિવા, શુજા, અથવા સુચિ દામિની,
રક્ષી, વંધુમતી, પુષ્પવતી, અનિલા, યદ્દત્તા, ને પુષ્પચૂલા, ॥ ૩૧૦ ॥ ચ
દના, સહીત એ ચોઘીસ જિનવરેઈની પ્રવર્તિનીડ, તે જક્તિએકરી સહિત પ્રાણિ
ઉંતુ હુરિત એટલે પાપ હરણ કરે છે ॥ ૩૧૧ ॥ એવી રીતે ત્રણ ગાથાએકરી તીર્થ
કરોની પ્રથમ પ્રવર્તિનીડના નામ કથન પૂર્વક નવમો દાર કહ્યો

હવે 'અરહતક્ષણ ગણત્તિ' અર્હત નામ કર્મ ઉપાર્જવાના સ્થાનક લક્ષણ દશ
મો દાર કહે છે - મૂલ - અરહત સિંહ પવયણ, ગુરુ ધેર બહુસ્સુએ તવસ્તીસુ, વઘ
દ્વયાય એતિ, અપ્પિસ્કનાણો વડંગે અ ॥ ૩૧૨ ॥ અર્થ - પહેલા અશોકાદિ આઠ
મહાપ્રાતિહાર્યરૂપ પૂજાને જે અર્હ એટલે યોગ્ય તે અર્હત, વીજા અપગત સક
લ કર્માશ, પરમ સુખી ને એકાત રુતરુલ્ય તે સિંહ, ત્રીજા પ્રવચન એટલે હાદ
ગાંગ અથવા સઘ, ચોથા ગુરુ તે આચાર્ય ધર્મોપદેશ કર્તા, પાંચમા સ્થવિર તે
ત્રણ પ્રકારના છે - ઠઠા ઉપાધ્યાય તે સૂત્રાદિકના જાણનારા બહુશ્રુત, તે ત્ર
ણ પ્રકારના - સૂત્રધર, અર્થધર ને ઝજયધર તેમા સૂત્રધર કરતા અર્થધર પ્રધાન
અને અર્થધર કરતા ઝજયધર એટલે સૂત્ર ને અર્થ એ બન્નેને ધારણ કરનાર શ્રેષ્ઠ
છે ॥ સાતમાં વિચિત્ર અનશનાદિ ખેદ નિન્ન વાર પ્રકારના તપને કરનારા તે તપ
શ્ર્વી; ॥ એ સાત સ્થાનોને વિષે વાત્સલ્ય જાવ કરવું એટલે અનુરાગ તે તીર્થકર નામ
વંધનું કારણ થાય છે તથા અત્તીક્ષણ એટલે નિરતર પણે જ્ઞાનોપયોગ વ્યાપાર
છે જેહને તે જ્ઞાનને વિષે વ્યાપ્રિયમાણતા એ આઠમું કારણ છે ॥ ૩૧૨ ॥

મૂલ - દસણ વિણે આવસ્સે અ સીલવણે નિરિયારો, સ્વણે જવ તવચ્ચિયા

એ, વેયાવચ્ચે સમાહીય ॥ ૩૧૩ ॥ અર્થ— નવમો દર્શન એટલે સમ્યક્ત્વ ; દશમો વિનય એટલે જ્ઞાનાદિનો જે પૂર્વે કહી આવેલા ટૈયે ને આગલપણ કહેવાના છે, ડગ્યારમો એની શુદ્ધિતું કરવું તે આવશ્યક એટલે અવશ્ય કર્તવ્ય સામાયિકા દિ, બારમો શીલવ્રતપાલવુ તે ઉત્તર ગુણ વ્રત, અને મૂલ ગુણ વ્રત, એને નિરતિચાર પણે પાલ્યાથી તીર્થકર નામ કર્મ બાંધાય છે તેરમો ક્ષણલવ એટલે લવાદિ સ્તોક કાલ વિગ્રેષ, એમ સર્વકાલને વિષે નિરંતર સવેગ જાવના એ અને ધ્યાન સેવ નેકરી જે સમાધિ તે ક્ષણ લવસમાધિ, ચતુદમો તપ એટલે બાહ્યાન્યંતર જેદ નિ જ્ઞાનશનાદિનેવિષે યથાશક્તિ નિરંતર જે પ્રવૃત્તિ તે તપસમાધિ, પનરમો ત્યાગ વે પ્રકારનો છે — એક ડચ્ચ ત્યાગ ને બીજો જાવ ત્યાગ તેમાં ડચ્ચ ત્યાગ એટલે આહાર ઉપધિ તથા સચ્ચાદિક જે પોતાને કામ ન આવે તેનો પરિત્યાગ અને ઉપયોગમા આવે તેનું યતિઉને દાન ઢેવું, અને જાવ ત્યાગ એટલે ક્રોધાદિકનો ત્યાગ તથા જ્ઞાનાદિકનું યતિ જનોને દાન ઢેવું એવન્ને પ્રકારના ત્યાગનેવિષે સૂત્રનો અતિક્રમ ન કરતા યથા શક્તિયે જે પ્રવૃત્તિ કરવી તે ત્યાગ સમાધિ, મો જમા વેયાવચ્ચના દશજેદને વિષે સૂત્રને અનતિક્રમે સ્વશક્તિ અનુસાર જે નિરંતર પ્રવૃત્તિ તે વેયાવચ્ચ સમાધિ, સત્તરમો મન વચન તથા કાયા એ કરી જે અશુભ વ્યાપારનું રૂંધન કરવું તે યોગ સમાધિ, ॥ ૩૧૩ ॥

મૂલ— અપુવ્વનાણ મ્મહણે, સુયજતી પવયણે પ્પનાવણયા, એહિ કારણેહિં, તિહયરત્તં જહ્ણુ જીવો. ॥ ૩૧૪ ॥ અર્થ—અહારમો નિરંતર નવીન નવીન જ્ઞાન તું જે ગ્રહણ તે અપૂર્વ જ્ઞાન ગ્રહણ જાણવું ડંગણીસમો શ્રુત જ્ઞાનની જક્તિ એટલે શ્રુતવિષે બહુમાનતું કરવું, વીસમો પ્રવચનનેવિષે પ્રજાવનાતું કરવું. એ કહેલા વીસ ઢેવું કરીને જીવ તીર્થકરપણું પામે છે ॥ ૩૧૪ ॥

અવતરણ — એમાંના કેટલાએક બોલોતું સૂત્રકાર સ્વત. વ્યાખ્યાન કરે છે.— મૂલ — સંધો પવયણ મિહં, ગુરુણો ધમ્મોવેસયાર્ણયા, સુત્તજ્ઞોજયધારી, બહુસ્સુયા હંતિ વિરક્તાયા ॥ ૩૧૫ ॥ અર્થ — સંધ શબ્દ પ્રવચન કહેવું અને ગુરુ તે ધર્મોપદેશાદિકના દેવાવાલા તથા સૂત્ર અર્થ અને તેહુજયના ધરનાર તે બહુશ્રુત જાણવા. ॥ ૩૧૫ ॥

મૂલ — જાર્ણ સુય પરિયાણ, પહુચ્ચ થેરોતિ જહ્ કમ્મેણ, સઘીવરસો સમવાય, ધારત્ત વીસ વરિસો ય ॥ ૩૧૬ ॥ અર્થ — જાતિ, શ્રુત, અને પર્યાય આશ્રી સ્થવિર ત્રણ પ્રકારના છે, તેમાં શાતવર્ષ પ્રમાણ જાતિ સ્થવિર, સમવાયાગના ધરનાર તે શ્રુતસ્થવિર, જેને દીક્ષા લીધે વીસ વર્ષ થઈ ગયા તે પર્યાય સ્થવિર હોય ॥ ૩૧૬ ॥

મૂલ - નત્તો પૂજા વાસુપ્પયમ્મણ વક્કણ મવન્ન વાયસ્સ, આસાયણ પરિહારો, અરિહતાઈણ વહ્ણ ॥ ૩૧૪ ॥ અર્થ - નત્તિ તે જે અતરણ વહુમાનની વિગેપતા અને પૂજા તે યથોચિતપણે ફલ આહાર વસ્ત્રાદિકે કરી ઉપચરબુ વર્ણકે ૦ શ્લાઘા તેનું પ્રકટનકે ૦ પ્રકાશબુ વલી અવર્ણવાદનું વર્જનું એમ આસાતાનું પરિવર્જનું પૂર્વોક્ત અરિહતાદિક સાતપદનું વાઠવ્ય કરબુ ॥ ૩૧૪ ॥

મૂલ - નાણુવડંગો નિસ્કં, દસણ સુઘી અ વિણય સુઘી અ, આવસ્સ ચ જો એસુ, સીજ વ્વેસુ નિરસ્યારો ॥ ૩૧૫ ॥ અર્થ - જ્ઞાન લેવામા સાવધાન નિરતર એજ ઉપયોગ હોય, ઘર્શન શુદ્ધિ તે નિરતિચાર પણે સમ્યક્ત્વ નિર્મલ રાખે, વિનય શુદ્ધિ તે પણ નિરતિચારપણે વિનયનું કરબુ, આવશ્યકના યોગનેવિપે પણ મન વચન કાયાના યોગ સ્થિર રાખે, તથા શીલવ્રતપાલે તે મૂલ ગુણ તથા ઉત્તરગુણ વિપે નિરતિચારપણું એ વાર સ્થાનક થયા ॥ ૩૧૫ ॥

મૂલ - સવેગ જાવણા જાણ સેવણ સ્વણ લવાઈ કાલેસુ, તવ કરણ જઈ જણસં, વિ જાગ કરસં જહ સમાહી ॥ ૩૧૬ ॥ અર્થ - ૧૩ સવેગજાવનાયે કરી શુક્લધ્યાન તથા ધર્મ ધ્યાનનું આસેવબુ તે ક્ષણલવાદિક વિગેપનેવિપે તે ક્ષણ લવ સમાધી, ૧૪ યથા શક્તિ તપનું કરબુ, ૧૫ યતિજનને સવિજાગનું કરબુ જેમ સમાધિને કરવે ૩૧૬ ॥

મૂલ - વેયાવચ્છ દસહા, ગુરુમાઈણ સમાહિ જિણણ ચ, કિરિયા દારેણ તહા, અપુઘ નાણસ્સ ગહણ તુ ॥ ૩૧૭ ॥ અર્થ - ૧૬ વ્યાવૃત તે ગુરુ પ્રમુખ દશનું દશ પ્રકારે કરબુ, ૧૭ ગુરુવાદિકને ક્રિયાદારે સમાધિનું ઉપજાવબુ જેમ તેમને સુખ થાય તેમ કરબુ ૧૮ અપૂર્વ જ્ઞાનનું ગ્રહણ તે નબુ નબુ જ્ઞાન જાણબુ ઇતિ ॥ ૩૧૭ ॥

મૂલ - આગમ વહુમાણોવિય, તિહસ્સ પજાવણ જહાસત્તી; એહિ કારણેહિ, તિહચરત્ત સમક્કિણઈ ॥ ૩૧૮ ॥ અર્થ - ૧૯ સિદ્ધાતનેવિપે વહુમાનનું કરબુ ૨૦ તીર્થ તે ચતુર્વિંશ સ્થરૂપ તેની પૂજા પ્રજાવના પોતાની શક્તિને અનુસારે કરવી એ વીસ કારણે કરી તીર્થકરપણુ પ્રાણી ઉપાર્જે, હા વર્ધમાન સ્વામી અને રૂપન દેવ એઓએ પૂર્વ જવનેવિપે કહેલા સર્વ વીસે સ્થાનકનું સેવન કહ્યું છે મધ્યમ અ જિતનાથસ્વામી આદે ઘર્ષને બાવીશ તીર્થકરમાના કોઈએ એક, કોઈએ બે, કોઈએ ત્રણ, અને કોઈએ સર્વ વીસે સ્થાનકના સેવન કહ્યા છે એ તીર્થકરનામ કર્મ મનુષ્ય ગતિનેવિપેજ વર્તમાન પુરુષ સ્ત્રી કિવા નપુસક તે તીર્થકર જાવ પામવાની પૂર્વ ત્રીજા જવમા વધનો આરજ કરે છે ॥ ૩૧૮ ॥ ઇતિ દશમ દ્વાર સમાપ્ત

અવતરણ - ' જિણજણી જણથ નામેત્તિ ' એટલે રૂપનાદિક જિનેશ્વરનીમા

ता तथा पिताना नामोनो अग्यारमो द्वार कहेढे.— मूल.— मरुदेवि विजयसे
 णा, सिद्धा मगला सु सीमाय, पुह्वी लक्षण रामा, नंदा विन्दू जया सामा
 ॥ ३११ ॥ सुजसा सुवय अश्रा, सिरिदेवी य प्पजावई, पठमा वईय वप्पा, सिव
 वम्मा तिसल याई य ॥ ३१२ ॥ नानि जिथ सत्तुरिआ, जिआरि संवरो अ, मे
 हे धरे पईठे अ महसेण अ खत्तिए ॥ ३१४ ॥ सुग्गीवे दढ रहे पिअ वसुपुळे
 अ खत्तिए, कयवम्म सिद्धसेण अ, जाणु विसा सणेइ अ ॥ ३१५ ॥ सुरे सुद
 सण कुजे सुमिन्नविजए समुद्धविजए अ, राया य अस्स सेणे, सिद्धे विय ख
 तिए ॥ ३१६ ॥ अर्थ — रूपन स्वामीनी माता मरुदेवी, अजित स्वामीनी मा
 ता विजया, सजव नाथनी माता सेना, अजिनंदन स्वामीनी माता सिद्धार्थी;
 सुमतिनाथनी माता मगला, पद्मप्रज स्वामीनी माता सुशीमा, सुपार्श्वस्वामीनी
 माता पृथ्वी, चंद्रप्रज स्वामीनी माता लक्ष्मणा; सुविधि स्वामीनी माता रामा,
 शीतल स्वामीनी माता नंदा, श्रेयासस्वामीनी माता विष्णु; वासुपूज्य स्वामीनी
 माता जया, विमल स्वामीनी माता श्यामा, अनंतजिन स्वामीनी माता सुय
 शा, धर्मेनाथनी माता सुव्रता, शांतिनाथ स्वामीनी माता अचिरा; कुंभुनाथनी
 माता श्री, अर स्वामीनी माता देवी, मल्लिजिननी माता प्रजावती, मुनिसुव्रत
 नी माता पद्मावती, नमिनाथ स्वामीनी माता वप्रा, अरिष्टनेमीनी माता शिवा,
 पार्श्वनाथ स्वामीनी माता वामा, अने श्री वर्द्धमान स्वामीनी माता त्रिशला जाण
 वो ए वे गाथाएकरी जिननी माताओंनां नाम कह्या ह्वे एज अनुक्रमे पिताओंनां
 नाम कहेढे तेमज श्री रूपनदेव स्वामीनो पिता नाचि, अजितस्वामीनो पिता
 जितशत्रु, सजवनाथ स्वामीनो पिता जितारि, अजिनंदन स्वामीनो पिता सवर;
 सुमतिनाथ स्वामीनो पिता मेघ, पद्मप्रज स्वामीनो पिता धर, सुपार्श्व स्वामीनो
 पिता प्रतिष्ठ, चंद्रप्रज स्वामीनो पिता महासेन कृत्रिय, सुविधि स्वामीनो पिता
 सुग्रीव, शीतल स्वामीनो पिता दृढरथ, श्रेयास स्वामीनो पिता विष्णु, वासुपूज्य
 स्वामीनो पिता वसुपूज्य कृत्रिय, विमलस्वामीनो पिता कृतवर्म, अनंतजिन स्वा
 मीनो पिता सिद्धसेन, धर्मेनाथनो पिता जानु, शांतिनाथनो पिता विश्वसेन, कुंभु
 नाथनो पिता सूर, अरस्वामीनो पिता सुदर्शन, मल्लिजिननो पिता कुज, मुनिसुव्रतनो
 पिता सुमित्र, नमिनाथनो पिता विजय, अरिष्टनेमिनो पिता समुद्ध विजय; पार्श्व
 नाथ स्वामीनो पिता अश्वसेन, अने वर्द्धमान स्वामीनो पिता सिद्धार्थ कृत्रिय. ३१६
 अवतरण.— 'जिण जणणि जणय गति' एटले तीर्थकरना माता तथा पिता

ની ગતિનો વારમો દાર કહે છે - મૂલ - અઠ્ઠાઈ જણીઈ, તિલ્લયરાણ તુ હું
તિ સિદ્ધાઈ, અઠ્ઠય સણ કુમારે, માહિદે અઠ્ઠ બોધવા ॥ ૩૨૭ ॥ નાગેસ્ર વસન
પિથા, સેસાણ સત્ત હુંતિ ફેસાણે, અઠ્ઠય સણકુમારે, માહિદે અઠ્ઠ બોધવા ॥ ૩૨૮ ॥

અર્થ - રૂપન દેવ નગવાનની આદિ લઈને ચંદ્રપ્રનના અંતસુધી આવ તીર્થક
રોની માતાઈ સિદ્ધિને પામી, સુવિધિ સ્વામીને આદિ લઈને શાતિનાથના અંતસુધી
આવ તીર્થકરોની માતાઈ ત્રીજા સનત્કુમાર નામના દેવલોકમા ગઈ, તથા કુથુ
સ્વામીને આદિ લઈને શ્રી મહાવીર સ્વામીના અંતસુધી આવ તીર્થકરની માતાઈ
માહેંડ નામના ચોથા દેવલોકમા ગઈ તેમજ શ્રી રૂપન દેવ સ્વામીના પિતા ના
નિરાજા, નાગ કુમારનામા નવનપતિની દ્વિતીય નિકાયનેવિપે ગયા, અજિત નાથની
આદિ લઈ ચંદ્રપ્રન સ્વામિસુધી સાત તીર્થકરોના પિતાઈ ફેશાન નામના વીજા દેવ
લોકનેવિપે ગયા, સુવિધિ પ્રનૃતિ શાતિનાથ પર્યંત આવ તીર્થકરોના પિતાઈ સનત્કુ
માર નામના ત્રીજા દેવલોકમા ગયા, અને કુથુ પ્રમુલ્લ શ્રીમહાવીરાત આવ તીર્થકરો
ના પિતાઈ માહેંડ નામના ચોથા દેવલોકમા ગયા એવી રીતે જાણુ ॥ ૩૨૭ ॥

અવતરણ - હવે 'ઝકિઠ જહન્નેદિ, સલા વિરહત તિલ્લ નાહાણ' એટલે ઝ
ત્કુટે અને જઘન્યે કરી વિચરતા તીર્થકરોની સંખ્યા ગાથાના પૂર્વાર્ધવડે તેરમો દાર
તથા 'જન્મ સમણિ સંલા, ઝકિઠ જહન્નિયા તેસ' એટલે ઝત્કુટથી તથા જ
ઘન્યથી તેડના જન્મની સંખ્યા ગાથાના ઉત્તરાર્ધમા ચૌદમો દાર કહે છે -

મૂલ - સત્તરિ સય મુકોસ, જહન્ન વીસાય ઢેસ વિરહતિ, જન્મ પડ ઝકોસ
વીસ દસ દુતિ દુ જહન્ના ॥ ૩૨૯ ॥ અર્થ - ઝત્કુટેકરી સમય ક્ષેત્રનેવિપે એક
જ કાલે એકશોને સિત્તેર તીર્થકરો વિહાર કરે છે, તે આ પ્રમાણે - પાંચ નરત
ક્ષેત્રનેવિપે એક એક અને પાંચ ઐરવતનેવિપે પણ એક એક ઝત્કુટે વિહાર કરે છે
તે આવી રીતે - પાંચ મહાવિદેહ ક્ષેત્રમાના પ્રત્યેક ક્ષેત્રનેવિપે ઝત્કુટે વત્રીશ વિજ
યના સજ્ઞાવ થકી વત્રીશ વત્રીશ તીર્થકરો વિચરે છે તે બધા એકશોને સાત થાય
તથા પાંચ નરતને પાંચ ઐરવતના મલી દશ જેલિયેલ્યારે એકશોને સિત્તેરની સંખ્યા
નો સત્તવ થાય છે તથા જઘન્યથી વીશ તીર્થકરો વિહાર કરે છે તે આવી રી
તે - જહુ ધીપના પૂર્વ વિદેહમા શીતા મહા નદીએ દિનાગ કહ્યા જે દક્ષિણ અને
ઉત્તર નાગ ત્યા એક એકનો સદ્નાવ હોવાથી વે, અપર વિદેહનેવિપે પણ શીતો
દયા મહાનદીએ દિનાગીરુત જે દક્ષિણોત્તર નાગ તેડનેવિપે એક એક હોવાથી વે,
એ બન્ને મલી ચાર થયા એ પ્રકારેજ અપર ધીપ દય સંબંધી ચતુષ્ટય મહાવિદેહ

નેવિપે ચાર ચાર કરતાં શોભાય ને પ્રથમના ચાર મલી વીસની સંખ્યા થાય જરત અને ઈરવત એઓનેવિપે યુગલિયાના કાલે એકાત સુખ આશ્રીને અનાવજ છે વીજા કેટલાએક સૂત્ર કહે છે કે, જઘન્યે કરી દશજ તીર્થકરો વિહાર કરે છે. કારણ કે, પાંચ મહાવિદેહના પૂર્વાપર વિદેહનેવિપે પ્રત્યેક વિહાર કરનાર એકેક નોજ સજ્ઞાવ હોવાથી દશ તીર્થકરો લગ્યમાન થાય છે એ તેરમો ધાર થયો

હવે પ્રતિજન્મ આશ્રયીજોતાં વલ્કુલથી એક કાલે વીસ જિનોની પઠે વીસ તીર્થકરોનો જન્મ થાય છે કેમકે, સર્વ તીર્થકરનો અર્ધરાત્ર સમયેજ જન્મ થાય છે. માટે મહાવિદેહ ક્ષેત્રનેવિપે તીર્થકરના જન્મ સમયે જરત ને ઈરવત ક્ષેત્રોમા દિવસોનો સજ્ઞાવ હોવાથી તીર્થકરની ઉત્પત્તિનો અનાવ છે, તેથી એટલાજ થાય છે આશંકા - મહાવિદેહવાર્ત્તિ વિજયનેવિપે ચાર થકી અધિક તીર્થકરોની ઉત્પત્તિનો સંજવ છે, તેથી વલ્કુલથી વીસજ કેમ કહ્યા ?

ઉત્તર - અહીં મેરુનેવિપે પાંચુક વનમાની ચૂલિકાની ચાર દિશાઉં મધ્યે પ્રત્યેક ચાર યોજન પ્રમાણ બાહુલ્ય ને પાંચ યોજન શત પ્રમાણ આયામ ને મધ્ય જાગનેવિપે સાઢાત્રણ શેં યોજન પ્રમાણ વિષ્કન, અર્ધચંડ સંસ્થાન સંસ્થિત, સર્વથે ત, સુવર્ણમય, એવી ચાર અનિપેકશિલા છે ત્યાં ચૂલિકાના પૂર્વ દિગ્જાવિની પાહુ કંઘલ શિલાનેવિપે બે તીર્થકરોના અનિપેક સિંહાસન છે, તેમા એક ઉત્તર ને એક દક્ષિણ છે. ત્યાં જે શીતા મહાનદીના ઉત્તરમાં કઘાદિ વિજયનેવિપે તીર્થકર ઉત્પન્ન થાય છે તેને ઉત્તર સિંહાસનનેવિપે દેવેડ અનિપેક કરે છે અને જે શીતા મહાનદીના દક્ષિણ જાગનેવિપે મગલાવતી પ્રમુખ વિજયમા ઉત્પન્ન થાય છે તેને દક્ષિણાલ્ય સિંહાસનની ઉપર અનિપેક કરે છે. તેમા એક ઉત્તર ને એક દક્ષિણ એવા બે સિંહાસન છે. ત્યાં શીતોદા મહાનદીની દક્ષિણ દિશામા પદ્માદિ વિજયનેવિપે જે તીર્થકર ઉત્પન્ન થાય છે તે દક્ષિણ સિંહાસને અનિપેક્ત થાય છે અને જે શીતોદા મહાનદીની ઉત્તર દિશામા ગંધિલાવતી પ્રમુખ વિજયનેવિપે ઉત્પન્ન થાય છે તે ઉત્તર સિંહાસને અનિપેક્ત થાય છે, તથા જે જરત ક્ષેત્રનેવિપે તીર્થકરો ઉત્પન્ન થાય છે, તે ચૂલિકાના દક્ષિણ દિગ્જાવિપાહુ કંઘલ શિલાનેવિપે અનિષિત્ત થાય છે જે ઈરવત ક્ષેત્રનેવિપે ઉત્પન્ન થાય છે તે ઉત્તર દિગ્જાવિની રક્ત કંઘલ શિલાનેવિપે અનિષિત્ત થાય છે જે સિંહાસન કહ્યા તે બધા રત્નમય છે તે બધા પાંચસે ધનુષ્ય આયામ વિષ્કનના. અને સાઢાત્રણશેં ધનુષ્ય બાહુલ્ય પ્રમાણે છે એથી અધિક સિંહાસનો અનાવ હોવાથી વિદેહોનેવિપે ચારના કરતા અધિક તીર્થકરોનો એક

કાલે ઉત્પન્ન થવાનો અજ્ઞાવ છે. અને જઘન્યથી એક કાલે દશજ તીર્થકરો ઉત્પન્ન થાય છે તેમા જરતનેવિપે પાંચ, અને એરવતનેવિપે પાંચ, મલી દશ જાણવા કારણ કે, પ્રત્યેકે એકેકનોજ સંજ્ઞાનાવ છે. જરત ને એરવતનેવિપે જિનજન્મ સમયેમહા વિદે હમાં દિવસ સંજ્ઞાવ હોવાથી અધિકની ઉત્પત્તિ થતી નથી એ ચૌદમો દાર થયો ૩૨૯

અવતરણ - જિણ 'ગણહરતિ' એટલે શ્રી તીર્થકરોના ગણધરોની સરખ્યાનો પંદરમો દાર કહે છે - મૂલ - ચુલસીઃ પચ નવઈ, ચિત્તર સોલ સુત્તર સયચ, સત્તુત્તર પણ નવઈ, કેણઈ અષ્ટસોઈ ય ॥ ૩૩૦ ॥ એકાસીઃ વાવત્તરી ય ઠાવ ઠિ સત્તવન્ના ય, પન્ના તેઆસીસા, ઠત્તીસા ચેવ પણતીસા, ॥ ૩૩૧ ॥ તેતીસ અઠ વીસા, અઠારસ ચેવ તહ્ય સત્તરસ, ઈકારસ દસ ઈકારસેવ ઇય ગણહર પમાણ ॥ ૩૩૨ ॥

અર્થ - શ્રી રૂપનદેવ સ્વામીના ચોરાશી ગણધર, અજિત નાથ સ્વામીના પચાણુ ગણધર, સંજવ સ્વામીના એક શો ને ઘોતેર ગણધર, અજિનદન જિનના એક સો ને સોલ ગણધર, સુમતિનાથના એક શો પૂરા, પદ્મપ્રજ સ્વામીના એક શો ને સાત ગણધર, સુપાર્થ સ્વામીના પચાણુ ગણધર, ચંદ્રપ્રજ સ્વામીના ડ્યાણુ ગણધર, સુવિધિ નાથના અઠવાશી ગણધર, શીતલ જિનના એક્યાશી ગણધર, શ્રેયાશ સ્વામીના ઘોતેર ગણધર, વાસુપૂજ્યના ઠાસઠ ગણધર, વિમલ નાથના સત્તાવન, અનત નાથના પચાશ, ધર્મ જિનના તેતાલોશ, શાંતિનાથના ઠત્રીશ ગણધર, કુચુનાથના પાત્રીશ ગણધર, અર જિનના તેત્રીશ ગણધર, મલ્લિ જિનના અઠવાવીશ ગણધર, મુનિ સુવ્રત સ્વામીના અઠાર ગણધર, નમિનાથના સત્તર ગણધર, નેમિનાથના અગ્યાર ગણધર, શ્રી પાર્શ્વનાથ સ્વામીના દશ ગણધર, અને શ્રીવીર જગવાનના અગ્યાર ગણધર જાણવા એ પ્રકારે કરી રૂપનાદિ ચોવીશ તીર્થકરોના યથા ક્રમે કરી ગણધર એટલે જે મૂલ સૂત્ર કર્તા તેઉંનુ પ્રમાણ કહ્યું ॥ ૩૩૩ ॥ એ પંદરમો દાર થયો

અવતરણ - 'મુણિ' એટલે તીર્થકરોના મુનિઓની સરખ્યાનો શોલમો દાર કહે છે - મૂલ - ચુલસીઃ સહસ્તા, ગ લક્ક દો લક્ક તિન્નિ લક્કા ય, વોસહિયા તોસહિયા, તિન્નિય અઠઈ હ ઈક ॥ ૩૩૪ ॥ ચરારાસીઃ સહસ્તા, વિસત્તરી અઠ સઠિ ઠાવઠી, ચઠસઠી વાસઠી, સઠી પન્નાસ ચાલીસા ॥ ૩૩૫ ॥ તીસા વીસા અઠારસેવ સોલસય ચઠદસ સહસ્તા, એઅં સાહુ પમાણ, ચઠવીસાએ જિણ વરાણ ॥ ૩૩૫ ॥ અર્થ - આથ જિનના ચોરાસી હજાર, અજિત નાથના એક લાખ, એ પ્રમાણે અતુક્રમે ત્રીજાતીર્થકરના બે લાખ, ચોથાના ત્રણ લાખ, પાંચમાના ત્રણ લાખને વીસ હજાર, ઠવાના ત્રણ લાખને ત્રીશ હજાર, સાતમાના ત્રણ લાખ, આઠ

माना अठ्ठी लाख, नवमाना बे लाख, दशमाना एक लाख, अग्यारमाना चोरा शी हजार, बारमाना बोतेर हजार, तेरमाना अमसठ हजार, चौदमाना ठासठ हजार, पंदरमाना चोसठ हजार, शोलमाना बासठ हजार, सतरमाना साठ हजार, अमारमाना पचाश हजार उगणीशमाना चालीश हजार, वीशमाना त्रीश हजार; एकवीशमाना वीश हजार, बावीशमाना अठार हजार, त्रेवीशमाना शोल हजार, अने चोवीशमा श्रीवर्द्धमान स्वामीना चउद हजार मुनिउं हता. ए क्रमे करी चोवीश तीर्थकरोना साधुउंनुं प्रमाण कबु ॥ ३३५ ॥

अवतरण - कहेला सर्व साधुउंनी जे संख्या थाय ठे ते कहेठे - अछावीसं लाख, अडयालीस च तह सहस्ताइ, सधेतिंपि जिणण, जईणमासं विणिहिं ॥ ३३६ ॥ अर्थ - अठ्ठावीश लाख ने अडतालीश हजार एटुं सर्व जिनोना य तितुंनुं परिमाण जाणवु, तं जेउंने जिनेडे पोते दीक्षा दीधेली ठे तेउंनुं समजवु, परतु गणधरोए जेउंने दीक्षा दीधी ठे तेउंनुं नही केम के, ते यतिउं घणा ठे ॥ ३३६ ॥ ए शोलमो द्वार पुरो थयो.

अवतरण - 'समणित्ति' एटले साध्वीउंनी संख्यानो सत्तरमो द्वार कहेठे - मूल - तिन्निय तिन्निय तिन्निय, ठ पंच चउरो चऊ तिगेकेका, लाखउं सहमो तु, तडुवरि सहताणि मासखा ॥ ३३७ ॥ आ गायामां एकलो संख्या मात्रज कही ठे जेम के, त्रण, त्रण, त्रण, ठ, पाच चार चार, त्रण, एक अने एक एटला लाख क्रमेकरी थायठे, तेमा रूपन जिननी अर्थिकाउंनी संख्या त्रण लाख, एमने सुकीने बाकीना जिनोनी साध्वीउंनी संख्यानी उपर क्रमेकरी जेटला हजारो थ यिक ठे ते कहे ठे - मूल - तीता ठत्तीता तीस तीसा वीसा य तीस असई थ, वीसा वसम जिणिदे, लस्कोवरि अक्किथा ठकं ॥ ३३८ ॥ अर्थ - त्रीश, ठत्रीस, त्रीश, त्रीश, वीश; त्रीश, एशी, वीश एटला हजार अनुक्रमे कहेली बीजा तीर्थकर थी दशमा तीर्थकर सुधि लक्षांक संख्यानी उपर समजवी जेम के, प्रथम जिन नी तो त्रण लक्षज जाणवी अने अजित नाथनी त्रण लाखने त्रीश हजार, सं नव जिननी त्रख लाख ने ठत्रीश हजार, अजिनदन जिननी ठ लाखने त्रीश हजार, सुमति नाथनी पाच लाख ने त्रीश हजार, पद्मप्रननी चार लाख ने वीश हजार, सुपार्थ जिननी चार लाख ने त्रीश हजार, चइप्रननी त्रण लाख ने एशी हजार, सुविधि जिननी एक लाख ने वीश हजार, अने दशमा शीतल जिननी एक लाख ने ठ आर्या उं जाणवी ॥ ३३८ ॥

અવતરણ.- હવે શ્રેયાશાદિ જિનોની આધ્વીઓનું પ્રમાણ કહેઠે - મૂલ - લસ્કો તિન્નિ સહસ્તા, લસ્કો લસ્કો ય અઠ સય સહિં, બાસઠી પુણ વાસઠિ સ હસ અહિયા ચક્ર સણહિ ॥ ૩૩૯ ॥ ઠ સયા સવ ડગ સઠી, સઠી ઠ સયા ય સઠિ પણ પન્ના, પન્નેગ ચત્ત ચત્તા, અઢતીસ ઠતીસ સહસા ય ॥ ૩૪૦ ॥ અર્થ - શ્રેયાશ જિનની એક લાસને ત્રણ હજાર સાધ્વીઠ, વાસુપૂજ્ય જિનની એક લાસ, વિમલ જિનની એક લાસ ને આઠ શે, અનંત જિનની બાસઠ હજાર, ધર્મ જિનની બાસઠ હજારને ચારશે, શાંતિ જિનની એકસઠ હજાર ને ત્રે શે, કુશુનાય જિનની સાઠ હજાર અને ઠ શે, અર જિનની સાઠ હજાર, મલ્લિ જિનની પંચાવન હજાર મુનિ સુવ્રતની પચાશ હજાર, નમિનાથ જિનની એકતાલીશ હજાર, નેમિનાથ જિનની ચાલીશ હજાર પાર્શ્વનાથ સ્વામીની અમત્રીશ હજાર અને શ્રીમદ્દાવીર સ્વામીની સાધ્વીઠની સંખ્યા ઠત્રીશ હજાર જાણવી ॥ ૩૪૦ ॥

અવતરણ - કહેલી સર્વ સાધ્વીઠની જે એકઠર સંખ્યા થાય છે તે કહેઠે - મૂલ - ચોઆલીસ લસ્કા, બાયાલ સહસ્ત ચોસય સમગ્ગા, અઢ્ઢા ઠકં એસો, અઢ્ઢાણ સગહો કમસો ॥ ૩૪૧ ॥ અર્થ - ચુમાલીસ લાસ વેતાલીસ હજાર વાર શે ને ઠ સાધ્વીઠ એકઠર થાયઠે એમ ક્રમે કરીને સર્વ આર્યાઓનો સમૂહ જાણીલે વો ॥ ૩૪૧ ॥ સત્તરમો ઘર પૂર્ણ થયો

અવતરણ - 'વેઝવિયતિ' ઇટલે વૈક્રિક લલ્લિધને ધારણ કરણારાઠની સંખ્યા નો અઢારમો ઘર કહે ઠે - મૂલ - વેઝવિય લલ્લિધ, વીસ સહસ્તા ય સય ઠ ગપ્પહિયા, વીસ સહસ્તા ચઠ સય, ડગુણીસ સહસ્ત અઠ સયા ॥ ૩૪૨ ॥ ડગુણીસ સહસ્ત અઢાર ચઠ સયા સોલ સહસ અઠ સયા, સતિસય પનરસ ચઠદસ, તેરસ વારસ સહસ દસમે ॥ ૩૪૩ ॥ ડ્ઢ્ઢારસ દસ વવ અઠ સત્ત ઠ સહસ્ત એગ વન્ન સયા, સત્ત સહસ્ત સતિ સયા, ઢુન્નિ ય સહસા નવ સયાઃ ॥ ૩૪૪ ॥ ઢુન્નિ સહસ્તા પંચય, સહસ્ત પનરસ સયાઃ નેમિમિ, ડ્ઢ્ઢારસ સયપાસે, સયાઃ સત્તેવ વીર જિયો ॥ ૩૪૫ ॥ અર્થ - જેઓને અનેક પ્રકારના વૈક્રિયરૂપ કરવાની શક્તિ છે એવા વૈક્રિય લલ્લિધવાન જનોની સંખ્યા આય જિનને વીસ હજાર ને ઠશેનો જાણવી અજિત જિનના વીસ હજાર ને ચારશે, સનવ જિનના ઓગણીશ હજાર ને આઠ શે, અનિનદન જિનના ઓગણીશ હજાર, મુમતિ જિનના અઠાર હજાર ને ચાર શે, પદ્મ પ્રજના શોલ હજાર એક શે ને આઠ, સુપાર્શ્વના પદ્મ હજાર ને ત્રણ શે, ચંદ્રપ્રજના ચૌદ હજાર, સુવિધિના તેર હજાર, શીતલ

જિનના બાર હજાર, શ્રેયાંસ જિનના અગ્યાર હજાર, વાસુપૂજ્યના દશ હજાર; વિમલના નવ હજાર; અનત જિનના આઠ હજાર; ધર્મે જિનના સાત હજાર, શાંતિ નાથના ઠ હજાર, કુશુ જિનના પાંચ હજાર ને એક શો અર જિનના સાત હજાર ને ત્રણગે, મલ્લિ જિનના બે હજાર ને નવગે, મુનિસુવ્રત સ્વામીના બે હજાર, નમિ જિનના પાંચ હજાર, નેમિ જિનના દોઢ હજાર, શ્રીપાર્શ્વનાથના અગ્યાર ગે, અને વીર જિનના સાતગે વૈક્રિય લલ્લિવાન મુનીઓ જાણવા. ॥ ૩૪૫ ॥ એ અઢારમો ઘાર સમાપ્ત થયો

અવતરણ - 'વાહિતિ' એટલે તીર્થકરોના વાઢીઓની સંખ્યાનો ડંગણીશમો ઘાર કહેતે - મૂલ - સદુ ઠ સયા હવાલસ, સહસ્ત બારસય ચઢસય નહીયા, વારેકારસ સહસા, ઢસ સહસા ઠ સય પન્નાસા. ॥ ૩૪૬ ॥ ઠન્નઠઈ ચુલસીઈ, ઠ હત્તરી સઠિ અઠવન્ના ય, પન્નાસા ય સયાણ, સીયાલા અહવ વાયાલા ॥ ૩૪૭ ॥ ઠત્તીસા વત્તીસા, અઠાવીસા સયાણિ ચઢવીસા, વિસહસ્સા સોલ સયા, ચઢદસ વારસ દસ સયાઈ ॥ ૩૪૮ ॥ અઠ સયા ઠન્ન સયા, ચત્તારિ સયાઽ હુંતિ વીરમિ, વાઽ મુણીણ પમાણ, ચઢવીસાએ જિનવરાણ ॥ ૩૪૯ ॥ અર્થ - રાજસનાનેવિપે પ્રતિવાઢીઢની સાથે પ્રમાણ યુક્ત જાપણ કરનારા વાર હજારને સાઢા ઠ ગે વાઢીઢ પ્રથમ તીર્થકરના જાણવા. અજિતનાથના વાર હજાર ને ચાર ગે, સંજવ જિનના વાર હજાર; અજિનંદન જિનના અગ્યાર હજાર, મુમતિ જિનના દશ હજાર ને સા ઢા ઠ ગે, પદ્મપ્રજ જિનના નવ હજાર ને ઠ ગે, સુપાર્શ્વજિનના આઠ હજાર ને ચાર ગે; ચંડપ્રજ જિનના સાત હજાર ને ઠ ગે, સુવિધિ જિનના ઠ હજાર, શીતલ જિનના પાંચ હજાર ને આઠ ગે, શ્રેયાંસ જિનના પાંચ હજાર; વાસુપૂજ્ય જિનના ચાર હજાર ને સાત ગે, અથવા મતાતરે ચાર હજાર ને વગે પણ કહેલા ઢે વિ મલ જિનના ત્રણ હજાર ને ઠગે, અનત જિનના વત્તીશ ગે; ધર્મે જિનના બે હજાર ને આઠ ગે, શાંતિનાથ જિનના ચોવીસ ગે, કુશુ જિનના બે હજાર, અરનાથ જિનના શોલ ગે, મલ્લિ જિનના ચૌદ ગે, મુનિસુવ્રતના વાર ગે, નમિનાથ જિનના એક હજાર, નેમિનાથ જિનના આઠ ગે, શ્રીપાર્શ્વ જિનના ઠ ગે અને વીર જિનના ચાર ગે વાઢી વાદ સમારજનેવિપે સુરાસુરને પણ અજ્ઞય એવા યતિઢંતું પ્રમાણ કહુ ॥ ૩૪૯ ॥ એ ડ્યોગણીશમો ઘાર પરિપૂર્ણ થયો.

અવતરણ - હવે 'અવહિતિ' એટલે તીર્થકરોના અવધિ જ્ઞાનીઓનો વીશમો ઘાર કહે ઢે - મૂલ - ઢહીનાણિ મુણીણ, નવઽ ચઢણવઽ ઠન્નવઽ સયાણિ;

अष्टाणवड सयाइ, इकारस दस नव सहस्ता ॥ ३५० ॥ असीइ चुल्लसि बहुत्तरि
सही चउपन्न अठ चत्ताला, तेआला ठत्तीसा, तीसा पणवीस ठवीसा ॥ ३५१ ॥
बावीसा अठारस सोलस पन्नरस चउ दस सयाणि, तेरस साढुण सयाणि,
उहो नाणीण वीरस्त ॥ ३५२ ॥ अर्थ - प्रथम जिनना अवधि ज्ञानी मुनि नव
हजार जाणवा, अजित नाथना नव हजार ने चार शे, सज्जव जिनना नव ह
जार ने ठ शे, अजिनंदन जिनना नव हजार ने आठ शे, सुमति जिनना अग्यार
हजार, पद्मप्रज जिनना दश हजार, सुपार्थ्व जिनना नव हजार; चंडप्रज जि
नना आठ हजार, सुविधि जिनना आठ हजार ने चार शे, शीतल जिनना बोतेर
शे, श्रेयास जिनना ठ हजार, वासुपूज्य जिनना पाच हजार ने चार शे, विमल
जिनना चार हजार ने आठ शे, अनंत नाथना चार हजार ने त्रण शे, धर्म जि
नना त्रण हजार ने ठ शे, शातिनाथ जिनना त्रण हजार, कुशुनाथ जिनना वे
हजार ने पाच शे, अरनाथना वे हजार ने ठ शे, मल्लि जिनना वे हजार ने
ब शे, मुनिसुव्रतना एक हजार ने आठ शे, नमिनाथना एक हजार ने ठ शे, ने
मीश्वर जगवानना पंदर शे, श्रीपार्थ्व जिनना चउद शे अने चरम जिनना तेर
शे अवधि ज्ञानिठ जाणवा ॥ ३५३ ॥ ए वीशमो द्वार पुरो थयो

अवतरण - हवे 'केवलित्ति' एटले तीर्थकरोना केवल ज्ञानीओनी संख्याना
एकवीशमो द्वार कहे ठे - मूल - वीस सहस्ता उसहे, वीस बावीस अहव अ
जियस्त, पनरस चउदस तेरस, वारस इकारस दसेव ॥ ३५३ ॥ अ-द्विष्टम सत्ते
वय, ठस्तढा ठञ्च पच सडाय, पंचेव अ-द्विष्ट पंचम, चउ सहसा तिल्लि य सयाय
॥ ३५४ ॥ वत्तीस सया अहवा, बावीस सयाइ हुंति कुशुस्त, अष्टावीस बावी
स तहय अठारस सयाइ ॥ ३५५ ॥ सोलस पन्नर दस सय, सत्तेव सया हवति
वीरस्त, एय केवलि नाण, मण पळ्ळव नाण मिन्हित्तु ॥ ३५६ ॥ अर्थ - रूपज
वेव जगवानना वीस हजार केवली अजित जिनना वीस हजार अथवा बावीश
हजार, सज्जव जिनना पदर हजार, अजिनंदनना चौद हजार, सुमति जिनना
तेर हजार, पद्मप्रज जिनना बार हजार, सुपार्थ्व जिनना अग्यार हजार, चंडप्र
ज जिनना दश हजार, सुविधि जिनना सामा सात हजार, शीतल जिनना सात
हजार, श्रेयास जिनना साडा ठ हजार, वासुपूज्य जिनना ठ हजार, विमल जिनना
साडा पाच हजार, अनंत जिनना पाच हजार, धर्म जिनना साडा चार हजार,
शातिनाथ जिनना चार हजार ने त्रण शे, कुशु जिनना त्रण हजार ने ब शे अ

थवा वे हजार ने वशें; अरजिनना वे हजार ने आठ शे, मन्त्रि जिनना बावीस शे, मुनिसुव्रत जिनना एक हजार ने आठ शे, नमि जिनना एक हजार ने ठ गें, नेमि जिनना दोड हजार, पार्श्वनाथ स्वामीना एक हजार अने वीर जगवानना सात गें; एटलो केवल ज्ञानधान साधुओंनी संख्या समजवी ए प्रमाणे पूर्वोक्त क्रमे करी तीर्थंकरोंना केवलीओंनुं प्रमाण कसु, हवे मन पर्यव ज्ञानीओंनुं मान कहे ठे— ॥ ३५६ ॥ ए एकवीशमो द्वार पुरो थयो

अवतरण — हवे 'मणनाणिति' एटले बावीशमो मनःपर्यव ज्ञानीओंनो द्वार कहेठे.— मूल — बारस सहस्त तिण्हं, सय सड्डा सत्त पंचय दिवड्डं; एगदस सड्ड ठस्तय, दस सहसा चउ सया सड्डा ॥३५७॥ दस सहसा तिन्नि सया, तव दिवठ सया य अठ सहसा य; पंच सय सत्त सहसा, सुविहि जिणे सीयले चव ॥ ३५८ ॥ ठ सहस्त दोन्हि मिचो, पंच सहस्ताय पंच य सयाइ, पंच सहस्ता चउरो, सहस्त सय पच य प्रहिया ॥ ३५९ ॥ चउरो सहस्त तिन्नि य, तिन्ने य सया हवति चालीसा, सहस डुग पंच सया, इगवन्ना अर जिणंदस्त ॥३६०॥ सत्तरि सयाइ पन्ना, पंच दस सया य बार सय सत्त; सहसो सय अ-इ-इम, पंचेव सयाठ वीरस्त ॥ ३६१ ॥ अर्थ — आदि जिनना मनः पर्यव ज्ञानी बार हजार ने साढा सात गें, अजित जिनना साढा बार हजार, संजव जिनना बार हजार ने दोड शे; अजिनंदन जिनना अग्यार हजार ने साढा ठ शे, सुमति जिनना दश हजार ने साढा चार शे, पद्मप्रन जिनना दश हजार ने त्रण गें; सु पार्श्व जिनना नव हजार ने दोड गें, चइप्रन जिनना आठ हजार, सुविधि जिनना साढा सात हजार; शीतल जिनना साढा सात हजार, श्रेयास जिनना ठ हजार, वासुपूज्य जिनना ठ हजार, विमल जिनना साढा पाच हजार, अनंत जिनना पाच हजार, धर्म जिनना साढा चार हजार, शांति जिनना चार हजार, कुधु जिनना त्रण हजार त्रण गें ने चालीश, अरजिनना अडी हजार ने एकावन; मन्त्रिजिनना साढा सत्तर शे, मुनिसुव्रतना पंदर शे, नमि जिनना बार गें ने साठ, नेमि जिनना एक हजार; पार्श्वनाथ स्वामीना साढा सात शे अने श्री महावीर स्वामीना पाच शे मन पर्यव ज्ञानी जाणवा. ॥३६१॥ ए बावीशमो द्वार पूर्ण थयो.

अवतरण — हवे 'चउदस पुव्विति' एटले तीर्थंकरोंना चौद पूर्वने धारण कर नारा साधुओंनी संख्यानो त्रेवीशमो द्वार कहेठे.— मूल — चउदस पुव्वि सहस्ता, चउरो अ-इ-इ माणिय सयाणि; वीसहिय सत्ततीसा, इगवीस सयाय पन्नासा ॥

॥ ३६१ ॥ पनरस चउवीस सया, तेवीस सया य वीस सय तीसा, दो सहस्र प
नरस सया, सय चउवस तेरस सया ॥ ३६२ ॥ सय बारस एकारस, दस
नव अछेव ठच्च सय सयरा, दसहिअ ठचेव सया, ठच्च सया अछ सछ हिया.
॥ ३६४ ॥ सय पच अ-६ पंचम, चउरो अ-६६ तिनिय सया, उसनाइ जिणदा
ण, चउदस पुवीण परिमाण. ॥ ३६५ ॥ अर्थ.— आदि जिनना चार हजार ने
साडा सात शे चौद पूर्वपर, श्रीअजित जिनना त्रण हजार सात शे ने वीश,
श्रीसंजव जिनना वे हजार एक शे ने पचाश, श्रीअजिनंदन जिनना दोड हजार,
श्रीसुमतिजिनना वे हजार ने चार शे, श्रीपद्मप्रज जिनना वे हजार ने त्रण शे,
श्रीसुपार्थ जिनना वे हजार ने त्रीश, श्रीचड्प्रज जिनना वे हजार, श्रीसुविधि
जिनना दोड हजार, श्री शीतल जिनना एक हजार ने चार शे, श्री श्रेयास
जिनना तेर शे, श्री वासुपूज्य जिनना बार शे, श्रीविमल जिनना अग्यार
शे, श्रीअनंत जिनना एक हजार, श्रीधर्मजिनना नव शे, श्रीशान्ति जिनना आठ
शे, श्रीकुशु जिनना ठ शे ने गितेर, श्रीअर जिनना ठ शे ने दश, श्रीमद्वि जिन
ना ठ शे ने अडसठ, श्रीमुनिसुव्रत जिनना पाच शे, श्रीनमि जिनना साडा चार
शे, श्रीनेमि जिनना चार शे, श्रीपार्थ्व जिनना साडा त्रण शे, श्रीवीर जिनना
त्रण शे, ए पूर्वोक्त रूपनादि जिनेंशोना क्रमे करी चतुर्वंश पूर्वियांनु परिमाण कह्यु
अवतरण — हवे 'सङ्कित' एटले तीर्थकरोना आवकोनो चोवीशमो द्वार क
हेवे.—मूल — पढमस्स तिनिय लक्का, पच सहस्सा ड लक्क जा सति, लक्कोवरि
अड नउई, तेणउई अछसीई य ॥ ३६६ ॥ एगासी ठावत्तरि, सत्तावन्नाय तह्य
पन्नासा, एगुण तीस नवासी, इगुणासि पन्नरस ठेव ॥ ३६७ ॥ ठच्चिय सहस्स च
उरो, सहस्स नउई सहस्स सतिस्स, ततो एगो लक्को, उवरि गुणसी य चुलसी य
॥ ३६८ ॥ तेयासी बावत्तरि, सत्तरि इगुणत्तरीय चउसछी, एगुणसछि सहस्सा,
सावग्गाण जिणवराण ॥ ३६९ ॥ अर्थ.—आदि जिनना आवक त्रण लक्क ने पाच
हजार; श्री अजित जिनना वे लाख ने अगणु हजार, श्री सजव जिनना वे ला
ख ने त्र्याणु हजार, श्री अजिनंदन जिनना वे लाख ने अठ्ठाशी हजार, श्री
सुमति जिनना वे लाख ने एक्याशी हजार, श्री पद्मप्रज जिनना वे लाख ने ठो
तेर हजार, श्री सुपार्थ जिनना वे लाख ने सत्तावन हजार, श्री चड्प्रज जिनना
वे लाख ने पचाश हजार, श्री सुविधि जिनना वे लाख ने उगणत्रीश हजार;
श्री शीतल जिनना वे लाख ने नेव्याशी हजार, श्री श्रेयांस जिनना वे लाख ने उ

गणेशी हजार, श्री वासुपूज्य जिनना वे लाख ने पंदर हजार, श्री विमल जिनना वे लाख ने आठ हजार, श्री अनंत जिनना वे लाख ने ठ हजार; श्री धर्म जिनना वे लाख ने चार हजार, श्री शांति जिनना वे लाख ने नेबु हजार, कुंभु जिनना एक लाख ने योगेशी हजार, श्री अर जिनना एक लाख ने चोराशी हजार, श्री मल्लि जिनना एक लाख ने त्र्याशी हजार; श्री मुनि सुव्रत जिनना एक लाख ने बोतेर हजार, श्री नमि जिनना एक लाख ने सिचेर हजार, श्री ने मि जिनना एक लाख ने उंगणोतेर हजार, श्री पार्थ्व जिनना एक लाखने चोस ठ हजार, श्री महावीर स्वामीना एक लाख ने योगणसाठ हजार; एवी रीते चो वीश जिनवरेंडना आवकोतुं क्रमेकरी प्रमाण जाणवु॥३६॥ ए चोवीशमो दारथयो

अवतरण.—हवे 'सद्धीणत्ति' एटले तीर्थकरोनी आविकाउनी सख्यानो पचीशमो दार कहेठे.—मूल.—पढमस्त पंच लक्षा, चउपन्न सहस तथाणु पण लक्षा, पण्यालीस सहस्सा, ठ लक्ष ठत्तीस सहस्सा य ॥ ३७०॥ सत्तावीस सहस्सा, द्विय लक्षा पंच पंच लक्षा य, सोलस सहस्स अहिया, पण लक्षा पंचठ सहस्सा ॥ ३७१ ॥ उवरिं चउरो लक्षा, धम्मोजा उवरि सहस तेणवई, इग नवई इगहत्तरि, अम्वन अडयाल ठत्तीसा ॥ ३७२ ॥ चउवीसा चउदस तेरसेव तत्तो तिलक्ष जावीरो, तेडुवरि तिनवइगासी, विसत्तरी सयरि पन्नासा. ॥ ३७३ ॥ अमयाला ठत्तीसा, इग चत्तार सेवय सहस्सा, सद्धीण माण मेयं, चउवीसाए जिणवराणं ॥ ३७४ ॥ अर्थ —तत्र प्रथम श्री आदिजिननी आविकाओ पाच लाख ने चोपन हजार जाणवी श्री अजित जिननी पाच लाख ने पिसतालीश हजार, संजव जिननी ठ लाख ने ठत्रीग हजार; श्री अजिनंदन जिननी पांच लाख ने सत्यावीश हजार, श्री सुमति जिननी पांच लाख ने शोल हजार; श्री पद्मप्रज जिननी पाच लाख ने पाच हजार, श्री सुपार्थ्व जिननी चार लाख ने त्र्याणु हजार, श्री चउप्रज जिननी चार लाख ने एकाणु हजार, श्री सुविधि जिननी चार लाख ने एकोत्तेर हजार, श्री शीतल जिननी चार लाख ने अछावन हजार; श्री श्रेयास जिननी चार लाख ने अमतालीश हजार, श्री वासुपूज्यनी चार लाख ने ठत्तिस हजार, श्री विमल जिननी चार लाख ने चोवीश हजार, श्री अनंत जिननी चार लाख ने चौंठ हजार, श्री धर्म जिननी चार लाख ने तेर हजार, श्री शांति जिननी त्रण लाख ने त्र्याणु हजार; श्री कुंभु जिननी त्रण लाख ने एक्याशी हजार, श्री अर जिननी त्रण लाख ने वोत्तेर हजार; श्री मल्ली जिननी त्रण लाख ने शिचेर हजार श्री मुनिसुव्रत जिननी त्रणला

સ્વ ને પચાશ હજાર, શ્રી નમિ જિનની ત્રણ લાખ ને અમતાલીશ હજાર, શ્રી નેમિ જિનની ત્રણ લાખ ને ઠત્રીશ હજાર, શ્રી પાર્શ્વ જિનની ત્રણ લાખ ને શ્રોગણચાલીશ હજાર, અને શ્રીવીર જિનની ત્રણ લાખ ને અમાર હજાર, એ રીતે ચોવીશ જિનેંદોનો શ્રાવિકાચોનું પ્રમાણ કહ્યું. ॥ ૩૪૪ ॥ પચીશમો દાર પૂરો થયો.

અવતરણ — હવે ‘જિણ જક્કતિ’ સર્વે તીર્થંકરોના યજ્ઞોના નામોનો ઠવીશમો દાર કહે છે — મૂલ — જક્ક ગોમુહ મહ ક્કાક્ક તિમુહ ફેસર સતંતરહ કુસુમો, માયગો વિજયા જિય, વંજો મણુડંસુરકુમારો ॥ ૩૪૫ ॥ ઠમ્મુહ પયાલ કિન્નર. યુરુમો ગંધવ તહય જક્કિદો, કૂબર વરુણો નિઠમી, ગોમેદો વામણ મયંગો ॥ ૩૪૬ ॥ અર્થ — નક્કિનેવિપે દક્ક એવા તીર્થંકરોના યજ્ઞ તેમા પ્રથમ શ્રી આદિ જિનેંદોનો ગોમુહ નામે યજ્ઞ તેનો સુવર્ણના જેવો વર્ણ કહ્યો છે, ગજ વાહન, ચાર જુજાઉં, વરદાક્ક માલિકા યુક્ત, બે દક્ષિણ હસ્તોનેવિપે માતુલિંગ અને બે વામ હસ્ત પાશકાન્વિત છે શ્રી અજિત જિનનો મહા નામનો યજ્ઞ, તેના ચાર મુખ, શ્યામવર્ણ, કરીંડ વાહન, આઠ હાથ ; વરદ મુજરાક્ક સૂત્ર પાશક અન્વિત દક્ષિણ વિશાના ચાર હાથ અને વામ વિશાના ચાર હાથો વીજપૂરક અન્ય અકુશ શકિત યુક્ત જાણવા શ્રીસત્તવ જિનના યજ્ઞનું નામ ત્રિમુખ, તેના ત્રણ મુખ છે, ત્રણ નેત્ર, શ્યામ વર્ણ, મયૂર વાહન, ૮ જુજાઉં તેમાં નકુલ ગદાનય યુક્ત, દક્ષિણ કર કમલ ત્રય, અને માતુલિંગ નાગાક્ક સૂત્રયુક્ત વામપાણિપદ્મત્રય જાણવા શ્રી અનિનદન જિનના યજ્ઞનું નામ ફેશ્વર, શ્યામ કાંતિ, ગજવાહન, ચાર જુજાઉં, તેમા દક્ષિણના કરકમલ ૬ય માતુલિંગાક્ક સૂત્રયુક્ત અને વામપાણિ ૬ય નકુલાકુશાન્વિત જાણવા. શ્રીસુમતિ જિનના યજ્ઞનું નામ મતુવરુ, શ્વેતવર્ણ, ગુરુમ વાહન ચાર જુજાઉં, તેમા દક્ષિણના બે હાથ વરદ શકિત યુક્ત, અને વામપાણિ ૬ય ગદાનાગપાશ યુક્ત જાણવા શ્રી પદ્મપ્રજ્ઞ જિનના યજ્ઞનું નામ કુસુમ, નીલવર્ણ, કુરુગ વાહન, ચતુર્જુજા, તેમા દક્ષિણની બે ફલાનય યુક્ત, વામ વિશાની બે નકુલાક્ક સૂત્રયુક્ત કહી છે શ્રી સુપાર્શ્વ જિનના યજ્ઞનું નામ માતગ, નીલ વર્ણ, ગજવાહન, ચતુર્જુજા, તેમાની બે દક્ષિણ જુજા ચિત્તવ પાશયુક્ત અને બે વામ જુજાઉં નકુલાકુશ યુક્ત છે શ્રીચંપ્રજ્ઞ જિનના યજ્ઞનું નામ વિજય, હરિત વર્ણ, ત્રણ લોચન, હસવાહન, ચાર જુજાઉં તેમા દક્ષિણની બેમા ચક્ર તથા વામ વાહુની બેમા મુજલ છે એમ જાણવું શ્રી સુવિધિ જિનના યજ્ઞનું નામ અજિત, શ્વેતવર્ણ, કૂર્મ વાહન ચાર હાથ, તેમાં દક્ષિણના બે માતુલિંગાક્ક સૂત્રયુક્ત, અને વામ હસ્ત ૬ય નકુલ કુતકાલયુક્ત જાણવા શ્રીશીત

જા જિનના યદ્દનું નામ બ્રહ્મા, એનાં ચાર મુખ, ત્રણ નેત્ર, સિતવર્ણ પદ્માસન, અષ્ટ હુજાઈ તેમા દક્ષિણ પાણિ ચતુષ્ટય માતુલિંગ મુજર પાશકા નય યુક્ત, તથા વામ પાણિ ચતુષ્ટય નકુલ ગદા કુશાદ્ સૂત્રયુક્ત જાણવા શ્રીશ્રેયાંસ જિનના યદ્દનું નામ મનુજ, મતાંતરે ઈશ્વર નામ પણ કહેણું છે, ધવલ વર્ણ, ત્રણ નેત્રો, વૃષ ન વાહન, ચતુર્નુજા, તેમાં દક્ષિણ પાણિય માતુલિંગ ગદાયુક્ત તથા વામ પાણિય નકુલાદ્ સૂત્રયુક્ત જાણવા. શ્રીવાસુપૂજ્ય જિનના યદ્દનું નામઅસુર કુમાર, શ્વેત વર્ણ, હસવાહન, ચતુર્નુજા તેમા દક્ષિણ પાણિય માતુલિંગ બાણાન્વિત તથા વામ પાણિય નકુલ ધનુર્યુક્ત કહ્યા છે શ્રી વિમલ જિનના યદ્દનું નામ પણમુખ, શ્વેતવર્ણ, શિશિ વાહન, દાદશ હુજા, તેમાં દક્ષિણ પાણિષદ્ક ફલ ચક્ર બાણ સ્વદ્ગ પાશાદ્ સૂત્રયુક્ત અને વામ પાણિષદ્ક નકુલ ચક્ર ધનુ ફલક અંકુશ ને અનય યુક્ત જાણી લેવાં શ્રીઅનંત જિનના યદ્દનું નામ પાતાલ, ત્રણ મુખ, રક્ત વર્ણ, મકર વાહન, ૮ હુજાઈ, તેમાં દક્ષિણ પાણિત્રય પદ્મ, સ્વદ્ગ તથા પાશયુક્ત અને વામ પાણિત્રય નકુલ તથા ફલકાદ્ સૂત્ર યુક્ત જાણવાં શ્રીધર્મ જિનના યદ્દનું નામ કિન્નર, ત્રણ મુખ, રક્તવર્ણ, કૂર્મવાહન, ૮ હુજાઓ તેમાંની દક્ષિણ ત્રણ બીજ પૂરક ગદા તથા અનય યુક્ત અને વામ હુજા ત્રણ નકુલ પદ્માદ્ નાનાયુક્ત જાણવી શ્રીશાંતિનાથ જિનના યદ્દનું નામ ગરુડ, વરાહ વાહન, ક્રોધ વદન, શ્યામ રુચિ, ચાર હુજા તેમાં દક્ષિણકરદય બીજ પૂરકને પદ્મ યુક્ત અને વામકરદય નકુલ અને અદ્ધયુક્ત છે. શ્રીકુંથુજિનના યદ્દનું નામ ગંધર્વ, શ્યામવર્ણ, હસ વાહન, ચતુર્નુજ તેમા દક્ષિણ બે પાણિમા વરદ ને પાશક છે, અને વામ બે હાથમા માતુલિંગ ને કુશ છે. અરજિનના યદ્દનું નામ યદ્દેઃ, ૮ મુખ, ત્રણ નેત્ર, શ્યામવર્ણ, શંખ વાહન, બાર હુજા તેમા દક્ષિણ હાથ, બીજ પૂરક બાણ સ્વદ્ગ મુજર પાશક ને અનય યુક્ત છે; અને વામ હાથ, નકુલ ધનુ ફલક શૂલ અંકુશ અદ્ધ સૂત્ર યુક્ત છે શ્રી મલ્લિજિનના યદ્દનું નામ કૂવર ચાર મુખ, શ્દાયુય વર્ણ, ગજ વાહન, અષ્ટ હુજા તેમા દક્ષિણ હાથમા વરદ પરશુ શૂલ ને અનય છે અને વામ હાથમા બીજપૂરક શક્તિ મુજર અદ્ધસૂત્ર ને અનય છે. કોઈ કૂવરને વદલે કુવેર પણ કહેછે શ્રીમુનિસુવ્રતના યદ્દનું નામ વરુણ, ચતુર્મુખ, ત્રણ નેત્ર, શ્વેત વર્ણ, વૃષન વાહન, જટામુકુટ નૂષિત, આઠ હુજા તેમાં દક્ષિણ હાથમા બીજપૂરક ગદા બાણ શક્તિ છે અને વામ હાથમાં નકુલ પદ્મધનુ પરશુ છે. શ્રી નમિજિનના યદ્દનું નામ નૃકુટી ચાર મુખ, ત્રણ નેત્ર, સુવર્ણવર્ણ

વૃષજ વાહન, આઠ હુજા તેમાં દક્ષિણ કરમાં બીજપૂરક શક્તિ મુજર ને અનય છે અને વામ કરમા નકુલ પરશુ વજ્ર ને અક્ષસૂત્ર છે શ્રી નેમિજિનના યદુનુ નામ ગોમેધો, ત્રણ મુખ શ્યામ કાંતિ, પુરુષ વાહન, ઠ છુજા તેમા દક્ષિણ હાથમા માતુલિંગ પરશુ અને ચક્ર છે, અને વામ હાથમા નકુલ શૂલ ને શક્તિ છે શ્રી પાર્થજિનના યદુનું નામ વામન, મતાતરે પાર્શ્વ પણ નામ છે ગજમુખ, સર્પફળા મન્દિત મસ્તક, શ્યામ વર્ણ, કૂર્મ વાહન, ચતુર્મુખ, બે હુજા તેમા દક્ષિણ હાથ માં બીજપૂરક સર્પ છે અને વામ હાથમા નકુલ સર્પ છે શ્રીમહાવીર જિનના યદુનુ નામ માતંગ, શ્યામવર્ણ, ગજ વાહન, બે હુજા તેમા દક્ષિણકરમા નકુલ ને વામ કરમા બીજપૂરક છે ॥ ૩૭૬ ॥ એ ઢવીશમો દાર કહ્યો

અવતરણ - હવે 'જિણદેવીઝત્તિ' જિન દેવી એટલે જે તીર્થકરોની દેવીઝ શા સનાધિષ્ઠાધિકા તેઓનાં નામોનો સત્યાવીગમો દાર કહેલો -

મૂલ - દેવીઓ ચક્રેસરિ, અજિઆ ડુરિઆરિ કાલિ મહાકાલી, અશ્વિય સતા જાલા, સુતારયા સોય સિરિવજ્ઞા ॥ ૩૭૭ ॥ પવર વિજયકુસા પન્ન યત્તિ નિવાણ અશ્વિયા ધરણી, વશ્કુટ ભુત ગધારિ અંબ પઝમાવડં સિદ્ધા. ॥ ૩૭૮ ॥ અર્થ - તત્ર આદ્ય જિનની દેવીનું નામ ચક્રેશ્વરી મતાતરે સણા પ્રતિચક્રા, સુવર્ણ વર્ણ, ગરુડ વાહન, અષ્ટ હુજા, દક્ષિણ હાથમાં વરદ બાણ ચક્ર ને પાશ છે અને વામ કરમા ધનુષ્ય વજ્ર ચક્ર ને અંકુશ છે શ્રી અજિત જિનની દેવીનું નામ અજિતા, ગૌર વર્ણ, લોહાસનાધિરૂઢ, ચતુર્જુજ દક્ષિણ હાથમા વરદ ને પાશક છે, અને વામ હાથમા બીજપૂર ને અંકુશ છે શ્રી સંજવ જિનની દેવીનું નામ ડુરિતારિ, ગૌર વર્ણ, મેઘ વાહન, ચતુર્જુજ, દક્ષિણ હાથમા વરદ ને અક્ષસૂત્ર છે અને વામ હાથમા ફલ ને અનય છે શ્રીઅજિનઢ જિનની દેવીનું નામ કાલી, શ્યામ વર્ણ, પદ્માસન, ચતુર્જુજા, દક્ષિણ હાથમા વરદ ને પાશ અને વામ હાથમા નાગ ને અકુશ છે શ્રી સુમતિ જિનની દેવીનું નામ મહાકાલી સુવર્ણ વર્ણ, પદ્માસન, ચતુર્જુજ, દક્ષિણ હાથમા વરદ ને પાશ અને વામ હાથમા માતુલિંગ ને અંકુશ છે શ્રીપદ્મ પ્રજ જિનની દેવીનું નામ અચ્યુતા, મતાતરે શ્યામા નામ પણ છે. શ્યામ વર્ણ, નર વાહન, ચતુર્જુજ, દક્ષિણ હાથમાં વરદ ને બાણ અને વામ હાથમા ધનુષ્ય ને અનય છે શ્રી સુપાર્શ્વ જિનની દેવીનું નામ શાતા, સુવર્ણવર્ણ, ગજ વાહન, ચતુર્જુજ, દક્ષિણ હાથમા વરદ ને અક્ષસૂત્ર છે અને વામ કરમા શૂલ ને અનય છે શ્રી ચંદ્રપ્રજ જિનની દેવીનું નામ જ્વાલા, મતાતરે ત્રીકુટી નામ પણ છે પીતલવર્ણ, વ

रालकारव्य जीव विशेष वाहन, चतुर्भुज, दक्षिण हाथमा खड्ग ने मुजर अने वाम हाथमा फलक अने परशु ठे श्री सुविधि जिननी देवीनुं नाम सुताग्रिका, गौर वर्ण, सुषन वाहन, चतुर्भुज, दक्षिण हाथमां वरद ने अक्षसूत्र ठे अने वाम करमा कलश ने अंकुश ठे श्री जीतल जिननी देवीनुं नाम अशोका, नीलवर्ण, पद्मासन, चतुर्भुज; दक्षिण हाथमा वरद ने पाश ठे अने वाम हाथमां फलक ने अंकुश ठे श्री श्रेयास जिननी देवीनुं नाम श्रीवत्सा, मतांतरे मानवा नाम पण ठे गौर वर्ण, सिंह वाहन, चतुर्भुज, दक्षिण वे हाथोमा वरद अने मुजर ठे अने वाम वे हाथोमा कलश ने अंकुश ठे श्री वासुपूज्य जिननी देवीनुं नाम प्रवरा, मतांतरे च मा पण नाम ठे उपामवर्ण, अश्व वाहन, चतुर्भुज, दक्षिण वे हाथमा वरद ने शक्ति ठे अने वाम हाथमा पुष्प ने गदा ठे श्री विमल जिननी देवीनुं नाम विजया, मतांतरे विदिता, हरित वर्ण, पद्मासन, चतुर्भुज, दक्षिण वे हाथोमा बाण ने पाश अने वाम वे हाथोमा धनुष्य ने नाग ठे श्री अनंत जिननी देवीनुं नाम अंकुशा, गौरवर्ण, पद्मासन, चतुर्भुज, दक्षिण हाथमा खड्ग ने पाश ठे अने वाम हाथमा फलक ने अंकुश ठे श्रीर्म जिननी देवीनुं नाम पद्मगा, मतांतरे कडर्पा गौरवर्ण, मत्स्य वाहन, चतुर्भुज, दक्षिण हाथमा उत्पल ने अंकुश अने वाम हाथमां पद्म ने अनय ठे श्री शातिनाथ जिननी देवीनुं नाम निर्वाण, सुवर्ण का ति, पद्मासन, चतुर्भुज, दक्षिण हाथमा पुस्तक अने उत्पल, अने वाम हाथमा कमलु ने कमल ठे श्री कुंभुजिननी देवीनुं नाम अच्युता, मतांतरे बला क नकबि, मयूरवाहन चतुर्भुज, दक्षिण हाथमा बीजपूरक ने शूल अने वाम हाथमा सुपट्टी ने पद्म ठे श्री अरजिननी देवीनुं नाम धारणी, नीलवर्ण, पद्मासन, चतुर्भुज, दक्षिण हाथमा मातुलिग ने उत्पल अने वाम हाथमा पद्म ने अक्षसूत्र ठे श्रीमल्लि जिननी देवीनुं नाम वैराट्या, रुष्णवर्ण, पद्मासन, चतुर्भुज दक्षिण हाथमां वरद ने अक्षसूत्र अने वाम हाथमां बीजपूरक ने शक्ति ठे श्री मुनिसुव्रत जिननी देवीनुं नाम अबुसा, मतांतरे नरदत्ता, कनकरुचि, जडासन चतुर्भुज, दक्षिण हाथमा वरद ने अक्षसूत्र अने वाम हाथमा बीजपूरक ने शूल ठे श्रीनमि जिननी देवीनुं नाम गांधारी, श्वेतवर्ण, हंस वाहन, चतुर्भुज, दक्षिण हाथमा वरद ने खड्ग अने वाम हाथमा बीजपूरक ने कुत ठे श्रीनेमि जिननी देवीनुं नाम अंबा, कनककाति, सिंह वाहन, चतुर्भुज, दक्षिण हाथमा आभ्रलुवी ने पाश वाम हाथमा चक्र ने अंकुश ठे श्रीपार्थ जिननी देवीनुं

નામ પદ્માવતી, કનક વર્ણ, કુર્કુટ સર્પ વાહન, ચતુર્જ, દક્ષિણ હાથમાં પદ્મ ને પાશ વામ હાથમાં ફલ ને અંકુશ છે. શ્રી વીર જિનની દેવીનું નામ સિદ્ધાધિકા, હરિતવર્ણ, સિંહ વાહન, ચતુર્જ, દક્ષિણ હાથમાં પુસ્તક ને અજય અને વામ હાથમાં બીજપૂરક ને વીણા છે, અત્ર સૂત્રકારે યદ્ અને દેવીડના કેવ લ નામજ કહ્યા, પણ નયન વદન વર્ણાદિ સ્વરૂપ કહ્યા નથી તે અમે શિષ્યના હિતને અર્થે નિર્વાણકલિકાદિ ગાસ્ત્રાનુસારે કરી કિંચિત્ તદીય મુલ, વર્ણ, પ્રહર ણાદિકનું સ્વરૂપ કહ્યું ॥ ૩૭૮ ॥ એ સત્યાવીશમો ઘર પૂરો થયો

અવતરણ - હવે 'તણુમાણતિ' એટલે તીર્થકરોના શરીરોના પ્રમાણનો અવગણ વીશમો ઘર કહેશે - મૂલ - પચ ધનુસ્સય પદમો, કમેણ પન્નાસહીણ જા સુવિહી વસહીણજા અણતો, પંચૂણા જાવ જિણ નેમિ ॥ ૩૭૯ ॥ નવ હજ પમાણો પા, સ સામિઓ સત્ત હજ જિણ વીગે, ઊસ્તેહ અણુલેણ, સરીરમાણ જિણ વરાણ ॥ ૩૮૦ ॥

અર્થ - શ્રી આદ્ય જિનના શરીરનું પ્રમાણ પાચ શે ધનુષ્ય, પઠી શ્રી અજિત જિનથી તે સુવિધિ જિન સુધિ ક્રમેકરી પચાશ પચાશ ધનુષ્ય ઊંચું દેહપ્રમાણ જાણવું. એનો ફલિતાર્થ - શ્રી અજિત જિનના શરીરનું પ્રમાણ સાઢા ચાર શે ધનુષ્યોનું, સનવ, ચાર શે ધનુષ્ય, શ્રી અજિનવન સાઢા ત્રણ શે, શ્રી સુમતિ જિન ત્રણ શે, શ્રી પદ્મપ્રજ જિન, અઢી શ, સુપાર્થ જિન બ શે, શ્રી ચંદ્રપ્રજ દોઢ શે, શ્રી સુવિધિ જિ નેક શે સુવિધિ નતર અનત જિનસુધી જેટલા તીર્થકરો છે, તેઓના શરીરોનું પ્રમાણ ક્રમેકરી દશ દશ ધનુષ્ય ઊંચું કરવું. એટલે સુવિધિજિનના શરીરના પ્ર માણમાથી દશ ધનુષ્યો ઊંઠા કહ્યાથી ગીતલ જિનના દેહનું માન નેહુ ધનુષ્ય છે. શ્રેયાસ જિન ણહી, શ્રી વાસુપૂજ્ય જિન સિત્તેર, શ્રી વિમલ જિન સાઠ, અન તજિન પચાશ, હવે અનત જિન પઠી નેમિ જિનસુધિ જેટલા તીર્થકરો છે, તેટલા ના શરીરોનું પ્રમાણ અનુક્રમે પાચ પાચ ધનુષ્ય ઊંચું કરવું. જેમ કે, અનત જિન ના દેહમાનમાથી પાચ ધનુષ્ય ઊંચું કહ્યાથી શ્રી વર્મે જિનના દેહનું માન પિશતા લીશ ધનુષ્ય જાણવું. શ્રી શાંતિનાથ ચાલીશ, શ્રી કુશુ પાત્રીશ, શ્રી અરજિન ત્રી શ, શ્રી મલ્લિ જિન પચીશ, શ્રી સુનિસુવ્રત જિન વીશ, શ્રી નમિ જિન પંદર, શ્રી નેમિ જિન દશ, શ્રી પાર્થજિનના શરીરનું પ્રમાણ નવ હાથ, અને શ્રી વીર જિન ના શરીરનું પ્રમાણ સાત હાથ જાણવું. એ પ્રકારે ઊત્તેધાણુલેકરી શ્રી જિનવરના શરીરનું પ્રમાણ જાણવું ॥ ૩૮૦ ॥ એ અવગણવીશમો ઘર પૂરો થયો

અવતરણ - હવે 'લઠણતિ', એટલે શ્રી તીર્થકરોના લઠણોનો ડંગણત્રીશમો

द्वार कहेते - मूल - वसह गय तुरय मकड, कुचो कमलंच सञ्चिउं चढो, मयर
तिरिचउ गंनय, महिस बराहो य सेणोय. ॥ ३७१ ॥ वळं हरिणो ठगलो, नंदा
वत्तो य कलस कुम्भो य नीनुप्पल संख फणी. सीहोअ जिणाय चिन्हाइ ॥ ३७२ ॥
अर्थ - वृषभ, गज, तुरंग, मकड, कुच, कमल, स्वस्तिक, चङ्, मकर, श्रीवत्स,
गन्धक, महिष, बराह, शीचाणो, वज्र, हरिण, ठगल, नंदावत्त, कलश, कूर्म, नीलो
त्पल, शंख, सर्प, सिंह, ए क्रमेकरी चोवीसे तीर्थकरोनां चिन्ह जाणवा ॥ ३७३ ॥
ए उगणत्रीशमो द्वार पूर्ण थयो

अवतरण - हवे 'वज्रासति' एटले तीर्थकरोना वर्णनो त्रीशमो द्वार कहेते -
मूल - पवमानवासुपुङ्गा, रत्ता सति पुष्पदंत ससिगोरा, सुवय नेमी काला,
पासो मल्ली पियंगाना ॥ ३७४ ॥ वरतवियकणयगोरा, सोलस तिळकरा मुणे
यवा, एगो वज्रविनागो, चउवीसाए जिणदाण ॥ ३७५ ॥ अर्थ - पद्मप्रभ ने
वासुपूज्य ए वज्रेनो वर्ण जासूना फूलना जेवो रातो ठे, श्रीचङ्प्रभ ने सुविधिनो
वर्ण चङ्नी पठे गौर ठे श्रीमुनिसुव्रत ने नमिनो वर्ण इङ्नील मणिना जेवो
कळ ठे, श्रीपार्श्व ने मल्लिनो वर्ण प्रियंगुपुष्पना जेवो नील ठे एअना शिवाय
वाकी रहेला शोल तीर्थकरो तपावेला सुवर्णना जेवा वर्ण वाला जाणवा ए चो
वीश तीर्थकरोनो वर्णविजग जाणवो ॥ ३७६ ॥ ए त्रीशमो द्वार पूरो थयो

अवतरण - हवे 'वयपरिवारोत्ति' एटले जे तीर्थकरे जेटला परिवारनी साथे
दीक्षा लीयी ते व्रत परिवारनो एकत्रीशमो द्वार कहेते - मूल - एगो जगव
वीरो, पासो मल्ली य तिहि तिहि सएहि, जगवपि वासुपुङ्को, उहि पुरिस सएहि
निस्कंतो ॥ ३७७ ॥ उगण नोगाण, रायन्नाण च खत्तियाण च, चउहि
सहसेहि वसन्तो, सेसाउ सहस्त परिवारा ॥ ३७८ ॥ अर्थ - तत्र एक श्री
वर्धमान खामीए कोईनी साथे व्रत ग्रहण कछु नथी, जावथी तथा इव्यथी एक
लाएज दीक्षा लीयी ठे. श्री पार्श्वनाथ जगवान तथा श्री मल्लि जिन एमणे त्रण
त्रण ओ परिवारनी साथे दीक्षा लीयी ठे. तेमा श्री मल्लि जिन खीउं तथा पुरु
पो प्रत्येक त्रण त्रण जेनी साथे मली एटले ठ जेनी साथे मली ने प्रव्रजित थ
या ठे. अने आ सूत्रकारे तो त्रण जेनी साथे दीक्षा लीयी एम कछु ठे तेमा के
वल पुरुष अथवा स्त्रीउं ज गृहण करेळुं ठे वीजो पळुं ठता पण कांई विव
क्षा नथी एवो संप्रदाय ठे ए विपे स्थानागटीकामा पण कछु ठे के, मल्लि जि
न स्वित्तंगपि त्रिजिरिति' एटले मल्लि जिने त्रण ओ स्त्रीउंनी साथे दीक्षा लीयी

ઠે શ્રી વાસુપૂજ્ય જગવાન ઢ જે પુરુષોની સાથે આ સંસાર કાંતારથી નિષ્કાંત થયા ઠે પ્રવ્રજિત ઇતિ યાવત્ શ્રી રૂપજ દેવ જગવાન ઝગ્ગાણ નોગાણ' ઇટલે ઝગ્ગ નોગ રાજન્ય કૃત્રિય સ્થાનીય અનુક્રમે કોટવાલસમાન ગુરુસમાન મિત્રસમાન સામતસમાન એવા સર્વે સરલ્યા ચાર હજાર જનોની સાથે સંસારથી નિષ્કાંત થયા ઠે, ઇટલે વ્રંતનુ ગૃહણ કણું જોય ઇટલે વીર, પાર્શ્વ, મલ્લિ, વાસુપૂજ્ય તથા નાન્નેય વ્યતિરિક્ત અજિતાદિક ઝંગળીશ તીર્થકરો પ્રત્યેક એક એક હજાર પુરુષોની સાથે પ્રવ્રજિત થયા ઠે ॥ ૩૬૬ ॥ એ બ્રહ્મીશમો દ્વાર પૂરો થયો

અવતરણ - હવે 'સદ્વાચયતિ' ઇટલે સર્વે તીર્થકરોના આઝલાના પ્રમાણનો બ્રહ્મીશમો દ્વાર કહે ઠે - મૂલ - ચઠરાસીઽ વિસત્તરિ, સઠી પન્નાસ મેવ લક્ષાઽ ॥ ચત્તા તીસા વીસાં, દસ દો એગ ચ પુઘાણ ॥ ૩૬૭ ॥ ચઠરાસીઈં બાવ,તરી ય સઠી ય હોઽ વાસાણ, તીસા ય દસ ય એગ, એવ મેએ સય સહસ્તા. ॥ ૩૬૮ ॥ પ ચાણઝઽ સહસ્તા, ચઠરાસીઈં ય પચવન્ના ય, તીસા ય દસ ય એગિ, સયં ચ બાવ તરી ચેવ ॥ ૩૬૯ ॥ અર્થ.- તત્ર પ્રથમ જિનનું આયુષ્ય ચોરાશી લાખ પૂર્વ, શ્રીઅજિત જિનનું બોતેર લાખપૂર્વનું, શ્રીસન્નવ જિનનું સાઠ લાખપૂર્વ, શ્રીઅજિનઢન જિનનું આયુષ્ય પચાશ લાખપૂર્વ, શ્રીસુમતિ જિનનું ચાલીશ લાખપૂર્વ, શ્રીપદ્મપ્રજ્ઞ જિનનું આયુષ્ય ત્રીશ લાખપૂર્વ, શ્રીસુપાર્શ્વ જિનનું આયુષ્ય વીશ લાખ પૂર્વ, શ્રી ચંડપ્રજ્ઞ જિનનું આયુષ્ય દશ લાખ પૂર્વ, શ્રી સુવિધિ જિનનું આયુષ્ય બે લાખ પૂર્વ, શ્રી જોતલ જિનનું આયુષ્ય એક લાખ પૂર્વ, તથા શ્રી શ્રેયાસજિનનું આયુષ્ય ચોરાશી લાખ વર્ષ, શ્રી વાસુપૂજ્ય જિનનું આયુષ્ય બોતેર લાખ વર્ષ, શ્રી વિમલ જિનનું આયુષ્ય સાઠ લાખ વર્ષ, શ્રી અનત જિનનું આયુષ્ય ત્રીશ લાખ વર્ષ, શ્રી ધર્મ જિનનું આયુષ્ય દશ લાખ વર્ષ, શ્રી શાંતિ જિનનું આયુષ્ય એક લાખ વર્ષ, શ્રીકૃષ્ણ જિનનું આયુષ્ય પચાણ હજાર વર્ષ, શ્રી અર જિનનું આયુષ્ય ચોરાશી હ જાર વર્ષ, શ્રી મલ્લિ જિનનું આયુષ્ય પચાવન હજાર વર્ષ, શ્રી મુનિસુવ્રત જિનનું આયુષ્ય ત્રીશ હજાર વર્ષ, શ્રીનમિ જિનનું આયુષ્ય દશ હજાર વર્ષ, શ્રી નેમિ જિનનું આયુષ્ય એક હજાર વર્ષ, શ્રી પાર્શ્વ જિનનું આયુષ્ય એક શો વર્ષ, અને શ્રીવીર જિનનું આયુષ્ય બોતેર વર્ષનું જાણવું ૩૬૯ એ બ્રહ્મીશમો દ્વાર પૂરો થયો

અવતરણ - હવે 'સિવગણ પરિવારોતિ' ઇટલે જે જગવત જેટલા સાધુઓની સાથે નિર્વાણ પામ્યા તેનો તેત્રીશમો દ્વાર કહે ઠે - મૂલ - એગો જગવ વીરો, તે તીસાએ સહ નિવુઓ પાસાં, ઠ્ઠીસેહિ પંચહિ, મએહિ નેમિઝં સિદ્ધિ ગઓ ॥ ૩૭૦ ॥

पंचहि समण सएहिं, मल्ली संतीउ नव सएहिंति, अछ सएणं धम्मो, सएहि ठहि
वासुपुङ्ग जिणो ॥ ३९१ ॥ सत्त सहस्साण तइ जिणस्स विमलस्स ठ स्तहस्ताई,
पंच सयाइ सुपासे, पवमाने तिन्नि अछ सया ॥ ३९२ ॥ दसहि सहस्सहि उसहो
सेसाउ सहस्स परिवुमा सिद्धा, तिब्बराउ डुवालस, परिनिष्ठिय अछ कम्म जरा
॥ ३९३ ॥ अर्थ — तत्र एक जगवन् श्री वीर जिन एकाकी ठता निर्वाणे गया श्री
पार्श्व जिन तेत्रीश साधुओंनी साथे निर्वृत्त थयाठे श्री नेमि जिन पांच शे ने ठ
त्रीश साधुओंनी साथे मोह्ये गया श्री मल्ली जिन पाच शे साधुओंनी साथे मो
ह्ये पाय्मा. श्री गांतिजिन नव शे साधुओंनी साथे निर्वाण पाय्मा श्री धर्म जिन
एकशेने आठ साधुओंनी साथे मुक्ति पाय्मा श्रीवासुपूज्य जिन ठ शे साधुओंनी सा
थे सिद्धताने पाय्मा ठे श्रीअनंत जिन सात शे साधुओंनी साथे मोह्ये पोहोता श्री
विमल जिन ठ शे साधुओंनी साथे मोह्ये पाय्मा श्री सुपार्श्व जिन पाच शे साधुओंनी
साथे सिद्ध थया. श्री पद्मप्रज जिन त्रन शे ने आठ साधुओंनी साथे मोह्ये पहो
ता कोई आचार्य कहे ठे के, आठ शे ने त्रण साधुओंनी साथे मोह्ये पाय्मा. ए व
ने मत आवश्यकनी टिप्पणमां ठे वली कोई आचार्य कहे ठे के, त्रण जें ने चो
वीश साधुओंनी साथे मोह्ये पाय्मा ठे तत्व तो केवली जाणे श्री रूपन जिनेश्वर
वश हजार साधुओंनी साथे परमानंद पद पाय्मा तेमज श्रीअजित जिन, श्रीस
नव जिन, श्री अजिनंदन जिन, श्री सुमति जिन श्री चडप्रज जिन, श्री सुविधि
जिन, श्री शीतल जिन, श्री श्रयास जिन, श्रीकुशु जिन, श्री अर जिन, श्री सु
निसुव्रत जिन, तथा श्री नमि जिन, ए द्वादश तीर्थकर प्रत्येक एक हजार साधु
ओंना परिवार सहित अष्ट कर्मोथी परिनिष्ठित थया थका सिद्धताने पाय्मा ठे
॥ ३९१ ॥ ३९२ ॥ ३९३ ॥ ए तेत्रीशमो द्वार पुरो थयो

अवतरण — हवे 'निवाण गमण ठाणत्ति' एटले किया जिनेश्वर किया ठा
मे मोह्येने पाय्मा तेनो चोत्रीशमो द्वार कहेठे — मूल — अष्टावयुचपुङ्गिय, पावा
सम्मेय सेलसिहरेसु, उसज वसुपुङ्ग नेमी, वीरो सेसाय सिद्धिगया ॥ ३९४ ॥ अर्थ —
श्री रूपन जगवान अष्टापदनेविपे, श्री वासुपूज्य चपा नगरीनेविपे, श्री नेमीश्वर
उज्जयंतगिरि ते गिरनाग्नेविपे, श्री वीर जगवान अपापा नगरीनेविपे, अने बाकी
ना वीश जिनेश्वर सम्मेत शिखरनेविपे मोह्ये गया ठे ॥ ३९४ ॥ ए चोत्रीशमो द्वार
अवतरण.—हवे 'जिणतराइति' एटले प्रथम तीर्थकर थया पठी केटला काले
बीजो तीर्थकर थयो तेना अंतरना कालमाननो पात्रीसमो द्वार कहेठे — मूल—

એતો જિણતરાઈ, વોઠ કિલ ડસન સામિણો અજિત, પન્નાસ કોમિ લક્ષે, હિ સાગ
 રાણ સમુપ્પન્નો ॥૩૯૫॥ તોસાઈ સનવ જિણો, દસહિં અનિનઢનો જિણ વરિદો, ન
 વહિ સુમઈ જિણિદો, ડપ્પન્નો કોહિ લક્ષેહિ ॥૩૯૬॥ નઠઈ અ સહસ્તેહિં, કોમીણ
 વોલચાણ પઠમાનો, નવહિ સહસ્તેહિ તઠ, સુપાસ નામો સમુપ્પન્નો ॥૩૯૭॥ કો
 મી સઈહિ નવહિ, જાઠં ચઢપ્પહો જિણાણદો, નઠઈ સાગર કોમિહિ સુવિહિ
 જિણો દેસિઓ સમઈ ॥૩૯૮॥ સીયલ જિણો મહપ્પા, તત્તો કોઢીહિ નવહિ નિહિ
 ઠો, કોમીણ સેચ્છસો, કણાઈ ઇમેણ કાલેણ. ॥૩૯૯॥ સાગર સઈણ ઈણે, ઈ તહય
 ઠાવઠિ વરિસ લક્ષેહિ, ઠઘીસાઈ સહસ્તે, હિ તઠપરે અંતરે સુતિ ॥ ૪૦૦॥ ચઢપ
 ન્ના અપરેહિ, વસુપુઙ્ગ જિણો જગુચમો જાઠ, વિમલો વિમલ ગુણોહો, તોસ
 હિ અપરેહિ રયરહિં ॥ ૪૦૧॥ નવહિ અપરેહિ ણતો, ચઠહિ ધમ્મો ય ધમ્મ ધુર
 ધવલો, તિહિ કણેહિ સત્તો, તિહિ ચઢ નાગેહિ પલિયસ્સ ॥ ૪૦૨॥ નાગેહિ ઢોહિ
 કુથુ, પલિયસ્સ અરોઠ ઈણ નાગેણ, કોહિ સહસ્ત્રુણેણ, વાસાણ જિણેસરે નણ
 ઠ ॥ ૪૦૩॥ મલ્લી તિસલ્લરહિં, જાઓ વાસાણ કોમિસહ્તેણ, ચઢપન્ન વાસ
 લક્ષેહિ સુવઠં સુવઠં સિઙ્ઘા ॥ ૪૦૪॥ જાઠં ઠહિ નમિ નાહો, પચહિ લક્ષેહિ જિ
 ણવરો નેમિ, પાસો અઙ્ગમ સય, સમહિય તેસીઈ સહ્તેહિ ॥ ૪૦૫॥ અઢ્ઢાઈઙ્ગ સઈ
 હિ, ગઈહિ વીરો જિણેસરો જાઠ, હુસમ અઈ દૂસમાણ, ઢોઈહિ ઇચ્છત્ત સહ્તેહિ
 ॥ ૪૦૬ ॥ પુઙ્ગઈ કોઢા કોમી, ડસહ જિણાઓ ઇમેણ કાલેણ, નણિઅ અતર દાર,
 ઈયં સમયાણુસારેણ. ॥ ૪૦૭॥ અર્થ - જિનના નિર્વાણ સ્થાન પઠો જિનોના અતર
 ડું કહુ ડુ - શ્રી કૃપન જિન પઠો શ્રી અજિત જિન પચાસ લાલ કોમી સાગરોપ
 મ કાલ ગયા પઠો સમુપ્પન્ન ઇટલે સિઙ્ઘ થયા પણ સમુપ્પન્ન ઇટલે ડપ્પન્ન થયા
 ઇવો અર્થનથી, અહી કૃપન સ્વામી ઇત્યાદિ પઢોનેવિપે અવધ્યર્થ પચમી, તે
 અવધિ વે પ્રકારનો ઢે અજિવિધિ ને મર્યાદા તેમા જો અજિવિધિનેવિપે પચમી
 રાલ્લીને સમુપ્પન્ન ઈ શબ્દનો જાત ઇટલે થયો ઇવો અર્થ કરિયે તો કૃપન સ્વામિ
 ના જન્મ કાલથી યથોક્ત અજિતાદિના જન્મ કાલનુ માન થશે, તેથી કૃપન સ્વા
 મિના સર્વ કાલમાનથી અધિક હુ પમ સુપમારકના નેવાશી પહુ વાકી રહ્યા ઠતા
 શ્રી મહાવીર સ્વામીની ઉત્પત્તિ પ્રસક્ત થશે, અને આગમમા તો અન્યૂનાધિક ને
 વ્યાશી પહુ વાકી ઠતા શ્રી મહાવીર સ્વામીની સિદ્ધિ કહી ઢે માટે આગમ વિરોધ
 પ્રસંગ આવશે તેથી અહી અજિવિધ્યર્થક પચમી નથી, કિંતુ મર્યાદાનેવિપે ઢે તે
 માં પણ સમુપ્પન્ન ઇટલે જાત ઇવો અર્થ રહ્યો તો યથોક્ત જિનાતર કાલમાને કરી

નેજ ચતુર્થારક પરિપૂર્ણ થાયઠે વલી અજિતાદિ જે ત્રેવીશ તીર્થેકર ઠે તેઓનું સર્વ આયુષ્ય કાલમાન જિનાંતર કાલે કરી અસંગ્રહીતત્વ ઠે. તે માટે અધિક થાય ઠે તેથી આગલ આવવાની જે ઉત્સર્પિણી તેનેવિપે મહાવીરની ઉત્પતિ પ્રસક્ત થશે તે કાઈ ૬૪ નથી તે માટે કપન સ્વામ્યાદિ નિર્વાણથી યથોક્ત કાલથી અજિતાદિ તીર્થેકર સમુત્પન્ન એટલે સિદ્ધ થયા એવું વ્યાખ્યાન કરવું અન્યથા કરવું નહીં તથા અજિતના નિર્વાણથી ત્રીજા લઠ્ઠ કોટી સાગરોપમ ગયા પછી સંજવ જિન સિદ્ધ થયા, સંજવ જિનની પછી દશ લઠ્ઠ કોટી સાગરોપમ ગયા પછી અજિનંદન મુક્ત થયા, અજિનંદન જિનની પછી નવ લઠ્ઠ કોટી સાગરોપમ ગયા પછી સુમતિ જિનેડ મુક્ત થયા સુમતિ જિનનો પછી નેવું સહસ્ત્ર કોટી સાગરોપમ ગયા પછી પદ્મપ્રજ્ઞ જિન મુક્ત ગયા પદ્મપ્રજ્ઞ જિન પછી નવ સહસ્ત્ર કોટી સાગરોપમ ગયા પછી સુપાર્શ્વનાથ તીર્થેકર નિર્વાણ પામ્યા સુપાર્શ્વ જિન પછી નવજો કોટી સાગરોપમ ગયા પછી ચંદ્રપ્રજ્ઞ જિન જનને આનંદ કરનાર સિદ્ધ થયા ચંદ્રપ્રજ્ઞ જિન પછી નેવું કોટી સાગરોપમ ગયા ઠતા સુવિધિ જિન સિદ્ધાતનેવિપે સિદ્ધત્વે કરી કહેલું ઠે સુવિધિ જિન પછી નવ કોટી સાગરોપમ ગયા પછી શીતલ મહાત્મા મુક્તપણે કહ્યા ઠે શીતલ જિન પછી એક કોટી સાગરોપમમા એક શો સાગરોપમ તથા ઠાસઠ લાખ ને ઠવીસ હજાર વર્ષ કળા કરિયે એટલો કાલ ગયા પછી શ્રેયાસ સિદ્ધ થયા શ્રેયાંસ જિન પછી ચોપન સાગરોપમા નતર વાસુપૂજ્ય જિન જગત્રયમા ઉત્તમ થયા વાસુપૂજ્ય જિન પછી ત્રીશ સાગરોપમાનતર વિમલ જિન સિદ્ધ થયા નિર્મલ ગુણ સહિત અને કર્મ રજવથ્યમાન રહિત એવા વિમલ જિન પછી નવ સાગરોપમાનતર અનંત જિનસિદ્ધ થયા અનંત જિનની પછી ચાર સાગરોપમાનતર ધર્મનાથ સિદ્ધ થયા ધર્મનીધુર ઉપામવાને ઉત્તમ વૃષ્ણ સમાન જે ધર્મનાથ જિન, તેમની પછી એક પત્તોપમાના ચાર નાગ કલ્યાણી તેવા ત્રણ નાગ કળા ત્રણ સાગરોપમાનંતર (એટલે ત્રણ સાગરોપમાના પોણો પત્તોપમા ડંઢો કરિયે એટલો કાલ સમજવો) શાંતિનાથ જિન શિવશ્રી પામ્યા શાંતિ જિન પછી અર્ધ પત્તોપમાનતર શ્રી કુંથુજિન નિવૃત્ત થયા કુંથુજિનથી પત્તોપમાનો ચોથો નાગ તેમાં કોટિ સહસ્ત્ર વર્ષ ઓઢો કાલ ગયાનંતર શ્રી અરજિનસિદ્ધ થયા અરજિન પછી કોટિ સહસ્ત્ર વર્ષ ગયાનંતર ત્રિશલ્ય રહિત મહિ જિન સિદ્ધ થયા મહિ જિન પછી ચોપન લાખ વર્ષ ગયા નતર શ્રી મુનિસુવ્રતજિન એટલે શોનનિક ઠે વ્રત જેનાં તે સિદ્ધ થયા. સુવ્રતજિન પછી ઠ લાખ વર્ષ ગયાનંતર નમિનાથ સિદ્ધ થયા નમિનાથ જિન પછી પાંચ લાખ વર્ષ ગયાનંતર નેમિનાથ જિન સિદ્ધ થયા

નેમિનાથ જિન પઠી ઝ્યાસી હજાર અને સાઠાસાતશે વર્ષ ગયાનંતર શ્રી પાર્શ્વ જિન સિદ્ધ થયા. શ્રીપાર્શ્વજિન પઠી અઢીશે વર્ષ ગયાનંતર શ્રીવીર જિન સિદ્ધતા ને પામ્યા અહીં ત્રીજા આરાનેવિપે નેવ્યાશી પદ્મ અપરિપૂર્ણ આદિનાથ સિદ્ધ થયા અને શ્રીમહાવીર નેવ્યાગી પદ્મ ઠળા ચોથા આરામા સિદ્ધ થયા એ પ્રમાણે ચતુર્થ આરક કાલમાન સર્વ જિનાનતર કાલ સંવૃત્ત થયો તે ચોથો આરો વેતાલીશ હજાર વર્ષ ન્યૂન કોટાકોટી સાગરોપમ પ્રમાણ છે તેને પાંચમો હુ પમ તથા ઠગો અતિહુ પમ એ બન્ને આરાના વેતાલીસ હજાર વર્ષ સહિત કરિયે તેવારે એકકો ટા કોટી સાગરોપમ થાયઢે ॥૪૦૭॥ એવી રીતે સિદ્ધાંતાનુસારે અતરાય દાર કહ્યો.

અવતરણ - હવે પ્રકારાતરેકરી સર્વ તીર્થંકર ચક્રવર્તી, અને વાસુદેવો એઓ નો અંતર જે તીર્થંકરોના કાલમા અથવા આતરે જે ચક્રવર્તિ અને વાસુદેવ થયા છે તે તથા તેડના શરીરોનુ પ્રમાણ અને તે સર્વનો આયુ કહે છે - મૂલ - વત્તીસં ઘરયાફ, કાઠ તિરિયાય યાહિ રેહાહિ, ઝઢાય યાહિ કાઠં, પંચ ઘરાફ તઠં પઢમે ॥૪૦૮॥ પન્નરસ જિણનિરતર, સુસુ હુગ તિ જિણ સુન્ન તિયગચ, દો જિણ સુસુ જિણદો, સુસુ જિણો સુસુ દોસિદ્ધ જિણા ॥૪૦૯॥ વિર્ધિય પતિઠવણા - દો ચક્કિ સુન્નિ તેરસ, પળ ચક્કી સુસુ ચક્કિ દો સુસા, ચક્કી સુસુ હુ ચક્કી, સુસું ચક્કી હુસુસું ચ ॥ ૪૧૦ ॥ તર્ધિય પતિઠવણા - દસ સુન્ન પચ કેસવ, પળ સુન્ન કેસિ સુસુ કેસી ય, દો સુસુ કેસવો વિય, સુન્ન હુગ કેસવ તિ સુન્ન ॥ ૪૧૧ ॥ ચ ઝઢ પતિ ઠવણા - ઝસહ નરહાણ દોસહવિ, ઝઢતં પંચ ધણુસણે હુતી, અ જિય સગરાણ હુસહવિ, ઝઢતં ચારિ અર્ધં ચ ॥ ૪૧૨ ॥ પન્નાસ પન્નાસં, ધણુ પરિહાણી જિણાણ તેણ પર, તા જાવ ઘુપ્પદતો, યણુ સય મેગં નવે ઝઢો ॥ ૪૧૩ ॥ નવઢ ધણુ સીયડાસતા, સેઝંસ તિવિઠમાણ પુરથો, જા ધમ્મ પુરિસસીહા, ઝઢતં તેસિમ હોઢ ॥ ૪૧૪ ॥ કમસો અસીઢ સત્તરિ, સઢી પન્નાસ તહ્ય પળયાલા, એ હવતિ ધણુઆ, બાયાલઢ ચમયવસત ॥ ૪૧૫ ॥ ઇગયાલ યણુસસઢ, સણકુમારસસ ચક્કવટ્ઠિસં, સતિસસ ય ચત્તાલા, કુંથુ જિણદસસ પળતીસા ॥ ૪૧૬ ॥ તીસ ધણૂણિ અરસસઢ, ગુણતીસ પુરિસપુમરી અસસ, અઘાવીસ સુન્નમે, ઠવીસ ધણૂણિ દત્તસસ ॥ ૪૧૭ ॥ મલ્લિસસય પળવીસા, વીસ ચ ધણૂણિ સુવણે પઝમે, નારાયણસસ સોલસ, પન્નરસ નમિના હ હરિસેણે ॥ ૪૧૮ ॥ બારસ જય નામસસા, નેમી કણહાણ દસ ધણુઝતં, સત્ત ધણુ વત્ત દત્તે, નવ રયણીઓ અ પાસસસ ॥ ૪૧૯ ॥ વીરસસ સત્ત રયણી, ઝઢતં

नणिअ माउअ अहूणा, पंचम धरय निदिछे, कमेण सवेसि बोद्धामि॥ ४१० ॥
उसह नरहाण दोएहवि, चुलसीई पुव सय सहस्ताइ; अजिय सगराण दोएहवि,
बावत्तरि सय सहस्ताइ ॥ ४११ ॥ पुरअो जहक्कमेण, सघी पन्नास चत्त तीलाया,
गीता दस दो चेवय, लक्केगे चेव पुवाण ॥ ४१२ ॥ सेळंस ति विहूण, चुलसीई
वास सय सहस्ताइ, पुरअो जिण केसीण, धम्मोजा ताव तुल्लमिण॥ ४१३ ॥
कमसो बावत्तरि सठि तीस दस चेव सय सहस्ताइ, मघवस्स चक्किणो पुण, पं
चेवयं वास लरकाई ॥ ४१४ ॥ तिन्निय सणकुमारे, संतिसय वास लरक मेगं तु,
पचाणउइ सहस्ता, कुंथुस्सविआउअं नणिअं ॥ ४१५ ॥ चुलसीइ सहस्ताइ,
आकअ होइ अर जिणदस्स, पणसठि सहस्ताइ, आव सिरि पुमरीयस्स ॥ ४१६ ॥
सठि सहस्ता सुउमे, ढण्णन्न सहस्स ढुंति दत्तस्स, पणपन्न सहस्ताइ, मत्तिस्सवि
आउअं नणिअं ॥ ४१७ ॥ सुवय मह पउमाण, तीस सहस्ताइ आवअं नणिअं
बारस वास सहस्ता, आक नारायणस्स जवे ॥ ४१८ ॥ दस वास सहस्ता
इ, नमि हरिसेणाण ढुंति दोएहपि, तिन्नेव सहस्ताइ, आवं जय नाम चक्किस्स
॥ ४१९ ॥ वास सहस्सो आवं, नेमी कएहाण होइ दोएहपि; सत्तय वास सयाइ
चक्कीसर वंचदत्तस्स ॥ ४२० ॥ वास सयं पासस्स य, वासा बावत्तरीच वीरस्स
इय वत्तीस धराई, समय विहाणोण नणिआइ ॥ ४२१ ॥ व्याख्या - अही प्रज्ञा
पके करी आलेखना उपदर्शनेने अर्थे सूत्र कर्ता पोते स्वमुखे पटिका एटले कोष्ठ
कनी स्थापना करवानी रीत बतावेठे. प्रथम तिर्यक् एटले आडी ते त्रीश लीटी क
रीने तेना वत्रीश घर करवा पठी कनी ठ लीटीओ करी तेना पाच गृह करवा. ते
पांच गृहमांना पहेला गृहमा तेम आडा वत्रीश गृहमाना पण पहेला गृहमां रूप
न जिननुं नाम लखवुं, एम प्रत्येक आडा घरमां अनुक्रमे तीर्थकरोना नामो ल
खतां धर्मे जिनसुयी पदर नामो लखवा त्यार पठी शोलमां अने सत्तरमां ए वे घर
मा वे शून्यो मूकवा, त्याथी त्रण गृहोमा शांतिनाथ, कुंथु अने अरजिन ए त्रणनां
नाम लखवा. त्याथी त्रण घरमा त्रण शून्यो मूकवा त्याथी वे गृहोमा क्रमे करी
मत्ति अने सुव्रत ए वे जिनोना नामनी स्थापना करवी, त्याथी एकगृहमां शून्य
मूकवुं त्याथी एक गृहमा नमि जिननुं नाम लखवु, त्याथी एकग्रहमा शून्य मूकवु,
त्याथी एक गृहमां नेमि जिननु नाम लखवु, तेनी बाजूना घरमा शून्य मूकवु, त्यार
पठी वे गृहने विपे अनुक्रमे पार्श्वजिनने वीर जिनना नामोनी स्थापना करवी ए प्र
थम पकिनी स्थापना कही हवे बीजी पंकिनी स्थापना कहे ठे - तत्र प्रथमना

वे गृहोमां क्रमेकरी जरत अने सगर चक्रवर्त्तिउने स्थापवा, त्यांथी क्रमेकरी तेर गृहोमां शून्यो मूकवा, त्यांथी क्रमेकरी पांच गृहोनेविपे मधवा, सनत्कुमार, शांति, कुशु, ने अर ए पांचचक्रवर्त्तिना नाम लखवां, त्यांथी एक घरमां शून्य, तेनी पाझेना घरमा सुचूम चक्रवर्त्तिनुं नाम लखबु, त्यांथी वे खाणामां क्रमेकरी शून्यो मूकवा तेना आगला खाणामां महा पद्म चक्रवर्त्तिनुं नाम लखबु, तेनी पाझेना गृहमां शून्य मूकबु, तेना पाझेना वे खाणामा क्रमेकरी हरिपेण ने जय चक्रवर्त्ति एवेनां नाम लखवा, त्यांथी पाझेना खाणामा शून्य, तेनी पासेना गृहमां ब्रह्मदत्त चक्री, त्यांथी वे खाणामा क्रमे करी वे शून्यो मूकवा, एम बीजी पंक्तिनी स्थापना करवी. हवे बीजी पंक्तिनी स्थापना कहे वे - प्रथमना दश गृहोमा क्रमेकरी शून्यो मूकी ज वा, त्यांथी पांच गृहोमा अनुक्रमे त्रिष्टु, द्विष्टु, स्वर्ण, पुरुषोत्तम, ने पुरुषसिंह ए पांच कैलवण्टले वासुदेवोना नाम लखवा त्यांथी पांच गृहोमा शून्यो, तेना परना खाणामा पुरुष पुरुरीक वासुदेव स्थापबु, तेना परना गृहमा शून्य मूकबु, तेना परना खाणामा दत्तवासुदेवतुं नाम लखबु, त्यांथी वे गृहोनेविपे क्रमे करी वे शून्यो मूकवा, तेनी पाझेना घरमा नारायणवासुदेव, त्यांथी वे गृहोनेविपे क्रमे करी शून्यो मूकवा तेना परना गृहनेविपे रुक्म वासुदेव, अने त्यार पढीना त्रण गृहोमां त्रण शून्यो मूकवा, एम तृतीय गृह पंक्तिनी स्थापना जाणवी हवे चोथी पंक्ति नी स्थापना आ प्रमाणे - तेमाना प्रथम गृहनेविपे ऋषजिन ने जरत चक्रवर्त्ति ए बन्नेना शरीरोनी उच्चाई पांच शे धनुष्योनी लखवी, बीजा गृहनेविपे अजित जिन ने सगर चक्रि ए बन्नेना शरीरोनी उच्चाई सामा चारशें धनुष्योनी लखवी त्यांथी पर संजवादिना शरीरोनी उच्चाईना प्रमाणोमा पचाश पचाश धनुष्यो ओठा करता यावत् पुष्पदंत एटले सुविधि जिनना शरीरनी उच्चाईतुं मान एकशे धनुष्योनु लखबु, एटले बीजा गृहनेविपे सचव जिनना देहनी उच्चाईतुं मान चार शें धनुष्योतुं, चोथा खाणामा अजिनदन जिनना देहनी उच्चाईतुं मान साडा त्रण शे धनुष्योतुं, पांचमा घरमा सुमति जिनना शरीरनी उच्चाईतुं मान त्रण शें धनुष्योतुं, षष्ठा खाणामा पद्मप्रज जिनना देहनी उच्चाईतुं मान अडी शे धनुष्योतुं, सातमा गृहनेविपे सुपाश्वर्क जिनना देहनु मान ब शे धनुष्योतुं, आठमा गृहनेविपे चन्द्रप्रज जिनना देहनी उच्चाईतुं मान दोड शे धनुष्योतुं, नवमा गृहनेविपे सुविधि जिनना देहनी उच्चाईतुं मान एक शे धनुष्योतुं, त्यांथी दशमा गृहनेविपे शीतल जिनना देहनी उच्चाईतुं मान नेबु धनुष्य, नेबु धनुष्योनी

आगल श्रेयांसने त्रिष्टुष्टादीथी जईने यावत् वर्द्धमान जिन ने पुरुषसिंह सुधी देहनी उंचाईनुं प्रमाण अनुक्रमे आप्रमाणे ठे - अग्यारमा गृहनेविपे श्रेयांस जिन ने त्रिष्टुष्ट वासुदेव एओना देहनी उंचाईनुं मान ऐशी धनुष्योनुं जाणवुं; त्यांथी वारमां गृहनेविपे वासुपूज्य जिन ने द्विष्टुष्ट वासुदेव ए वन्नेना शरीरनी उंचाईनुं मान सित्तर धनुष्य, त्याथी तेरमा गृहनेविपे विमल जिन ने स्वयंनू वासुदेव ए वन्नेना देहनी उंचाईनुं मान साठ धनुष्य, त्यांथी चौदमा गृहनेविपे अनंत जिन ने पुरुषोत्तम वासुदेव ए वन्नेना देहनी उंचाईनुं मान पचाश धनुष्य, त्यांथी पंदरमा गृहनेविपे धर्म जिन ने पुरुषसिंह वासुदेव ए वन्नेना देहनी उंचाईनुं मान पिस्ता लीश धनुष्य, तथा शोलमा गृहनेविपे मधवा चक्रवर्तिना देहनी उंचाईनुं मान सामी वेतालीश धनुष्य एटले वेतालीश धनुष्य ने वे हाय, सत्तरमां गृहनेविपे सनत्कुमार चक्रवर्तिना देहनी उंचाईनुं मान सामी एकतालीश धनुष्य; अठारमां गृहनेविपे शांति जिनना देहनी उंचाईनुं मान पूरा चालीश धनुष्य, आगणीशमां गृहनेविपे कुंभु जिनेंडना देहनी उंचाईनुं मान पात्रीश धनुष्य, बीशमा गृहनेविपे अर जिनना देहनी उंचाईनुं मान त्रीश धनुष्य; एकवीशमा गृहनेविपे पुरुषपुंमरीक वासुदेवना देहनी उंचाईनुं मान आगणत्रीश धनुष्य; बावीशमा खाणामां सुनूम चक्रवर्तिना देहनुं मान अठ्यावीश धनुष्य, त्रेवीशमां खाणामां दत्तवासुदेवना देहनी उंचाईनुं मान ठवीश धनुष्य, चौवीशमां घरमां मल्लि जिनना देहनी उंचाईनुं मान पचीश धनुष्य, पचीशमां गृहनेविपे मुनिसुव्रत जिनने पद्मचक्रवर्तिना देहनी उंचाईनुं मान वीश धनुष्य, ठवीशमा गृहनेविपे नारायण वासुदेवना देहनी उंचाईनुं मान शोल धनुष्य; सत्यावीशमा गृहनेविपे नमिनाथ जिन ने हरिपेणचक्रीना देहनी उंचाईनुं मान पंदर धनुष्य, अठ्यावीशमा खानामां जयचक्रवर्तिना देहनी उंचाईनुं मान वार धनुष्य, आगणत्रीशमां गृहनेविपे नेमिनाथ जिन ने रुक्म वासुदेवना देहनी उंचाईनुं मान दश धनुष्य, त्रीशमा गृहनेविपे ब्रह्मदत्त चक्रीना देहनी उंचाईनुं मान सात धनुष्य, एकत्रीशमां गृहनेविपे पार्श्व जिनना देहनी उंचाईनुं मान नव हाय, अने वत्रीशमा खाणामा श्री वीर जिनना देहनी उंचाईनुं मान सात हायनुं जाणवु एवीरीते प्रथम जिनादि सर्वेनुं उंचत्व कथु, हवे पंचम पंक्तिगृहक निविष्ट सर्व जिनादिकनुं क्रमे करी आयु कहुंहु - प्रथम खाणामा वृषन जिनने जरत चक्रवर्ति ए वन्नेनुं आयु चोराशी लक्ष पूर्व, बीजा गृहमां अजित जिन ने सगर चक्रवर्ति ए वन्नेनुं आयु बोतेर लक्ष पूर्व, एनी आगल य

या क्रमे संनवादि जिनोनु आयु साठ, पचाश, चालीश, त्रीश, वीश, दश, वे ने
 एक लक्ष पूर्व शीतल जिनसुधी ठे ते आप्रमाणे - त्रीजा गृहमा सचव जिननुं
 आयु साठ लक्ष पूर्व, चौथा गृहमा अजिनदन जिननुं आयु पचाश लक्ष पूर्व,
 पाचमा गृहनेविपे सुमति जिननुं आयु चालीश लक्ष पूर्व, ठगा गृहनेविपे पद्मप्र
 न जिननुं आयु त्रीश लक्ष पूर्व, सातमा गृहनेविपे सुपार्थ जिननुं आयु वीशलक्ष
 पूर्व, आठमां गृहनेविपे चंद्रप्रन जिननुं आयु दश लक्ष पूर्व, नवमा गृहनेविपे
 सुविधि जिननुं आयु वे लक्ष पूर्व, दशमा गृहनेविपे शीतल जिननुं आयु एक
 लक्ष पूर्व, तथा अग्यारमां गृहनेविपे श्रेयास जिननुं आयु ने त्रिष्टव वासुदेवनुं
 आयु चोरासी लक्ष वर्ष, आगल तीर्थकर, तथा वासुदेवो, जेआनुं तुल्य तुल्य आयुठे
 ते क्रमे करी कहे ठे - बोतेर, साठ, त्रीश, ने दश लक्ष वर्ष एटले वारमा गृहनेविपे
 वासुपूज्य जिन ने द्विष्टव वासुदेव ए वनेनुं आयु बोतेर लक्ष वर्ष, तेरमा गृह
 नेविपे विमल जिन ने स्वयन् वासुदेवनुं आयु साठ लक्ष वर्ष, चोदमा गृहने
 विपे अनत जिनने पुरुपोत्तम वासुदेवनुं आयु त्रीश लक्ष वर्ष, पदरमा गृह
 नेविपे धर्म जिन ने पुरुपसिंह वासुदेवनुं आयु दश लक्ष वर्ष, तथा शोलमां
 गृहनेविपे मधवाचक्रिनुं आयु पाच लक्ष वर्षनु सत्तरमा गृहनेविपे सनत्कुमार
 चक्रवर्तिनुं आयु त्रण लक्ष वर्ष, अटारमा गृहनेविपे शाति जिन चक्रवर्तिनुं आ
 यु एक लक्ष वर्ष, ठंगणीशमा गृहनेविपे कुयुजिन चक्रिनुं आयु पचाणु ह
 जार वर्ष, वीशमा गृहनेविपे अरजिन चक्रिनुं आयु चौखाशी हजार वर्ष,
 एकवीशमा गृहनेविपे पुरुपपुफरीक वासुदेवनुं आयु पासठ हजार वर्ष, बा
 चीशमा गृहनेविपे सुनूम चकीनुं आयु साठ हजार वर्ष, त्रेवीशमा गृहनेविपे दत्त
 वासुदेवनुं आयु ठप्पन हजार वर्ष, चोवीशमा गृहनेविपे मल्लि जिननुं आयु प
 चावन हजार वर्ष, पचीशमा गृहनेविपे मुनिसुव्रत जिन ने महापद्म चकीनुं आयु
 त्रीश हजार वर्ष, ठवीशमा गृहनेविपे नारायण ते लक्षण वासुदेवनुं आयु वार ह
 जार वर्ष, सत्यावीशमा गृहनेविपे नमि जिन ने हरिपेण चकीनुं आयु दश हजार वर्ष,
 अठवावीशमा गृहनेविपे जय चकीनुं आयु त्रण हजार वर्ष, ठंगणीशमा गृहने
 विपे नेमि जिन ने रुद्र वासुदेवनुं आयु एक हजार वर्ष, त्रीशमा गृहनेविपे ब्र
 ह्मदत्त चक्रेश्वरनुं आयु सात ठें वर्ष, एकत्रीशमा गृहनेविपे पार्थजिननुं आयु
 एकशे वर्ष, अने वत्रीशमा गृहनेविपे वीर जिननुं आयु बोतेर वर्षनुं जाणवु
 एवी रीते वत्रीश खानाठ समय विधाने करी कह्या तेनी स्थापना आ प्रमाणे.-

हवे तिज्ञावहेउत्ति एटले जे तीर्थकरनी वारमां तीर्थनो विहेद थयो ते कहेता
 उतां तेनो अंतर प्रमुख देखाडे ठे - मूल - पुरिमंतिम अछं, तरेसु तिहस्त नडि
 वोहेउं, मझिअसु सत्तसु, एतिय कालं तु वोहेउं ॥४३॥ चउ जागं चउ जागो,
 तिन्नि यचउजाग पलिय चउजागो, तिन्नेवय चउ जागो, चउउ जागो य चउ
 जागो ॥४३॥ व्याख्या.- जेम चार आगलीओना त्रण अतरा थाय ठे तेमअहीं
 चोवीश तीर्थकरोना त्रेवीस अतरा थाय ठे तत्र पूर्व श्री कृष्णादि जिनथी ते सुवि
 धिजिन सुधी नव तीर्थकरोना संबंधे करी आव आतरा थायठे अने गातिनाथ
 जिनथी लईने महावीर जिनना अंतसुधी नव जिनना सबधे करी आव आंतरा
 थायठे ए सोल अंतरानेविपे संघरूप तीर्थनो व्यवहेद थयो नथी पण 'मझि
 लएसुत्ति' एटले मध्यवर्ति सुविधि जिनथी लईने गातिनाथ जिन पर्यंत आव ती
 र्थकरोना सात आंतरामा तीर्थनो व्यवहेद थयो ठे ते आ प्रमाणो:- चउजागेल्या
 दि.- सुविधिथी ते शीतल जिनसुधी वचमांन आंतरानेविपे पळ्योपमना चार
 जाग कखाथी तेमांन एक जाग जेटला कालसुधी तीर्थनो व्यवहेद थयो एटले
 अर्द्धधर्मेनी वार्त्तानो पण नाश थई गयो. शीतल अने श्रेयांस जिनना आतराने
 विपे पळ्योपमना चोथा जाग जेटला कालसुधी तीर्थनो विहेद थयो. श्रेयांस जि
 नने वासुपूज्य जिनना आंतरानेविपे पळ्योपमना चार जाग सबंधी त्रण जाग जे
 टला कालसुधी तीर्थनो व्यवहेद थयो, वासुपूज्यने विमल जिनना आतरानेविपे
 पळ्योपमना चोथा जाग जेटला कालसुधी तीर्थनो व्यवहेद थयो विमल ने अं
 नत जिनना आंतरानेविपे पळ्योपम सबंधी चार जागमाना त्रण जाग जेटला
 काल सुधी तीर्थनो व्यवहेद थयो अनत ने धर्म जिनना आतरानेविपे पळ्योप
 मना चोथा जाग जेटला काल सुधी तीर्थनो व्यवहेद थयो तथा श्री धर्मेनाथने
 शांतिजिनना अंतरानेविपे पळ्योपमना चोथा जाग जेटला कालसुधी तीर्थनो व्यव
 हेद थयो ए सर्व कालने एकठो कखाथी पोणा त्रण पळ्योपम जेटलो काल
 थाय ॥४३॥ एनोज विज्ञेय देखाडे ठे -मूल - मुत्तूण टिठ्ठावायं, हवति एक्कार
 सेव अंगाइ ॥ अछसुजिणंतरेसु, उसह जिणदाउं जा सुविही ॥ ४३४ ॥ अर्थ.-उ
 सह के० कृष्ण जिनथी मामीने जासुविही के० जावत् सुविधिनाथ सुधीना
 आव आतरानेविपे एक दृष्टीवादन मुत्तूण के० सूकीने वाकीना इग्यार अंग हव
 ति के० होय ॥४३४ ॥ मूल - सत्तसुजिणंतरेसु, वोठिन्नाइ ड्याल सगाइ ॥ सु
 विहिजिणा जा संती, कालपमाणं कमेणेसि ॥ ४३५ ॥ अर्थ:- श्री सुविधि जिन

थी मांमोने श्री शांतिनाथ सुधी आठ तीर्थकरना सात आंतरानेविषे अनुक्रमे पू
र्वोत्करीते पोणत्रण पद्योपमना काल जेटला प्रमाणमा द्वादशांगीनो विभेद थयो
ठे ॥ ४३५ ॥ मूल - अष्टसु जिणंतरेसु, वोच्चिन्नाइ नहति अंगाइ ॥ सतिजिणा जा
वीर, बुद्धिओ दिक्खिवाउ तहिं ॥ ४३६ ॥ अर्थ - श्री शांति जिनथी मांमोने याव
त श्री वीरजिन सुगीना आठ अंतरानेविषे अंगनो विभेद न थयो त्यां दृष्टीवाउ
नो विभेद थयो ॥ ४३६ ॥ हवे पूर्वगत केटलो काल रह्यो ते कहे ठे - मूल - एग
वास सहस्स, पुव्वगयं वीरतिष्ठ अणुचिणं ॥ सेसाण केसि सख, कालमसंखं च
केसिं पि ॥ ४३७ ॥ अर्थ - श्री वीर जगवानना तीर्थनेविषे एक सहस्त्र वर्ष जगें
पूर्व गत श्रुतनो अर्थ प्रवर्त्यो अने शेष तीर्थकरोना शासनेनेविषे क्यांक सख्यातो
काल प्रवर्त्यो क्यांक असंख्यातो काल प्रवर्त्यो ॥ ४३७ ॥ ए चार गाथाउ प्रहेप
ठे ए तत्रीशमो द्वार पुरो थयो

अवतरण - हवे दस आसायणत्ति एटले दश आशातनानो साडत्रीशमो द्वार
कहे ठे - मूल - तंबोल पाण नोयण, वाणह थिजोग सुयण निधुवण, मुत्तुच्चार
र चूअं, वड्ढे जिणमदिरस्संतो ॥ ४३८ ॥ व्याख्या - ताबूल पान प्रमुखतुं नह
ण करबु, पाणी पीवु, नोजन करबु, उपानत् (जोमा पेरवा) खीजोग करवो, स
पन एटले सुबु, निधीवन एटले थूक नाखवी जघुनित करवी, उच्चार केउ वडी
नित करवी, अने जूगारतु रमबु, ए दश आशातना श्री वीतरागना सुवननेविषे
विवेकी जिने त्याग करवी ॥ ४३८ ॥ ए साडत्रीशमो द्वार पुरो थयो

अवतरण - हवे 'आसायणाउ चुलसीत्ति' एटले चोखाशी आसातनानो
आडत्रीशमो द्वार कहेठे - मूल - शार्दूलविक्रीडितहृदं - खेलि केजि कलि कला
कुलजयं, तंबोल मुग्गालय, गाली कयुलिया सरिरधुवण, केसे नहे लोहि
यं, जत्तोसं तय पित्त वत दसणे विस्सामण दामण, दत्त ह्वी नहं गम नासिय सि
रो, सोत्त ह्वीण मल ॥ ४३९ ॥ मत मीलण लेखयं विजजण जंमार डुछासण,
ठाणी कण्ण्ड दाजि पण्ण्ड वडी विस्तारण नासण, अक्कंद विकह सरिबुघडण ते
रिद्ध सगवण, अग्गीसेवण रघण परिखण, निस्सीहिया जंजण ॥ ४४० ॥ ततो
वाणह सव चामर, मणोणोगत मक्षजण, सच्चित्ताणमचाय चाय मजिए दिछीइ
नो अंजली, साडेयुत्तरसगजंग मवड मोलि सिरो सेहर, दुडा जिडुह गेडियाई
रमण, जोहार जमकिय ॥ ४४१ ॥ रेकार धरण रण विवरण बालाण पढ्हडियं,
पाक पायपसारण पुमुपुडी पकरओ मेहुण, जूया जेमण गुजू वेळ वणिज से

जं जलुम्मज्झण; एमाईयमवज्ज कज्ज सुञ्चुत्त वज्जे जिणिंदाए ॥ ४४२ ॥ अर्थ-
 आय के० ज्ञानादिकनो लान तेनो शातयति के० विनाश आय तेने आशातना
 कहिये ते कहेते:- १ खेल एटले मुखश्लेप्प जिन मदिरमां नाखबु; २ केलि एट
 ले अनेक प्रकारनी क्रीडा करवी, ३ कलि एटले वचननो कलह करवो, ४ कला
 एटले धनुर्वेदादिक कलानो अन्यास करवो, ५ कुलजय एटले महोत्सामाथी पाणीना
 कोगला अथवा कुरलां नाखवा, ६ तंबोल एटले पान सोपारीनु खावुं, ७ मुग्गालय
 एटले तेनो उंगल थूकवुं; ८ गाली एटले मुखथी चकार मकार बोलबु गालनु काढबु.
 ए कगुलिया एटले लघुनीत अथवा बडीनीत करवी, १० सरिर धुवणं एटले शरीरनुं
 धोबु प्रक्षालन करबु, ११ केसे एटले बालकतराववा, १२ नहे एटले नख कतराव
 वा, १३ लोहियं एटले रुधिर नाखबु, १४ नत्तोसं एटले मिठाई प्रमुखनुं खावुं
 १५ तय एटले फोडा प्रमुखनी त्वचा कहामीने नाखी देवी, १६ पित्त एटले औ
 पधादिकेकरी पित्तनुं कहाडी नाखबु, १७ वत एटले वमन करबु १८ दसण
 एटले दांत कहाडी नाखे अथवा समरावे, १९ विस्सामण एटले अंगसंवाधन
 अथवा वीत्तामणनुं करबुं; २० दामणं एटले गाय तथा जैस प्रमुखने बांधबुं;
 २१ दंत शब्दे दातनुं मेल, २२ अङ्गी शब्दे नेत्रोनुं मेल, २३ नह् शब्दे नखोनुं
 मेल, २४ गंम शब्दे गंमस्थजोनुं मेल, २५ नासिय शब्दे नाशिकानुं मेल, २६ सि
 रो शब्दे माथानुं मेल, २७ सोत शब्दे श्रोत्र एटले कानोनुं मेल, २८ ठवीणं
 मज एटले चामडीनुं मेल कतारिने प्रासादमां नाखबु, २९ मत शब्दे मंत्र एटले
 मंत्रेकरी नूतप्रेतादिकनुं कहाडबु, अथवा राज्यादि कार्योंनी मसलेहत करवी, ३०
 मीलण शब्द काई विवाह कार्यने अर्थे वृद्ध पुरुषो वगैरे मलीने त्या एकवा थवुं; ३१
 लेखयं एटले व्यवहार संबंधीकागल पत्र लेखवां, ३२ विजजण एटले दायादिकना
 विजाग करवा; ३३ जंमार एटले पोताना ड्यूनो जंढार करी राखवो; ३४ छटा
 सण एटले पग ऊपर पग मूकीने वेशबु इत्यादि छटासन करबु, ३५ ठाणी एटले
 ठाणा करीने सूकववां, ३६ कप्पम एटले कपडां धोईने सूकववा, ३७ दालि एट
 ले मुगादिकनी दाल सूकववी; ३८ पप्पड एटले पापम वाटीने सूकववां, ३९
 वडी एटले-वडी करीने सूकववी, एटला वानाने विस्तारणं एटले सूकवबुं अथ
 वा प्रसारबुं प्रमुख ते ठाणाथी लईने वडी पर्यंत जाणबुं, ४० नासण एटले ना
 नी रीते चुपी रहेबु, ४१ अकंद एटले पुत्र कलत्रादिकना वियोगथी रडबु; ४२
 विकहं एटले नाना प्रकारनी रमणीय स्त्री पुरुषोनी शृंगार प्रमुखनी विकथारुं एकां

ત સ્થલે બેસી કરવી, ૪૩ સરિહુ ધમણ એટલે બાણ ધમવાં અને શેરહી મોલવી
 અને સરહુ એવો પાઠ દીગમા આવે ત્યા સર એટલે બાણ ને અહ એટલે અસ્ત્ર
 તેનું ઘડવું જાણવું, ૪૪ તેરિહુ સત્તાવણ એટલે તિયંચ પશુ પદ્ધ્યાદિક રાખવા, ૪૫
 અગ્ની સેવણ એટલે ટાઢ પ્રમુખના નિવારણને અર્થે અગ્નીનું સેવન કરવું, ૪૬ રથણ
 એટલે રસોઈ પ્રમુખ કરવું, ૪૭ પરિવણ એટલે સુવર્ણાદિક પદાર્થોની પરિહા ક
 રવી, ૪૮ પ્રવેશ કરતાં સમાચારી ચતુરોએ અવશ્ય નિસ્તીહિ કરવી જોડ્યે તેનો
 ખગ કરવો, ૪૯ ઠતો એટલે ઠત્ર, ૫૦ ઠવાણહ એટલે જોડા, ૫૧ સહ એટલે શ
 સ્ત્ર, ૫૨ ચામર એટલા પદાર્થો ડપાશ્રયથી બાહારે કહામી ન મૂકતા માહિલી
 કોરે લઈજવા, ૫૩ મણોણેગત એટલે મનમા નાના પ્રકારની કલ્પનાઈ કરવી,
 ૫૪ મશ્નજણ એટલે આગને તેલાદિક લગામવું મર્દનકરવું, ૫૫ સચ્ચિતાણમચાય
 એટલે તાંબૂલ પુષ્પાદિક જે સચિત્ત પદાર્થો તેઓનો અભ્યાસ, ૫૬ ચાય મજિએ
 એટલે મુઢિકા દ્વાર પ્રમુખ રત્નાદિક અજીવ પદાર્થોનો ત્યાગ કરે, જેયકી અવર્ણ
 વાઢ થાય અન્ય દર્શની હાસી કરે નિહાચરનો ધર્મ કહે તેથી ન મૂકવા ૫૭
 વિઠીઈ એટલે નગવતને દીઠે અજલી બઢ ન કરે ૫૮ સાહેશુત્તરસગજંગ એટલે
 એક નીચે પહેરવાનું વસ્ત્ર અને એક ડતરાસણ તેનો ખંગ કરવો અર્થાત્ તેમ ન
 કરવું, ૫૯ મઠમં એટલે મસ્તકની ડપર મુકુટ ધારણ કરવું, ૬૦ મોલિ એટલે
 માથા ડપર ફેટો બાંધવો ૬૧ સિરોસેહર એટલે માથાની ડપર પુષ્પાદિક શુચન
 કરવા અથવા સેહરો રાખે ૬૨ ડુહા એટલે હોડ કરવી ૬૩ તથા ગેડિયાય રમણ
 એટલે ગેમી ઢાઢે રમત કરવી ઢહાથી રમવું ૬૪ જોહાર એટલે નવા મલ્યાને જુહા
 રનું કરવું પિત્રાદિકને જાત્કાર કરવું ૬૫ ખમકિય એટલે ખામ ચેટાનું કરવું અથવા
 નાટકીઆની પઠે કાલમા હાથ ઘાલી વગામવું વગેરે જે ક્રિયા કરવીતે, ૬૬ રેક્કાર
 એટલે આગલાને રેકારાદિ તિરસ્કારના શબ્દ બોલવા, ૬૭ ધરણ એટલે ધરણે લા
 ગણે બેસી રોયનાદિ કરવું ૬૮ રણ એટલે સગ્રામ કરવો, ૬૯ વિવરણ બાલાણ
 એટલે કેશ વીસ્તારવા ફણી પ્રમુખનું દેવું, ૭૦ પઢહહિઅં એટલે વે ગૂવણ ઠાતીની
 સાથે એકઠા કરી વાસામાંથી ફાલીઈ વીટી કાઢ કહામી વેશવું, ૭૧ પાઠ એટલે
 પગમા ચાલહીઈ નાલવી, ૭૨ પાય પસારણ એટલે પગ પસારવા, ૭૩ પુઢપુઢી
 એટલે પુટપુટિકા ઢીપ ન કરવું, ૭૪ પક એટલે સ્નાન વગેરે કરી ચીકલ કરી
 નાલવું, ૭૫ રઈ એટલે પગ પ્રમુખને લાગેલી ઘૂલ જાટકી નાલવી, ૭૬ મેહુણ
 એટલે મેશુન સેવા કરવી, ૭૭ જૂયા એટલે માથામાની જૂ કહામવી, ૭૮ જેમણ

ઘટલે નોજન કરવું, ૪૯ યુગ્મ ઘટલે લિંગ ઝઘાડું કરવું, પાતાંતરે જુગ્મ ઘટલે
વાદ્યુદ્ધાદિક કરવું, ૫૦ વૈશ્વ ઘટલે વૈદ્યક કૃત્ય કરવું, ૫૧ વાણિજં ઘટલે ક્રય
વિક્રયાદિ વ્યાપાર કરવો, ૫૨ સેન ઘટલે માચાપ્રમુલે શય્યા કરીને ત્યાં સૂવું, ૫૩
જજ ઘટલે પાણી પીવા સારુ રાખવું અને નાચી દેવું, ૫૪ મઙ્ગળં ઘટલે સ્નાન
કરવું; ઇત્યાદિ આશાતનાના કારણ સદોષ કાર્ય જિનમંદિરનેવિપે સરલથકા વર્જ
કરવા, અથવા નિર્મલ અંત કરણ વાલાએ ત્યાગ કરવાં કેમ કે, એમ કહ્યાથી આશા
તના પાયઠે તે પણ ઉપર કહેલી અશાતનાઈનોજ ત્યાગ કરવો એમ નથી પણ
વીજી હાસ્યાદિક જે અપક્રિયા છે તે વધીનો ત્યાગ કરવો ॥ ૪૪૨ ॥

આશંકા - પૂર્વે તાંબોલાદિક ૮૨ આશાતનાઈ કહીએ તેનાજ ઉપલક્ષ્યોકરી
એ વધી આશાતનાઈનું ગ્રહણ પાયઠે તેમ ઠતાં વીજો જુલો દાર શાસારુ કહ્યો
સમાધાન:- સામાન્ય અજિધાન થયું ઠતાં પણ વિશેષ બાલાવબોધાર્થે અજિ
ધાન કહ્યામાં આવેએ, એવિપે દૃષ્ટાંત:- બ્રાહ્મણ વધા આવ્યા ને વસિષ્ઠ પણ આ
વ્યા એવો લોકમાં પ્રયોગ છે એટલે બ્રાહ્મણોમાં વસિષ્ઠ પણ સમાઈ ગયો ઠતા કાઈ
વિશેષ બોધને અર્થે વસિષ્ઠ એવું જુલું જ કહેવાય છે

અવતરણ - એ આશાતનાઈ કહ્યાથી ગ્રહસ્થને જ દોષ ઉત્પન્ન થાય છે અથવા
કોઈપેપણ કરવીજ નહીં એવા વિકલ્પોનું નિવારણ કરેએ - સાવધ કરણોચત ગ્રહ
સ્થોનેજ જવ ત્રમણાદિક દોષની ઉત્પત્તિ થાય છે એમ નહીં પણ નિરવધ આચાર
તમુનિર્વને પણ એ આશાતનાઈથી દોષની ઉત્પત્તિ થાય છે તેવિપે કહે છે.- મૂલ -
આસાયણાઝ જવનમણ કારણ ઇયવિજાવિયં જણો; મલ મલિણતિ ન જિણમં
વરમ્મિ નિવસંતિ ઇય સમઝ ॥૪૪૩॥ અર્થ -સંસારમાં પરિત્રમણ કરવાનું એ આશાત
નાઈ કારણ છે એવો વિચાર કરીને યતિઝ જે છે તે પોતાની મલમલિન દેહ હોવાથી
શ્રી જિન મંદિરનેવિપે વાસ કરતા નથી એવું સિદ્ધાંતમાં ગણધરે કહ્યું છે ॥૪૪૩॥

અવતરણ:-તેજ સમય વ્યવહાર જાપ્ય જાપિત દેશાહે છે:-મૂલ:-હુણિગંધ મલ
સ્તાવિ, તણુરપ્પેસહાણિયા, હુહા વાયવ હોવાવી, તેણ ઇંતિ ન ચેઈ ॥૪૪૪॥
અર્થ - સ્નાન કહ્યાથી પણ શરીર તે મલ પ્રસ્વેદનું શ્રવણ દાર હરજિગંથવાલુંએ તેમાં
થી વાયુ દો કે જે પ્રકારનો નીકલે છે એક અધો વાયુ એટલે અપાન દારાએ અને વીજો
ઊર્ધ્વએટલે મુખદારાએ નીકલે છે તેકારણ મારે યતિ જિનમંદિરમાં વાસ કરતાં નથી.

અવતરણ.- સાધુએ કેટલો કાલમુધી જિનમંદિરમાં વાસ કરવો તે દેશામે છે
મૂલ - તિસિવા કહૂઈ જાવ, શુઈઝ તિસલોઈયા, તાવ તઢ અણુસાય, કારણેણ પ

રેણઉ ॥૪૪૫॥ અર્થ - કાયોત્સર્ગ કહ્યા પછી ત્રણ સ્તુતિ જ્યાંસુધી બોલાય છે તિસલોઈયા ત્રણ શ્લોક ઠંદનીવિશેષતા જ્યાં છે તે આવીરીતે - જેમ કે, સિદ્ધાણ બુદ્ધાણ એ પહેલો, જો દેવાણ એ બીજો, અને એકોવિનમોક્ષાય એ ત્રીજો, તેમજ આગલી બે ગાથાઉ અને ચોઈની ચોથી ગાથા તે ગીતાર્થ-આચરણા કહિયે ગીતાર્થની આચરણા તે મૂલ ગણધર જણિત સમાન જાણવી તેથી તેટલા કાલસુધી ય તિયે જિનમંદિરમાહે રહેતુ અનુજ્ઞાત છે, અથવા ધર્મ દેશનાદિક ધર્મ શ્રવણાદિ અર્થે આવ્યા જે જાવિક જન, તેઓના ઉપકાર કરવાના કારણે ચૈત્યવદનની પાઠજ પણ યતિને ત્યા રહેવાની અનુજ્ઞા છે, વાકીના કાલમાં જિનાશતાનાદિ નયે કરી સાધુને તીર્થંકર અને ગણધરાદિકે રહેવાની આજ્ઞા કરી નથી માટે વ્રતી જનો તે આશાતનાનો ત્યાગ કરે છે એમજ ગ્રહસ્થે તો અવશ્ય ત્યાગ કરવી જોયે છે એવી તીર્થંકરની આજ્ઞા છે આજ્ઞાનો જંગ મોટા અનર્થનું કારણ થાય છે ય વાહુ - "આણશ્ચિયચરણમિત્યાદિ" ॥ ૪૪૫ ॥ એ અઢત્રીશમો દ્વાર પૂરો થયો

અવતરણ - અષ્ટ મહા પહિદારાઈતિ એટલે અષ્ટ મહાપ્રાતિહાર્યનો ઝંગણચાલીશમો દ્વાર કહે છે - મૂલ - કિકિલ્હિ કુસુમ બુદ્ધી, દેવજ્ઞુણિ ચામરા સણાઈ, જાવલય જેરિ ઠંતં, જયંતિ જિણ પાહિદેરાઈ ॥ ૪૪૬ ॥ અર્થ - પ્રતિદ્વારની પઠે પ્રતિદ્વાર એટલે ફડના આદેશકારી દેવ, તેડના કલ્યોને પ્રાતિહાર્ય કહેહે તે પ્રાતિહાર્ય આઠ છે તે આ પ્રમાણે - જેનેવિપે રાતા પાતરાંનો સમૂહ શોની રહ્યો છે, સર્વ કાલ વિકસિત પુષ્પસમૂહમાથી નિરતર અત્યંત પરિમલોજાર નીકલી રહ્યો છે, તેના અતિ શયેકરી જોનાયલા ત્રમરોના સમૂહનો રણ રણ શબ્દ થઈ રહ્યો છે, તેણેકરી નમસ્કાર કરવાને આવેલા નવ્ય જનના કર્ણરશ્મ શીતલ થઈ રહ્યા છે; એવો અતિ મનોરમ જેનો આકાર અને વિસ્તીર્ણ શાસ્વાડ વાલો કિકિલ્હિ એટલે અશોક વૃદ્ધ જિનના ઉપરલા જાગનેવિપે દેવ ધારણ કરે છે એ પ્રથમ પ્રાતિહાર્ય જલનેવિપે તથા સ્થલનેવિપે ઉત્પન્ન થનારા પાંચ રંગનાં વિકસિત પુષ્પ, જેડની મેટનીંચે ને મુલ કપર એટલે જેમ વૃદ્ધની કપર હોય છે તેવા ફૂલોની જાતુ પ્રમાણ દેવો વૃદ્ધિ કરે છે એ બીજું પ્રાતિહાર્ય અતિશય રસયુક્ત અમૃતના રસને - તુલ્ય, અતિ ત્વરાળ કરી અનેક દેશ થકી દુરણ કરેલા એવા મુક્તાફલના વ્યાપારનેવિપે જેડના પ્રસારિત મુલ છે એવા દુરિણોના કુલ કાન ઢઈને શાનલી રહ્યા છે, અને સર્વ જનને આનંદ દાયક એવો દિવ્ય ધ્વનિ દેવ કરે છે એ ત્રીજું પ્રાતિહાર્ય, સુંદર કદલી કાંમસંબંધી તંતુ મમલના જેવી સુંદર કિરણોના સમૂહેકરી

વિસ્તૃત અતિ ઉત્તમ વિચિત્ર પવિત્ર રત્નોમાંથી નીકલેલા કિરણાંકુર જાલ સમૂહના યોગે દિશા દિશાનેવિષે પ્રસારને પામેલા ૬૬ ધનુષ્યની પટે મનોહર સુવર્ણના રમણીય દંડયુક્ત ચામરો દેવો ઢોલે છે, એ ચોથુ પ્રાતિહાર્ય અત્યંત દેવીપ્યમાન ઝટાડના સમૂહકરી સુંદર સ્કંધબંધયુક્ત કર્મરૂપ વૈરીને બીરાવવાને ક રાજ દટેકરી જીવતા સિંહના રૂપની તુલ્યતા કરનાર અને જેમા નાના પ્રકારના શ્રેષ્ઠ રત્ન ઝહેલાં હોય છે, તેડથી નીકલેલી કિરણાવલીને લીધે અંધકાર મંબર નાશ થઈ ગયેલો છે એવું ચારુતર મેરુના શૃંગની પરે કંચુ સિદ્ધાસન દેવ કરે છે, એ પાંચ મું પ્રાતિહાર્ય શરત્ કાલનેવિષે પ્રકાશમાન અશ્વમુ કિરણ મંમલે કરી પ્રવન સૂર્ય ના મમલની પટે ડુરાલોક ઇટલે જેની સામે જોવાઈ શકાય નહીં, અને સ્વનાવેકરી વેદીપ્યમાન તીર્થંકરકલ્પ સંબંધી નિરુપમ રૂપનું આઠાદન કરનાર તથા અતુલ એ વું પ્રજા પટલને એકતું કરી જિનના પાઠલા જાગનેવિષે મમલાકાર નામંમલ દેવ કરે છે એ ઠતું પ્રાતિહાર્ય, મઘ એવો નાંકાર શઘ્વે કરી આસું જગ વ્યાસ થઈ રહે એવી ખેરી તેડુંડની દેવો વગામે છે એ સાતમું પ્રાતિહાર્ય; ત્રૈલોક્યનેવિષે પરમેશ્વરપણાનો જણાવણહાર શરત્ કાલના ચઢ મુચકુદની પરે અને ઝવ્જલ મોતીડની માલાયે વિરાજમાન કુમુદ ઇટલે શ્વેત પુષ્પ એ પ્રમાણે સ્વહ, લંબાયમાન મુક્તાફલ સમૂહની કિનારીરૂપ જાલરી વઢે શોજાયમાન એવાં ત્રણ ઠત્રો દેવો કરે છે. એ આઠમું પ્રાતિહાર્ય, એ પ્રકારે કરી જિનેશ્વરના આઠ પ્રાતિહાર્ય સર્વોત્કૃષ્ટલે કરી વર્તે છે એમા અશોક વૃદ્ધ ના પ્રમાણ કપર ગાથા કહે છે. યદુકં - “વસહસ્સ તિન્નિ ગાક, વત્તીસ ધણૂણ વઢ માણસ, સેસ જિણાણમસોડ, સરીરડં બારસ ગુણોય” તેમાં ક્ષપજ જિનનો, અશોક વૃદ્ધ ત્રણ ગાકનો ડંચો શ્રી મહાવીરનો અશોક વૃદ્ધ બત્રીશ ધનુષ્ય કંચો અને અજિતાદિ જિનથી વાકીના જે શ્રી પાર્શ્વ જિનપર્યંત વાવીશ તીર્થંકરો છે તે ડંચા અશોક વૃદ્ધો પોતપોતાના શરીરના પ્રમાણ કરતા વાર ગુણા અધિકજાણવા.

આશંકા-મહાવીરનો અશોક વૃદ્ધ તો પોતાના શરીર કરતાં વાર ગુણો કહેલો છે; યદુકં આવશ્યક ચૂર્ણે શ્રી મહાવીર સમવસરણ પ્રસ્તાવે:- “અસોગ વરપાયવ જિણ ઝચ્ચન્નાઢ વારસ ગુણ સક્કો વિઝક્કહિ” તેમ ઠતાં અહીં વત્રીસ ધનુષ્ય કેમ કહ્યું?

સમાધાન.- આવશ્યક ચૂર્ણિમા તો કેવલ અશોક વૃદ્ધનું માન કહ્યું છે ને અહીં તો સાલવૃદ્ધ સહિત પ્રમાણ કહ્યું છે માટે અહીં પણ કેવલ અશોકવૃદ્ધનો વાર ગુણોજ છે તે સાત હાથ પ્રમાણ શ્રી મહાવીરના શરીર કરતાં વાર ગુણો કહ્યાથી એકવીશ ધનુષ્ય થાય અને સાલ વૃદ્ધ અગ્યાર ધનુષ્ય પ્રમાણ છે. એ વન્ને મ

લીને વત્રીશ ધનુષ્ય થાય છે' એવો સપ્રદાય પણ છે તથા સમવાયાગેષુકું - “વત્રીસં ધનુયાઃ, ચેડ્ય રુક્ષો ય વદ્માણસ્ત, નિચ્છોઽગો અસોગો, ડહ્મન્નો સાલરુક્ષેણ” તટ્ટીકાચ - નિચ્છોઽગોત્તિ- નિત્ય સર્વદા ક્રતુરેવ પુષ્પાદિ કાલોચસ્ય સ નિત્યર્તુક, અસોગોત્તિ- અશોકા નિધાનોય સમવસરણનૂમિમધ્યે જવતિ, ડહ્મન્નો સાલરુક્ષો એતિ અવહન્ન શાલવૃક્ષેણોત્પત્યેવ વચનાદશોકસ્થોપરિ શાલવૃક્ષોપિ કથચિદ સ્તિત્યવસીયત ઇતિ તથા યોજનનૂમિ પર્યંત પુષ્પવૃટ્ટિવિપે કોઈએક પ્રેરણા કરે છે -

આશંકા - વિકસિત ઉત્તમ પુષ્પના સમુદાયેકરી યુક્ત સમવસરણ નૂમિનેવિપે જીવ દયા રસિક અંત કરણ વાલા શ્રમણ લોકોનું અવસ્થાન તથા ગમન કરવાનું કેમ થાય છે? કારણ કે ત્યાં જીવોનો નાશ થવાનો સંજવ છે.

સમાધાન - તે પુષ્પ અચિત્તજ હોય છે પ્રસાર કરવા સારુંજ દેવો કરે છે આશંકા.- એ વાત અયુક્ત છે. બધા પુષ્પો વિકુર્વમાણજ થતા નથી કેમકે, ત્યાં જલજ તથા સ્થલજ પુષ્પોનો પણ સંજવ છે એ અનાર્થ નથી, આર્પ છે યત ‘વિટ-દ્વાઈ સુરનિં જલ યલયં દિવ કુસુમ નીહારિ, પશ્ચિતિ સસંતેણ દસ-દ્વવસુંકુસુમ બુદ્ધિ,’ સિદ્ધાંત વચ્ચે કરી એ પ્રમાણે શાંતિવાચી વીજા સહદય જનો ઉત્તર આપે છે.

સમાધાન - જ્યાં વત્રી રહે છે તે દેશનેવિપે દેવ પુષ્પની વૃટ્ટિ કરતા નથી. આશંકા.- એ પણ ઉત્તરનો અજ્ઞાસ છે, સ્વરેશ્વર ઉત્તર કહેવાય નહીં તપો ધન જે છે તેઓએ કાષ્ઠીનૂત અવસ્થાનું અવલંબન કરીને તેજ દેશમાં અવશ્ય રહેવું નહીં કારણ કે, ત્યાં પ્રયોજન ગમનાદિકનો પણ સંજવ છે તેમાટે નિશ્ચિલ ગીતાર્થ સમ્મત ઉત્તર હવે કહે છે -

સમાધાન - જેમ એક યોજનમાત્ર જે સમવસરણ નૂમિ, તેનેવિપે પણ અપરિ મિત સુરાસુરાદિકનો જે સંમર્દ તે થયો ઠતાં પણ પરસ્પર કાંઈ વાધા થતી નથી તથા જાનુસુધી નાચેલા મદ મકરદની સપત સપાદિત આનંદ એવા મદાર, મચ કુદ, કમલ, બકુલ, માલતી, વિકસિત મોગરા, શ્યાદિ જે કુસુમ સમૂહ તેઓની ઉપર સ્વાચાર કરનારા અથવા રહેનારા ત્યાં વેસનારા કઠનારા, એવા મુનિ સમૂહ અને વિબુધ જન સમૂહ ઠતાં કાંઈ વાધા થતી નથી વધારે શું કહેવું! સુધારસ જેના અગ્ર ઉપર પહેલો છે તેમની પાંચે અત્યંત અચિતનીય નિરુપમ તીર્થકરના પ્રજાવથી પ્રકાશમાન જે પ્રસાર તેના યોગે ડહ્માસ થાય છે

આશંકા - (દિવ્યધ્વનિનેવિપે કોઈ પૂર્વ પદ્ધ વચન કહે છે) સર્વ જનોને આનંદ દેનાર, ઉત્તમ જે શાકર, ફાદ, શ્યાદિના રસેકરી મિશ્રિત અને તપાવેલા

હુગ્ધ રસનો સહોદર તીર્થકરનોજ એ ધ્વનિઃક્રાંતિ પ્રતિહારે કહ્યો એમ કેમ કહું ?

સમાધાન.— ડાર મતિ જે છે તેમણે એ યોગ્ય કહ્યું. તીર્થકરની અપર પરમ મધુરતાએકરી મનોરમ પદાર્થ સમૂહે કરી અધિક શબ્દની પંક્તિ સ્વનાવેકરી છે ; જે સમયે માલકૌસાદિ જે ગ્રામ, રાગ, તેઓએ કરી નવજનના ઉપકારાર્થે ન ગવાન વેશના દિએ છે. તે સમયે બન્ને વાજૂએ રહેનારા દેવોએ અતિ મનોહર વેણુ વીણા એઓનું મંડ શબ્દ કરણ તેણેકરી તેજ તીર્થકર શબ્દ અત્યંત કલતર એટલે દૃઢ કરાયે છે. જેમ કે, મધુર ગાનનેવિપ્રે પવૃત્ત તરુણ લોકના ગાયન રવના સમયે વીણા વગાડનાર તેનો સાચકરીને તેની સહાયતા કરે છે તેમ એ પણ જાણી લેવું માટે અગ્રેકરી પ્રતિહાર દેવકૃતત્વને કાંઈ વિરુદ્ધ નથી. એમ કહ્યાથી સર્વ સમજસ છે. ॥ ૪૪૬ ॥ એ ડંગણચાલીશમો દાર પૂરો થયો

અવતરણ.— ‘ચવતીસા તિસયાણતિ’ એટલે ચોત્રીશ અતિશયોનો ચાલીશમો દાર કહે છે.— સૂત્ર — રય રોય સેયરહિત, વેદો ધવલાઈ મંત રુહિરાઈ, આહારા નીહારા, અદિસ્તા સુરહિણો સાતા ॥ ૪૪૭ ॥ જમ્માવ ઇમે ચવરો, ફકારસ કમ્મ રકય નવ ઇણિં ; સેને જોયણમિતે, તિજઈ જણો માઈ વહુતિવિ. ॥ ૪૪૮ ॥ નિયનાસાએ નર તિરિ, સુરાણ ધમ્માવવોહિયા વાણી, પુવ્વપ્પરોગા ઉવસમંતિ નય ઢુંતિ વેરાઈ. ॥ ૪૪૯ ॥ હુપ્પિક મમર હુમ્મારિ ફેઈ અશ્વુતિ અણનિબુઠીત ; ઢુંતિ ન વહુજિયતરણી, પસરે નામંમલુક્કોઓ ॥ ૪૫૦ ॥ સુરરડયા ગુણવીસા, મણિમય સીહાસણ સપય પીઠં, ઉત્તય ઇંદ્રય, સિય ચામર ધમ્મચક્કાઈ ॥ ૪૫૧ ॥ સહજગ ગુરુણ ગયણ, ઠિયાણ પંચવિ ઇમાઈ વિયરતિ ; પાવપ્પર્વ અસથો, ચિછઈ જહ્મ પ્પહૂ તહ્મ. ॥ ૪૫૨ ॥ ચવ મુહ મુતિ ચવકં, મણિ કચણ તાર રડય સાલ તિગં ; નવ કણય પંકયાઈ, અહોમુહા કંટયા ઢુંતિ. ॥ ૪૫૩ ॥ નિચ્ચ મવઠિયમેત્તા, પહુણો ચિછતિ કેસ રોમ નહા, ઇંદિયઅઢા પચવિ, મણોરમા ઢુંતિ ઠપ્પિ રિચ્છો ॥ ૪૫૪ ॥ ગયોદયસ્સ વુઠી, વુઠી કુસુમાણ પંચ વન્નાણ, દિત્તિય પપાહિણી ઓ, સવણા પવણોવિ અણુકૂત્તો ॥ ૪૫૫ ॥ પણમતિ હુમા વક્કં, તિ હંહીત ગની રયોસાઓ, ચવતીસાઈ સયાણ, સવ જિણિંદાણ હોઈ ઇમા ॥ ૪૫૬ ॥ અર્થ — ૧ ક્ષુજ શબ્દે મલ, રોગ જે શ્વાસ પ્રમુખ ને સ્વેદ જે પરસેવો એઓએ કરી રહિત, ઉપલક્ષ્યો કરી લોકોત્તર રૂપ તથા ગંધે કરી સુંદર એવો તીર્થકરનો દેહ, ૨ તથા ઉચ્ચ લ ગાયના દૂધની ધારા સમાન માંસ ને રુધિર હોય છે ; ૩ જેનો આહાર અને નીહાર અવધ્યાદિક જ્ઞાન શિવાય ચર્મચક્રવાલાથી દેશાય નહી. ૪ વિકસિત ક

मलनी पठे सुगन्धित जेनो श्वासोद्वास होय ठे. ॥४४७॥ जम्माउड्मे चउरो के० ए चार अतिशय तीर्थकरना जन्मनी वखतेज अएला होय. बीजा इकारस कम्म रक्य के० अग्यार अतिशय ज्ञानावर्णी आदि चार घाती कर्मोना क्यथी थायठे ते क हे ठे. — ५ योजन प्रमाण क्षेत्रनेविपे समवसरणे त्रिजगना कोडाकोडी प्राणीओ मां पण परस्पर बाधा न थाय, किंतु सुखे करी वर्त्ते ॥४४८॥ ६ जगवतनी अईमा गंधी जापा मनुष्य तिर्थच ने देवताओने तेओनी पोतपोतानी जापारूप थईने धर्मना अवबोधने देनारी अथवा धर्मना अवबोधना जाण पणानी करनारी थाय ठे. एनो जावार्थ — एक योजन व्यापिनी एकरूप एवी ए जगवतनी वाणी मेये नाखेला उढकनी पठे तदाश्रयानुरूपत्वे करी परिणामने पामेठे यडुक्तं — “देवा देवी नरा नारी, शबराश्चापि शावरी, तिर्थंचोपि हि तैरिश्वा, मेनिरे जगवत्तेगिर ” ए विधि ए छुवननेविपे अजुत अतिशय शिवाय एक काजे अनेक जीवोनी ऊपर उपकार करवाने समर्थ थाय नही. ७ पूर्व उत्पन्न अएला रोगादि क शात थाय ठे ने नवा उत्पन्न थता नथी ८ पूर्व जवनेविपे बाधेला वैर अने जाति सबधी विरोध काई थाय नही ॥४४९॥ ९ दुर्निहकाल पडे नही १० ममर शब्दे स्वचक्र अने पर चक्रनो उपड्य थतो नथी ११ दुम्मारिशब्दे छुष्ट देवतादिकृत मरण थाय नही. १२ ईतिते घणा तीड सूडा कंदर इत्यादि धान्यादिकनो नाश करनार प्राणीओनी उत्पत्ति न थाय १३ अतिवृष्टि थाय नही. तथा १४ अनावृष्टि थाय नही एगोनादिक जे सात ठे ते ज्या ज्या जगवान विहार करेठे त्या त्या चारे दिशानेविपे प्रत्येक पचीश योजनमा थता नथी यडुक्तं समवायामे — “जउं जउं वियण अरिहता जगवतो विहरंति तउं तउं वियण पणुवीसाएण ई ई न जवइ मारी न जवइ सचकं न जवइ परचकं न जवइ अइनुठि न जवइ अणा नुछी न जवइ डुप्पिस्क न जवइ अउपन्ना वियण उप्पाईयावाही खिप्पामेव उपसम तिति ” स्थानाग टीकायामपि दशस्थानके लिखित — “महावीरस्य जगवत् स्वजावप्रशमितयोजनशतमथ्यगतवैरमारिविद्वरदुर्निह्वाद्युपड्यस्थापीति ” १५ ती र्थकरना पश्चात् जागनेविपे तिरस्कृत ठे ढादश सूर्यनु तेज जेणेकरी एवा नाममल नी प्रजा पटलेनो उद्योत प्रसरे ठे. ॥४५०॥ १६ अग्यार अतिशय कर्मना क्यथी थाय ठे, हवे बाकीना ओगणीश अतिशय सुररचित कहेठे. — १६ आकाशनी पठे अ त्यंत खड्ड स्फटिक मणिनु सिंहासन सपाद पीठ युक्त. १७ अति पवित्र त्रण ३ त्र १८ जिनना अथ जागनेविपे हजारोगमे न्हानी पताकाओएकरी सहित अने

અત્યંત સુંદર કાંચી રત્નમય બીજી ધ્વજાઓકરતાં મોટી હોવાથી તેને ઇંધ્વજ કહે છે તે ૧૯ જિનના પાર્શ્વ જાગનેવિપે એટલે બન્નેપાડે બે યજ્ઞોના હાથમા શ્વેત ચામર ૨૦ અગ્ર જાગનેવિપે મહા કિરણોએ કરી દેદીપ્યમાન કમલાકાર ધર્મ પ્રકાશક ધર્મચંક્ર. ॥ ૪૫૧ ॥ ૧૯ કહેલા સિંહાસનાદિ પાંચ જ્યા જ્યા તીર્થકર ગમન કરે છે ત્યાં ત્યાં સાથે જાય છે. ૨૧ જ્યાં પ્રચ્છુ વેશે છે ત્યાં વિચિત્ર પુષ્પ, પદ્મવ તેણે કરી પદ્મવિત અને અત્યંત સ્પૃહણીય ટત્ર, ધ્વજ, ધંટા, પતાકા ઇત્યાદિકે કરી પરિવૃત્ત એવો અશોક વૃક્ષ પ્રાહ્નૂત ત્યાં સમિપે થાય છે ॥ ૪૫૨ ॥ ૨૨ ચાર દિશોનેવિપે ચાર મુખ તેમાં પૂર્વાર્ધિમુખ જગવાન પોતે વેશે છે, બાકીની ત્રણ દિશા ઓનેવિપે તીર્થકરના આકાર પ્રમાણે તીર્થકરના પ્રજાવે કરી યુક્ત તીર્થકરને અનુરૂપ એવા સિંહાસનાદિ યુક્ત ઢેવોએ આકાર કરેલા હોય છે તે દિશાએ રહેલા જીવોને એમ જણાવવા માટે કે જગવત અમારી સામા જોઈને પ્રત્યેકને વોધ કરે છે. ૨૩ સમવસ્તરણ થાય છે તે મણિ, કાંચન, રૌપ્ય એઓએકરી રચિત ત્રણ પ્રાકારનું હોય છે. તેમાંનો પહેલો પ્રાકાર રત્નમય વૈમાનિક દેવ કરે છે, બીજો મધ્યનો પ્રાકાર ઉત્તમ સુવર્ણમય જ્યોતિષ્ક દેવ રચે છે; અને ત્રીજો બાહ્યનો ઉત્તમ પ્રાકાર રોપ્યમય જવનપતિ દેવ કરે છે ૨૪ નવ સુવર્ણના કમલ માલવણના જેવા સ્પર્શવાલા રચાય છે તેમાના બે કમલોની ઊપર જગવાન પોતે ચરણ મૂકે છે. બાકીના સાત કમલો પાઠલ રહે છે જગવાન જ્યારે આગલ પગ નાખે છે ત્યારે પાઠલના બે કમલો આગલ આવતા જાય છે ૨૫ જ્યાં જ્યાં જગવાન વિહાર કરે છે ત્યાં ત્યાં કઠક અધોમુખ થાય છે. ॥ ૪૫૩ ॥ ૨૬ પ્રચ્છુના કેશ, રોમ ને નસ અવસ્થિત માત્ર ને અવૃદ્ધિ સ્વજાવેજ રહે છે. તેમાં ઢાઢી, મૂઠ ને મસ્તકના કેશ જાણવા અને બાકીના આંગ કપરના રોમ જાણવાં ૨૭ પાંચ ઇંદ્રિયોના શબ્દ, સ્પર્શ, રૂપ, રસ ને ગંધ એ પાંચ વિષય તે અમનોદ્ધને અજાવે કરી ને મનોદ્ધને પ્રાહ્નૂતિ કરી ચિત્તને પ્રેરણ હાર થાય છે. ૨૮ વસંતાદિ ઠ ઋતુ, શરીરને પુષ્ટ કરનાર જે સુખ સ્પર્શાદિ તેઓના સંપાદકત્વે કરી સર્વ કાલ વિકસિત કુસુમાદિકની સમૃદ્ધિ કરી અનુકૂલ. સંપન્ન થઈ ચિત્તને હર્ષ કરનાર થાય છે. ॥ ૪૫૪ ॥ ૨૯ જ્યાં જગવાન રહે છે ત્યાં કઢતી ધૂલનો નાશ કરવાને અર્થે ગંધોદક જે કર્પૂર પ્રમુખ સુગંધિક વસ્તુએ મિશ્રિત જલની વૃષ્ટિ થાય છે; ૩૦ શ્વેત, રક્ત, પીત, નીલ ને ઊભા એ પાંચ રંગના મંદાર પારિજાતક ને ચપક, ઇત્યાદિક પુષ્પોની વૃષ્ટિ થાય છે. ૩૧ જ્યાં જગવાન સંચાર કરે છે ત્યાં નીલ, ચાપ, નારદાજ તથા મયૂર પ્રમુખ તથા

બીજા પણ જે જાણ શકુનના કરનાર પક્ષીઓ તે સર્વ પ્રદક્ષિણ ગમન કરે છે. ૩૨ સંવર્તક વાયુ એક યોજન પર્યંત ક્ષેત્ર સુધી વિધાયકત્વે કરી અને સુરજિ, શીતલ ને મદત્વે કરી અનુકૂળસુખ ઢેનાર થાય છે. યજ્ઞક સમવાયાગે.— “સીધક્ષેણં મુદ્ધ પાસેણ સુરજિ મારુણ જોયણ પરિમદ્ધલં સવ્થો સમતા સંપમ ક્ષિત્તુક્ષિત્તિ” ॥૪૫૫॥ ૩૩ જ્યાં જગવાન ગમન કરે છે. ત્યાં વૃદ્ધ નમ્ર થાય છે ૩૪ જ્યાં જગવાન સંચાર કરે છે ત્યાં સજલ મેયના જેવા ગંજીર શબ્દવાળા હુંડનિ વાગે છે. એ પ્રકારે સર્વ જિનેંદોના ચોત્રીસ અતિશયો થાય છે અહીં સમવાયાગની સાથે કાંઈ અન્યથાપણું દીઠામાં આવે છે તે મતાંતર જાણવું ॥ ૪૫૬ ॥ મતાંતરબીજ સર્વજ્ઞ વિદ્યેય છે એ ચાલીશમો દ્વાર પૂરો થયો.

અવતરણ — હવે ‘દોસો અઘારસત્તિ’ એટલે અઠાર દોપોનો એકતાલીશમો દ્વાર કહેલો.— મૂલ — અન્નાણ કોહ મય માણ લોહ માયા રસ્ય અરસ્ય, નિદ સોય અલિયવયણ, ચોરીયા મદ્ધર જયા ય ॥ ૪૫૭ ॥ પાણિવહ પેમ કીજા, પ સંગ હાતાહ જસત્ત ઇય દોસા, અઘારસત્તિ પણછ, નમામિ દેવાહિ દેવતં. ॥૪૫૮॥ અર્થ — ૧ અજ્ઞાન એટલે સંશય અનપ્યવસાયી વિપર્યયાત્મક લક્ષણ મૌઢ્ય. ૨ કોહ. એટલે ક્રોધ ૩ મદ્ધર એટલે કુજ, વલ, એશ્વર્ય, રૂપ ને વિદ્યાવિકનો અહંકાર કરવો અથવા બીજાના અનિમાનને નિબંધન કરવું તે ૪ માન એટલે ડુરજિનિવે શને ન મૂકવું અથવા તેનું યુક્તિ કરી ગ્રહણ કરવું ૫ લોજ એટલે ગૃહિ ૬ માયા એટલે દન અથવા કપટ ૭ રતિ એટલે અનીટ પદાર્થોની કપર મનેકરી પ્રીતિ કરવી ૮ અરતિ એટલે અનિષ્ઠ સંપ્રયોગના સંજવથી મનને હુલ્લ થાય તે. ૯ નિદા એટલે સ્વાપાવસ્થા પાંચ પ્રકારની ૧૦ શોક એટલે વૈધુર્ય અથવા હુલામ્ભક અત્ત કરણની વૃત્તિ ઇષ્ટને વિયોગે આક્રંદાદિરૂપ તે ૧૧ અલીક વચન એટલે વિતથ જાપણ ૧૨ ચોરી એટલે પરદ્રવ્યનું દુરણ કરવું ૧૩ મત્તર એટલે બીજાની સપત્તિને જોઈ ન શકવું. ૧૪ નય એટલે પ્રતિ નય કરવો એટલે કોઈને નય કપજાવવું અથવા કોઈથી નય કપજે તે ॥૪૫૭॥ ૧૫ પ્રાણિવધ એટલે હિંસા કરવી ૧૬ પ્રેમ એટલે સ્નેહ વિરોધ પરસ્પર ચિત્તનો રાગ ૧૭ ક્રીમા એટલે વિવિધપ્રકારની ક્રીમાના પ્રસંગનેવિષે આસક્તિ. ૧૮ હાસ્ય એટલે હસવું એ અઠાર દોપ જેના નષ્ટ થયા છે એવા દેવાધિદેવને હુનમસ્કાર કરવું. ॥૪૫૮॥ એ એકતાલીશમો દ્વાર પૂરો થયો

અવતરણ — હવે ‘અરિહ વચકંતિ’ એટલે નામાદિ ચાર પ્રકારના અરિહંતનો

વેતાલીશમો ઘર કહેહે - મૂલ - જિણ નામા નામજિણા, કેવલિણો સિવ ગયા
ય નાવ જિણા, ઉવણજિણા જિણપડિમા, ઢવજિણા નાવજિણ જીવા ॥ ૪૫૯ ॥
અર્થ - જિન ચાર પ્રકારના છે. - નામ જિન, સ્થાપના જિન, ઇચ્છા જિન ને નાવ
જિન તેમા રૂપજ અજિત તથા સંજવાદિ તીર્થકરોનાં જે નામ માત્ર તેને નામ
જિન કહિયે. અષ્ટ મહાપ્રાતિહાર્યાદિ સમૃદ્ધિને સાક્ષાત્ અનુભવતા એવા કેવલી
એટલે જેઠને કેવલ જ્ઞાનની ઉત્પત્તિ થઈને પરમ પદને પ્રાપ્ત થયા તે નાવ જિન
જાણવા અહીં ગાથાના અનુભોમે કરી વચમા નાવજિનનું વ્યાખ્યાન કહ્યું છે.
અને કાંચન મુક્તાફલ શૈલ તથા મરકતાદિની નિર્માણ કરેલી જિન પ્રતિમાને
સ્થાપના જિન કહેહે અને જવિચ્છ કાલનેવિષે શ્રેણિકાદિકના જીવો જે તીર્થ
કર થવાના છે તે ઇચ્છાજિન કહેવાય છે. ॥ ૪૫૯ ॥ એ વેતાલીશમોઘર પૂરોથયો

અવતરણ:- હવે 'નિસ્કમણ તવોત્તિ' એટલે તીર્થકરોએ દીક્ષા સંબંધી તપ
લીધો તેનો વેતાલીશમો ઘર કહેહે - મૂલ - સુમદ્ભ નિચ્છનત્તે, નિગ્ગથો
વાસુપુજ્ઞ ચવહેણ, પાસા મહ્વી વિચ અઠમેણ સેસાઠ ઢઠેણ ॥ ૪૬૦ ॥
અર્થ - આ અવસર્પિણી કાલનેવિષે ચોવોસ તીર્થકરોમથ્યે સુમતિ નાથ જગવાને
નિત્ય નોજન કરતા ગૃહવાસ ત્યાગ કરીને દીક્ષા લીધીને વારમાં વાસુપૂજ્ય જિન
એક ઉપવાસ કરી પ્રવ્રજિત થયા છે ત્રેવીશમા શ્રી પાર્શ્વનાથ જિન અને ઓગણી
શમા શ્રી મહિજિન એ બન્ને ત્રણ ત્રણ ઉપવાસકરી દીક્ષાલીધી છે, અને બાકીના
રૂપનાદિ વીશ તીર્થકરોએ બધે ઉપવાસ કરી વ્રત અંગીકાર કહ્યું છે એવેતાલીશમો ઘર

અવતરણ - હવે 'નાણતવોત્તિ' એટલે જ્ઞાન સંબંધી તપનો વુમાલીશમો ઘર
કહેહે - મૂલ - અઠમ નત્ત વસાણે, પાસો સહ મહ્વિ રિઠ નેમીણ; વસુપુજ્ઞસ્ત
ચવહેણ ઢઠ નત્તેણ સેસાણ ॥ ૪૬૧ ॥ અર્થ - અષ્ટમ નક્કાતસમયે શ્રી પાર્શ્વ
જિન, રૂપજ સ્વામી, મહિનાથ, ને અરિષ્ટનેમિ એ ચાર ને કેવલ જ્ઞાનની ઉત્પત્તિ
થઈ વાસુપૂજ્ય જિનને એક ઉપવાસને અતે કેવલજ્ઞાન રૂપનું, બાકીના અજિતસ્વામી
પ્રમુખ ઓગણીશ તીર્થકરોને ઠવ નત્તે કેવલ ઉત્પન્ન થયું છે એવુમાલીશમો ઘર.

અવતરણ:- હવે 'નિવાણતવોત્તિ' એટલે મોક્ષસંબંધી તપનો પિસતાલીશમો
ઘર કહેહે - મૂલ - નિવાણ સપત્તો, ચવદમ નત્તેણ પઢમ જિણચદો, સેસાઠ
માસિણ, ચોરજિણદોય ઢઠેણ ॥ ૪૬૨ ॥ અર્થ - ચતુર્દશ નક્કાત એટલે ઠ ઉપ
વાસે કરી પ્રથમ જિનચંડ શ્રી રૂપજદેવ નિર્વાણ એટલે પરમાનંદને પ્રાપ્ત થયા
સામાન્યકેવલીમાં પૂજ્ય પણાનેલીધે જિનચંડ કહિયે બાકીના અજિત જિનથી લઈને

પાર્શ્વનાથ પર્યંત બાવીશ તીર્થંકર માસ દટલે ત્રીશ ઉપવાસેકરી મોહને પામ્યા અ
ને ચોવીશમાં શ્રીવીર જિનેદ્ બેઠાણેકે ૭ બેઉપવાસેકરી મુક્ત થયાઠે એપિસ્તાલીશમો દ્વાર

અવતરણ - હવે 'નાવ જિણેસર જીવતિ' દટલે નવિય કાલનેવિપે થવાના
તીર્થંકરોના જીવોનો ઢેતાલીશમો દ્વાર કહેઢે તેનું વિવરણ કરતા પ્રથમ તેની પ્ર
સ્તાવનાની ગાથા કહેઢે - મૂલ - વીર વરસ્ત નગવઓ, વોલિઅ ચુલસીડ વરિ
સ સહસેદિં પઝમાઈ ચઝવીસ, જહ હુંતિ જિણા તહા ધુણિમો ॥ ૪૬૩ ॥ અર્થ -
અત્રે પટ્ટી પચમ્યડયં, અને તૃતીયા સપ્તમીના અર્થે ઢે સમગ્ર ઐશ્વર્યાદિ ગુણયુક્ત
શ્રીમદ્દાવીર નગવાન નિર્વાણ પામ્યા પઠી ચોઘાશી હજાર વર્ષે ગયા કેડે પદ્મનાન
પ્રમુખ ચોવીસ જિનો જે પ્રમાણે થઝે, તેઓને નામ ગ્રહણ પૂર્વક નમસ્કાર કરું
હું અહીં આવી નાવના કરવી - આ અવસર્પિણીનેવિપે હુ પમ સુપમા લક્ષણ
ચોથા આરાનેવિપે નેબ્યાશી પદ્ધ અવતિષ્ઠમાન ઠતા શ્રીવર્દમાન સ્વામી નિવૃત્તથયા
તદનતર નેબ્યાશી પદ્ધ અધિક પ્રત્યેક એકવીશ હજાર વર્ષ પ્રમાણના આ અવસ
ર્પિણી સંબંધી બે આરક, તથા ઇત્સર્પિણી સંબંધી અતિહુ પમ અને હુ પમરૂપ પ્ર
ત્યેક એકવીશ હજાર વર્ષ પ્રમાણ વાલા આદ્યના બે આરા વ્યતીત થયા પઠી ત્રી
જા હુ લખ સુલખ નામના આરાના નેબ્યાશી પદ્ધ વીઘ્યા પઠી શ્રી પદ્મનાન ઉત્પ
ન્ન થઝે એ ચારે આરાના વર્ષોની સઘ્યા ચોઘાશી હજાર વર્ષની યાયઢે તેની ઇ
પર બે નેબ્યાસી પદ્ધો દટલે એક નેબ્યાશી પદ્ધો અવસર્પિણીના ને બીજા નેબ્યાસી
પદ્ધો ઇત્સર્પિણીના જાણવા તેની અવપત્તને લીધે વિવદ્ધા કરી નથી ॥ ૪૬૩ ॥

અવતરણ - હવે તેજ ક્રમેકરી કહેઢે - મૂલ - પદ્મ ચ પઝમનાન, સેણિય
જીવ જિણેસર વડે, બીઅ ચ સુરબેવ, વડે જીવ સુપાસસ્ત ॥ ૪૬૪ ॥ તથ્ય સુ
પાસ નામ, ડદાય જીવ પણઠ નવ વાસ, વડે સયપનજિણં, પોટિજ જીવ ચઠ
ઢમહ ॥ ૪૬૫ ॥ સઘાણુજૂઝ નામ, ડદાય જીવ ચ પચમ વડે, ઠઠં દેવસુય જિ
ણં, વડે જીવ ચ કિતિસ્ત ॥ ૪૬૬ ॥ સત્તમય ડદય જિણ, વડે જીવ ચ સલ્લના
મસ્ત, પેઢાલં અઠમયં, આણદ જિય નમસામિ. ॥ ૪૬૭ ॥ પોટિજ જિણ ચ નવ
મ, સુલ્લકય સેવ સુનદ જીવસ્ત, સયકિતિ જિણિદ સમ, વડે સયગસ્ત જીવતિ
॥ ૪૬૮ ॥ એગારસમ સુણિસુવય ચ વદામિ દેવડય જીયં, વારસમ અમમ જિણ, સુ
વડ જીવ જયપર્ફવ ॥ ૪૬૯ ॥ નિકસાય તેરસમ, વડે જીય ચ વાસુદેવસ્ત, બલદે
વ જિઅ વડે, ચોદસમ નિપુલાઝ જિણ ॥ ૪૭૦ ॥ સુલસા જીવ વડે, પનરસમ
નિમ્મમત્ત-જિણ નામ, રોહિણિ જીવ નમિમો, સોલસમ ચિત્તયુત્તતિ ॥ ૪૭૧ ॥

प्ररूपक, परम गुरु प्रणीत प्रवचन तेथी जे निराधार नही तेने संघ कहिये. ते अथवा प्रथम गणधर उत्पन्न थए जे सिद्ध थया ते तीर्थ सिद्ध; ४ रजोहरणादिरूप व्यवस्थित ठतां जे सिद्ध थया ते स्त्रीलिंग सिद्ध, ५ परिव्राजक संबधि वट्कल कापायादिरूप वेपना धरनार जाव सम्यक्त्वने अंगीकार करी तेहीज समये जो केवल ज्ञान पामी काल करी सिद्ध थाय ते अन्य लिंग सिद्ध कहिये, अन्यथा ते जो पोतानु घणुं आयुष्य जुवे तो ते लिंगनो त्याग करीने साधुलिंगने धारण करे ठे पढी जो सिद्ध थाय तो तेने अन्य लिंग सिद्ध न कहिये ६ स्त्रीलिंग ठतां सिद्ध थया ते स्त्री लिंग सिद्ध ते स्त्री लिंग त्रण प्रकारनो ठे— वेद, शरीर निर्वृत्ति, ने नेपथ्य, तेमां अही मात्र शरीर निर्वृत्तिनु प्रयोजन ठे पण वेद ने नेपथ्ये करी न जाणवुं. केमके, वेद ठतां सिद्धतानो अज्ञाव ठे, तेम नेपथ्यनुं पण अप्रमाण पणुं ठे ते स्त्रीलिंगनेविषे वर्त्तमान ठता जे सिद्ध थया ते स्त्रीलिंग सिद्ध ७ पुरुष शरीर निर्वृत्तिरूपे व्यवस्थित ठता जे सिद्ध थया ते पुरुष लिंग सिद्ध, ८ जे गृहस्थ ठता सिद्ध थया ते गृहलिंग सिद्ध ते मरुदेवी प्रमुख जाणवा. ९ नपुंसक जिणे वर्त्तमान ठतां जे सिद्ध थया ते नपुंसक लिंग सिद्ध, १० तीर्थनो जे अज्ञाव तेने कहिये अतीर्थ तीर्थना अज्ञावे मरुदेवी प्रमुखनीपरें अथवा श्री सुविधि नाथने श्री शांतिनाथने अतरे तीर्थनो व्यवहेद थया पढी पाढी तीर्थनी उत्पत्ति थई नथी तेना अंतराल समयमां जे जाति स्मरणादिके सिद्ध थया ते अतीर्थ सिद्ध, ११ किंचित् वृषणादि कारण अनित्यादि ज्ञावनानो हेतु जाणीने बोधवान थईने जे परमार्थ जाणीने सिद्धताने पाम्या ते प्रत्येकबुद्ध सिद्ध, १२ एक समये एकाकी जे सिद्ध थया ते एक सिद्ध, १३ एक समये जे अनेकनी साथे सिद्ध थया ते अनेक सिद्ध, १४ पोतानी मेलेज तत्वज्ञान पामीने आईकु मारादिनीपरें जे सिद्ध थया ते स्वयंबुद्ध सिद्ध, १५ आचार्यादिकना प्रतिबोधे करी जे बोधने पाम्या थका सिद्ध थया ते बुद्ध बोधित सिद्ध, १६ पूर्वोक्त तीर्थकरत्वादिना विशेषेकरी जेदोलुं प्रतिपादन कथुं, १७ पंदर प्रकार सिद्धातनेविषे कहे ला ठे, पण तीर्थकर सिद्ध अतीर्थकर सिद्धरूप बे जेदनेविषे अथवा तीर्थ सिद्ध ने अतीर्थ सिद्धरूप बे जेदनेविषे बाकीना वधा जेदोनो अंतरज्ञाव थाय ठे त्यारे शेष जेदोलुं उपादान शासारु कथुं तेम न समजवुं केम के, जो पण ए बोलवुं साबु ठे तेम अंतरज्ञाव थाय ठे तो पण विवक्षित बे जेदना उपादान मात्रथी

પ્રરૂપક, પરમ ગુરુ પ્રણીત પ્રવચન તેથી જે નિરાધાર નહીં તેને સંધ કહિયે. તે અથવા પ્રથમ ગણધર વૃત્પત્ર થયે જે સિદ્ધ થયા તે તીર્થ સિદ્ધ, ૪ રજોહરણાદિરૂપ વ્યવસ્થિત ઠતા જે સિદ્ધ થયા તે સ્વલિંગ સિદ્ધ; ૫ પરિવ્રાજક સંબંધિ વલ્કલ કાપાયાદિરૂપ વેપના ધરનાર જાવ સમ્યક્ત્વને અંગીકાર કરી તેહીજ સમયે જો કેવલ જ્ઞાન પામી કાલ કરી સિદ્ધ થાય તે અન્ય લિંગ સિદ્ધ કહિયે, અન્યથા તે જો પોતાનું ઘણું આયુષ્ય જુવે તો તે લિંગનો ત્યાગ કરીને સાધુલિંગને ધારણ કરે છે પઠી જો સિદ્ધ થાય તો તેને અન્ય લિંગ સિદ્ધ ન કહિયે ૬ સ્ત્રીલિંગ ઠતા સિદ્ધ થયા તે સ્ત્રી લિંગ સિદ્ધ તે સ્ત્રી લિંગ ત્રણ પ્રકારનો છે:— વેદ, શરીર નિર્વૃત્તિ, ને નેપથ્ય, તેમાં અહીં માત્ર શરીર નિર્વૃત્તિનું પ્રયોજન છે પણ વેદને નેપથ્યે કરી ન જાણવું. કેમકે, વેદ ઠતાં સિદ્ધતાનો અજાવ છે, તેમ નેપથ્યનું પણ અપ્રમાણ પણું છે. તે સ્ત્રીલિંગનેવિષે વર્તમાન ઠતા જે સિદ્ધ થયા તે સ્ત્રીજિંગ સિદ્ધ ૭ પુરુષ શરીર નિર્વૃત્તિરૂપે વ્યવસ્થિત ઠતાં જે સિદ્ધ થયા તે પુરુષ લિંગ સિદ્ધ. ૮ જે ગૃહસ્થ ઠતાં સિદ્ધ થયા તે ગૃહલિંગ સિદ્ધ તે મરુદેવી પ્રમુખ જાણવા. ૯ નપુસક જિંગે વર્તમાન ઠતાં જે સિદ્ધ થયા તે નપુંસક લિંગ સિદ્ધ, ૧૦ તીર્થનો જે અજાવ તેને કહિયે અતીર્થ તીર્થના અજાવે મરુદેવી પ્રમુખનીપરે અથવા શ્રી સુવિધિ નાથને શ્રી શાંતિનાથને અતરે તીર્થનો વ્યવહેદ થયા પઠી પાઠી તીર્થની ઉત્પત્તિ થઈ નથી તેના અંતરાલ સમયમાં જે જાતિ સ્મરણાદિકે સિદ્ધ થયા તે અતીર્થ સિદ્ધ, ૧૧ કિંચિત્ વૃષ્ણાદિ કારણ અનિત્યાદિ જાવનાનો હેતુ જાણી ને બોધવાન થઈને જે પરમાર્થ જાણીને સિદ્ધતાને પામ્યા તે પ્રત્યેકબુદ્ધ સિદ્ધ, ૧૨ એક સમયે એકાકી જે સિદ્ધ થયા તે એક સિદ્ધ, ૧૩ એક સમયે જે અનેકની સાથે સિદ્ધ થયા તે અનેક સિદ્ધ, ૧૪ પોતાની મેલેજ તત્ત્વજ્ઞાન પામીને આર્દ્રકુમારાદિનીપરે જે સિદ્ધ થયા તે સ્વયંબુદ્ધ સિદ્ધ, ૧૫ આચાર્યાદિકના પ્રતિબોધે કરી જે બોધને પામ્યા થકા સિદ્ધ થયા તે બુદ્ધ બોધિત સિદ્ધ, ૧૬ પૂર્વોક્ત તીર્થકરત્વાદિના વિશેષેકરી જેદોનું પ્રતિપાદન કહ્યું, ૧૭ પદર પ્રકાર સિદ્ધતાનેવિષે કહેલા છે, પણ તીર્થકર સિદ્ધ અતીર્થકર સિદ્ધરૂપ બે જેદનેવિષે અથવા તીર્થ સિદ્ધ ને અતીર્થ સિદ્ધરૂપ બે જેદનેવિષે વાકીના બધા જેદોનો અંતરજાવ થાય છે. ત્યારે શેષ જેદોનું ઉપાદાન શાસત્ર કહ્યું? તેમ ન સમજવું કેમ કે, જો પણ એ બોલવું સાચું છે તેમ અંતરજાવ થાય છે તો પણ વિવક્ષિત બે જેદના ઉપાદાન માત્રથી

अवतरण.— ‘गिहिलिग अन्नलिग स्सलिग सिद्धाण संखाउत्ति’ एट्ठे गृहिलिग तथा अन्यत्रिग अने स्सलिग सिद्धोनी संख्यानो एकावनमो द्वार कहेठे मूल—इह चउरो गिहिलिगे, दसन्नलिगे सयं च अछहिणं, विन्नेयं च सलिगे समयेण सिद्धमाणाण ॥ ४८३ ॥ अर्थ—अही जिनगासने मनुष्य लोकमा गृहस्थलिगि वर्तमान एकज समय उत्कृष्टथी चार सिद्ध थाय ठे तथा तापसादि अन्यलिगे वर्तमान उत्कृष्टथी एक समये दश सिद्ध थायठे तेम यतिलिगे एक समये उत्कृष्टथी एक शोनेआठ सिद्धथाय ॥ ४८३ ॥ ए एकावनमो द्वार पुरो ययो

अवतरण.—सांप्रत ‘वत्तीसाई सिञ्जंति अविरयमिति, वत्तीशादि निरंतर पणे सीज्जतां एक शो ने आठ सीम एक समयथी आठ समय सीज्जतानी संख्यानो वावनमो द्वार कहेठे—मूल—वत्तीसाई सिञ्जंति अविरय जाव अछ अहिय सय, अछ समएहि एके, क्खण जावेक समयंति ॥ ४८३ ॥ वत्तीसा अडयाला, सछी वावत्तरी य बोधवा, चुलसीई ठन्नउई, डुरहिय मणेत्तरसयं च ॥ ४८४ ॥ अर्थ—एकथी लईने वत्तीश पर्यंत सिद्ध थायठे. निरंतर आठ समय सुधी यावत् जाणवुं अही आ परमार्थ ठे—प्रथम समयनेविषे जघन्यथी एक अथवा वे अने उत्कृष्टथी वत्तीश सिद्ध थायठे बीजा समयनेविषे पण जघन्यथी एक अथवा वे अने उत्कृष्टथी वत्तीस मामीने यावत् आठमा समये पण जघन्यथी एक अथवा वे अने उत्कृष्टथी वत्तीश सिद्ध थायठे एम जाणवुं. एनी उपर अवश्य अंतर समयादिके कोई पण सिद्ध थाय नही. तथा पूर्वोक्तरीते तेत्तीश आदिदई अडतालीश पर्यंत निरंतर उत्कर्ष करी सात समय यावत् प्राप्त यता सुधी सिद्ध थायठे एनी उपर नियम करी अंतर समयादिक रहे तथा उंगण पचाश आदि देईने साठ पर्यंत निरंतर सिद्ध थायठे ते उत्कृष्टथी यावत् ठ समय प्राप्त यता सुधी तेनी उपर अवश्य अंतर रहे. तथा एकसठ आदि देईने वोत्तेर सुधी निरंतर सिद्ध थाय ठे ते उत्कृष्टथी पांच समय सुधी त्यार पठी नियमथी अंतर रहे तथा तोत्तेरथी लईने चोखाशी सुधी निरंतर सिद्ध थाय ते उत्कृष्टथी चार समय सुधी. त्यार पठी अवश्य अंतर रहे तथा पच्चाशीथी ते ठनु सुधी निरंतर सिद्ध थाय ठे ते उत्कर्षथी यावत् त्रण समय सुधी. त्यार पठी नियमथी अंतर रहे तथा सत्ताणुथी ते एक शो ने वे सुधी निरंतर सिद्ध थाय ते उत्कर्षथी वे समय सुधी त्यार पठी नियमथी अंतर रहे तथा एक शो ने त्रणथी लईने एक शो ने आठ पर्यंत सिद्ध थाय ठे ते नियमथी एक समय प्राप्त यता सुधी त्यार पठी अवश्य समयादिक अंतर रहेठे. ॥ ४८४ ॥

अवतरण— 'गिहिलिंग अन्नलिंग स्तलिंग सिद्धाण संखाउत्ति' एटले गृहिलिंग तथा अन्यलिंग अने स्तलिंग सिद्धोनी संख्यानो एकावनमो द्वार कहेते मूल— इह चउरो गिहिलिंगे, दसन्नलिंगे सयं च अछहियं, विन्नेयं च सलिंगे समयेण सिद्धमाणाण ॥ ४८१ ॥ अर्थ— अही जिनशासने मनुष्य लोकमा गृहस्थलिंगि वर्त्तमान एकज समय उत्कृष्टथी चार सिद्ध थाय ठे तथा तापसादि अन्यलिंगे वर्त्तमान उत्कृष्टथी एक समये दश सिद्ध थायठे तेम यतिलिंगे एक समये उत्कृष्टथी एक शोनेआठ सिद्धथाय ॥ ४८१ ॥ ए एकावनमो द्वार पुरो अयो.

अवतरण— साप्रत 'वचीसाई सिद्धंति अविरयमिति, बत्रीशादि निरतर पणे सीजता एक शो ने आठ सीम एक समयथी आठ समय सीजतानी संख्यानो बावनमो द्वार कहेते.— मूल.— वचीसाई सिद्धंति अविरय जाव अछ अहिय सयं, अछ समएहि एकेक्षण जावेक समयंति ॥ ४८३ ॥ वचीसा अडयाजा, सछी बावत्तरी य बोधवा, चुलसीई ठन्नउई, डुरहिय मछोत्तरसयं च ॥ ४८४ ॥ अर्थ— एकथी लईने बत्रीश पर्यंत सिद्ध थायठे. निरतर आठ समय सुधी यावत् जाणवु अही आ परमार्थ ठे— प्रथम समयनेविषे जघन्यथी एक अथवा बे अने उत्कृष्टथी बत्रीश सिद्ध थायठे बीजा समयनेविषे पण जघन्यथी एक अथवा बे अने उत्कृष्टथी बत्रीश माहीने यावत् आठमा समये पण जघन्यथी एक अथवा बे अने उत्कृष्टथी बत्रीश सिद्ध थायठे एम जाणवु. एनी उपर अवश्य अंतर समयादिके कोई पण सिद्ध थाय नही तथा पूर्वोक्तीते तेत्रीश आदिदई अडतालीश पर्यंत निरतर उत्कर्ष करी सात समय यावत् प्राप्त यता सुधी सिद्ध थायठे एनी उपर नियम करी अंतर समयादिक रहे तथा उंगण पचाश आदि देईने साठ पर्यंत निरतर सिद्ध थायठे ते उत्कृष्टथी यावत् ठ समय प्राप्त यता सुधी तेनी उपर अवश्य अंतर रहे. तथा एकसठ आदि देईने बीत्तेर सुधी निरतर सिद्ध थाय ठे ते उत्कृष्टथी पाच समय सुधी त्यार पढी नियमथी अंतर रहे तथा तोतेरथी लईने चौत्ताशी सुधी निरंतर सिद्ध थाय ते उत्कृष्टथी चार समय सुधी. त्यार पढी अवश्य अंतर रहे तथा पच्चाशीथी ते ठनु सुधी निरतर सिद्ध थाय ठे ते उत्कर्षथी यावत् त्रण समय सुधी त्यार पढी नियमथी अंतर रहे तथा सताणुथी ते एकशो ने बे सुधी निरतर सिद्ध थाय ते उत्कर्षथी बे समय सुधी त्यार पढी नियमथी अंतर रहे तथा एक शो ने त्रणथी लईने एक शो ने आठ पर्यंत सिद्ध थाय ठे ते नियमथी एक समय प्राप्त यता सुधी त्यार पढी अवश्य समयादिक अंतर रहेते. ॥ ४८४ ॥

शेष जेदोनूं परिज्ञान न थाय माटे विशेष परिज्ञानने अर्थे आ शास्त्रारन प्रयास स फल ठे माटे शेष जेदोनूं उपादान कसु ॥ ४८० ॥ ए उंगण पचाशमो द्वार थयो

अवतरण - हवे 'अवगाहणाय सिद्ध' उक्किष्ठ जहन्न मस्मिमाएयत्ति' एटले उत्कृष्ट-मध्यम ने जघन्य ए त्रण प्रकारनी अवगाहनाएकरी एक समयनेविषे के टला सिद्ध थाय तेनो पचाशमो द्वार कहेवे - मूल - दोबेवुक्कोसाए, चउर जह न्नाइ, मस्मिमाएउ, अन्नहिय सयं खलु, सिक्काइ आगाहणाइ तद्वा ॥ ४८१ ॥ अर्थ - एकज समये उत्कृष्टथी पाच शे धनुष्य प्रमाणना शरीरनी अवगाहना वा ला वे सिद्ध थाय, तथा जघन्यथी एक समयमा वे हाथना शरीरनी अवगाहना वाला चार सिद्ध थायवे, अने ते थकी वचमाना मध्यम अवगाहना वाला तो एक समये एक शे ने आठ सिद्ध थायवे,

आशका - नाजिकुलगरनी पत्नी मरुदेवी ने नाजिराजा ए बन्नेनां शरीरोनु पाच शे पचीश धनुष्यनु प्रत्येक मान ठरशे नही, केमके, जेटलु नाजि राजाना शरीर नु मान ठे तेटलुज मरुदेवीना शरीरनु मान ठे यत - "सधपण संताण उच्चत्तं चेव कुलगरेशि सममिति वचनात्" तेमा मरुदेवी जगवती सिद्ध थया त्यारे उत्कृष्टथी पाच शे धनुष्य अवगाहना केम घटे? अर्थात् न घटे

समाधान - एमा दोष नथी केमके, मरुदेवीना तनुनु प्रमाण नाजिराजाना तनुथी काइक न्यून ठे उच्चम सस्थानवान स्त्री, उच्चम सस्थानवान पुरुषना क रता पोतपोताना कालनी अपेक्षाए किंचित् ओठा प्रमाणवाली थायवे माटे मरुदेवीनी पण पाच शे धनुष्यनी अवगाहना कहेवाथी काई दोष नथी वली ह स्तिना स्कंधनी ऊपर आरूढ ठता सकुचितागी मरुदेवी सिद्ध थया ते कारण माटे शरीर सकोची जावथी अधिक अवगाहनानो सनव होवाने लीधे काई वि रोध नथी अथवा जे उत्कृष्टथी पाच शे धनुष्योनो मान आगमने विषे कसु ठे ते बाहुव्यापेक्षाएकरी जाणनु अन्यथा पाच शे ने पचीश धनु प्रमाण उत्कृष्टाव गाहना ते मरुदेवी माताना कालनेविषे वर्त्तनारा मनुष्यने अजाव करवा योग्य थशे, केमके, मरुदेवीना आ देशातरे नाजिकुलकर तुल्य ठे तड्कत सिद्ध प्राचूत टी काया - मरुदेवीविद्याए सतरेण नाजितुल्लत्ति " सिद्धप्राचूत सूत्रेषुक्त - ' उंगा हणा जहन्ना, रयण डुग अह पुणोइ उक्कोसो, पचेव धणु सयाइ, धणुह पदुचे ण अहिआइ. " एतटीकाव्याख्याच - " पृथक् शब्दो बहुत्ववाची बहुत्व चेह पच विंशति रूप इष्टव्यमिति " ॥ ४८१ ॥ ए पचाशमो द्वार पुरो थयो

अवतरण.— ‘गिहिलिंग अन्नलिंग स्सलिंग सिद्धाण संखाउत्ति’ एटले गृहिलिंग तथा अन्यलिंग अने स्वलिंग सिद्धोनी संख्यानो एकावनमो द्वार कहेहे. मूल — इह चउरो गिहिलिंगे, दसन्नलिंगे सय च अछहिं, विन्नेयं च सलिंगे समयेण सिद्धमाणाण ॥ ४८३ ॥ अर्थ.— अही जिनशासने मनुष्य लोकमां गृहस्थलिंगि वर्तमान एकज समय उत्कृष्टी चार सिद्ध थाय ठे तथा तापसादि अन्यलिंगे वर्तमान उत्कृष्टी एक समये दश सिद्ध थायठे तेम यत्तिलिंगे एक समये उत्कृष्टी एक शोनेआठ सिद्धथाय. ॥ ४८३ ॥ ए एकावनमो द्वार पुरो ययो.

अवतरण.— साप्रत ‘बत्तीसाई सिञ्जति अविरयमिति, बत्तीशादि निरतर पणे सीजतां एक शो ने आठ सीम एक समयथी आठ समय सीजतानी संख्यानो बावनमो द्वार कहेहे.— मूल — बत्तीसाई सिञ्जति अविरय जाव अछ अहिय सय, अछ समएहि एके, क्खण जावेक समयति ॥ ४८३ ॥ बत्तीसा अडयाला, सही बावत्तरी य बोधवा; चुलसीई ठन्नई, डुरहिय मछेत्तरसयं च ॥ ४८४ ॥ अर्थ — एकथी लईने बत्तीश पर्यंत सिद्ध थायठे. निरतर आठ समय सुधी यावत् जाणवुं अही आ परमार्थ ठे — प्रथम समयनेविषे जघन्यथी एक अथवा वे अने उत्कृष्टी बत्तीश सिद्ध थायठे. बीजा समयनेविषे पण जघन्यथी एक अथवा वे अने उत्कृष्टी बत्तीस मानीने यावत् आठमा समये पण जघन्यथी एक अथवा वे अने उत्कृष्टी बत्तीश सिद्ध थायठे एम जाणवु. एनी उपर अवश्य अंतर समयादिके कोई पण सिद्ध थाय नही तथा पूर्वोक्तरिते तेत्तीश आदिदई अडतालीश पर्यंत निरतर उत्कर्ष करी सात समय यावत् प्राप्त थता सुधी सिद्ध थायठे एनी उपर नियम करी अतर समयादिक रहे. तथा उंगण पचाश आदि देईने साठ पर्यंत निरतर सिद्ध थायठे ते उत्कृष्टी यावत् ठ समय प्राप्त थता सुधी तेनी उपर अवश्य अंतर रहे. तथा एकसठ आदि देईने बोत्तेर सुधी निरतर सिद्ध थाय ठे ते उत्कृष्टी पाच समय सुधी त्यार पढी नियमथी अंतर रहे तथा तोतेरथी लईने चोखाशी सुधी निरतर सिद्ध थाय ते उत्कृष्टी चार समय सुधी. त्यार पढी अवश्य अंतर रहे तथा पच्चाशीथी ते ठनु सुधी निरतर सिद्ध थाय ठे ते उत्कर्षथी यावत् त्रण समय सुधी त्यार पढी नियमथी अंतर रहे तथा सताणुथी ते एक शो ने वे सुधी निरतर सिद्ध थाय ते उत्कर्षथी वे समय सुधी त्यार पढी नियमथी अंतर रहे. तथा एक शो ने त्रणथी लईने एक शो ने आठ पर्यंत सिद्ध थाय ठे ते नियमथी एक समय प्राप्त थता सुधी त्यार पढी अवश्य समयादिक अंतर रहे. ॥ ४८४ ॥

હવે આઠ સમય આવેદર્ફ એકેક કાળો સમય અતર પમે તે દેખાહે ઠે મૂલ - અઠ ય સ ત ય ઢય પચ ચેવચત્તારિ તિન્નિ દો એકં, વત્તીસાઢ સુસમયા, નિરતર અંતર ડવરિ ૪૮૦ અર્થ- વત્તીસ સીજે તો આઠ સમય પઢી આતરો, અઢતાલીસ સીજે ત્યાં સાત સમય પઢી આતરો, સાઠ સીજે તે વારે ઠ સમય પઢી આતરો વકતેર સીજે તેવારે પાચ સમય પઢી આતરો, ચોરાંસી સીજે તેવારે ચાર સમય પઢી આતરો પહે ઠનું સીજે તેવારે ત્રણ સમય પઢી આતરો પહે એક સો વે સીજે તેવારે વે સમય પઢી આતરો પહે અને એક શો ને આઠ સીજે તો એક સમય પઢી આતરો પડયા પઢી સીજે પરતુ આંતરો વિના સીજે નહીં એ ૪૮૪-૮૫ એ વે ગાથા તેના અર્થ પ્રમાણે જ જાણવું. ॥ ૪૮૫ ॥ એ વાવનમો દાર

અવતરણ - 'શ્રીવેણ પુવેણ નપુસણ સિદ્ધમાણ પરિસ્સવા મિતિ' એટલે સ્ત્રીવેદ પુરુષવેદ તથા નપુસક વેદના સિદ્ધતા જીવો તેની સંખ્યાનો ત્રેપનમો દાર કહે છે - મૂલ - વીસ હિ ગાઠ પુરિસાણ અઠ સયં એગ સમયડં સિદ્ધે, દસ ચેવ ન પુસા તદ્, ડવરિ સમણ પરિસેહો ॥ ૪૮૬ ॥ અર્થ - એક સમયને વિષે ડક્ક પૈથી વીશ સ્ત્રી સિદ્ધ થાય પુરુષ એક શો ને આઠ સિદ્ધ થાય અને નપુસક દશ સિદ્ધ થાય ડક્ક સંખ્યાની કપર સર્વત્ર પણે એક સમયે સિદ્ધ થવાનો સિદ્ધાંતમાં પ્રતિષેધ છે, એટલે એથી વધારે સિદ્ધ થઈ શકે નહીં ॥ ૪૮૬ ॥

અવતરણ એજ દારને વિષે કઈ ગતિથી આવીને કેટલા જીવો ડક્કપૈથી એક સમયે સિદ્ધ થાય છે ? તે વિશેષે કરી પ્રતિપાદન કરતા ડતાં કહે છે - મૂલ - વીસ નર કપ્પ જોડસ, પચય જવણ વણ દસય તિરિપાણ; ડહીંડ પુરિસા પુણ, દસ દસ સવેવિ કપ્પ વિણા ॥ ૪૮૭ ॥ કપ્પઠ સય પુહ્વો, આઠ પકપ્પ જાંડ ચત્તારિ, રયણાઠસુ તિસુ દસ દસ, ડતરૂણ મણતર સિદ્ધે. ॥ ૪૮૮ ॥ અર્થ - નર કે ૦ મનુષ્યોમાથી સ્ત્રીએ સ્ત્રીપણાનો ત્યાગ કરીને વીજા જવે પાઠા મનુષ્ય ગતિ માં આવીને જે એક સમયને વિષે સિદ્ધ થાય છે તે ડક્ક રીતીએ વીશજ જાણવા. સૌધર્મ તથા ઈશાન દેવલોકની સ્ત્રીઓ સ્વાત્તે તે જવનો ત્યાગ કહ્યા પઢી મનુષ્ય ગતિમાં આવીને એક સમયે વીશ સિદ્ધ થાય છે વેજ કલ્પમા સ્ત્રીંડ ડત્તપ્પ થાય છે માટે કપ્પત્તિ એવી સામાન્યોક્તિ ડતા સૌધર્મ ને ઈશાન લસ્યુ જ્યોતિપીની સ્ત્રીઓ મનુષ્યગતિમાં આવીને એક સમયે વીસ સિદ્ધ થાય છે જુવનપત્ની, દશ નિકાયની તથા વ્યંતરની સ્ત્રીઓ મનુષ્યમાં આવીને પ્રત્યેક પાંચ પાંચ સિદ્ધ થાય છે પચેહિય તિર્યગ્ની સ્ત્રીઓ ત્યા સ્ત્રીલયો નિવર્તન થઈને મનુષ્ય જવમા આવી દશ સિદ્ધ થાય છે એ ડહીંડ એટલે સ્ત્રીંડ કહી હવે પુરિસાણ કે ૦ પુરુષ તે સર્વે કલ્પ શિવાય મનુષ્ય, જ્યો

तिष्क, जवनपति, व्यंतर, तथा तिर्यग्गति लक्ष्ण पांच स्थान संबंधि पुरुषो पुरुष
 त्वथी निवृत्त थई अनंतर मनुष्य जवमा आवी एक समये उत्कर्ष करी प्रत्येक दश
 दश सिद्ध थाय ठे. ए कल्पना देवोचिना कष्टु ॥४८॥पण कल्पथी आवीने केटला
 सिद्ध थाय ठे ते कहे ठे.—कल्पस्थ एटले विमानवासी देवो अनंतर जवनेविषे मनु
 ष्यपणुं पामीने एक समयर्मा उत्कर्षथी एक शो ने आठ सिद्ध थाय ठे तथा पृथ्वी
 कायिक, अपूकायिक, तथा पकप्रजा थकी आवीने प्रत्येक चार सिद्ध थाय ठे;
 रत्नप्रजा, शर्कराप्रजा, बालुकाप्रजा ए त्रण पृथ्वीना आव्या प्रत्येक दश सिद्ध था
 य ठे. भूम प्रजादि त्रण पृथ्वीना आवेला मिद्ध यता नथी वनस्पतिकायथी नि
 वर्त्तन थईने अनंतर मनुष्य जव पामी उत्कर्षे एक समये ठ सिद्ध थाय ठे तेज
 ने वायुकायना अनंतर जवे मनुष्यपणुं प्राप्त थयाथी तथा द्वित्रि अने चतुरिद्वि
 ने जवस्वजावथीज अनंतर जावेकरी सिद्धिनो अजाव ठे तथाचोक्त प्रज्ञापनाया.—
 “अणतरागयाण जंते नेरइया एग समएण तेवइया एग समएण केवइया अंतकि
 रियंकारति गोयमा जहन्नेण एगो वो वा तिन्नि वा उक्कोसेण दस रयणप्पना पुढ
 वि नेरइयावि एव चैव जाव बालुयप्पना पुढवि नेरइया, पंकप्पना पुढवि नेरइया उ
 क्कोसेण चत्तारि असुरकुमारो दस असुरकुमारीउ पंच एव जहा असुरकुमारा सवेदी
 या तहा जाव वणियकुमारा पुढविकाइया ए चत्तारि एव आउकाइयावि वणस्त काइ
 याहुउ पचिदिया तिरिस्क जोणिया दस पचेदिय तिरिस्क जोणणीउवि दस मणुस्सा
 दस मणुस्सीउ वीस बाणमंतरा दस बाणमतरीउय पच जोइसिया दस जोइसि
 णीउ वीस वेमाणिया अठसयं वेमाणीउ वीसमिति” सिद्ध प्राज्ञतनेविषे देव ग
 तिनेविषे अन्यत्र त्रण गतिनेविषे पण दश एम कष्टु ठे “सेसाण गईण दस दस
 गति वचनात्” तत्व तो श्रुत ज्ञानी जाणे अही ठेवाठि पुरुषवेदथी अनंतर
 निवर्त्तिने केटला एक पुरुषो थाय ठे, केटलाएक स्त्रीओ थाय ठे, केटलाएक न
 पुसको थाय ठे. एमज स्त्रीओनापण देवी प्रमुखथी चवीने तेज त्रण जागा जाणवा
 तेम नारक नपुसको चवीने तेज त्रण जागारूपे थाय ठे ए सर्व नव जागानी स
 ख्या थाय ठे तेमां जे देवना पुरुषवेदथी निर्दुत्त थई पुरुष थईने सिद्ध थाय ठे ते एक
 समयनेविषे एक शो ने आठ सिद्ध थाय ठे अने बाकीना आठ जागानेविषे प्र
 त्येक दश दशज सिद्ध थाय ठे. तेज विवरीने कहेठे — देवना पुरुषवेदथी आवी
 पुरुष थईने एक समयनेविषे एक शो ने आठ सिद्ध थाय ठे. अने तेज वेदथी आवी
 स्त्री तथा नपुसक थईने प्रत्येक दश दश सिद्ध थाय ठे तथा देवीना जवथी आवी

પુરુષ થઈને દશ સિન્ધ થાય છે, એમજ સ્ત્રી તથા નપુત્તક પણે થઈને પણ દશ દશ સિન્ધ થાય છે જે વૈમાનિક દેવીઓ થકી, જ્યોતિષ્ક દેવી થકી, તથા માનુષી થકી આવીને વીસ સિન્ધ થાય છે એમ પૂર્વે કહ્યું છે, તે પણ અહીં પુરુષ, સ્ત્રી તથા નપુત્તક પણે પામીને તેના દિક સંયોગેકરી અથવા ત્રિક સંયોગે કરી મલી ઠતાં વીસ સિન્ધ થાય છે પણ કેવલ પુરુષો, અને કેવલ સ્ત્રીઓ અથવા કેવલ નપુત્તક થઈ નેજ વીસ સિન્ધ થતી નથી તથા ચદપિ વીસ સ્ત્રીઓ એક સમયે અહીં મનુષ્યપણે સિન્ધ થાય છે એમ પૂર્વે કહ્યું છે, તત્રાપિ કોઈ પુરુષવેદપણથી કોઈ સ્ત્રીવેદપણથી અને કોઈ નપુત્તકવેદ પણથી આવેલી મલી અહીં સ્ત્રીવેદપણું પામીને વીસ સિન્ધ થાય છે પણ કેવલ પુરુષથકી, કેવલ સ્ત્રીથકી અથવા કેવલ નપુત્તકથકીજ આવેલી વીસ સિન્ધ ન થાય એરીતે એ સર્વે દિશાએ જાગની જાવના કરવી તદુક્તે સિન્ધ પ્રાનૃત સૂત્રે - સેસાઝ અઠ જંગા, દસગં દસગં તુ હોઈ એકેકે, ઇતિ અત્રે કા ઈક વીજુ વિશેષ દર્શાવે છે - જેમ કે, નદનવનનેવિપે એક સમયે ચાર સિન્ધ થાય છે 'નદયો ચત્તારિ' ઇતિ પ્રાનૃત ટીકા વચનાત્ પ્રત્યેક વિજયનેવિપે વીસ સિન્ધ થાય છે "વીજા એગયરે વિજયે" ઇતિ વચનાત્ વલી સદ્દરણે કરી કર્મજૂમિ અકર્મજૂમિ કૂટશિલાદિક સર્વે સ્થાનનેવિપે એક સમયે વત્કર્પે કરી દશ દશ સિન્ધ થાય છે અને પદ્મક વનનેવિપે સદ્દરણથી વે સિન્ધ થાય છે. પદર કર્મજૂમિનેવિપે જન્મ પામેલા એક શો ને આઠ સિન્ધ થાય છે યદુક સિન્ધ પ્રાનૃત સૂત્રે - "સંક સ્માએ દસગં, વોચેવ હવતિ પદ્મગવણમિ, સમયેણ ય અઠસતયં, પન્નરસસુ કમ્મ જૂમીસુ" તથા વત્સર્પિણી તથા અવસર્પિણી એ પ્રત્યેકના ત્રીજા તથા ચોથા આ રાનેવિપે એક સમયે એક શો ને આઠ સિન્ધ થાય છે અવસર્પિણીના પાંચમા આરા નેવિપે એક સમયે વીસ સિન્ધ થાય છે વાકીના પ્રત્યેક વત્સર્પિણી તથા અવસર્પિણીના સર્વે આરાનેવિપે એક સમયે દશ દશ સિન્ધ થાય છે. વત્કંચ સિન્ધ પ્રાનૃત સૂત્રે - વત્સર્પિણિ વત્સર્પિણિ, તસ્ય ચઠ્ઠય સમાસુ અઠસતયં, પચમિયાએ વીસ, દસગં દ સગ ચ સેસાસુ." અહીં પાંચમો આરો અવસર્પિણિ સબધી જાણવો, પણ વત્સર્પિણી નો ન જાણવો કેમકે, તે કાલનેવિપે તીર્થનો અજાવ છે ॥ ૪૮૬ ॥ એત્રેપનમો દાર અવતરણ - હવે 'સિન્ધાણ સઘણતિ' એટલે સિન્ધોના સસ્થાનોનો ચોપનમો દાર કહે છે - વીહ વા હસ્સવા, જ સઘણં તુ આસિ પુવ્વ જવે, તત્તો તિજાગહીણા સિન્ધાણોગાહણા જણિયા ॥ ૪૮૭ ॥ અર્થ - વીર્ધ પ્રમાણ પાંચ શૈં ધનુષ્યોતું હ સ પ્રમાણ વે હાથતુ તથા મધ્યમ પ્રમાણ વિચિત્ર હોય છે તેમા જેટલું ચરમ સમ

યનેવિપે સંસ્થાન હોય તે સંસ્થાનથી ત્રીજા નાગે હીન એટલે વદન તથા ઉદર પ્રમુખ ત્રિશ્વે પૂરાઈ ગયાથી ત્રીજો નાગ હીન સિદ્ધની અવગાહના થાયઁ તે પોતાની અવસ્થાનેવિપે જાણવી, એમ તીર્થકરો તથા ગણધરોએ કહ્યું છે. ॥ ૪૮૯ ॥

એજ સ્પષ્ટ પણે દર્શાવે છે:- મૂલ - જ સંગણ તુ હં, નવંચ યં તસ્ત ચરમ સમયંમિ, આસીય પૃ સઘણ, તં સંગણ તદ્દિં તસ્ત. ॥ ૪૯૦ ॥ અર્થ.- જે સંસ્થાન આ મનુષ્ય નવનેવિપે હોય તેજ વશવર્તિતં નવ શરીર અથવા સત્તારનો ત્યાગ કરતાં અથવા કાચયોગ મૂકતાં ચરમસમયે સૂક્ષ્મક્રિયા પ્રતિપત્તિ ધ્યાન ના વલે કરી વદન તથા ઉદરાદિ રધને પૂછાથી ત્રીજે નાગ હીન પ્રદેશ ધન થાય છે. તેજ પ્રવેશધન મૂલ પ્રમાણની અપેક્ષાએ ત્રીજે નાગ હીન સંસ્થાન કહેવાય છે તે લોકાગ્રસ્થિત સિદ્ધનું જાણવું પણ બીજાનું નહીં ॥ ૪૯૦ ॥

તે અવસ્થાન એક આકારેજ થાય છે અથવા અન્ય આકારે પણ થાયઁ? તે કહેઁ.- મૂલ.- ડચાણડય પાસ, જ ડ ય ણિયડ નિસન્નડ ચેવ, જો જહ કરેડ કાલ; સો તહ ડવવક્ષણે સિદ્ધો. ॥ ૪૯૧ ॥ અર્થ.- ડચાન એટલે ચીતું સૂતા, ડજનું સૂતા, પાસુંવાલી સૂતા ડના ડતાં અથવા ડેઠા ડતા, અધિક છુ કહેવું પણ જે મનુષ્ય નવમા જેવા પ્રકારે અવસ્થિત ડતાં કાલ કરે તે તેવાજ પ્રકારે કરી સિદ્ધ થાય છે ॥ ૪૯૧ ॥ એ ચોપનમો દાર પૂરો થયો.

અવતરણ - હવે 'અવધિ અજ્ઞાણ સિદ્ધાણમિતિ' એટલે સિદ્ધને રહેવાના સ્થાનનો પચાવનમો દાર કહેઁ.- મૂલ.- ઈસિપ્પાપ્પારાણ, ડવરિં સ્વલ્લુ જોયણસ્સ જો કોસો, કોસસ્સ ય ડપ્પારા, સિદ્ધાણોગાહણા નણિયા. ॥ ૪૯૨ ॥ અર્થ - સર્વાર્થ સિદ્ધ વિમાનની ડપર બાર યોજન ડચા જતા પિસાલીશ લાસ યોજન વિષ્કંચ વૃત્તવાલી, એટલાજ આયામ યુક્ત છે, તેમાંના બે પણ વિચાલે કમાહ પ્રમાણે આયામ વિષ્કંચ અષ્ટ યોજન પ્રમાણ ક્ષેત્રે અષ્ટ યોજન બાહુલ્ય છે તદનંતર એકેક પ્રદેશ હાળી કરતા અંતનેવિપે મહ્નિકાના પાલથી પણ પાતલી અંગુલા સંખ્યેય નાગ માત્ર બાહુલ્ય છે સર્વ શ્વેતવર્ણ એટલે નિર્મલ સ્ફટિકના જેવી છે કધાહેલા ડત્ર અથવા ધૃતથી નરેલા વાટકાના આકારે એવી ઈપત્ પ્રાગ્જારા નામની સિદ્ધ શિલા જાણવી અહીં કેટલાએક કહેઁ કે, સર્વાર્થ સિદ્ધની ડપર બાર યોજન ડપરાત પ્રાગ્જારાની ડપર એક યોજન ગયા પછી લોકાત છે. તે યોજનના ડપરલા કોશ એટલે ચોથા ગબ્બુતિના અથવા કોશના સર્વોપરના ડઠા નાગનેવિપે ત્રણ શ્વેતેત્રીશ ધનુષ્યોને વત્રીસ અગુલ જેટલી જગ્યામા સિદ્ધની અવગાહના છે. ડસ્કર્પથી એટલોજ

સિદ્ધાવાહનાનો જાવ શ્રી વીતરાગેકહ્યો છે યદ્ગ્રં॥ તિન્નિસયા તેતીસા ધનુત્તિનાગીય
કોસ ઠપ્પાગો ; જપરમો ગાહોયં, તો કોસસ્ત ઠપ્પાગ ॥૪૯૧॥ મૂલ.— અલોપ પહિયા
સિદ્ધાલોયગે ય પડ્ધિયા, સ્હ વોર્દિં ચડ્તાણ, તદ્ધ ગતૂણ સિન્નઈ ॥૪૯૨॥ અર્થ—અહી
સત્તમી તૃતીયાર્થે અલોકનેવિપે કેવલ આકાશસ્તિકાય છે પણ ધર્માસ્તિકાયાદિના
અજાવ થકી સિદ્ધ પ્રતિહ્વાણા થકાં પચાસ્તિકાયાત્મક લોકના અર્થે ઇટલે મૂર્દ્ધનિ
નેવિપે પ્રતિષ્ઠિત ઇટલે અપુનર્ગતિએ અવસ્થિત થયા છે તથા આ મનુષ્ય ક્ષેત્રનેવિપે
શરીરનો ત્યાગ કરીને લોકના અર્થે સમયાતરે પ્રવેશાતરને ન સ્પર્શતા ત્યા પ્રાસ
ર્થેને સિદ્ધ થાય છે ઇટલે નિષ્ઠિતાર્થે થાય છે ॥૪૯૩॥ એ પચાવનમો દારપૂરો થયો

અવતરણ — સપ્રતિ ‘અવગાહણાય તેસિ, ડક્કોસત્તિ’— સિદ્ધની ડત્કુટ્ટી અવ
ગાહના વેહના માનનો ઠપ્પન્નમો દાર કહેહે — મૂલ — તિન્નિ સયા તેતીસા, ધનુ
ત્તિનાગો ય હોઈ વોધવો, એસા સ્વલુ સિદ્ધાણ, ડક્કોસોગાહણા જણિયા ॥૪૯૪॥
અર્થ— સિદ્ધોની ડત્કુટ્ટ અવગાહના ત્રણ શ્રે તેત્રીશ ધનુષ્ય તથા એક ધનુષ્યના
ત્રીજા નાગ જેટલી જાણવી તે આ પ્રમાણે — સિદ્ધિ ગમન યોગ્ય ડત્કુટ્ટ અવ
ગાહના પાચ શ્રે ધનુષ્યરૂપ છે તેનો ત્રીજો નાગ એક શ્રે ઠાસવ ધનુષ્ય ને ચો
સઠ આગલી તે સિદ્ધિ ગમનકાલે વદન તથા ડઢરાદિ વિવરણો પૂરાયાથી સ
કુચિત થઈ જતા તે પાચ શ્રે ધનુષ્યોમાંથી ઓઠા કરાથી વાકીની ડત્કુટ્ટ સિદ્ધા
વગાહના જાણવી અને જે સવા પાચશ્રે ધનુષ્યોની ડત્કુટ્ટથી અવગાહનાનું માન
સિદ્ધિગમન યોગ્ય મરુદેવી પ્રમુખલુ ક્યાક સજલાય છે, તે વેશાતરેકરી જાણી
લેતુ ॥ ૪૯૪ ॥ એ ઠપ્પન્નમો દાર પૂરો થયો ॥

અવતરણ — હવે ‘મક્ષિમ સિદ્ધોગોહણત્તિ’ ઇટલે મથ્યમ- સિદ્ધાવગાહનાનો
સત્તાવનમો દાર કહેહે — મૂલ — ચત્તારિથ રયણીંડ, રયણિ તિનાગૂણિયા ય વો
ધવા, એસા સ્વલુ સિદ્ધાણ, મક્ષિમ ડંગાહણા જણિયા ॥ ૪૯૫ ॥ અર્થ — ચાર
હાથ ઉપર એક હાથ ત્રીજે નાગે ઓઠો કરિયે ઇટલી સિદ્ધોની મથ્યમ અવગાહ
ના જાણવી શ્રી મહાવીર જગવાનના શરીરનુ માન સાત હાથનું હતુ તેણે સિ
દ્ધાવસ્થાનેવિપે રધપૂછાથી વે હાથ ને આઠ આગલા જેટલો નાગ સકુચાઈ ગયા
થી વાકી ચાર હાથ ને શોલ આગલા મથ્યમાવગાહના જાણવી ડપલકૂણથી ડ
ત્કુટ્ટ સિદ્ધાવગાહનાથી નીચે અને જધન્યથી કપર એ સર્વ મથ્યમાવગાહના થાય છે
આશા — જધન્ય પદે સાત હાથ ડચા ને આગમનેવિપે સિદ્ધિ કહી છે તેથી
એ અવગાહના જધન્યથી કહેવાય તેને મથ્યમ કેમ કહી !

સમાધાન.— તે અયુક્ત છે કેમકે, તેને વસ્તુતત્ત્વનું અપરિજ્ઞાન છે માટે સામાન્ય કેવલીને તો હીન પ્રમાણ પણ થાય છે, આ અવગાહના માનને વિષે સામાન્ય સિદ્ધાન્તી અપેક્ષા કરી હીનતા કહી છે અને તીર્થંકરની અપેક્ષા જઘન્ય પદે તેમ પણ કહ્યું છે. માટે એમાં કાંઈ દોષ નથી ॥ ૪૯૫ ॥ એ સતાવનમો દાર પૂરો થયો

અવતરણ.— હવે ‘જહન્ન સિદ્ધાવગાહનતિ’ એટલે જઘન્યથી સિદ્ધાવગાહનો અતાવનમો દાર કહે છે.— મૂલ.— એમાં ય હોય રચણી, અઘેવય અંગુલાઈ સાહીયા, એમાં સિદ્ધાવગાહ, જહન્ન અંગાહણા નિણયા. ॥ ૪૯૬ ॥ અર્થ.— એક હાથને આઠ આંગળની જઘન્યથી સિદ્ધાવગાહના તીર્થંકર તથા ગણધરો કહી છે તે આમ — સિદ્ધિ ગમનયોગ્યને જઘન્ય અવગાહના બે હાથ પ્રમાણ હોય છે. તેમાં રથ પૂરણ થતા ત્રીજા નાગના શોભ આંગળ વાદ કરતા એક હાથ ને આઠ આંગળની જઘન્યથી અવગાહના થાય છે એવી બે હાથની અવગાહના કૂર્મીપુત્રની જાણવી, અથવા સાત હાથ કુંચુ શરીર ઠતા પણ યંત્રપીલનાદિકે કરી સર્વર્થિત શરીરની બે હાથની અવગાહના થાય છે. ॥ ૪૯૬ ॥ એ અતાવનમો દાર પૂરો થયો ॥

અવતરણ.— હવે ‘સાસય જિણ પડિમા નામતિ’ એટલે શાશ્વત જિન પ્રતિમા આમત્રણ પૂર્વક આશિપાનો ઝંગણસાતમો દાર કહે છે.— મૂલ.— સિરિ વસહસેણ પહુવા, રિ સેણ સિરિ વદમાણ જિણનાહ, ચદાણણ જિણ સઘે, વિ નવહર હોહ મહ તુપ્પે ॥ ૪૯૭ ॥ અર્થ — શ્રી વૃષ્ણસેન એટલે રૂપજ્ઞાનન, પ્રજ્ઞ વારિપેણ, શ્રી વર્ધમાન જિનનાથ, તથા શ્રી ચંદાનન જિન એ સર્વ તમે મને સસારના નિર્નાશક અથવા નવહર થાઓ. ॥ ૪૯૭ ॥ એ ઝંગણસાતમો દાર પૂરો થયો

અવતરણ — હવે ‘જિનકપ્પિ વપગરણ સંલ્લતિ’ એટલે જિનકટપીના વપકરણની સંસ્થાનો સાતમો દાર કહે છે.— મૂલ.— પત્ત પત્તાવંયો, પાયઠ્ઠવણ ચ પાયકે સરિયા, પહલાઈ રચણ, ચ ગોહ્મઠ પાયનિહ્મોગો ॥ ૪૯૮ ॥ તિન્નેવ ય પહાગા, રચદરણ ચેવ હોઈ મુહપત્તી, એસો હુવાલસ વિહો, ઝવહી જિણકપ્પિયાણં તુ ॥ ૪૯૯ ॥ અર્થ — જેથી વ્રતીની વપક્રિયા થાય છે તેને વપકરણ કહે છે. તે વપક્રિયા બે પ્રકારનો છે એક ઔધિક ને વીજો ઔપગ્રહિક તેમાં ઝંઘ એટલે પ્રવાહ, તે સામાન્ય પણે સદા થાય છે એટલે તે પરપરા પ્રવાહે કરીને સાધુને ગ્રહણ થાય છે તે ઔધિક, અને વપસમીપે સયમના વપક્રિયાને પ્રથમે જે વસ્તુને ગ્રહણ કરતું તે વપગ્રહ જાણવું જે પ્રયોજન સહિત હોય તે વપગ્રહિક, એટલે કારણ પડતું ઠતા સ્વપ્નમાત્રને અર્થ જે ગ્રહણ થાય છે તે વપગ્રહિક જાણવો, પણ જે નિત્ય હોય

પકરણ તો પાણિપાત્ર તથા પ્રાવરણવર્જિત જિનકલ્પિક પણ ધારણ કરેલે. તેને વિપેજ એક કપડો યુક્ત થયાથી પૂર્વોક્ત ત્રિવિધ ઉપધિ થાયલે તેમજ બે કપડાં મલી ચતુર્વિધ થાય, ત્રણ કલ્પ સહિત પંચવિધ થાય, તથા પૂર્વોક્ત દિવિધ, ત્રિવિધ, ચતુર્વિધ, પંચવિધ ઉપધિ, સાત પ્રકારના પાત્ર નિર્યોગ સહિત ઠતાં યથા ક્રમે નવવિધ, દશવિધ, એકાદશવિધ તથા દ્વાદશવિધ થાયલે તત્ર રજોહરણ મુલ પોતિકા, અને સપ્તવિધ પાત્રનિર્યોગ સહિત નવવિધ ઉપધિ અપ્રાવરણ પાત્ર નોજીને જાણવો વાકીના દશવિધ, એકાદશવિધ, તથા દ્વાદશવિધ પાત્રખાજી સપ્રાવરણને જાણવો ॥ ૫૦૨ ॥ ૫૦૩ ॥

અવતરણ - હવે સૂત્રકારજ અપ્રાવરણના ઉપકરણોની સંખ્યા કહેલે - મૂલ - અહવા ડુગં ચ નવગં, ડગરણે હુંતિ હુન્નિવ વિગપ્પા, પાવરણ વક્કિયાણ, વિસુ ૬ જિણકલ્પિયાણ તુ. ॥ ૫૦૪ ॥ અર્થ - પૂર્વે સામાન્યે કરી જિનકલ્પિક ઉપધિ ના આઠ જેદોતું પ્રતિપાદન કહ્યું. અથવા દિક નવકં એટલે એ જેદ જેદ છે. તત્ર દિક તે જે પાત્રે જમે નહી તે રજોહરણ તથા મુલપોતિકારૂપ, અને નવકં તે જે પાત્રે જમતો હોય તેને રજોહરણ મુલપોતિકા તથા સપ્તવિધ પાત્રનિર્યોગ લક્ષણ જાણવું. એવું જે પ્રાવરણ એટલે કપડા વર્જિત છે તે સ્વપોપધિપણેકરી વિશ્વ ૬ જિનકલ્પિક કહેવાય છે. એઓનાજ દિક તથા નવ લક્ષણવાલા જે જેદ કહ્યા. અને કપડા રાખનાર અવિશ્વ ૬ જિનકલ્પિકના તો ૧૦-૧૧-૧૨ એ જેદ જાણવા.

અવતરણ - એ કારણ માટે જિન કલ્પ પડિવજણ દારની તુલના કહે છે - મૂલ - તવેણય સુત્તેણય, એત્તેણ વલેણ ય, તુલણા પંચહા વુત્તા જિણકલ્પં પવ ક્કલ્લ ॥ ૫૦૫ ॥ અર્થ - જેણેકરી આત્માનું તોલન એટલે પરીક્ષા થાય છે, તેને તુલના કહિયે. અર્થાત્ આત્માને જિનકલ્પાંગી કરણ પ્રતિ પરિક્ષણ કરવું તે પાંચ પ્રકારની કહીલે, તે કહે છે:- પ્રથમ તવેણ કે ૦ તપે કરી એટલે ચતુર્થ પદ્ય અષ્ટમ્યાદિ ઠ માસ સુધીનો તપ, તેના અન્યાસે કરી આત્માને જાવવું, જ્યારે એવા તપ કરવાથી પ્રથમ વાધ ન થાય ત્યારે તે જિનકલ્પ પડિવજે; અન્યથા નહી, એ જાવ વીજો સુત્તેણ કે ૦ સૂત્રેકરી એટલે પૂર્વાદિલક્ષણ શ્રુતનો એવો અન્યાસ કરે કે જેથી પશ્ચાત્તુપ્પર્યાદિ ક્રમે કરી તેનું પરાવર્તન કરવાને શક્તિમાન થાય. ત્રીજો સત્તેણ કે ૦ સત્ત્વે કરી એટલે માનસિક અવદંત્ર લક્ષણે કરી આત્માને એ પ્રકારે તોલન કરે કે જેમ શૂન્યગૃહ તથા સ્મશાનાદિ જયને ઉત્પન્ન કરનારા સ્થાનોનેવિષે કાયોત્સર્ગાદિ ગૃહણ સમયે નિર્ગળ ડુગંપસર્ગ પરિસદાદિકે કરી હોનાયમાન થાય નહી. ચોથું એ

गतेण के० एकत्वे करी एटले एक पणे आत्माने जावबु एकाकी विचरबु, ज्वारे पोतानी ख्याति तेनो बोध करी न शके एटले ए क्या विचरे ठे एवो पण कोड जाणी शके नही एवी शक्ति थाय ल्यारे जिन कटप अंगीकार कराय ठे अन्यथा नही अने पाचमो बलेणय के० बलेकरी एटले एक अगुष्टादिके करी स्थित स्थाई ना व करी कना रहेबु, ए शरीरेकरी, तथा, बीजो धृतिरूप, एटले मनेकरी स्थित यईने आत्मानी परीक्षा करवी ए प्रकारे पाच जेदेकरी तुलना जाणवी ए तथा पठी जिनकटपनी प्रतिपत्ति करवायोग्य थाय ठे ॥ ५०५ ॥ ए साठमो द्वार पूरो थयो.

अवतरण - हवे 'अविर कप्पोपकरणे इति' एटले स्थविर कटपना उपकरण नो एकसठमो द्वार कहे ठे - मूल - एए चैव डुवालस, मत्तग अश्रेग चोलपट्टो उ, एसो चउदसतूवो, उवही पुण थेरकप्पस्स ॥ ५०६ ॥ अर्थ - पूर्वे कहेला जिनकटपिक सबधो पात्रकादि मुखवस्त्रिका पर्यंत वार प्रकारना उपधि थकी अतिरिक्त एक मात्रक ने बीजो चोलपट्ट ए वे लीधायी चतुर्दश उपधि स्थविर कटपी विषयकने थाय ठे गणना प्रमाणे करी एम जाणबु, तेमा प्रथम पात्रकतुं प्रमाण कहे ठे - मूल - तिन्नि बिह्वी चउर, गुल च जाणस्स मज्झिम पमाण, एत्तो हीण जहन्नं, अश्रेगयर तु उक्कोस ॥ ५०७ ॥ अर्थ - त्रण वेत ने चार आगल जेटला परिधिवालु जे जाणस्स के० पात्र होय ते मध्यम प्रमाणतुं कहेवाय ठे ए टले वर्तुल आकारने विड रहित, स्निग्ध वर्णोपेत, एबु पात्र परिधियुक्त जाणबु एत्तो के० एवा मध्यम प्रमाणवाला पात्रथी हीण के० न्यून वे अथवा एक वेत प्रमाण वालु प्रमुख पात्र होय ते जघन्य कहेवाय, अने एउंथी अश्रेग के० अतिरिक्त एटले मध्यम प्रमाणथी अधिक होय ते उत्कृष्ट प्रमाणवालु जाणबु ॥ ५०७ ॥ हवे पात्रबधुं प्रमाण कहे ठे - मूल - पत्ताबंधपमाण, जाणपमाणेण होइ कायव, जह गतिमि कयमि, कोणा चउरगुला हुंति ॥ ५०८ ॥ अर्थ - पात्रना बंधुं प्रमाण ते जाणपमाणेण के० जाजनने प्रमाणे करी थाय ठे जो मध्यम पात्रनो बंध करवो होय तो बंधक पण तेज प्रमाणे करबु जघन्य थी करबु होय तो तेपण ते प्रमाणे करबु अने उत्कृष्ट करबु होय तो तेपण ते प्रमाणे मोटु करबु. ऊपर गाठवाल्या उपरांत चार आगला जेटलु वस्त्र वधारे रहे एबु करबु ॥ ५०८ ॥ हवे पात्रनुं स्थापनक, गोष्ठक तथा पात्रप्रत्युपेक्षक ए टले पडिलेहिणी ए त्रणेनुं प्रमाण कहे ठे - मूल - पत्तग उवणोय तद्वा गोष्ठग यपायपमिलेहण चैव; तिहहपिउप्पमाण, बिह्वि चउरगुलंचैव ॥ ५०९ ॥

अर्थ:- पात्रक स्थापन, गोष्ठक, तथा पात्र प्रतिलेखनी ए त्रणुं प्रमाण एक वेतने चार अंगुल एटले शोल आगलानो ठे एम जाणवुं. एतु प्रयोजन कहे ठे:- पात्रवय तथा पात्र स्थापने करी रज प्रमुखथी रक्षण करवु, गोष्ठकथी नोजन वस्त्र तथा पटलादिनुं प्रमार्जन करवु केसरिकाए करी पात्रप्रमार्जन करवु उक्त. च.- “रयमाइ रक्षणठा, पत्ताबंधो य पायववण च, होइ पमङ्कणहेवं, केसरिया इड नायवा” ॥ ५०९ ॥ हवे पटलोनु प्रमाण कहे ठे.- मूल - अड्डाइका हडा, दीहा वत्तोत अंगुले रुंदा, बीय पडिगाहाउ, मसररीराउ य निष्पन्न ॥ ५१० ॥ अर्थ - अही अडी हाथ दीर्घ एटले लावी अने ठंत्रीश आगल एटले एक हाथने बार आगलनी रुंदी ए प्रमाणे विस्तीर्ण पटलो होय ठे - अथवा बीजुं प्रमाण आवी रोते ठे - पतङ्गह एटले पात्राथी ने स्वशरीरथी निष्पन्न एनो छु अर्थ - महोटे पात्रके ने महोटे शरीरे, तथा लघुतर पात्रके ने कश शरीरे पटलो पण तदनुसारे करवा ॥ ५१० ॥ ते पटलोनुं स्वरूप तथा प्रयोजन देखाडे ठे.- मूल - “कयलीगप्रदलसमा, पडला उक्किष्ठ मक्षिम जहन्ना, गिम्हे हेमंतमिय वासासु य पाणिरकका ॥ ५११ ॥ अर्थ - कदली गर्भदल समान महा उज्ज्वल सुकोमल, बारीक तथा मलेला तारवाला घाटा होवा जोये ते शयना करेला पटल उत्कृष्ट मध्यम ने जघन्य ए त्रण जेदेकरी निन्न निन्न थाय ठे ग्रीष्म एटले उष्ण काले, हेमत एटले शीतकाले, अने वर्षाकाले प्रत्येकनेविपे त्रण प्रकारना जाणवा ते शास्त्राकराय ठे ए विपे आम कह्यु ठे - कथाडा पात्रानेविपे सपातिम जीव पडे ठे जेम के, पवनेकरी कपित थएला वृद्धो प्रमुखना पत्र पुष्प फल, सचित्त रज सलिलादिक, व्योमवर्ति विहंगमना पुरीष व्यत्याहत पाशु प्रकारादिक आवी पडे ठे ते माटे तेना सरक्षणने अर्थे पटलोने धारण कराय ठे तथा निहाने सारु च्रमण करनारा साधुनेपण कदाचित वेदोदयनो सजव ठे माटे तेनुं विकुर्वेण थयाथी लिंगने ढाकवाने अर्थे स्थगन कराय ठे ॥ ५११ ॥ हवे- एनीज उत्कृष्ट मध्यम तथा जघन्य करी ग्रीष्मादिकनविपे सख्या कहे ठे.- मूल.- तिन्नि चउ पच गिम्हे, चउरो पच षडंग च हेमत, पंच षडसत्त वासासु हुति घण, मसिण रुवाते ॥ ५१२ ॥ अर्थ - ग्रीष्मनेविपे उत्कृष्टथी शोनावाला होय एवा त्रण रेखायठे केम के कालना अतिरूढ पणाने लीये सचित्त पृथ्वी रज प्रमुखनी परिणति ए तेथी जेदाय नही माटे अने मध्यमथी वणी शोनावाला पण नही ने अशोजन पण नही एवा चार राखवा जघन्यथी महा जीर्ण प्राय अत्यंत अशोजन थाय तो पाच राखवा

एयी घणा कार्य सरे इहा उत्कृष्ट मध्यम ने जघन्य जे कह्यु ते शोनानी अपेक्षाये जाणवुं हवे हेमत क्तु एटले शीतकालनेविपे उत्कृष्ट चार राखवा, केमके, कालना स्निग्धपणाना सघटने लीधे पटला जेदायानो सजव ठे ते माटे अधिक कहिये ते मज उत्कृष्ट शोनावाला चार, मध्यम पांच, तथा जघन्य शोनावाला ठ जाणवां तथा वर्षाक्तुनेविपे अत्यंत स्निग्धपण होय ठे माटे अतिघणे काले पटला जेदाय ठे माटे ते उत्कृष्ट पांच, मध्यम ठ, अने जघन्य सात जाणवा ते पटलो घन को मलादिरूप करिये जेना ढाकवायी सूर्य न देखाय ॥ ५१२ ॥

हवे रजस्वाणुं प्रमाण कहेठे - मूल - माण तु रयत्ताणे, नाण पमाणेण होइ निष्पन्नं, पायाहिएण करतं, मझे चउरगुल कमइ ॥ ५१३ ॥ रजस्वाणुनु प्रमाण नाजन एटले पात्रना प्रमाणे करी थायठे ते आवीरीते जाणवुं तिर्यक् प्रदक्षिणा क्रमेकरी नाजननु वेष्टन यता नाजनना मध्य जागे जेम चार आंगल रजस्वाणना अनुक्रमे सर्व ठेडा वधे ते प्रकारे रजस्वाण ते जोली करवी एतुं प्रयोजन - मूपक नक्षत्र, रेणु पतन, वर्षादिनु उदक पडवु, अने सचित्त पृथ्वीका यावि घात न थाय माटे राखवा उक्त - 'मूसग रय उक्कोरे, वासासिद्धार पयर रक्कहा, कोति गुण रयत्ताणे, एव नणियं जिणिदेहि' ॥ ५१३ ॥

हवे कटप के० पडेडीनुं प्रमाण कहेठे - मूल - कप्पा आयपमाणे, अद्वाइज्जा य विड्डा हठा, दोचेव सुत्तिआयो, उन्निय तइयो मुणेयवो ॥ ५१४ ॥ अर्थ - कपडु पोताना शरीरना प्रमाणे एटले साडात्रण हाय दीर्घ एटले लावु, अने अडी हाथ पडोवु कहेलु ठे. एवां वे सूत्रना करेला अने एक जननु करेनुं मली त्रण जाणवा ॥ ५१४ ॥

हवे रजोहरणनु प्रमाण कहेठे - मूल - वत्तीसंगुल दाह, चउवीस अंगुलाइ दमेसु, अछंगुला दसाठ, एगयर हीण महिय वा ॥ ५१५ ॥ अर्थ - सामान्यपणे रजोहरण वत्तीश आंगल दीर्घ के० लावु करवु तेमा चोवीस आंगलनी दांभी करवी अने आठ आंगलनी दशिका करवी अथवा एक आंगल अधिक अथवा न्यून सुधी करवु एनो अर्थ छु ? के कोई दम हीन होय तो दशिका अधिक प्रमाण वाली ने कोई दशिका हीन होय तो दम अधिक प्रमाणवालो करवो मली वत्तीश आंगलानु प्रमाण करवु ॥ ५१५ ॥

हवे मुख वस्त्रिकानु प्रमाण कहेठे - मूल - चउरगुल बिहड्डी, एयं मुहणत गस्स उ माण, बीठ विय आएसो, मुहणमाणेण निष्पन्न ॥ ५१६ ॥ अर्थ - एक वेत ने

चार आंगल चतुरस्र मुखवस्त्रिका एटले मुखपोत्तिका अथवा मुखानंतकनुं प्रमाण जाणवु द्वितीय आदेश मतांतरे मुखानतक मुख प्रमाणे निष्पन्न एटले बनाववु एविपे आम कहेवाय ते -- वसति प्रमार्जनार एटले पोमाल पुजता साधु नाशिका तथा मुखमां रज प्रवेश रक्षणाने अर्थे अने उच्चार जूमिनेविपे नाशिकार्श दोषना परिहारने अर्थे जेटलाथी मुख ढकाय एवी वस्त्रिकानी त्रिकोणकरीने गलाना पाठला शरल जागमा जेवी रीते गाठ देवाई शकाय तेटला प्रमाणनी मुखवस्त्रिका राखे ॥५१६॥

हवे मात्रक प्रमाण कहेवे -- मूल -- जो मागहउं पडो, सवि सेसयर तु मत्त गयमाण, दोसुवि दवग्गहण, वासा वासेहि अहिगारो ॥ ५१७ ॥ जे मागधो ए टले जे मगध देश उद्भव प्रस्थ 'दो असईं पसई, दोपसईयो य सेइया होई; चउ सेइयाइ कुमउं, चउ कुमहो मागहो पडो' ॥५१८॥ एनो नाव -- असई के० मूठ, बे मूठनी एक पसई कहिये, बे पसई एक सेई थाय, एवी चार सेई एक कुमो थाय, अने एवा चार कुमाए एक मगध देशनो पाथो थाय ते एवा क्रमेकरी निष्पन्न पाथो तेना मानथी वली विशेषतर एटले अधिकतर मात्रक प्रमाण थायते तेतुं प्रयो जन छु ते कहेवे. -- वर्षा अने अवर्षा ते ऋतुबंधकाल ए बे कालनेविपे गुरुगलानादि प्रायोग्य ड्यनुं गृहण करियें, इहा ए नाव के जे क्षेत्रनेविपे गुरु ग्लान प्राहुणादिने योग्य ड्यनो अवश्य लान थतो होय त्या वैयावृत्त्यकर ते मात्रकनेविपे ते संघाटक प्रायोग्य ड्य गृहण करे, अने ज्या तेना प्रायोग्य ड्यनो ध्रुव लान न होय त्यां सर्व संघाटक मात्रकनेविपे गुरु प्रायोग्य ड्य गृहण करे, केमके, एवु न जणाय के, कोइने काई नावशे? कोइने छु नावशे? तथा जे क्षेत्रे जे ते काले स्वनावेज नक्त पान संपजे ते त्या प्रथम मात्रकनेविपे गृहण करवु, पठी शोधन करीने नक्त पान इतर ठामनेविपे प्रक्षेपन करवु. तथा डुर्जन घृतादि दान गृहण सहसात्कारे जा जे तो तेमां लीजे इत्यादि मात्रकनुं प्रयोजन जाणवु ॥५१९॥ ५१८ ॥

हवे बीछुं मात्रकनुं प्रमाण कहेवे -- मूल -- सुवोदणस्त जरियं, डुगाउ अद्वा ए मागउं साहू, जुजई एगछाणे, एयं करमत्तग पमाण ॥ ५१९ ॥ अर्थ -- सूपो दन एटले नरम दाल चोखा सहित नरेलुं जे एक स्थान एटले नाजनरूप बे गा उथी आवीने साधु खाए, ते किंचित्मात्र बीछुं प्रमाण जाणवु. मूल नगरथी उपनगर गोकुलादिकनेविपे बे गाउनेविपे रहेलो ठता त्याथी निश्चा मागी लावीने वसतिनेविपे मात्रकमा सर्व नाखी ते समये थएला श्रमथी एक स्थाने स्थित थाय. अने ते सूपोदन खाय, ते जेटलु साधु खाई शके तेटलुं, ते पात्रमा माय

तेथी अधिक अथवा न्यून काई थाय नही त्वारे ते प्रमाण जाणवु ए तात्पर्य ॥५१॥
 हवे चोलपट्टनु प्रमाण कहे ठे - मूल - ड्युणो चवगुणो वा, दडो चोरस
 चउलपट्टोउ येरे जुवाणणछा, सएहे शुल्लमिय विनासा ॥ ५२० ॥ अर्थ - द्वि
 गुण अथवा चतुर्गुण कखो उता जेम चार हाथ चतुरस्त्र प्रमाण थाय तेम चोल
 शब्दे पुरुषनु चिन्ह, तेनुं पट शब्दे वस्त्र तेने चोलपट्ट कहेवो ए द्विगुण अने चतु
 र्गुणनु प्रमाण केवी रीते ठे ते कहे ठे - क्रमेकरी स्थविर एटले वृद्ध अने बीजो
 तरुणनेविपे सामर्थ्यना प्रयोजनने अर्थे जाणवु तेमा स्थविरने वे हाथनो चोल
 पट्ट जाणवो केमके, तेनी इडियने प्रबल सामर्थ्यनो अजाव ठे, माटे अत्प प्राव
 रणथी पण निवाह थाय ठे, अने तरुणने इडियना प्रबलपणा माटे चार हाथनो
 चोलपट्ट करवो ए जाव ते वली श्लक्ष्ण एटले जीणो अने स्थूल एटले जाडो
 होवो जोये ए वे चेदमाथी स्थविरे बारिक करवो, केमके, इडियना स्पर्शथी चो
 लपट्टना उपघातनो अजाव ठे माटे अने तरुणने माटे स्थूल कर्त्तव्य ठे, केमके,
 एनी इडियथी उपघात थाय ते माटे ॥ ५२० ॥

हवे पूर्वे अनुद्विष्ट उपकरण प्रस्तावादिनेविपे परिगृहिक उपधिरूप सत्थारक
 उत्तर पट रखाय ठे तेनु मान कहे ठे - मूल - सथारुत्तरपट्टो, अड्डाइक्का य था
 यया दड्डा, दोएहंपिय विचारो, दड्डो चवरगुलो चेव ॥ ५२१ ॥ अर्थ - सत्ता
 रक तथा उत्तरपट्ट ए बन्ने प्रत्येक अमी हाथना आयत के० लावा जोये अने एक
 हाथने चार आगजा पहोलाईवाला जोये एनु प्रयोजन - सत्तारकेकरी प्राणी
 तथा शरीरे जे रजरेणु लागे तेनी रक्षा थाय ठे, माटे तेनो अजाव होय तो शुद्ध नू
 मिविपे शयन कखा उता पण साधु पृथ्वीआदि प्राणीउनो उपमर्दन करनारो थाय
 अने शरीरनी कपर रेणु लागे, तथा उत्तरपट्ट पण द्रौमिक पट्टपदादि सरक्षणा
 थै एटले दाबना करेला सथारामानी त्रमरिअोनो घात न थवा माटे सत्तारकनी
 कपर पथराय ठे एम न करता कवलमय सत्तारक कखाथी शरीरना सधपेणने
 जीधे छु प्रमुख जीवोनी विराधना थाय ॥ ५२१ ॥

हवे सूत्रकार, केटलाएक उपकरणोना प्रयोजन प्रतिपादन करता प्रथम रजो
 हरणनु प्रयोजन कहे ठे - मूल - आथाणे निस्केवे, वाण निस्तीयण तुयट्ट सको
 ए, पुंवि पमज्जणछा, लिगं चैव रयहरण ॥ ५२२ ॥ अर्थ - आदाने एटले गृहण
 करती वखते, निक्षेपे एटले त्याग करवाना समये, स्थाने एटले ऊजा रहेता, नि
 पीडने एटले वेशता, ऊवता, शयन करता सकोचने एटले आगने सकेलता, उप

लक्षणथी आंगनो, प्रसार पण जाणवो. एटली क्रिया करतां संपातिमादिः सूक्ष्म जीवनी रक्षा करवाने अर्थे पूर्वे नूत्यादिनुं प्रमार्जन करवा सारु रजोहरण राखवु एतुं तीर्थकरे कथन करेलु ठे. पूर्वे-प्रमार्जन-करेला पात्रादिकनेविपे आदान क खायी अवश्य मशक कुंयादिकनो उपघात थाय तेने जो रजोहरणे करी प्रमार्जन कहुं होय तो तेथोनी रक्षा करी एम थायठे तथा अर्हदीक्षानो लिंग एटले ए प्रथम चिन्ह ठे ते जणाववाने अर्थे रजोहरण राखवु ॥ ५२२ ॥

हवे मुखवस्त्रिकानु प्रयोजन कहेठे - मूल - सपाश्म रयरेणू, परमऊण ठाव यंति मुह पोत्ति, नास मुह च बंध, तीएव सहिं पमऊंतो ॥ ५२३ ॥ अर्थ - स पातिम जीवो मक्षिका मास तथा मशकादि तेथोना रक्षणने अर्थे जापण करतां मुखनी ऊपर मुखवस्त्रिका देवाय ठे. तथा रज एटले सचित्त पृथ्वीकाय तेना प्रमार्जनने अर्थे, तथा रेणु प्रमार्जनने अर्थे मुखपोतिका-तीर्थकरादिकोए प्रतिपादन करेली ठे तथा वसतिउपाश्रयने प्रमार्जनाठता साधु नासिका तथा मुख बाधे ठे एटले आह्वादन करेठे; तेणे करीने मुखादिकनेविपे रेणु प्रवेश करे नही, तेमबाधवी ५२३

हवे पात्र गृहणनुं प्रयोजन कहेठे. - मूल - ठकाय रक्षणघा, पायगृहण जिणेहि पन्नत्तं, जेय गुणा सजोए, हवति ते पायगृहणेवि ॥ ५२४ ॥ अर्थ - ठकायनी रक्षणाने अर्थे जिनेश्वरे पात्र गृहण करवानुं कहु ठे. पात्रक विना साधु नोजनार्थी ठ कायना जीवोने परिशातनादि दोषे करी विणासे ठे अने जे गुणी गुरु, ग्लान, वृद्ध, बाल ते जिह्वा त्रमण करवाने असमर्थ राजपुत्रादि अने प्राहुणा तथा अलब्धिमान साध्वादिकने अर्थे जिह्वा ग्रहणादिक सजोगे के० साजोगिक एटले एक ममली रूपनेविपे जे गुण सिद्धांतमा वर्णन करेला-ठे, ते गुणो पात्र गृहण कखाथी यायठे पात्र गृहणविना पूर्वे कहेला जे गुरुप्रमुख साजोगिकादिक तेने निमित्ते जिह्वा शायी लावी शकाय ? इति जाव ॥ ५२४ ॥

हवे वस्त्र ग्रहणना गुण कहे ठे - मूल - तणगहणा नलसेवा, निवारण धम्म मुक्कजाणघा, दिठं कप्पगहण, गिलाण मरणठ्याचेव ॥ ५२५ ॥ अर्थ - वस्त्रविना तृण व्रीहि पलालदर्जादिनुं गृहण करे, टाढेपीड्यो थको, अनल एटले अग्निनी सेवा करे तेम करता जीवोनी वध थाय तेना निवारणने अर्थे कटपनुं गृहण-थाय ठे. एनो जाव जेनी पात्रो कपडु न होय अने गाढ शीतपडतु होय, तेने पलाल तथा अग्निनुं सेवन अवश्य करवु पडे ठे, तेम कखाथी जीवोनी वध थाय ठे, तथा धर्म मुक्कथ्यान निमित्ते शीतादिकना उपडवनेविपे कपडाथी आह्वादित

યણા સુલેકરી ધર્મધ્યાનને શુક્લધ્યાન કરી શકે છે અન્યથા શીતાદિ કંપમાન કાય થયાથી તે ધ્યાન કેમ થઈ શકે ? તથા ગ્લાન સંરક્ષણાર્થે કપડું ગૃહણ થાય છે, અન્યથા શીત વાતાદિક કરી તે ગાઢતર ગ્લાનિ થઈ જાય, તથા મૃતકની ઉપર આહ્વાદનને અર્થે કપડું લેવું અન્યથા આહ્વાદન ન ક્ષાથી લોક વ્યવહારાદિવિરોધ થાય. ॥ ૫૧૫ ॥

હવે ચોલપટ્ટનું પ્રયોજન કહે છે - મૂલ - વેઝવ વાઝમે વા, ૬૫ યહી લ્લ-પ જણણે ચેવ, તેસિ અણુગારઘા, લિગુદયા ય પટ્ટોત્ત ॥ ૫૧૬ ॥ અર્થ - જે સાધુ ને પ્રજનન સાધન જે ૬૬િય તે વૈક્રિય એટલે વિકારવાન થાય, જેમકે, દાક્ષિણાલ્ય પુરુષોને અથ્થ નાગનેવિપે પુરુષાકાર દીઘામાં આવે, તેવી રીતે વિકૃત થાય ત્યારે તેને પ્રજાદનને અર્થે ચોલપટ્ટ ધારણ કરવો અવાઝમ પદનો સર્વત્ર સંબંધ છે તે જો ચોલપટ્ટેકરી અપ્રાવૃત્ત હોય તો આટલા દોષો પ્રાપ્ત થાય યથા - કોઈ સાધુ આહ્વાદન વિનાના સાધનવાલો થાય છે, એટલે આગલના નાગનેવિપે ચર્મે કરી અનાહ્વાદિત લિંગ હોય તે કુશ્વર્મ કહેવાય તેના અનુગૃહને અર્થે ચોલપટ્ટ જાણવું તથા કોઈ સાધુનો લિંગ વાગુચે કરી ઉપજ્યો હોય, તેને કરી લ્લ-કે ૦ મહોટો પજણો કે ૦ પ્રજનન તે લિંગ થાય તેના અનુગૃહને અર્થે ચોલપટ્ટ અનુમત છે, તથા કોઈ પ્રકૃતિએકરીજ લક્ષ્યાવાન હોય છે તેને ઢાકવાને માટે ચોલપટ્ટ જાણવો તથા સ્વનાવે કરીનેજ કોઈનો વૃહત્ સાધન એટલે વિકારવાન ૬૬િય થાય, તેને લોક જોઈને હાસી કરે, ત્યારે તથાવિધ અનુગૃહને અર્થે ચોલપટ્ટ છે તથા લિગુ દયઘા કે ૦ લિંગોદયને અર્થ જેમ કે, કદાચિત્ મનોહર રૂપવાલી અનુપમેય યૌ વન યુક્ત વનિતાને જોઈને લિંગનો ઉદય થાય છે, અથવા જે લિંગ મનોરમ હોય તેની ઉપર ચોલપટ્ટ ઢાકવું ન હોય તેને જોઈને સ્ત્રીઓને સ્ત્રીવેદ ઉદય થાય માટે તેના આહ્વાદનને અર્થે ચોલ પટ્ટની અનુજ્ઞા તીર્થકરે વીધી છે ॥ ૫૧૬ ॥

હવે એજ ઘારનેવિપે ઉપકરણાદિની વ્યવસ્થાને અર્થે સાધુના નેદ કહે છે - મૂલ - અવરેવિ સયં બુ-હા, હવતિ પત્તેય બુ-હ મુણિણોવિ, પઢમા હુવિહા એ, તિ ણયરા તદિયરા અવરે ॥ ૫૧૭ ॥ અર્થ - અવરેવિ કે ૦ વીજા જિનકલ્પી તથા સ્થવિર કટપી જે કહી આવ્યા તેઓથી જુદા પણ મુનિઓ થાય છે તે સ્વયંબુ-હ તથા પ્રત્યેક બુ-હ જાણવા તેમા પઢમા કે ૦ પહેલા સ્વયંબુ-હ તે વે પ્રકારના છે - એક તીર્થકર સ્વયંબુ-હ અને અવરે કે ૦ વીજા તદિતર તે અતીર્થકર સ્વયંબુ-હ તે સામાન્ય સાધુ તેનો તીર્થકરથી જુદો અધિકાર જાણવો તત્ર સ્વયંબુ-હ પ્રત્યેક બુ-હને બોધિ, ઉપધિ, શ્રુત તથા લિંગરૂત વિશેષ માટે સ્વયંબુ-હને બોધિ પ્રમુખ કહે

ॐ ॥५१७॥ मूल - तिष्ठय र वज्रियाण, बोही उवही सुय च लिंगं च, तेयाइ तेसि वो
ही, जाइस्त रणाइणा होइ ॥ ५१७ ॥ अर्थ - तीर्थंकर वज्रित एटले जुदा जे
स्वयंबुद्ध तेथोने जिन धर्मेनी प्राप्ति ते बोधि, उपधि एटले उपकरणो, श्रुत एटले ज्ञान
अने लिंग ए चार वस्तु प्रत्येकबुद्ध यकी जेद देखामनारी ठे. तेज क्रमेकरीने कहेठे.-
तेओमां बोधि ते बाह्य प्रत्ययातरे करीने जातिस्मरणादिथी बोध थाय ठे. ॥५१७

हवे उपधिनो जेद कहेठे.-मूल.- मुहपत्ती रयहरणं, कप्पतिगं सत्तपायनिज्जो
गो ॥ ५१८ ॥ इह बारसहा नवही, होइ स्वयंबुद्ध सादूण ॥५१८॥ अर्थ -मुखपोत्तिक रजोहर
ण, कटपत्रिक, सप्तविध पात्राओ, ए स्वयंबुद्धने बार प्रकारनो उपधि जाणवो. ॥५१८

हवे श्रुतनो जेद कहेठे -मूल - हवइ इमेसि सुणीणं, पुवाहीयं सुअं अहवने
अं ॥ ५१९ ॥ जइ होइ वेवयासे, लिंग अप्पइ अहव गुरुणो ॥ ५१९ ॥ अर्थ:- ए स्वयंबु
द्ध साधुने पूर्व जन्मनेविषे अधीत एटले पठन करेलुं श्रुत थाय ठे, अथवा नथी
पण यतु किंतु नवतर पवित थाय ठे तेमा ज्यारे पूर्वाधीत श्रुत तेने प्राप्त थाय
त्यारे ते स्वयंबुद्धने देवताओ रजोहरणादि लिंग अर्पण करेठे अने जो पूर्वाधीत
श्रुत उन्नत न ययो ने नवो श्रुत जणो होय तो तेने गुरु लिंग आपे ठे. ॥५१९॥

वली एनोज विशेष कहेठे:- मूल - जइ एगागी विहुविह, रणस्कमो तारिस्ती
वसेइहा, तो कुणई तमनह गह्व वासुमुणु सरइ निअमणुवा ॥ ५२० ॥ अर्थ -
ए जो एकाकी विहार करवाने समर्थ होय, अने तेवीज इहा एटले एकाकी विहा
र करवानी अजिजापा थाय तो ते एकलो विहार करे, अन्यथा एकाकी विहार
करवाने समर्थ ठतां जो इज्जानो अजाव होय तो ते गह्वना वासने अनुसरे ते
गह्वनेविषे नियमे निश्चयेकरीने रहे ए पूर्वाधीत श्रुतनो सज्जाव जाणवो अने पू
र्वाधीत श्रुतना अजावे नवा श्रुतना जणनारने तो गह्व वासज अवश्य कर्त्तव्यठे
तथाचोक्त:- पुवाहीयं तु सुयं सेह चइ वानवा जइ सेनञ्जितो लिंगं नियमा गुरु
सन्निदे पडिवज्जइ गह्वे विहरइत्ति अहवा पुवाहीयं सुयं संजवो अञ्जितोसे लिंगं
वेवयाओ पयइइ गुरु सन्निदे वा पडिवज्जइ जइ य एक विहार विहरणे सम्मञ्जो
इहा वसेतो एकोवेव विहरइ अन्नहा गह्वे विहरइत्ति ॥ ५२१ ॥

हवे प्रत्येकबुद्धना बोध्यादि चार स्थान कहेठे - मूल - पत्तेय बुद्ध सादूण हो
इ वसहाइ दसपो बोही, पोत्तिय रय हरणेहि, तेसिं जहणो छहा उवही. ॥५२१॥
मुहवत्ती उयहरण, तह सत्तय पत्तयाइ निज्जोगो, उक्कोसावि नवविहो, सुयं पु
णो पुवजवपडियं ॥ ५२२ ॥ लिंगं तु देवया दे, इ होइ कइयावि लिंग रहिउवि;

એગાગિચ્છિય વિહરઈ, ના ગહે ગઘ વાસેસો. ॥ ૫૩૪ ॥ એકારસ અગાઈ, જહનનં
 હોઈ ત ન ઝકોસ, દેસેણ અસપુના, ઈ હુંતિ પુવાઈ દસવતસ્સ ॥ ૫૩૫ ॥ અર્થ:-
 પ્રત્યેકબુદ્ધ સાધુને બાહ્ય વૃષ્ણાદિ કારણના દર્શનથી નિયમથી બોધ થાય છે ત
 યા તેને ઉપધિ બે પ્રકારનો હોય છે:- જઘન્ય તથા ઝલ્હુટથી તેમાં જઘન્યથી મુ
 ખ પોત્તિકા તથા રજોહરણ એ બે પ્રકારે તથા ઝલ્હુટથી મુખપોત્તિકા, રજોહરણ
 તથા સત્તવિધ પાત્ર નિર્યોગરૂપ મલીનવવિધ જાણવો એને પૂર્વપતિત શ્રુત નિયમથી
 ઝઙ્ગવ થાય છે તે જઘન્યથી એકાદશ અગ આચારાંગાદિક તથા ઝલ્હુટથી એક
 વેશેકરી ન્યૂન દશપૂર્વસુધી થાય અને પ્રત્યેક બુદ્ધના લિંગ રજોહરણાદિક વેદતા
 ઝંજ તેને આપે છે, કદાહિત્ લિંગરચિત પણ હોય છે તથા વસુધરાનેવિપે એકાકી
 જ વિહારકરે પણ તે ગઘ વાસમા આવે નહીં ॥ ૫૩૫ ॥ એકસવમો દારપૂરો થયો
 ; અવતરણ - હવે 'સાદ્દુણીણોવગરણા ઇતિ' એટલે સાધ્વીઓના ઉપકરણનો
 વાસવમો દાર કહે છે - મૂલ - ડવગરણાઈ ચઢસ, અચોલપટ્ટાઈ કમરે ય હુયાઈ,
 અઙ્ગાણવિઞ્ણયાઈ, અદિયાણિય હુતિ તાણવર ॥ ૫૩૬ ॥ અર્થ - પૂર્વોક્ત પત્ત
 પત્તાબધ ઇત્યાદિ ઉપકરણાદિ ચતુર્દશ તે ચોલપટ્ટ રહિત અને કમરગ યુક્ત આર્થિ
 કાને પણ કહ્યા છે પાત્રાદિનું પ્રમાણ ગણના સ્વરૂપે સ્યવિરોની પડે જાણુ કમ
 રક તે હેપિત તુલક જાજનરૂપ કાસાની મોટી કટોરીને આકારે એકેક સંયતીને
 નિજ ડર પ્રમાણ જાણુ સયતિને પણ મનુજિ મધ્યે પત્તજૂહ ન થાય કેમકે,
 તુલ્લ સ્વજાવ છે માટે કિતુ આર્યા કમતુકેજ આર્થિકા જોજનક્રિયા કરે છે માટે
 કમરતુ ગ્રહણ છે ॥ ૫૩૬ ॥ પૂર્વોક્ત ચતુર્દશ ઉપકરણોથી વ્યતિરિક્ત અધિક ઉ
 પકરણો પણ આર્થિકાને થાય છે તેજ કહે છે મૂલ - ઓગહણ તગપટ્ટો, અઘોરુય
 ચલણિયા ય બોધવા, અન્યતર બાહિ નિયં, સિણી ય તહ કચુએ ચેવ ॥ ૫૩૭ ॥
 અર્થ - અવગ્રહાનતક પટ્ટક એટલે યોનિને ઢાકવાનુ વસ્ત્ર, અઘોરુક તે ચલજનિકા
 જાણવી અન્યંતર નિવસની તથા બાહ્ય નિવસની, તથા કચુક, ॥ ૫૩૭ ॥ મૂલ -
 ઝઙ્ગહિય વેઙ્ગહિય, સઘાડી ચેવ સ્વચરણી ય, આહો વિહમ્મિ એ, અઙ્ગાણ પમ્મ વી
 સંતુ ॥ ૫૩૮ ॥ અર્થ ઉપકક્કિકા, વિકક્કિકા, સઘાટી તથા સ્કથ કરણી એ આ
 ર્થિકા સર્વંધિ નિયોગ ઉપધિના પચીસ જેદ છે ॥ ૫૩૮ ॥

હવે અવગ્રહાનતકાદિક બોલ સવિસ્તરપણે વચાણે છે - મૂલ - અહ ઝગ્ગહ
 ણતક નાવસણિય શુદ્ધ દેસ રક્ષણ, તતુ પમાણે એક, ઘણમણિણ વેહ માસ
 ઙ્ગ ॥ ૫૩૯ ॥ અર્થ - ઝગ્ગહ એટલે યોનિદાર તે સિદ્ધાતોની સજ્ઞાનો શબ્દ છે

તેનું અનંતક એટલે વસ્ત્ર તેને અવગ્રહાનંતક કહિયે તે નાવિકાના સંસ્થાન જેવું કરવું. એટલે જેમ વેડી મયનાગે વિશાલ અને ઢેડાના નાગે સૂક્ષ્મ હોય તે તેમ જાણવું તે ગૃહ્ય પ્રવેશ રઘુનાર્થ એટલે વ્રહ્મચર્ય રઘુનાર્થ ગૃહ્ય કરાય છે તે ગણના પ્રમાણે એકજ હોય છે તે વસ્ત્ર કુતુબીજપાત : સંરઘુનાર્થ ધન એટલે ઘાટું કરવું જોઈયે મસૂણ તે પુરુષ સમાન કર્કશ સ્પર્શને પરિહરવાને અર્થે તે વસ્ત્ર સુકો મલ કરાય છે કારણ કે, જેવી સ્ત્રીની યોની સુકુમાલ હોય છે તેવા સુકુમાલ વસ્ત્રનો સ્પર્શ યયાથી સજાતીયને સજાતીયથી સઘાતન પરાજવ ન થવા સારુ કોમલ વસ્ત્ર કરવું તથા વેહના પ્રમાણની બરાબર તે વસ્ત્રનું માન કરિયે. કેમકે, કોઈનો વેહ વારીક હોય ને કોઈનો વેહ સ્થૂલ હોય તે પ્રમાણે વસ્ત્ર પળ કરવું ॥૫૩૯

હવે પટક વસ્ત્રાણે છે— મૂલ — પટ્ટોવિ હોય ઇગો, વેહપમાણે સોઝ નહિ થવો, ઠાપંતો ગદ્દાંત, કમિલ્લો મલ્લકલ્લો વ ॥ ૫૪૦ ॥ અર્થ — પટ્ટો પળ ગણના પ્રમાણે એક થાય છે તે ઢેલા નાગે વીટાકને બંધ હોવો જોઈયે પોહાલાઈએ ચાર આગજાનો જોઈયે અથવા તેથી કાંઈ અધિક ન્યૂન પોલો હોય તો ચિતા નહીં અને જાભાઈ સ્ત્રીની કટી પ્રમાણે કરવી જેમ કે, કોઈની ન્હાની કટી હોય તેને પટ્ટો પળ ન્હાનો જોઈયે ને કોઈની મોટી કટી હોય તેને પટ્ટો પળ. મોટો જોઈયે છે તે અવગ્રહાનંતકની આગજથી તથા પાઠલથી ઢેમ્મનો નાગ ઠાકતો થકો બાંધ્યા મા આવે છે તે વસ્ત્રે ઢેડા બાધ્યાથી મલ્લના કાઠની પઠે દીઠામા આવે છે ॥ ૫૪૦ ॥

હવે અર્ધોરુક કહે છે મૂલ — અર્ધોરુકો વિ તેવો, વિ ગિણિહં ઠાયે કમી નાગ, જાણુપમાણા ચલણી, અસિ વિચાલંચિયા એવ ॥ ૫૪૧ ॥ અર્થ — અર્ધોરુક એટલે સાચાંને જે જજે તે અર્ધોરુક જાણવું તે દોવિકે પૂર્વે કહ્યા જે અવગ્રહાનંતક અને પટ્ટો તે વસ્ત્રે ગિણિહં કે ગૃહ્ય કરીને સર્વ કટી નાગને ઠાયે કે આહ્વાદન કરે ઢાકી મૂકે તે મલ્લ ચલનારુતિ પ્રમાણે જાણવું તથા જાણુપમાણા કે ગૂઠણને પ્રમાણે હોયતે ચલણી કે ચલનીકા જાણવી તે સીવે લી જ હોય-પણ તેથી કશોયે કરી કેવલ સર્વાસ્તરે વે જઘાજ બંધાય છે, જેમ વલનિ પીટ એટલે ચમી પહેરીને નર્તકી વાસની કપર ચઢી જાય છે ને ત્યા નૃત્ય કરે છે તેના જાનુ કઘાડા રહે છે તે પ્રમાણે જાણવી. ॥ ૫૪૧ ॥

હવે અન્યતરની અસણી તથા બાહ્યાસણી એટલે સાઢી કહે છે—મૂલ — અંતો નિષમિષી પુણ, લીણ તરી જાય અર્ધજઘાઓ, બાહિરગા પુણ જા સ્વલુ, કમી ય દોરેણ પહિલ્લ. ॥ ૫૪૨ ॥ અર્થ — અતર્નિવસની તે વલી લીનતર આશ્રીત

યાય કટીના ઊપરલા જાગથી માંમીને અર્ધ જણા સુધી યાય છે તે પરિધાન કાલે ઢીંઝી પહેરવી, આકુત્રપણે જનમા હાંસો ન યાય માટે અને વર્હિર્નિવસની ક ટીના ઊપરલા જાગથી લઈને જાણલુગા કે યાવત્ નીચે પગના ગિરિયા ઢકાય તેટલી લાંબી કરવી એ પ્રમાણે સાધવીના શરીરના નીચલા જાગના ઠવિધિએ ઉપકરણકહ્યા

હવે ઊર્ધ્વ કાયાના ઉપકરણ કહે છે - મૂલ - ઘાઈ અણુ કુદ્દ, ઊરોરુહો ક ચુઓ અસિધિયઓ, એમેવય ઊકઙ્ઘિય, સાનવર વાહિણે પાસે ॥ ૫૪૩ ॥ અર્થ - દીર્ઘતા આશ્રિત એટલે લંબાઈ પોતાના હાથ પ્રમાણે અઢી હાથની જાણવી, પો હોલાઈ એક હાથની, અથવા પોત પોતાના શરીરના પ્રમાણે અણસીયું કરવું, તેની કસો વધે પાસે બાધવી, એવું કાપાલિકના કચુકની પઠે કચુક કરવું, તેથી ઊર અને સ્તનોનું આઢાદન યાય છે તે આ પ્રમાણે - જે આગમા સહેલાઈથી ધાલી શકાય, લગાર પણ આગ સકુચિત યાય નહીં એવી ઢીંઝી કચુકી ન હોવાથી અતિ વિચિત્ર વિજાગથી નયન તથા મનને અતિ અનિલાપિણીય દેખાય, માટે ક ચુકનું પરિધાન શિથિલજ કહ્યું છે અને એમેવય કે ં એનીપરેજ ઊકઙ્ઘી એટલે કાચની સમીપે હોય તેને ઉપકઙ્ઘિકા કહે છે એટલે જે કુદ્દીનું આઢાદન કરે તે કચુકની પઠે ન સીવેલી યાય છે તે ચતુરસ્ર એટલે સમચોરસ પોતા પોતાના હાથ પ્રમાણે ઢોડ હાથની હોવી જાયે તેથી દક્ષિણ એટલે જમણું પાશુ અને પૂવ ઢકાય છે, અને વામ પાશુ તથા વામ સ્કધને વિષે ઢીટક વ મેવાંધી થકી પહેરાય છે. ॥ ૫૪૩ ॥

હવે વિકઙ્ઘિકા કહે છે - મૂલ - વેગઙ્ઘિયાઉં પટ્ટો, કચુક મુકઙ્ઘિય ચ ઘાયંતો, સધામીઓ ચવરો, તઙ્ઘ ડહ્ઘઙ્ઘ ડવ સયમિ ॥ ૫૪૪ ॥ અર્થ - ઉપકઙ્ઘિકાથી વિ પરીત લઙ્ઘણવાલો પટ્ટો તે વિકઙ્ઘિક યાય છે તુ શબ્દ ઉપકઙ્ઘિકાના સાદૃશ્યપણાના અવધારણને માટે છે, અથવા ડાવાપાસે પહેરવાનો વિશેષ કાચુઓ જાણવો. અને વેવ ઉપકઙ્ઘિકની ઊપર વામ પાશોથી પહેરાય છે અને સધાટકનેવિષે ઊપરલા વસ્ત્રો ચાર હોય છે તેમા એક વે હાથવાલું ઉપાશ્રયનેવિષે કામ આવે ॥ ૫૪૪ ॥

મૂલ - ઢોન્નિ તિ હઙ્ઘા યામા, નિરુકઙ્ઘા ં ં મુચ્ચારે, ડંસરણે ચચ હઙ્ઘા, નિસસ પઙ્ઘાયણામસિણા ॥ ૫૪૫ ॥ અર્થ - એક વે હાથનું પહોલું વે ત્રણ ત્રણ હાથ પોહોલા, એક ચાર હાથ પોહોલું અને એ ચારે સાઢા ત્રણ ત્રણ હાથ લાંબા હોવા જોડ્યે, અથવા ચાર ચાર હાથ લાંબા દીશામા આવે છે તેમાનો વે હાથના વિસ્તારવાલો ઉપાશ્રય નેવિષે ઉપયોગમા આવે છે, એટલે તેને મૂકી પ્રગટ દેહ કરી કદાચિત્ સાધવી હોય નહીં અને વે જે ત્રણ ત્રણ હાથના વિસ્તારવાલા હોય છે તેમાનું એક નિહાને અર્થે

एटले वोरवा जता ओढाय ठे अने बीजुं पढी सरिखो वेप टालवा सारुउच्चारज्जमि
 एटले स्थंमिलेजता ओढाय ठे एत्रण थया तथा अवसरणे एटले समवसरणनेविपे
 व्याख्यान शानजवा जाय ठे ल्यारे चोथुं चार हाथ विस्तारवाळुं उढाय ठे. ते कजी
 ठतां ढांकवाने अर्थे जाणवु. केमके, साध्वीने त्या वेशवानो अधिकार नथी, किंतु
 कजीज रहेवी जोये ठे ते कारण माटे खजाथी लईने पगसुधी शरीरने आच्चाद
 न कराय ठे, अने पूर्वे पेरेलो वेप पण ढंकाय ठे. ए वस्त्र श्लाघादीतिने अर्थे म
 सृण एटले कोमल कराय ठे ए चारे वस्त्रोनों जोपण जेलो परिजोग यतो नथी तो
 पण एठने गणना प्रकारे करी एकज रूपे जाणवु. ॥ ५४५ ॥ हवे स्कथ करणी क
 हे ठे:- मूल.- स्वंधगरीणीय चउ ह,उ विडडा वाय विदुय रक्तछा, खुळ कर
 णिओ कीरइ, रूववईण कुडह हेऊ. ॥ ५४६ ॥ अर्थ.- स्कथकरणी चार हाथ
 पढोली अने चार हाथ लाबी होय ठे एटले समचोरस सरखी जाणवी ते प्राव
 रणने वात विधुतथी रक्षणने अर्थे चतु पुटी एटले चोवमी करीने स्कंध ए
 टले खजाऊपर राख्यामा आवेठे ते स्कथ करणी सयति रूपवान होय तेने कुमह
 एटले कुरूप (कुज) करवाने पण कख्यामा आवे ठे पाढलां जागनेविपे स्कथ वेशनी
 नीचे सर्वांजित पणे कोमल वस्त्र पट्टकेकरी उपकक्षिक ने वैकक्षिक जे बाधेला हो
 यठे तेउने विरूपता करवाने माटे रखाय ठे ॥ ५४६ ॥ ए वासवमो ढार पुरो थयो.

अवतरण.- हवे 'जिणकप्पियाण संवा उक्किछा एगवसहीएति' एटले
 जिनकल्पीउनी सख्या उळुष्टे एक वस्तिमा केटली होय तेनो त्रेसवमो ढार कहे
 ठे.- मूल - जिणकप्पियाय साहू, उक्कोसेण तु एग वसहीए, सत्तय हवति कह
 मवि, अहिया कइयावि नो हुंति ॥ ५४७ ॥ अर्थ.-अही विनयवान शिष्यना अ
 नुग्रहने अर्थे अने किंचित् अप्रसि-६ पणो होवाने लीधे अने आगलपण बीजा य
 थालवने कत्पे एनो प्रयोजन यासे ते माटे प्रथम जिनकल्पीना स्वरूपनुंज निरूपण
 करेठे तत्र जिनकल्पनी इडा करनाराए पाढलीरात्रे एवी चितवना करवी के विगु-६
 चारित्रना अनुष्ठाने करीने मे आत्मानुं हित कीधुं, तेम शिष्यादिक कख्या तेथी परनो
 हित पण कखो ते शिष्यो मारा गड्डनुं पालन करवाने समर्थे थयाठे हवे विशेषेकरी
 आत्महितने अर्थे काई अनुष्ठान करवु उचित ठे एवो विचार करीने जो पोतेज जा
 ण होय तो बाकीनुं रहेलुं आयु पोतेज परि आलोचन करे, अने पोते जो थजा
 ण होय तो बीजा अतिशयवान आचार्यने पूढे ने जो पोतानु आयु थोडुं होय तो
 नकपरिज्ञादिकमानुं कोईपण मरण अंगीकार करे जो दीर्घ आयु होय ने पोतानो

जघावल क्लीण होय तो वृद्धावास पडिवज्जी रहे अने जो पुष्ट शक्ति ठता जिनकटप
 ने आदरे तो तेनी प्रतिपत्ति थवाने अर्थे प्रथम पाच तुलनाए करीने आत्माने तोल
 वु तयथा.— तवेण सत्तेण सुत्तेण, एगत्तेण बलेणय, तुलणा पचहा वुत्ता, जिएकपणं
 पडिवज्जथो ॥ तुलना जावना परिकर्म ए सर्व एका अर्थिक ठे एना पडिवज्जण
 हार आचार्य, उपाध्याय, प्रवर्त्तक, स्थविर तथा गणावहेदक स्वरूप प्रायेकरी ए
 पांचज थाय ठे एथो पाच जावना ए करी जिन कटपनी इष्ठावाला ठता प्रथम
 आत्मानी जावना करे अने अग्रशस्त कर्दप देव कितिविष अजियोगिक असुर सन्मोह
 स्वरूप अग्रशस्त पाच जावनाने सर्वथा परिहरतो, तत्र प्रथम तपेकरी आत्माने जाववु,
 तेमा दुयानो पराजय एवी रीते करवो के, जो देवादिके करेला उपसर्गादिकने सहन
 करता ठ मास सुधी आहार मले नही तो पण काई बाधाने पामवु नही बीजी सत्व ना
 वनाएकरी जय निज्ञानो पराजय करवो ते पाच जेदेठे जय निज्ञाना जयने अर्थे
 रात्रिए सुतेला सर्व साधुओंने विपे उपाश्रयमाज कायोत्सर्ग कछाथी प्रथम सत्व
 जावना थाय ठे अने द्वितीयादिक तो उपाश्रयथी बाह्यादि स्थानकोने विपे जा
 एवी आहूच —“ पटमा उवस्तवम्मी, बीया बाही तईय चउकम्मी, सुन्न घर
 म्मि चउडी, अह पचमिया मसाणम्मी प्रीजी सूत्र जावनाए करी सूत्रोनो
 एवो तो दृढ परिचय करवो के, जेम पोतानुं नाम कोई समये पण नूलाय नही
 तेम कोइकाले पण-सूत्र विस्मरण थाय नही जेम के, दिवस अथवा रात्रे जे
 समये शरीरनी ठायानो अजाव होय ते वखते पण सूत्रादिकना परावर्त्तनना अनुसारे
 स्तोक लव तथा मुहूर्त्तादिक प्रमाण सर्व सम्यक् प्रकारे जाणी शके. चोथी एकत्व
 जावनाए करी आत्माने जावता ठता सघाटक साधु प्रमुखनी साथे पूर्व प्रवृत्त
 आलाप सुख दुख परस्पर पूठवु तेनु अथवा कथानो व्यतिकर करवु इत्यादिक
 बाह्य ममत्वनो निराकरण ते मूज व्यवहेद करवो पठी देह तथा उपधि आदिक
 थो आत्माने निन्न जाणीने सर्वथा तेथी पण रहित थाय ठे ते अंतर ममत्वनो
 निराकरण जाणवो. पाचमी बल जावना वे प्रकारनी ठे — एक शरीर बलने-बीजु
 मनोभूतिबल तेमा शरीर बल जिनकटपीओनु बीजा जनोथी अधिक होय ठे, तेने
 तप प्रमुख कछाथी शिथिलता थई जवाने ली रे यद्यपि शरीरबल तेवु रहेतु नथी
 तथापि भूतिबले करी आत्माने एवी रीते जाववु के जेम मोटा मोटा परिसह
 उपसर्गोथी काई पण बाधा थाय नही ए पाच प्रकारनी जावनाए करी जेणे पो
 ताना आत्माने जाव्यो ठे, एवो जिनकटपी सरिखो थको गह्वनेविपे रहेतो उपधि तथा

આહાર વિષયક વે પ્રકારની પરિકર્મણા કરે, ૧ તેમા તે જો પાણિપાત્રની લલ્લિયત
ચાય તો તે પ્રમાણેજ પરિકર્મણા કરે, ૨ અને જો પાણિપાત્રની લલ્લિય ન હોય
તો પરિગ્રહ ધારિત્વ પરિકર્મણાને વિષે યથાયોગ્ય પરિવર્તન કરે, એટલે યથાયો
ગ્ય પાત્રાને ધારણ કરે વલી આહાર પરિકર્મણા તે ત્રીજી પૌરસીયે વાલ અ
ને ચણાદિક કઠોર અંત પ્રાત રુદ્ધ યથા. — “સંસઠ મસસઠા, ડહડ તદ્ અ
પ્પલેવડા ચેવ, ઝગ્ગહિયા પગ્ગહિયા, ઝલ્લિયમ્મો ય સત્તમિ ય ” એ સાત પિમે
પણામધ્યે પ્રથમના વે ને મૂકોને બાકીના પાચમાંના ગમે તે વે ગૃહણ કરે તેમા
પણ એક જાતની ને વીજી પાનકની જાણવી તે આગમોક્ત વિધિએ કરી ગઠમા રહ્યો
થકો તુલના કરી પઠી જિનકલ્પનો અંગીકાર કરતો ઠતો સમગ્ર સધને એકઠો
કરે તેના અજાવે પોતાના સમવાયને એકઠા કરી પઠી તીર્યકરની સમીપે તેના
અજાવે ગણધરની સમીપે તેના અજાવે ચતુર્દશ પૂર્વધરની સમીપે તેના અસજવથી
દશ પૂર્વધરની પાઝે તેના પણ અજાજથી વટ પીપલ તથા અશોક આદિની સમીપે
મોટી વિનૂતિએ કરી યુક્ત જિન કલ્પ અંગીકારકરે પઠી પોતાના પદે સ્થાપેલા સૂરિ
સહીત વાલ વૃદ્ધ, કુલ ગઘ એડની સાથે વિરોધે કરીજે પૂર્વના વિરોધ હોય તે ક
માવે તથા — “ જડ્ કિવિ પમાણ, ન સુહુ જેવઠિય મણ પુઠ્ઠ, ત જેવામેમિ
અહ, નિસંહો નિક્કસાઉ ય । ૧ । આણદ મસુ પાય, કુણમાણા તેવિનૂમિ ગય
સીસા, સ્વામતિ તં જહ રિહ, જહારિયા સ્વામિયા તેણ । ૨ । ત્યાર પઠી પોતા
ના પદનેવિપે સ્થાપેલા સૂરિને તથા વીજા સધને અને સાધુડને આવી શીલ દિયે
ઢે યથા. — પાલેહ્ક સુગણમેય, અપ્પહિવલ્લો ય હોહ્ક સવ્વઘ, એસોડ પરપરડ, તુમ
પિ અં તે કુણસુ એવ ॥ ૧ ॥ પુઠ્ઠપ્પવણ વિણય, સાહુ પમાણસુ વિણયજોગેસુ,
જો જેણ પગારેણ, ડવવહ્કડ્ તવ જાણેહિ ॥ ૨ ॥

તથા — આમો સમરાણિડ, અપ્પતરસુ આય માયણ તુપ્પે ; પરિજવહ્ એસ તુમ્હવિ
વિસેસડ્ સપય હુહ્કા ૧ ઇત્યાદિક શિક્ષા દર્ડ, ગઘથી નીકલી જતા તેને સાધુડ
આનંદે કરી જોતા થકા જ્યારે તે દૃષ્ટીથી અગોચર થઈ જાય ત્યારે હર્ષિત થકા
પાઠા વલે એ રીતે જિનકલ્પ પઠિવજે પઠી તે જિનકલ્પી વિચરતા કોઈ ગ્રામાદિકને
વિપે જ્યા માસકલ્પ અથવા ચતુર્માસાદિક કરે ત્યા ઠ જાગ કલ્પે તેઓમાના જે દિ
વસે એકવિનાગમા ફરી ગોચરી કરી હોય તે વેઠાણે ફરી સાતમે દિવસે આવે.
નિહાચર્યા તથા ગ્રામાતર ગમન એ વચ્ચે ત્રીજી પૌરુપીએ કરે ચોથી પૌરુપી તો
જ્યા અવગાહે ત્યા રહે નિયમથી જાતપાન જે ઢે તે પૂર્વોક્ત વે અપણાના અનિવરે

કરી, ગ્રહણ કરે, એપણા વિપયેજ વોલે વીજા કોઈતીસાથે જતપે નહીં. ડપસરી તથા પરિસહ વપના સહન કરે, રોગનેવિપે ચિકિત્સા કરાવે નહીં. તેની વેદના વધી સહન કરતા ઘતાં એકાકીજ રહે. અનાપાતા સંજોકાદિ દશ ગુણોપેત એવા સ્થંભિલેજ ડચારાદિ કરે, જીર્ણ વસ્ત્રાદિકનો પણ ત્યાંજ ત્યાગ કરે, પ્રમાર્જનાદિ પરિકર્મ વિરહિત વસતિનેવિપે રહે. જો વેશવુ હોય તો નિયમથી ડત્કટ નૂમિએજ વેશે પણ આસન ડપર નવેશે, કેમકે, ડપગ્રહિક ડપકરણોનો અનાવ ડે માટે એ માત કલ્પનોજ વિહાર કરે ડે મત્ત મતગજ વ્યાગ્ર સિદ્ધાદિ સન્મુલ્લ આઘ્યાથી ડન્માર્ગાદિ ગમન કરતા ઈયાં સમિતિને મૂકે નહીં. એને શ્રુત સંપદા પણ જથ્થાથી નવમા પૂર્વનો ત્રીજો આચાર વસ્તુ ત્યા સમ્યક્ પ્રકારે કાલનું પરિજ્ઞાન હોય ડે ડત્કર્પેકરી સંપૂર્ણ દશ પૂર્વ જાણવા એને પ્રથમ સતયણ વજ્રની નીત સમા ન અવપ્તન હોય ડે. એને ૧ લોચ તો નિલ્લ કરવો કહ્યો ડે, ૨ આવસહી, ૩ નૈપેધિકી, ૪ મિષ્ટ્યા ડુ ક્રુત, તથા ૫ ગૃહસ્થવિપયક ઇષ્ટા ડપસપદા લઢ્ઢણ પાચ સામાચારી થાય ડે કેટલાએક આચાર્યો કહે ડે કે, આવશ્યકી, નૈપિધિકી તથા ગૃહસ્થોપસપદા એ ત્રણ સામાચારીઓજ થાય ડે; કેમકે, અથો આરામ નિવાસી હોય ડે તેથી ડ્યોપેકરી ઇષ્ટાદિકનો અનાવ ડે, ડલ્યાદિ જિનકલ્પીની વીજી પણ સામાચારીઢ કલ્પગ્રંથાદિકથી જાણી લેવી તથા જિનકલ્પક સ્થિતિ પ્રતિપાદનાર્થે આગલપણ કામમા આવસે તેથી કેટલાએક ઢારો દેલાઢીયે ડે તથા— ૧ ‘કેત્ર ઢાર, ૨ કાલ ઢાર, ૩ ચારિત્રઢાર, ૪ પર્યાયઢાર, ૫ તીર્થઢાર, ૬ આગમઢાર, ૭ વેદ ઢાર, ૮ કલ્પઢાર, ૯ લિંગઢાર, ૧૦ ધ્યાન ઢાર, ૧૧ ગણનાઢાર, ૧૨ પ્રત્રાજન ઢાર, ૧૩ અનિગ્રહ ઢાર, ૧૪ નિ.પ્રતિકર્મ ઢાર, ૧૫ નિહ્તા ઢાર, ૧૬ પથઢાર ચેતિ’ એઓમાના તીર્થ, પર્યાય, આગમ, વેદ, ધ્યાન, અનિગ્રહ, પ્રવ્રજ્યા, નિ પ્રતિકર્મ, નિહ્તા, તથા પથ, એ ઢારો ડ્યોગણોતેરમા પરિહાર વિશ્વઢિના ઢારમાજે પ્રમાણે કહેવાશે તેમજ અહીં જાણી લેવા અને કેત્ર ઢારનેવિપે જન્મના સઙ્ગાવેકરી પદર કર્મનૂમિનેવિપે અને સહરણે કરી અકર્મ નૂમિનેવિપે પણ થાય ડે કાલ ઢારે અવસર્પિણી તૃતીય તથા ચતુર્થે આરક મા જન્મ થાય ડે, વ્રતસ્થ તો પાચમા આરામા પણ થાય ડે. અવસર્પિણી નેવિપે તો ત્રીજા તથા ચોથા આરામા વ્રતસ્થ થાય ડે. જન્મ આશ્રયી તો વીજા આરામા પણ દેલાય ડે પ્રતિજાગ કાલ એટલે ડુ પમ સુપમરૂપ કાલનેવિપે જન્મના સઙ્ગાવે પણ પ્રાપ્ત થાય ડે કેમ કે, મહાવિવેહ કેત્રનેવિપે સદા જિનકલ્પી નો સઙ્ગાવ હોય ડે માટે અને સંહરણેકરી તો સર્વ કાલનેવિપે થાય ડે. ચા

રિત્ર દારે પ્રતિપદ્યમાન તો સામાયક તથા ઢેદોપસ્થાપનીયજ થાય તેમાં મધ્ય ના બાવીશ તીર્થકરોને, વારે તથા મહાવિદેહમાં સામાયકનેવિપે, અને પ્રથમ ત થા ચરમ જિનને તો ઢેદોપસ્થાપનીયનેવિપે તેમ પૂર્વ પ્રતિપદ્ય સૂક્ષ્મ સંપરાય તથા યથાત્માત ચારિત્રનેવિપે પણ થાય઼ે; પરતુ તે ઉપશમ શ્રેણીમાજ થાય પણ ક્ પક શ્રેણીએ ન થાય, કેમ કે, 'તદ્ગત્તમે કેવલ પદ્મિ દ્વા જાવા઼' ઇતિ વચના ત્ એટલે તેને કેવલ જ્ઞાનની ઉત્પત્તિ થતી નથી કલ્પદારે કરી તો સ્થિતિ ક લ્પનેવિપે તથા અસ્થિતિ, કલ્પનેવિપે પણ થાય ઢે લિંગ દારે પ્રતિપદ્યમાન વે પ્ર કારે થાય ઢે, એક દ્વ્ય લિંગ ને બીજું જાવ લિંગ તેમા પૂર્વ પ્રતિપદ્ય તો અવશ્યે કરી જાવ લિંગે થાય, અને દ્વ્ય લિંગે જજના તે રજોદ્ધરણાદિક કોઈએક સમયે કોઈયે દ્ધરણ કહ્યો હોય અથવા જીર્ણ યયાથી પણ તેનો અજાવ થાય ઢે ગણ ના દારે પ્રતિપદ્યમાન તો જઘન્યેકરી એકાદિ અને ઉત્કર્ષે કરી શત ઇથક્ત્વ થા ય, અને પૂર્વપ્રતિપદ્ય તો જઘન્યથી તથા ઉત્કૃષ્ઠથી પણ સદ્સ્ર ઇથક્ત્વજ થાય ઢે, પરતુ ઉત્કૃષ્ઠથી જઘન્ય થોડા હોય ઢે, ઇત્યાદિક સ્વરૂપ આગમયથી વિસ્તારયુક્ત જાણી લેતુ હવે એ વિપેજ સૂત્રના અનુસારે કહે ઢે.— જન્મ શબ્દે ગજથી બાદેર નીકલેજો સાધુ વિજોપ, તેનો કલ્પ એટલે 'સમાચારી', તેણે કરી જે વિચરે તેને જિ નકલ્પિક કહે ઢે તે જિન કલ્પે સાધુ઼ં ઉત્કર્ષથી એક વસતીનેવિપે સાત થાય ઢે, એથી અધિક આવ થતા નથી અને કોઈ વસતિમા કોઈ સમયે ન પણ થાય યથાપિ એક વસતિનેવિપે ઉત્કૃષ્ઠેકરી સાત જિન કલ્પી઼ં વસે ઢે, તથાપિ તે઼ં પ રસપર જોપણ કરતાં નથી. તે઼ં એક ઠેકાણે મલી ગયા ઠતા પણ પ્રત્યેક એકાકી પ્રતિદિન અટન કરે ઢે; પણ બીજાની સાથે ફરે અથવા રહે નહીં ઉત્કેચ — "એનાએ વસહીએ, ઉક્તોસેણ વસંતિ સત્ત જિણા, અવરોપ્પર સજાસં, વપતિ અન્નેતે ન્ન વાહિં ચ." ॥ ૫૪૭ ॥ એ ત્રેસવમો દાર પૂરો થયો.

અવતરણ — હવે 'ઠંતીસં સૂરિ ગુણતિ' એટલે સૂરિના ઠંત્રિશ ગુણોનો ચોસ વમો દાર કહે ઢે.— અઘવિહા ગણિસપ્દ, ચઞગુણા નવરિ ઢુંતિ વત્તીસં, વિણ થોય ષઞપ્પે઼, ઠંતીસ ગુણા ઇમે ગુરુણો. ॥ ૫૪૮ ॥ અર્થ.— જેને ગુણના સમૂ હની પ્રાપ્તિ થઈ ઢે, અથવા સાધુના સમુદાયની પ્રાપ્તિ થઈ ઢે, એવા અતિશય વાલા જે હોય તેને ગણી કહિયે. તેજ આચાર્ય તેની જે સપત્ એટલે જાવરૂપ સમૃદ્ધિ તે ગણિ સપત્ કહેવાય ઢે, તે આચારાદિ જેદેકરી આવ જેદે ઢે તે વલી એકેકના ચાર ચાર જેદ હોવાથી વત્રીશ થાય. તેમા ચાર પ્રકારનો વિનય નાસ્તિયે ત્યારે ગુરુ જે

આચાર્ય તેના ઠટ્ટીશ ગુણો થાય તેમા પ્રથમ આઠ સંપદા આ પ્રમાણે છે - ॥૫૪૭॥

મૂલ - આચાર સુચ સરીરે, વચણે વાચણ મઈ પઝંગમઈ, એસુસપયા સ્વલુ, અઘમિયા સગદ પરિણા ॥ ૫૪૯ ॥ અર્થ - ૧ આચાર સપત્, ૨ શ્રુત સપત્, ૩ શરીર સપત્, ૪ વચન સપત્, ૫ વાચન સપત્, ૬ મતિ સપત્, ૭ પ્રયોગ મતિ સપત્, ૮ ચને આત્મી સગદ પરિણા સપત્ તેમા પ્રથમ આચારનુ અનુષ્ઠાન તદ્વિષય જે સંપત્ તે આચાર સપત્ અથવા સંપત્ એટલે વિનૂતિ તદ્વિષય જાણવી અથવા સપત્ તે સપત્તિ એટલે પ્રાપ્તિ તે આચાર સંપત્ એવી આગલ પળ વ્યુત્પત્તિના અર્થની જાવના કરવી તે આચાર સપત્ ચતુર્વિધ છે મૂલ - “ચરણજીથો મયરહિ યો, અનિયયવિત્તો અચચલો ચેવ, જુગ પરિચય ઠસત્સગી, ડદત્ત ઘોસાઠ વિસેયા ॥૫૫૦॥ એનો જાવ - ચરણ યુત મદ રહિત, અનિયત વૃત્તિ અને અચચલ તિહાં ચરણ તે ચારિત્ર કહિયે, તે મહા વ્રત તથા અમણ ધર્મ ઇત્યાદિ જાણવું, તે સિત્તેર સ્થાન સ્વરૂપ છે તેણે કરી જે યુક્ત તેને ચરણ યુત કહિયે બીજા વલી ‘સય મધુઅજોગ જીઓ’ એવો પાઠ વોલ છે તેનો પણ પરમાર્થ એજ છે કેમકે, સયમ તેજ ચારિત્ર છે તેને વિષે ધ્રુવ યોગ સમાધિ તેણે કરી જે યુક્ત પણો તે તથા જાતિ, કુલ, તપ, તથા શ્રુતાદિકના ઠઙ્ગવેકરી રહિત તેને કહિયે મદ રહિત ગ્રંથાંતરે ‘અસપગ્રહ’ એવો પાઠ છે તેનો પણ એજ અર્થ જાણવો કેમ કે, સમ્યક્ પ્રકારે પ્રકર્ષેકરી જાતિ, શ્રુત, તપ તથા રૂપાદિ પ્રઠુટ લઘુ કરી આત્માનું ગ્રહણ એટલે ઢુજ જાતવત ઢુ ઢુંજ શ્રુતવત ઢુ ઇત્યાદિ રૂપે કરી અવધારણ તે પરિગ્રહ કહેવાય છે, જે ગ્રમહ નહી તેને કહીયે અપ્રગ્રહ તે જાતિ પ્રમુલ્કને વિષે ઠસુ કતા નહી એવો અર્થ સમજવો અનિયત વૃત્તિ એટલે ગ્રામાદિકને વિષે અનિયત (અપ્રતિબદ્ધ) વિહાર સ્વરૂપ પણો જાણિયે તથા અચચલ એટલે જેણે પોતાની ઇંડિયો વશ કરેલી છે અન્યત્ર ‘વૃદ્ધશીલતા’ એવો પાઠ છે, તત્ર વૃદ્ધ શીલતા એટલે કામિનીના મનને મોહન કરવાને વય તથા યૌવનને વિષે કરિ વર્તમાન ઠતા પણ નિર્વિકાર સ્વાચારતા એટલે વિકાર ઉત્પન્ન થાય નહી. યત “મનસિજર સાનિજૂતા જાયંતે યૌવનેપિ વિદાસ ॥ મૂઢધિય પુનરિતરે, જવતિ વૃદ્ધત્વજાવેપિ ” એ ગાથાના પૂર્વાર્ધનો અર્થ થયો હવે ગાથાના ઉત્તરાર્ધ વર્મે બીજી શ્રુતસપત્ના ચાર જેદ કહે છે - તેમા સૂચના માત્ર સૂત્ર જાણવું અન્યાયે યુગ એટલે યુગમાહે પ્રધાન જાણીયે, આગમ પરિચિત એટલે તેમા ક્રમોત્ક્રમ વાચનાદિક વહે પરિચયવત સ્થિર સૂત્ર થાય તે, ઠસત્સગી એટલે ઠસત્સર્ગપવાદે સ્વસમય તથા

माणवु, उदान एटले घोपादि स्वरना प्रकार तेनी विशुद्धिनो कर
' बहु श्रुतता, परिचित सूत्रता, विचित्र, सूत्रता, तथा घोप विशु
एवो पाठ दीगमा आवे ठे, तेनो पण अर्थ एज ठे. ॥ ५५० ॥

। शरीर संपदा चार प्रकारनी ठे ते अर्ध गाथावे कहेठे - मूल - चउरसो
तण वज्जियो तवोसतो, ॥ अर्थ - तत्र १ चतुरस्र एटले आरोह परिणाह
॥ पोहोलाई ए प्रमाण युक्त, शरीर तथा २ अकुटाइ एटले सपूर्ण ठे जेना
॥ ३ वधिरत्वादिथी वज्जित ते अचिकल इडियवालो, समस्त इडियपूरण,

तथा ४ हृदसंहनत्वे करी बाह्याऽन्यंतर जेवे करी तपनेविपे आसक्त एटले समर्थ
जाणवो ए शरीर संपदाना चार जेद जाणवा. अन्यत्र तो ' १ आरोह परिणाह
युक्तता, २ अनवत्राप्यता, ३ परिपूर्णइयता, ४ स्थिर सहननता ' एवो पाठ दी
गमा आवे ठे, एनो पण एज अर्थ थाय ठे. जे केवल अवद्यमान ते अवत्राप,
जेतुं अवत्रापण लज्जन होय तेने अनवत्राप्य कहिये, अथवा अवत्रापयित एटले
लज्जित करवाने योग्य एटले शक्य अने अनवत्राप्य ते लज्जा करवा योग्य न
होय तथा अवत्राप्य ते अहीन सर्वांगे एटले अलज्जाकर जाणवो ॥

हवे चोथीवचन संपदानाचार जेद कहेठे मूल - वाइ मुधुरच निस्तिय, फुडवयणो
सपयावयणो ॥ ५५१ ॥ अर्थ - वादी, मधुर वचन, अनिश्रित वचन, तथा स्फुट वच
न ए प्रकारना वचनेकरी वचन संपत् जाणवी तत्र १ वदनने वाद कहिये, एटले
जेतुं प्रगस्त वादतुं बोलवु ठे अथवा जे अतिशयवान ठे ते वादी आदेय वच
न वालो जाणवो तथा २ प्रकृष्ट अर्थ प्रतिपादक कोमल सुस्वरता तथा गजीर
तावि गुणोपेत होवाथी श्रोता जनना मनने आनंद उत्पन्न करनार ठे जेना
वचन तेने मधुरवचन कहिये ३ राग वेपाविकेकरी ने नीकलेला, एवा कलुपता
सहित जेना वचन न होय, तेने अनिश्रित वचन कहिये, ४ स्फुट एटलेजेना व
चन सर्व जनने सुबोव करनारा होय सुलज बोलवु होय तेने स्फुट वचन कहिये.
बीजा ठेकाणे तो आदेय वचनता, मधुर वचनता, अनिश्रित. वचनता, तथा अ
संदिग्ध वचनता, एवो पाठ जणाय ठे एनो अर्थ पूर्वनी पठेज जाणी जेवो. ॥ ५५१ ॥

हवे पाचमी वाचना संपन्ना चार जेद अर्ध गाथावडे कहेठे - मूल - जोगोपरिय
ए वायण, निज्जविया वायणाय निव्वहणे. अर्थ - तत्र १ परिणामिक गुणोपेत शि
ष्योने जाणीने जेने जे सूत्र योग्य होय, तेने ते आपी तेनो उद्देश तथा समुद्देश
करावे तेने योग्यवाचक कहिये केम के, आपरिणामिकने सूत्रार्थ दीधाथो जेम

કાચા ઘડામા નાણેનું પાણી વિનાશને પામે છે તેમ તેને પણ દોષનો સંજવ થાય છે માટે પૂર્વે દીધેલા આલાપકોને શિષ્ય પ્રત્યે સમ્યક્ પ્રકારે પરિણમાવ્યા પછી બીજા આલાપકની વાચના આપે, તેને બીજી પરિણત વાચન કહિયે વાચના એટલે આસ્વાન, તેનો નિર્ણયપિત એટલે નિર્વાહ કરનાર, શિષ્યને ઇત્સાહ વપજાવીને કતાવલો ગ્રથ પૂરો કરાવે, પણ વચમાં મૂકી દિયે નહીં તેને ત્રીજી નિર્ણયપિતા કહિયે. તથા નિર્વાહણ એટલે અર્થનો નિર્વાહક જાણવો એટલે પૂર્વાપર સગતિ કરી પોતે જાણ ઠતા બીજાને કથને કરી સર્વ અર્થ સમજાવી દિયે તેને ચોથી નિર્વાહણ કહિયે ગ્રથાતરને વિષે આમ દીઠામા આવે છે - વિદિત્વા દેશનં (૧) વિદિત્વા સમુદેશન પારિણમિકાદિ શિષ્યને જાણીને ઇત્યર્થ પરિનિર્વાપ્ય વચન તે પૂર્વે નદોધેલા આલાપકને અનધિગમ શિષ્યને પુનઃ સૂત્રદાન વેતુ ઇત્યર્થ અને અર્થ નિર્ણયપણા તે અર્થની પૂર્વાપર સગતિની ગમનિકા જાણવી ઇત્યર્થ । હવે ઠઠી મતિ સપત્ ચતુર્થા કહે છે - મૂલ - ડંગ્ગહ હ્રા વાપા, ધારણ મહ સપયા ચરો ॥ ૫૫૨ ॥ અર્થ - અવગ્રહ, હ્રા, આવાપ, તથા ધારણા અવગ્રહાદિકનું સ્વરૂપ બ ગો ને શોભમા દારમા વિસ્તારે કહેવાશે તથા સાતમી પ્રયોગ તેવાદાદિ પ્રયોજનની સિદ્ધિને માટે વ્યાપાર જાણવો તે પ્રયોગના પ્રસ્તાવ સમયને વિષે જે મતિ એટલે વસ્તુનું વિવેચન કરવું તેને પ્રયોગ મતિ કહિયે. તેની ચાર પ્રકારની સપત્ છે મૂલ - સત્તી પુરિસ સ્વેત, વહું નાઠ પઠ જણ વાયં ॥ અર્થ - શક્તિ, પુરુષ, ક્ષેત્ર, તથા વસ્તુને જોઈને વાદ કરે તેમા પ્રથમ શક્તિ જ્ઞાન એટલે વાદાદિ વ્યાપાર કાલને વિષે આ વાદી મહા બોલણદાર દેશવાય છે તેને જીતવા જેટલી મારામા શક્તિ છે કે નહીં । એવી રીતે પોતાની શક્તિનો આલોચન કરવું, બીજું પુરુષ જ્ઞાન એટલે આ પ્રતિવાદી પુરુષ સૌગત સાર્વ્ય વૈશેષિકાદિક અથવા કોઈ બીજો છે ઇત્યાદિ ને વિચારી જાણી જોઈને વાદ કરે ત્રીજું ક્ષેત્રજ્ઞાન એટલે આ ક્ષેત્ર મર્યાદા વાલું છે અથવા કોઈ બીજા પ્રકારનું છે અથવા કપટી છે કિવા નિષ્કપટી છે ? તથા સાધુજાવિત છે કિવા અજાવિત છે ? ઇત્યાદિક સારી રીતે વિમાણ ચોથી વસ્તુ જ્ઞાન એટલે આ રાજા અમાત્યાદિ સજાસિદાદિ વસ્તુ દારુણ અદારુણ અથવા નહક અનહક છે કે કેમ ? ઇત્યાદિક વિચારીને તે પ્રમાણે નિરૂપણ કરે એ પ્રયોગમતિના ચાર નેદ કહ્યા હવે આઠમી સંગ્રહ એટલે સ્વીકરણ તે અગીકાર તેની પરિક્ષા એટલે જાણવણું તેને પરિક્ષા સંગ્રહ કહે છે તેની સપત્ ચાર પ્રકારની છે તે કહે છે - મૂલ - " ગણ જોગ સસત્, સજ્ઞાણ સિકગ જાણે ॥ ૫૫૩ ॥ અર્થ - તેમા પ્રથમ ગણ એટલે ગઢ વાલ, ડુર્બલ, ગ્લાન, ગીતાર્થ

यति समुदाय लक्षण तेने निर्वाह. योग्य क्षेत्रतुं ग्रहण करतुं ते गण योग्याप संग्रह सप्त प्रथमा जाणवी. बीजी नडकादि पुरुष ने योग्य देशनादि करवी ते संसक्त सप्त द्वितीया कहिये. ग्रंथातरे तो निषद्यादि एटले संधारा प्रमुख उप करण मलिन नथाय तेने पीठ फलकोपादानात्मिका द्वितीया संपत् कहेज ठे. पण ए पीठ फलकादिकतुं ग्रहण यतु नथी, केम के, सिद्धांतने विपे अग्राहित ठे माटे तथा जीत कल्पनेविपे.—“ पीठफलगाइ गहणे, नउ मझिती ति सक्षा ई. वासासु वितेसेण, अन्नं कालं तु गम्भे नड. ॥ पाणा सीयल कुंथा, इयाय तो गहण वासासु ” त्रीजी जेम समयने विपे कहु होय तेम सक्षाय प्रत्युपेक्ष णा जिह्वाटनोपधि समुत्पादन लक्षण ते स्वाध्याय संपत् तृतीया कही ठे चौथी गुरु बीह्वाणा आपनार तथा अध्यापक ते जणावनार रत्नत्रयाधिक प्रमुखनी उपधिनो वहेतु, विश्रामणतु करतु आध्यायका उपाश्रयमां पेतता नामातु छेडु इत्यादि शिष्यने सीखावे ते शिष्योपसंग्रह सप्त चतुर्थी जाणवी एवी रीते सं ज्ञापरिज्ञा ए चार प्रकारे जाणवी एटले चार चार प्रकारे करी आत प्रकारनी गणीनी सपदा वखाणी एटले ए वधा मली बत्रीस गुण थया ॥ ५५३ ॥

हवे चतुर्विध विनय कहेजे—मूल—आचार्य सुय विणए, विस्क्रिबणे चव होइवो थवा, दोसस्त परीघाए, विणए चउहे स पडिवत्ती. ॥५५४॥ अर्थ.—आचार विन य. श्रुतविनय, विद्वेषण विनय तथा दोष परिघात विनय. एम विनयनेविपे चार प्रकारनी प्रतिपत्ति जाणवी जेणेकरि कर्म निवर्त्तन थाय तेने विनय कहि ये तत्र आचार एटले यतीनो समाचार ते आचार विनय चार प्रकारनो ठे:— एक सयम सामाचारी, बीजो तप सामाचारी त्रीजो गण सामाचारी चौथो एका कोविहार सामाचारी तत्र संयम ते पोते आचरे अने बीजाने गृहण करावे, ते मा जे सीदाए तेने स्थिर करे, अने सयमनेविपे जे उद्यत होय तेनी उपबृहणा करे, एप्रथम सयम सामाचारी जाणवी बीजी पाहिकादिकनेविपे पोते पण तप करे ने बीजाने पण करावे जिह्वाचर्याने अर्थे पोते जाय अने बीजाने पण तेमा प्रव चावे; ए बीजी तप सामाचारी कहिये. त्रीजी गण सामाचारी ते पडिलेहणानेविपे वा लहण, तथा ग्लान प्रमुखनो वैयावृत्यादिकना कार्य प्रत्युपेक्षणानेविपे पोते उ यमपण करे अने बीजा अग्लान गणने तेम करवानी प्रेरणा करे तेने गण सामा चारी कहिये चौथी एकाकि विहार प्रतिमाने पोते आदरे अने बीजाने ग्रहण क रावे एने एकाकि विहार सामाचारी कहिये. ए पहेलुं आचार विनय कह्यो हवे

ठे, ते स्थिर परिपाटी तेनु मन सूत्र अथवा अर्थनेविषे लगार पण स्वखोजीत थतु
 नथी ११ ग्रहीत वाक्य ते उपादेय वचन एटले तेनुं स्वल्प वचन उतां पण महा
 अर्थनी पठे जासे १२ जित पर्यद ते मोटी पर्यदानेविषे पण झोजने पामे नही १३
 जितनिष्ठा एटले जेने निष्ठा थोडी होय ते रात्रे सूत्रार्थनी जावना करतो पण निष्ठा
 ये पीमाये नही १४ मध्यस्थ एटले सर्व शिष्योनी कपर समान चित्त वालो १५
 देश १६ काल १७ जावझ एटले जे देश काल तथा जावनो जाणनार होय ते
 सुखेकरी विहार करे अथवा शिष्योना अनिप्रायने जाणीने तेउने सुखेकरी वृत्तावे
 (ए प्रण गुण साथे ठे) १८ आसन्नलब्ध प्रतिन तत्र आसन्न एटले तत्कृणोज
 जेने कर्मना कृत्योपशमावरण विना प्रतिना एटले परतीर्थी आदिकने उत्तर देवा
 नी शक्ति प्राप्त थई ठे ते १९ नानाविध देशजायझ. एटले जे नाना प्रकारना देशो
 नी जापाठने जाणतो होय ते नाना देशोना शिष्योने सुखेकरी शास्त्रांतुं ग्रहण क
 रावे थने ते ते देशना जनोने ते ते जाषण करी धर्म मार्गनेविषे आपो तथा ज्ञा
 नादिक पाच प्रकारना आचारे करी युक्त ते पोते आचारनेविषे अवस्थित उतां
 बीजाने आचारमा प्रवृत्ति कराववाने उद्युक्त करे पण जो पोते आजस्र होय तो
 बीजानी प्रवृत्ति करावी शके नही ए पाच गुण मेलवता चौवीस थया २५ सूत्रा
 र्थ तडुनय विप्रिज्ञ ते आम -सूत्रार्थ तथा तडुनयनी चतुर्जंगी कपजे तेमा प्रथम
 सूत्र पण अर्थ नही, बीजो अर्थपण सूत्र नही, त्रीजो सूत्र तथा अर्थ वन्ने थने
 चौथो सूत्र पण नही ने अर्थपण नही ए चार जागामाथी त्रीजा जागना ग्रहणने अर्थ
 तडुनय ग्रहण कळु ठे ते माटे सूत्रार्थ तडुनय विप्रिज्ञ जाणवो २६ आद्वरण हे
 तु तथा उपनयमा निपुण होय तेमा आद्वरण शब्दे दृष्टात लेवु थने हेतु ते वे
 प्रकारनो ठे - एक कारक ने बीजो ज्ञापक तेमा कारक ते जेम घटनो कर्ता कुंज
 कार होय ठे तेम जाणवु थने ज्ञापक ते जेम अंधकाग्नेविषे घटादिक पदार्थनो
 प्रकाश करनार दीपक होयठे तेम जाणवु उपनय ते उपसंहार एटले जे दृष्टाते
 करी दीवेला अर्थ तेने सरिखा सुयोजन करतु इति जाव, थने पाठे करी तो क्वांक
 उपनयने स्थानके कारण कहेठे ते कारण नो अर्थ नयनिमित्त जाणवु नैगमादि
 क नउनेविषे निपुण ते आद्वरण हेतु उपनय निपुण कहिये तेज आचार्य श्रो
 तानी अपेक्षाए एटले तेनी प्रतिपत्तिना निरोधथी क्वाक दृष्टातेकरी उपन्यास करे
 २७ क्वाक हेतु देखाडी समजावे थने २८ क्वाक उपनय एटले ते निपुण पण
 सम्यक् अभिरुत अर्थनु यथार्थ वर्णन करे २९ नय निपुणपणे नयना कथनना

अवसरे सम्यक् सप्रपंच विवर्ते करी नयने वापरे जे नय ज्यां जागतो होय तेने
 त्या जोडे ३० ग्राहण कुशल एटले प्रतिपादन करवानी शक्तिये युक्त ३१ स्वसम
 य एटले पोताना शास्त्रनो जाण तेमज ३२ परसमय एटले परना शास्त्रनो जा
 ण तेने कोईएक परदर्शनीये आक्षेप कखो ठते तेनो निरवाहकरे ३३ गं
 जीर एटले अतुल्य स्वनाव. ३४ दीप्तिमान एटले जेनो परवादी तिरस्कार करी श
 के नही ३५ शिव ते कोपथी रहित अथवा ज्या ज्या विहार करे त्या त्या कल्या
 णनो करनार. अने ३६ सौम्य एटले शांत दृष्टि ए प्रकारे ठत्रीश गुणेकरी सहि
 त गुरु जाणवा अने उपलक्षणथी ए कहेला गुणोथी बीजा पण गुणो जेवा के,
 ओदार्थ वैर्य स्वैर्य गांजीयादि के करी शशधरकर निकर कमनीयैरलंकृत प्रवच
 नो पदेशक गुरु होय ठे. तथा चाह— गुण सयज लिखळुतो पवयण सार प
 रिक्हेउंति अथवा मूल गुणो तथा उत्तर गुणो जाणवा एवा शेकडोगुणो एकरी
 कलित एटले युक्त, समीचीन ते प्रवचन एटले षादश अंगनो सार एटले अर्थक
 थन करवा समर्थ यद्धक्त.— गुणसुष्ठ्विस्त वयण, घण परिसत्तोय पावउं नाई,
 गुण हीणस्त न सोहई, नेह विहूणो जह पईवो. ॥ ५५६ ॥ एचोसठमो द्वार थयो
 अवतरण — हवे ' विणउं बावन्ना जेय पमि निन्नोति ' एटले बावन जेदे करी
 विनयनो पासठमो द्वार कहे ठे — मूल.— तिडयर सिद्धकुल गण, सघ क्रिय थ
 म्म नाण नाणीण, आयरिय थेरु वक्षा, य गणीण तेरस पयाणि ॥ ५५७ ॥ अर्थ —
 तेमां तीर्थकरादि स्वरूप तेर पद जाणवा तत्र तीर्थकर अने सिद्ध ए वे प्रसिद्ध
 ठे, त्रीजु कुलपद ते नागेंड कुलादिक जाणवु, चोथु गण पद ते कोटिकादि कहि
 ये, पांचमुं पद सघ प्रसिद्ध ठे, ठतुं प्रतीत क्रिया ते अस्तिवाद रूप समजवी, सात
 मुं पद धर्म ते कृमादि दशविध श्रमण धर्म कहेवु, आठमु पद ज्ञान ते मत्वादि कहेवाय
 ठे; नवमुं पद ज्ञानी ते ज्ञानवान जाणवु, दशमुं आचार्य पद ते पाच प्रकारनो
 आचार पालनार, अग्यारमुं स्थविर पद ते संयमनेविषे सीमायलाने स्थिर कर
 वानो हेतुवत; बारमुं उपाध्याय पद प्रसिद्ध ठे, अने तेरमुं गणी पद ते केटलाए
 क साधुना समुदायनो उपरि जूत जाणवो. ॥ ५५८ ॥ हवे ए प्रत्येक पदनो चार
 चार प्रकारे विनय थाय ठे ते कहे ठे — मूल.— अणसायणा य जत्ती, बहुमा
 णो तह य वसु सजलणा, तिडयरई तेरस, चउगुणा हुंति नायवा (बावन्ना)
 ॥ ५५९ ॥ अर्थ.— प्रथम आशातना एटले जाल्यादि हीजना, ने तेना अजावे अ
 नाशातना जाणवी, ते अनाशातना सदैव तीर्थकरादिकोनी करवी बीजो चक्ति

ठे, ते स्थिर परिपाटी तेनु मन सूत्र अथवा अर्थनेविषे लगार पण स्वस्वीत श्रुत
 नथी ११ ग्रहीत वाक्य ते उपादेय वचन एटले तेनु स्वल्प वचन उता पण महा
 अर्थनी पठे जासे १२ जित पर्षद ते मोटी पर्षदानेविषे पण झोजने पामे नही १३
 जितनिष्ठा एटले जेने निष्ठा थोडी होय ते रात्रे सूत्रार्थनी जावना करतो पण निष्ठा
 ये पीमाये नही १४ मयस्थ एटले सर्व शिष्योनी ऊपर समान चित्त वालो, १५
 देज १६ काल १७ जावझ एटले जे वेश काल तथा जावनो जाणनार होय ते
 सुखेकरी विहार करे अथवा शिष्योना अनिप्रायने जाणीने तेउने सुखेकरी वृत्तिवि
 (ए त्रण गुण साथे ठे) १८ आसन्नलब्ध प्रतिज तत्र आसन्न एटले तत्कृपोज
 जेने कर्मना कृत्योपशमावरण विना प्रतिजा एटले परतीर्थी आदिकने उत्तर देवा
 नी शक्ति प्राप्त थई ठे ते १९ नानाविध देशजापझ एटले जे नाना प्रकारना देशो
 नी जाणउने जाणतो होय ते नाना देशोना शिष्योने सुखेकरी शास्त्रोनु ग्रहण क
 रावे अने ते ते देशना जनोने ते ते जापण करी धर्म मार्गनेविषे आपो. तथा ज्ञा
 नादिक पाच प्रकारना आचारे करी युक्त ते पोते आचारनेविषे अवस्थित उता
 बीजाने आचारमा प्रवृत्ति कराववाने उद्युक्त करे पण जो पोते आजस्र होय तो
 बीजानी प्रवृत्ति करावी शके नही ए पाच गुण मेलवता चोवीस थया २५ सूत्रा
 र्थ तडुनय विधिङ्क ते आम -सूतार्थ तथा तडुनयनी चतुर्जंगी ऊपजे तेमा प्रथम
 सूत्र पण अर्थ नही, बीजो अर्थपण सूत्र नही, त्रीजो सूत्र तथा अर्थ वझे अने
 चोयो सूत्र पण नही ने अर्थपण नहीए चार जागामाथी त्रीजा जागना ग्रहणने अर्थ
 तडुनय ग्रहण कबु ठे ते माटे सूत्रार्थ तडुनय विधिङ्क जाणवो २६ आहरण हे
 तु तथा उपनयमा निपुण होय तेमा आहरण शब्दे दृष्टात जेवु अने हेतु ते वे
 प्रकारनो ठे - एक कारक ने बीजो ज्ञापक तेमा कारक ते जेम घटनो कर्ता कुन
 कार होय ठे तेम जाणवु अने ज्ञापक ते जेम अयकाग्नेविषे घटादिक पदार्थनो
 प्रकाश करनार वीपक होयठे तेम जाणवु उपनय ते उपसहार एटले जे दृष्टाते
 करी वीतेजा अर्थ तेने सरिखा सुयोजन करवु इति जाव, अने पाठे करी तो क्याक
 उपनयने स्थानके कारण कहेठे ते कारण नो अर्थ नयनिमित्त जाणवु नैगमादि
 क नउनेविषे निपुण ते आहारण हेतु उपनय निपुण कहिये तेज आचार्य श्रो
 तानी अपेक्षाए एटले तेनी प्रतिपत्तिना निरोधथी क्याक दृष्टातेकरी उपन्यास करे
 २७ क्याक हेतु देखाडी समजावे अने २८ क्याक उपनय एटले ते निपुण पणे
 सम्यक् अधिरुत अर्थनु यथार्थ वर्णन करे २९ नय निपुणपणे नयना कथनना

अवसरे सम्यक् सप्रपंच विवक्ते करी नयने वापरे जे नय ज्या लागतो होय तेने
 त्यां जोडे ३० ग्राहण कुशल एटले प्रतिपादन करवानी शक्तिये युक्त ३१ स्वसम
 य एटले पोताना शास्त्रनो जाण तेमज ३२ परसमय एटले परना शास्त्रनो जा
 ण तेने कोईएक परदर्शनीये आक्षेप कखो ठते तेनो निरवाहकरे ३३ गं
 नीर एटले अतुल्य स्वभाव. ३४ दीप्तिमान एटले जेनो परवादी तिरस्कार करी श
 के नही ३५ शिव ते कोपथी रहित अथवा ज्या ज्या विहार करे त्या त्यां कल्या
 णनो करनार. अने ३६ सौम्य एटले शांत दृष्टि ए प्रकारे उन्नीश गुणोकरी सहि
 त गुरु जाणवा अने उपलक्षणथी ए कहेला गुणोथी बीजा पण गुणो जेवा के,
 आर्दार्य वैर्य स्थैर्य गानीर्यादि के करी शशधरकर निकर कमनीयैरलकृत. प्रवच
 नो पदेशक गुरु होय ठे. तथा चाह - गुण सयल लिखळुत्तो पदयण सार प
 रिक्हेवंति अथवा मूल गुणो तथा उत्तर गुणो जाणवा एवा शेकडोगुणो एकरी
 कलित एटले युक्त, समीचीन ते प्रवचन एटले द्वादश अंगनो सार एटले अर्थक
 थन करवा समर्थ यदुक्त - गुणसुखिवस्स वयण, घण परिसत्तोय पावउ नाई,
 गुण हीणस्स न सोहइ, नेह विहूणो जह पईवो ॥ ५५६ ॥ एचोसवमो द्वार थयो
 अवतरण.- हवे 'विणउ वावन्ना जेय पणि जिन्नोत्ति' एटले वावन जेवे करी
 विनयनो पासवमो द्वार कहे ठे - मूल.- तिष्ठयर सिद्धकुज गण, संघ किरिय ध
 म्म नाण नाणीण, आयरिय येरु वज्झा, य गणीण तेरस पयाणि ॥५५७॥ अर्थ -
 तेमा तीर्थकरादि स्वरूप तेर पद जाणवा तत्र तीर्थकर अने सिद्ध ए वे प्रसिद्ध
 ठे, त्रीजु कुलपद ते नागेइ कुलादिक जाणवु, चोथु गण पद ते कोटिकादि कहि
 ये, पांचमुं पद सघ प्रसिद्ध ठे, ठुं प्रतीत किया ते अस्तिवाद रूप समजवी, सात
 मुं पद धर्मे ते कृमादि दशविध श्रमणधर्म कहेवु, आठमु पद ज्ञान ते मत्यादि कहेवाय
 ठे, नवमुं पद ज्ञानी ते ज्ञानवान जाणवु, दशमुं आचार्य पद ते पाच प्रकारनो
 आचार पालनार, अग्यारमुं स्थविर पद ते संयमनेविपे सीदायजाने स्थिर कर
 वानो हेतुवत, बारमुं उपाध्याय पद प्रसिद्ध ठे, अने तेरमु गणी पद ते केटलाए
 क साधुना समुदायनो उपरि जूत जाणवो ॥ ५५८ ॥ हवे ए प्रत्येक पदनो चार
 चार प्रकारे विनय थाय ठे ते कहे ठे - मूल - अणसायणा य जत्ती, बहुमा
 णो तह य वस्स सज्जणा, तिउयरार तेरस, चवगुणा हुंति नायवा (वावन्ना)
 ॥ ५५९ ॥ अर्थ - प्रथम आशातना एटले जाल्यादि हीलना, ने तेना अजावे अ
 नाशातना जाणवी; ते अनाशातना सदैव तीर्थकरादिकोनी करवी बीजो नक्ति

વિનય તે યોગ્ય ઉપચાર રૂપ અથવા પ્રતિપત્તિરૂપ કહિયે ત્રીજો વધુમાન વિનય તે તેને વિપેક્ષ અતરંગ પ્રતિબંધ વિશેષ જાણવો અને ચોથો વર્ણસજ્વલન વિનય તેમા વર્ણ એટલે કીર્તિ અને સજ્વલન એટલે પ્રકાશ, અર્થાત્ કીર્તિનું પ્રકટન કરવું તે જાણવો એ પ્રકારે કરી તીર્થંકરાદિક પ્રત્યેક પદના અનાશાતનાદિ ચાર ચાર વિનય હોવાથી તેરને ચારથી ગુણતા વાવન વિનય થાય ॥૫૫૭॥ એપાસવ મોહાર

અવતરણ - હવે 'ચરણતિ' એટલે ચરણ સત્તરિનો ઠાસવમો. હાર કહે છે - મૂજ - વય સમણ ધમ્મ સયમ, વેષાવચ્ચ ચ વંચયુત્તીઠ, નાણાસ્તિય તવ કો, હ નિગ્ગહા ૬૬ ચરણમેય ॥૫૫૯॥ અર્થ - પ્રાણાતિપાત તથા મૃષાવાદ વિરમણાદિ પાંચ વ્રત જાણવા, શ્રમણ એટલે સાધુ તેનો જે ધર્મ તે શ્રમણ ધર્મ ક્ષાતિ માર્દવાદિક દશ પ્રકારનો જાણવો સં એટલે એકી જાવે કરી યમ એટલે નિયમ અર્થાત્ ઉપરમ તે સત્તર જેવે સયમ જાણવો જેની કાર્યાદિકને વિષે યોજના હોય તેને કહિયે વ્યાવૃત્ત તેનો જે જાવ તેને કહિયે વેયાવૃત્ત, તે આચાર્યાદિ જેવે કરી દશ પ્રકારનું જાણવું બ્રહ્મચર્યની જે ગુણિયો તેને બ્રહ્મચર્ય ગુણ કહિયે તે વસતિ આદિક નવ પ્રકારે જે જેણે કરી વસ્તુનો સ્વરૂપ જણાય તેને કહિયે જ્ઞાન તે અગ્નિ નિવોધિકાદિ જાણવું તે જેને આદિ તે જ્ઞાનાદિ શબ્દે કરી સમ્યક્ દર્શન ચારિત્રનું ગ્રહણ થાય છે જ્ઞાનાદિકની જે ત્રિક તેને જ્ઞાનાદિત્રિક કહિયે તપ તે હાલ દશ પ્રકારે અનશનાદિ જાણવો ક્રોધાદિચારનો જે નિગ્રહ, વધુ વચન જે છે તે માન માયા તથા લોચના નિગ્રહને અર્થે જાણવું એટલા પ્રકારનું ચારિત્ર થાય છે 'કોહ નિગ્ગહાઈ ચરણમિતિ' એ પાઠે કરી ક્રોધનિગ્રહ જે જેની આદમાં એવા માન નિગ્રહાદિ કદવ તે ક્રોધ નિગ્રહાદિ તેનું જે ચરણ એટલે અવતેય જાણવું અર્થે કોઈ સહાય એટલે પોતાને પમિત પણોમાનતા એવું બોલે છે -

આશાકા - ગુણિયો ચોથા વ્રતની અતરંગત હોવાથી તેનાથી નિમ્ન કહેવાય નહીં. વલી બ્રહ્મચર્ય વ્રતનો પરિકર ગુણિયો જે કહ્યો છે ત્યારે પ્રાણાતિપાત તથા વિરમણાદિ એક એક વ્રતને પરિકર જૂત જાવના પણ કહ્યો, તથા બ્રહ્મચર્યગુણિયો કહ્યો તો ચોથો વ્રત મ કહ્યો વલી જ્ઞાનાદિત્રિકનું ગ્રહણ કરવું સજવનું નથી કિંતુ જ્ઞાન અને સમ્યક્ દર્શન એ વે નેજ ગ્રહણકરો પણ ચારિત્રનું ગ્રહણ તો વ્રતના ગ્રહણથીજ થયો તેમજ શ્રમણ ધર્મના ગ્રહણથી સયમનું ગ્રહણ અથવા તપનું ગ્રહણ ફોકટ થાય માટે સયમ તથા તપનો ત્યાગ કરીને શ્રમણ ધર્મનો ઉપન્યાસ કરવો યોગ્ય છે વલી તપનું ગ્રહણ કહ્યાથી વેયાવૃત્તનો ગ્રહણ નિરર્થક

યશો. કેમકે, વૈયાવૃત્ય તો અંતર્ગતજ કહ્યું છે. વલી ક્ષાંત્યાદિ ધર્મનું ગ્રહણ ક
ક્ષાથી ક્રોધાદિકના નિગ્રહનું ગ્રહણ વ્યર્થ યશો. એમ પરિજાવ્યમાન ગાથા અત્યંત
ચિન્ન તથા શુષ્ક આગી પાઠી દીઠામા આવે છે.

સમાધાન - (ચતુર ચક્રવર્તિ ઉત્તર કહે છે) વ્રતનું ગ્રહણ કક્ષાથી ગુપ્તિઓ
જુદી કહેવાશે નહીં એવું જે તે કહ્યું તે અયુક્ત છે કેમકે, ચતુર્થ વ્રતનું નિરપવા
દપણું દર્શાવવાને અર્થે બ્રહ્મચર્યવ્રતની ગુપ્તિઓ જુદી કહી છે ચક્રમાગમે - ન
વ કિંચિ અણુન્નાય, પરિસિદ્ધ વાવિ જિણવરિદોહં, મુત્તં મેદુણ નાવ, ન વિણાનં
રાગ દોસેહિતિ. અથવા પ્રથમ તીર્થંકર તથા ચરમ તીર્થંકરને પરિગ્રહ વ્રતથી નિન્ન
એ ચોથો મહાવ્રત હોય છે એમ એની જ્ઞાપનાને અર્થ જુદો કરીને જેદનો ઉપન્યાસ
કહ્યો છે વલી જે તે કહ્યું કે, વ્રતના ગ્રહણે જ્ઞાનાદિ ત્રિકનું ગ્રહણ ન કરવું, કે
તુ જ્ઞાન ને દર્શનનેજ લેવા કેમકે, ચારિત્ર તે વ્રત ગ્રહણના અંતર્ગતજ આવી જા
યશે. તેપણ અયુક્ત છે જે કારણ માટે ચારિત્રવ્રત જેઠે તે એક અંશે સામાયિક
આદિ પ્રકારમાંથી લીધું છે બાકીના ચાર અશ હજી ગ્રહણ કક્ષા નથી તેને અ
ર્થે જ્ઞાનાદિ ત્રયનો ઉપન્યાસ કહ્યો છે વલી જે તે કહ્યું કે, શ્રમણ ધર્મના ગ્રહણને
વિષે સયમ તથા તપનો અંતરજાવ થાય છે, કેમકે, શ્રમણ ધર્મનું ગ્રહણ કક્ષા
થીજ તેનું ગ્રહણ થાય છે એ પણ બોલવું અસંગત છે જે કારણ માટે સયમ
અને તપ એ બે મોક્ષના પ્રધાન અંગ છે માટે એઓનું જુડું ઉપાદાન કહ્યું છે.

આશંકા - સંયમ અને તપ એ મોક્ષના પ્રધાન અંગ કેમ છે ?

સમાધાન - નવા કર્મના આશ્રવનો જે સંવર કરવો તેનો હેતુ સંયમ છે અને
પૂર્વોપાર્જિત કર્મના ક્ષયનો હેતુ તપ છે. તે કારણ માટે એઓનું પ્રધાન પણું છે.
એથીજ શ્રમણ ધર્મનેવિષે ગ્રહણ થતાં બતાવે પણ પ્રધાનપણાને લીધે એઓનો
જુદો જેદ ઉપન્યાસ કરેલો છે. એવિષે આવો ન્યાય દીઠામા આવે છે કે, બ્રાહ્મ
ણો આવ્યા અને વસિષ્ઠ પણ આવ્યો' એટલે વસિષ્ઠનો બ્રાહ્મણોમા સમાવેશ બતા
વે પણ અન્ય ઉપયોગને વાસ્તે જુદોજ કહ્યો છે વલી તુ કહે છે કે, તપના ગ્રહણ
થી વૈયાવર્ત્યનું પણ ગ્રહણ થાય છે માટે તેનું જેદકરી જુડું ઉપાદાન કરવું
યોગ્ય નથી. તે પણ તારું કહેવું સારુ નથી, કેમકે, પોતે બીજાને ઉપકાર કરવો
એણે કરીવૈયાવર્ત્યનું પ્રધાન પણું છે, તે રીતે બાકીના અનજ્ઞનાદિ તપના જેદનું
પ્રધાનપણું નથી તેથી જેદ કરી ઉપન્યાસ કહ્યું છે વલી તે કહ્યું કે, શ્રમણ ધર્મ
ના ગ્રહણથી ક્રોધાદિકનો નિગ્રહ જુદો કહેવો નહીં, એ પણ બોલવું રુઠું નથી.

केमके क्रोधादिकु जे चार ठे ते वे प्रकारना ठे - एक उदीर्ण अने बीजा अनुदीर्ण तेमाना उदीर्णोना जे निग्रह ते क्रोधादि निग्रह जाणवो, अने अनुदीर्णोना तो तेओना उदयतु निरोधन जे क्वात्यादिरूप ते जाणवाने अर्थ जुड उपादान कखुं अथवा वस्तु त्रण प्रकारे ग्रहण करवी तेमा एक ग्राह्य बीजी हेय ने त्रीजी उपादेय तेमा क्वात्यादिक उपादेय करवा योग्य ठे अने क्रोधादिकु त्याग करवा योग्य ठे माटे ए निगृहीतव्य ठे एटला माटे ए उपन्यासकरेलो सर्व अनवय ठे ॥५५॥

हवे एविपे पोते सत्रकार अवयवेकरी कहेठे - मूल - पाणिवह मुसावाए, अ दत्त मेहुण परिगहे चेव, एथाइ दुति पचठ, महवयाइ जईण तु ॥५६॥ अर्थ - पदने देशेकरी पदना समुदायनो उपचार थाय ठे पाणिवहने ग्रहणे प्राणिवध विरति एम कहेवो एवी रीते मृषावादादिकनेविपे पण जाणवु तत्र प्राणीउ एटले त्रस तथा स्थावर जीवोनी १ अज्ञान, २ सशय, ३ विपर्यय, ४ राग, ५ द्वेष, ६ स्मृतित्रश, ७ योगद्वुप्रणिधान तथा ८ धर्मानादर रूप अष्टविप्र प्रमादना योगेकरी वध एटले हिता करवी तेने कहिये प्राणिवध तेयकी विरति एटले सम्यक् ज्ञान अज्ञान पूर्वक जे निवृत्ति ते प्रथम त्रत जाणवु बीजो मुसावाए एटले अजीक वचन अथवा फुतु बोलवु ते प्रिय पथ्यने तथ्य वचन तेना परिहारे करी जे नापण करवु तेने कहिये मृषावाद तेयकी जे विरति ते बीजु त्रत जाणवु तत्र प्रिय वचन एटले जे साजव्याथी चित्तनेहर्ष उपजावे पथ्य एटले आगामिक कालनेविपे जे हितकरनार थाय, तथ्य एटले सत्य ए तथ्य ठता पण व्यवहारनी अपेक्षाएकरी अ प्रिय बोलवु नही जेम के, चोरने कहेवु के तु चोर ठे, अने कुटणीने कहेवु के तु कुटणी ठे एम कहाथी तेने अप्रिय लागवाथी तथ्य न कहेवाय अने बीजो तथ्य थको पण जे अहित ठे जेम के वनमा जता कोई पारधीए पृथु के, अ हीथी कोई मृगजु जतु तमे जोयु के, तेने जो तथ्यने अनुसरीने साचे साचु कहिये के पणे जाय ठे तो तेनो घात थयाथी पाप लागे माटे एवा स्थले सत्य नापण करवु ते पण तथ्य कहेवाय नही त्रीजु अदत्त एटले धणीए न आ पेजानु आदान एटले ग्रहण करवु तेने कहिये अदत्तादान ते अदत्त स्वामी, जीव, तीर्थकर, तथा गुरु ए चार प्रकारनो ठे तेमा तृण, काष्ठ, तथा पापाणप्रमु खना मालके न दीया ठता जे लई लेवु तेने स्वाम्यादत्त कहिये, बीजो स्वामीए दीधे लु ठता जीवे न दीउ होय जेम के पोते प्रव्रज्या लेवाना परिणाम रहित ठता तेना माता पितादिके पुत्रादिकने गुरुने अर्पण कखो होय अथवा सचित्त पृथ्वी काया

दिक चीज तेना स्वामीए आपी ठतां तेना अधिष्ठाता जीवनी दीवल कहेवाय न
 ही ते जीवादत्त कहेवाय. त्रीजो तीर्थकगदिके करी निषेध करेला जे आधाकर्मी
 आदिक अन्न तेनुं ग्रहण करवु ते तीर्थकरादत्त कहेवाय ठे अने आधाकर्मी
 आदि दोपरहित पदार्थ तेना स्वामीए दीधेलो ठतां पण गुरुनी अनुज्ञा विना जे गृ
 हण करवो तेने गुरु अदत्त कहेवे. तेथी जे विरमवु ते त्रीजु अदत्तविरमण व्रत
 जाणवु चोथो मैथुन एटले स्त्री तथा पुरुषनुं ६६ एटले जोमुं तत्सवधी जे क
 र्म तेने मैथुन कहेवु. तेथी जे विरति ते चतुर्थव्रत जाणवु. पाचमो जेथी परिके
 समस्तप्रकारे ग्रहणके० आदान थाय तेने परिग्रह कहिये अथवा परिग्रहणने
 परिग्रह कहिये ते परिग्रह धन, धान्य, क्षेत्र, वास्तु, रूप्य, सुवर्ण, चतुष्पद, वि
 पद तथा कुप्य जेवेकरी नव प्रकारनो ठे तेथी विरति एटले जे मूर्खानो परिहार
 जे निवृत्ति ते पाचमो व्रत 'मुञ्चापरिगृहोबुक्तो' इति वचनात्, इत्यादि ठता पण
 तृष्णा रहित मनने प्रशम सुख संप्राप्तिकरी चित्तना विभ्रम पणानो अनाव ठे ए
 कारण माटे धर्मेना उपकरणने धारण करनारा मुनिने पण शरीर तथा उपकर
 णोनेविषे ममत्व न होय तेथीज ते निर्ममत्व कहेवाय ठे एविषे तीर्थकर गणधरादि
 के कष्ट ठे के, वस्त्र पात्र उपकारि धर्म साधन निमित्ते पूर्वोक्त रीते धारण कथा
 ठता देहनी पठे परिग्रहण करवु नही अने जो मने करी राख्या होय तो यती
 ने ए मूर्खो सहित थायठे चव शब्द एवकारनेअर्थे ठे तेथी प्रथम तीर्थकर अ
 ने चरम तीर्थकरोने चार व्रतो नथी होता पण पाच पूरा होयठे एवु जणाव्युं
 जे व्रतानी वृद्धि करे अथवा नियमोनी प्रौढी करे तेने महाव्रत कहिये एने
 सर्व जीवादि विषयपणो करी महाविषयपणुं ठे. उक्तच.— 'पटमम्मि सबजीवा,
 बीए चरिमे य सब दवाई, तेसा महवया खलु, तदेकदेसेण दवाण.' तेहाज
 इत्यने एक वेजो ठे माटे ॥ ५६० ॥

हवे श्रमण धर्म कहेवे — मूल — खंतीय मद्भव क्लव, मुत्ती तव सजमेय वो
 धवा, सच्चं सोयं आकिचण च बज च जइम्मो ॥ ५६१ ॥ अर्थ — १ क्वाति
 एटले ह्ममा शक्तिमान वा अशक्तिमान ठतां सहन परिणाम ते ह्ममा शसर्वथा को
 धनो परिहार ते मृड एटले अस्तव्य तेनो जे जाव अथवा कर्म जे अनुष्ठेकपणो
 नीचीवृत्तिए प्रवर्त्तवु माननो परिहार तेने मार्दव कहिये ३ क्खु एटले अवकपणु
 तेनो जाव अथवा कर्म, तेने आर्जव कहिये एटले मन वचन कायायेकरी वि
 क्रियानो जे अजाव ते माया रहितपणु कहिये ॥ मुक्ति एटले मोचन ते बाह्य अने

अन्यंतर वस्तुनेविषे तृष्णानो विवेद एटले लोचनो परित्याग जाणवो ७ तप ए टले जेणोकरी रसादि सात वातुओ अथवा ज्ञानावरणोयादि कर्म तापने पामेठे तेनेकहिये तप ते अनशनादि चेदोएकरी वार प्रकारे जाणी लेबु ६ सयम ते आश्रवनिविरति लक्ष्ण जाणवु ७ सत्य ते ज्या मृषावादथी विरमवु तेने जा एवु ८ शोच ते सयमप्रते निरुपलेपता अथवा निरतिचारपण जाणवु ९ जेने किंचित इव्यादिक न होय तेने अकिंचन कहिये तेनो जे जाव तेने कहिये आ किंचन्य, उपलक्ष्णथी ए जे शरीर तथा धर्मोपकरणादि ठे तेओनेविषे निर्ममत्व ने अकिंचन्य कहिये १० नवविध ब्रह्मचर्यनी शुभ्रियो तेनेविषे पोताना पुरुषा कारनु रुधवु ते ब्रह्मचर्य ए दश प्रकारनो यतिधर्म ठे ॥ ५६१ ॥

बीजा वली आवी रीते पाठ करे ठे - खती मुत्ती अङ्गव, मद्य तह जा घवे तवे चव, सयम वियाग किंचण, बोधवा बंजचरे य ॥ जाघव ते इव्यथीअटप उपधिपण, अने जावथी गौरवतानो परिहार एटले त्याग ते सर्व सगथी मुक्त यवु अथवा यतिओने वस्त्रादिकनु देवु बाकीनु पूर्वनी पठे जाणी लेबु ॥ ५६१ ॥

हवे सयम धर्म सतर प्रकारे कहे ठे - मूल - पचासवाविरमण, पचिदिय निग्गहो कसायजथो, दमत्तयस्त विरई, सतरसहा सयमो होई ॥ ५६२ ॥ अर्थ - आश्रयतेके० जेणे करी कर्मोनुं उपार्जन थाय ठे तेने कहिये आश्रव ते नवा कर्मो वधावाना हेतुओ ते १ प्राणातिपात, २ मृषावाद, ३ अदत्तादान, ४ मैथुन अने ५ परिग्रह ए पाच जेदे जाणवो. ए पाचेथकी जे विरमवु एटले नि वर्त्तन यवु तेने पचाश्रव विरमण कहिये इडियो ते स्पर्शन, रसन, घ्राण, चक्षु, तथा श्रोत्र लक्ष्ण पाच जाणवी तेओनो निग्रह एटले नियममा राखवु, अर्थात् स्पर्शादि विषयोनेविषे लपटताना परिहारे करी वर्त्तवु तेने पचेडिनिग्रह कहिये कपाय ते क्रोध मान माया तथा लोच लक्ष्ण चार जाणवा तेओनो जय ए टले जे उदय थया होय तेने विफल करवा अने जे अनुदित होय तेने अनुत्पा दनेकरी रोकी राखवा ते क्रोधादिचारनो त्याग जाणवो हवे दम त्रणते चारित्र रूप ऐश्वर्यना अपहारे करी आत्माने दमववो अथवा असारपणे करिये ते ड प्रयुक्त मन वचन ने काय तेनी जे त्रिक ते दमत्रय तेनी जे विरति एटले अशुच प्रवृत्तिथी निरोध ते दडत्रय विरति एवी रीते सतर प्रकारे करी सयम थाय ठे. ॥ ५६२ ॥

अथवा बीजा प्रकारे सयमना सतर जेद थाय ठे ते आ प्रमाणे मूल - पुढवि दग अगणि मारुय, वणसइ वि ति चउ पणिदिया जीवा, पडुप्पेह पमज्जण, प

रिखण मणोवई काए" ॥ ५६३ ॥ अर्थ - पृथ्वी, उदक, अग्नि, मारुत, वनस्पति द्विदिय, त्रीदिय, चतुरिदिय, पंचेदियने मनो वाक् कायाए करी करण करावण तथा अनुमतिए करी संरज समारंज आरजतुं वर्जतु ए नव प्रकारे जीव संयम जाणवो तत्र. - "सकप्पो सरजो, परिताव करो जवे समारजो, आरजो उदवठ, सुद्ध नयाण तु सवेसिं," तथा दशमो अजीवरूप जे पुस्तकादिक ठे, ते ड पम कालना दोषे करी तथाविध प्रज्ञा, आयु, श्रद्धा, सवेग, उद्यम तथा बलादिकेकरीहीन आज्ञा काले उपना जे शिष्यादिक तेना अनुग्रहने अर्थे प्रतिलेखन तथा प्रमार्जन पूर्वक यत्ने करी धारण कलायी अजीव संयम आय ठे. इहां पित्रविष्णुदिनी म हाटी वृत्तिमाहे संयमेणचि एटले संयमनु वखाण करते अजीव संयम पुस्तक अग्रयुपेक्षु ड प्रत्युपेक्ष्य दूष्य तृण चर्म पच मक्ष हिरण्यादिकनो अग्रहणरूप इहा शिष्य पूठे एना अग्रहणे संयम किवा ग्रहणे संयम आय गुरु उत्तर कहेठे के, अ पवादोतो ग्रहणेपण संयम आय यडुक्तं ॥ डप्पडि निहियदूस, अक्षाणां विविचगि एहंति ॥ विष्णु पोडयपणंगं, कालियनिज्जुत्ति कासठा ॥ १ ॥ अर्थ - अक्षाण के ० मार्गादिके विवक्त सागारि जेम ग्रहस्थ न देखे थने पुस्तकपाचते कालिक निर्युक्तिनीरक्षा ने अर्थे ठे. वली शिष्य पूठेठे के बीजानो विशेष केम नथी पण पुस्तक पांचे ज्ञाननो सा धन ठे तो उत्सर्गे केम न लेवु तेनो उतर - सत्त्वने उपघातना कारण ने जीधे आ हच - जे तेसिजीवाण, तड गयाणच सोणिअंडुळा ॥ पीजिज्जते धणियं, गलजिते अकरे फुलिवं ॥ १ ॥ पीडीत थको लोही नीकले ते आखरमा जाय ११ चहुए करी सारीपेठे जोइने बीज हरित जतु ससक्त्यादि रहित स्थाननेविपे शयन आसन तथा चक्रमणादि कराववु तेने प्रेक्षा संयम कहेवो १२ जे गृहस्थ पाप व्यापार करेठे तेनी उपेक्षा करवी पण एम न कहेवु के, तु नजीपरे ग्राम ग्राम चिताकर अथवा संयमनेविपे सीढनारा साधुठने जे प्रेरणा करवी थने पा स्यादिक जे निर्दधस पणे प्रवर्तताने उपेक्षानु करवु ते उपेक्षा संयम कहिये १३ रुढोरीते प्रेक्षित स्थानिलनेविपे पण रजोहरणादिके करी प्रमार्जने, शयन, आसन, निक्षेप तथा आदान आदि करनार अथवा ग्रहस्थने देखता रुक्मजूमि प्रदेश थकी श्वेत जूमि प्रदेशनेविपे प्रवेश करे त्या सचित्त अचित्त मिश्र रजे करी खरडायला पादादिकनी रजदूर करवाने अर्थे रजोहरणे करी पुजे प्रमार्जन करे त्या पण अण पुजता असंयम थने ग्रहस्थदृष्टिवाली पुजताने प्रमार्जना संयम जाणवो. यडुक्त - पायाई सागरीए, अपमज्झितावि संयमो होइ, ते चेव पमज्झंते, सागरिए संयमो होई

૧૪ જતપાનાદિક પ્રાણિસત્ત્વ, અવિચુદ્ધ, અથવા કામ ન આવે તે અનુપ
કારક એવી વસ્તુને જતુ રહિત સ્થાનનેવિપે સૂત્રોક્ત વિધિએકરી પરિષ્ઠાપના કહ્યા
થી પરિષ્ઠાપના સયમ કહેવાય ૧૫ હર્ષે ડોહ રીત તથા અનિમાનાદિક થકી મ
નને નિવૃત્તાવે અને ધર્મ ધ્યાનાદિકનેવિપે મનની પ્રવૃત્તિ કરે તેને મન સયમ કહિયે.
૧૬ હિસક કઠોરપણા થકી નિવૃત્તિ અને મધુર નિપુણ થાવો એવી શુદ્ધ જ્ઞાપાનો
બોલવો તે વચન સયમ કહિયે ૧૭ ગમનાગમનાદિક જે અવશ્યકરણીયઠે તેને
વિપે જે ઉપયુક્ત સાધધાન ઠતા કાયાનો વ્યાપાર કરવો તેને કાયસયમ કહિયે
એવી રીતે ૯ સત્તર પ્રકારે પ્રાણાતિપાત નિવૃત્તિરૂપ સયમ થાયઠે. ॥ ૫૬૩ ॥

હવે વૈયાવર્ત્ય કહે ઠે - મૂલ - આચરિય ઉવજ્ઞાણ, તવસ્થિત સેહે ગિજાણતા
દૂષ્ટ, સમણોન્ન સગ કુલ ગણ, વૈયાવર્ત્ય હવર્ષે દસદા ॥ ૫૬૪ ॥ અર્થ - ૧ આ
ચાર જે જ્ઞાનાદિક પચવિધ તેને જે આચરે ઠે ઇટલે સેવે ઠે તેને કહિયે આ
ચાર્ય ૨ ઉપ સમીપે આવીને જેથકી અવ્યયન અથવા ઉપચય થાય ઠે તેને ઉપા
ધ્યાય કહિયે ૩ જેનેવિપે વિરુદ્ધ તથા અવિરુદ્ધ તપ વિદ્યમાન હોય તેને તપસ્વિ
કહિયે ૪ નવતર વીક્ષિત શિક્ષાને યોગ્ય હોય તેને શિષ્ય કહિયે ૫ ગ્લાન તે જ્વ
રાદિ રોગે કરી આક્રાંત સાધુઠ ૬ સાધુ ૭ સ્થવિર તે સમનોજ્ઞ સામાચારિના ક
રનાર હોય ૮ સઘ ઇટલે શ્રમણ, શ્રમણી, શ્રમણોપાસક, તથા શ્રમણોપાસિકા
ઈતનો સમુદાય જાણવો ૯ કુલ તે ચાડાદિ ગઘ્ઘ એક આચાર્ય પ્રણેય સાધુ સમૂહ
જાણવો ૧૦ ગણ તે કોટિકાદિક જાણવો ૧૧ આચાર્યાદિક વશને અન્ન, પાન, વસ્ત્ર,
પાત્ર વસ્ત્રિ પીઠફલક સત્તારક આદિ ધર્મ સાધનેકરી ગ્રહણકરે શુશ્રૂષા, કાતાર
રોગના ઉપસર્ગનેવિપે નૈપજ ક્રિયા પરિપાલન ઇત્યાદિ વૈયાવર્ત્ય જાણવું ॥ ૫૬૪ ॥

હવે નવવિધ બ્રહ્મશુક્તિ કહે ઠે - મૂલ - વસહિ કહ નિસિન્નિદિય, કુહંતર
પુલ્લ કીલિય પળીય, અશ્માયાહાર વિનૂ, સળા ય નવ વજન શુતીઓ ॥ ૫૬૫ ॥
અર્થ - ૧ બ્રહ્મચારિય સ્ત્રી પશુ, પક્ષક એઓ એ કરી સહિત ઉપાશ્રયાદિ વસતિતું
સેવન કરવું નહી તેમા સ્ત્રી તે દેવ તથા મનુષ્યના જેદે વે પ્રકારની ઠે તે વલી
સચિત્ત તથા અચિત્ત નીતિ પ્રમુખ કપર આલેસેલી પૂતલી એવા જેદે પણ વે પ્ર
કારની ઠે વીજો પશુ ઇટલે તિર્યગ યોનિને વિપે ઉત્પન્નથાણ, ગાઈ, જેસ, વડ
વા, ધોમી, ઠાલી, ગામરી પ્રમુખ પણ સજાવ્યમાન મૈથુન પળાને લીધે ત્યાગ ક
રવા યોગ્ય ઠે ત્રીજો પક્ષક તે નપુસક રૂપ તૃતીય વેદાદિકને વિપે વર્તનારા મહા
મોહ કર્મવાલા સ્ત્રી તથા પુરુષની સેવન કરવાનેવિપે અનિરત અને તેનેવિપે આ

शक्त तेना करेला विकारना दर्शने करी आत्माने काम विकारना संनवथी ब्रह्मचर्य व्रतने बाधा उपजे माटे स्त्री पशु नपुसकादिके रहित एवी जे वस्ति उपाश्रय होय तेनुं सेवन करवु बीजो केवल एकाकी स्त्री होय तेने धर्मकथा ते धर्म देशना जहूण वाक्य प्रबंधरूप कथन करवा योग्य पण नथी. अथवा स्त्रीसंबंधिनी कथा कणांदी सुरतोपचार चतुरालाटी विदग्ध प्रिय इत्यादि रूप कर्तव्य नथी. केम के, ते रागानुबंधिनी ठे. देश, जाति, कुल, नेपथ्य, जापा, गति विघ्न, इगित, हास्य, खीजा, कटाक्ष, प्रणय, कलह शृंगाररस सहित कामिनीओनी कथा अवश्य पणे मुनिने पण मनने विकारीनूत करे ठे. माटे ते न करवी बीजो निषया आस ननो शु अर्थे ठे? ते स्त्रीनीसाथे एक आसने वेशवु नही अने ते ऊठीगया पठी पण एक मुहूर्त स्त्री त्या वेशवु नही केम के, तेना उपनोगवाजुं आसन चित्तना विकारनुं कारण थाय ठे. यदाह—“ इठीय मिलिय सयणा, सणमि तप्पा सदोसओ जइणो, दसेइ मण पाणो, कुष्ठं जइ फास दोसेण.” ४ अविवेकी ज ननी अपेक्षाए करी इज्ञा करवा योग्य स्त्रीनी नयन नासिकादिक इंद्रियो उपलक्षणथी स्तन तथा जघनादि अंग पण जाणवा तेओने अपूर्व रसना अतिशय पणे नेत्रो ऊधामीने जोवांनही कदाचित् अचानक ठीगमा आवी गया तो जोया पठी नेत्रोनुं लावण्य नासिकानु सरलपणुं, तथा पयोधरोनु मनोहरपणु इत्यादिनी एकाग्र चित्तेकरी चित्तना करवी नही. केम के, तेनुं अवलोकन तथा चित्तवन मोहादिकनो हेतु ठे माटे तेम न करवो ५ कुडघातरे एटले नीत अथवा त्राटी प्रमुखने आडे दपतिनो सुरतादि शब्द साजव्यामा आवे एटले ते स्त्री पुरुष मा होमाहे सजोग समये तत्संबंधी रागविषे वार्त्ताओ करता होय ते साजव्याथी पण चित्त विकारवत थाय तेथी ते स्थाननो परित्याग साधुए करवो ६ पूर्व गृहस्था वस्थानेविषे स्त्रीसजोगनी क्रीडा करेली तेनो अनुनव लक्षण तथा इत्यादि रमण लक्षणनुं स्मरण करवु नही. केम के तेना सस्मरणे करी पण जेम इधनना योगे अग्नि दीप्तिवान थाय ठे तेम मतिनेविषे नवे सरथी विकार उत्पन्न थाय ठे ७ प्रणीत एटले अति स्निग्ध मधुरादि रस नकनुं चोजन करवु नही केम के, निरंतर पौष्टिक स्निग्ध रसे करी सतुष्ट थायाथी प्रधान धातुना परिपोषणथी वेदनो उदय थाय माटे न करवु ८ जिह्वा मागी लावेजुं रुखु अहार पण अति आहार करीने कठ सुधी उदर जरवु नही. केम के ते ब्रह्मचर्यनो नाश करनारो ठे. तेमज शरीरने पण पीडा करनार ठे. “ ९ विनूपण ते पोताना शरीरनी शोनाने

અર્થે સસ્કાર સ્નાન, વિલેપન, ધૂપન, નચ, દાત, તથા કેશનું સમારવું તે કરવ
યી અવ્રહ્મ સેવવાની અનિલાયા થાય માટે વિનૂપા કરવી નહીં અશુચિ શરીર સ
સ્કાર રહીત હોય તેના મનમા જો વિકાર ઉપજે તો પણ તે કાચાચેકરી અકાર્ય ન
કરે એટલા વ્રહ્મચર્ય એટલે અમૈથુન વ્રતની ગુપ્તિઓ રાખવાના ઉપાયો છે ॥૫૬૫॥

હવે જ્ઞાનાદિ ત્રિક કહે છે - મૂલ - બારસ અગાર્ષ્ય, નાળ તત્ત્વ સદ્ગુણ
તુ, દસળ મેય ચરણ, વિરઈ દેસે ય સંઘેય ॥ ૫૬૬ ॥ અર્થ - જ્ઞાન શબ્દ કર્મનો
હ્ય અથવા કર્મનો ક્યોપશમ ઠતા તેથી ઉત્પન્ન થયો જે અવબોધ તેનો હેતુ હોવા
થી દ્વાદશાગાદિ અને આદિ શબ્દથી ઉપાગ પ્રકીર્ણકાદિનું પરિગ્રહણ કરવું. તે જ્ઞાન
તથા તત્ત્વ તે જીવાદિ નવપદાર્થ તેનો અર્થ એટલે અનિધેય તેને વિષે શ્રદ્ધાન કરવું તે
મજ એજ પ્રત્યય રૂપ જે રુચિ તેને દર્શન કહિયે તથા પાપ વ્યાપાર થકી વિરમવું
તે જ્ઞાન શ્રદ્ધાન પૂર્વક પરિહારને ચરણ કહિયે તે બે પ્રકારનું છે - એક દેશથી
બીજી સર્વથી તેમા દેશથી શ્રાવકોને જાણવું, અને સર્વથી સાધુઓને જાણવું ॥ ૫૬૬ ॥

હવે દ્વાદશ પ્રકારનું તપ કહે છે - મૂલ - અણસળ મૂળોપરિયા, વિત્તી સલ્લે
વળ રસજ્ઞાત, કાય કિલેસો સજીણયા ય વક્ષો તવો હોઈ ॥ ૫૬૭ ॥ પાયઙ્ગિત વિ
ણઓ વેયાવજ્ઞ તહેવ સન્નાઓ, જાણ ઠવસગ્ગોવિય, અપ્પિતરઓ તવો હોઈ ॥
॥ ૫૬૮ ॥ અર્થ - એ બે ગાથા અને એઓનું સ્વરૂપ તે તપના અતિચારોની વ્યાખ્યા
મા પૂર્વેજ વ્યાખ્યાન કરેલું છે માટે ફરી અહીં તેવિષે વધારે લખતા નથી ॥ ૫૬૮ ॥

હવે ક્રોધનિગ્રહાદિ કહે છે - મૂલ - કોહો માણો માયા, જોનો ચવરો હવતિ
હુ કસાયા, એ એસિ નિગ્ગહણ, ચરણસ્સ હવતિ મે જેયા ॥ ૫૬૯ ॥ અર્થ - ક્રોધ
માન માયા તથા લોભ એ ચાર કપાય જાણવા જેને વિષે પ્રાણીઓની હિંસા થાય
છે તેને કહિયે કપ, તદ્દપ જે સતાર તેને વિષે આય એટલે પ્રાપ્ત થાય છે એટલે જે
એકરી પ્રાણીને સતારની પ્રાપ્તિ થાય છે તેને કપાય કહિયે તેઓનું નિગ્રહણ એટ
લે નિપત્રણ જાણવું એવી રીતે ચરણ એટલે ચારિત્રના પૂર્વેક સિત્તેર સરખાએ જેદો
થાય છે. એટલે વ્રતના પાંચ જેદ શ્રમણ ધર્મના દશ જેદ, સયમ સંબંધી સત્તર જેદ
વૈયાવૃત્તના દશ જેદ, વ્રહ્મગુપ્તિ નવ, જ્ઞાનાદિ ત્રિક, તપના બાર, અને ક્રોધનિગ્રહાદિ
ચાર એ વધા એકઠા કલ્યાણી સિત્તેરની સરખા થાય છે ॥ ૫૬૯ ॥ એ ઘાસવમો બાર

અવતરણ - હવે 'કરણતિ' એટલે કરણ સત્તરિનો સમસતમો બાર કહે છે -
મૂલ - પિમવિસોહી સમઈ, નાવળ પમિમાય ફદિય નિરોહી, પડિલેહણ ગુત્તીડ
અનિગ્ગહો ચેવ કરણ તુ ॥ ૫૭૦ ॥ અર્થ - જેનું પિમન થાય તેને કહિયે પિમ

ते सजातिओ तथा विजातियोनुं अथवा रुविण इच्चनुं एकत्र समुदायनो संघा
त एटले मलवो तेने पिम कहिये. वली समुदायिथकी समुदाय क्यारेक जिन्न हो
य एवी रीते घणा पदार्थी एकत्र मलेला पिम शब्देकरी कहेवाय ठे तेनी विविध
एटले अनेक प्रकारे आधाकर्मादिकने परिहारे करी खुदि एटले निर्दोषता तेने कहिये
पिमविशुद्धि तथा समिति ते सम्यक् एटले प्रशस्त अर्हतप्रवचनानुसारं जे चेष्टा
तेने समिति कहिये ते ईयांसमित्यादिक पाच जाणवी तथा जे जाववी तेने कहिये
जावना, ते अनित्यत्वादिकनुं चितवबु तथा प्रतिमा एटले प्रतिज्ञा जे अनियह्नो
प्रकार मासिक प्रमुख. तथा स्पर्शादिक इडिय तेओनो जे निरोध एटले पोतपोतानेवि
पे इष्ट तथा अनिष्टने विपे रागद्वेषनो अजाव एम जाणवु तथा प्रतिलेखना तेआगमा
नुसारं करी प्रति प्रति. निरीक्षण एटले चोलपट्टादि उपकरण प्रमुखने ले
खन के० निरखवु ते प्रतिलेखन कहिये तथा गुप्ति जे गोपवबु, तेणेकरी यतिने
पोतानी आत्मानुं राखवु, अथवा मनादि योगनियह्न ते गुप्ति कहिये तथा जे
अनियह्निये तेने कहिये अनियह्न ते इच्छादिसंवंधी नियमविशेष अनेक प्रकारे जा
णवा. चकार समुदायने अर्थे ठे अने एवकार ते अनुक्रमे प्रतिपादनने अर्थे ठे.
अने ए करणतु के० जे कराय तेने करण कहेवु. ते मोक्षार्थी साधुओ करे ठे.
एम जाणवुं तु शब्द विशेषणार्थे ठे तेथी एम कहेवु के मूल गुणने सन्नावेज कर
णपणुं ठे ते एने अन्यथा न थाय अही कोई आशंका करे ठे

आशंका - समितिना ग्रहणथी पिमविशुद्धिनुं ग्रहण थवाने जीधे पिमविशु
द्धितुं छुडं ग्रहण कर्त्तव्य नथी जे कारण माटे एपणासमितिनेविपे सर्व एपणानुं
ग्रहण थयुं ठे तो पिमविशुद्धि पण एपणाज ठे तेनो जेदेकरी उपन्यास केम कखो?

समाधान.- पिमथी व्यतिरेकपणे पण एपणा दीगमा थावेठे. ते वसति प्र
मुखना पिमग्रहेपणे एपणा थाय ठे तेने एपणा समितिनुं ग्रहण अथवा पिमवि
शुद्धिनो जेद कहेवो ते कारणे करी ग्रहण कर्त्तव्य ठे परंतु कारण विना न करवु
एवो अर्थ जाणाववाने अर्थे अथवा आहारविना पिमविशुद्धि प्रमुख करी न
शकाय ए माटे जेदेकरी उपन्यास कखो ठे माटे पिम, शय्या, वस्त्र, अने पात्र
ए अकट्पनीय लेवा नही अने जे कट्पनीय थाय ते साधु लिये ॥५७०॥

हवे जे दोपोएकरी रहित पिमनी खुदि थाय ठे ते दोपोने सामान्येकरी त्रण जेदे
कहे ठे - मूल.- सोलस उगम दोसा, सोलस उप्पायणाय जो दोसा, दस एसणा य
दोसा; बायालीस इह हवति ॥५७१॥ अर्थ - प्रथम उगम शब्दे पिमनी उत्पत्ति

તદ્વિપય જે આધાર્કર્મી આદિ દોષ તે ઝગમ દોષ સોલ જાણવા. બીજો ઉત્પાદન તે ઝ પજાવવું, તે શુદ્ધ પિંમને પણ ધાત્રીત્વાદિ પ્રકારેકરી દૂષણનું ઝપજાવવું તદ્વિપયક ઉત્પાદન દોષ તે પણ શોલ જાણવા તથા દશ એણાના દોષ છે એણા એટલે એપીયે જોડ્યે અનશનાદિ ગ્રહણ કાલને વિષે શક્તિત્વાદિક પ્રકારે કરી જોવું તેને કહિયે એણા તેના દોષ તે એ ત્રણે મત્યાથી વેતાલીશ દોષ થાય છે ॥ ૫૭૧ ॥

હવે પ્રથમ ઝગમ વિપયક શોલ દોષોના નામ કહે છે - મૂલ - આહારકમ્મુ દેસિય, પૂર્વકમ્મે ય મીસજાએ ય, ઉવળા પાટુડિયા એ, પાઓયર કીય પામિ સ્તે ॥ ૫૭૨ ॥ પરિશ્ચટ્ટિએ અનિદ્ધુ, નિસે માલોદ્ધમે ડ્ય અઢિજ્ઞો, અણસિ ઠે અણોયર સોલસપિદુંગમેદોસા ॥ ૫૭૩ ॥ અર્થ - આધાર એટલે આ અ મુક સાધુને કારણે મને નક્કાદિક પકાવવું છે, એવા મનેકરી સાધુનિમિત્તે જે અ શનાદિક ગ્રહસ્થ નીપજાવે તે આધાર કર્મ એટલે જે પાકાદિ ક્રિયા તેને કહિયે આધારકર્મ તેના યોગેકરી તે નક્કાદિ પણ આધારકર્મ જાણવા અથવા આધાર એટલે સાધુના ચિત્તના આશયથી નક્કાદિ કરાય છે તેને આધારકર્મ કહિયે સાધુને નિમિત્તે સચિત્તને અચિત્ત કરવું અને અચિત્તનો પાક કરવો એમ પદ્વિધ જીવનિ કાયના વધથી જે થાય તે આધારકર્મ દોષ જાણવો.

૨ જેતું ઉદેશન કરવું તેને કહિયે ઉદેશક દોષ, તે સકેત જાણવો તે યાવત્ અર્થિકાવિકતું પ્રણિધાન, તેણેકરી નિર્વૃત્તવું તેના પ્રયોજનને ઉદેશિક કહિયે તે બે પ્રકારનો છે - એક ઓષે કરીને બીજી વિજાગે કરી તેમા ઓષ તે સામા ન્યપણુ અને વિજાગ તે ઇચ્છકરણ જાણવું અત્ર આ જાવના છે - ન દીધા થી કાઈ પણ પ્રાપ્ત થતું નથી તે માટે કેટલી એક નિહા દેવી એમ જાણીને કેટલાક અધિક તંદુલ નાસ્વાથી નિર્વૃત્ત થયું જે અશનાદિ તેને ઓષ કહિયે, તે સામાન્યે કરી પોતાના અને બીજાના હુદા હુદા વિજાગ કરવાના અ જાવ રૂપે જાણવું એમ ઓષોદેશિકની વ્યુત્પત્તિ જાણવી તથા વિવાહ પ્રકરણા દિકનેવિષે જે કાઈ વધેજું હોય, તેને છુંડ કરીને દાનને અર્થે કટપના કરવી તે વિજાગોદેશિક કહેવું એટલે વિજાગે કરી પોતાની સત્તાટાલીનિઘ્ન કરવાનો જે ઉદેશ તેને વિજાગોદેશિક કહિયે. એ બેમા પ્રાયેકરી ઓષોદેશિકજ થાય છે જેમ કોર્ષ હુન્કાલની ચૂસવને અનુજવીને સુનિદ્ધ પામેલો ગ્રહસ્થ મનમા ચિત્તન કરે કે, હુર્નિ કાનેવિષે મહા કટ્ટેકરી જીવેલો જે હું તે હવે સપ્રાપ્ત વર્તનના પ્રતિદિન અર્થી જન જે છે તે સર્વને તો યોજન દાનની શક્તિનો અજાવ મારામા છે તથાપિ સ્વશક્ત્યા

નુસારે દેવા યોગ્ય છે. કેમકે આ જન્મનેવિપે ન આપ્યું હોય તો ઉત્તર જન્મે સ્વર્ગાદિક જોગની પ્રાપ્તિ થતી નથી જો દાનાદિ નથી કરતો તો પુણ્ય વિના સ્વર્ગગમ ન થતુ નથી એવુ જાણીને આગ્રહ પૂર્વક પ્રતિ દિવસ યાવત્ પ્રમાણે કરી જોજન રાધે, તે પ્રમાણે જોજન રાંધવાનો આરજ કહ્યો ઠતાં તેવા સમયમાં કોઈ પાપંમી વચમાં આવી પડે તેને નિહાદાનને અર્થે આટલું પોતાને અર્થે, એવા વિજાગ કહ્યા વિના અધિક ચાવલો નાચી દિયે તે ઓય ઉદેશિક થાય છે અને વિજાગોદેશિક ત્રણ પ્રકારનો છે - તેમા પોતોને અર્થે નિષ્પન્ન અજ્ઞાનાદિક જે નિહાચરોના દા નથી જુડે કલ્પેલું હોય તે ઉદ્દિષ્ટ જાણવુ અને જે નિહા દાનને અર્થે જુડે કદા મેલું શાન્તિ ઓદન કરવાદિ રૂપપણે તે બીજુ, અને વિવાહ પ્રકરણનેવિપે જુડે કદાહેલું મોદક, તથા ચૂર્ણાદિ રૂપ નિહાચરોને દાનને અર્થે કીધેલું કાર્ય તે ત્રીજુ એકેક વલી ચાર ચાર પ્રકારે છે. -ઉદ્દેશ, સમુદ્દેશ, દેશ અને સમાદેશ તેમા જે ઉદ્દેશ કરેલું કર્મ વિજાગ તેને ઉદ્દેશિક કહિયે. જેમ કે, કોઈ પણ નિહાચરો પાપંમી અથવા ગૃહસ્થ વર્ગે ગમે તેટલા આપે તેવધાનેદેવા યોગ્ય છે એવો જ્યારે સંકટપ કહ્યો હોય ત્યારે ઉદ્દેશ સંજ્ઞક કહેવાય છે જ્યારે એવી કલ્પના કરી હોય કે પાપમીને ન આપવુ ત્યારે તેને સમુદ્દેશાચ્ય કહેવુ જ્યારે એવી ચિતવના કરે કે શાક્યાદિકના શ્રમણોને આપીશ ત્યારે દેશાનિધ કહિયે. અને જ્યારે એવો સંકેત કરે કે, નિગ્રથ જે અર્હેત્ યતિઓ તેઓનેજ આપીશ એવો પરામર્શ કરે ત્યારે સમાદેશ નામ જાણવુ. યત ઉક્ત:- ' જાવતિ ય મુદ્દેશ, પાસંમીણ જન્મે સમુદ્દેસં, સમણાણં આણસ, નિગ્ગં યાણ સમાણસં ' એવી રીતે પૂર્વે સચ્ચાઈ કરી ઉદ્દેશિક વિજાગ ચાર થયા તેને પૂર્વોક્તિ ત્રણે ગુણતા બાર પ્રકારનો બીજો ઉદ્દેશિક દોષ થાય છે

આશંકા - આધાકર્મ અને ઉદ્દેશકર્મ એ બન્નેમા પરસ્પર વિરોધશું છે ?

સમાધાન - પ્રથમથીજ સાધુને અર્થે નિષ્પાદિત ઠતાં ફરી પણ તેની સાથે બીજો પાપ કરવો તેને ઉદ્દેશિક કર્મ કહે છે એ વિરોધ છે.

૩ ઉગ્રમાદિ દોષ રહિતપણે સ્વતઃ જ્ઞાનપ્રવિત્ર ઠતા અન્ય અવિચ્છેદ કોટિક જ્ઞાનપ્રવિત્ર અવયવે કરી સહિત મેલવ્યાથી પૂતિજૂતલું કર્મ કરવુ તેને ત્રીજો પૂતિકર્મ દોષ કહિયે તેના યોગે કરી તે જ્ઞાનપ્રવિત્ર પણ પૂતિકર્મ કહેવાય છે એનો અર્થ આ છે:- જેમ સૌરન્ય તથા મનોહરત્વાદિ ગુણોએ કરી શાલ્યાદિ જોજન દ્રવ્ય વિશિષ્ટ ઠતા પણ ડુર્ગંધાદિ દ્રવ્યના જવે કરીયુક્ત થયાથી અપવિત્ર થાય છે. અને તે વિશિષ્ટ જનને ત્યાગ કરવા યોગ્ય થાય છે. તથા નિરતિચાર ચારિત્રના સાતિચાર પાળાને

લીધે અપવિત્ર કરણેકરી અવિશોધિ કોટિના અવંચવ માત્રેજ સંયુક્ત ઠતાં સ્વરૂપે કરી છુદ્ધ આદાર ઉપચુજ્ય માન જાવે ઠતા પણ પૂતિના કારણથી પૂતિ જાણિયે તથા આધાકર્મકાદિ અવચવના લેણેકરીને પણ સંતૃપ્ત થાલી, વાટકુ તથા ક ટોરી આદિક પૂતિ ઠતા પરિહરણ કરવા યોગ્ય છે. એ ત્રીજો પૂતિદોષ કહ્યો

૪ કુટુંબ પ્રણિધાન તથા સાધુ પ્રણિધાન મીલનરૂપ મિશ્રપણે કરી એટલે મ લેલા જાવથી વસ્ત્ર થયેલુ પાકાદિ તે જાવને પામેલું જે જત્તાદિ તેને મિશ્રજાત કહિયે તે ત્રણ પ્રકારનું છે - એક યાવદર્થિક, બીજુ પાપંદ્રિ મિશ્ર, ને ત્રીજુ સા ધુમિશ્ર તત્ર ઝુર્નિક કાલાદિકનેવિપે ઘણા નિહાચરો ઉપલન્ધમાન હોય તેઓની અનુકપાએકરી જેવા કે, ગૃહસ્થ અગૃહસ્થ ગમે તે નિહાચરના આગમનથી તેને કુટુંબનીજ-બુદ્ધિએકરી સામાન્ય નિહાચર યોગ્ય એકત્ર મેલવીને જે રાધે તે યાવદ થિક મિશ્ર કહેવાય અને જે કેવલ પાપંદ્રિ યોગ્ય તથા પોતાને યોગ્ય એકઠી રસોઈ કરી હોય તેને પાપંદ્રિમિશ્ર કહિયે અને જે કેવલ સાધુ યોગ્ય તથા પોતાને યો ગ્ય એકત્ર રધાય તે સાધુમિશ્ર કહિયે શ્રમણ અને પાપમીઓનો અતર્જાવ વિવ હિત છે માટે શ્રમણમિશ્ર છુદાપણે કહ્યુ છે એ ચોથો મિશ્રજાતિદોષ જાણવો

૫ કેટલો એક કાલસુધી જે સાધુના નિમિત્તે રચાય તેને સ્થાપનાદોષ કહે છે અથવા આ સાધુને વેબુ છે એમ જાણીને દેવાની વસ્તુને કેટલોએક કાલ વ્યવ સ્થાપન કહ્યુ હોય તે સ્થાપના જાણવી તેના યોગે કરી દેવાયોગ્ય હોય તેને પ ણ સ્થાપના કહિયે એટલે ઠઢી તથા થાલી પ્રમુખમા ઘાલીને સુસ્થિત કહ્યુ તથા ઠીકાદિકનેવિપે થોમો કાલ અથવા ઘણો કાલસુધી સાધુના નિમિત્તે કરી ધારણ કરેલા અશનાદિકની સ્થાપના જાણવી એ પાંચમો સ્થાપના દોષ કહ્યો

૬ કોઈ ઇષ્ટ અથવા પૂજ્યને અર્થે વહુમાન પુરસ્તરી કરીને જે અજીષ્ઠ વસ્તુ દેવાય છે તેને પ્રાનૂત કહિયે પ્રાનૂતની પટે પ્રાનૂત જાણવુ સાધુને દેવાયોગ્ય નિહાદિક વસ્તુ જે જેટની પટે હોય તેને પ્રાનૂતિ કહિયે અથવા પ્ર એટલે પ્રકર્ષે કરી આ એટલે સાધુદાન લક્ષણ મર્યાદા તેણેકરી જૂતા એટલે નિર્વૃત્ત થયેલી નિ હા તે પ્રાનૂતા જાણીયે કેમ કે, સ્વાર્થે ક પ્રત્યયનો વિધાન છે માટે તે પ્રાનૂતિકા વે પ્રકારની છે એક વાદર અને બીજી સૂક્ષ્મ તત્ર વાદર તે સ્થૂલ આરજ વિપયપ ણે જાણવી અને સ્વત્પ આરજના વિપયપણે સૂક્ષ્મ જાણવી એ એકેકના પણ બંને જેદ છે - એક ઉત્પ્લવ્વકણે કરી ને બીજો અવપ્લવ્વકણે કરી જાણવો તત્ર સ્વયોગ પ્રવૃત્તિ કાલની અવધિનેવિપે ળચેથી આરજનું કરવુ તેને અવપ્લવ્વક કહે છે અહી

आम समजतुं—कोई श्रावक कोई नगरनेविषे पोताना अपत्यनो विवाह करवानो
 आरज करे. तेतुं लग्न पण ज्योतिषिण कदाही दीधुं होय परंतु ते समये अन्यत्र वि
 हार करी जावाने लीधे त्या गुरुज न होय त्यारे ते श्रावक मनमा एवी कल्पना करे
 के, आ विवाहनेविषे नानाप्रकारना मनोरम सुखमी तथा पक्कानो यज्ञे ते व्रतीजने
 कंसपण उपयोगमा आवशे नही केमके, वखते तेजने आवता घणो काल लागी जाय
 माटे, हाल साजव्यामा आवे ठे के, गुरुज थोडा दाहाडामां विहार करीने अ
 त्र आवनार ठे. माटे ते समयनेविषे मारे विवाह करवो, जेणेकरी साधुजने हुं अ
 शनादि पुष्कल आयु. केमके, तेज अशनादिक सफल कहेवाय के जेनो विनियो
 ग सुपात्रनेविषे आय. एथी महापुण्यतुं उपार्जन यज्ञे. अने मोटा कल्याणनी प्रा
 सि यज्ञे. इत्यादिक चित्तवना करीने निश्चय करेला लग्नने आगल ठेलीने गुरुना
 आववाना समये विवाह करे एवीरीते विवाह दिननु उत्सव्करण करीने जे न
 क्तादि उपक्रिया करवी ते बादर उत्सव्करण प्राज्ञृतिका जाणवी तथा कोई एक
 श्रावके पोताना पुत्रादिकना विवाहतुं दिवस निश्चय कथुं तेटलामा त्या साधुज्यो
 आवी पद्दोता त्यारे ते मनमां आवीरीते परिजावना करे के, आ साधुज्योने वि
 पुल तथा विशिष्ट एतु नक्त पानादिक पुण्यने अर्थे देवु जोइयेठे ते प्राये करी वि
 वाहादिकनेविषे मोठी विशाल पर्वणि यज्ञे अने मारा पुत्रनो विवाह यज्ञे त्या सु
 धी तो यतिज्यो बीजे ठेकाणे विहार करी जज्ञे एवो विचार करीने बीछु पाशे नजी
 कनो लग्न कद्डावे एम विवाहना लग्ननो समय ठेराव्या ठता तेतुं अवष्करण
 करीने जे नक्तादि उपक्रिया करवी ते बादर अवष्करण प्राज्ञृतिका जाणवी
 तथा कोई कुटुंबिनी स्त्री सूत्र कातवाना वेपारविषे लागेली होय तेनी पाशे बालक
 रोतो रोतो नोजन मागतो होय के, मा मने खावाने आप ते प्रस्तावनेविषे पाशेना
 गृहोमां निहा मागता साधुजतुं सधाटक तेणे जोयु. त्यारे सूत्र कातवाना लोनेकरी
 रोता अने धाधल करता बालकने रुहे के, हे बालक तु रोदन तथा प्रलापन ना
 कर, जो आ पेला साधु घेर घेर निहालेता अनुक्रमे ज्यारे आपणे घेर आवशे ते सधा
 टकने निहा देवासारु हुं कठीश त्यारे तने पण नोजन आपीश. त्यार पठी क्रमे
 करी साधुज्योतुं सधाटक आव्याथी धर्मादिकने अर्थे कठीने निहा आपे त्यारे
 ते बालकने पण नोजन आपे हवे जे दृष्टनेविषे बालके नोजन माग्यु हतु ते
 समये तेने आपवा उचित ठतां नविष्य कालनेविषे साधुजने निहा देवाना समये
 देवु तेने उत्सव्करण कहे ठे. तेनेविषे जे प्राज्ञृतिका ते सूत्रोत्सव्करण प्राज्ञृतिका

कहिये तथा कोई गृहस्थनी स्त्री कातणु करती ठता खावाने मागता बालकने कहे के, एक पूर्णी काती लऊं पठी तने नोजन आपु एटलामा साधु आब्या ल्यारे ऊठिने तेने जिह्वा आपे, अने बालकने पण खावाने दिये हवे पूर्णी काती लीधा पठी ठोकराने नोजन आपवानु ठतां वचमा साधु आबी लागायी ते समये ज बालकने खावा आपवु तेने अवष्कष्करण कहिये ए प्राज्ञतिका साधुने सूक्ष्म अवष्कष्करण प्राज्ञतिका कहिये ए प्राज्ञतिका साधुने अर्थे ऊठी ठता बालकने नोजन दान देवा पठी हस्तधावनादिके करी षट्कांयादि उपमर्दनो हेतु होवाथी अकल्पनीय ठे ए ठगो प्राज्ञतिका दोष कह्यो

७ साधुना निमित्ते अग्नि प्रदीप तथा मणि आदिकनी स्थापनाए करी अथवा जित्यादि अपनयने करी बाहार निकास्य धारणेकरी प्राडु प्रकटत्वेकरी देवानी वस्तुनुं करण तेने प्राडुष्करण कहिये तेने योग्य जे नक्कादिक ते पण प्राडुष्करण कहिये अथवा प्राडु करण होय जेनु तेने कहिये प्राडुष्करण ते बे प्रकारे ठे - एक प्रकाश करण, ने बीछु प्रगट करण, कोई श्रावक साधुनी जक्तिएकरी जूपित मन वालो, निरन्तर सत्पात्र दाने करी पवित्र करेला ठे जेणे पोताना हाथो, पण मं द विवेकी ठे तेथी अधकार वाला गृहनेविपे पड़ेलुं साधुने देवायोग्य अशनादि क साधुने देवु ठे एवी परिचावना करीने तेना प्रकाशवाने अर्थे अजवालु करवा वाली मणिने त्या स्थापन करे, अथवा अग्नि प्रदीप करे, वा गवाक्ष करावे, ना तु दरवाछु होय तो मोटु करावे अथवा जीतिप्रमुखमा काणु पाडे, एवीरीते को ई ठेकाणे पड़ेली देवानी वस्तुने प्रकाशवु तेने प्रकाश करण कहेठे अने घरमां ना चूलानी ऊपर पोताना गृहने अर्थे राधेलु उदनादिक ते अधकारमाथी कहा डीने बाहेरना चूलानी ऊपर अथवा घरना चूलाथी जिन कोई बीजा स्थानके अथवा कोई बीजाज प्रकाशवान प्रदेशनेविपे साधुने दानने अर्थे जे स्थापन करवु तेने प्रकट करण कहिये ए बन्ने प्रकारनु प्राडुष्करण ठकाय जीवोनी हिंसा करवाना दोषना सद्भाव होवाथी साधुने ते वर्जन करवा योग्य ठे ए प्राडु.कृत दोष

८ साधुने अर्थे जे मूल दर्शने कांई वस्तु वेचाती लइये, तेने क्रीतदोष कहे ठे ते चार प्रकारे ठे - आत्म इव्य क्रीत, आत्म जावक्रीत, परइव्य क्रीत तथा पर जावक्रीत तत्र आत्माएकरी पोतेज इव्यथी उल्लयंतादि तीर्थ शेष परावर्त्तादि गुटिका सौजाग्यादि संपादक रक्षादि रूपेकरी प्रदान कखाथी परम अर्थनो त्याग क रता ठता जे नक्कादिक ग्रहण करवु तेने आत्म इव्य क्रीत कहिये. एनेविपे आटला दो

पो ठे - उज्जयंतादि तीर्थशेषगुटिका समर्पण कखा पढी थोडाकालेज दैवयोगे गृहस्थ
ने अकस्मात् ज्वरादिके मांदाई थई आवे त्यारे ते मनमां जल्पना करे के, हुं साजो ता
जो ठता था साधुए आपेली गुटिकाथी रोगी थयो, एवी वकवाथी शासननी मलि
नता थाय अने एवी जो राजादिकने खबर पढे के अमुक जैननो साधु गुटिका
आपीने माणसोने मांदा पाडेठे तेथी तेने पकडी मारकूटादि करे. अने ते शेषादि
समर्पण कखाथी दैवयोगे रोग मंद थई जाय तो लोकोमां ते साधुनो बहावा था
य ते साधुने अयोग्य होवाथी शासननी ह्रीलना थाय तथा तीर्थाटन करतां देव
ने अर्पण करेली काई वस्तु लई आवीने आप्याथी शरीर तथा व्यापारनी पुष्टी
थयाथी ठकायना जीवोनो घात थाय तेथी कर्मबंध थाय इत्यादि दोषो जाणवा
बीजो आत्मजावक्रीत ते पोते नक्तादिकने अर्थ धर्म कथन करनार वादी, कूपक
तापक तथा कवि प्रमुखे करी धर्म कथा उपन्यासादि लक्षण जावेकरी कहेला ध
र्म कथाना उपन्यास थकी जे अशनादिकनुं ग्रहण करवु, ते आत्मजावक्रीत क
हिये एना दोष पोतानुं निर्मल अनुष्ठान निष्फल करवु वगैरे जाणी लेवा त्री
जो परइव्यक्रीत एटले पर ते गृहस्थे साधु निमित्ते सचित्त अचित्त मिश्र इव्ये
करी करेला अशनादिकनुं जे ग्रहण करवु तेने परइव्य क्रीत कहिये एना
पट्कायविराधनादि प्रसिद्ध दोषो ठे ते जाणी लेवा. तथा परजाव क्रीत ते
पर एटले यति आदिकनी नकिना वशेकरी साधुना निमित्त पोताना विज्ञान प्रव
शीनादिरूपे करी अथवा धर्मकथादिरूपे करी जावेकरी बीजाने पीगजावीने जे गृह
स्थ करवु तेने परजाव क्रीत कहेठे. एना त्रण दोषो ठे - एक क्रीत दोष, बीजो
बीजाना गृहस्थी आप्याथी अन्याहत दोष अने त्रीजो लावी लावीने एकत्र साधुने
अर्थे स्थापन करवु ए आठमो क्रीत दोष कह्यो.

ए अथ एटले हमणा मने अमुक चीज जोईए ठे ते आप हुं तने पाठी आपीश
एम कहोने साधुने अर्थे कठीनुं लेवुं तेने अपिमित्य अथवा प्रामित्यक कहेवो.
अही जे अपमित्यनु ग्रहण कखु ते पण उपचारथी कखु ठे एम जाणी लेवु. ते
वे प्रकारनो ठे - एक लौकिकने बीजो लोकोत्तर तेमालौकिक ते कोई ग्रहस्थ बी
जानो पाशेथी वठीनु लईने कोई व्रती एटले साधुने आपे ते जाणवो. एना दोष
कहेठे ते कठीनो लेनारने तेना आधीन रहेवु पडे, वचननु वचन थई पडे अने
नियमथी ते करवु जोये ए जाणवा. अने लोकोत्तर ते वस्त्रादिकनी परस्पर साधु
ओनेविषे लेवड देवड जाणवी ते वली वे प्रकारे ठे - तेमा प्रथम कोई साधु

कोईनी पाशेथी वस्त्रादि मागी लिये ते एवी बोलीथी के केटलाएक दिवससुधी हु
वापरीने पठी पाबु आपीश. अने बीजु कोई एवी बोलीथी लिये के आटला दि
वस पठी हु तने आना जेबुज वस्त्रादि आपीश तेमा प्रथम प्रकारे लीधेलुं वस्त्रा
दि शरीरना मलादिकेकरी मलीन थयु होय, फाटी गयु होय, चोराई गयु होय,
अथवा कोई ठेकाणे रस्तामा पडी गयु होय, तो तेने लीधे माहो माहे कजीओ
थाय, इत्यादिक दोष जाणवा अने बीजा प्रकारे लीधेलुं वस्त्रादि फरीज्यारे धणी
मागे त्यारे बोली प्रमाणे तेथी पण विशेष आप्यु ठता तेनु मन मानबु कण थ
यठे तेथी पण कोई वस्ते कलहनी उत्पत्ति थाय ए नवमो प्रामित्य दोष जाणवो.

१० जे साधुने अर्थे परिवर्त्त एटले शकतीक करी राख्युं होय तेने परावर्त्त क
हेठे ते वे प्रकारनो ठे - एक लौकिक अने बीजो लोकोत्तर जाणवो ते वली
एकेक वे वे प्रकारनो ठे - तेमा एक तद्रव्यविषय अने बीजो अन्यत् इव्यविषय
एम जाणवा तेमा तद्रव्यविषय ते खराब धृत आपीने साधुने अर्थे सारुं सुगं
ध वालुं धृत जेबु इत्यादि जाणबु अने अन्यत् इव्यविषय ते जेम कोडवकूर समर्पण
करीने साधुने निमित्ते शाल्योदननु ग्रहण करबु इत्यादि जाणबु ए लौकिक जाणवो
एमज लोकोत्तर पण जे साधुओ पोतपोतामा वस्त्रादिकनु जेबु देबु करे तडूप जाण
वो तेनी पण तेवे प्रकारे जावना करवी एमा पण पूर्वनी पठे दोषजठे ए वसमो दोष.

११ अजि एटले साधुनी सन्मुख हत एटले कोई ग्रहस्थे बीजा कोईग्रहस्थनी पा
शेथी आणेनु अजिहत जाणबु ते वे प्रकारे ठे. एक अनाचीर्ण ने बीजु आचीर्ण तेमां
प्रथम अनाचीर्ण वे प्रकारनुं ठे - एक प्रवृत्त ने बीजुं प्रकट तेमा जे साधुए अन्याह
तपणे जाण्यु होय तेने प्रगट कहिये ते प्रत्येक बेवे प्रकारे ठे - स्वग्रामविषय
तथा परग्रामविषय जेमा साधुओ वास करी रह्या होय तेने स्वग्राम कहिये अने वा
कीनाने परग्राम कहिये तेमा कोई श्राविका नक्तियुक्त साधुने प्रतिजाने करी अ
न्याहतनी शकानी निवृत्ति करवाने अर्थे उत्साहने दिवसे कांई वाटवा नीकले ठे
तेनी पठे उपाश्रयमा आवीने पोतानी साथे मोदकादिक लावीने साधुने कहे के,
हे जगवन्, मने जाई प्रमुख कोई सगाना गृहथी आ प्राप्त थएलु ठे ते ज्या
रे हु स्वजनोना पर आ उत्साहनेविषे आपवानु पोताना गृहथी आणीने आपवा
गई त्यारे तेउए रोपादि कोई कारणने लीधे लीधुं नही. हमणा हु मात्र वदन क
रवाने आवेली हु, तेथी आ नक्त जो तमारे जेवा योग्य होय तो एनुं ग्रहण करो
एम कही ते जे आपे ते प्रवृत्त स्वग्राम विषय अन्याहत जाणबु तथा कोई आ

मनेविषे घणां आवको होय अने ते बद्धा एक कुटुंबवाला होय, कोईएक समयने विषे तेउना गृहनेविषे विवाहनो संजव थयो तेमा जमण वगैरे थईगया पठी प्रचूर मोदकादिक अन्न बंधु. त्यारे तेउ मनमां विचार करवा लागे के, आ अन्न जो साधुउने आप्युं होय तो आपणने महत्पुण्यनी प्राप्ति थाय. एवो संकेत करी ने ते साधुउमाना केटलाएक दूर रहे ठे अने केटलाएक पात्रो वशे ठे पण अंतराले नदी बहे ठे. तेथी तेउ ठकाय जीवोनी विराधनाना जयथी आवता नथी. अने जो कदाचित् आवे तो पण प्रचूर मोदकादिकने जोईने जो आपणे कहीशुं के आ शुद्ध ठे तो पण आधाकर्मनी शंकाए करी गृहण करशे नही माटे जे ग्राममां साधुओ वशे ठे त्याज प्रवृत्त जईने जहुं सारुं ठे. वली बीजो विचार एवो करे के, जो साधुउने त्यां जईने आपणुं त्यारे तेउ अशुद्धनी आवाका करीने गृहण नहीकरशे ते कारण माटे बीजी ज्ञातिवालांना हाथेज केटलुंएक तेउने अपावहुं कदाचित् तेम दीधायी पण साधुउं कबूल करशे नही केम के ए अवस्थाए करी अशुद्धनी शंका थाय तो ज्यां ज्यां उच्चारादि कार्यार्थ नीकलेजा ठता साधुउं दी गमा आवे त्या तेमने देवु एवो विचार करीने कोईएक विजातीय मनुष्यना हाथे थोडुंक अन्न आपवानुं कसुं, तदनंतर उच्चारादि कार्यने थयें केटलाएक नीकलेजा साधुउं दीगमा आव्याथी. तेउने कसु के, हे मुनिराज, आ थमारी पासे वधेलुं अन्न मोदकादि प्रचूर रहेज ठे ते जो तमारा कांई उपयोगमां आवे तो तेउं ग्रहण करो, एम कइयाथी साधुउं तेने शुद्ध जाणीने ग्रहण करी लिये तेने प्रवृत्त प ग्रामविषय अजिहत्त कहिये, एम परपरा ज्ञानेकरी जेनी परिष्ठापना करवी ते जाणवु. तथा कोई साधु कोईने घेर निह्ना मागवा पेठो त्यां गौरवने योग्य स्वजनादिकने माटे जोजन करेलुं हतु ते कारण माटे त्यां तो साधुउं निह्ना देवानी प्रेरणा करी नही, तेथी कोई आविका पोताना गृहथी मोदकादिक जईने उपाश्रयमां आवी साधुने आपे तेने प्रगटस्वग्रामविषयअजिहत्त कहिये, आचीर्ण वे प्रकारनुं ठे. -क्षेत्रविषय. तथा गृहविषय तेमा क्षेत्रविषय ते उत्कृष्ट, मध्यम तथा जय न्यथी त्रण प्रकारनुं ठे. तत्र कोई मोटा ग्रहनेविषे घणा जमनारा जननी पंक्ति वेठी गता त्यां एक पर्यंत साधुनुं संघाटक आब्युं अने अशनादिक जे देवा योग्यठे ते तो बी जा घरमा पड्युं ठे त्यां साधु संघाटक बुद्धि जयादिके करी देवायोग्य अशनादिकने स मीप जवा शक्तिमान न थाय ते माटे एकशो हाथथी आणेलुं ग्रहण करे तेने उत्कृष्ट क्षेत्रथी अपहृत आचीर्ण जाणवु; अने एक शो हाथ थकी दूरथी आणेलुं तो प्रतिपेध

જ ઠે તથા મધ્યમ ક્ષેત્રથી અન્યાહત તે કર પરિવર્તથી કપર યાવત્ એક શો હાથથી કિચિત્ ન્યૂન થાય ત્યા સુધી જાણવું અને કરપરિવર્તનેવિપે તો જઇએ કરી ક્ષેત્રા ચીર્ણ અન્યાહત જાણવું કર પરિવર્ત એટલે હાથનું કિચિત્ ચલન કરવું તેને જાણ વું જેમ કે, કોઈ ઝોજન દેનારી બાઈ કચે ઠેકાણે કઝી હોય અથવા પોતેજ પો તાના હાથમા ગૃહણ કરેલા મોદક તથા મમકાદિક પ્રસારિત બાહુવડે કઝી હોય, તેવી રીતે સ્થિત ઠતાં સાધુ સંઘાટકને જોઈને હાથમા રહેલા મોદકાદિકે કરી તેને બોલાવે ત્યારે તે હાથને નીચે પાત્રને ધારણ કરે તે સમયે જુજાનું કિ ચિત્ પળ ચાલન ન કરતાં કિચિત્ મુઠિને સિથિલ કરે તેથી મમકાદિક પાત્રને વિપે પડે એ ક્ષેત્રવિષય આચીર્ણ જાણવું અને ગૃહવિષય અન્યાહત આચીર્ણ વળી આ વી રીતે જાણવું - એક હારમાં ત્રણ ગૃહ હોય, ત્યાં જ્યારે સાધુસંઘાટક નિહા ગૃ હણ કરે ત્યારે એક સાધુ એકજ ધેરનેવિપે ધર્મલાજ કલાથી જે ધેરમાંથી નિહા લેવી હોય તેજ ધેરનેવિપે વપયોગ કરીને નિહા ગૃહણ કરે. અને પાઠલ રહેલું બીજું સંઘાટક તો ધર્મ લાજિત ગૃહથી ઇતર વે ગૃહ થકી આણેલી નિહા વપ યોગ વર્ફને ગૃહણ કરે ઠે એવી રીતે ત્રણ ધેરોમાંથી આણેલું આચરિત અશનાદિક જાણવું, પણ ચોથા ગૃહથી આચરિત ન જાણવું એ ઇચ્છારમો અન્યાહત વોપ કહ્યો

૧૨ વઙ્ગિદનને વઙ્ગિન્ન કહેઠે સાધુને અર્થે ધૃતાદિ દાન નિમિત્તે કુંમળી પ્ર મુલ ધૃતના વાસણનાં મહોડાની ઉપર ઢાળ પ્રમુલ સ્થાપન કરેલું હોય તેને ક ધાડવું તે વે પ્રકારનું ઠે - પિહિતોઙ્ગિન્ન તથા કપાટોઙ્ગિન્ન તત્ર જે ધરનેવિપે અગ્નિ ના તાપવને સચિત્ પૃથ્વીકાય પ્રમુલ જતુંડ તપાયમાન થઈને નાગેલાડ શ્લેષ્મ ઇ વ્યેકરી આઘાદિત થયલા દારની, ઉપર જરાયલા ઠતા પ્રતિદિન પરિજોગ સ્વામ, ગુ મ, ધૃતાદિકે કરી જરેલા ઘટ, કુતુપ તથા કુશૂલાદિ સાધુને દાન નિમિત્તે ઘઘાનીને સ્વામ પ્રમુલ અપાયઠે, તે જે આપવાનું સ્વામ પ્રમુલ તેને પિહિતોઙ્ગિન્ન કહિ યે એ વ્યુત્પત્તિ જાણવી અને જે સ્વામ તથા ગોલ પ્રમુલે કરી સહિત ગમદાથી જરેલા કપાટાદિ હોય, તેનું દાર દર રોજ કગાડવું પડતું ન હોય, તે સાધુ ના દાનને નિમિત્તે કઘાનીને તેમાંથી કહાડેલા સ્વામ તથા ગોલ પ્રમુલ વસ્તુડ સાધુને આપવી. તેને કપાટોઙ્ગિન્ન કહિયે, એમા ઢકાયજીવોની વિરાધના થાય તે આ પ્રમાણે - કુતુપાદિના મહોડામાંથી સાધુડને આપીને બાકીનાનું રક્ષણ કરવાને અર્થે ફરીથી કુતુપાદિકનું મુલ સચિત્ પૃથ્વીકાયને જલેકરી આર્દિજૂત કરીને તે ની કપર લીપે, તેથી પૃથ્વીકાયની વિરાધના થાયઠે. પૃથ્વીકાયમધ્યે મુજાદિક તથા

कीटकादिकनो संजव थायठे, तेथी तेउंनी पण विराधना थायठे. तथा कोई कुतुपादिकने उलखवाने अर्थे लाखने तपावीने ते कुतुपादिकना मुखनी ऊपर तेनी मुझा करे तेथी तेजस्कायनी विराधना थाय; अने ज्या अग्नि त्यां वायुकायनी विराधना तो थायज ठे तथा कुतुपादिनी ऊपर लेपन करवाने अर्थे मृत्तिकादिकने सोधता ते दाता ने कदाचित् दैवयोगे कोई बीठीनो काटो वागवाथी पीडा थती दीगमां आवे त्या रे लोको कहे के, जुवो तो खरा आ यतिउने दान आपवानो केवो प्रजाव ठे! दा न वेतां वारज आवा फलनी प्राप्ति थई एवो उपहास करे, तथा प्रथमथीज कुतुपादिकना मुख साधुने अर्थे कगाडेला उतां पुत्रादिकना मागवाथी तेमने धृतादिके आप्याथी तथा विक्रय व्यापारनेविपे प्रवृत्ति थई जवाथी तथा ते कुतुपादिकना मुख बंध करतां नूली जवाथी तेमां मूखकादिक जीवो पडीने विनाशने पामे तेम कपाटोन्निरनेविपे पण एटलाज दोपो थाय ठे जेम के, कपाटथकी पूर्व कोई पण पृथ्वीकाय तथा अपकाय करच, कोचा, बीज पूरक मुक थई जाय त्यारे कपाटना कघाडवाथी तेथोनी विराधना थायठे जलकाय जीवो करकादिकनेविपे आलोढता जलरूप प्रसारने पामीने पाशेना चूलामां जई पडे तेम थयाथी अग्निकायनी विराधना थाय. ज्यां अग्निकायनी विराधना थाय त्यां वायुकायनी विराधना अवश्य जाणी लेवी वली तेमां जूमिका प्रविष्ट ठिडोनेविपे प्रवेश करनारा कीटक गृह गोधादिकनो विनाश थयाथी त्रसकायनी विराधना थाय तेमज दान तथा क्रय विक्रय थकी अधिकरणनी प्रवृत्ति थायठे ते कारणे बन्ने प्रकारनुं उन्निर ग्रहण करबु नही पण ज्यारे कुतुपादिकनुं मुखबंध प्रति दिवसे बंधाय अने बूटे एम होय त्यारे लाखनी करेली मुझाथकी रहित केवल वस्त्रनी गांठ दीधामा आवे वली ते नी ऊपर सचित् पृथ्वीकायादिनो लेप पण करेल न होय एवु ज्यारे साधुने अर्थे उन्निर दीधामा आवे त्यारे ते साधुए गृहण करबुं. तथा कपाटोन्निर पण जे दररोज कघडातु होय त्यां उद्घाटननेविपे पण कपाटाकिना थदरना खाणामां राखेलुं अन्न साधुने कल्पे. ए बारमो उन्निर दोष कह्यो.

१३ मालातरनेविपे ठीकादिकनी ऊपर राखेलुं अशनादिक साधुने अर्थे थाणीये तेने कहिये मालापहत तेना चार चेद ठे.— एक ऊर्ध्व मालापहत, बीजो अधोमालापहत, त्रीजो उन्नय मालापहत तथा चोथो तिर्यग मालापहत जाणवो. तेमा उर्ध्व मालापहत जघन्य वल्कष्ट तथा मध्यम करी त्रण प्रकारेठे. तेमां ऊपर वलगेलुं ठीकु प्रमुख होय ते साधारण रीते क्जा थका माणसना हाथमा

આવી શકતુ ન હોય તેનો સમૂહ નાશ કસ્યાથી, પાઠલી, પેની ઝૂંચી કરી, પા
દના અધોનાગરૂપ આગલના ફળો વમે જૂમિન્યસ્ત દાતા પોતાના ચક્રુ
કરી અદૃષ્ટ થતા જે અશનાદિક ગૃહણ કરે તે પાષ્ણોત્પાટન માત્ર સ્તોક એટલે
થોડી ક્રિયાએકરી ગૃહીત હોવાથી યથન્યથી ઉર્ધ્વમાલાપહત જાણવું અને જે નિશ્રે
ણી આદિની ઊપર ચઢીને પ્રાસાદના ઉપરના તલથી દાતા ગૃહણ કરે તે નિશર
ણી ઊપર ચઢવા પ્રમુખ યુરુ ક્રિયાએ કરી ગૃહીત હોવાથી ઉત્કૃષ્ટ માલપહતુ ક
હેવાય, અને બીજા મધ્યવર્તિ તે મધ્યમ જાણવું તથા સાધુને અર્થે જૂમિ ગૃહાદિક
નેવિપે પ્રવેશ કરીને ત્યા પહેલું જન્માદિક લાવીને આપે તે અધોવર્તિ જૂમિગ્રહ
કી અપહરણ એમ કરી અધોમાલાપહત જાણવું, તથા માટીના પાત્રમાં, કલશ
મા તથા મજૂષ કાષ્ઠકાદિકનેવિપે સ્થિત કિંચિત્ કષ્ટ સહિત જે દાતા આપે તે ઝનય
એટલે કર્ધ્વ તથા અધોગત આપારાદિ ઈષ્ટિકા તથા કુનાદિકે કરી હરણ કરેલું હોય
તેને ઝનય માલાપહત કહિયે તથા અતિ મોટા કુંજ પ્રમુખ મધ્યે પહેલું દેવાનું
અશનાદિ હોય તેના ગૃહણને અર્થે જે દાતા પાઠલો જાગ યંચો કરે તેણે કરી ક
ર્ધ્વ આપારતા થાય તથા જેણેકરી અધોમુલ્ય કરી વાહુનો આપાર કરે તે તે અધોગ
ત આપારતા કહિયે, જ્યારે જાડી નિત્યાદિકનેવિપે સ્વજાના જેટલા કચા પ્રવેશ પ્રાપ્ત
ગોચરું પ્રમુખ લાંબુ હોય, તેમાં તિર્યગ પ્રસારેલા હાથો નાચીને તેમાંથી દેવાનું
ગૃહણ થાય તે તે પ્રાપ્ત કરી જોઈ અથવા ન જોઈને દાતા દિયે છે. તેને તિ
ર્યગ માલાપહત કહે છે તિર્યગ માલ તે નીતિ આદિકનેવિપે સ્થિત ગવાક્ષાદિરૂપ
અપહરણ એમ કરી જાણવું

આશકા - માલશબ્દ કરી યચો પ્રવેશ હોય તેજ કહેવાય છે તેમ ઠતાં જૂમિ
ગૃહાદિક એટલે નીચે જૂમિનેવિપે સ્થિત તેને માલ શબ્દ કરી કેમ કહ્યું ?

સમાધાન - લોકની રહીથી કચા પ્રવેશનેજ માલ શબ્દ કરીજ ગૃહણ કરેલો
છે, પણ સમય પ્રસિદ્ધિ કરી સમયનેવિપે માલ શબ્દ જૂમિનુ ગ્રહણ પણ થાય
છે એ માલાપહતમા આટલા દોષ છે - માંચીની ઊપર માચાની ઉપર અથવા ઊપલાદિ
કની ઊપર ચઢી પોતાના શરીરનો પાઠલો જાગ યંચો કરીને ઊપર વલગેલા ઠીકાદિક
નેવિપે સ્થિત મોઢકાદિકનુ ગ્રહણ કરતાં કોઈ દાન વેનારનુ નીચેથી પગ લપસી
જાય તેથી નીચે પડે ત્યારે નીચેની ધૃત્વી ઊપરના પિપીલિકાદિ તથા ધૃત્વીકાયા
દિક જીવોનો વિનાશ થાય. વળી દાતાના હસ્તાદિકનો પણ ચલતે જગ થઈ જા
ય, અને કોઈ વધારે સ્વરાવ ઠેકાણું હોય તો પ્રાણનો પણ ઘાત થાય તેથી પ્રવચન

नीहीलना थाय; जेम के, आ दाता साधुने अर्थे अशनादि लेवाने ऊपर चमतां नीचे पढ़ीने मरी गयो माटे ए साधुउ कल्याणकारी नथी एवा दोषनो आरोप करे; ए ए दातानी ऊपर कोई दोष राखे नही एवी रीते लोकमां मूर्खताथी अपवाद थाय. इत्यादिक दोषोना संजवथी साधुए मालापहत ग्रहण करवा योग्य नथी अने योग्य पगोठी आदिकनी ऊपर चढी सारी रीते पोताना शरीरनो चार तोलन करी तथा कोई प्रकारे पण पढ़ी न जवाय तेवी रीते ऊजा रही दात्री ऊपर चढी अशनादिक आपे ते मालापहत न कहेवाय माटे साधुए लेवुं अने केवल साधु पण एपणानी शुद्धिना निमित्ते प्राप्तादादिकना दादरादिकनी ऊपर चढीने अपवादे करी जूमिए लावीने स्थापेजु ग्रहण करे ए तेरमो मालापहत दोष कह्या.

१४ चाकर अथवा पुत्रादिकनी इच्छा न ठतां तेउनी पाशोथी जाटीने जे साधुने दान देवाने माटे ग्रहण करवु तेने आठेय कहेवे ते त्रण प्र कारनो ठे.— स्वामिविषय, प्रभुविषय, तथा चोरविषय तत्र जे ग्रामादिकनो धणी होय तेने स्वामि कहेये, तथा मात्र गृहनो जे नायक होय तेने प्रभु क हिये, अने जे चोरी करनार होय तेने चोर कहेवे हवे ग्रामादिकनो स्वामी य तीउने देखीने पोताने कट्याणनी इच्छाथी कजीउ करीने अथवा बलात्कारे करी साधु ने अर्थे गाममां रहेनारा कटुवीउनी पाशोथी अशनादिक ठीनवी लईने ते यतिअनो जे आपे तेने स्वामीविषय आठेय कहेवे: तथा जे गाई प्रमुखनी रक्षा करनारा पु त्र, पुत्रिका, वधु तथा जार्यादिक सकाम जनोनी पाशोथी तेमनी इच्छा न ठता ग्रहण करीने ते ग्रहनो नायक साधुउने दूध वगैरे आपे तेने प्रभुविषय आठेय कहिये. तथा केटलाएक चोरो पण संयतिउनुं सारुं करनारा होयवे. ते मार्गमां चालतां कोईएक समये केटला एक वाटमार्गीं नोजन करतां वेठेला दीगमां आ ब्या तेठलामा त्या निहाने माटे फरता तेउनी इच्छा पुरती गोचरी न मलतां के टलाएक यतीउं पण आवता दीगमां आब्या, तेउने निमित्ते तथा पोताने अर्थे पेला जमवा वेठेला ग्रहस्थोनी पाशोथी बलात्कारे मालमता ठीनवी लईने तेमांथी केटलुं एक साधुउने आपे तेने स्तेन विषय आठेय कहेवे ए त्रणे प्रका रनो आठेय साधुउने कल्पे नही. केम के, एमा अत्प्रीति, कलह, आत्मघात, अंतराय तथा प्रदेय प्रमुख अनेक प्रकारना दोषोना संजव ठे तेमा चोर विषय आठेयमां कांईक विशेष दर्शावे ठे — जे वाटमार्गींउं संबंधी जक्तादिक बलात्कारे ठीनवी लईने चोरो साधुउने आपे ठे. ते सार्थिक लोको के, जेउने चोरोए

छूटी लीया ठे ते एम कहे के अमेतो अवश्य चोरोना हाथे लूटाववाना हुता, ते जो चोरो अमने लुटीने तमने आपे ठे, तो एथी अमने पण मोटो सतोपथाय ठे एवीरीते ते मालवालाने अनुज्ञात बता आपेलुं अशनादि अवश्य साधु ग्रहण करे पठी ज्यारे चोरो जता रहे ल्यारे ते ग्रहण करेलुं इव्य फरीथी तेना मालेकोने स मर्पण करे अने कहे के, चोरोना नयथी अमे आ समये ग्रहण तो कछुं पण हवे चोरो जता रह्या ठे माटे आ तमारुं इव्य तमे पाबु लेथो, एम कस्य बतापण जो ते सुझ माणसो होय अने कहे के, ए तमने चोरे आप्थुं नथी पण अमेज दीधुं ठे माटे ए जेवामा तमने कांई दोष नथी ल्यारे ते अवश्य जेवा योग्य ठे. ए चवदमो आठेय दोष कह्यो

१५ जे सर्व स्वामीथोएकरी साधुने अर्थे अनुज्ञात होय तेने अनिसृष्ट कहे ठे. ते त्रण प्रकारनुं ठे—साधारणानिसृष्ट, चालिकानिसृष्ट, तथा जडानिसृष्ट. तेमां घणा जनोने सामान्य होय तेने साधारण कहिये, तथा ग्रामादिकना धणीए पोताना पायवज लस्करने प्रसाद एटले इनाम आप्थुं होय ते अथवा कोई कुटुंब बना मालके क्षेत्रादिकनेविपे रहेला कामकरनाराने जे कांई दीधु होय ते एने देशी जापामां जक्त कहे ठे एने चालिक कहे ठे अने जम ते हस्ति समजवो. ए उएकरी निसृष्ट एटले अनुज्ञात साधुने कटपे नही तत्र साधारण निसृष्ट एटले कोई हाट, गृह, तथा बीजा कोई ठेकापो रहेजी तिलकुट्टितैल, वस्त्र जहुक, धातु तथा अशनादिक वस्तुना जेदेकरी अनेक वस्तु विषय जेम के, घाणी आदि पत्रने स्थले तिलकुट्टितैलादिक, डुकाननी ऊपर वस्त्रादिक तथा गृहने विपे अशनादिक घणा लोकोने साधारण अने ते गामना जेटला वारसो होय तेउना अनुमतथी जे कांई साधुने दीधामां आवेठे तेने साधारण अनिसृष्ट कहिये तथा चालिक वे प्रकारनो ठे—विन्न अने अविन्न. तत्र कोई कुटुंबिक क्षेत्रमा रहेला काम करनाराउमांथी कोर्ने पात्रो लईने तेने जोजन आपे ते ज्यारे एक एक हारीने योग्य जुदा जुदा गममामा नाखे ल्यारे ते चालिक अने ते जोजननो सर्व हालिकोने योग्य एक मोटी थालीमां नाखीने मोकलावे ल्यारे तेने विन्न कहेठे. पठी ते चालिक जेना निमित्ते निन्ननिन्न करेलु देवानु होय तेने न दर्शने मूल स्वामि जे कुटुंबिक तेना न देखतां अथवा देखतां साधुने आपे ते ठेदनेकरी तेनु पोता नु करेलुं होवाथी, तथा कौटुंबिक जे जे हालिकोने योग्य चालिकने एकतुं जो जन आपे ते साधुने देवाने धणीने जाणतां, अजाणतां, तथा देखतां न देख

तां साधुने आपे ते साधुए लेवुं नही केम के, तेथी देपांतराये करी परस्पर कल
हनों संजव ठे. तथा जडानिसृष्ट एटले हाथीने देवानु जोजन राजा तथा हाथी
थी ठानु लेवुं नही. केम के, हस्तिनुं जे जोजन ते राजा संबंधी ठे तेथी कदाचि
त राजाने खबर पमेतो ते लेनारने पकडे अथवा पकडीने खेचे वा तेने दंमादि
कनो संजव थाय. वली ते देनारे साधुने पिंम आप्थुं तेथी कोपायमान थईने
राजा कदाचित् तेने तेना अधिकार कपरथी कडाडी मूके तेथी ते बिचारानो
निर्वाह बंध थई जाय अने लोकोमां एवु कहेवाय के, पेला साधुने जोजन आ
प्थुं तेथी बचारा एनी चाकरी गई एवा दोष लागे; तथा राजाने अजाणे दीधायी
अदत्तादान दोष पण लागे; तथा हाथीने जोता पण साधुए तेना जोजनमांथी
ग्रहण करवुं नही. केम के, ते सचेतन होयठे. तेथी तेणे जोई जीधायी एवु मन
मां आपो के, मारा कवलमांथी आ भूमाए पिंम ग्रहण कखोठे. तेथी ते कोपाय
मान थईने कोई समये यथायोग्य मार्गमां परित्रमण करता उपाश्रयनेविपे ते सा
धुने देखी ते उपाश्रयने तोडी नाखे, अने जो ते साधु लागमां आवी जाय तो
तेने मारी पण नाखे. ए पनरमो अनिसृष्ट दोष कह्यो.

१५ अधि एटले अधिकपणे करी जे अवपूरण तेने कहिये अथ्यवपूरण. पो
ताने अर्थे रांधवाने चूलांनी कपर चडावेवुं ठतां साधुं आवेठे एम जाणीने
तेउना योग्य जोजन तैयार करवाने अर्थे ते रांधाता जोजनमां बीछुं नाखवुं ते.
अही क प्रत्यय स्वार्थे ठे. तेना योगे करी अथ्यवपूरक कहिये ते त्रण प्रका
रनो ठे.— स्वगृह्यावदर्थिकमिश्र, स्वगृह साधुमिश्र, अने स्वगृहपापंमिमिश्र. त
त्र स्वगृह्यावदर्थिक मिश्रनेविपे स्वगृहसाधुमिश्र अने स्वगृह पापंमिमिश्र एवने
नो अतर्जाव थाय ठे अने स्वगृह श्रमणमिश्रनो स्वगृह पापंमिमिश्रमा अंतर्जा
व ठे. तत्र यावदर्थिकना आववाना पहेलांज चूलामां आग पेटवी, थालीमा
पाणी नाखी वगैरे पोताने अर्थे वधी रांधवानी तैयारि करी पाठलथी यथा संज
व त्रणोमाना यावदर्थिकादिकोने अर्थे तंडुलादिक वधारे नाखे तेने अथ्यवपू
रक कहे ठे. जे कारण माटे ते एकतुं रधाय ठे ते कारणमाटे मिश्रपणे थएलुं
कहेवाय ठे जे प्रथमथीज यावदर्थिकादि अने पोताने माटे जेलुं रधाय ते मिश्र
जाणवुं अने जे प्रथम पोताने अर्थे रांधवानु शुरु कखु होय अने पाठलथी पापं
मी अथवा साधु प्रमुखनु आगमन थएलुं जाणीने तेथोमां अधिकतर जल तथा
तंडुलादि जे नखाय तेने अथ्यवपूरक कहे ठे हवे ज्या स्वगृह तथा यावदर्थिक

मिश्र अथ्यवपूरक गुंछ नक्त होय तो तेमांथी जे कणा तथा कार्पिट एटले पापड प्रमुखने अर्थे जे पाठलथी नाखेलु होय तेदलुं थालीमांथी जुड करीने अथवा कार्पटिका थकी जुड करीने आप्याथी बाकी रहेलुं जे अन्न ते साधुने कटपे ए कारण माटे एने विशोधि कोटि एटले शोधेलु कहे ठे तथा स्वगृह पापंमि मिश्र तथा स्वगृह साधु मिश्रनेविपे गुंछ नक्तमाथी पमेलु जे होय तेज पांपमिआदि थकी थालीमाथी जुड करी थापे ते लेखु नही केम के, ते बंधु नोजन पूतिदोपेकरी डुट थाय ठे एसोल मो अथ्यवपूरक दोष कह्यो ॥५७१॥५७३॥ एवी रीते शोल उक्रम दोषो कह्यो.

अवतरण -हवे सोल उत्पादन दोष साधुथी थाय ते कहेठे -मूल -धार्इ दूइ निमित्त, आजीव वणीमगे तिगिहा य, कोहे माणे माया, लोने य हवति वस एण. ५७४ पुर्वि पन्हा संघव, विज्ञा संते य बुन्न जोगेय, उप्पायणा य दोसा, सोलसए मूल कम्मेय ॥५७५॥ अर्थ - १ प्रथम धात्री दोष आ प्रमाणे -तत्र जेने बालको धाय अथवा पिये तेने धात्री कहिये, अथवा बालकोने जे दूध पिवराववाने अर्थे धारण करे तेने धात्री कहेठे वली ए बालपालिका पण कहेवायठे ते पाच प्रकार नी ठे.- क्षीरधात्री, मज्जनधात्री, मदनधात्री, कीमनधात्री, तथा वत्संगधात्री अही धात्रीपणानु जे कारण एटले साधन अने कारण एटले हेतु होय ते धात्री शब्दे कहेवायलु दीठामां आवे ठे तथा विवहणाए करी धात्रीनो पिम धात्रीपणाना कारण अने कारण वने जे उत्पन्न थाय तेने धात्री पिम कहिये. एवी रीते दूति आदिकनेविपे पण जावना करवी कोई साधु निहाने अर्थे आगलना ओल खीता घरमां पेठो त्या रोता बालकने जोईने तेनी माताने कहेवा जागे के, आ बालके हजी सुधी स्तनपान करवानु मूक्युं नथी तेथी क्षीरादिकने अर्थे रोवन करे ठे माटे मने शीघ्र निह्ना आपो पठी ए बालकने स्तनपान करावजो अथवा पहेजां एने स्तनपान करावी लीओ ल्यार पठी मने निह्ना बेजो. अथवा मने निह्ना मली ह्मणा एम जाणीने आ बालकने स्तनपान करावो अने बीजा घरमांथी निह्ना मागी लईने पठी फरीथी दु अही आवीश, अथवा तु निराकुल यईने वेशी रहे, हुंज क्याथीक क्षीर लावीने अने आपीश एवी रीते पोते धात्रीपणुं करे तथा बालकने स्तनपान करावुं होय तोज मतिमान् रोग रहित तथा दीर्घायु थाय ठे, अने जो स्तनपान सारी रीते न करावीए तो तेथी उलटुं थाय. तथा लोकनेविपे पुत्रनु मुख जोबु घणुं डुर्जन ठे ते कारण माटे बीजा वधा कर्मोने मूकीने आ बालकने स्तनपान करावो. एम कखाथी घणा दोषो थाय ठे. जेम के,

बालकनी माताने ते बोलबुं सारुं लागे तेथी बीजा वधा ठेकाणोथी मन खेंचीने
 आधाकर्मादिक करे. वली ते बालकने लागता वलगता तथा बीजा जनो ते वा
 लकनी मातानी साथे जापण करवानो साधुनो संबंघ होवाथी खोटी संजावना
 करे, केम के, तेमने ते साधुनी साथे सहवासनुं कारण दीगमां आवे माटे अथवा
 ते बालकनी माता देवयोगे मरी जाय तो ते साधुनी साथे वधा देप करे, अथवा
 वेदनीय कर्मना विपाकना वशथी ते बालकने जो ज्वरादिकनी मादाई थाय, त्यारे
 ते बालकनी माता एम कहे के ते मारा पुत्रने पीडा करी ठे इत्यादिक कहीने सा
 धुनी साथे कलह कखाथी प्रवचननी मलीनता थाय. अथवा कोई गृहस्थना गृह
 नेविपे बालकने धवरावनारी धात्रीने पोतानी बुद्धिना प्रपंचेकरी त्यांथी कहडावीने
 बीजी धात्रीने रखाव्याथी धात्रीत्व लक्षण दोपने संपादन करे. जेम के, कोई एक
 साधु निष्काचर्याने अर्थे कोईना गृहनेविपे प्रवेश करतां ते गृहनी कोई एक स्त्रीने
 शोक सहित जोईने तेने पूठे के, केम बाई तु आज्ञे अधीरी देखाय ठे? त्यारे ते
 कहे के, जे ड खनेविपे सहायता करनारो होय तेनेज ड ख कहेवाय ठे. ते सा
 नली तेने यति कहे के ड खमां सहायता करनारो कोण कहेवाय ठे? त्यारे ते बाई
 कहे के, जेनी पात्रो ड ख कहेता ते ड खनो निवारण करे ते ड खमां सहाय करनार क
 हेवाय फरी मुनि कहे के, मारा विना बीजो तेवो तमने कोण जाते ठे? त्यारे ते बाई
 बोले के, शांजलो - अमुकना घरमा हुं धात्री हती, त्यां बीजी धात्री आवी अने
 मने कहाडी मूकी तेथी ते मारुं धात्रीपणु गयुं तेथी हुं खिन्न थई हुं, त्यारे साधु अजि
 मानमा आवीने कहे के, ज्या सुधी हुं तने पाठी त्या रखावु नही त्या सुधी माहरे तारा
 पेरथी जिह्वा लेवी नही एम कहीने पठी तेनी प्रतिपद्धी धात्रीने ते घेरमाथी कहमाव
 वाने अर्थे ते धात्रीने दोठेली नही ठता तथा तेनु स्वरूपण न जाण्ठावता तेनी आस
 पास जईने पूठा करे के, ते तरुणी ठे? किवा मध्यमा ठे? अथवा वृद्धा ठे? वली श्रेष्ठ
 स्तनोवाली ठे? किवा स्थूल स्तनोवाली ठे? अथवा चपटा स्तनोवाली ठे? फरी मास
 वाली ठे? अथवा रुश ठे? तेमज काली ठे? अथवा गोरी ठे? इत्यादिक पूठीने ते
 गृहस्थना घरमां जई ते बालकने जोईने गृहना स्वामी प्रमुखनी समक्ष धात्रीना
 बोप कहेवा लागे के, वृद्ध धात्री तो बलहीन स्तनोवाली होयठे तेनां स्तन धाव्या
 थी बालक पण बल रहित थाय. रुश शरीरवाली धात्रीनां स्तन न्हाना होवाथी
 तेने धाव्याथी बालक पण परिपूर्ण स्तनना अनावथी अवस्य शीदाईने रुशज थाय अ
 ने स्थूल स्तनवालीनु दूध पीयाथी बालकनां अंग कोमल होवाने लीधे धात्रीना पण

ધરની નીચે મુખ અને નાક ચપાયાથી તેનું નાક ચપટું થઈ જાય. તેમજ ચપટા સ્તન ધાવ્યાથી બાલક સર્વદા પોતાનું મુખ લાંબું કઠ્ઠાથી સૂઈના જેવું લાંબું મુખ થઈ જાય વક્ત્ર- “સ્થામાસ્થવિરાધાર્ત્રી, સૂચ્યાસ્ય કૂર્પરસ્તર્નાં, ચિપિટ સ્થૂલવક્ત્રોજા, ધ યન્ તન્વી ઠ્ઠોજવેત્. ॥૧॥ જામયંજવતિ સ્થૂલાયા, સ્તનુક્યાસ્ત્વબલં કરં, તસ્માન્મથ્ય વસ્થાયા ; સ્તન્યં પુષ્ટિકરં સ્મૃતં ” ॥૧॥ તથા એ જે નવી રાણેલી ધાત્રી છે તે વણેકરી ઠપ્પણ, તથા શરીરે કરી કઠ્ઠાદિક હોવાથી સારી નથી, ડલ્યાદિક તેની વણાંદિકે કરી નિંદા કરે તથા — “કૃષ્ણા ત્રસયતે વર્ણ, ગૌરી તુ બલવર્જિતા, તત શ્યામા નવેત્ ધાત્રી, બલવર્ણે પ્રશસિતેત્યાદિ ” એવું તે સાધુનું બોલવું તે ગૃહનો સ્વામી સાંતળીને સ્થવિરત્વાદિ સ્વરૂપે વર્તમાન ધાત્રીની પરિજાવના કરીને તેને કહાડી મૂકે, અને તે સાધુના સમતથી બીજી ધાત્રીને રાણે પઠી તે અતિ આનંદિત થઈ થકી તે સાધુને અતિ મનોહર તથા વિપુલ નિક્ષા આપે એવી રીતે સાધુ આહાર લે તે ધાત્રીપિંડ જાણ વો એને વિષે ઘણા દોષ છે તે આ પ્રમાણે — જેને કહાડી મૂકે તે અતિ પ્રવેષતાને પામે તેથી તે સાધુની કપર એવો આજ કહાડાવે કે પેલી નવી ધાત્રીની સાથે સાધુ સ્વે હાથે વર્તે છે એમ કહે, અને અતિ દેવના આવેશથી કવાચિત્ તે સાધુને વિષ ઢઈને મારી પણ નાણે વલી જે જૂની કહાડીને નવી રાણેલી ધાત્રી તે પણ કદાચિત્ મનમા એડું ચિત્તવન કરે કે, જેમ આ સાધુએ મારી આગલની ધાત્રીને કહાડાવીને મને રખાવી તેમ કદાચિત્ મને પણ કહાડાવીને બીજીને રખાવે તેમાં નવાઈ શી! ત્યારે એમ કરવું જોઈયે કે, જેમ એ સાધુનોજ અજાવ થઈ જાય. એવો વિચાર કરીને વિષાદિક પ્રયોગવહે સાધુને મારી નાણે એવી રીતે મક્કન ધાત્રી પણ, મમ્મન ધાત્રી પણ, ક્રીડન ધાત્રી પણ, તથા ઉત્સવ ધાત્રી પણ એ પ્રત્યેક બીજાની પાછોથી કરાવ્યાથી અથવા પોતે કઠ્ઠાથી ઘણા દોષોની પરિજાવના જાણવા યોગ્ય છે એ પ્રથમ ધાત્રી દોષ જાણવો.

૨ જે પરસ્પર સંદેશાને કહેનારી હોય તેને દૂતી કહે છે એવું પરસ્પર સંદિષ્ટા થઈ કથનરૂપ દૂતીત્વ કરવાથી જે પિંડની ઉત્પત્તિ થાય છે. તે યતિપણે દૂતીપિંડ કહેવાય છે તે દૂતી વે પ્રકારની હોય છે — સ્વગ્રામવિષે તથા, પરગ્રામવિષે તત્ર જે ગ્રામમા સાધુઓ રહેલા હોય તે ગ્રામમાજ જ્યારે સંદેશો કહે ત્યારે સ્વગ્રામવિષે દૂતી કહેવાય, અને જ્યારે પરગ્રામને વિષે જઈને સંદેશો કહે ત્યારે પરગ્રામવિષે દૂતી કહેવાય છે તે એક એક પ્રગટ અને પ્રચ્છિન્ન એવા બંને પ્રકારે છે તેમાં વલી પ્રચ્છિન્ન વે પ્રકારે છે — એક લોકોત્તર વિષયા અને બીજી સપાટિક સાધુઉંચી પણ યુક્ત વિષયા જાણવી બીજી વલી લોક તથા લોકોત્તર એ ઝગ્ગ વિષયા છે — એટલે પાતે ર

હેનારા સંઘાટિક સાધુડ પણ જાણી ન શકે એ જાવ. તત્ર કોઈ એક સાધુ જિજ્ઞાસે
અર્થે નીકળ્યાથી પોતાના વિશેષ જાણને અર્થે તેજ ગ્રામસંબંધી તથા બીજા ગ્રામ
સંબંધી કોઈ એક પ્રાતમા અથવા તેની માહિલી કોરે માતાદિકનો કહેજો સંવેશો પુ
ત્રિકાદિકની પાણે કહે, જેમ કે, તારી માતા, તારો પિતા, અથવા તારા પ્રાતાદિકે
કહ્યું છે કે, તુ આજે અહીં આવજે એમ મારી પાણે કહેવરાવ્યું છે. એવી રીતે સ્વ
પદ તથા પરપદના જાણતા નિર્શંકપણે કહેવાથી પ્રગટ સ્વગ્રામ તથા પરગ્રામ
વિષય દ્વિતીય જાણીયે તથા કોઈ એક યતિ કોઈ ઠોકરીની માતા પ્રત્યે સ્વગ્રામને
વિષે અથવા પરગ્રામને વિષે સંવેશો કહેવાને માટે પ્રેરિત થયો થકો તે સંવેશને લઈને
તે માતાદિકની પાસે જઈ કહે કે, આ દૂતીપણું સાધુને નિશ્ચય કરી નિવા કરવા યોગ્ય
છે. જેમ કે, સાવચેત છે માટે બીજા સંઘાટકના સાધુઓ મારો દૂતીપણાનો દોષ
ન જાણે તો સારું ! એ અર્થે જંગ્યંતરે ગ્રામ કહે છે. — તારી પુત્રી જે અતિ સુગંધ
શ્રાવિકા છે, તેણે સાવચેત યોગ્ય રહિત એવા જે અમે, તે પ્રત્યે કહ્યું છે કે, મારા આવવાનું
આ પ્રયોજન છે, તે મારી માતાની પાણે તમારે જઈ કહેવું. એમ કહ્યાથી તેની મા
તા પણ અતિ ચતુર્દાશી તેનો અજિપ્રાય સારી રીતે જાણી લઈ બીજા સંઘાટકના
સાધુને સ્વચ્છ ન પડે માટે તે સાધુને કહે કે, તમારી પાણે ફરીથી એવો સંવેશો કોઈ
પ્રદાદે ન આપે માટે હું તેને વારીશ એવી રીતે સંઘાટક સાધુથી ઘાનું રાખે પણ લોકનું
જય ન રાખે એમ લોકોત્તર પ્રવચન સ્વગ્રામ પરગ્રામવિષય દૂતીત્વ જાણવું અને લોક
તથા લોકોત્તર વજય પ્રવચન આવી રીતે છે. — કોઈ શ્રાવિકા સાધુને કહે કે, મારી મા
તાને કહેજો કે, આગલ જે તારી પ્રતીતનું કાર્ય જેમ તુ જાણે છે તેમજ સિદ્ધ થયું
છે એમા સાધુના સંઘાટકને તથા બીજા લોકને એ સંવેશો જાણ્યામાં ન આવવાને
જીધે અને વજયપ્રવચન કહિયે એનેવિષે દોષો સર્વેત્ર ગૃહસ્થ વ્યાપારણાદિકે કરી
જીવોનું ઉપમર્દન થાય ઇત્યાદિક જાણવા એ બીજો દૂતી દોષ જાણવો

૩ અતીતાદિક અર્થના પરિજ્ઞાનનો જે હેતુ અથવા શુનાશુનાદિ ચેષ્ટા અ
ને ઉપચારથી તેના જ્ઞાનનો હેતુ પણ નિમિત્ત કહેવાય છે એવા નિમિત્તનું સાધન
જે પિન્ન તેને નિમિત્ત પિન્ન કહિયે એનો અર્થ ગ્રામ છે — કોઈ એક વ્રતી પિન્નાદિક
જાણને નિમિત્તે ગૃહીની પાણે નિમિત્તનું કથન કરે. જેમ કે, અતીત દિવસોનેવિષે
તને આવી રીતે સુખ તથા દુઃખ થયેલું હતું તથા જાવિ કાલનેવિષે અમુક દિને
તને રાજાદિકની ઘણી મહેરવાની થશે, અને હમણાં આજ કાલ તને આવી આ
વી રીતે થશે, ત્યારે તે ગૃહસ્થ પણ જ્ઞાન, અજ્ઞાન, સુખ, દુઃખ જીવિત તથા મર

ણાદિ વિષય નિમિત્ત પૂઠેલુ અથવા ન પૂઠેલુંઠતાં પેલા ધૂષ્ટ સાધુએ જેમ કહ્યું તેમ શાનલી લઈને મનને આવર્જી તે મુનિને મોદકાદિકવિશિષ્ટ વિપુલ નિહ્તા આ પે તેને નિમિત્ત પિમ્ કહિયે તે લેવું યતીને યોગ્ય નથી પોતાના તથા પરના વિષયે પટકાય વધાદિક અનેક દોષોનો સત્ત્વ છે એ ત્રીજો નિમિત્ત દોષ જાણવો

૪ જે સર્વ પ્રકારે જીવન કરનાર હોય તેને કહિયે આજીવ અથવા આજીવિકા તે પાંચ પ્રકારે છે - જાતિવિષય, કુલવિષય, ગણવિષય, કર્મવિષય તથા શિષ્ટવિષય એ પ્રત્યેકવલીવલેપ્રકારે છે - સૂચનાથી તથા અસૂચનાથી તત્ર સૂચનાથી તે વચ નજગ વિશેષેકરી કથન, અને અસૂચનાથી તે સ્પષ્ટ વચને કરી કથન એમ જાણવું. તત્ર સાધુ પોતાની જાતિ પ્રગટ કરવાથી આજીવિકા કરે તેને જાતિ ઉપજીવન કહે છે જે મ કે, કોઈ નિહ્તાને અર્થે વિચરતાં બ્રાહ્મણના ગૃહને વિષે જાય, ત્યાં બ્રાહ્મણના પુત્રો સમ્યક્ હોમાદિ ક્રિયા કરી રહ્યા ઠતાં તે જોઈને તેના પિતાની પાસે સ્વજાતિ પ્રગટ કરવાને અર્થે બોલે, યથા સમિધિ, મંત્ર, આહુતિ, સ્થાન, યાગ, કાલ તથા ઘોષાદિ આશ્રિત સમ્યક્ અથવા અસમ્યક્ ક્રિયા પ્રમુખ હોય તે. તત્ર પીપલાદિકની કાંઈક નીલી શાખા છે પ્રમુખના કટકાને સમિધિ કહિયે, પ્રણવાદિક વર્ણપદ્ધતિવાલા મત્ર કહેવાય છે, અગ્નિને વિષે ધૂત નાશવું તેને આહુતિ કહે છે ઉત્કટ આદિક સ્થાન હોય છે; અસ્મેધાદિક થકા બોલાય છે, પ્રજાતાદિક કાલ જાણવો, અને ઉદાત્ત તથા અનુદાતાદિક ઘોષ કહેવાય છે જ્ય જે પ્રમાણે યોજના કરવી જોયે ત્યાં તેવી રીતે કરવી તેને સમ્યક્ ક્રિયા કહિયે તે પ્રમાણે આ તમારો પુત્ર સમ્યક્ ક્રિયા કરવાથી કોઈ શ્રોત્રીયના પુત્રની પઠે જણાય છે. યદિવા વેદાદિ શાસ્ત્ર પારંગ એવા કોઈ ઉપાધ્યાયની પાસેથી એ સમ્યક્ જણેલ છે. એવી રીતે કહ્યાથી તે બ્રાહ્મણ કહે કે, હે સાધુ તું અવશ્ય બ્રાહ્મણ છે જે માટે આ હોમાદિક સર્વ જાણે છે તે વચતે સાધુ કોઈ ન બોલતાં ચુપ થઈ રહે એ સૂચના એકરી સ્વજાતિનું પ્રગટન થયું. અને અસૂચનાયેકરી સ્વજાતિનું જીવન તો કોઈએ પૂઠ્યાથી અથવા ન પૂઠ્યાથી આહારાદિકને અર્થે પોતાની જાતીને પ્રગટ કરીને આજીવિકા કરે જેમ કે, હું બ્રાહ્મણ છું' ઇત્યાદિક કહે એને વિષે અનેક દોષો છે - તે આ પ્રમાણે કે, જો તે બ્રાહ્મણ સારો હોય તો પોતાની જાતિના પદ્ધપાતથી ઘણો આહારાદિક તેને માટે પકાવીને તેને આપે, ત્યારે આધાકર્મી દોષ લાગે, અને જો નરશુ માણશ હોય તો આ પાપાત્મા બ્રાહ્મણ પણાને મૂકીને ત્રષ્ટ થયો છે એવું ચિત્તવન કરી પોતાના ગૃહમાંથી બાહાર કઢાડી મૂકે એવી રીતે દુત્રિયાદિ જાતિ ને વિષે પણ જાવના કરવી એ ચોથો આજીવિકા દોષ જાણવો.

૫-વનુ ધાતુ યાચના કરવાને અર્થે છે જેમ કે, વનુતે દાદલે યાચે છે. પ્રાયેક રી દાયકને અનિમત્ત જે શ્રમણાદિક તેડનેવિપે પોતાનું નક્કપણું વતાવીને જે પિં મની યાચના કરવી તેને વનીપક કહેહે. કોઈએક નિર્ઘ્ય, શાક્ય, તાપસ, પ રિત્રાજક, આજીવિક, દિજ, પ્રાધૂર્ણ તથા શ્વાન, કારુ, અને શુક ઇત્યાદિકનો નક્ક જે કોઈ ગૃહી, તેના ગૃહનેવિપે નિદ્ધામાટે નમતો સાધુ પેળો, તેની આગલ અશ નાદિકના લાજના અર્થે નિર્ઘ્યના ગુણ વર્ણને કરી પોતે તેનો નક્ક છે એમ દર્શાવે તે આ પ્રમાણે:-તે સાધુ કદાચિત્ નિર્ઘ્યના ઉપાશકના ઘેરનેવિપે પ્રવેશ કરે, ત્યારે નિર્ઘ્ય થોને આશ્રીને બોલે. જેમ કે, હે શ્રાવકતિલક, તારા આવા ગુરુડ છે- સાતિશય જ્ઞાને કરી નૂપિત, વહુશ્રુત, શુદ્ધ ક્રિયાનુષ્ઠાન પાલન પરાયણ, જેડાં ચતુર ધાર્મિક જનોનાં મન વિશદ સામાચારીના સમાચરણે કરી ચમત્કાર સહિત કરેલાં છે; જેડ શિવનગર માર્ગના સાર્યવાહ છે ઇત્યાદિ તથા જો શાક્યના ઉપાશકના ગૃહમાં પ્રવેશ કરે, અને ત્યા શાક્યો જમતા બેઠા હોય ત્યારે તેના ઉપાશકની આગલ તે શાક્યોની પ્રશંસા કરે, તે આમ - અહો ! મહાનુજાવ શાક્ય શિષ્યો જે છે તેડ કદાહેલા ચિત્રની પઠે નિશ્ચલ થયા થકા પ્રશાત ચિત્તવૃત્તિએકરી નોજન કરેહે. મહાત્માડને એવી રીતેજ નોજન કરવું યોગ્ય છે. તેમજ દયાલુ તથા દાનશીલ ઇત્યાદિ કહે ઇત્યાદિ. એવી રીતે તાપસ પરિત્રાજક, આજીવિક તથા દિજોને આશ્રયેક રીને તેના ગુણ તથા દાન વગેરેની પ્રશંસા કહ્યાથી વનીપકપણું જાણવું. તથા અતિથિડના નક્કોની આગલ આમ કહે - અહો પ્રાયેકરીને લોકો પોતાના પરિ ચિત્ત, આશ્રિત અથવા ઉપકારીને દિયે છે, પણ રસ્તામા ચાલતા યાકીને આલેજા અતિથિને જે પૂજે તેજ દાન જગતમા પ્રધાન કહ્યું છે તેમજ શ્વાનોના નક્ક પુરુષ ની આગલ કહે કે, આ કાર્ફ કૂતરા જાણવા નહી, શ્વાનની પઠે દેશાય છે સ્વરા, પણ કૈલાશ પર્વતથી આવીને ચક્રજ શ્વાનરૂપે કરી ધૃત્વીનેવિપે વિચરે છે, માટે દેડની પૂજા મોટા હિતને અર્થે થાય છે એવી રીતે કાકાદિકના નક્કોનેવિપે પણ નાવના કરી લેવી એ પ્રમાણે વનીપકપણું કહ્યાથી ઉત્પાદન કરેલું જે પિંમ તેને વનીપક પિંમ કહિયે. એનેવિપે ઘણા દોષો છે, - જે કારણ માટે ધાર્મિક અથવા અધાર્મિક કોઈ પણ પાત્રને દોષેલું દાન નિષ્ફલ થતું નથી. એમ કહ્યાથી અપાત્રદાનને પાત્રદાનની બરોબરી કરી પ્રશંસા કહ્યાથી સમ્યક્લાતિચાર થાય. કેમકે, કુપાત્ર જે શાક્યાદિક તેડની સાદ્ગતપ્રશંસા થાય માટે. યત્કંચ - " દાણ ન હોઈ અપ્પ જાં, પત્તમપત્તેસુ સન્નિ હુસંત, ઇય નણિએવિય દોસા, પસસડ કિંપુણ અપત્તે "

એવી રીતે શાક્યાદિકની પ્રશંસા કહ્યાથી લોકને વિષે મિથ્યાત્વને સ્થિર કહ્યું એમ થયો તે આ પ્રમાણે—લોક કહેકે સાધુનું પણ એટની પ્રશંસા કરે છે, તે કારણથી એટનો ધર્મજ સત્ય છે એટિ તથા જો તે શાક્યાદિકોનો જન્મ સારો હોય તો તે સાધુને કરેલી પ્રશંસાને જાણીને તેના યોગ્ય આધાકર્માદિક સમાચરે વળી તેને વિષે લુબ્ધપણે કદાચિત્ શાક્યાદિક વ્રતને ધારી લિયે, તથા લોકોને વિષે કહેવાય કે એટલે જન્માતરને વિષે દાન દીધું નથી માટે આહારને અર્થે કૂતરાની પટે લાપટુઆ કહ્યાકરે છે એવો અવર્ણવાદ થાય અને જો ગૃહીને સારો ન લાગે તો તેને ધેરમાથી કહાડી મૂકે તથા સર્વ સાવચ નિરતોની પ્રશંસા કહ્યાથી મૃપાવાદ તથા પ્રાણાતિપાતાદિક ને અનુમોદન કરનારો થાય એ પાંચમો વનોપક દોષ જાણવો

૬ જે ચિકિત્સાનું તેને કહિયે ચિકિત્સા, તે રોગ પ્રતિકાર એટલે તે રોગનો પ્રતિકાર અથવા ઉપકાર જાણવો તે ચિકિત્સા બે પ્રકારની છે—એક સૂક્ષ્મ ને બીજી વાદર તત્ર સૂક્ષ્મ ઔષધવિધિ વૈદ્યના જ્ઞાપને કરી જાણવી અને વાદર પોતે ચિકિત્સા કરવાથી સમજવી તત્ર કોઈ જ્વરાદિક રોગેકરી આક્રાંત થયેલા ગૃહસ્થના ગૃહને વિષે સાધુ નિહાને અર્થે પ્રવેશ કરે, તેને જોઈને પેલો ગૃહસ્થ પૂછે હે જગવન, આ મારી વ્યાધિનો પ્રતિકાર કાંઈ જાણો છો? ત્યારે તે સાધુ કહે કે, હે શ્રાવક, જેવો તને રોગ થયો છે તેવો મને પણ એક વસ્ત થયો હતો તે અમુક ઔષધે કરી મને ઉપશમ થયો એવી રીતે-અજ્ઞાની રોગી ગૃહસ્થને ઔષધના કરવાનો અનિપ્રાય ઉત્પાદન કરીને ઔષધની સૂચના કરે, અથવા રોગીએ ચિકિત્સા પૂછ્યાથી કહે કે, શુ હું વૈદ્ય છું કે જેથી રોગનો પ્રતિકાર જાણુ! એવું કહ્યાથી રોગી ન જાણીતો હોવાથી એવિષે વૈદ્ય પૂછે તેને સૂચના કરે, તેને સૂક્ષ્મ ચિકિત્સા કહિયે અને જ્યારે પોતે વૈદ્ય વનીને સાક્ષાત વમન વિરેચન, તથા ક્ષાયાદિક કરે અથવા-બીજાના હાથે કરાવે તેને વાદર ચિકિત્સા કહિયે એવી રીતે ઉપકારી થયેલો ગૃહસ્થ મને નિહા ઘણી દેશે એવા હેતુથી યતિ વસ્ત્રે પ્રકારની ચિકિત્સા કરે અથવા કરાવે તે તુલ્ય પિંમને અર્થે એમ યતિને કરવું યોગ્ય નથી કેમ કે, એથી દોષોનો સન્નિવ થાય છે જેમ કે, ચિકિત્સા કરવાના સમયે કદમૂલ ફલાદિ જીવના વધેકરી કાચ કથનાદિ પાપ વ્યાપાર કરવાથી અસયમ થાય તથા રોગરહિત થયેલો ગૃહસ્થ લોઢાના તાપેલા ગોલાની પટે પ્રગુણી થયાથી વ્યાગ્રની પટે અનેક ડર્બલોના જીવની ઘાત કરે તથા જો દૈવયોગે સાધુને કરેલા ચિકિત્સાવાલા રોગીની વ્યાધિ અધિક થાય તો તેના પુત્રાદિક કોપાયમાન થઈને તેને

राजकुलादिकनेविपे खेंचे खारे लोक कहे के आहारादिकना लालचु साधु आम आम वैद्यकादिककरेठे, एम प्रवचनतुं मलिनपणुं थाय ए ठवो चिकित्सा दोष जाणवो
४ क्रोध एटले कोप, तेनो हेतुक जे पिंम तेने क्रोधपिंम कहिये ते आवी रीते कोईएक साधुसंबंधी उच्चाटन मारणादिक विद्या प्रनाव, शाप ठानादिक तप प्रनाव, तथा सहस्र योधादिकतुं वल ; राजकुलनेविपे वल्लजपणुं, जाणीने अथवा शापदाने करीने कोईने मारणादि अनर्थरूप क्रोधना फलने साक्षात् देखीने जय पामी गृहस्थ जे कांई तेने आपे तेने कहिये क्रोध पिंम अथवा कोईए बीजा ब्राह्मणादिकोने आपुं अने साधुए याचना करी ठतां पण तेने न मल्यार्थी ते कोप करे, ते जोई साधुनो पोतानी ऊपर कोप थाय, ते सारुं न कहेवाय. एम जाणीने जे आपे तेने क्रोध पिंम कहिये अही सर्व पिंमतुं, उत्पादन करवाने अर्थे कोपज मुख्य कारण दीगमा आवे ठे, अने विद्या तथा तप प्रमुख तो तेना सहकारी कारणो ठे आ लक्षण विद्यापिमादिके करी सहित ठता तेने एकतुं समजतु नही केमके, तेउनां लक्षणो जुंदा होयठे, ए क्रोध पिंम दोष सातमो जाणवो

५ मान एटले गर्व तेनो हेतु जे पिंम तेने केहिये मान पिंम एनो अर्थ आ ठे - कोई एक यतिने केटलाएक साधुउ कहे के, तुं अमने लब्धिमान जाण्यामां आवेठे माटे आ अमुक अमुक अमने खावाने आप इत्यादिक वचनेकरी तेने उ तेजन आपीने वली कहे के, ताराथी शु यवातु ठे । कांई पण सिद्धि यवानी नथी। एतु अपमान यवार्थी ते गर्वेकरी आंधलो थईजाय, अथवा पोतानी लब्धि प्रशंसादिक अपार विख्यातीने पामेली शाजली जे जे ठेकाणो दु जायं ते ते ठेकाणो सर्व मने प्राप्त थाय ठे, तेमज जन प्रशंसा पण करे ठे एवी रीते जेना मनमां अजिमाननी बुद्धि थई होय, एवो साधु कोईएक गृहीनी पात्रो जईने ते गृहीने तेवां तेवां वचने करी दाननेविपे अजिमान दीपन करे के, शेष तेना कलत्रा दिकनी दान देवानी इत्ता न ठतां पण अशनादिक आपे तेने आत्मो मानपिंम कहे ठे

- ६ माया ते परवचनात्मिक बुद्धि जाणवी तेणोकरी कोई साधु मत्र योगादि उपायमां कुशल थईने पोताना रूपतु परावर्चनादिक करीने जे मोदकादिने पेदा करे तेने मायापिंम कहिये ए माया पिंम रूप नवमो दोष थयो

१० लोनेकरी गृहस्थनी पात्रोथी जे गृहण करतु तेने लोच पिंम कहिये अही आवी जावना करवी. - कोईएक साधु, आजे दु अमुक सिद्ध केसर मोदकादिक, गृहण करीश. एवी बुद्धिए करी बीछुं वाल तथा चणादिक मजतु ठता पण ते

गृहण न करे, किंतु तेनीज इच्छा करे, तेने लोचपिम् कहिये. अथवा पूर्वे तेवी बुद्धिना अज्ञावे पण यथा जावे मलेजु घणु जापशी आदिक जोजन सारु ठे एम करीने जे गृहण करे तेने लोच पिम् कहिये यदिवा दूधादिक मत्स्युत्तां हवे जो क्पांक खांम तथा शाकर प्रमुख मले तो सारु थाय एवो अध्यवसाय करीने फर तां जे स्वामप्रमुख मली जाय तेने लोच पिम् कहेजे ए दशमो लोच दोष थयो.

११ संस्तव वे प्रकारनो ठे - वचन सस्तव तथा संबंधिसस्तव तत्र वचन ए टले श्लाघा तडूपपणे जे संस्तव तेने वचन सस्तव कहिये अने संबंधी ते मावि त्रादिक तथा ससरादिक तडूपपणे जे संस्तव तेने संबंधि सस्तवकहेजे. ते एकेक द्विविध ठे, पूर्वसस्तव तथा पश्चात्संस्तव, तत्र देवानुं प्राप्त न थयुं ठतां पूर्वज दातारना गुणोनु जे वर्णन करवु ते पूर्व संस्तव कहेजे, अने देवानुं प्राप्त थया पढी जे दातारना गुणोनु वर्णन करवु तेने पश्चात् सस्तव कहेजे. अही आवी जावना करवी:-कोईएक साधु निहाने माटे अटन करता कोईएक गृहनेविपे किंचित् ईश्वर दातारने जोईने दान जीधाथी पूर्वज सत्य अथवा औदार्यादिक गुणोएकरी ते ग्रहस्थनो जे सस्तव करे जेम के, अहो दानपति, अमे जे प्रथम वात शान्जली ह्ती ते अमे प्रत्यक्ष आजे जोइये ठेये तथा अही तही विचरनारा जे अमे तेने एवा औदार्यादि गुणो बीजा को ईनेविपे पण दीठामा अथवा शान्त्यामा आब्या नथी तथा तमे धन्य ठो के, जे ना आवा गुणो सर्वत्र अस्वलित सर्व दिग्वलयमां व्यापी रह्या ठतां प्रसारने पा मी रह्या ठे एवी रीते पूर्व सस्तव जाणवो तथा जे गृहस्थे दान दीधा पढी तेनी स्तुति करे जेम के, तमारा दर्शने करी आजे अमारा लोचन तथा मन शीतल थया ठे, एमां काई अद्भुतता नथी; केम के, दातार अथवा गुणवान दीठाथी को ए आनदवान न थाय। एने पश्चात् सस्तव कहे ठे ए वझे रूपवाला सस्तवोने विपे माया, मृषावाद, असयतानुमोदनादिक दोष उत्पन्न थायठे तथा माता पिताविरूप पण जे संस्तव एटले परिचय तेने पूर्वसवधी संस्तव कहिये. केम के, मातादिकनो पोताथी पूर्वकालनेविपे जाव होय ठे माटे अने जे सासू ससरादिरूपपणे सस्तव तेने पश्चात् संबंधि संस्तव कहेजे केम के, ससरादिक नो पोतानी पावज जाव होय ठे तत्र कोई साधु निहाने अर्थे कोई एक गृहनेविपे प्रवेश करे, अने आहारने माटे लंपट पणे पोतानु वय तथा परनुं वय जाणीने तेनीसाथे तदनु रूप सबधनी घटना करे, जेम के, जो ते स्त्री वयथी वृद्ध होय, अने पोते मध्यम वयवालो होय त्यारे ते महिलाने पोतानी मातानी

पते जोईने मातृस्थानेकरी आंखमांथी थोडांएक आंशु पाडे. ते जोईने ते पूठवा ला
गे के, महाराज, अधीरा केम देखाउ ठो ? त्यारे ते साधु कहे के, मारी माता
आपना जेवीज हती. अने जो ते मध्यम वय वाली होय तो आवी मारी वेन
हती, तेमज वयेकरी जो बाल होय तो आवी मारी ठोकरी हती इत्यादिक जापण
करे ए प्रमाणे पश्चात् संस्तवनेविषे जावना करवी एनेविषे पण धणा दोषो ठे - जेम
के, जो ते गृहस्थ सारो होय तो साधु प्रतिबंध सहित थाय, प्रतिबंध थयाथी आधा
कर्मादिक करीने तेने आहार आपे. अने जो ते गृहस्थ खराब होय तो आ अमने
पोतानां कपटि प्राये जननिआदिक कल्पना करी उगवानी युक्ति करे ठे एवु चितवन
करीने पोताना गृहमांथी बहार कहाडी सूकवा प्रमुख अपमान करे, तथा अधीरो
थईने आखोमांथी आशु कहाड्यार्थी आ मायावी ठे, माटे एवी रीते अमने दया
आणवा सारुं चालाउं करे ठे एम तेनी निंदा थाय तथा मारी आवी माता ह
ती एम कह्याथी ते बाईनो पुत्र पूर्वज अचानक मरण पामेलो होय तेनी स्मृति
थई ते साधुनी ऊपर एवो जाव उत्पन्न थाय के, मारा मुवेला पुत्रना स्थाने आ
नेज हुं पुत्र मानी जईश, एवी बुद्धिएकरी तेनी शुभ्रूपा तथा दान करे. अने तमा
रा जेवी मारी सासू हती एम कह्याथी ते जो खराब होय तो पोतानी विधवा अ
थवा कुरमा ठोकरी दैवयोगे वेठेजी ठता तेने आपे इत्यादिक दोषो ठे, माटे सं
स्तव पिम यतिए कल्पवो नही ए अग्यारमो संस्तव दोष जाणवो -

१२-१३ हवे विद्या ने मत्र ए वे दोषो साथे कहेठे - तत्र विद्या ते प्रज्ञति
आदि स्त्री रूप देवता अधिष्ठित तथा जप ने होमेकरी साथ्य अथवा अक्षरपद्
ति पुरुषरूप देवता धिष्ठित पाठ मात्र सिद्धि जाणवी, अने अक्षरविशेष पद्
ति ते मत्र जाणिये. एउना व्यापारेकरी जे पिम.नु उपार्जन करखु तेने विद्यापि
म अने मत्रपिम कहिये एना दोष आ प्रमाणे ठे - जे विद्याएकरि अजिमत्रित
थयो थको दान दिये तेने कोई बीजो विद्यावालो जुवे तेने महाधेप उत्पन्न थाय अथ
वा कोई बीजो पोतानो पक्ष्पाती तेवी विद्यावालो होय ते धेपमा आवीने प्रतिविद्या
येकरी स्तनन, उच्चाटन, तथा मारणादि करे. तथा विद्यादिकेकरी बीजानो झोह
करवारूपे पोतानु जीवन करनारा आ मूर्खो ठे एवी लोकोमा निंदा थाय तथा
एउ जादूकरा ठे एम जाणीने राजकुलनेविषे गृहण, आकर्षण, वेप परित्याजन
कदर्थन तथा मारणादिक करे. एम विद्या तथा मत्र एवे दोषो साथे जाणी लेवा

१४-१५ हवे चूर्ण अने योग ए वे दोषो साथे कहेठे. - तत्र नयननेविषे अंज

नादिक चूर्ण अने तेनुं अतर्धानादिक फल जाणवु अने पाद प्रक्षेपनादि योग ते सौजाग तथा दौर्भाग्य करनारो जाणवो एउना व्यापारे करी जे पिमनुं उपार्जन करवु, तेने चूर्ण पिम तथा योगपिम कहिये एना पूर्वनी पठेज दोषो जाणी लेवा

आशका - चूर्ण अने योग ए बन्ने छोद एटले नूकारूपे होवाथी तेउनो पर स्पर विशेष गु ठे के जेथकी एउने जुदा कहा

समाधान - ए तारु बोलवु यद्यपि साबु ठे, तथापि कायनो बहिर उपयोगी चूर्ण ठे, अने बहिर तथा अंतर उपयोगी योग ठे ते वली अन्यवहार्य तथा आहार्य ए जेदेकरी बे प्रकार थाय ठे तत्र जल पानादिके करी अन्यवहार्य तथा पादक्षेपादिके करी आहार्य जाणवो ते माटे ए निम्न ठे ए विशेष जाणवो

१६ ए पात्रोज कही आख्या जे दोषो तेउमानो शोलमो दोष मूलकर्म ठे ते अति गहन नवरूप वननु मूल कारण ठे प्ररोदनो हेतु कर्म ते सावद्य क्रिया जाणवी तेनो मूल तेनो जे कर्म तेने मूलकर्म कहिये. तत्रगर्जस्तनन, गर्जाधान, गर्जपात, कृतयोनित्व करण, तथा अकृत योनित्व करण, प्रमुखवडे उपार्जन करे जो जे पिम तेने मूल कर्मपिम कहिये ए साधुने योग्य नथी केम के, एथी प्रदे ष, प्रवचननी मलिनता, तथा जीव विघातादिक अनेक दोषोनो सजव ठे जेम के, गर्जनु स्तनन अने शातन साधुए कखाथी प्रदेपनी उत्पत्ति थाय तेथी शरीरनो पण विनाश थाय ठे गर्जाधान तथा कृतयोनित्व करण थकी या वत् मैद्युन प्रवृत्ति गर्जाधान थकी प्राये विपुत्रनी उत्पत्ति थएली दीगमा आवे ठे अने कृतयोनित्व करणेकरी नोगातरायादिक थाय ए शोलमो मूल कर्म दोष क ह्यो ए प्रमाणे - शोल उत्पादन दोषो साधु थकी थाय ते कहा

अवतरण - एषणाना दस दोषो कहेठे - मूल - सक्रिय मस्क्रिय निस्क्रिय पिहिय साहरिय दायगुमिस्ते, अपरिणय लिज ढडिय, एसण दोसा दस हवति ॥

अर्थ - सक्रिय एटले आधाकर्मादि दोषे करी सजावित जाणवु इहा चतुर्जंगी ठे ग्रहण शक्ति तथा नोजन शक्ति ए प्रथम जग, ग्रहण शक्ति तथा नोजन अशक्ति ए बीजो जग, नोजननेविषे शक्ति तथा ग्रहणनेविषे अशक्ति, ए त्रीजो जग तथा ग्रहणे पण अशक्ति अने नोजने पण अशक्ति ए चोथो जग जाणवो तेमाना आ यना त्रण नागानेविषे शोल उजमना दोषो अने नव एषणाना दोषरूप पचीश दो षोमये जे दोषे करी शक्ति थाय ते दोषोने प्राप्त थायठे ते आ प्रमाणे - ज्या रे आधाकर्मपणे शक्ति गृहण करे अथवा स्वाए त्यारे आधाकर्म दोषेकरी बंधा

ય; અને જ્યારે ઔદેશિક પણે શક્તિ ગ્રહણ કરે અથવા સ્વાએ ત્યારે ઔદેશિક દોષે કરી બંધાય ઇત્યાદિ, તથા ચતુર્થ જંગનેવિષે જે વર્તમાન તે શુદ્ધ સમજવું તેનો કોઈ પણ દોષેકરી સંબંધ થાય નહીં. ઇત્યર્થ એવો આવીરીતે સંજવ છે જેમ કે, કોઈ સાધુ સ્વનાવેકરી લજ્ઞામાન હોય તે કોઈના ગૃહનેવિષે જિહ્વાને અર્થે પ્રવેશ કહ્યો ઠતા તેને પ્રચુર જિહ્વાની પ્રાપ્તિ થઈ, ત્યારે પોતાના મનમા શંકા આણે પણ લજ્ઞાવડે તેને પૂઠવાને શક્તિમાન થાય નહીં. પછી તેમજ શંકિત ઠતા ગૃહણ કરી અને સક્તિ ઠતાજ સ્વાએ તેને પ્રથમ જગવર્ત્તિ કહિયે તથા કોઈ સાધુ જિહ્વાને અર્થે ગયો ઠતા કોઈ ગૃહમાથી પૂર્વની પઠે શક્તિ મનેકરી પ્રચુર જિહ્વાને લેઈને પોતાની વસતિમાં આવે અને જોજનના સમયે તેનું મન મોલાયમાન થાય તેને કોઈ બીજો સાધુ હોય કે, જેણે તે સાધુએ જે ધેરમાથી જિહ્વા લીધી હતી તે સારી રી તે જાણેલી હતી તે તેનો અજિપ્રાય જાણીને તેને કહે કે, હે સાધુ જે ઠેકાણે ત ને વિપુલ જિહ્વા મલી તેના ગૃહનેવિષે આજે મહા પ્રકરણ વર્તે છે, અથવા તેને ધેર ક્યાંકથી મોટું લાજનક આવ્યું છે એવી રીતે તેના વચન સાંજીને એ શુદ્ધ અર્થ છે એવો નિશ્ચય કરીને શંકા થકી રહિત થયો થકો જોજન કરે તેને દ્વિતીય જગવર્ત્તિ કહિયે. તથા કોઈ સાધુ કોઈ ગૃહસ્થના ધેરમાથી નિ શંકિત પ્રચુર જિહ્વા ગૃહણ કરીને વસતિમાં આવ્યો, તે સમયે બીજો કોઈ સાધુ પોતાના જેવી જિહ્વા માગી લાવીને ગુરુની આગલ આલોવણા લેતા જાંજીને તેને શંકા વટપન્ન થાય તેથી ચિતવન કરે કે, જેવી મને પ્રચુર જિહ્વાની પ્રાપ્તિ થઈ છે, તેવીજ આ બીજા સઘા ટકના સાધુડને મલી છે, માટે એ નિશ્ચેકરી આધાકર્માદિ દોષ દુષ્ટ છે એમ જાણ્યા ઠતાં સ્વાએ તેને તૃતીય જગવર્ત્તિ જાણવો એ પ્રથમ શંકિત દોષ કહ્યો

૧ ઋક્ષિત એટલે ઇષ્ઠ્યાદિકેકરી ગુમાલેલું જાણવું તે બે પ્રકારે છે - એક સચિત્ત ઋક્ષિત, તથા બીજું અચિત્ત ઋક્ષિત તેમા સચિત્ત ઋક્ષિત ત્રણ પ્રકારનું છે. - ઇષ્ઠીકાય ઋક્ષિત, અપકાય ઋક્ષિત, તથા વનસ્પતિકાય ઋક્ષિત તત્ર શુષ્ક અથવા આર્દ્ર સચિત્ત ઇષ્ઠીકાયેકરી દેવાનું જાજન અથવા હસ્ત જો ઋક્ષિત થયું હોય ત્યારે સચિત્ત ઇષ્ઠીકાય ઋક્ષિત જાણવું બીજું અપકાય ઋક્ષિત તે ચાર પ્રકારનું છે - પુરાકર્મ, પશ્ચાત્કર્મ, સસ્તિગ્ધ તથા વદકાર્દ્ર તત્ર જન્તાદિકના દાનની પૂર્વે જે સાધુને અર્થે કર્મ એટલે હસ્ત તથા માત્રાદિકને પાણીવડે ધોવાની જે ક્રિયા તેને પુરાકર્મ કહિયે, જે જન્તાદિકના દાનથી પાઠલ કરાય છે તે પશ્ચાત્કર્મકહિયે, થોડાએક લઠ્ઠાવાલા જલેકરી સ્વરડાયલા હસ્તાદિક તે સસ્તિગ્ધ, અને સ્પષ્ટ ચપલન્યમાન જે જાજનો

સંસર્ગ, તે ઝડકાર્ધ, એ ચાર પ્રકારે અપકાય ઇક્ષિત જાણું તે પ્રમાણે જ ફલાદિક ના અતિ જલદીજ કરેલા ઘણાજ સૂક્ષ્મ કટકાઝંકરી સ્વરૂપના જે હસ્તાદિક તેને વનસ્પતિકાચ ઇક્ષિત કહિયે બાકીના તેજસ્કાય, વાયુકાય, તથા ત્રસકાયે કરી ઇક્ષિત થતુ નથી કેમ કે, તેજસ્કાયાદિકના સંસર્ગકરી પણ લોકને વિષે ઇક્ષિત શબ્દે પ્રવૃત્તિનુ અર્થગ્રાહક છે માટે હવે અચિત્ત ઇક્ષિત પણ બે પ્રકારનું છે - ગર્હિત તથા ઇતરત્. તેમા ગર્હિત તે રક્તાદિકે કરી લિપ્ત અને ઇતરત્ એટલે ધૃતાદિકે કરી લિપ્ત જાણવું એમા સચિત્ત ઇક્ષિત સર્વથા સાધુને કટપવાયોગ્ય નથી, ને અચિત્ત ઇક્ષિતને વિષે પણ લોકે કરી અનિદિત ધૃતાદિકે કરી ઇક્ષિત હોય તે કલ્પવુ; અને લોકમાં નિદિત જે વશાદિકે કરી ઇક્ષિત તે તો અકટપનીયજ છે એવીજો ઇક્ષિત ઘોષ થયો

૩ નિદ્ધિસ એટલે જે સચિત્તની ઊપર રાખેલું હોય તે પૃથ્વી, અપ, તેજ, વાયુ, વનસ્પતિ તથા ત્રસ નિદ્ધિસ નેદેકરી ઠ પ્રકારે છે તે એકેક વલી બધે પ્રકારે છે અનતર અને પરપર અનતર એટલે વ્યવધાન રહિત તત્ર સચિત્ત મૃત્તિકાદિકને વિષે જે પક્કાન મમ્મકાદિક અતરવિના વ્યવસ્થાપિત હોય તેને પૃથ્વી અનતર નિદ્ધિસ કહિયે, અને સચિત્ત મૃત્તિકાદિકની ઊપર રાખેલા રુમાલાદિકને વિષે નિદ્ધિસ જે પક્કાનાદિક તેને પૃથ્વીપરપર નિદ્ધિસ કહેછે. તથા નવનીતનુ કોથેલુ ધૃતાદિક સચિત્ત ઝડકને વિષે નિદ્ધિસ હોય તેને જલ અનતર નિદ્ધિસ કહિયે અને તેજ પક્કાનાદિકે કરી મેલવેલું જલમા રહેલા વાદાણને વિષે રાસ્થુ હોય તેને જલ પરપર નિદ્ધિસ કહિયે તથા અગ્નિને વિષે જે પાપડ પ્રમુખ રાખિયે તેને અગ્નિ અનતર નિદ્ધિસ કહિયે, અને જે અગ્નિની ઊપર રાખેલી થાલી પ્રમુખને વિષે રાસ્થુ હોય તે અગ્નિ પરપર નિદ્ધિસ કહિયે તથા પવને કરી વાસી થયલું જાત તથા પાપડ પ્રમુખ તે પવન અનતર નિદ્ધિસ કહિયે, જેનું જેણે કરી બગાડ થાય તેને તેણે કરી નિદ્ધિસ કહેવાય છે એવી વિવક્ષા છે ને પવને કરી નરેલી ધમણ પ્રમુખની ઊપર રાખેલું મમ્મકાદિક તે પવન પરપરા નિદ્ધિસ જાણવું તથા સચિત્ત ગ્રીહિક ફલાદિકને વિષે સ્થિત પૂડી તથા મમ્મકાદિક તે વનસ્પતિ અનતર નિદ્ધિસ જાણવું, તથા હરિતાદિકની એટલે નીલાઘાસ પ્રમુખવાળી જમીન ઊપર રાખેલી થાલી પ્રમુખને વિષે રાખેલું પૂડી પ્રમુખ તેને વનસ્પતી પરપરા નિદ્ધિસ કહિયે તથા બેલ પ્રમુખની પીઠ ઊપર જે માલપૂડા તથા મોદકાદિક રાખેલાં હોય તેને ત્રસ અનતર નિદ્ધિસ કહિયે, અને બેલ પ્રમુખની પીઠની ઊપર રહેલા દબડી પ્રમુખને વિષે રહેલા મોદક પ્રમુખ તે ત્રસ પરપર નિદ્ધિસ કહેવાય છે. અત્ર ઇથિવ્યાદિક સર્વ

નેવિપે નિરતર નિહિત દેવાની વસ્તુ ચતિને કલ્પવા યોગ્ય નથી અને સચિત્ત પૃથ્વી કાયાદિકની કપર રાખ્યાથી સઘટ્ટાદિ દોષોનો સંજવ થાય છે માટે પરપર નિહિત પણ સંઘટ્ટાદિ દોષોનો પરિહાર કરીને યત્નવડે ગ્રહણ કરવા યોગ્ય છે કેવલ તેજસ્કાયનેવિપે પરપરનિહિતના ગૃહણને આશ્રીને કાંઈક વિશેષ પ્રતિપાદન કરે છે. જેમ કે, શેરડીના રસને પકાવવાને ઠેકાણે અગ્નિની કપર રાખેલી કઢાઈ પ્રમુખ હોય, તે કઢાઈના સર્વ પાશા જો મૃત્તિકાવને લીપેલા હોય, અને દેવાના ઇન્દુ રસમા જો પરિશાટિકા ઉત્પન્ન ન થાય, અને તે કઢાઈ પ્રમુખનું મહોનું મોટું હોય, તેમ તે ઇન્દુનો રસ પણ નાખ્યાને થોડીવાર ઘસી હોય એટલે ઘણો કનો ઘસી ગયો ન હોય, ત્યારે તે દેવા યોગ્ય ઇન્દુનો રસ સાધુને કલ્પવા યોગ્ય છે કેમકે તે દેવા યોગ્ય ઇન્દુના રસનો વિદ્યુ કોઈક બાહ્ય પડે તો તે લીપેલી માટીની કપરજ રહીજાય પણ ચૂલામાં રહેલા તેજસ્કાયમા પડે નહીં તેથી માટીથી લીપેલી કઢાઈ કહી તથા કઢાઈનું મોટું મુખ હોય તે કહાડવાના ઢાકણના કાઠા કપર લાગે નહીં તેથી તે ઢાંકણું જાંગી ન પડે, એમ તેજસ્કાયની વિરાધના ન થાય માટે મોટું મહોનું કહ્યું છે અને અતિ કનો શેરડીનો રસ લીધાથી જે ગમડામા તે અતિ કનો રસ જિયે તે ગમડું તરત તાપી ગયાથી તે સાધુ હાથમા જાલતા બલે તેથી આત્મવિરાધના થાય અ ને જે ગમડામા તે દેનારી વિધે તે પણ તાપી ગયાથી તેના હાથ પણ બલે અ ને અતિ કપ્પણ ઇન્દુરસાદિક અતિ કપ્પેકરી દેનારી દર્શી શકે અને કપ્પેકરીને લીધા થી તે સાધુના ગમડામાથી કાંઈ બહાર પડે તો તે દેવાના ઇન્દુરસાદિકની હાણી થાય વળી તે સાધુનું નાજન વસતિમા આણતા વચમા ફૂટી જાય તો અમુક વા ત્રીવોરાવતા આઢાંકણુ ચિન્દ્રરહિત ઘસી ગયું છે, એમ લોક કહે અને કનો ઘસી ગયાથી નૂ મિ કપર નાચી લીધાથી જાગી પડે તેથી પટકાય જીવની વિરાધના થાય તેથી સય મની વિરાધના થાય માટે અતિ કનો રસ લેવો નહીં એ ત્રીજો નિહિત દોષ થયો

૪ પિહિત એટલે સચિત્તેકરી ઢાંકેલું તે પણ પૃથ્વીકાયાદિક પિહિત જેદેક રી પ્રથમની પટે ઠ પ્રકારે જાણવું તે વળી પ્રત્યેક વડે પ્રકારે છે - અનંતર ત થા પરપર તત્ર સચિત્ત પૃથ્વીકાયે કરી આવૃત્ત મનકાદિક તે સચિત્ત પૃથ્વીકાયા નંતર પિહિત છે અને સચિત્ત પૃથ્વીકાયને વિપે રહેલી થાલી પ્રમુખેકરી જે ઢાંકેલું હોય તે સચિત્ત પૃથ્વીકાય પરપર પિહિત જાણવું તથા હિમાદિકેકરી આવૃત્તિત થયેલું મનકાદિક સચિત્ત અપકાય અનંતર પિહિત, અને હિમાદિકના ગર્જનેવિપે થાલી પ્રમુખ વડે ઢાંકેલું તેને સચિત્ત અપકાય પરપર પિહિત કહિયે તથા સ્થા

व्यादिकमां नाखेला सस्वेदिम आदिकनेविपे अगारने नाखीने जे हिंग प्रमुखनो वा स दीभामा आवे ठे, त्यारे ते अंगाराएकरी कोईएक सस्वेदिमादिकने सस्पर्शी थाय ठे, तेने तेजस्काय अनंतर पिहित कहिये, एम चणकादिकने पण मुर्मेराक्षि अग्नी अ नतर पिहित जाणवु अने अगारेकरी जरेला सरावादिके करी ढाकेली थाली प्र मुखने अग्निपरपर पिहित कहिये अथवा अगारेकरी ढाकेला सरावादिके करी ढाकेला जे थाली प्रमुख ते परपर पिहित जाणवो तथा त्याज अगार धूपितादिनेविपे अव्यवहि त अनंतर पिहित जाणी लेवु तथा ज्या अग्नि त्या वायु एवु वचन ठे वायुथी जरेली वस्तुए करी जे ढाकेलु होय तेने परपरा पिहित कहिये तथा बीजा कोई ढाक णाविना मात्र फलादिके करी जे ढाकेलु होय तेने वनस्पत्यनतर पिहित कहे ठे, अ ने फलथी जरेली ठावमी प्रमुखेकरी जे ढाकेलु होय तेने वनस्पति परपर पिहि त कहिये तथा ममक अने मोदकादिकनी ऊपर कीडी प्रमुख चढेलीनी अपेक्षा थी तेने त्रसानतर पिहित कहिये, अने कीटकादिकेकरी आच्छादित सरावलादिके क री ढाकेलाने त्रस परपरा पिहित कहेठे तत्र पृथ्वीकायादिवडे अनंतर पिहित साधुने कटपवा योग्य नथी केम के, एनेविपे सघट्टादि दोपो ठे माटे अने परप र पण यत्नेकरी गृहण करवा योग्य ठे. तथा अचित्तेकरी पण अचित्त देवायो ग्य वस्तु पिहितनेविपे चतुर्जंगी ठे - गुरुक गुरुकेकरी पिहित, गुरुक लघुकेकरी पिहित, लघुकगुरुकेकरी पिहित तथा लघुक लघुकेकरी पिहित एम जाणवु तेमां प्रथ म अने तृतीय जग गृहण करवा योग्य नथी केम के, गुरु इव्य जागी ने ते को ई पाद प्रमुखनी ऊपर पडे तो तेथी ते अंगना जगनो सजव थाय माटे अने द्वि तीय तथा चतुर्थ जग ग्रहण करवा योग्य ठे केम के, तेमा दोपनो अजाव ठे माटे जेम के, देवायोग्य जे वस्तु तेनो आधार जूत जे थाली प्रमुख ते मोटो होय तो पण तेमाथी कटोरादिकेकरी दाननो सजव ठे माटे ए चोथो पिहित दोषययो

५ सहत एटले अन्यत्र प्रक्षिप्त तत्र जे कटोरा प्रमुख वडे जस्तादिक देवान्नी इष्टा होय ते कटोरामा न देवानु पड्यु होय, अने जे देवानु काई पण सचित्त वा मिश्र होय ते कोई बीजे ठेकाणे पड्यु होय त्यारे तेन देवानु बीजा ठेकाणे ना खीने जे देवानु होय ते ते कटोराए करी दिये तेने सहत कहे ठे ते न देवा यो ग्य पदार्थ कदाचित् सचित्त पृथ्व्यादिकनेविपे नाखे, कदाचित् अचित्तनेविपे अने कदाचित् मिश्रनेविपे नाखी दिये मिश्रनो सचित्तनेविपे अतर्जाव ठे अही सचि त्त अचित्त पदेकरी चतुर्जंगी ठे - सचित्तनेविपे सचित् सहत, अचित्तनेविपे सचि

त संहत, सचित्तनेविषे अचित्त संहत तथा अचित्तनेविषे अचित्त संहत तेमा प्रय मना त्रण जागानेविषे सचित्तसंघट्टादि दोषोनो संनव होवाथी कल्पवु नही अने चोथा जांगानेविषे तेवा दोषोनो अनाव होवाथी कल्पवु पण खरुं अत्रे पण अ नतर तथा परपर प्ररूपणा पूर्वनी पठे कहेवा योग्य ठे जेम के, ज्यारे सचित्तपृ थ्वीकायमा सहरण करे ल्यारे अनंतर सचित्त पृथ्वीकाय संहत जाणवु, अनेज्या रे सचित्त पृथ्वीकायनी कपर स्थित पितर एटले थाली प्रमुखनेविषे सहरण करे ल्यारे परंपर सचित्त पृथ्वीकाय संहत कहिये, एवी रीते अपकायादिकनेविषे पण जावना करवी. तेमा अनंतर सहतेकरी गृहण योग्य ठे, अने परपर संहते तो सचित्त पृथ्वीकायादि असंघट्टनेकरी गृहण करवा योग्य ठे ए पाचमो संहत दोष कह्यो

६ दायक दोष डुष्ट, ते दायक अनेक प्रकारना ठे - ते आ प्रमाणे - वृद्ध, अप्रभु, नपुसक, कपायमान शरीरवालो, तापवालो, अंध, बाल, मत्त, वन्मत्त, वि न्नकर, विन्नचरण, गलकुष्ट, बद्ध, पाङ्क्यारूढ, जे खरूज करता होय ते, तथा जे पिशती होय ते, जे बजेली होय ते, जे रोती होय ते, जे आलोटती होय ते, जे चिहुवती होय ते, जे पीजती होय ते, जे दलती होय ते, विरोलवाली, जुजाना आपन्नसत्त्वा, बालवत्सा, पट्कायनोसघट्ट करती होय ते, तथा तेउनो विनाश क रती होय ते, अने सप्रत्यपाया इत्यादि स्वरूपवालो दातार जे दिये तेजेवुं साधुनेन क प्ते तत्र स्थविर शिन्तरे वर्पेनो जाणवो, अने मतातरनी अपेक्षाए करी साठ वर्पे नो समजवो अने एवी वधारे वयवालो तो प्राये गलत् लालोवालो होय ठे ते थो ते जे वस्तु दिये ते महोडामाथी पडती लालोथी जराई गयाथी ते जोईने लो को ग्लानो करे, तथा तेना हाथ पण कपायमान थता होय ठे. ते हस्तकपनना वशेकरी देवानी वस्तु नूमिनी कपर पडी जाय तेथी पट्काय जीविकायनी विरा धना थाय तथा ते पोते स्थविर देवानुं वेतो ठता पडी जाय तो तेने पोताने पी डा थाय अने पट्जीविकायनी विराधना थाय अने स्थविर प्रायेकरी गृहनो प्र भु एटले मालक होतो नथी तेथी एने देवानो शु अधिकार ठे एवो विचार करी ने गृहना स्वामी पषोकरी रहेला पुरुषनो देष थाय तथा कदाचित् ते वृद्ध मा लक होय ने पोते कपायमान ठता तेना बीजा सहायक होय, अथवा पोते स्व रूपेकरी शरीरे दृढ होय तो तेना हाथे साधुए जिह्वा गृहण करवी तथा नपुस क पाशेथी पुन पुन जिह्वा गृहण करवाने लीये अति परिचय होवाथी ते नपु सकने अथवा साधुने वेदोदय थाय, ल्यारे ते नपुसकनुं आलिगनादिके करी सा

धु सेवन करे तो वस्त्रेने कर्मबंध थाय तथा अहो आ साधु उ अति निरुष्ट नपुसको पासेथी पण निह्ना लिये ठे एवी लोको निदा करे अने जो अपवादेकरी ते वरिं त कच्चपित होय, मत्रे करीहत थएलो होय, कोईए तेने प्रीयना तथा देवादिकना सोगंध दीधा होय के तेने वेदादिकनु सेवन करवु नही. एवो नपुसक दिये तो निह्ना गृहण करवी तथा कपायमान कायवालो पण निह्नादान समयनेविषे जे देवानु होय तेमांनु केटलुएक नाखिदिये तथा साधुने आपता ढोलाई जाय अथवा ते देवानु पात्रक पडीजाय तो फूटि पडे अने ते निह्नातुं नाजन जो दृढ होय तथा पुत्रादिके तेने जाट्यो होय, ते निह्ना आपे तो गृहण करे एम ज्वरवडे पीडा ताना हाथे निह्ना गृहण कछाथी पण दोपोनी सजावना करवी केमके तेना पाशेथी निह्ना गृहण कछाथी कदाचित् साधुने पण ज्वर सक्रमण थाय त्यारे लोकोमा वात फेलाय के, अहो आ आहार लपट साधु उ आवा ज्वरेकरी पीडाता गृहस्थनी पाशेथी पण निह्ना लिये ठे अने ज्यारे तेने ताप कतरी गयु होय त्यारे यत्नेकरीने कदाचित् निह्ना गृहण पण करवी तथा अधना हाथे निह्ना गृहण कछाथी एवी वात फेलाय के, आ पेटना जीखारीउ जे निह्ना दर्श शके नही एवा आधला पाशेथी पण निह्ना लीधाविना मूकता नथी तथा अंध होयते जोई न शकवाने लीधे चालतां पगवडेजूमि आभ्रित पदविधजीव निकायनी पात थाय. तेनो कोई स्थले पग लपसी जाय अने जूमि ऊपर पडी जाय तो तेम यथाथी निह्ना दानने अर्थे लीधेली हाथमानो थाली प्रमुख पडी गयाथी ते फूटी जाय, अथवा साधुना पात्रकथी बहार पडे त्यारे परिशाटि थाय एवा आधलाने पण जो तेना पुत्रादिके हाथे करी पकड्यो होय, ने ते आपे त्यारे ते निह्ना ग्रहण करवी तेम ज बाल ते जन्मथी आठ वर्षनी अदर वयवालो कहेवाय ठे तेथी तेने प्रमाणनी खबर होती नथी तेथी तेनी माता प्रमुख बेठा ठता पण अतिप्रचूर निह्ना आपे, तेथी तेना मावित्रो तथा बीजा जनोमा एवी वात फेलाय के, आ लुटारा साधु उ बालकोनेज तगी खाय ठे. तेथी ते मातादिकनो ते व्रतीनी ऊपर देप उत्पन्न थाय पण जो ते बालक कहे के, मारी माता प्रमुख कोई कार्यने लीधे बाहार गयां ठे अने मने कही गया ठे के, जो कोई व्रती वोरवा आवे तो तेने आपजे ते पण जो ते बालकने प्रथमथी देवानो साधारण स्वभाव होय तेथी योग्य रीते आपतो होय तो तेनु दीधेलु गृहण करे केम के, तेथी तेनी मातादिकना कलहनो अज्ञाव होय ठे माटे तथा जेणे मदिरादिक पीधुं होय ते

ने मत्त कहेते ते तेवा आवेजे निह्वा देता कदाचित् उन्मत्त पणे साधुने आवीने वलगी पडे तो ते चोजन बंधु वीखराई जाय, अने कदाचित् सारी रीते निह्वा आपे ने ते साधु लईलिये तेने बीजा जन जुवेतो वचना करे के, आ साधुउ पीधे जानी पाशेथी निह्वा लिये ठे ते जरूर तेनी लाल वगैरे वडे खरमायली होवी जोईये तेथी ए अशुचि ठे. तथा मदोन्मत्त वगैरेनी निह्वा लेता पण चूकता नथी ए शु ए उने योग्य ठे। अथवा कोई मत्त पुरुष मदनीविज्वलताएकरी सामे आवी कहे के हे मुना, तु केम अही आब्यो ठे? एम कहीने तेने मारे अथवा तेनो घात पण करी नाखे तथा उन्मत्तनी पाशेथी निह्वा लीयाथी तेना आस वगैरे बीजा गृही होय ते तेनी निर्नर्त्सना वगैरे करे इत्यादिक दोषोनी जावना करवी ते पण जो मत्त पुरुष नड्क होय अने मद्य प्राशन कलुं उता तेना निगानु तेने लहू पण न होय अने ते गाममा बीजो कोई सागारिक एटले आवक न होय तो तेनी पाशेथी निह्वा लेवी अन्यथा न लेवी वली उन्मत्त पण जो नड्क तथा शुचि होय तो कटपवा योग्य ठे. तथा जे छिन्नकर एटले जेना हाथ न होय ते मूत्र तथा उत्सर्गादिक कखा पढी जल शौचादि बराबर करी शके नही, तेणे निह्वा दीधाथी लोको नि वा करे जे हस्तना अजावे निह्वा दिये तेमानी केटलीएक कदाचित् नीचे पडी जाय त्यारे पट्जीवनी विराधना थाय तथा छिन्नचरण एटले जेना पग न होय तेणे निह्वा दीधाथी पण एटलाज दोषो जाणवा केमके पादना अजावे ते जेम तेम चा जता पडी जाय तो नूमिनेविपे आश्रित पिपीलिका वगैरे प्राणीउनी घात थाय तेमां छिन्न कर पण जो बीजा सागारिकना अजावे निह्वा आपे तो यत्ने करी लेवी अने छिन्नचरण वालो पण जो लाकडी प्रमुख ना आभारे हलवे हलवे चाली आवे ते पण बीजो कोई सागारी देनार न होय तो तेनी पाशेथी लेवु तथा गलकुष्ठ ए एले जेनुं कोढे करी शरीर गली गयु होय, ते निह्वा आपता तेनो आस तथा त्वक्ना सस्पर्श करी तथा तेना आंगमाथी श्रवता रोग तथा रुधिरादिके करी सा धुने पण कदाचित् कोढनो सजव थाय, ते पण जो ममलप्रसूतिरूप कुष्टाकीर्ण काय होय अने त्या बीजा आवकनो अजाव होय तो तेनी पाशेथी निह्वा लेवी पण बीजा कुष्टीनी पाशेथी निह्वा लेवी नही शेष कुष्टि जो सागारिक होय तो पण तेनी शामे जोवु नही. अने ममल एटले वृत्ताकार खराब न लागे एवी उत्पन्न थएली होय ठे माटे तेने करीने नखेकरी विदारण कखा उता पण चेतनाने सवेदन थाय नही. तथा हाथमा नाखवानी वीडिरूप बंधनेकरी हस्त वधायला उता तथा पगमा ना

સ્વપ્નાની લોઢાની વેડી વડે પગ બંધાણા ઠતા દાતરી નિહા આપે તો તેને લેતાં
 અતિ કષ્ટ થાયઢે તથા મૂત્ર અને વ્ત્સર્ગાદિકનેવિપેતેડનાથી શૌચ થાયનહી મા
 ઢે તેની પાણેથી નિહા ગ્રહણ કલાથી લોકોમા જુગુપ્સા ઇટલે નિદા થાય જે
 મ કે, આ સાધુડ પોતે પણ અશુચિ ઢે માટેજ આવા અશુચિ બંધીવાન માણસ
 ની પાણેથી પણ નિહા લોધાવના ચૂકતા નથી અને પગેકરી બંધાયલો ઠતા તે
 અહી તહી પીડા વગર ફરી શકતો હોય, તો તેના પાણેથી નિહા લેવી યોગ્ય ઢે
 અને વીજો જે અહી તહી ફરી ન શકતો હોય, તે બેઢેલો ઠતા નિહા દિયે તેની
 પાણેથી પણ જો વીજોકોઈ સાગારિક ત્યા વિદ્યમાન ન હોય તો નિહા લેવી અને જે
 ના હાથ બંધાયલા હોય તે તો નિહા આપીજ ન શકે તેથી તે તો નિપેધજ ઢે તથા
 પાણુકા ઇટલે કાપ મય ઉપાન્હ તેના ઉપર આરુઢ ઠતા નિહા લેવાને આવતા ક
 દાચિત્ત પગ સ્વસી જાય તો તે પડી જાય માટે ન લેવી તો પણ પાણુકા કપર
 ચઢેલો ઠતા અચલપણે સ્થિત હોય તો તેના પાણેથી નિહા લેવી તથા કલ્પરીમા
 ચોલા સ્વામતી હોય તો તેની પાણેથી નિહા લેવી નહી કેમ કે, કલ્પરીમા નાસેલા
 શાલ્યાદિક વીજોનો સઘટ્ટાદિ કરે ઢે તે નિહા લાન આપવાની પૂર્વે અથવા પઢી
 પાણીફરી હાથ યોવા વગેરે પોતાની સામે કલાથી દોષ થાય ઇત્યાદિક વીજા
 પણ દોષ લાગે અત્રે પણ સ્વામનારીએ સ્વામવાને અર્થે ઉત્પાટિત મૂશલને કોઈ
 પણ ધાન્યનુ વીજ લાગુ ન હોય, ઇટલામા સાધુ ત્યા આવે ત્યારે જો તે યલ્લે
 કરી વીજા અર્થે રહિત મુશલ ગૂઢના સુણા પ્રમુલ્લનેવિપે રાસીને નિહા દિયે તો
 તે સાધુએ લેવી તથા શિલાફરી તિલ તથા આમલકાદિક પીશનારી તે પી
 શતા જ્યારે નિહા લેવાને માટે કલે ત્યારે પીસવાના તિલાદિ સક્ત કેટલાએક સ
 ચિત્ત હાથના નસોમા વલગી રહેવાનો સજવ ઢે તે નિહા લેવાને માટે હસ્તાદિક
 ઢાટચાથી નિહા ઢિધાથી તેના સવધે કરી જીવ વિરાધના થાય તે નિહાના અવયવેક
 રી સ્વરડાયલા હસ્તોને જલેકરી યોએ ત્યારે અપકાયની વિરાધના થાય તે પીશવાનુ
 વધ કરી તે પીશનારી પ્રાપ્તુક વસ્તુ આપે ત્યારે સાધુએ લેવા યોગ્ય ઢે તથા ચૂલાની
 કપર કમાઈ પ્રમુલ્લમા જુજાતા ચણા પ્રમુલ્લને હલાવતી હોય તે જો નિહા લેવા ક
 ઢે ત્યારે તે કઢાઈમા નાસેલા ગોધૂમ તથા ચણા વગેરે બહાર ડડતા તેના કપડા
 મા લાગે તેથી તે વલ્લે તો પ્રદેપાટિ દોષ થાય અહી પણ જે સચિત્ત ગોધૂમાદિક
 કઢાઈમા નાસેલા તેમાથી બાહાર કઢાડી લીધા હોય, અને તે ટાઢા થઈ ગયા
 હોય તે એવા કે, હાથમા લીધાથી હાથ વલ્લે નહી, એવા સમયમા નિહા કરતા

साधु आवे त्यारे कठी करीने ते आपे ते साधुये लेवु तथा जे कातनारी होय एटले रूनी पोणीमा सूत्र करती होय ते, तथा जे रूतनी चरखीमाथी रूतमाथी कपासीयानी कहामनारी होय, तथा जे मूजायला रूतने हाथोवडे वीखीने बूटुं बूटुं करती होय, तथा जे पीजणेकरी रूतने पीजती होय एटले अति बूटुं अथ वा कोमल करती होय, एटलीउनी पाशेथी निह्ना लेवी नही केम के, एउना हा थो रजेकरी खरडायला होवाथी पाणीथी धुए तेथी अपकायनी विराधना थाय इत्यादिक दोषोनो सजव ठे माटे तेमज कपासीया प्रमुखना सचिचना सघाटनो सं नव ठे माटे पण सूत्र कातता सूत्रने अतिशय श्वेतता लाववाने माटे शखनुं चूर्ण लगाड्याथी पण हस्त खरडायला न होय तो तेनी दीधेली निह्ना लेवी तेमज क पास वीखेरनारी तथा पीजनारी पश्चात् हस्त थोवनादि क्रिया न करे तो तेउनी पाशेथी निह्ना लेवी तथा दलनारी एटले जे घरटीए करी गोधूमादिकने पीजी लो ट करती होय, ते निह्ना देवाने कठोने हाथ धुवे तेथी अपकायनी विराधना था य माटे तेनी पाशेथी निह्ना न लेवी पण सचित्त मुजादिक दलाववाना सुधा ते द लनारी गरटीने मूकीने बटी थाय एटलामा साधु निह्ना मागवा आवे अथवा अ चेतन मुजादिक दलती होय अने निह्ना आपे तो साधुए लेवु तथा विलोवनारी ते द धिप्रमुख मथनारी, ज्यारे ते दधि प्रमुख वने खरडायली ठता मथती होय, त्यारे ते वलगेली दधि प्रमुखथी हाथ जेदायला ठता निह्ना दिये तेथी असजीवोनी विराधना थाय अत्रे पण वेदथी ससक्त दधि प्रमुख मथती होय त्यारे तेना हाथे निह्ना साधु न कटपे. तथा जमवा वेठेली दात्री दानने अर्थे आचमन करे एटले पाणी पिये तेम कखाथी उदकनी विराधना थाय, अने जो आचमन न करे तो लोको मा जुगुप्ता थाय उक्तच — 'ठक्काय दयावतो, विसंजउं डल्लहं कुणइ वोहिं, आहारे नीहारे डगठिए पिम गहणाय' तथा आपन्नसत्वा एटले गर्जवाली स्त्रीनी पाशेथी निह्ना लेवी नही केम के, ते निह्नादानार्थे कंची थईने निह्ना आपी ने पाठी आ सन ऊपर आवे त्या सुधी गर्जने बाधा थवानो सजव ठे अहो स्थविर कटिप कने यावत् आठ माससुधी कटपे ठे, अने पूरा मासे नथी कटपता वली पूरामा से पण जो ऊचा नवनादिकनेविपे सम्यक् प्रकारे स्वचावे स्थित ठतां त्याथी दिये तो गृहण करवु तथा बालवत्सा एटले बालकोनी माता होय ते बालकने नू मि ऊपर अथवा माचि प्रमुखनी ऊपर नाखीने जो दिये तो ते बालकने माज्जर तथा सारमेयादिक अशलाना बालकनी पठे मासना कटका करी नाखे तो ते नाश

ने पामे तथा आहार करी खरडायला हाथो सूकाई ग्याथी कर्कश थाय ठे, ते माटे जिह्वा दर्शने दात्री तेवाज हाथे बालकने गृहण करे तेनु कोमल शरीर हो वाथी तेने पीडा थाय पण जे बालक आहारनाहाथो लागाथी अथवा नूमि ऊपर मू क्पाथी रडे नही, तेनी माताना हाथथी जिह्वा कल्पवा योग्य ठे अने तेनाहाथे स्थ विर कटिपक आहार गृहण करे ठे ते प्राये ते बालक शरीरे मोटो होय, तेथी तेने मार्जार प्रमुख करडी खावानो सज्जव न होय माटे अने जे जगवत जिनकटपी ठे तेतो निरपवादने माटे सूत्रना बलेकरी गर्जादानादि जाणी प्रथमथीज आपन्नसत्वा बालवत्स्थाने सर्वथा नोजनने अर्थे परिहरे तथा जेथी पट्कायनो संघट्ट थाय एटले हस्तपादादि शरीरना अवयवोने फरजे तेथी सजीव लवण, उदक, अग्नि, वायु, प्रीति वस्ति बीज पूर फलादि मत्स्यादि हस्त स्थाने होय, स्थि दार्ढ्यक, दूर्वा, पद्मवमस्त्रिका, शतपत्रिका प्रमुख पुष्प जेने शिरस्थाने होय, मालती मालादिक उरस्थाने होय जपा कुसुमादिक आचरण कर्णस्थाने होय, पहेरेला वस्त्रोना अंतरनेविपे धारण करेला सरसवृत् तावूल पत्रादिक कटिस्थाननेविपे, सच्चित्त जलकणादिक पगमा वलगेला होय, इत्यादिक धारण करीने जो दात्री दिये तो ते जिह्वा यतिने न कटपे केम के, सघट्टादिक दोपोनो सज्जव थाय तथा तेज पट्काय जीवो विनाशने पा मे ठे तत्र कुश्यादिकेकरी नूमि खोदतो यको पृथ्वी कायनी विराधना, जे काई मज्जन करतो, वस्त्र ओतो तथा वृह्ने पाणी पावा प्रमुखे करी सेवन करतो य को अपकायनी विराधना, जे अग्निना कणजु मीजन करतो यको अग्निकायनी विराधना, जे चूलामा अग्निने फुकवाथी सच्चित्त वायुवडे नरायली धमण प्रमुख अही तही फेकवाथी वायुकायनी विराधना, अने वेली प्रमुख ठेदनेकरी वनस्पतिकाय नी विराधना, अने माचा प्रमुखमाथी माकण प्रमुखने कद्दामी नाखता त्रसकाय नी जे विराधना करतो होय तेनी पाशेथी यतिये जिह्वा लेवी नही तथा ज्या स प्रत्यपाय सजाव्यमान अपाय एटले अहित फल थवानी कारण जूत उपाधिना योग होय ते स्थले जिह्वा लेवी नही ते अपाय त्रण प्रकारनो ठे -तिर्यक्, ऊर्ध्व, तथा अथ तेमा तिर्यक् गाई प्रमुख वडेजाणवो, ऊर्ध्व उत्तरग ते कापेला काष्ठादिकवडे, तथा अथ ते सर्पने कटकादिके करी जाणिये ए त्रण प्रकारना अपाय अने ए थी जे जुदा बीजा अपाय होय तेउनी बुद्धिनेविपे संजावना करीने पठी जिह्वा ग्रहण करवी अही विशेषे एम समजुवु के, ज्या पट्कायनो संघट्ट थतो होय, तेउ नो विनाश थतो होय, अने सप्रत्यापायनो अपवाद न होय त्या सर्वथा जिह्वा न

कटपवी बीजा अपवादो जे देखाडेला ठे ते जाणवा. एवा बीजा पण देनारना दोपो शास्त्रातरनेविपे परिजावना करीने परिहरवा ए ठगो दायक दोप जाणवो.

१ उन्मिश्र एटले सचित्तनी साथे जे मलेजुं होय ते कोईएक गृहस्थने घर यति वोरवा आब्यो ठता तेनी पात्रो आहार तो एकज वस्तु होय ते पण थोडी होय ते के म अपाय एवी लज्जा थाय अने बीजी देवानी वस्तु लेवा जता वार लागे दे वानी तो घणी उत्सुकता होय, ल्यारे एक पात्रोनी बीजी सचित्त वस्तु जोईने धारे के आ चीज जो आत्मा मेलवीये तो सारी मीठी यत्रो एम नक्तिएकरी मेलवी ने सचित्त नक्ष्णरूप जागो करे एम प्रत्यनीकपणे अथवा अनाजोगे करी साधु उचित यत्रो एवो विचार करीने मेलववानी वस्तु प्रमुख अकटपनीयपणे मुनिने अनुचित थायठे, जेम के, करमर्दक, दाडिम, कुलिकादिके करी मेलवीने जे दिये तेने उन्मिश्र कहिये अही कटपनीय तथा अकटपनीय ए वन्ने वस्तुओने एकठी ओ करीने जे आपे तेने उन्मिश्र कहिये हवे सहरण अने उन्मिश्रनेविपे आट लो विशेष ठे— जे जाजननेविपे न देवानी वस्तु तेथी कोई बीजा स्यगनिकादिक प्रमुखमाथी हरणकरीने दिये तेने सहरण करीने दियेठे, तेम आ ठेकाणे नथी ए टलो जेद ठे. ए सातमो उन्मिश्र दोष जाणवो.

२ अपरिणत दोष एटले अप्राणकी जूत अर्थात् परिणामने न पामेजुं आहार जाणवु ते सामान्यपणे वे प्रकारे ठे— इव्यथी तथा जावथी ते वली एकेएक वे वे प्रकारे ठे— दातृविषय तथा गृहितृविषय तत्र परिणामने न पामेला जे पृथ्वीकायादिक इव्य तेस्वरूपे सजीव ठे अने जे जीवेकरी विप्रसक्त एटले रहित थयु ठे तेने परिणमित जाणवु ते ज्यारे दातानी सत्तामां वत्ते ठे ल्यारे दातृविषय कहेवाय, अने ज्यारे गृहितृनी सत्तानेविपे वत्ते ल्यारे गृहितृविषये, जाणिये तथा कोई वे अथवा बहु जनोने साधारण देवा योग्य वस्तु होय, तेनेविपे तेओमाना कोईने एवो जाव थाय के, हु आ वस्तु आयु, तेने जावपरिणत कहे ठे बाकीनाने न जाणवु माटे ए जावथी दातृविषय परिणत जाणवु एमा अने साधारण अनिसृष्टमा आटलो जेद ठे— दायकना परोक्षपणे दातृजाव परिणत वस्तुने साधारण अनिसृष्ट जाणीये, अने दायकनी समक्ष दातृजाव परिणतने जावथी दातृविषय परिणत कहेठे तथा एक संघाटकरूप कोई वे साधुओ निहाने अर्थे कोई गृहीना गृहमा गया तेणे निहाना देवा मामी ल्यारे तेमांना एक साधुए जाणुं के आ मलेजुं अशनादि शुद्ध ठे, एवु मनमा परिणाम कछुं अने बीजाना मनमा तेवी परिण

ति थई नही तेने गृहित्वविषय जावपरिणत कहिये ए साधुए कटपबु नही केम के शकित ठे माटे तेथी कलहादि दोपनो सजव थाय ए आठमो अपरिणत दोप कह्यो

ए हस्त तथा मात्रकादिक लेपकारीपणार्थी लिप्त कहेवायठे ते दधि, दूध तथा तेमन एटले एतत्सबधी आर्द्दिनूतादिकेकरी जाणवु ते उत्सर्ग करीने सा धुने ग्रहण करवा योग्य नथी. केमके एथी रसना नोजननेविपे लंपटतानी वृद्धि नो प्रसंग थाय अने दधि प्रमुखेकरी खरडायला हाथोने बोवादिरूप पश्चात् कर्मा दि अनेक दोपोनो सजव थाय माटे किंतु अलेप करेला वाल अने चणा प्रमुख नु ओदनादिक लेबु, तेवा नकादिकना अजावे निरतर स्वाध्याय अध्ययनादिक कोई पण स्पष्ट कारण आश्रीने लेपकरेलुं नोजन पण लेबु, तत्र लेपवाला ग्रहण करवामा देनाराना हाथमा बलगेलुं, अथवा न बलगेलुं होय एम ठता जिह्वा दिये, तेपण मात्रक तथा करोटिकादिक मिश्र अने अमिश्र देवानु इव्य, सावशेष अथवा निरवशेष होय, ए त्रण पदोना ससृष्ट हस्त तथा ससृष्ट मात्र साविशेष इव्यरूप ना प्रतिपद्गरूप परस्पर संयोगथी आठ जेद थायठे ते जागा आ प्रमाणे - १ ससृष्ट हस्त ससृष्टमात्र सावशेष इव्य, २ ससृष्ट हस्त ससृष्टमात्र निरवशेष इव्य, ३ ससृष्ट हस्त अससृष्ट मात्र सावशेष इव्य, ४ ससृष्ट हस्त अससृष्ट मात्र निरवशेष इव्य, ५ अससृष्ट हस्त ससृष्ट मात्र साविशेष इव्य, ६ अससृष्ट हस्त ससृष्टमात्र निरविशेष इव्य ७ अससृष्टहस्त अससृष्टमात्र सावशेष इव्य, ८ अने अससृष्ट हस्त अससृष्ट मात्र निरवशेष इव्य ए आठ जागानेविपे प्रथम, तृतीय, पंचम, तथा सप्तमनेविपे गृहण कर्तव्य ठे पण जे द्वितीय, चतुर्थे, षष्ठ तथा अष्टम रूप ठे तेनेविपे न कटपबु. अही आबी जावना करवी - हस्त, तथा मात्र अथवा बन्ने करी, स्वयोगे करी ससृष्ट थएला अथवा अससृष्ट थएला होय तेना वशेकरी पश्चात् कर्मनो सजव थाय ठे अही कोई पूठे के ल्यारे इव्यना वशेकरी? किंवा पात्रना वशेकरी थायठे तेने कहेठे - ज्या इव्य सावशेष होय, त्या ते ते इव्य साधुने अर्थे खरडायलु ठता पण दात्री हाथ धोए नही केम के, तेनु फरीथी नोजन करवानो सजव थायठे माटे अने ज्या निरवशेष इव्य होय, त्या साधुदाननी पठी नियमथी ते इव्यना आधारजुत जे थाली, हस्त, तथा मात्रक धोवा पडेठे ते कारणथी द्वितीय प्रमुख जागानेविपे निरवशेष इव्य होवाथी पश्चात् कर्मनो सजव थायठे, माटे ते साधुए कटपबु नही अने प्रथम जागादिकनेविपे तो पश्चात् कर्मनो असजव होवाथी कटपबु याग्य ठे ए नवमो लेपकृत दोप थयो

१० उर्दित, मुक्कित तथा त्यक्त ए पर्याय शब्दो ठे ते उर्दित त्रण प्रकारनु ठे - सचित्त, अचित्त तथा मिश्र ते पण कोई समये सचित्तमा, कोई समये अचित्तमा अने कोई समये मिश्रमा तत्र बन्न ठेकाणे मिश्रनो सचित्तनेविपे अतर्जाव ठे ते ते उर्दननेविपे सचित्त तथा अचित्त ए बन्ने इव्योना आधारनूत् तथा आध्येयनू तना संयोगे करी चतुर्जंगी थाय ठे ते आ प्रमाणे - १ सचित्तनेविपे सचित्त, २ अचित्तनेविपे सचित्त ३ सचित्तनेविपे अचित्त ४ तथा अचित्तनेविपे अचित्त एमांना आदिना त्रण जागानेविपे सचित्तसघट्टादि दोपोना सद्भावने लीधे लेवु अयोग्य ठे, बली एथी परिसाटी प्रमुख महान् दोपो थाय ठे जेम के, कोईवखते कना इव्यनु वमन निह्वादेनारो करे तेथी नूमी आश्रित पृथ्वीकाय प्रमुख बले, अने वमन करेलुं जो शीत इव्य होय तो तेथी पण नूमी आश्रित पृथ्वीकायादिकनी विराधना थाय माटे वमन करनारना हाथे न ग्रहण करवु एदशमो उर्दित दोष थयो एदश एष णाना दोषो थाय ठे एटले ए श्रावक तथा साधु बनेथी थाय ए सर्वमली संहृपे करी बेतालीश दोषो थया, एनो विस्तार पिमनिर्युक्तिनेविपे जोई लेवो ॥ ५७६ ॥

हवे पिम विमुद्धिनो सर्वसग्रह कहे ठे - मूल - पिमेसणाय सद्वा, सखित्ता यरइ नवसु कम्मसेसु, न हणइ न किणइ पइका, राचरण अणुमईहि च ॥ ५७७ ॥ अर्थ - पिमेपणा एटले पिमविमुद्धि, सर्वे संहृपे करी कहेवाने अवतरण करे ठे ते न व कोटी एटले विनागे करी कहे ठे.- तत्र पोते हणे नही, वेचातु लिये नही अने राधे नही, ए त्रण, एम कारणानुमति ए करी पण यथा बीजाना हाथे घात करावे नही, वेचातु लेवरावे नही अने रधावे नही तथा बीजाए करीहणाववानी वेचातु लेवानी तथा रधाववानी अनुमोदना न करे ए मलीने नव कोटीउ थाय ठे ए नव पदेकरी पिमविमुद्धिनो सर्व सग्रह थाय ठे ए जावार्थे जाणवो ॥ ५७८ ॥

अवतरण - अही पूर्वे कहेला शोल प्रकारना उज्जम दोषो ते सामान्ये करी वे प्रकारे ठे, ते आ प्रमाणे - विशोधि कोटिरूप तथा अविशोधि कोटिरूप. तत्र जे दोषेकरी छुट होय ते वुं त्याग कखुं उता वाकीनु कटपवु, ते दोषविशोधि कोटि जाणवी अने वाकी बधी अविशोधि कोटिमा समजवु

तेमा जे अविशोधि कोटिरूप तथा विशोधिकोटिरूप दोष ठे ते कहे ठे - मूल. - कम्मू हेसियचरिमे 'ति पूइयमी सचरिमया दुमिया, अजोयर अविस्सोही, विसोहि कोमी न वेसेसा ॥ ५७९ ॥ अर्थ - मूलमा कम्म मात्र कखुं उता ते वने ? आयाकर्म नेद सहित जाणवु, ४ औदेशिक तथा विजागोदेशिकना ठेला त्रण एटले कर्मना नेद मिश्र

होवाथी ठेला त्रण कहा है ५ पूतिकर्म नक्तपानरूप आखुं ७ मिश्रजात ते पा
 पडिमिश्र तथा साधुमिश्र, ते अतना बे बादर चेद जाणवा ८ प्राचृतिका आखी
 १० अथ्यवपूरकना स्वगृह पापमिमिश्र तथा स्वगृह साधुमिश्र अंतना बे चेद जा
 णवा एटला उक्रम दोपो अविशोधि कोटिमा जाणवा, आ अविशोधि कोटिना
 अवयवे करी शुष्क सिद्धादिके करी तथा तक्रादिकना लेपेकरी ने वझ चणकादिक
 ना अलोपेकरी मलेजु जे शुद्ध नक्त ते सूकी दर्शने पण जे अरुत कटपत्रय पात्रमा
 अशुद्ध नक्त जे पठी गृहण थाय ठे ते पूतितर जाणी लेवी अने शेष उधोदेशिक
 नव प्रकारे ठे तो पण विनागोदितिक जे ठे ते उपकरण पूतिमिश्रना आदि चेदनी
 स्थापना, सूक्ष्म प्राचृतिका, प्राडु करण, क्रीत, प्रामित्यक, परिवर्तित, अन्याहृत, उद्भि
 न्न, मालापहत, आवेय, अनिसृष्ट अने अथ्यवपूरकना चेद एवारूपे अविशोधि
 कोटि जाणवी जेनेविपे कहाडी लीधेलु शेष नक्त शुद्ध थाय ठे, अथवा जेनेवि
 पे कहाडी लीगथी कटपत्रय रहित पात्र पण शुद्ध थाय ठे, तेनी विशोधि एवी जे
 कोटीतेने कहिये विशोधिकोटि उक्तच - उदेसियंमि नवग, उवगरणे जच पूइय
 होई, जावतियमी सगयं, अशोचर एय पढम पय ॥१॥परियट्टिए अजिह्वे, उक्षिते,
 मालो ह्वे इय अक्षिते, आणित्तिपे पाउयस्की य पासुवो सुदुमाया हुडिया ॥२॥विय
 छवियग पिमोय जो जाव डुविहो सबवि एस रासी विसोहि कोडी मुण्येववो" अ
 ही निह्जाने अर्थे अटन करवा वालाए पूर्वे पात्रनेविपे शुद्ध नक्त गृहण कखुं हो
 य, अने पठी तेज पात्रनेविपे कोई अनानोगादिक कारणना वझे करी विशोधि
 कोटिरूप दोपे करी डुष्ट नक्तनु गृहणथयु, त्थार पठी तेना जाणवामा आव्यु के,
 आ में विशोधिकोटिरूप दोपे करी डुष्ट नक्तनु गृहण कखुं अने जो ते विना नजी शके
 तो ते सर्व विधिये करी परिष्ठापन करे, अने जो न नजे तो जेटलु विशोधि को
 टिरूप दोपे करी डुष्ट होय तेडलुज सम्यक् प्रकारे जाणी करीने तेनो त्याग करे
 अने जो वर्ण गंधादिकेकरी तुल्य होवाथी जुड लखाई न आववाथी न जाणी श
 कवाने लीधे मिश्रित थई जाय अथवा डब्येकरी तक्रादि होय तो तेनो सर्वने वि
 वेक होय ठे तेथी तेनेविपे सर्व प्रकारे विचार करीने एवु जाणे के कोई सूक्ष्म
 अवयवो आमा मली गया ह्वो तो पण ते पात्रमा नही लीधेलानेविपे ग्रहण क
 रवावालो साधु नक्तने सूकीदीये केमके ते अविशोधि कोटि थाय ठे माटे ॥५७॥
 हवे पाच समिति कहे ठे - मूल - इरिया नासा एसण, आयाणाईसु तह्य
 परिचवणा, सम्मझू उपवित्ता सा समई पचहा एव ॥ ५७९ ॥ अर्थ - जे ईरण

ते ईयां एटले गति जाणवी जाण ते जापा; एण ते एणणा, आदीयते एट
लेगृहण कराय, ते आदान जाणवु जेनी आदिनेविपे निद्वेपादि क्रिया विशेष ठे
तेने आदानादिक कहेवु एटले इयां, जापा, एणणा तथा आदानादिक जाणवी
तथापरिष्ठापन एटले त्याग करवुं. सम्यक् आगमानुसारे जे प्रवृत्ति एटले चेष्टा तेने
समिति कहे ठे ए पांच चेष्टाउंनी तात्रिक एटले पारिजापिक सज्ञा ठे ते माटे ई
यां १ समिति २ जापा समिति ३ एणणा समिति ४ आदान समिति अने (५) परि
ष्ठापना समिति एवी रीते उक्त न्याये करी पांच प्रकारनी समिति जाणवी तत्र त्रस
तथा स्थावररूप जे जीव जात ठे तेउने अजयदाननी वीक्षा लीयी ठे जेणे एवो
जे यति, ते आवश्यक प्रयोजने करी लोकना गमनथी अत्यंत खिन्न थयो होय
सूर्यनी किरणोए कगी तपेलो होय, प्रासुकविविक्त एवा मार्गनेविपे चालनारो सा
धु जंतुउंनी रक्षाने निमित्ते तथा पोताना शरीरनी रक्षाने निमित्ते पोताना पगना
अग्रजागथी लईने फूसरी प्रमाण क्षेत्र निरखीने साधु चाले तेने इयां एटले गति,
तेनी जे समिति तेने ईयां समिति कहिये यडुक्तं - पुरउं छुग मायाए, एहमाणो
महिंचरो वज्झि, तोवीयहरीयाइं, पाणोइ दग मट्टिय, ॥ १ ॥ उचाय विसमं खा
णुं, विज्ञजं परिपज्झइ, संकमेण न गवेज्जा, विज्जेमाणो परक्कमे ॥१॥ एवी रीते उ
पयोगे करी चालता यति थकी कोई पण प्राणिनो वध थई जाय तो तेने पाप लागे
नही. यथाहु - “उच्चालयम्मि पाए, इरिया समियस्स संकमहाए, वा वज्झिक्कु
लिगी, मरिक्का तजोग मासज्झ, नहु तस्स तन्निमित्ते, वंधो सुद्धुमो विदेसिउं सम
ये; अणवज्झो उपउंगे, ए सव नावेणसो जम्हा ” तथा.- “जिय डुवमर डुव
जीवो, अजयादरस्स निच्चउं, हिसा पयदस्स नद्धि वंधो, हिसा मिचेण समिदस्स”

१ वाक्यनी शुद्धिना अध्ययनने प्रतिपादन करनाराए सावय जापाएटले
धूतारा, कामुक एटले कामी, क्रव्याद एटले राक्षस, चोर तथा चार्वाकादि
नास्तिक प्रमुखना जेबु बोलवानो निर्देन पणे त्याग करीने सर्व जनोने सहेज सम
ज्यामा आवे अने सर्वने अनिमित्त एवु जापण करवो ते पण स्वल्प एटले थोमुं
जापण कखा ठता तेधणा प्रयोजनने साथी शके. अने असदिग्य एटले जेमा सं
वेह उत्पन्न न थाय एवु जे बोलवु तेने जापासमिति कहे ठे.

२ गवेपण ग्रहण ग्रासेपणा ते दोपे करी अदूषित अन्नपानादिक रजोहरण त
था मुखवस्त्रिकादिक अधिक उपधि तथा शय्या, पीतफलक वस्त्र, पात्रा, दंभादिक औ
पग्रहिक उपधिने शुद्ध रीतेजोईने तेनी जे गवेपणा करवी तेने एणणा समिति कहिये.

४ आसन, संस्कारक, पीठफलक, वस्त्र, पात्र तथा दंमकादिक चक्रुए करी निर
खी तथा प्रतिलेखना करीने सम्यक्उपयोग पूर्वक रजोहरणादि वस्त्र पुजीने जे गृहण
करवु अने जे निरखेली तथा प्रतिलेखन करेली जूमिनेविषे राखे तेने आदाननिष्के
प समिति कहिये अनुपयुक्तनी प्रतिलेखना तो पूर्व पण आदान तथा निष्केपने
विषे शुद्ध समिति न थाय यदवाचि - “पडिलेहणं कुणतो, मिहो कदं कुणइ
जणवय कहवा, दोइय पञ्चस्काण, वाएइ सय पमिउइवा ॥ १ ॥ पुढवी आठक्का
ए, तेकवाक वणस्सइ तसाण, पडिलेहणा पमत्तो ठाएहपि विराहिउं नणिउं ॥ २ ॥

५ पुरीष एटले मल, प्रस्रवण एटले मूत्र, निष्ठीवन एटले मुखमाथी पडती ला
ल अथवा शूक, श्लेष्म एटले नाकमाथी नीकलतो सेढो अथवा लीट अने शरीर
कपरनो मल तथा अनुपयोगी वसन एटले वस्त्र, अन्न तथा पानादिकनो जे जतु र
हित स्थितिनेविषे उपयोग पूर्वक परित्याग करवुं तेने परिष्ठापना समिति कहिये
ए पांच समिति थई ॥ ५४९ ॥

અવતરણ - હવે વાર જાવનાડનું પ્રતિપાદન કરે છે - મૂળ - પદ્મ મણિજ્ઞ મસરણ, સંસારો એવાય અન્નતં, અસુષ્તં આસવ સવરોય તદ્ નિઝ્કારા નવમી ॥૧॥ જોગ સદ્વાવો બોહિય, હુદ્ધહ ધમ્મસ્સ સાહગા અરિહા, એવાઽ હુતિ વારસ જહ્કમ્મં જાવણીયાડ ॥ ૫૬૦ ॥ અર્થ - પ્રથમા અનિલ જાવના, દ્વિતીયા અશરણ જાવના, તૃતીયા સસારજાવના, ચતુર્થી એકલ જાવના, પચમી અન્યલ જાવના, પટ્ટી અશુચિલજાવના, સપ્તમી આશ્રવ જાવના, અષ્ટમી સવર જાવના, નવમી નિર્જ્ઞા રાજાવના, દશમી લોકસજાવના, એકાદશી બોધિ હુદ્ધજલ જાવના, અને વારમી ધર્મકથકોડ્દેત્તજાવના એ વાર જાવના તૈયથાક્રમે એટલેરાત્ર દિવસ જાવ નીથ એટલે અન્યાસ કરવા યોગ્ય છે. એડનુ કિચિત્ સ્વરૂપ નિરૂપણ કરંબુ.

तत्र प्रथम अनित्य जावना स्वरूप - अनुपुव्वत्तम् - ग्रस्यंते वज्रसारगास्ते
प्यनित्यत्वरुद्धा, किपुन कदलीगर्जनि सारान्नेहिं वेहिन् ॥ १ ॥ अर्यावृत्तम् -
विषयसुखं दुग्धमिव स्वादयति जनो बिडाल इव मुदित । नोत्पादितलकुटमि
वोत्पश्यति यममहह किं कुर्म ॥ २ ॥ अनुपुव्वत्तम् - धराधरधुनीनीरपूरपारिष्ठ
व वपु । जतूना जीवितं वातधूतध्वजपटोपम ॥ ३ ॥ लावण्यं ललनालोकलो
चनाचलचचल । यौवन मत्तमार्तगकर्णतालचलाचलं ॥ ४ ॥ स्वाम्यं स्वप्रावली
साम्यं, चपलाचपला श्रिय ॥ प्रेमद्वित्रिकृष्णक्षेमस्थिरत्वं विमुख सुख ॥ ५ ॥ स
र्वेषामपि जावाना, जावयन्नित्यनित्यतां, प्राणप्रियेपि पुत्रादौ, विपन्नेऽपि न शोच

ति ॥६॥ सर्ववस्तुषु नित्यत्वग्रहत्रस्तस्तु मूढधीः । जीर्णतार्णकुटीरेपि, जग्ने रोदित्य
हर्निशं ॥ ७ ॥ ततस्तृष्णाविनाशेन, निर्ममत्वविधाधिनी । शुद्धीर्नावयन्नित्यमि
त्यनित्यत्वनावना. ॥ ८ ॥ इति प्रथमा अन्नित्यत्व जावना.

अथ द्वितीया अशरणजावना.- शिखरिणी वृत्तम् - पितुर्मातुर्त्रातुस्तनयदपि
तादृशं पुरतः प्रचूताधिव्याधिप्रजनिगमिता कर्मचरटैः ॥ रटंत. क्षिप्यते यममुख
गृहांतस्तनुचृतो हृदा कष्टं लोकं शरणरहित. स्थास्यति कथं ॥ १ ॥ शार्दूल
विक्रीडित वृत्तम्.- ये जानन्ति विचित्रशास्त्रविसर ये मंत्रतंत्रक्रियाप्रावीणं प्रथयं
ति येच दधति ज्योतिःकलाकौशलं । तेपि प्रेतपतेरमुष्य सकलत्रैलोक्यविध्वसनव्यग्र
स्यप्रतिकारकर्मणि नहि प्रागल्भ्यमावित्रति ॥ १ ॥ नानाशास्त्रपरिश्रमोद्भटनटैरावेष्टिता.
शत्रवो गत्युद्दाममदाधसिंधुरशतैः केनाप्यगम्या. क्वचित् । शक्र. श्रीपतिचक्रिणोपि
सहसा कीनाशदासैर्वलादाकृष्टा यमवेश्म याति हृद् हा निस्त्राणता प्राणिना ॥ ३ ॥
उदंडं नतु दंडसात्सुरगिरि पृथ्वी पृथुह्वत्रसाद्ये कर्तुं प्रजविष्णव. कृशमपि क्लेशं
विना नात्मनः ॥ नि. सामान्यबलप्रपंचचतुरास्तीर्थिकरास्तेष्वहो नैवाज्ञोपजनौघघस्मर
मपाकर्तुं कृतांतः ह्रम ॥ ४ ॥ अनुपुवृत्तम् - कलत्रमित्रपुत्रादिहोह्रहनिवृत्तये ।
प्रतिशुद्धमति. कुर्यादशरणत्वजावना ॥ ५ ॥ इत्यशरणजावना ॥

अथ संसारजावना - वृत्तम् - सुमतिरमति श्रीमानश्री सुखी सुखव
र्जितः सुतनुरतनुः स्वाम्यस्वामीप्रिय. स्फुटमप्रिय. ॥ नृपतिरनृप. स्वर्गातिर्यदुरोपि
च नारकस्तदिति बहुधा नृत्यत्यस्मिन् जवीजवनाटके ॥ १ ॥ शार्दूलविक्रीडितवृत्त
म् ॥- बध्वा पापमनेककटमपमहारजादिनि कारणैर्गत्वा नारकनृमिपूज्जटतम सद्य
द्वनष्टाध्वसु । अगच्छेदनजेदनप्रहणनक्लेशादिदुःखं महक्लीवो यज्जनते तदत्र गदितु
ब्रह्मापि जिह्वानन ॥ २ ॥ मायात्प्यादिनिबंधनैर्बहुविधैः प्राप्तस्तिरश्वा गति सिद्ध
व्याघ्रमतंगजैणवृषजहागादिरूपस्पृष्टां । कुतृष्णावधबंधताडनरुजावाहादिदुःखं सदा
यक्लीवः सहते न तत्कथयितुं केनाप्यहो शक्यते ॥ ३ ॥ स्वाद्याखाद्यविवेकशून्य
मनसोनिन्हीकृतालिगिता, सेव्यासेव्यविधौ समीकृतधियोनि शूकतावज्जना । तत्रा
नार्यनरानिरतरमहारजादिनिर्द्धं सहं, क्लेशं संकलयन्ति कर्म च महादुःखप्रदं चिन्वते
॥ ४ ॥ मर्त्या कृत्रियवाडवप्रचृतयो येप्यार्यदेशोद्भवा स्तेष्वज्ञानदरिद्रताव्यसनितादौ
जग्यरोगादिनि. । अन्यप्रेषणमानजंजनजनावज्ञादिनिश्चानिशा, दुःखं तद्विपहति
यत्कथयितुं शक्यं न कटपैरपि ॥ ५ ॥ रजागर्जसम. सुखी शिखिशिखावर्णांनिरुद्धै
रय, सूचीनि. प्रतिरोमजेदितवपुस्तारुण्यपुण्य. पुमान् । यद्दुःखं जनते तदप्युणित

स्त्रीकुह्मिष्यस्थितौ संपद्येत तदप्यनंतगुणितं जन्मकृणो प्राणिनां ॥ ६ ॥ बाल्ये
मूत्रपुरीषधूलिब्रुवनाङ्गानादिजिर्नदिता, तारुण्ये विजवर्जनेष्टविरहानिष्टागमादिव्य
था । वृद्धत्वे तनुकपट्टपदुता स्वासाद्यतुष्टात्मता, तत्का नाम दशास्ति सा सुख
मिह प्राप्नोति यस्या जन ॥ ७ ॥ सम्यग्दर्शनपालनादिनिरपि प्राप्ते नवे त्रैदशे,
जीवा शोकविषादमत्सरतपस्वत्पार्दिकत्वादिनि । ईर्ष्याकाममदह्रुधाप्रनृतिनिश्चा
त्यंतपीडादिता, क्लेशेन कृपयति दीनमनसोदीर्धं निज जीवित ॥ ८ ॥ अनुष्टुप्
तम् - इह शिवफलापायि, नववैराग्यवीरुध । सुधावृष्टिं सुधी कुर्यादेना ससार
नावना ॥ ९ ॥ इति ससारनावना ॥

अथ चतुर्थेकत्वनावना - उपजातिवृत्तम् - उत्पद्यते जतुरिद्वैकएव, वि
पद्यते चैकएव इ खो, कर्माजयत्येकएव चित्र मासेवते तत्फलमेकएव ॥ १ ॥
शार्दूलविक्रीडितम् - यज्जीवेन धन स्वय बहुविधै कष्टैरिहोपार्ज्यते, तत्संनूय
कलत्रमित्रतनयव्रात्रादिनिर्जुज्यते । तत्तत्कर्मवशाच्च नारकनरस्वर्वासितिर्यग्नवेष्ट्वे
क सैप सुड स्तहानि सहते इ खान्यसख्यान्यहो ॥ २ ॥ जीवो यस्य कृते ब्रमत्यनु
दिशं दैन्य समालबते, धर्माद्रश्यति वचयत्यतिहितान्यायादपक्रामति, वेह सो
पि सहात्मना न पदमप्येक परस्मिन् नवे गह्वत्यस्य तत कथ वदत नो
साहाय्यमाधास्यते ॥ ३ ॥ इवज्जावृत्तम् - स्वायैकनिष्ठस्वजन स्वदेहमुख्यं त
त सर्वमचित्य सम्यक्, सर्वत्र कल्याणनिमित्तमेक, धर्म सहाय विदधोत धोमान्
॥ ४ ॥ इत्येकत्वनावना ॥

अथ पचमी अन्यत्वनावना - शार्दूलविक्रीडितवृत्तम् - जीव कायमपि व्यपा
स्य यदहो लोकातर याति तन्निन्नोऽसौ वपुषोपि कैवाह कथा इव्यादिवस्तुब्रजे ॥ त
स्माद्विपति यस्तनु मलयजैर्योहति दम्नादिनिर्य पुष्पाति वनादिनिश्च हरते तत्रापि
साम्य श्रयेत् ॥ १ ॥ अनुष्टुप्वृत्तम् - अन्यत्वनावनामेव, य करोति महामति ।
तस्य सर्वस्वान्नोपि न शोकाशोपि जायते ॥ २ ॥ इत्यन्यत्वनावना ॥

अथ षष्ठ्यष्टुचित्तनावना - आर्यावृत्तम् - लवणाकारपदार्था पतिता लव
ण यथा नवतीह । कार्ये तथा मला स्य स्तदसावशुचि सदा काय ॥ १ ॥ शार्दू
लविक्रीडितं वृत्तम् - काय शोणितशुक्रमीलननवो गर्जे जरवेष्टितो, मात्रास्वादित
खाद्यपेयरसकैरुद्दि क्रमात्प्रापित । क्लिबद्भानुसमाकुल रुमिरुजागदूपदाद्यास्प
द कैर्मन्येत सुबुद्धिनि शुचितया सर्वमलैः कश्मल ॥ २ ॥ सुखाद शुभगधिमो
दकदधिक्षीरेक्षुशाल्योदनद्वाक्षापर्पटिकामृताधृतपुरस्वर्गच्युताभ्रादिक । युक्त यत्सह

सैव यत्र मलसात्संपद्यते सर्वतस्तं कार्यं सकलाद्युचिं शुचिमहो मोहांयिता मन्व
ते ॥ ३ ॥ अंज कुंजशतैर्वर्णननुवर्हिर्मुग्धा शुचित्वं कियत् कालं लंज यथोत्तम
परिमलं कस्तूरिकाद्यैस्तथा ॥ विद्याकोष्टकमेतदंगकमहोमये तु शौच कथंका
रं नेष्य सूत्रयिष्यत कथंकार च तत्सौरजं ॥ ४ ॥ दिव्यामोदसमृद्धिवासित
दिश श्रीखंभकस्तूरिकाकर्पूरागरुकुंकुमप्रभृतयोजावा यदाश्लेषत. । दौर्गन्ध्यं दधति
रूपेण मज्जतां चावित्रते सोप्यहो देह कैश्चन मन्यते शुचितया वैधेयता प
श्यत ॥ ५ ॥ अनुपुवृत्तम्— इत्याशौचं शरीरस्य, विजाव्य परमार्थत । सुमति
र्ममतां तत्र, न कुर्वीत कदाचन. ॥ ६ ॥ इत्यशुचित्वजावना ॥

अथ सप्तम्याश्रवजावना— अनुपुवृत्तम्— मनोवचोवपुर्योगा, कर्म येन
शुजाऽशुजं ॥ नविनामाश्रवत्येते, प्रोक्तास्तेनाश्रवा जिनै ॥ १ ॥ मंत्र्या सर्वेषु स
त्वेषु, प्रमोदेन गुणाधिक । मध्यस्थेनाविनीतेषु, रूपया डु खितेषु च ॥ २ ॥ सततं
वासित स्वांतं कस्यचित् पुण्यशालिन । वितनोति शुज कर्म द्विचत्वारिंशदात्मक ॥ ३ ॥
रौद्रार्त्थानमिष्यात्वकपायविषयैर्मन । आक्रांतमशुजं कर्म, विदधाति द्यशीति
धा ॥ ४ ॥ सर्वज्ञगुरुस्ति-ज्ञातसप्तसन्नुपवर्णकम् । कृत हित च वचनं, कर्म सचि
नुते शुजं ॥ ५ ॥ श्रीसंघगुरुसर्वज्ञधर्मधार्मिकदूषक । उन्मार्गदेशिवचनमशुजं
कर्म पुष्यति ॥ ६ ॥ देवार्चनगुरूपास्तिसाधुविश्रामणादिक । वितन्वति सुगुप्ता च, तनु
र्वितनुते शुजं ॥ ७ ॥ मासाशनसुरापानजनुधातनचौरिका । परदारादिकुर्याणम
शुजं कुरुते वपु. ॥ ८ ॥ शार्दूलविक्लीडितवृत्तम्— एतामाश्रवजावनामविरतं योनावये
जावत स्तस्यानर्यपरपरैकजनकाहुष्टाश्रवौघान्मन. । व्यावृत्त्या खिण्ड खदावजलदेनि.
शेषशर्मावलीनिर्माणश्रमणे शुजाश्रवणेत्यति पुष्यति ॥ ९ ॥ इति आश्रव जावना
अथ अष्टमी सवरजावना— अनुपुवृत्तम्— आश्रवाणा निरोधो य, सवर सप्र
कीर्त्तित. । सर्वतोदेशतश्चेति, दिवा सतु विनिद्यते ॥ १ ॥ अयोगिकेवजिप्वेव, सर्वत.
संवरोमत. । देशत पुनरेकद्विप्रभृत्याश्रवरोयिषु ॥ २ ॥ प्रत्येकमपि सदेधा इ
व्यजावविज्ञेदत. । यत्कर्म पुत्रजादानमात्मन्याश्रवतो जवेत् ॥ ३ ॥ एतस्य सर्व
देशान्या, वेदन इव्यसवर. । जवहेतुक्रियायास्तु त्यागोसौ जावसवर ॥ ४ ॥ मि
ष्यात्वकपायादीनामाश्रवाणा मनीषिणि । निरोधाय प्रयोक्तव्या उपाया प्रतिप
यिन ॥ ५ ॥ यथा— मिष्यात्वमार्त्तरौद्राख्यकुथ्याने च सुधीर्जयेत् । दर्शनेनाकल
केन शुजध्यानेन च क्रमात् ॥ ६ ॥ ह्याख्या क्रोधमृडत्वेन मानमाया मृडत्वत. । स
तोपेण तथा लोच; निरुंधीत महामति. ॥ ७ ॥ शब्दादिविषयानिष्ठाननिष्ठाश्च वि

पोषमान् । रागद्वेषप्रहाणेन, निराकुर्वीत कोविद ॥ ८ ॥ य एतन्नावनाजंगीसौनायं
जजते नर । एति स्वर्गापवर्गश्रीरवश्यं तस्य वश्यता ॥ ९ ॥ इति संवरजावना ॥

अथ नवमी निर्जराजावना - अनुष्टुप्वृत्तम् - ससारहेतुनूताया, य. ह्य क
र्मसतते । निर्जरा सा पुनर्देधा, सकामाकामजेदत ॥ १ ॥ श्रमणेषु सकामा
स्यादकामा शेषजतुषु । पाक स्वतउपायाच्च कर्मणा स्याद्यथाभवत् ॥ २ ॥ क
र्मणां न ह्योनूयादित्याशयवता सता । वितन्वता तपस्यादि सकामा शमिना मता
॥ ३ ॥ एकेन्द्रियादिजतूना सद्गानरहितात्मना । शीतोष्णवृष्टिदहनहेदजेदादि
जि सदा ॥ ४ ॥ कष्ट वेदयमानाना, य शाटीकर्मणां जवेत् । अकामनिर्जरामेना
मामनति मनीषिण ॥ ५ ॥ तपः प्रनृतिजिर्वृद्धि, व्रजती निर्जरा यत । ममत्व क
र्मससार, हन्यात्ता जावयेत्तत ॥ ६ ॥ इति निर्जराजावना ॥

अथ दशमी लोकस्वजावजावना - आर्यावृत्तम् - वैशाखस्थानस्थित कटिस्थकर
युगनराकृतिर्लोक । जवति इव्यै पूर्णस्थित्युत्पत्तिर्व्ययाक्राति ॥ १ ॥ अनुष्टुप्वृत्त
म् - ऊर्ध्वतिर्यगधोजेदै, सा त्रिधा जगदे जिने । रुचकादष्टप्रदेशा मेरुमध्यव्य
वस्थितात् ॥ २ ॥ नवयोजनशत्यूर्ध्वध्वजोचागेपि सा तथा । एतत्प्रमाणकस्ति
र्यक् लोकश्चित्रपदार्थनृत् ॥ ३ ॥ ऊर्ध्वलोकस्तडुपरि सत्तरङ्गुप्रमाणक । एतत्प्रमा
णसंयुक्तश्चाधोलोक प्रकीर्तित ॥ ४ ॥ रत्नप्रना प्रनृतय, पृथिव्य सप्त वेष्टिता ।
धनोदधिधनवाततनुयातै स्तमोधना ॥ ५ ॥ तृष्णाद्रुधोवताघातजेदनहेदनादि
जि । डु खानि नारकास्तत्र, वेदयति निरतर ॥ ६ ॥ प्रथम पृथिवीर्षिमो योज
नाना सहस्रक । अशीतिर्लक्षमेक च, तत्रोपरि सहस्रक ॥ ७ ॥ अथथ मुक्त्वा पिम
स्य, शेषस्यान्यतरे पुन । जवनाधिपदेवाना, जवनानि जशुजिना ॥ ८ ॥ असुरा
नागास्तमित सुपर्णा अग्रयोनिल । स्तनिताब्धि क्षोपदिशकुमारातादशेति ते ॥ ९ ॥
व्यवस्थिता पुन सर्वे दक्षिणोत्तरयोर्दिशो । तत्रासुराणा च मेरोर्दक्षिणावातिनां
विद्युः ॥ १० ॥ उदीच्याना बलिर्नागकुमारादेर्यथाक्रम । धरणो जूतानंदश्च, हरि
हंससहस्तथा ॥ ११ ॥ वेणुदेवो वेणुदाली चाग्निशिखाग्निमाणवौ । वेलवप्रजजनश्च
सुधोपमहाधोपकौ ॥ १२ ॥ जलकातो जलप्रजस्तत पूर्णोवशिष्टक । अमितोमित
वाहन इडा ज्ञेया क्षयोर्दिशो ॥ १३ ॥ आर्यावृत्तम् - अस्याएव पृथिव्या उपरि
तने मुक्तयोजनसहस्रे । योजनशतमधुपरि च, मुक्त्वाष्टसु योजनशतेषु ॥ १४ ॥
अनुष्टुप्वृत्तम् - पिशाचाद्यष्टजेदानाभ्यतराणा तरस्विना । नगराणि जवत्यत्र दक्षिणो
त्तरयोर्दिशो ॥ १५ ॥ पिशाचानूतयद्वाश्च, राक्षसा किन्नरास्तथा । किंपुरुषा महो

रगा गंधर्वा इति चाष्टधा ॥ १६ ॥ दक्षिणोत्तरजागेन, तेषामपि च तस्थुपा । दौ द्वा
विदौ समान्नातौ, यथासंख्यं सुबुद्धिनिः ॥ १७ ॥ काजस्ततोमहाकाजं सुरुपप्रति
रूपकं । पूर्णजज्ञो माणिजज्ञो, नीमो नीमो महादिक ॥ १८ ॥ आर्यावृत्तम् - कि
न्नरकिपुरुषोत्तमपुरुषमहापुरुषनामकौ तदनु । अतिकायमहाकायौ, गीतरतिश्चै
व गीतयशा ॥ १९ ॥ अस्याएव पृथिव्या, उपरि च योजनशत हि यन्मुक्तं । त
न्मध्यादधउपरि च योजनदशक परित्यज्य ॥ २० ॥ मध्ये शीताविह योजनेषु तिष्ठं
ति वनचरनिकायाः ॥ अप्रज्ञातिकमुंख्याव्यष्टावत्पार्दिका किंचित् ॥ २१ ॥ अनु
पुबुवृत्तम् - अत्र प्रतिनिकायं च, दौ द्वाविदौ महायुती । दक्षिणोत्तरजागेन, वि
ज्ञातव्यौ मनीषिनि ॥ २२ ॥ आर्यावृत्तम् - योजन लक्षोन्नतिना, स्थितेन मध्ये
सुवर्णमयवपुषा । मेरुगिरिणावशिष्टे, जंबुद्वीपे जवत्यत्र ॥ २३ ॥ अनुपुबुवृत्तम्
वर्षाणि नारतादीनि, सप्तवर्षधरास्तथा । पर्वताहिमवन्मुख्या षट्शाश्वतजिना
जयाः ॥ २४ ॥ आर्यावृत्तम् - योजनलक्षप्रमिता जंबुद्वीपात्परो दिगुणमानः । ल
वणसमुद्रः परतस्तदिगुणदिगुणविस्तारः ॥ २५ ॥ अनुपुबुवृत्तम् - बोद्धव्या धा
तुकीर्षमकालोद्ध्या अस्संख्यका । स्वयंनूरमणांताश्च, द्वीपवारिधय क्रमात् ॥ २६ ॥
प्रत्येकरससंपूर्णा श्रत्वारस्तोयराशय । त्रयोजजरसा अन्ये सर्वेपीकुरसा स्मृ
ताः ॥ २७ ॥ सुजातपरमद्वय, हृद्यमयसमोदक । वारुणीवरवार्दिः स्यात्,
क्षीरोदजलवि पुनः ॥ २८ ॥ सम्यक्कथितखमादि सुग्धङ्गधसमोदक । घृतव
रः सुतापितनव्यगव्यघृतोदक ॥ २९ ॥ लवणाध्विस्तु लवणास्त्रादपानीयपूरितः
कालोद पुष्करवरः स्वयंनूरमणस्तथा ॥ ३० ॥ मेघोदकरसाः किंतु कालोदजल
विर्जलं । कालं गुरुपरिणाम, पुष्करोदजलं पुनः ॥ ३१ ॥ हित लघुपरिणाम,
स्रष्टस्फटिकनिर्मलं, स्वयंनूरमणस्यापि, जलधेर्जलमीदृशं ॥ ३२ ॥ त्रिजागाव
र्चसुचतुर्जातकेकुरसोपमं । शोपासंख्यसमुद्राणां, नीर निगदितंजिनैः ॥ ३३ ॥ स
मनूमितलादूर्ध्वं, योजने शतसप्तके । गते नवतिसंयुक्ते, ज्योतिषा स्यादतिस्थलं ॥
॥ ३४ ॥ तस्योपरि च दशसु योजनेषु दिवाकर । तद्युपर्यर्जातिसंख्ययोजनेषु निशाक
रः ॥ ३५ ॥ तस्योपरि च विशल्या योजनेषु यथादयः । स्यादेव योजनशत ज्यो
तिर्लोको दशोत्तर ॥ ३६ ॥ जंबुद्वीपे त्रमतौ च, दौ चंदौ दौ च नास्करो, चत्वारो
लवणानोर्ध्वं, चक्षाः सूर्याश्च कीर्त्तिता ॥ ३७ ॥ धातकीर्षमके चक्षाः सूर्याश्च द्वा
दशैव हि । कालोदे द्विचत्वारिंशच्चक्षा सूर्याश्च कीर्त्तिता ॥ ३८ ॥ पुष्करार्धे द्विस
ततिश्चक्षा सूर्याश्च मानुषे । क्षेत्र द्वात्रिंशमिदूना, सूर्याणां च शत जवेत् ॥ ३९ ॥

मानुषोत्तरत पचाशद्योजनसहस्रकै । चदैस्तरिता सूर्या सूर्यैस्तरिताश्च तौ ॥ ४० ॥
 मानुषोत्तरचर्कप्रमाणाद्प्रमाणका । तत्क्षेत्रे परिवर्तयन् वृद्धमतश्च सख्य
 या ॥ ४१ ॥ स्वयनूरमण व्याप्य, घटाकारा अक्षयका. । शुनलेख्या मदलेख्या
 स्तिष्ठति सतत स्थिरा ॥ ४२ ॥ समजूमितलादूर्ध्व, साद्वरज्जौ व्यवस्थितौ । क
 टपावनल्पसपन्नौ, सौधमैशानमानकौ ॥ ४३ ॥ साद्वरज्जुद्वये स्याता, समानौ द
 क्षिणोत्तरो । सनत्कुमारमाहेक्षौ, देवलोकौ मनोहरौ ॥ ४४ ॥ ऊर्ध्वलोकस्य म
 ये च, ब्रह्मलोक प्रकीर्तित । तदूर्ध्वलांतक कटपो महाशुकस्तत पर ॥ ४५ ॥
 देवलोक सहस्रारोयाष्टभोरङ्गुपचके । एकेक्षौ चक्ष्वदृत्तावानतप्रणतौतत. ॥
 ४६ ॥ रङ्गुपष्ठे तत स्यातामेकेक्ष्वरुणाच्युतौ । चक्ष्वदृत्तुलाश्चैव, कटपाद्वा
 दश कीर्त्तिता ॥ ४७ ॥ ग्रैवेयकास्ततोर्ध्वस्ता स्त्रयोमथ्यमकास्तथा । त्रयस्योपरित
 ना स्युरितिग्रैवेयकानव ॥ ४८ ॥ अनुत्तरविमानानि, तदूर्ध्व पंच तत्र च । प्रा
 च्या विजयमप्राच्या वैजयती प्रचक्ष्यते ॥ ४९ ॥ प्रतीच्या तु जयंताख्यमुदीच्या
 मपराजितम् । सर्वार्थसिद्धं तन्मध्ये सर्वोत्तममुदीरितम् ॥ ५० ॥ स्थितिप्र
 नावलेख्यानिर्विण्णद्वयवधिदीप्तिनि । सुखादिनिश्च सौधमाद्यावत् सर्वार्थसिद्धक
 ॥ ५१ ॥ पूर्वपूर्वस्त्रिवेशेन्यस्ते धिकाउत्तरोत्तरे । हीनहीनतरा वेहगतिसर्वपरिग्रहे
 ॥ ५२ ॥ धनोदधिप्रतिष्ठाना विमानाकल्पयोर्द्वयो. । त्रिषु वायुप्रतिष्ठानास्त्रिषु वा
 युदधिस्थिता ॥ ५३ ॥ ते व्योमविहितस्थाना, सर्वेभ्युपरिवर्त्तिन । इत्यूर्ध्वलोकवि
 मानप्रतिष्ठानविधि स्मृत ॥ ५४ ॥ सर्वार्थसिद्धा द्वादशयोजनेषु हिमोज्ज्वला । योज
 नपञ्चचत्वारिंशद्वह्वायामविस्तरा ॥ ५५ ॥ मध्येष्टयोजनपिंदा शुद्धस्फटिकनिर्मला ।
 सिद्धशिलेपत्प्रागनारा, प्रसिद्धा जिनशासने ॥ ५६ ॥ तस्या उपरिगव्यूतत्रितयेतिगते
 सति । तुर्यगव्यूतिपङ्गागे, स्थिता सिद्धानरिमया ॥ ५७ ॥ अतस्तत्सुखविज्ञानवीर्यस
 द्दर्शना सदा, लोकांतस्पर्शिनोन्त्योन्त्याविगाढा शाश्वताश्च ते ॥ ५८ ॥ शार्दूलविक्रीर्णितं
 वृत्तम् - एवञ्जव्यजनस्यलोकविषयामन्यस्यतो जावना, सत्सारैकनिबधनेन विषयप्रा
 मे मनो धावति । कित्वन्योन्यपदार्थजावनसमुन्मीलितप्रबोधोदुर धर्मध्यानविधाविह
 स्थिरतरं तज्ज्ञायते सतत ॥ ५९ ॥ इति लोक स्वनाव जावना.

अथैकादशमी बोधिर्जलजनावना - शार्दूलविक्रीर्णितवृत्तम् - पृथ्वीनीरद्वुताशवा
 युतरुष्टुक्षिप्तो निजै कर्मजिघ्राम्यन्नीमजवेत्तपुञ्जपरावर्त्तननतानहो जीव काममका
 मनिर्जरतया सप्राप्यपुण्यशुचिप्राप्नोति त्रसरूपता कथमपि द्वित्रींश्चिदाद्यामिह ॥ १ ॥
 आर्थैर्द्वेत्त्रसजातिसत्कुलवपुर्नारोगतासपदो राज्यं प्राप्यसुखं च कर्मजघुताहेतोरवाप्नो

त्ययं तत्वातत्त्वविवेचनैककुशलां बोधिं न तु प्राप्तवान् कुत्राप्यक्षयमोक्षसौख्यजननी श्री
सर्वविद्देशितां ॥ १ ॥ अत्रुदुर्बलतम् - बोधिर्लब्धा यदि न वेदेकदाप्यत्र जनुनिः । इयत्का
लं न तेषां तत्रैव पर्यटनयेत् ॥ ३ ॥ इव्यचारित्रमप्येतैर्बहुशः समवाप्यते । संज्ञान
कारिणी कापि न तु बोधिः कदाचन ॥ ४ ॥ ये सिद्धा ये च सिद्धयंति ये सेस्त्यंति च केच
न । ते सर्वे बोधिमाहात्म्यात्तस्माद्बोधिर्हृष्यता ॥ ५ ॥ इति बोधिदुर्लभजनावना

अथ द्वादशमी धर्मकथकोद्द्घ्नितिजावना - अर्हतः केवलालोकालोकितालोको
लोकिका । यथार्थं धर्ममाख्यातु परिष्ठानपुनः परे ॥ १ ॥ वीतरागाहि सर्वत्र पदार्थ
करणोद्यता । न कुत्राप्यनृतब्रूयस्ततस्तद्धर्मसत्यता ॥ २ ॥ ह्याख्यादिनैवेधर्मच दशधा ज
गज्जिना । यं कुर्वन् विधिनाजतुर्नवाब्धौ न निमज्जति ॥ ३ ॥ पूर्वापरविरुद्धानि हिंसा
दे कारणानि च । वचासि चित्ररूपाणि, व्याकुर्वन्निर्निजेष्टया ॥ ४ ॥ कुतार्थिकैः प्रणी
तस्य सज्जति प्रतिपन्थिन । धर्मस्य सकलस्यापि कथं स्वाख्यातता नवेत् ॥ ५ ॥ यच्च य
त्समये कापि दयासत्यादिषोषण ॥ दृश्यते तद्वचोमात्र बुधैर्ज्ञेय न तत्त्वतः ॥ ६ ॥ शा
ङ्खजिक्तीजितवृत्तं - यत्प्रोद्दाममदाधसिधुरघट साध्नाज्यमासाद्यते यन्निःशेषजनप्रमो
दजनक संपद्यते वैजय । यत्पूर्णं दुसमद्युतिर्गुणगण संप्राप्यते यत्पर सौभाग्यं च विजृ
नते तदखिल धर्मस्य लालायिता ॥ ७ ॥ यन्नाष्टावयति क्षिति जलनिधि कङ्कोजमाजाकु
लो यत्पृथ्वीमखिलां धिनोति सलिलासारेण धाराधर ॥ यच्चं शोष्णरुची जगत्पुदयतः
सर्वाधकारिद्विदौतन्नि शेषमपि ध्रुव विजयते धर्मस्य विस्फूर्जित ॥ ८ ॥ शिखरिणीवृत्त
म् - अबंधूना बंधु सुहृदसुहृदा सम्यगगदोगदासिंक्तांताना धनमधनजावार्त्तमनस ॥
अनाथानां नाथोऽगुणविरहिताना गुणनिधिर्जयत्येकोधर्म परमिह हितव्रातजन
क ॥ ९ ॥ अयुष्टुबृत्त - अर्हता कथितो धर्म सत्योयमिति जावयेत् ॥ सर्वसंपत्
करे धर्मे धीमान् दृढतरौ नवेत् ॥ १० ॥ इति धर्मकथकोद्द्घ्नितिजावना

शार्दूलविक्रीडितवृत्तम् — एकामप्यमलामिमां सुतततं योजावयेद्भावनां नव्य
 सोपि निहव्यशेषकलुषं दत्त्वा सुखं देहिना ॥ यस्त्वन्यस्तसमस्तजैनसमयस्तादादश
 प्यादरादन्यस्येक्षजते ससौख्यमतुलं किं तत्र कौतूहलं ॥ १ ॥ अर्थ — ए वार जाव
 नामांनीकोईएक अमल जावना जे नव्य निरतर जावे ते पण ते देहिने सुख द
 ईने अशेष कलुष एटले बधा पापोनी नाश करे तो जे समस्त जैनसिद्धांतोनी अ
 न्यास कस्यो उता अति आदरेकरी बारे जावनाओनी अन्यास करे ते अतुल सौ
 ख्यने पामे तेमा आश्चर्य शुं ॥ १ ॥ इति द्वादशजावना समाप्ता ॥ ५८१ ॥

અવતરણ - હવે પ્રતિમાનું પ્રતિપાદન કરેલે - મૂલ - માસાઈ સત્તંતા પદમા

विश्य तस्य सत्तराद् दिणा । अहराद् एगराई, निष्कु, पडिमाण बारसग ॥५८२॥
 अर्थ - एक मास प्रमुख आदि दर्शने सात मासनी सातमी प्रतिमा थाए ठे
 जेनु एक मासनु परिमाण होय तेने मासिकी प्रथमा प्रतिमा कहेठे. एम दिमा
 सिकी द्वितीया, त्रिमासिक तृतीया ते यावत् सप्तमासिकी सप्तमी जाणवी पढ
 मा विश्य तस्य सत्तराद्दिणत्ति एटले ते सात प्रतिमाओंनी ऊपर प्रथमा एटले
 आठमी, द्वितीया एटले नवमी अने तृतीया एटले दशमी ए त्रण प्रतिमाओं
 सातसात रात्रि दिवसनी थायठे अहराडिति- जेनु अहोरात्रनु परिमाण होय
 तेने अहोरात्रिकी कहिये एवी एकादशमी प्रतिमा जाणवी एगराडिति-जेनु एक
 रात्रिनु परिमाण होय तेने एक रात्रिकी कहिये एवी द्वादशमी प्रतिमा जाणवी.
 एवीरीते साधुनीप्रतिष्ठाविशेष ते जिह्मप्रतिमा बार थाय ठे ॥ ५८३ ॥

अवतरण - हवे ए प्रतिमाओंनो पडिवक्कणहार कहेठे - मूल - पडिवक्क
 ५ एयाओ, सययणधिई जुओ महासत्तो, पडिमाउ जाविअप्पा, सम्म गुरुणा अ
 पुत्ताओ ॥ ५८३॥ गडेशिय निम्माउ, जा पुवादसन्नवे असपुत्ता, नवमस्स तद्
 यवहुं, दोइ जद्धो सुयाजिगमो ॥ ५८४॥ वोसच्चत्त देहो, उवसग्गा सहो जदे
 व जिणकप्पी, एसण अप्रिगहिया, जत्तं च अलेवडं तस्स ॥ ५८५॥ अर्थ -
 कहेली प्रतिमाओंनो अंगीकार करनार ते वज्ररूपन नाराच संघयण युक्त होय
 तेथी अत्यंत परिसह सहन करवाने समर्थ थाय बली धृति एटले चित्तनी स्व
 स्थिता युक्त थकोहोय तेथी रति अरति प्रमुखवडे पीडाने पामे नही त्रीजुं महा
 सत्व एटले षणो साहासिक होय ते निश्चकरी अनुकूल तथा प्रतिकूल जे उपस
 गों तेनेविपे हर्ष तथा विपादने पामे नही चोथुं जाविअप्पा के० जावितात्मा एट
 ले सज्जवनाए करी जावित अंत करणवालो अथवा प्रतिमानुष्ठाने करी जाविता
 त्मा जाणवो ते जावना पाच तुलनाएकरी थायठे तयथा.- 'तवेण सुत्तेण सत्तेण
 एगत्तेण बलेणय तुलणा पचहा बुत्ता, पडिमं पडिवक्कथो ॥१॥ एवी व्याख्या पूर्वे
 कही थावेला ठैये ते प्रमाणे जाणवी तथा सम्मके० सम्यक् यथागमजे गुरुणाके०
 गुरुतेनी अपुत्ताउके० अनुमत लइने ॥ ५८३ ॥ गुरुनाथजावे स्थापनाचार्य अ
 थवा गड्डना अनुमतकेरीने निम्माओ के० निश्चयकी गड्ड जे साधुसमुदाय तेनेवि
 पे रहीने आहारादिकनेविपे प्रतिमा कल्प परिकर्मेणाएकरी परिनिष्ठित थाय आ
 हच - 'पडिमा कप्पिय तुल्लो, गडेशिय कुणइ डविह परिकम्म, आहारो वहिमाइसु,
 तहेव पडिवक्कईकणं' आहारादि प्रतिकर्म आगलनी गाथामां कहेठे परिकर्मेनुजे परि

माण. ते मासिकादिक सातनेविषे यावत् परिमाण प्रतिमाओ ठे ते प्रतिमानुं ते परिकर्म समजवु. तथा वर्षाकृतनेविषे ए प्रतिमाओनो अंगीकार यतो नथी. माटेतेनो परिकर्मकरे नही तथा आदिनी वे प्रतिमाते एक वर्षमा, त्रीजी अने चौथी प्रतिमां एक एक वर्षमा अने वाकीनी त्रण प्रतिमाओ अन्यत्र वर्षनेविषे परिकर्म प्रतिपत्ति जाणवी. एरीते सात प्रतिमाओ नववर्षे पूरण थायठे, हवे तेने केटलो भुतानिगम थायठे - ते कहेठे यावत्दश पूर्व, असपूर्ण एटले कांईक उणा समजवा. सपूर्ण दश पूर्वधर जे होय ते तो अमोघ वचनने लीधे धर्मदेशनादिकेकरी जव्यने उपकार का रित्त्वने लीधे तीर्थनी वृद्धि करवानेअर्थे प्रतिमा कल्प न पडिवळे. एम उत्कृष्ट भुतानिगम जाणवो. अने जघन्य तो नवमा पूर्वना तृतीय आचार वस्तु सुधी भुताधिगम जाणवो एवा भुतथी रहित होय तो निरतिशय ज्ञानपणाने लीधे ते काजादिक ने जाणे नही ॥ ५८४ ॥ तथा सत्कारना अजावने लीधे शरीरनी ममता जेणे त्यागी दीधी ठे तथा देव मनुष अने तिर्यग्ना उपसर्ग जिनकटपिने पठे सहन करनारो होय तथा एषणापिम्न ग्रहणनो प्रकार सात प्रकारे होय ते कहेठे उक्तच संसृज्म संसृज्म, उद्दंड तह अण्णलेवडाचेव, उग्गहिया पग्गहिया, उधिय धम्मा य सत्तमिया एनो अर्थ - ए वक्ष्यमाणस्वरूपे आम गृहण करुं ठे, जे गृहण करनारा ठे ते आम गृहण करे. ते सात एषणा मध्ये आयनी वेनुं गृहण करुं नही, अने पठीनी पाचनुं गृहण करवु तेमा वली विवक्षित दिवसे अंत नी ते पाचमा वेनुं ग्रहण करुं एक जक्तनेविषे अने एक पाननेविषे. तथा जक्त तेअन्न जाणवु तेअलेपकृत एटलेअलेपकारक वल्ल तथा चणकाढिकजाणवु ते प्रतिमानी प्राप्तिनी इज्जानो परिकर्म करवावालो, च शब्दे एने उपधि पण वे एषणानी होय अने तेना अजावे यावत् उचित करेजानी प्राप्ति थाय त्यारपठी ते कारण सिद्ध थाय तो तेने मूकी दिये. उक्तच - उवगरणं सुद्धेसण, माणजुअं जमुचि अ सकप्पस्स, त गिएहइ तय जावे, अहागडं जाव उचियंतु ॥ जाए उचिएयित य, वोसिरइ अहागडं विहाणेण, इय आणानिरयस्सिह, विन्नेयं तपि तेणसम ॥ कल्पनेविषे उचित उपधिने, ते पोतानी वे एषणाए करी ग्रहण करेठे. ए एषणा चार ते अंतनी समजवी ते आप्रमाणे - प्रथम कपासिकनु वल्ल गृहण करेनुं बीछुं मूकी दीधेलु, त्रीछु अोढवा प्रमुखथी परिजोगेलुं होय ते; अने चौथुं ते मूकी देवाना जेवो होय ते. एवीरीते कृतपरिकर्म जे करे ठे तेज कहेठे. ॥ ५८५ ॥

मूल - गङ्गाविणिरुक् मिता, पडिवळइ मासिय महा पडिम, दत्तेग जोयणस्स

पाणस्त तच्च एग जवे. ॥ ५८६ ॥ जड्डमेइसुरो, नतउगणा पर्यपि सचिलई;
 नोएग राइवासी, एगच डमंच अस्माए ॥ ५८७ ॥ डछाण हडिमाइण, नोजण प
 यपि उंसरइ, इय माईनियम सेवि, विहरइजा खन्निओमासो ॥ ५८८ ॥ अर्थ -
 पढी ते गहने मूकी दिये. तत्र जो ते पोतेआचार्यादि होय तो जेने प्रतिमानी प्रा
 ति थई होय एवा बीजा कोई साधुने पोताना पदनेविपे थोडा कालसुधी स्थापे
 अने पढी शुन इव्यादिक शरत्कालादिकनेविपे सकल साधुउने आमत्रण करी ह्वा
 मण पूर्वक उक्तच - खामेई तउ सव, सवालबुडुं जहो चिय एव, अश्वंतसविगो;
 पुव्विरुद्धे विसेसेण । ज किंचि पमाएण, न सुहुने वडियं मएणुवि, तजे खामे
 मि अह, निस्तहो निक्कसाउत्ति । एम गहमाथी नीकलीने मासिकी एटले एक
 मास प्रमाणनी महाप्रतिमा एटले मोटी प्रतिज्ञा अंगीकार करे तत्र एक अविबिन्न
 दानरूप जे एकज जातनो जोजन होय तेवो अन्नलिये ते पण अज्ञात एटले न
 जाणेलुं होय वली वीणेलुं होय ते तथा उद्वृत्ता एटले वधेलो होय तेपण पाढली
 पाच एणायेकरी सहित होय अने अलेपकारी, होय रुपणपण जेनी इडा नकरे
 वली जेनो एकज धणी होय अने दातुगर्जवती होय, बालकोनी माता होय, तथा
 पीयमान स्तनवाली होय तो ते एक पदमाहेमूकीनेबीछु बाहार राखी दीये तेपण
 एक जणी आपनार होय तो लियेतथा पान पदार्थनु अहार पण एकज आपनार होय
 तो लीये तत्र मासिक प्रतिमा एक दाती थाय जल, स्थल तथा पर्वतादिकनेविपे ज्या
 सुधीसूर्य होय त्यां सुधीचाले ॥ ५८६ ॥ पढी जड्डमेइसुरेके ० ज्यासूर्य अस्त थाय त्याथी
 एक पग मात्र पण आयो न चाले तथा जो आ प्रतिमापन्न ठे एवी रीते लोको
 ने जाणामा आवी गयु होय, तो त्या ते एग राइवासिके ० एक अहोरात्र वास
 करे पण एथी वधारे काल सुधी रहे नही तथा अन्नाएके ० बीजा जे ग्रामादिक
 ज्या एवी खवर न होय के आ प्रतिमा प्रतिपन्न ठे, त्या एक दिवस एक रात्र अथवा वे
 दिवस वे रात्रि सुधी रहे वधारे वास करे नही ॥ ५८७ ॥ तथा डछाणहडि माईणके ०
 डुष्ट हस्ति सिंह अनेव्याघ्रादिक मारणहारजे पशुउतेनाथी नयण पयंपिकसरईके ०
 मरणनी नीतिएकरी एक पग पण आगल न कसरे केम के जो तेनाजयथी साधु
 आगल नयेकरी दोहे तेथी, तथा तेनी पाढल ते डुष्ट जनावर दोहे तेथी हरितादि
 क जीवोनी विराधना थाय अने जो अडुष्ट पशु दीगमा आवे तो साधु पोताने
 मार्गे चाटयो जाय तेथी हरितादिकनी विराधना थाय नही इयमायनियमसेवि
 के ० इत्यादिक नियमनो सेवनारो थयो थको आदि शब्दे करी तडकाथी ठायडामां

न जाय अने ठायडामांथी तडकामां न आवे इत्यादिक अग्निग्रहवान थयो थको विहरईके० ज्यां सुधी महीनो पुरो न थाय त्या सुधी ग्रामानु ग्रामे विहार करे जा अखंनियमासोके० ते यावत् अखंनित परिपूर्ण मास थाय त्या सुधी जाणवु आदि शब्दथी बीजा पण घणा नियमो जाणवा जेम के, संस्तारक उपाश्रय मा गवाने अर्थे, सशय उत्पन्न थयाथी सूत्रार्थ पूठवाने अर्थे, गृहादि पूठवाने अर्थे तृण काष्ठादिनी अनुज्ञा मागवाने अर्थे पूठेलो जे सूत्रार्थ तेनो जवाव ते आचार्य अथवा बीजाने कहेवा सारु एक अथवा बे वखत प्रतिमा प्रतिपन्न दिये अन्य था नापांतर करे नही तथा आंगंतुक आगार, विवृत गृह तथा वृक्षमूल जह्ण ए त्रण ठेकाणे वसति करे अन्यत्र वास करे नही तेमां आंगंतुनागार एटले कार्पटिक लोक आचीने वशे, विवृत गृह एटले नीचे कुटीनो अनाव होय अने उ पर आञ्जादननो अनाव होय ते अनावृत जाणवु अने वृक्षमूल एटले ज्या सा धुने त्याग करवा योग्य दोषो प्राप्त न थाय एवा करीरादिकना वृक्षना थडमां जाणवुं उक्तच— जायण पुष्पाणुन्नवण पुडवागरण जासगो चैव, आगमण विय ड गिह रुक्ममूलगा वासयतिगोत्ति तथा अग्नि थकी जयपामे नही उपाश्रयादिक मां आग प्रदिस थयाथी त्यांथी नाशी जाय नही कदाचित् ते गृहादिकमाथी को ई खेंचीने कहाडे तो ते जाय पण खरो अने पगमा लागेलुं काटु तथा रेंती प्रमुख कहाडी नाखे नही आंखमा पडेली रेणु तृण तथा मलादिक कहाडे नही तथा हाथ पग अने सुखादिक अंग प्राप्तुक जलेकरी थोए नही बीजा साधुउ पु टालंबने थोए तो जले, पण पोते थोए नही ॥ ५५५ ॥

मूल — पञ्चा गञ्ज सुवेई, एव दुमासी तिमासि जा सत्त, एवर दत्ती वडुई, जा सत्त उंसत्त मासीए ॥ ५५६ ॥ अर्थ — पञ्चाके० ते मास पुरो थया पढी गञ्जसुवेई के० गञ्ज एटले साधुनो समूह तेना स्थाननी पाशोना ग्राममा आवे त्या आचार्या दिकने वात प्रगट करे, ते आचार्य राजाने जणावे, के प्रतिमानु जेणे पालन क खु ठे एवो अमुक साधु अही आव्योठे त्यार पढी नृपादिक लोक अथवा श्रमण सपेकरी अन्निवद्यमान थयो थको ते गञ्जमा प्रवेश करे ते तपना बहुमानने अर्थे तथा बीजाने श्रद्धानी वृद्धि थवाने अर्थे, तथा प्रवचननी प्रजाववाने अर्थे जाणवु एम प्रथमा प्रतिमा कही हवे वाकीनी ठ प्रतिमाउं कहेठे—एव दुमास। तिमासिके० एवी रीते एज क्रमे करी दिमासिकी तथा त्रिमासिकी प्रमुख जासत्त के० ज्या सुधी सात मासिक। प्रतिमा थाय त्या सुधी जाणवो तेमा एवरके० एट

લો વિશેષ છે જે પ્રથમ માસિકની જે પ્રતિમા છે તેના કરતાં દિમાસિકી પ્રમુખ પ્રતિમામાં 'દત્તયસ્તાસુ વર્ધતે' એટલે દાત્તિની વૃદ્ધિ થાય છે દિમાસિકીને વિષે વેદાત્તિ, ત્રિમાસિકીને વિષે ત્રણ એમ જાસતું સત્તમાસિકે ૦ યાવત્ સાત દત્તિ પાણીની અને જોજનની તે સાત માસિકી પ્રતિમામાં હોય એમ જાણવું ॥ ૫૮૯ ॥

અવતરણ - હવે અષ્ટમી પ્રતિમા કહેશે - મૂલ - તત્તોય અષ્ટમીએ નવઈ સ્વપદમ સર્વ રાફડિ, તો એ ચઝઝ ચઝઝેણ પાણેણ અહ વિસેતા ॥ ૫૯૦ ॥ યજ્ઞાણગ પાસછી, નેસક્કિ વાવિ ગણ ગાડ્તા, સહસ્વસગે ધોરે, દ્વાઈ તજ્ઞ અવિકપો ॥ ૫૯૧ ॥ અર્થ - ચાર પઠી સપ્તમી અને તર અષ્ટમી પ્રતિમા તે સપ્ત અહો રાત્રિની થાય છે. એ પ્રતિમાને વિષે ચતુર્થ જન્મ તે એકાંતરે એકાંતરે પાણેણ કે ૦ પાણી રહિત ચક્રવિહાર કરે હવે પૂર્વે કહી આવેલી પ્રતિમામાંથી અહ વિસેતા કે ૦ એટલો વિશેષ જેદ છે અહીં પારણે આવિલ કરવું, દત્તિનો નિયમ નથી ॥ ૫૯૦ ॥ તથા યજ્ઞાણગ કે ૦ જન્મે મુલે સૂર્ય સન્મુલ કાકસગ્ગાદિ કરે અને પાસછી એટલે પૂઠ વાલી જૂમિયે અણપરસતોરહે અને ગરુડાસન અથવા વીરાસન વાલી વેસે વાવિ ગણગાડ્તા કે ૦ અથવા જજોજરહે ગામથી બાહાર રહ્યો થકો, સહસ્વસગે ધોરે કે ૦ યપસર્ગ યપ સ્વ ધોર રોડ દેવાદિ સંબંધી સહન કરે. દ્વાઈ તજ્ઞ અવિકપો કે ૦ સ્વ્ય દેવ કાલ જાવ આશ્રિત મન તથા કાયાયે કરી નિ પ્રકપ થકો રહે ॥ ૫૯૧ ॥

અવતરણ - હવે નવમી પ્રતિમા કહેશે - મૂલ - દોઝા વિઠિરિ સચ્ચિય, બહિયા ગામાડ્યાણ નવર તુ, ઝકકડ લગડસાઈ, દમ્ભાયય ઝજ્ઞ ગાડ્તા ॥ ૫૯૨ ॥ અર્થ - વીજી એટલે નવમી પ્રતિમા તે પણ સાત અહો રાત્રિની અને એવીજ રીતે તપ અને પારણાફકરી સરસ્વો જાણવી અને બહિર્વૃત્તિયે પણ સરસ્વા પપોજ કહી છે બાહિર તે ગ્રામાદિક અને સનિવેશ વિશેષે જાણવું એમાં નવરતુ કે ૦ કેવલ આટલું વિશેષ છે જે ઝકકડ કે ૦ ઝકકડુ વેજો લગમ્ શબ્દે વાંકા પહેલા લાકડાની પટે સૂવે એવો જે હોય તેને લગડશાયી કહિયે એટલે મસ્તક અને પગની પેનીયે અથવા પીઠ વડે પાઠલા દેશને જૂમિના જાગને સ્પર્શ કરી સૂવે દમ્ભવત્ એટલે લાકડીની પટે લાવો થઈ પગ પસારો જૂમિની ઉપર નાલેહું શરીર તેને દમ્ભાયત કહિયે એ રીતે લાંબો થઈ સૂવે સ્થા વા શબ્દ વિકટપાર્થ છે તે વાકે ૦ અથવા એવી સ્થિતિ કરી રહેતો થકો દેવાદિકના કરેલા યપસર્ગોને સહન કરે. ॥ ૫૯૨ ॥

અવતરણ - હવે દશમી પ્રતિમા કહેશે - મૂલ - તજ્ઞાવિઠિરિ સિચ્ચિય નવર ગણ તુ તસ્ત ગો દોહો, વીરાસણ મહવાવી, ગાડ્કા અંબ સુજ્ઞોવા ॥ ૫૯૩ ॥

અર્થ-સાતમી થકી ત્રીજી એટલે દશમી પ્રતિમા પણ સપ્તરાત્રિ દિવસની કહેલા સ્વરૂપની પટેજ જાણવી. પણ નવરકે એટલો વિશેષજે કેવલ શરીરનો ગણાતુકે સ્થાન એટલે રાક્ષવો તે જેવીરીતે ગોદોહીકે ગાર્ફને દોહવા વેસિયે એટલે પગની પેની કપાડી આગલા તલીયે વેસી જેમ ગોવાલીઝ ગાર્ફ દોહવા વેશે તેમ શરીરને સ્થિર કરે વીરાસન એટલે દૃઢ સંઘયણી પુરુષોત્તું જે આસન તેને વીરાસન કહિયે જેમ સિંહાસનની ડપર વેટેલો ઠતા તેના પગનીચે ઘૂંચીને વલગેલા હોય તેની નીચેથી સિંહાસન કહાડી લીધું ઠતાં પણ તેનો આસન મગે નહીં પગ ત્યાંજ સ્થિત હોય એવી રીતે વેસે અહવાવિકે અથવા માવી જાંઘનીકપર જમણું પગ કરે અથવા માવા હાથની હથાલીની કપર જમણા હાથની હથાલી કરે અને તે નાનીને લગાડી રાક્ષે એમ પ્રતિમાનીપરે વેસે તેને વીરાસન કહિયે અથવા એ વા શબ્દ પ્રકારાતરને પ્રગટ કરવાને અર્થે ઢે અપિ શબ્દ સમુચ્ચય અર્થે ઢે ગાડ્ઝા એટલે એવીરીતે વેશતુ અથવા અંબલુક્કોવાકે આમ્રકુબ્જ એટલે આંવાના ફલની પટે વક્કાકારે સ્થિત થાય-એવી રીતે એ ત્રણે પ્રતિમાઝસાતસાત અહોરાત્રીનીકરતા એકવીશદિવસે પુરી થાયઢે ॥૫૯૩

અવતરણ:- હવે ડ્યારમી પ્રતિમા કહે ઢે.- મૂલ - એમેવ અહોરાઈ, ઠઠં જ તં અપાણગં નવર, ગામ નગરાણ બહિયા, વગ્યારિય પાણિયે ગણ. ॥૫૯૪॥ અર્થ. એમેવ કે એમજ કહી આવેલી રીતિ પ્રમાણે અહો રાત્રિકી પ્રતિમા ડ્યારમી થાય ઢે. નવર કે એટલો વિશેષજે કેવલ ઠઠં જતક જે ડપવાસ વ્યયરૂપ તેનેવિપે ચારે આહારનો ત્યાગ કરે. માટે અપાણગં કે પાનક આહારથી પણ રહિત કહિ ઢે એનો આરજ એકાશને કરી થાય ઢે નવર કે એટલોવિશેષ ઢે જે ગામ નગરાણ બહિયા કે ગામ ને નગરથી વાહારે વગ્યારિય પાણિયે કે વિસ્તારિત પાણિ એટલે હજારદંડ લાબીકરીને ઘેરીતે ગાળં કે સ્થાન એટલે કાઠસગ્ગ ધ્યાને રહે ઢે. એ અહો રાત્રિકી પ્રતિમા ત્રણ દિવસે થાય ઢે અહોરાત્રના અંતે ઠઠં જતક કરવામાં આવેઢે તેમાટે. યદા - 'અહો રાઈ યાંતિહિ, પજ્ઞા ઠઠં કરે ડ્વિ' ॥ ૫૯૪ ॥

અવતરણ:- હવે વારમી પ્રતિમા કહે ઢે.- મૂલ.- એમેવ એગરાઈ, અઠ્ઠમ જતે એ ગણ વાહિરઢ, ઈસી પપ્પાર ગઢ અણમિસનયણેગ દિઠીયે ॥૫૯૫॥ સાહદ્રુદોલિ પાણ, વાધારિય પાણિ ગાયે ગાળં, વાધારિ લંબિય હુઢ, અંતે સમયાઈ લંબિતિ. ॥૫૯૬॥ અર્થ- એમેવ એટલે અહોરાત્રિકી પ્રતિમાની પટે એગરાઈ એટલે એક રાત્રિકી પ્રતિમા થાય ઢે એમા વિશેષ ઢે તે આ પ્રમાણે-અઠ્ઠમ જતેણ એટલે પાનક આહાર રહિત ડપવાસ ત્રણ કરવા અને ગાળંકે આમાદિકથી વાહિરઢ કે વા

હાર સ્થાનકે રહી લગારેક નમી કૂચડો થયો થકો અથવા નદી પ્રમુખના તટની કપર નેત્રોને મેયોન્મેષ અણ કરતો બતાં એક પુજ્જ કપર દૃષ્ટિ રાખીને સર્વેં ઇંદિ ડં ગોપવીને રહે. ॥ ૫૯૫ ॥ સાદ્દુદોષિ પાણે કે ૦ વે પગ જેલા કરીને, જિન મુ ડાની પટે રાલે વાધારિત પાણીનો અર્થ સૂત્રકારેજ વ્યાખ્યાન કહ્યું છે એટલે પો તાના જુજદમ પ્રલંબ પણે કહ્યા છે એવો થકો કાઠસગ્ગ કરે એમ કરતા સમ્યક્ પ્રકારે જે થાય તે કહે છે - અતે એટલે છેડે યતિને આ એક રાત્રીક પ્રતિમાનો લાજ વિશેષ અવશ્ય થાય તે કહે છે - એમ રાઈણતિનિસ્ક પઢિમ સમ, અણુપા લે માણસ્ત, ઇમેતઝાણા હિ, યાઝં જવતિ તંજહા, ડંહિનાણે વાસમુવજ્જેજ્ઞા મણપ જ્ઞવનાણે વાસમુવજ્જેજ્ઞા કેવલ નાણે વાસમુપ્પન્ન પુવે સમુપ્પજેજ્ઞા વિરાથને પુન. ઝમ્માય ચાલજેજ્ઞાદીહ કાલિયવા રોગાયં કપાવણેજ્ઞા કેવલિ પન્નચાઠ ધમ્માઠં જંતિજ્ઞા ઇતિ શબ્દ સમાપ્તિનેવિષે એ પ્રતિમા રાત્રિથી અનંતર અષ્ટમ કહ્યાથી ચાર રાત્રિ દિવસ માનવાલી થાય છે યદાહ - 'એમ રાઈઆ ચઢહિ પજ્ઞા અષ્ટમ કરેંદિ ત્તિ, અહીં સાદ્દુદોષિ પાણે, વાધારિય પાણિયાય એ ણણ, વાધારિલ વિય જુઠં, અં તેય ઇમીયલલિત્તિ ॥ આ ગાથા કોઈ પુસ્તકનેવિષે ડોઘમા આવતીનથી એ પ્રતિ મા એક રાત્રીનીઠતાપઠી અષ્ટમ ચઢવિહાર કરિયે તેથી ચારદિવસ રાત્રી પ્રમાણ એ પ્રતિમા થાય ॥ ૫૯૬ ॥

અવતરણ - હવે ઇંદિય નિરોધ કહે છે - ફાસણ રસણ ઘાણ, ચક્કૂ સોઅંતિ ઇંદિયાણેત્તિ, ફાસ રસ ગંધ વજ્ઞા, સદા વિસયાવિણિદિન્ના ॥ ૫૯૭ ॥ અર્થ - સ્પર્શન, રસન, ગ્રાણ, ચક્કુ, તથા શ્રોત્ર એ પાંચ ઇંદિયો જાણવી અને સ્પર્શ, રસ, ગંધ, વર્ણ તથા શબ્દ એ પાંચ પૂર્વોક્ત ઇંદિંડના યથાનુક્રમે વિષયો જાણવા અહીં ગાથાનેવિષે યદ્યપિ ઇંદિયનો નિરોધ પ્રસ્તુત છે તેથી એડના વિષયોનેવિષે પણ આસક્તિ ત્યાગ કરવી એમ અર્થથી જાણવું કેમ કે નિયમમાં ન રાલેલો ઇંદિંડ પગલે પગ લે ક્લેશરૂપ સમુદ્દમા નાલ્લી દિયે છે જેમ રસનાનેવિષયે મજ્જવિનાશ પામે છે, ગંધને વિષયે સર્પ વિનાશપામે છે ચક્કુના વિષયથી પતંગનો વિનાશ થાય છે, શ્રોતેંડિનાવિષય થી હરિણવિનાશને પામે છે, સ્પર્શેંડિયના વિષયથી હસ્તિવિનાશ પામે છે એમ એકેક ઇંદિયના આસક્ત થકી એ વિનાશ પામે છે કેમકે, તે જતુડને પરમાર્થની સ્વર ન થી તો એક પ્રાણી જે પાંચ વિષયોમા આસક્ત છે તે મૂઢ જસ્મ થાય તેમાં શું ક હેવું ? અશ્વની પટે અતિ ચપલ ઇંદિયો આકર્ષણ કરીને જીવોને તમોધનરૂપ ઝમ્મા ગેનેવિષે ટાઈં જાય છે માટે ઇંદિયોને જીતી સુબુદિ જને તેડને નિયમમાં રાલવી ॥ ૫૯૭ ॥

अवतरणः— हवे पचीस प्रतिलेखना कहे ठे — मूल — पडिलेहणाण गोसा,
एह उग्याड पोरिस्ती सु तिगं, तड पहाए अणुगय, सूरें पडिकमण करणाउं ॥ ५९७ ॥
अर्थ — प्रत्येक दिवसे साधु जनने प्रतिलेखना त्रिक एटले त्रण प्रति लेखना क
थ होयठे. एक गोस के० प्रजातमां, अवरएह के० बीजी पाठला पहोरे, अने
जी उग्याडके० प्रहरना अंतनेविपे जाणवी. ए बीजी प्रति लेखना उग्याड पोर
नेविपे सिद्धातनी जापाए पोणा पहोरे जाणवी ए प्रतिलेखनानो त्रिक थाय ए
गमां प्रथम प्रतिलेखना ते सूरेंपडिकमणकरणाउं के० प्रजातमा प्रतिक्रमण
कला पठी सूर्य उदय थयो न होय तेनी पहेला आ दश स्थानोनी प्रतिलेखना थाय ठे
ते दश स्थान कहेठे — मूल — मुहपोत्ति चोलपट्टो, कप्पतिगं दोतिसिक्का रयह
रणं, संथारुत्तरपट्टो, दस पेहा उगए सूरें ॥ ५९८ ॥ अर्थ — १ मुखपोत्तिका, १ चोल
पट्ट ५ कटपत्रिक, एक कननुं ने वे सूत्रनां ७ रजोहरणना वे निषय एक सूत्रमय अच्यं
तर ने बीजी बाह्य पाद जूववारूप, ७ रजोहरण ओघो, ९ सस्तारक तथा १० उत्तरप
ट. ए दशनी प्रतिलेखना ते उगएसूरेंके० सूर्यना उदयसमी करवी अने इग्यारमा दा
मानी पण प्रतिलेपणा कहिठे. यडुकनिशीयचूर्णौ — 'अन्नैजणति एक्कारसमोदंमवत्ति'
कटपचूर्णावपुक्तं — 'दंमव एक्कारसमोत्ति' एटले अग्यारमादांमानी प्रतिलेपना पण सू
यें उगता करवी ए जाव बाकी वसति प्रमुखनी सूर्यनो उदय थयाथी प्रत्युपद्देणा करवी.
आ सूत्रनेविपे प्रत्युपद्देणा करवा योग्य स्थानोनी ज प्रमाण कह्यो प्रतिलेखनानो क्रम
कह्यो नथी. केम के, आगममां बीजी रीतेज विधान कसुं ठे माटे यडुकनिशीय
चूर्णौ — उवहिम्मिय पञ्चूसे, पुव मुहपोत्ति तउं रयहरणं, तउं अंतो निसिक्का तउं
बाहिर निसिक्का चोलपट्टो कप्प उत्तरपट्ट सथारपट्ट दमगो य एस कमो अन्नहा
उक्कमो पुरिसेसु पुव आयरियस्त पहा परिन्नीतव गिलाण सेहाइयाण अन्नहा उ
क्कमोत्ति' अत्र परितित्ति, अनशनिनो उपयि आचार्योपधिनी प्रतिलेखनानतर प्रत्यु
पेहित ठे बाकीनो अर्थसुगम ठे. ए प्रजात प्रतिलेखना कही ॥ ५९९ ॥

अवतरण — हवे द्वितीय तथा तृतीय प्रतिलेखना कहे ठे — मूल — उवगरण
चउदसगं, पडिलेहिक्काइ दिणस्त पहर तिगे, उग्याड पोरिस्तीए उपचनिक्कोग
पडिलेहा, ॥ ६०० ॥ अर्थ — दिवसना त्रण प्रहर अतीत थाय त्वारे स्यविरक
द्विपक सत्कौधिक स्वरूप चौद उपकरणनी प्रत्युपेक्षणा करे तेमां प्रथम मुखवत्ति
का, पठी चोलपट्ट, पठी गोवक, पठी पात्र, पठी पात्रवध, पठी पटलाउं, पठी
रजस्वाण, पठी पात्रस्थापन पठी मात्रक, पठी पतजह, पठी रजोहरण, अने त्या

હાર સ્થાનકે રહી લગારેક નમી કૂચડો થયો થકો અથવા નદી પ્રમુખના તટની
 ઊપર નેત્રોને મેયોન્મેષ અણ કરતો ઢતાં એક પુજ્જ ઊપર દૃષ્ટિ રાખીને સર્વે ઈદિ
 ડ ગોપવીને રહે. ॥ ૫૯૫ ॥ સાહદુદોઘિ પાદ કે ૦ વે પગ જેલા કરીને, જિન મુ
 ડાની પટે રાણે વાધારિત પાણીનો અર્થ સૂત્રકારેજ વ્યાખ્યાન કહ્યું છે એટલે પો
 તાના જુજદમ પ્રલવ પણે કહ્યા છે એવો થકો કાઠસમ્મ કરે એમ કરતાં સમ્યક્
 પ્રકારે જે થાય તે કહે છે - અતે એટલે ઢેઢે યતિને આ એક રાત્રીક પ્રતિમાનો
 લાજ વિરોધ અવશ્ય થાય તે કહે છે - એ રાઈણતિજિસ્ક પડિમ સમ, અણુપા
 લે માણસ્ત, ઇમેતડગણા હિ,યાડ જવતિ તેજહા, ડહિનાણે વાસમુવકેઝ્ઝા મણપ
 ઝ્ઝવનાણે વાસમુપકેઝ્ઝા કેવલ નાણે વાસમુપ્પન્ન પુલે સમુપ્પજેઝ્ઝા વિરાધને પુન
 ડમ્માય ચાલજેઝ્ઝાદીહ કાલિયંવા રોગાય કપાઠણેઝ્ઝા કેવલિ પન્નત્તાડ ધમ્માડ
 જસિઝ્ઝા ઇતિ શ્વ સમાપ્તિનેવિપે એ પ્રતિમા રાત્રિથી અનતર અપ્પમ કહ્યારી ચાર
 રાત્રિ દિવસ માનવાલી થાય છે યદાહ - 'એ રાઈઆ ચઢહિ પન્ના અઠમ કરેઈ
 તિ, અહીં સાહદુ ડોઘિ પાદ, વાધારિય પાણિતાય એ ગણ, વાધારિલ વિય જુડ, ઐ
 તેય ઇમીયલક્ષિતિ ॥ આ ગાથા કોઈ પુસ્તકનેવિપે ડોગમા આવતીનથી એ પ્રતિ
 મા એક રાત્રીનીઠતાપઠી અઠમ ચઢવિહાર કરિયે તેથી ચારદિવસ રાત્રી પ્રમાણ
 એ પ્રતિમા થાય ॥ ૫૯૬ ॥

અવતરણ - હવે ઈદિય નિરોધ કહે છે - ફાસણ રસણ ધાણ, ચરૂ સોઅંતિ
 ઈદિયાપેતિ, ફાસ રસ ગધ વન્ના, સહા વિસયાવિણિદિઠા ॥ ૫૯૭ ॥ અર્થ - સ્પ
 ર્શન, રસન, ગ્રાણ, ચક્કુ, તથા શ્રોત્ર એ પાંચ ઈદિયો જાણવી અને સ્પર્શ, રસ,
 ગધ, વર્ણ તથા શ્વ એ પાંચ પૂર્વોક્ત ઈદિડના યથાનુક્રમે વિપયો જાણવા અહીં
 ગાથાનેવિપે યદિપિ ઈદિયનો નિરોધ પ્રસુત છે તેથી એડના વિપયોનેવિપે પણઆસક્તિ
 લ્યાગ કરવી એમ અર્થથી જાણુ કેમ કે નિયમમા ન રાખેલી ઈદિડ પગલે પગ
 લે ક્લેશરૂપ સમુદ્દમા નાચી દિયે છે જેમ રસનાનેવિપયે મજ્જવિનાશ પામે છે, ગધને
 વિપયે સર્પ વિનાશપામે છે ચક્કુના વિપયથી પતંગનો વિનાશ થાય છે, શ્રોતેંડિનાવિષય
 થી હરિણવિનાશને પામે છે, સ્પર્શેંડિયના વિપયથી હસ્તિવિનાશ પામે છે એમ એકેક
 ઈદિયના આસક્ત થકી એ વિનાશ પામે છે કેમકે, તે જતુડને પરમાર્થની સ્વર ન
 થી તો એક પ્રાણી જે પાંચ વિપયોમા આસક્ત છે તે મૂઢ જસ્મ થાય તેમાં શુ ક
 હેવુ? અશ્વની પટે અતિ ચપલ ઈદિયો આકર્ષણ કરીને જીવોને તમોધનરૂપ ડમ્મા
 ગેનેવિપે ટાઈ જાય છે માટે ઈદિયોને જીતી સુબુદિ જને તેડને નિયમમા રાખવી ॥ ૫૯૮ ॥

अवतरण - हवे पचीस प्रतिलेखना कहे ठे.- मूल.- पडिलेहणाण गोसा,
एह उग्घाड पोरिसी सु तिगं; तच्च पहाए अणुगय, सूरें पदिकमण करणाउ ॥ ५६७ ॥
अर्थ.- प्रत्येक दिवसे साधु जनने प्रतिलेखना त्रिक एटले त्रण प्रति लेखना क
अ होयठे. एक गोस के० प्रजातमां, अवरएह के० बीजी पाठला पहोरे, अने
बीजी उग्घाडके० प्रहरना अंतनेविषे जाणवी. ए बीजी प्रति लेखना उग्घाट पोर
नेविषे सिद्धांतनी जापाए पोणा पहोरे जाणवी ए प्रतिलेखनानो त्रिक थाय ए
शमां प्रथम प्रतिलेखना ते सूरेंपडिकमणकरणाउ के० प्रजातमा प्रतिकमण
कथा पठी सूर्य उदय थयो न होय तेनी पहेला आ दश स्थानोनी प्रतिलेखना थाय ठे

ते दश स्थान कहेठे - मूल.- मुहपोत्ति चोलपट्टो, कप्पतिगं दोतिसिक्क रयह
रणं; सथारुत्तरपट्टो, दस पेहा उग्घाए सूरें ॥ ५६८ ॥ अर्थ.- १ मुखपोत्तिका, २ चोल
पट्ट ५ कल्पत्रिक, एक कनतुं ने वे सूत्रनां ७ रजोहरणना वे निपय एक सूत्रमय अन्त्यं
तरने बीजी बाह्य पाद जूठवारूप, ७ रजोहरण ओघो, ९ संस्तारक तथा १० उत्तरप
ट. ए दशनी प्रतिलेखना ते उग्घाएसूरेंके० सूर्यना उदयसमी करवी अने अग्यारमां दा
मानी पण प्रतिलेखणाकहिठे यडुक्तनिशीयचूर्णो - 'अत्रेजणति एक्कारसमोदंमउत्ति'
कल्पचूर्णावप्युक्तं.- 'दमउ एक्कारसमोत्ति' एटले अग्यारमां दा मानी प्रतिलेखना पण सू
र्य उगता करवी ए जाव बाकी वसति प्रमुखनी सूर्यनो उदय थयाथी प्रत्युपदेष्टा करवी
आ सूत्रनेविषे प्रत्युपदेष्टा करवा योग्य स्थानो नोज प्रमाण कह्यो प्रतिलेखनानो क्रम
कह्यो नथी केम के, आगममां बीजी रीतेज विधान कखु ठे माटे. यडुक्तनिशीय
चूर्णो - उवहिन्मिय पचूते, पुवं मुहपोत्ति तउ रयहरण, तउ अंतो निसिक्का तउ
बाहिर निसिक्का चोलपट्टो कप्प उत्तरपट्ट सथारपट्ट दंमगो य एस कमो अन्नहा
उक्कमो पुरितेसु पुवं आयरियस्त पट्टा परिन्नीतउ गिलाण सेहाइयाण अन्नहा उ
क्कमोत्ति 'अत्र परिचिति, अनशनिनो उपधि आचार्योपधिनी प्रतिलेखनानंतर प्रत्यु
पेक्षित ठे. बाकीनो अर्थसुगम ठे ए प्रजात प्रतिलेखना कही ॥ ५६९ ॥

अवतरण - हवे द्वितीय तथा तृतीय प्रतिलेखना कहे ठे - मूल - उवगरण
उचइसगं, पडिलेहिक्काइ विणस्त पहर तिगे, उग्घाड पोरिसीए उपत्तनिक्कीम
पडिलेहा. ॥ ५७० ॥ अर्थ - दिवसना त्रण प्रहर अतीत थाय त्यारे स्थिरिक
विक सत्त्वौधिक स्वरूप चौद उपकरणनी प्रत्युपदेष्टा करे तेमा प्रथम मुख्यवह्नि
का, पठी चोलपट्ट, पठी गोष्ठक, पठी पात्र, पठी पात्रबंध, पठी पटलाउ; पठी
रजस्वाण, पठी पात्रस्थापन पठी मात्रक, पठी पतङ्गह, पठी रजोहरण अने ॥

રપઠી કત્પત્રિક જાણવા. એના ઉપલક્ષણથી ઉપગ્રહિક ઉપધિ પ્રત્યુપેક્ષણ કરવા યોગ્ય છે તથા ઝગ્ધાટ પૌરુષિનેવિપે સાત પ્રકારે પાત્ર નિર્યોગની પ્રત્યુપેક્ષણ કરવી તત્ર આસનેવેત્તીને પ્રથમ મુખવલ્લિકાની પ્રત્યુપેક્ષણ કરીને પઠી ગોઢકની પ્રત્યુપેક્ષણ કરવી પઠી પટલાડ, ત્યારપઠી પાત્રકેસરિકા, ત્યારપઠી પાત્રવંચ, ત્યાર પઠી રજસ્થાણ ત્યારપઠી પાત્રસ્થાપન એ પ્રત્યુપેક્ષણની વિધિ વિસ્તારનાં નવથી લઘ્વી નથી વિસ્તારે ઝંઘ નિર્યુક્તિ તથા પચ વસ્તુકાદિક ગ્રંથોથી જાણી લેવી ॥૬૦૦॥

અવતરણ - અહીં વસ્તિપ્રમાર્જનનો વિરોધ કહે છે - મૂળ - પઢિલેહિકણ ઉવહિ, ગોત્તમિ પમઙ્ગણાઉ વસહીએ, અવરણહે પુણ પદમ, પમઙ્ગણા તયણુ પમિલેહા ॥ ૬૦૧ ॥ અર્થ - ગોત્તે એટલે પ્રનાત સમયે મુખવલ્લિકાદિ જઠ્રણ પૂર્વોક્ત ઉવહિકે ઉપધિની પમિલેહિકણકે પ્રતિલેખણ કરીને ત્યારપઠી યતિયે વસહી કે નિવાસરૂપ જે વસતિ છે, તેની ઉપયુક્તેકરી પમઙ્ગણાકે પ્રમાર્જના કરવી અપરાણહકે વીજી પાઠલા પહોરે ફરી પ્રથમ વસતિનું પ્રમાર્જન કરવું, અને તયણુ કે તેવાર પઠી ઉપધીની પ્રતિલેખના કરવી ॥ ૬૦૧ ॥

અવતરણ - રોપકાલ અને વર્ષાકાલે ઉપાશ્રય પ્રમાર્જનનો વિરોધ કહે છે મૂળ - દોન્નિઉપમઙ્ગણાઉ, ઉઝમ્મિ વાસાસુ તડ્ય મઙ્ગણહે, વસહિવદુસો પમઙ્ગણ અડ સઘટ્ટઅન્નહિગ્ગે ॥૬૦૨॥ અર્થ - જ્યાં વસતિનેવિપે જીવોનો સસક્તિ એટલે મેલાવડો ન થતો હોય, ત્યાં પણ ઋતુબદ્ધ કાલમા એટલે આઠ માસમા દોન્નિઉકે વે પ્રમાર્જન કહેલા છે એક સવારની અને વીજી પાઠલા પહોરની એવાર વસતિનું અવશ્ય પ્રમાર્જન કર્તવ્ય છે, અને વાસાસુકે વર્ષા કાલનેવિપે જીવોનો મેલાવડો ઘણો થાય છે માટે વસતિની ત્રીજી પ્રમાર્જના થાય છે તેમા વે પહેલા કહી તે અને તડ્યકે ત્રીજી મક્ષણહે કે મચ્ચાન્દ કાલનેવિપે થાય છે તથા ઋતુબદ્ધ કાલે અથવા વર્ષા કાલે કુશુઆદિક પ્રાણીઉંએકરી વસહિકે વસ્તિ સસક્ત થયાથી વદુસો કે ઘણી વાર પણ વસતિની પમઙ્ગણકે પ્રમાર્જના કરવી ફેંદાં વા શબ્દ વિકલ્પ પ્રદર્શનાર્થે છે. તે વિકલ્પ આ છે - જો પૂર્વોક્ત પ્રમાર્જના પ્રમાણે જીવ સસક્ત ટલો જાય તો ઘણા વસ્ત પ્રમાર્જન ન કરવું અને જો જીવ સસક્ત ન ટલે તો ઘણી પ્રમાર્જના પણ કરવી અને જો ઘણી વાર પૂજતા પણ જીવ સસક્ત ટલે નહીં અને વધારે સસક્ત દેશાય અને કલટો પ્રાણીઉંનો સઘટ્ટ થાય ત્યારે તે

વા, અકુસલ નિવિત્તિરૂવા, કુસલપવિત્તી સરૂવાય. ॥ ૬ ૦ ૩ ॥ અર્થ.-મનોગુપ્ત્યાદિક એટલે મનોગુપ્તિ વચન ગુપ્તિ તથા કાચ ગુપ્તિ લક્ષણ ત્રણ ગુપ્તિઝંજાણવી એટલું સ્વરૂપ આ પ્રમાણે છે - અકુશલ એટલે અચુન મન વચન તથા કાચની નિવૃત્તિરૂપ તે અકુશલ મન વચન, કાચાના નિરોધ રૂપ જાણવી અને કુશલ એટલે ચુન મનો વચન કાચની પ્રવૃત્તિ રૂપ જાણવી એનો અનિપ્રાય આ છે - મનોગુપ્તિ ત્રણ પ્રકારે છે.- તેમાં પ્રથમ આર્ત રૌંડ ધ્યાનાનુબંધિ કલ્પના સમુદાયના વિયોગ રૂપ જાણવી વીંજી શાસ્ત્રાનુસારણી પરલોકની સાધક ધર્મધ્યાનાનુબંધિની મધ્યસ્થ પરિણતિવાલી પરિણામવિશેષે જાણવી તે કુશલ તથા અકુશલ મનોવૃત્તિના નિરાધેકરી સમતા પરિણામરૂપ થાય છે ત્રીજી યોગ નિરોધાવસ્થાનેવિષે જે આત્મા આત્મ સ્વરૂપે થાય તે સ્વાત્મારામ તૃતીયા જાણવી એ મનોગુપ્તિ થઈ હવે વચન ગુપ્તિના બે જેદ કહે છે.- એક મુલ નયન નૃકુટિના વિકારો તથા ચપટીનો વજાડવો પ્રમુલ જાણવી તેમાં નેત્રને વિકાશી, મુલથી હુંકારો કરે નૃકુટીને ઝંજીનીચી કરે એવી સૂચના કરવાની જે ચેષ્ટા તથા ઝંજોથાવો, હુકારો કરવો, હુંકારો કરવો ઢેલાલ પ્રમુલનો નાલવો સ્વ્યાદિક અર્થની જાણનારી જે ચેષ્ટાઝં હોય છે તેઝંનો પરિહાર કરીને આજે મારે આ ન કરવું એવો અનિગ્રહ કલ્યાણી પહેલી વાક્યગુપ્તિ જાણવી, એટલે ચેષ્ટાવિશેષેકરી પોતાના પ્રયોજનોની સૂચના કરતો ઠતા મૌન ધારણ કરવાનો અનિગ્રહ હેવો નિષ્ફલ છે તથા વાંચવું, પૂઠવું, તથા વીંજો કોઈ પોતાને વ્યાકરણાદિ પૂઠે તેને લોક તથા આગમથી અવિરુદ્ધ મુલપોત્તિકાથી ઢાકેલા મુલકમલથી બોલે એમ વચન વૃત્તિને નિયમમા રાલવી એવા જેદેકરી વાંચનનો જે નિરોધ તે સમ્યક જાણ રૂપ પ્રતિપાદિક જાણવી. સહા જાપા સમિતિનેવિષે સમ્યક્ વચનની પ્રવૃત્તિ હોય છે અને ગુપ્તિમા સમ્યક્ વચનનો પણ નિરોધ છે એટલો જાપા સમિતિ અને વચન ગુપ્તિમા જેદ છે. યદાહુ- 'સમિતિ નિયમા ગુપ્તો, ગુપ્તો સમિયત્તણમિ નયણિજ્ઞો કુસલ વય મુદીરતો, જલ્લ ગુપ્તોવિ સમ્મિતિવિ. ॥ હવે ત્રીજી કાચ ગુપ્તિ પણ બે પ્રકારે છે - તેમાં એક ચેષ્ટા નિવૃત્તિ લક્ષણ અને વીંજી યથાગમાનુસારે ચેષ્ટા નિયમ લક્ષણ જાણવી. તત્ર જે દેવ સંબંધી તથા મનુષ્ય સંબંધી ઝપ સર્ગો ઠતા તથા ક્રુધા પિપાસા પ્રમુલ પરિસહાદિક યતા ઠતા પણ કાચોત્સર્ગ કરવા પ્રમુલવને કાચાને નિશ્ચલ કરવી તથા સર્વ યોગ નિરોધાવસ્થાનેવિષે સર્વ યા કાચ ચેષ્ટાનો નિરોધ કરવો તે પ્રથમા કાચગુપ્તિ જાણવી. તથા ગુરુને પૂઠતાં શરીર સસ્તારક, ઝૂમિકાદિ પ્રતિલેલના પ્રમાર્જનાદિ આગમમા કહ્યા પ્રમાણે કિ

या कलाप सहित शयनादिक यतिने करवो ए रीते शयन असन तथा निक्षेपादि नेविपे स्वस्वद चेष्टानो त्याग करवो अने नियमे करीने काय चेष्टा करवी ते त्री जी कायशुति जाणवी. ॥ ६०३ ॥

अवतरण - हवे चार अजिग्रह कहे ठे. - मूल - दवे खेचे काले, जावेय अ जिग्रहा विणिदिष्टा, ते पुण अणोग जेया, करणस्स इम सरूवतु ॥ ६०४ ॥
अर्थ - इव्यथी, क्लेत्रथी, कालथी, जावथी ए चार प्रकारना अजिग्रहो जिनेश्वरे कह्या ठे ते वली सर्वे अनेक जेदे ठे ते त्रैलोक्य स्वामी श्रीमहावीरे ठगस्याव स्थाने विपे विचरतां कौशवी नगरीमा ग्रहण कह्या ठे. तेमा इव्याजिग्रह ते हु कुट्माप बकुल सूर्पना एक कोणामा तलपीश, तथा क्लेत्राजिग्रह ते वेनारीना पग वनेयत्रथी आवरी लीधेला होय एक उंवरामा होय ने वीजु पग बाहार ए वी ठता मने आपे तो लक तथा कालाजिग्रह ते जो दिवसे वीजो पोर थईगया पढी दात्री देशे तो लईश. तथा जावाजिग्रह ते जो माथु मूमेळुं ठता रोती थकी देशे तो हु निह्वा लईश अन्यथा मारे गृहण करवी नही ए विधिना अजिग्रहे करी जगवते ठमासने पाच दिवस अन्न पाणी लीधुं नही पढी चदन बालाने हाये पा रणो कखो ए इव्यादिक चार अजिग्रहो जाणवा एवी रीते उक्त प्रकारे करी करणसिच रिनु स्वरूप जाणवु ए करणना सिचेर जेदो गुरुउंए कहेला ठे ते आ प्रमाणे - वेतालीश आधाकर्मादिक दोपो, पिम, ते? आहारशस्य्या तेवस्ति, इचख नेधपात्र ते विद्युध दोप रहित लिये एलकृण वस्तु चतुष्टय पणे करी चार पिमादिक गल्याठे तथा पांच समितिउ, मली नव, षादश जावना मली एकवीश, षादश प्रतिमा उ मली तेत्रीश, पाच इडिय निरोध मली अम्रत्रीश पचीश प्रतिलेखना मली त्रेस ठ, गुतिउ त्रण मली ठासठ अने अजिग्रहो चार मली सिचेर जेदो थाय. ॥ ६०४ ॥

आशंका - चरण तथा करणनेविपे विशेषता शु ठे?

समाधान - जेजु नित्य अनुष्ठान होय तेने चरण कहिये, अने जे प्रयोजन प्राप्त थये कखामा आवे तेने करण कहिये यथा व्रतादि सर्व काल पाळ्यामा आ वे ठे, पण कोईकाल व्रतथकी शून्य होतो नथी अने पिम विद्युध्यादिक तो प्रयो जननी प्राप्ति थपाथी कखामा आवे ठे एम जाणवु ए सडसठमो ढार पुरोधयो

अवतरण - हवे 'जघा विक्काचारणगमणसत्ति' एटले जघाचारण अने विद्या चारणोनी गमन विषयक शक्तिनो अडसठमो ढार कहे ठे - मूल - अइसय च रण समझा, जघा विश्वाहि चारणा मृणउं, जघाहिजाइपढमो, निस्सकाउंरवि करेवि

॥६०५॥ एगुप्पाएण गउ, रुयगवरं मिय तउ पडिनियत्तो, वीएणं नंदीसर, मि
 एइ तइएण समयेण ॥६०६॥ पढमेण पंरुगवणं, वीउ प्पाएण नंदणं एई, तइउ
 प्पाएण तउ, इह जंघा चारणो एई, ॥६०७॥ पढमेण माणुसोत्तर, मगंसु नंदी
 सरतु वीएणं, एइ तउ तइएणं, कयचेइय वदणे समणे. ॥६०८॥ पढमेण नदण
 वण, वीउप्पाएण पंरुगवणम्मि, एइ इहंतइएणं, जो विक्का चारणो होइ ॥६०९॥
 अर्थ.— चरण एटले गमन ते जेमा विद्यमान ठे तेने चारण कहिये तत्र बीजा
 मुनिउने पण गमन तो होय ठे. पण इहा तो विशेषे करी गमन आगमननुं ग्रहण
 करवुं जेम आ कन्यारूप वतीठे. एम कह्याथी रूपवाला विशेषणो करी सहित
 होय तेनी पठे ए पण जाणवु तेम इहा अतिशय चारित्रनी समर्थाइये करी अ
 तिश्य गमनागमननी लब्धियेकरी जे सपन्न होय तेने चारण कहिये ते वे प्रकार
 ना ठे. एक जंघाचारण ने बीजा विद्याचारण तेमां जेने चारित्र अने तपना
 विशेष प्रज्ञावथी उत्पन्न थयली गमना गमन विषयकलब्धि तेणे करी जे सपन्न
 होय तेने कहिये जंघाचारण अने जे विद्याना वज्ञे करी उत्पन्न थएली गमनाग
 मन लब्धिए करी युक्त होय तेने विद्याचारण कहिये. तेमा प्रथम जघाचारण प
 हेंजा सूर्यना किरण निआ करी अवलंबिने एकज उत्पाते उपडी चारित्रना अ
 विकषणा थकी यावत् तेरमां रुचकवर द्वीपसुधी तिठो जवाने समर्थ थाय ठे.
 त्याना चैत्य वादेठे अने विद्याचारण नदीश्वर द्वीप सुधी जई शके ठे तत्र जघा
 चारण जे ठेकाणे जवानी इहा करे त्यासूर्यना किरणोनु अवलंबन करीने जाय ठे.
 विद्या चारणो विपे पण एमज जाणी लेवु. ॥६०५॥ तेमा जघाचारण रुचकवर द्वीप
 प्रत्येजता ठतां एकज उत्पाते करी जाय ठे अने पाठा फरतां एक उत्पाते नंदी
 श्वर नामा आठमा द्वीप प्रत्ये आवे ठे, त्यां विसामो लेई अने बीजा उत्पाते पोताना
 स्थानके पाठा इहां आवे ठे. ए तीर्तिगतीना एवी रीते प्रण उत्पातो जाणवा ॥६०६॥
 अने ज्यारे उर्ध्वगतियें जाय त्यारेप्रथम मेरुनी शिखर उपर जवा नीकले त्यारे ए
 कज उत्पाते करी पुरुकवनपर जई चढे अने पाठा फरतां एक उत्पाते तंदन व
 नप्रत्ये आवेठे अने बीजा उत्पाते पोताना स्थाने आवेठे जघाचारणने चारित्रा
 तिश्यना प्रज्ञावेकरी लब्धीना उपजीवननेविपे कत्तुस्यना जावथी प्रमादनो सज
 व थायठे. तेथी चारित्रातिशयनु बंधन थईने तेनी लब्धिनी काईक हीनता थाय
 ठे तेथी त्याथी पाठा फरता वे उत्पादे करी पोताना स्थानके आवे ठे. ॥६०७॥
 विद्याचारणो तिर्तिगतिये प्रथम उत्पाते करीनेज मनुष्योत्तर पर्वतप्रत्ये जायठे

તથા વીજે ઉત્પાતે નદીશ્વર દીપે જાયઠે ત્યાં જઈને ચૈત્ય વદન કરેઠે ત્યાંથી પાઠા ફરતા એકજ ઉત્પાતે કરી પોતાના સ્થાન પ્રત્યે આવેઠે ॥૬૦॥ તથા ઊર્ધ્વગતિયે તે મેરુ ની ઊપર જતા પણ પ્રથમ ઉત્પાતેજ નંદનવન પ્રત્યે જાયઠે અને વીજા ઉત્પાતે પમ્પકવન પ્રત્યે જાયઠે ત્યાં ચૈત્યોને વદના કરીને ત્યાંથી પાઠા ફરતા એકજ ઉત્પાતે કરી પોતાના સ્થાને આવેઠે કારણકે વિદ્યાચારણો વિદ્યાના વશથી થાય ઠે. તે માટે તે વિદ્યાનો વારવાર સેવન કરિયે તો અત્યંત ચોક્ષી થાયઠે તે માટે ફેદા થી જતા એકવીસામો લિયેઠે પણ પાઠા ફરતા શક્તિના અતિશય પણાના સંનવથી એકજ ઉત્પાતે કરી પોતાના સ્થાને આવેઠે પણ ક્યાવીસામો લેતાનથી ॥૬૦॥ એ વે ચારણોના જેદ સુત્રકારે કહ્યા પણ ડપલદ્વણથી વીજા પણ ઘણા પ્રકારના ચારણો થાયઠે તે આ પ્રમાણે.-

આકાશમા ફરનારા, પર્યંક આસને બેઠા થકા જાય કાયોત્સર્ગે સ્થિત થયા થકા ઊડી જાય પગ ઊપાડ્યાધિના આકાશમા જતા રહે એ વ્યોમચારણ જાણવા વીજા વલી વાચ્ય, નદી, તથા કૂપ સમુદ્વાદિકને વિષે અપકાયજીવની વિરાથના ક હ્યા ધિના જલને વિષે તૂમિકાની પઠે પગ ડપાડે તે જલચારણ હોય ઠે વીજા વલી પૃથ્વીની ઊપર ચાર આંગલ આકાશમા જવા ઊઠી કરવાને નિપુણ હોય તેને જઘાચારણ કહિયે

નાના પ્રકારના વૃક્ષ વેલીઠે તથા પુષ્પાદિકનું ગ્રહણ કરીને તેના સૂક્ષ્મ જીવોને ન વિરાથતા કુસુમની પાંખડીના સમુદાયને અવલંબી રહેઠે, તેને પુષ્પ ચારણો કહિયે વીજા ચાર શે યોજન ઊંચો નિપેથ તથા નીલવત પર્વત ઠે તેના ટુંક ઊપર સમ શ્રેણીયે આવવા જવાને નિપુણ હોય તેને શ્રેણિચારણ કહિયે

વીજા અગ્નિશિલાને આશ્રયીને તેજકાય જીવોને ન વિરાથતા અને પોતે પણ ન બલતા પગે કરી ગમન કરવાને નિપુણ હોય તેને અગ્નિશિલાચારણ કહિયે

વીજા ધૂમવાર્તિ તે તિર્યક અથવા ઊર્ધ્વ ગમન કરવાને અગ્નીની પરેધુત્રનો આ લવન કરીને જે અસ્થલિત ગમન કરે તેને ધૂમચારણ કહિયે

વીજા વાકાચૂકા વૃક્ષોના અતરાયમાના અવકાશમાં જે કુબ્જવૃક્ષ સંબંધી કોલિ આડાનાતંતુને આલંબન કરી ગમન કરવાને જે સમર્થ તેને મર્કટ તતુચારણ કહિયે

વીજા ચંદ્ર, સૂર્ય, ગ્રહ નક્ષત્ર તારાદિકની તથા વીજી કોઈ પણ જ્યોતિના કિરણો નો આશ્રય કરી ગમનાગમના કરે તેને ચક્રમણ જ્યોતિરશિમ ચારણ કહિયે.

જે સામો અથવા ઝપરાંગો જે દિશાઝંનેવિપે વાયરોજતો હોય તે દિસિયે તેજ આ કાશ પ્રવેશની શ્રેણીને આશ્રય કરીને તેની સાથેજ ચાલે તેને વાયુ ચારણ કહિયે. જે જાકલનુ અવલંબન કરીને અપ્રકાયિક જીવને અણવિરાધતા ચકા તેનીજ સાથે ગતિ કરે તેને ત્રીહાર ચારણ કહિયે. ડ્યુદિક વીજા પણ જલદ એટલે મેઘ ચારણ; ઝંસ ચારણ તથા ફલચારણાદિક જાણવા એ અહસઠમો દાર થયો.

અવતરણ.— હવે ‘પરિહારવિસુદ્ધિ તવોતિ’ એટલે પરિહાર વિશુદ્ધિતપનો ઓ ગણોતરમો દાર કહેઠે.— પરિહારિયાણઝતવો, જહન મજ્જો તહેવ ઝકોસો, સી ઇહ વાસ કાલે, જણિઓ ધોરેહિ પનેયં ॥ ૬૧૦ ॥ અર્થ.— જે પરિહારિયે તેને પરિહાર કહિયે તે તપવિશેષ જાણવો. તેણેકરી જે વિચરે તેને પરિહારિકો કહિયે તે બે પ્રકારે ઠે— એક નિર્વિશમાનક અને વીજા નિર્વિષ્ઠકાયિક તેમા વિવક્ષિત તપવિશેષને સેવનાર હોય તે નિર્વિશમાનક કહિયે અને જેણે વિવક્ષિત તપવિશેષનું સેવન કહ્યું ન હોય તે નિર્વિષ્ઠ કાયિક કહિયે. અહીં નવ સાધુઓનો ગણ એટલે ગઢ જાણવો તેમા ચાર નિર્વિશમાનક, એટલે વિવક્ષિત તપવિશેષના કરનાર હોય; અને ચાર અનુચારી એટલે વેયાવચ્ચગર હોય તથા એક કલ્પસ્થિત વાચનાચાર્ય કરેલો હોય. ચપિ એ સર્વ સાધુઓ શ્રુતાતિશય સપન્ન હોયઠે તથા પિ કલ્પ હોવાથી તે નવમાનો કોઈ પણ એક વાચનાચાર્ય સ્થાપવામા આવેઠે નિર્વિશમાનક તથા નિર્વિષ્ઠકાયિક એ વન્નેનો તપ ત્રણ પ્રકારનો હોયઠે.— જઘન્ય મધ્યમ તથા ઝલ્હટ એ ત્રણ પ્રકારે પરિહાર વિશુદ્ધિયાનો તપ જાણવો તે શીતકાલ, ઝમ્કાલ તથા વર્ષાકાલ એ પ્રત્યેકનેવિપે ત્રણ પ્રકારનો જાણી જેવું એવું ધીર જે તીર્થીકર તેઓએ કહ્યું ઠે. ॥ ૬૧૦ ॥ તે જુદોજુદો દેલાહેઠે.

અવતરણ — તેમાં ગ્રીષ્મ કાલનેવિપે કરવાનો તપ કહેઠે — મૂલ — તજ જહ ઝો ગિમ્હે, ચઠજ ઘઠં તુ હોડ મક્કિમઓ, અષ્ટમ મિહ મુકોસો, એતો સિસિરે પ વક્કામિ ॥ ૬૧૧ ॥ અર્થ — તે ત્રણ કાલોમા ગ્રીષ્મ કાલ અતિરુદ્ધ હોવાથી તેમાં જઘન્યથી તપ ચતુર્થ તે એક ઝપવાસરૂપ જાણવો, મધ્યમ તપ પદ તે બે ઝપ વાસરૂપ જાણવો, અને ઝલ્હટ તપ અષ્ટમ તે ત્રણ ઝપવાસરૂપ હોયઠે. તપ શ વ્દ નપુસક લિગે ઝતાં પ્રાકૃત જાપાને લીધે સૂત્રમા પુલ્લિગે રાઝ્યામા આવ્યો ઠે.

અવતરણ — એની પઠી શિશિરઝતુ એટલે શીતકાલનેવિપે કરવાના તપવિપે કહે ઠે:— મૂલ — સિસિરે ઝ જહન તવો, ઘઘઈ વસમ ચરિમ ગો હોઈ, વાસાસુ અઘ માઈ, વારસ પઙ્કંત ગો નેવં ॥ ૬૧૨ ॥ અર્થ.— શિશિર એટલે શીતકાલ તે ગ્રી

પ્રમકાલથી કિંચિત્ સાધારણ છે તેનેવિપે જે તપ થાય છે. તે આ પ્રમાણે છે -
જઘન્યથી પદમ, મધ્યમથી અદમ અને ઉત્કૃષ્ટથી દશમ તે ચાર ઉપવાસરૂપ જાણ
વું તથા વાસાસુકે ૦ વર્ષા કાલતે સાધારણ કાલ છે તેનેવિપે જઘન્યથી અદમ,
મધ્યમે દશમ, તથા ઉત્કૃષ્ટથી દ્વાદશમ તે પાંચ ઉપવાસરૂપ જાણવું. ॥ ૬૧૨ ॥

મૂળ - પારણે આયમ, પંચસુ ગદો હસુ નિગ્ગદો નિક્કે; કપ્પઠિયાવિ પડ્ધિ
ણ, કરતિ એમેવ આયમ. ॥ ૬૧૩ ॥ અર્થ - એ ત્રણે કાલનેવિપે આબિલે પાર
ણ થાય છે યથા સંસૃષ્ટાદિક સાત નિદ્ધા થાય છે. તેમાંની ઠેલી પાંચનું ગ્રહણ ક
રવું, અને આગલી બે સસૃષ્ટ અને અસસૃષ્ટ એડનો ત્યાગ કરવો એટલે યદ્વતાદિ
પાંચજ ગ્રહણ કરવાયોગ્ય છે એમ જાણવું તેમાં વલી વિવિક્ષિત દિવસે કપર
કહેલી ઠેલી પાંચમાની આજ મારે વેજ વિવિક્ષિત નિદ્ધા ગ્રહણ કરવી એવા
ર પરિહારિકોનો તપ જાણવો. અને વીજા જે તે કલ્પસ્થિતાદિક પાંચ છે, તેમાં
એક વાચનાચાર્ય તથા ચાર અનુચારિયં છે એ સર્વે પૂર્વોક્ત નિદ્ધાનાં અનિયમહસુક
થયા ઠતા નીદ્ધાલે પ્રતિ દિવસે આબિલ કરે. ॥ ૬૧૩ ॥

મૂળ - એવ ઠમ્માસ તવ ચરિય પરિહારિયા અણુચરતિ, અણુચરને પરિહારિય,
પયઠિણે જાવ ઠમ્માસા ॥ ૬૧૪ ॥ અર્થ - એમ ઠમાસ સીમ તપ કરી પઠી પરિહાર
વિશુદ્ધિ તપવાલા જે ચાર હોય તે અનુચરો થાય અને જે પહેલા અનુચરો હોય તે
પરિહારિકના તપનેવિપે સમસ્ત પ્રકારે સ્થિત થાય તે પણ ઠમાસ સુધોજાણવું ૬૧૪

મૂળ - કપ્પઠિયવિ એવ, ઠમ્માસ તવ કરેડ સેસાડં, અણુપરિહારિય જાવ, ચ
યંતિ કપ્પઠિયતવ ચ ॥ ૬૧૫ ॥ અર્થ - એમ બાર માસ વીલ્યા પઠી કલ્પસ્થિત
જે વાચનાચાર્ય તે પણ પૂર્વોક્ત ન્યાયે કરી ઠમાસ યાવત્ પરિહારિક તપ કરે
અને વાકીના આઠ અનુપરિહારિક જાવ, તે વૈયાવૃત્યકરપણું, તથા વાચનાચાર્ય
પણાને કલ્પસ્થિત પણે રહીને ગ્રહણ કરે છે એટલે સાત વૈયાવૃત્યકર થાય અ
ને એક વાચનાચાર્ય થાય એમ જાણવું ॥ ૬૧૫ ॥

મૂળ - એવ સો અઘરસ, માસ પમાણો ય વન્નિયં કપ્પો, સંલેવડં વિસેસો વિ
સેસ સુત્તાઠ નાયવો ॥ ૬૧૬ ॥ અર્થ - એ પ્રમાણે કલ્પ જે આચાર વિશેષ તે અ
ઘાર માસ પ્રમાણવાલો કહ્યો. તે સંદેપે જાણવો અત્ર જે સવિશેષ છે તે કલ્પા
દિક વિશેષ સૂત્રોથી જાણવું ॥ ૬૧૬ ॥

અવતરણ - હવે કલ્પની સમાપ્તિનેવિપે જે કર્તવ્ય છે તે કહે છે - મૂળ - ક
પ્પ સમ્મત્તી ઇસયં, જિણવાઠ વિતિગમ્મંવા ॥ ઇત્યાદિ ગાથાના પૂર્વાર્ધે, કલ્પ એટ

जे परिहारिकानुष्ठानरूपनी समाप्ति^१ थयापठो फरी तेज परिहारिक कल्पने पडिव जे अथवा जिनकल्प पडिवजे अथवा गह्वमांहे आवे ते परिहारिक विद्युद्धिका वे प्रकारे ठे - इत्वर ने यावत् कथिक तेमा जे परिहारविद्युद्धि कल्पनी समाप्तिअ नतर परिहार विद्युद्धि कल्पने अंगीकार करे अथवा गह्वनेविपे जाय तेने इत्वर कहिये अने जे परिहारविद्युद्धि कल्पनी समाप्ति थया पठो अवधाने करी जिनकल्पने अंगीकार करे तेने यावत् कथिक कहिये उक्तंच - 'इत्तिरिय घेरकपे, आ वकहियति' एम जाणवु अही इत्वरने देव मनुष्य तथा तिर्यंचे करेला उपसर्गो जेवा के, तत्काल घात करे, एवा तथा जे अत्यंत ड खेकरी पण सहन न थाय एवी वेदना उत्पन्न न थाय अने यावत्कथिकोने तो ए बधी वेदनाउत्तनो संचव ठे उक्तंच - 'इत्तिरियाणुवसग्गा आयका चेयणाय न हवति, आवकहियाण जइयाइति'

अवतरण - आ कल्प जेनी समीपे अंगीकार कराय ठे ते दोढ गांयाये करी कहेठे - पडिवज्झमाणगा पुण, जिण सग्गासे पवक्कंति ॥ ६१७ ॥ तिड्डयरसमीवा, तेवगस्ता पासेवनोवअन्नस्त, ए एसिंजचरणं, परिहारविद्युद्धिगंतु ॥ ६१८ ॥ अर्थ - परिहारविद्युद्धिकल्पने पडिवज्झणहार जिन सकासे एटले तीर्थकरनी पासे अंगीकार करे अथवा तीर्थकरनी समीपे जेणे आसेव्या ठे तेनी पासे अंगीकार करे ए वेने मूकीने बीजानीपाठे प्रतिपत्ति थाय नही एअोतुं जे चरण एटले चारित्र ते परिहारविद्युद्धि कहेवाय ठे परिहार जे तपोविशेष तेणे करी विद्युद्धि एटले निर्मलता जे चारित्रमा थाय एवी एनी व्युत्पत्ति जाणवी ॥ ६१७ ॥ ६१८ ॥ अहिं ए परिहार विद्युद्धिका कया क्षेत्र अथवा कया कालनेविपे सजवेठे तेना निरूपणने अर्थ श्री पन्नवणा उपागना पहेला पदे एना बीस द्वारोनी परुपणा करीठे ते कहिये ठइये

'१' तेमा क्षेत्र द्वारनेविपे वे प्रकारनी मार्गणा ठे - एक जन्मथी ने बीजी सद जावथी तेमा जे क्षेत्रमा जन्म थयो होय त्या जन्मथी मार्गणा जाणवी अने ज्यां कल्पनो अंगीकार थायठे त्या सज्जावथी मार्गणा जाणवी हवे जन्म अने सज्जाव आश्री पाच जरत तथा पाच ऐरवतमा प्राप्त थायठे, पण महाविदेहनेविपे नथाय. जेणे करी जिनकल्पकोनी पठे सद्वरणथी सर्व कर्मजूमिनेविपे अथवा अकर्म जूमिनेविपे प्राप्त नथाय उक्तंच - 'खेत्ते जरहे रवए, सुद्धंति सद्वरण वज्झिया नियमा' १. १॥ काल द्वारनेविपे अवसर्पिणीना तृतीय अथवा चतुर्थ आराममा जन्म जाणवो अने सज्जाव तो पाचमा आरामा पण जाणवो अने उत्सर्पिणीना द्वितीय, तृतीय, अथवा चतुर्थ आरामा जन्म जाणवो अने त्रीजे तथा चौथे आरे

સજ્ઞાવ જાણવો ડકુંચ - ડસ્સપ્પિણીડ ડોહું જમ્મણંડ તીહુ સતિ જાવેય, ડ
સપ્પિણી વિવરીંડ, જમ્મણંડ સતિ જાવેય' ડત્સપ્પિણી અવસપ્પિણીરૂપ ચતુર્થ
આરકપ્રતિ જાગકાલનેવિષે જન્મનો સજવ ન થાય કેમકે મહાવિદેહ ક્ષેત્રનેવિ
પે તેડંતો અસજવ ઢે માટે

૩ ચારિત્ર દારે સયમ સ્થાનને દારે કરી માર્ગણા કરવી ત્યા સામાયક ચા
રિત્ર અને ઢેદોપસ્થાપનીય ચારિત્રનાજે જધન્ય સયમ સ્થાનક ઢે તે સમાન પરિ
ણામ પળાયે કરીને માહોમાહે તુલ્ય ઢે તે માટે અસહ્યાત લોકાકાશ પ્રવેશપ્રમા
ણ જે સયમસ્થાન તેને ડલ્લંધીને વંચાજે સયમ સ્થાનક તે પરિહાર વિશુદ્ધિકને
યોગ્ય અને તેપણ કેવલીની દૃષ્ટીયે ચિતવતા અસહ્યેય લોકાકાશ પ્રવેશપ્રમાણ
થાય અને ધુરલા વે ચારિત્ર તેને અવિરુધિ પળે કરીને તેનો ફેહા સજવ થાય ઢે
વલી તે થકી ડપરલાજે સયમસ્થાનકતે સૂદ્ધસપરાય અને યથાસહ્યાત ચારિત્રને
યોગ્ય હોય ત્યાં હવે જેને પડિહાર વિશુદ્ધિનામા કલ્પનો પડિવજવોઢે તે પોતાની મે
જેજ તેટલાજ સંયમ સ્થાનનેવિપેજ થાય અને શેપસ્થાનનેવિપે નજથાય અને જેવારે
અતીતનય અધિકરી જોઈયે તેવારે પૂર્વપ્રતિપન્નની વિવહ્વા કરિયે તેમ વિવહ્વા કર
તાં શેપસયમ સ્થાનકનેવિપે પળ હોય જે કારણે પરિહાર વિશુદ્ધિકલ્પની સમાપ્તિ
હોય તેવારે અનેરા ચારિત્રનો પળ સજવ હાયઢે એમ અનેરા ચારિત્રનેવિપે વર્તમાન
અને અતીત નયની અપેક્ષાયે પૂર્વપ્રતિપન્નનો અવિરોધ હોય

૪ પર્યાય દારનેવિપે, પર્યાય ઢે પ્રકારે ઢે - ગૃહસ્થ પર્યાય તથા યતિપર્યાય
એ પ્રત્યેક વલી વ વે પ્રકારે ઢે - તે જધન્યથી તથા ડત્કુટથી ઢે તત્ર ગૃહસ્થ પર્યાય જ
ધન્યથી ડંગણત્રીશ વર્ષ અને યતિપર્યાય જધન્યથી વીશ વર્ષ અને વને ડત્કુટથી
દેશકળા પૂર્વકોટિ પ્રમાણ ડકુંચ પંચ વસ્તુકે - એયસ્સ એસનેંડ, ગિહિ પરિયાંડ
જદ્દન્ન ફેયુ તીસા, જડ પરિયાંડ વીસા, ડોસવિ ડક્કોસ દેસૂળા ઇતિ વલી જે
સૂત્રનેવિપે - જમ્મેણ તીસ વરિસો, પરિયાંદ ણિયુણવીસ વરિસો ય, પરિહાર પઠ
વીંડ, કપ્પડ મણુડંદુઅરિસહો ॥ ૧ ॥ ઇત્યુકં

૫ તીર્થ દારે નિશ્ચેયકી તીર્થપ્રવૃત્તતામાં હોય પરતુ તીર્થને અણપ્રવર્તે તથા તીર્થનેવિ
ષ્ટેદે પરિહાર વિશુદ્ધિક થાય નહીં તીર્થને અજાવેતો જાતિ સ્મરણાદિક થાય ડકુંચ -
'તિથેતિ નિયમડંચિ હોંડ, સતિહમિનડણતદ્ જાવેવિ, ગણુપપ્તેવાજાઈસરણાંદેહિં, ડુ'

૬ આગમ દારમાં તે પુરુષ અપૂર્વ આગમનો અધ્યયન કરતો નથી કેમકે પરિહાર
ર વિશુદ્ધિકનો કલ્પ અધિકરીને આદ્યોઢે જે તપ તેના આરાધવેકરી તેહુલ્ય ક

त्यथाय अने पूर्वायित श्रुतने निरंतर मन स्थिर राखवाने अर्थे एकाग्रचित्ते स्मरणकरेते यङ्क्तं अपुवं नाहि ऊह आगममेसो पडुच्चतं कर्णः जमुचिय पगहियजो गाराहणउ ए सकयकिञ्चो ॥१॥ पुढाहीयं तु तथं पायं अणुसरइ निच्चमेवेसो; एग गमणोसम्मं विस्सोयसिगाय खयहेउ ॥२॥

७ वेदद्वारे प्रवृत्तिकालें मात्र पुरुषवेद अने नपुंसकवेद ने परिहार विद्युद्विपणो सजवेठे पण स्त्रीवेदने संजवतो नथी अने अतीत नयने अधिकरीने जो पूर्व प्रतिपन्ननो चितन करिये तो सवेदि अने अवेदिपण होय तेमा श्रेणीप्रति पत्तिना अजावे सवेदी अने उपशम श्रेणी अथवा कृपकश्रेणी प्रतिपत्तिने स्थानके अवेदि उत्तंच वेदोपवत्तिकाले इही वळो उहोइ एगयरो ॥ पुढपडिवन्नगो पुण, होइ सवेदो अवेदोवा ॥ १ ॥

८ कल्पद्वारमा स्थितकटपमां होय परतु अस्थित कल्पमा न होय त्रिकर्णं भियनियमा इतिवचनात् तेमां आचेलिकादिक दशस्थाननेविपे रहेलाजे मुनि तेने स्थित कल्प कहिये अने जे शय्यातर पिंदादिक चारकटपोमा रहेनारा अथवा चेलकादिक बाकीना ठ कटपोमा रहेनारा होय तेउना कटपने अस्थित कल्प कहेठे

९ लिगद्वारमा नियमेकरीने इय्यलिग अने जावलिग ए वत्ते लिग जाणवा परतु एके लिग विना पण विवक्षित कटपने पडिवजवानो अधिकार नथी

१० लेश्याद्वारे तेजोलेश्यादिक त्रणलेश्याये पडिवजे अने पूर्वप्रतिपन्न सर्व लेश्यायें पडिवजे ते कोईकने याय त्या अत्यंत अगुह लेश्याये प्रवर्त्तेनही किंतु थोडीसीवेजारही आपणा वीर्यनावले पाठो वले परतु कर्मने वसे प्रवर्त्ते नही.

११ ध्यानद्वारमा प्रवर्द्धमान धर्मध्यानेकरी परिहारविद्युद्विक कल्पने पडिवजे अने पूर्वप्रतिपन्न आर्त रौड ध्यान पण याय ठे परतु त्या घणो रहे नही

१२ गणनाद्वारमा जघन्यत्वे करी त्रण पडिवळे अने उत्कर्ष करीने एकसो गण पडिवजे अने पूर्वप्रतिपन्न जघन्य अने उत्कर्षकरी सो गण पडिवजे पुरुष गणनाये जघन्य सत्तावीस पडिवजे उत्कर्षकरी एक हजार पडिवजे तथा पूर्व प्रतिपन्न जघन्यथी अने उत्कर्षकरी एकसो पृथक्त्व अथवा एक हजार. आहच गणउ ति त्रेवगणा; जहन्नपडिवत्ति सयस उक्कोस, उक्कोस जहन्नेणय, सयसोच्चिय पुढपडिवन्ना ॥ १ ॥ सत्तावीसजहन्ना, सहस्समुक्कोसकथपडिवत्ति ॥ सयसो सहस्ससोवा, पुढपडिवन्न जहन्न उक्कोसा ॥ २ ॥ ज्यारे पूर्वप्रतिपन्न कल्पमांथी एक निकजेठे अने वी जो प्रवेश करे ठे त्यारे नाना प्रक्षेपने विपे प्रतिपद्यमान कोईवारे एक यायठे अ

थवा पृथक्त्व एतत्ते जुदाजुदा पण थायठे अने पूर्वप्रतिपन्न पण एमज कोईएक वारे एकज थायठे अथवा जुदाजुदा पण प्राप्त थायठे. उक्तंच पडिवळ्ळमाण न यणा, एहोळ्ळ एकोविकण पक्के ॥ पुढपडिवन्न आविय, नईया एको पुहत्तवा ॥१॥

१३ अनिग्रह दारमा इव्यादिक चारे अनिग्रह ग्रहण थता नथी केमके आ कल्पज यथोक्त स्वरूपे महा अनिग्रह रूपठे उक्तंच द्वाइय अनिग्रह, वि वित्त रुवान हुंति पुणकेई ॥ एअस्त जावकप्पो, कप्पोच्चि यनिग्रहो जेण ॥ १ ॥ एयम्मि गोय राई, नियमानियमेण निरववादाय ॥ तप्पालण वियपर, एअस्त विसुद्धिगणतु ॥३॥

१४ प्रव्रज्या दारमा ए परिहार विद्युदिक कोईने दीक्षाआपे नही पण यथा शक्तिये उपदेश आपे उक्तंच ॥ पढावेडनएसो, अन्नकप्पवियएत्ति काऊण ॥१॥ इति.

१५ सुनापना दारे ए कोईने सुंनन करे नही ईहा कोई पूठे जे प्रव्रज्याने अनंतर नियमे, सुंनन थाय माटे प्रव्रज्या ने ग्रहणे एनो पण ग्रहण थयो तेम ठता जु दो दार केम कह्यो तेनो उत्तरजे प्रव्रज्या दारमा नियमे सुंनननो असंनव ठे, के मके अयोग्यने कोईके प्रव्रज्या दीधाठता पण पढी योग्यताने जाणपणे सुंनननो अयोग्य पणोठे तेमाटे जुदो दार कह्यो

१६ प्रायश्चित्त दारमा सूक्ष्म अतिचार ऊपनाठता पण निश्चेथी चारेशुरुनो प्रा यश्चित थाय केमके, ए कटप एकाग्रताये थायठे तेमाटे तेना जगथी शुरुवोप लागे

१७ कारण दारे कारण शब्दे आखवन कहिये ते रुडीपरे जे शुद्धज्ञानादिक वतहोयतेने आलंबन नहोय केमके जेना आश्रयथी अपवाद पदनो सेवनार था य एवो कोई ते अगीकार करेज नही एणेतो निरापेक्षपणे जे कर्म ह्य निमित्ते तप ने प्रारब्धोठे तेहिज यथोक्त विधियेकरीने पूरणकरे

१८ नि प्रतिकर्म दारमा शरीर आश्रयीतो आखमा पडेलो मेल मात्र पण का ठेनही कारण तेनो शरीर नि प्रतिकर्मठे माटे अने प्राणांत उपसर्ग आवे तोपण अपवाद सेवेनही उक्तंच निष्पन्निकम्म सरीरो, अष्ठिमलाइविना वपोइसया, पाण तिएवियमहा, वसणमि नवट्टए वीए ॥१॥ अप्यबहुत्तालोयण, विसया इ उ उ होइ एसत्ति, अहवा सुहजावाठ, बहुगपेय चिय ईमस्स ॥ २ ॥

१९ निह्वा दारमा परिहार विद्युदिक निह्वा अने विहार ए वेहु त्रीजा प होरने विपे, करे तथा वाकीना पहोरनेविपे कायोत्सर्गकरे निज्ञातो, स्वप्प जणाय ठे अने जो कोईपण कारणे एतु जघाबल हीण थयु होय तेथी विहार न थाय तथापि ते महानाग्यवान अपवादाने सेवन करे नही किंतु यथा योग्यपणे पो

તાનો આચાર પૂરો કરે ઉક્તંચ તડ્યાએ પોરિસિએ, નિસ્કાકાલો-વિદ્યારકાલોય, તેસા સુય ઝસ્તગ્નો, પાયં આપ્પાય નિદ્ધત્તિ ॥ ૧ ॥ જવાવલંમિ સ્વીણે, અવિહરમાણો વિ નવર જાવક્કે, તહેવ અદાકપ્પં, કુણ્ણં ઝજોગં મહાનાગો ॥ ૨ ॥

૧૦ બંધ દારે એ પરિહાર વિશ્વધિક્ક વે પ્રકારેહે તેમાજે કલ્પ સમાપ્તે તેહિજ કલ્પ પડિવજે અથવા ગજ્ઞમાં આવે તે સ્વર અને વીજા જે આતરા રહિત જિનકલ્પ પડિવ જે તે યાવત્ કથિક જાણવો વલી એટલો વિશેષ જે સ્વરને એકલ્પના પ્રજાવથકી દેવ મનુષ્યકૃત ઇપસર્ગ તથા તત્કાલમરણને આપે એવા રોગાદિક તથા સદ્ગતિ કરવાને દોહિલી એવી વેદના પણ નથાય અને યાવત્ કથિકને એવી વેદનાઝનો સ નવ ઠે એ વીસમો બંધ દાર થયો વિસ્તારે શાસ્ત્રાતરથકી જાણવો એવીરીતે એ પરિહાર વિશ્વધિક્કનો ઝગણોતેરમો દાર સમાપ્ત થયો.

અવતરણ.—અદાલદતિ એટલે યથા લંદિસાધુનો સીતેરમો દાર કહિયેઠે. મૂલ:—લંદતુહોડકાલો, સોપુણ ઝક્કોસ મક્કિમ જદ્દનો ॥ ઇદ્દવલ્લ કરો જાવિહ, સુક્ક સ્સોહોડ્ઝ જજદ્દનો ॥ ૬૧૯ ॥ અર્થ.—સિદ્ધાતની પરિજાપાયે લંદશબ્દે કાલનો ઝચારણ થાયઠે માટે લંદ શબ્દે કાલ સમજવો તે કાલ ઝલ્લપ્પ મધ્યમ અને જ ધન્ય એમ ત્રણ પ્રકારેહે તેમા ઇદ્દવલ્લ કરોકે ૦ પાણીયેકરી નીજેલો હાથ જેટલા કાલમા સુકાઈજાય તેને જઘન્ય કાલ કહેઠે આટલા કાલને જઘન્ય જે કહ્યોઠે તે માત્ર પ્રત્યાસ્થાનના નિયમવિશેષને લીધે જાણવો અન્યથા સિદ્ધાતમાત્રો કાલ નો જઘન્યપણો સમયાદિ લક્ષણ અતિસૂક્ષ્મતરને કહ્યોઠે ॥ ૬૧૯ ॥

અવતરણ.—હવે ઝલ્લપ્પ અને મધ્યમ કાલનો પરિમાણ કહેઠે મૂલ — ઝક્કો સપુલ્લકોડી, મક્કે પુણ હુંતિ યોગગાણા ॥ ઇહ્ધપુણ પચરત્ત ઝક્કોસ હોડ અદ્દલદ ॥ ૬૨૦ ॥ અર્થ.—ઝલ્લપ્પ કાલમાનતો પૂર્વકોટી સંસ્થાપ્રમાણઠે તે પણ ચારિત્રના કાલમાન આશ્રયેકરીને ઝલ્લપ્પ કહેલોઠે અન્યથા પલ્લોપમાદિરૂપ એવોપણ ઝલ્લપ્પ કાલનો સજવઠે. પુણકે ૦ વલી મક્કેકે ૦ મધ્યમકાલના વરસપ્રમુખ જેદેકરી એ ગાણાડકે ૦ અનેક સ્થાનક હુંતિકે ૦ ઠે. ॥ ૬૨૦ ॥

અવતરણ — ફેહા પાચ રાત્રી પ્રમાણ ઝલ્લપ્પો લંદ હોય તેજ દેસાડેઠે. મૂલ — જમ્હાઝ પચરત્તં, ચરતિ તમ્હાઝ હુંતિ અદ્દલંદી ॥ પચેવ હોડ ગધે, તેસિઝક્કોસ પરિમાણ ॥ ૬૨૧ ॥ અર્થ.—જમ્હાઝકે ૦ જે માટે પંચરત્તકે ૦ પાચ અહોરાત્રજો પેટાઢિ એટલે પેટાદિ વીથીધે ગ્રામાદિકનેવિપે નિહાને અર્થે વેહ નિર્વાહ કરવા સારું ચરતિકે ૦ વિચરે તમ્હાઝકે ૦ તે કારણ પણ માટે હુંતિકે ૦ થાય ઠે અદ્દલં

દીકે ૦ યથાલંદી અને જેનો પંચેવહોડગહેકે ૦ જે પાંચનો સમુદાય તેને ગણ કહેલે
 ઇટલે લંદિકાના પંચક એ નામના ગણ એવા કલ્પને પ્રાપ્તથાય એ પ્રમાણે એકેક
 ગણનાયે એ પુરુષ પરિમાણ ઉત્કૃષ્ટ છે એમ સમજવું ॥ ૬૨૧ ॥

અવતરણ - હવે એમાના સર્વ પ્રકારનો કથન કરતા ગ્રંથગૌરવ થાય તેના નયને
 લીધે નથી કરતા પણ યથા લંદિનો જિનકલ્પની સાથે સમપણો અને વિશેષપણો કહિ
 યેલે મૂલ - જાએવિયજિણકળ્યે, મેરાસાએવ લંદિયાણ તુ, નાણત્તપુણસુત્તે નિસ્કાય રિ
 માસકળ્યેય ॥ ૬૨૨ ॥ અર્થ - જાએવકે ૦ જે જિણકળ્યેકે ૦ જિનકલ્પકને માટે પાંચ પ્રકાર
 રની તુલનાદિરૂપ મેરાકે ૦ મર્યાદાકહેલી છે સાએવકે ૦ તેજ મર્યાદા લંદિયાણતુકે ૦
 યથાલંદિને માટે પણ ઘણું કરીને કહેલી છે અને નાણત્તકે ૦ નાનાત્વજેદ તે જિનકલ્પ
 ઉં અને યથાલંદીને ઘણું કરી સરસાજી છે પુણકે ૦ વલી સુત્તેકે ૦ સૂત્રનેવિપે નિહ્વાચર્યા
 નેવિપે માસકલ્પનેવિપે અને ચકાર શબ્દે પ્રમાણ વિષયિનેવિપે જેદ પણ થાયલે

અવતરણ - હવે વિધાનપૂર્વક થોડું કહીને પ્રથમ માસકલ્પનો જેદ કહી લે
 શાહેલે, મૂલ - અહંલંદિયાણગહે, અપ્પલિવહાણ જહજિણાણ તુ ॥ નવરકાલવિ
 સેસો, ઉઠવાસે પળગચઝમાસો ॥ ૬૨૩ ॥ અર્થ - તેમા પ્રથમ યથાલંદિક લે પ્રકાર
 રનાલે એકગણનેવિપે પ્રતિવહ અને બીજા અપ્રતિવહ એવા લે જેદ છે, તેમાં યથા
 લંદિકને ગણનેવિપે પ્રતિવધ તે કારણપરત્વે કાંઈ ન સાજલેલો જે અર્થ તેને સાજલ
 વાને માટે છે એવું માનવું સ્થાપઠી યથાલંદિકને ગણનેવિપે અપ્રતિવધોનું ઉપલક્ષ
 ણ છે અને પ્રતિવધોની તવેણ સત્તેણે સ્થાવિક જાવનારૂપ સંપૂર્ણ પણ સામાચારી
 છે તે જેવી જિનકલ્પકોનેવિપે પૂર્વે કહેલી તેવીજ જાણવી, હવે નવરકે ૦ એ લે પ્ર
 કારના યથાલંદીકોને જિનકલ્પકોથી કાલનેવિપે ઇટલો વિશેષ જેદ જાણવો
 જે ઉઠવાસે પળગચઝમાસેતિ ઇટલે ક્રતુબધકાલમા યથાલંદીક સાધુઉં જો
 વિસ્તીર્ણ ગ્રામાદિક હોય તો તે ગામની ઠ પ્રકારની ગૃહપક્તિરૂપ ગેરી કરીને એક
 એક સેરીમા પાંચ પાંચ દિવસ નિહ્વાટન કરેલે તે નિહ્વા ધૃતાદિક પાંચ માહેલીજી
 દીજીદી નિહ્વા લિયે જે એક દિવસે લીધી તે બીજે દિવસે લિયે નહી અને તેજ વિધિયે
 વાસ પણ કરેલે એ પ્રકારે ઠ વીથીયે કરીને એક ગામમા માસ પૂર્ણ કરેલે હવે
 જો તેવું મોટું ગામ ન હોય તો તેની પાસેના નાના નાના ગામમા પાંચ પાંચ દિ
 વસ રહેલે અને વર્ષાકાલના ચારમાસ એક ગામમા રહે ઉક્તચ કલ્પનાળ્યે એકે
 ક પચ દિણે, પણ પણઉ નિહ્વિઝમાસો, એતજુણિશ્ચ જહ એગોચિવ માસો, સવિચારો
 તિ વિચિન્નોતોઠવી હીઝકાઝ એકેકી એ પચ પચ દિવસાણિ હિંડંતિ વિહ્યાએ વિ

પચ દિવસે જાવ ઠઠીએ વિ પચ દિવસા એવ એગ ગામે માસો જવડ અહનહિ. એગો ગામો સવિચારો તોહવ તહાલંદીયા એ ઠગ્ગામ સ્વિત્તસ્સ પરિપેર તેણં તેસિ એકેક પં ચદિવસાણિ અહંતિ એવ માસો વિનિજ્ઞામાણો પણ પણ નિષ્ઠિત હોઈતિ ॥૬૨૩॥

અવતરણ:- હવે ગઢ પ્રતિવંધ તથા અપ્રતિવંધ યથા લંદિકોના પરસ્પર જેદ કહેઠે - મૂલ - ગઢે પહિ બંદાણ, અહલંદીણં તુ અહ પુણ વિસેસો, ઝગ્ગહ જો તે સિંતુ, સો આય રિયાણ આનવડ ॥ ૬૨૪ ॥ અર્થ - અર્થાદિકના કારણે ગઢ સઘાતે પ્રતિવંધ ઠે જેને એવા યથાલંદિકોને ગઢ અપ્રતિવંધ યથાલંદિક સાથે પુણકે વલી અહકે એટલો વિશેષ જેદ ઠે તે કહે ઠે ગઢ પ્રતિવંધ યથાલંદિક એવંના જેકોશ પચક લક્ષણ ક્ષેત્રાવગૃહ કહેલો ઠે તે તેવાજ આચાર્યના નિશ્રાયે કરીને વિહાર કરે ઠે તેજ આચાર્યના પણતે ક્ષેત્રાવગૃહ થાય ઠે. એ તાત્પર્ય હવે ગઢમા અપ્રતિવંધ જે ઠે તેને જિન કલ્પીની જેમ ક્ષેત્રાવગૃહ નથી એ જેદ ઠે ॥ ૬૨૪ ॥

અવતરણ - બે પ્રકારના યથાલંદિકાના પણ નિજ્ઞાટનના નાના પ્રકાર કહે ઠે - મૂલ - એવસહિ એ પણં ઠઠીહી ડંચ ગામિકુવતિ, દિવસે દિવસે અત્તં અમંતિ વીહી સુનિયમેણ ॥ ૬૨૫ ॥ અર્થ - ઋતુબંધ કાલનેવિપે એટલે સીતઋતુ તથા ગ્રીષ્માદિ આઠમાસમા એક ડપાશ્રયમા માત્ર પાચ દિવસપર્યંત રહેઠે, અને વર્ષાઋતુમા ચાર મહિના રહે ઠે ગામમા ઠઠીથીડંદ એટલે શેરીડં કરીને રહેઠે હવે એમા એવો અર્થ ઠે કે યથા લંદિક જે તે ગૃહપત્તિરૂપ ઠ શેરીએ ગામને વિપે કટપના કરે ઠે. અને એક એક શેરીને વિપે પાચ પાચ દિવસ નિજ્ઞાપર્યંટન કરેઠે તથા ત્યાજ વાસ કરે ઠે ડક્ક પચ કલ્પ ચૂણો ઠપ્પાગે ગામો કીરડ એગો પંચ દિવસહિં મિતિ તહેવ વસંતિ વાસાસુએગઢ ચડમ્માસોતિ” તે શેરીમા દિવસે દિવસે નિયમે કરીને પરસ્પર નિજ્ઞા પર્યંટન કરે ઠે ડહર્તાદિ નિજ્ઞાપચક માથી જે એક દિવસે કરે ઠે તેજ ફરી બીજે દિવસે કરે નહીં એટલે ઢરરોજ છુદી છુદી નિજ્ઞા કરે ઠે. એ જાવ ઠે. આ પ્રમાણે અમે કહેલું ઠે તે ડત્તમ પ્રકારની બુદ્ધિવાલા પુરુષો એ સમયાવિરોધે કરી બીજા પ્રકારનુપણ વ્યાખ્યાન કરતુ એવો અમારો આશય ઠે

અવતરણ - હવે સૂત્રના નાના પ્રકારનો કથન કરતા પ્રથમ યથાલંદિક ના જેદ કહે ઠે - મૂલ - પમિવંધા ડયરે વિદુ, એકિકા તે જિણાય ધેરાય ॥ અહ સ્સડેસમિય, અસમનેતેસિ પહિંબંધો ॥૬૨૬॥ અર્થ - યથાલંદિક બે પ્રકારના ઠે એક ગઢ પ્રતિવંધ અને ડલ્લરકે બીજા ગઢ અપ્રતિવંધ. તે બંને વલી ઢરેક વેવે પ્રકારના ઠે. એક જિન કલ્પિક અને બીજા સ્થવિર કલ્પિક તેમા જે યથાલંદિક કલ્પ

સમાપ્તિ કરી પઠી જે જિન કટપને પઢિવજસે તે જિન કટપક જાણવો અને જે પઠી સ્થવિર કટપને પઢિવજે તે સ્થવિર કટપક જાણવો. હવે જે ગહ્વાને વિષે જે પ્રતિ વડ થાય છે તે અનેક પ્રકારે કરી થાય છે તેના કારણ કહે છે. અહસ્તવ કેંઠ અર્થનો જે દેશ કહિયે શેષ તેને અર્થે એટલે ગુરુને સન્મુખ જે સૂત્રનો ગ્રહણ કરવામાયું તેની સમાપ્તિ થઈ નથી હજી અસમત્ત કેંઠ પુરો કસ્યો નથી કેટલોક વાકો રહ્યું છે. તે પુરો કરવાને અર્થે યથાલંદિકને ગહ્વામા પ્રતિવડ થાય છે ॥૬૨૬॥

અવતરણ - હજા કોડપૂઢે જે ત્યારે સૂત્રાર્થ પૂરણ કરીને પઠી યથાલદિપણો કેમ પઢિવજતો નથી તેને યત્તર કહે છે મૂલ-જગ્ગાડસુ ચરતે, તો પઢિવજ્ઞિતુ લે ત્તવાહિવિશ્યા ॥ ગિણ્હતિ જ અગહિયં, તદ્વય ગંતૂણ આચરિતં ॥ ૬૨૭ ॥ અર્થ - જગ્ગાડસુકેંઠ શુચજગ્ગ આદિશબ્દયકી શુચયોગ અને ચડ્બલાદિક તુરતનો આવ્યો જાણી અને વીજો મુદ્દર્શ હજીયણો દૂર હોય તેવારે ગુરુ સમીપે પ્રાર્જ કરેલો અર્થ પૂરણ કસ્યાવિનાજ તે શુચમુદ્દર્શ પઢિવજે પઠી તે ગહ્વામાથી નિકલીને ગુરુજે ક્ષેત્રમા અથવા ગ્રામમા અથવા નગરમા રહ્યાહોય તે નગરથી બાહિર કેટલેક દૂર ક્ષેત્રે જડ રહે ત્યા તે અત્યત્ત વિશિષ્ટ કવોર એવા સમસ્ત અનુપાન ગ્રહણ કરે અને ત્યા જ અગહિય કેંઠ ગુરુપાસે જે નથી અધ્યયન કરેલો અર્થ, તે તેને ગુરુ પોતે દયાવતઠતો તેના સ્થાનકે જઈને તે યથાલંદિને વિશેષ અર્થસમજાવિશ્યાપે

આશકા - તે યથાલંદિ પોતેજ ગુરુને સન્મુખ આવી વિશેષ અર્થ કેમ સમજી જતો નથી તત્રોત્તર મૂલ - તેસિંતય પયજ્ઞડ, લેત્ત ઇતાણ તેસિમે દોસા, વદત્ત મવદતે, લોગમિ હોડ પરિવાર ॥ ૬૨૮ ॥ અર્થ - જ્યા ગુરુહોય તે ક્ષેત્રમા જો તે યથાલંદિક આવે તો તેને અનેક દોષ પ્રાપ્તથાય તે દોષ કહે છે - જો યથાલંદિક ત્યા ગુરુપાસે આવે તો ગહ્વામાં રહેનારા સાધુડ તેને વદના કરે તેતેકાણે ફરી યથાલંદિ તેને વાંદેનહી કેમકે એ યથાલંદિક કટપનો એવોજ આચાર છે કે પોતાના ગુરુ આચાર્યાદિક સીવાઈ વીજા કોડ સાધુને વદન કરે નહી તેવારે વીજા ગહ્વામાં સાધુડ વાચાઠતા જો યથાલંદિ નવાદે તો લોક નિદાકરે કે આ યથાલંદિક સાધુ હુણ્શીલ અને નિર્ગુણ છે કેમકે વીજા સાધુ મુનિરાજ એને વદન કરતા ઠતાં એ તેમની સાથે જાપણ પણ કરતો નથી અને વદન પણ કરતો નથી એવી નિદાની શકા છે વલી તે ગહ્વામા રહેલા સાધુને પણ લોકો એમ કહે કે એ પણ અવશ્ય પ્રવે છે હુણ્શીલ છે નિર્ગુણ છે માટે એને વાદે છે પણ યત્તેમ હોયતે વાંદેનહી અથવા એ ગહ્વામાંથીયોને એમા કાડ સાર્યહસે માટે અણવાદતાને વાંદે છે

इत्यादि अपवाद थाय माटे आचार्य ते यथालंदिने सन्मुखजईनेज अर्थआपे
मूल - नतरेऊजईगंतु, आयरिउताहि एइसोचेव ॥ अतर पडिपडिवस, जगा
मवसहिय वसहिंवा ॥ ६१८ ॥ तिइअपरिजोगे, तेवदंते नववइसोउ, तवेनुम पडि
वडा, ताहिजहिह्वाइ विहरति ॥ ६१९ ॥ अर्थ.—कदाचित ते आचार्यनो जघाबल ही
णहोय तेथीते सामो जई शके नही तो पोताना मूल क्षेत्रथी अडीगव्यूत ऊपरनो नि
हाचर्या सबधी ग्रामविज्ञेप तेने अंतरपल्ली कहिये त्या जाय अथवा मूलक्षेत्रथी वा
हिर अथवा मूलक्षेत्रेज बीजी वस्तिमा आवे वाशब्द थकी अथवामूलगी वस्तिथेआवे
इहा ए जाव के जे आचार्य यथालंदिने समीपे जई शके नही तो ते यथालं
दिमाहे जे धारणा कुशल होय ते अंतर पल्लीये आवे त्या आचार्य तेने जईने अर्थ
कहे इहा वली सघाडीआ साधु ते मूल क्षेत्रथी अशन पान लेईने आचार्यने
आपे पठी ते गुरु नोजन करी सध्यासमये पोतानी मूलगी वस्तिथे आवे

हवे ते गुरु जो अंतर पल्लीये पण आववाने असमर्थ होयतो अंतरपल्ली
थने प्रतिवृत्तग्रामने विचाले जई अर्थ कथनकरे त्यापण जावाने असमर्थ होयतो
प्रतिवृत्तग्रामेजाय त्या जई न शके तो प्रतिवृत्तग्राम थने मूलक्षेत्रविचालेजाय
त्या जई न शके तो मूल क्षेत्रथी वाहेर ज्या कोई लोक नहोय एवा एकात प्रदेश
जाय त्यापण जई नशके तो मूलक्षेत्रमाज बीजे स्थानके जाय त्यापण जई नश
के तो मूलक्षेत्रनी वस्तिमाहेज गुप्तस्थानके ज्या बीजा लोक न होय त्या आचार्य
तेने अर्थ आपे एम त्या गया थका तेने गडवासी साधुवादे पण ते यथालंदि त्या गड
वासीया साधुने वादेनही पठी ते अर्थ जेप अप्रतिबद्ध बता लेइकरीने पठी ज्या
पोतानी इहामा आवे त्या विहारकरे उक्तंच कल्पचूर्णों आयरिएसुत्तपोरसि अत्र
पोरिसिच गडनेन्याणदाउं अहालंदियाण सगामगंतु अहंसारेइ अहनतर इदोवि
पोरिसिउं दाउंगतु तोसुत्तपोरिसिंदाउवचइ ॥ अत्रपोरिसिंसोसेणदवावेइ अत्रसुउ
पोरिसिपिदाउ गतुनतरइतो दोविपोरिसिउं सीसेणवाथावेइ अप्पणाअहालंदिएवाएइ
जइनसक्केइआरिउंउखेचवहि अथाजंदियसगासगंतु ताहेजोतेसि अहालदियाण धार
णाकुसलो अंतरपल्ली आसत्ते खेत्तवसहिंएति आयरियातस्सगंतु अत्रकहति एउपुण
सघाडो जत्तपाणगहाय आयरियस्स नेइगुरु वेयाजियपडिइति एवपिअसमडे गुरु अ
तरपल्लियाएपडिवसजगामस्सय अतरावा एइतिअसतिपडिवसचेवाइ असतिपडिव
नस्सवसगामस्स य अंतरावाएति असतिवसजगामस्सवहियाएवाएति अंतरतेसगामे
अन्नाएवसहीए अंतरते एगवसहीएचेव अपरिजोगउवासेवाएति इत्यादि ६१८॥६१९

अवतरण - हवे जिनकटिपक यथाजदिक अने स्थवरकटिपक यथालदिकनो माहो माहेजेविशेष जेदठे ते कहेठे मूल - जिनकटिपयायतद्विय, किचिन्निगवपितेनकारि ति, निष्पडिकम्मसरीरा॥अविअडिमलंपिनवणिति ॥ ६३० ॥ अर्थ - तेमा जिनकटिप क यथालदिक तो पोताना कटपमा स्थित समये मरणात् रोगादिक उत्पन्न यथा ठ ता तेना नाशने अर्थ काइपण चिकित्सा करता नथी केमके तेनो नि प्रतिकर्म शरीर एटले पोताना शरीरे प्रतिक्रिया रहित ठे माटे ते जगवत पोताना नेत्रसंवंधी मेल मात्रनेपण काढतानथी ते कटपस्थितनो एवुज लक्षण ठे ॥ ६३० ॥

अवतरण - हवे स्थविर कटिपक यथालदिक कहे ठे - मूल - थेराण नाण च, अतरच अप्पिणति गह्वस्त, तेवि असे फासुएण, करिति सव्वपि परिकम्म ॥ ६३१ ॥ अर्थ - स्थविर कटिपक यथालदिक ते वली नानात्व एटले अनेक प्रकारे थाय ठे ते आवीरीते - अतरच के० पोताना समुदायनो साधुहोय तेना शरीरे उत्पन्न थयेजु रोग सहन करी नशके तो ते यथालदि पाठो गह्वमा जाय अ ने ते गणपचक पुरो करवाने अर्थ ते गह्वमा रहेनार उत्तम ज्ञानवत अने धृति प्रमुखे करी युक्त एवा बीजा मुनिने पोताना कटपमा प्रवेश करावे पठी ते गह्व मा गयला रोगी साधुने बीजा गह्ववासी साधुउ प्रासुक अन्न पान औषधादिके करी समस्त परिकर्म घणा प्रकारे करे ॥ ६३१ ॥

हवे कोने वस्त्रपात्र थाय अने कोने नथाय ते कहे ठे - मूल - ए केक्क परिग्गहगा, सप्पाउरणा हवति थेराउ ॥ जे पुणसिजिणकप्पे, नयए सि व डपायाइ ॥ ६३२ ॥ अर्थ - स्थविरकटपक यथालदिक पाचे प्रत्येक एकेक प तद्ग्रह धारण करे ठे अने सप्पाउरणाके० प्रावरण एटले वस्त्रेकरी सहित होय अने जे यथालदिकोमाथी पठी जिनकटपमा जसे एटले जिनकटिपक यथालदिक होय तेउने प्रत्येक वस्त्र, पात्र, पततद्ग्रह, ए सर्वनी नयएके० नजना ठे एटले केटलाएकोने वस्त्र, पात्र, इत्यादिक साधन होय, अने केटलाकने ते साधन न होय एवा अवातर जेद ठे ॥ ६३२ ॥

अवतरण - हवे सामान्ये करीने यथालदिक साधुना प्रमाण कथन करे ठे गणमाणउजहन्ना, तिन्नि गण सयग्गसोय उक्कोसा ॥ पुरिसपमा णे पनरस, सहस्स सोचेव उक्कोसा ॥ ६३३ ॥ अर्थ - गणमाणउ के० गह्वना प्रमाण थकी जहन्नाके० जघन्ये करी तिन्निगणके० त्रणगण थाय अने उक्कोसाके० उत्कृष्टत्वे करी सयग्गके० शतप्रथक्त्व गण थाय तेमज पुरिसपमाणे

के० पुरुष प्रमाण करिये तो जघन्य पनर पुरुष थाय ठे केमके ए कटपमा प्रत्ये क पाच पुरुष होय ठे ते पाचने जघन्य त्रण गणेशकरी गुणिये तेवारे पन्नर पुरुष थाय ठे अने उत्कृष्ट पुरुष प्रमाणतो सहस्र सोचेवके० एक सहस्र पृथक्त्व थाय हवे सहस्र पृथक्त्व पुरुष प्रमाणनाज आश्रयेकरीने फरी विशेष कहे ठे.—

मूलः— पडिवज्जमाण गावा, इका इहवेज्जकण पस्केवि ॥ होति जहन्ना एए, सय म सोचेव उक्कोसा ॥ ६३४ ॥ अर्थ.— प्रतिपद्यमान यथालंदिकोनो निश्रयेकरीने पां च मुनिनो एक गह्वयाय ठे तेमा ज्यारे ग्लानत्वादिक कारणेने वझे एकादि उण थाय अथवा पस्केवि के० प्रक्षेप एटले प्रवेश कराववाना योगेशकरी पंचक गह्व थाय ठे ए परमाणे जघन्य प्रतिपद्यमानक गण पण समजवा अने उत्कृष्ट प्रतिपद्य मानक पण शतक पृथक्त्व समजवा ॥ ६३४ ॥

मूलः— पुवपडिवज्जगाणवि । उक्कोस जहन्न सोपरीमाण ॥ कोडिपहुत्तं नणिय । होइ थहालंदियाणतु ॥ ६३५ ॥ अर्थ.— पूर्वेप्रात यथेला यथालंदिपण जघन्ये करीने अने उत्कृष्टताए करीने कोटि पृथक्त्व संख्यादिक थाय ठे तेमा जघन्यपरि माणनुं प्रमाण न्यून संख्याए समजवु आप्रमाण पूर्वे जेणे यथालंदिपणो आदखो ठे एवा पडिवज्जगाणहार यथालंदिक साधुयोनुकह्यो. उक्तच कटपचूर्णो पडिवज्जमा णगाजहन्नेण तिन्निगणा उक्कोसेण सयपुहत्त गण एपुरितप्पमाणेण पडिवज्जमा णगाजहन्नेण पन्नरस पुरिसाउक्कोसेण सहस्रपुहत्तं पुवपडिवज्जगाणं जहन्नेण कोडि पुहत्तं उक्कोसेणवि कोडिपुहत्तमिति ॥ ६३५ ॥ इति यथालंदिक साधुनो दार समाप्त

अवतरण— निज्जामयाण अडयालति एटले नियामक जे ग्लाननी परिचर्या करे तेवा साधुना अडतालीस जेदोनो एकोतेरमुं दार कहेठे. मूल — उवत्त दार सवार रुद्धग वाईय अगद्वारमि।।नत्ते पाणे विचारे, कद्दगदिसाजे समझाया॥६३६॥ एएसिं तु पयाणं । चउक्कगेण गुणिज्जमाणेण । निज्जामयाणसखा । होइ जहा समयणिदिह ॥ ६३७ ॥ अर्थ— हवे नियामक एटले अशक्त यथेला सा धुयोनो शुभ्रपा करनार ते साधुयोनोपासं रहेठे आ योगे करीने तेथो ने पराधीनपण एवा दोषकरी डुष्ट होवायी ते अगोताय ठे एवु समजवु नही, कारण कोइ कालप्रसंगे शुभ्रपा करनारपण गीतार्थादि गुणपुक्त अने वर्णनकरवाने योग्य थायठे, अने तेनामां बहुसाग गुणो होजेने ते विशेषे करी साधुयोनो शु भ्रपा करवामाटे उद्युक्त थायठे. ते शुभ्रपा करनार उत्कृष्टकरी अडतालीस प्रका रना ठे. तेजु वर्णन करेठे उवत्त एटले उवर्तनादिए करीने साधुना शरीरनी शुभ्र

या करनार चार जण होय बीजा द्वार एटले साधुना अन्यंतर अदरने वारणे लोकनो समर्दन टालवाने अर्थे रहेनारा चार होय त्रीजा संथार एटले सथारोकरी आपनार चार होय चोथा कह्ण एटले अनशन वृत्तिवाला साधुपासे रहीने धर्म कथन करनारा चार होय पाचमा वाईय एटले वाक् करनारा चार होय ठा अगदारमि एटले अग्रधारनी पासे रहेनारा चार होय सातमा जत्ते एटले साधुने अन्न परिवेषण करनार चार होय आठमा पाणें एटले पाणी आणवाने योग्य चार होय नवमा वियरे एटले उच्चार परिस्थापक चार होय अने दशमा प्रसवण परिस्थापक चार होय इग्यारमां कह्ण एटले बाह्यार धर्म कथन करनारा चार, बारमा दित्ता जे समञ्चाय एटले पूर्व, दक्षिण, पश्चिम अने उत्तर एचारे दिशानेविषे जे रहीने हजारो वीरपुरुषोत्तममे युद्ध करवाने समर्थ होय ए पूर्व कह्नेला वार प्रकारना निर्यामक ते प्रत्येक साधुना चारचार जेव ठे ए प्रकारे सर्व निर्यामकोनीसख्या अडतालीशनी थायठे ए प्रमाणे सिद्धातनेविषे अडतालीस कह्नेलाठे ६३६॥६३७

अवतरण - ह्वेसूत्रकर्ता पोतेज अडतालीश लक्षणनु विवरण करेठे मूल - उव्वत्ति परावत्तयति पडिवन्न अणसण चउरो ॥ तह चउरो अश्रितर डुवार मूलमि चिछति ॥ ६३८ ॥ सथारय सथरआ, चउरो चउरो कहति धम्मसे ॥ चउरो यवाधिणोसे अग्हद्वारे मुणिचउक ॥ ६३९ ॥ चउरो जत्तं चउरो य पाणिय तड चियं निह्णलित्ती ॥ चउरो उच्चार पुरि उवति चउरोय पासवण ॥ ६४० ॥ चउरो बोद्धि धम्म कहति चउरो वि चउसु विदित्तसु ॥ चिछंति उवद्वर, रिकिया सहसजो द्विणो मुणिणो ॥ ६४१ ॥ अर्थ - अहिया सामान्य विधि ए घणुकरीने अनशन व्रत करनारा साधु ए पोतेज उद्धर्तनादिक करवु, परवु ते करवाविषे ते साधु अ समर्थ होय तो तेनी शुश्रूपाविषे योजना करेला चार साधु उ उद्धर्तन करेठे उ उद्धर्तन शब्द साधरण ठे, ए माटे तेज चार साधु उ उद्धर्तना परावर्तना एटले उथलवो पाथलवो एना उपलक्षणथी उगडवो, वेसाडवो, बाह्यार लेईजवो अंदर लाववो उपधिनो पडिवजवो इत्यादिक शुश्रूपाकर्म ए चार करेठे तेमज अन्यंतर द्वारनी पासे जे चार साधु रहेठे ते त्या आवनारा लोकोनी जीड न थाय ते सारु ते अनशनी पासे रहेठे केमके ते त्या न रहेतो ते द्वारनी पासे लोकोनी जीड थाय तेथी अनशनव्रत करनारानी समाधिमा विघ्न उत्पन्न थाय॥६३८॥ तेमज बीजा चार साधु ते अनशनीने अनुकूल समाधिनी वृद्धि यवा सारु स स्थारक विद्यावणहार थायठे ते न करे तो तेने समाधिनी वृद्धि थाय नही ते

मज ते अनशनी पोते तत्व गीतार्थ ठे तेम उतापण बीजा चारसाधु विदितते नी पासे उत्तम प्रकारनी विशिष्ट देशनाथी धर्म कथन करे ठे जो पण ते सर्व रीते शास्त्रार्थमा निपुण होय तो पण अनशनादिके करीने तेने उद्देश प्राप्त थाय ठे ते दूर थवा सारु धर्म कथन करेठे तेमज बीजा चार साधु, वादी अनशनव्रत करनाराना प्रजावथी विस्तार पामेली स्तुति श्रावक लोकोए करी देखीने कोर्क ड रात्मा डष्टबुद्धिवत पुरुष ते स्तुतिने न सहन करी वीतरागना मतनी निदाकरवा थावे तेनुं निराकरण करवा सारुं वाद करनारा अतिशय वक्ता अने प्रमाणनेविषे निपुण एवा चार जड्विषयपन्न साधु ते डुष्टोनो पराजव करी ते अनशनीनी शुश्रूपाकरेठे तेमज बाहेरने दरवाजे चार साधुउं सामर्थ्यवान रहेठे तेउं अन्य जनोनो प्रवेश निवारवाने अर्थे त्या रहेठे ॥ ६३ए ॥ तेमज बीजा चार साधु ते तेणे अनशनी ये आहारनो त्याग कर्यो उतां कदाचित् कृध्यायेपीडीत तेने आहारनी अपेक्षा था य तो ते आहारनी याचना करेठे ते कोर्क देवता संचारथी आहारनी याचना करेठे किवा ग्लानता प्राप्त थवाथी याचना करे ठे तेनी परीक्षा करवा सारु ते चार साधु प्रथम तेने प्रश्न करे ठे के तमे गीतार्थ ठो किवा अगीतार्थ ठो अथवा तमने अनशनव्रत करेलाउ स्मरण ठे के नथी तेवारे ते प्रस्तुत कहे के मने व्रत तुं स्मरण ठे एवु केता पण आ समये दिवस ठे के रात्रीठे इत्यादिक प्रश्न पुढी खातरी करे ने जाणे के ए देवता अवीष्टित नथी किंतु परीसह पीडीतठे तेवारे तेने समाधी संपादान करवाने अर्थे किंचित आहार समर्पण करेठे पढी ते आहार स्विकारीने ग्लानत्वनो पराजव करीने समाधिनी वृद्धि करेठे हवे जो कदाचित् वेदनादित आहार न करे तो ते आर्त्तित्यानेकरी जवनपतिव्यंतरादिक प्रत्यनि क देव थईने पढी कदाचित् यतिने उपजव करे तेमज बीजा चार साधुउं तेना ठे हने दाहादिक प्राप्त थाय तेनी शान्ती करवा सारु पाणीनी गवेपणा करेठे तेमज बीजा चार साधुउं एकातस्थलमा उच्चार ते वडिनीति परववे तेमज बीजा चार साधुउं मूत्रोत्सर्गने दूर परववे ॥ ६४० ॥ तेमज बीजा चार साधुउं उपाश्रयनी बाहार रद्दीने लोकोनी समीपे मनने आनंद करनारा धर्म कथन करे ठे तेमज बीजाचार साधुपूर्व, दक्षिण, पश्चिम, अने उत्तर ए चारे दिशाने विषे रहिने तुठ उपजवथी रक्षुण करेठे ते चारे सहस्रयोधि महामहज जेवा जाणवा ॥ ६४१ ॥

अवतरण — हवे ए अडतालीश साधुउं जो प्राप्त नथाय तो केटलाये चला ववु ते कहे ठे. मूल.— ते सबानावे ता कुळा एकेकगेणकणा जा तप्यासविई ए

गो जलाइ अन्नेसउ बीउ ॥ ६४१ अर्थ - ते निर्यामक सर्वे अमतालीश प्राप्त न थाय तो ते प्रत्येक चारमाथी एक एक कमी करवो तेना अजावे वे वे कमी करवा एवा प्रकारे करीने जघन्य माने करी यावत् वे निर्यामक अवश्य होवाजोइ ते वेमा एक अनशनी साधुनीपासे निरतर रहेवे बीजो पाणी विगेरेनी गवेपणा कर नारो होइने अन्नपानादिक आणवा सारु पर्यटन करे मूलतो उत्सर्ग अनशनी पोतेज सर्व करे अने तेम जो न करे तो अडतालीसमाथी उठा करता यथा योग वे जोइये पण एक निर्यामके अनशनव्रत करनारानी शुश्रुषा नकरवी यहु क एगोजइ निक्कवगो अप्पावत्तो परोप वयणच, सेसाण समजावे वि, दुती बीउ वस्त कायवोचि ॥ ६४२ ॥ ए अडतालीस निर्यामकोनो एकोतेरमो द्वार समाप्त थउ.

अवतरण - पणवीस जावणाउ सुहाउचि एटले पचीस जावना जे शुज ठे तेनो बहोतेरमुं द्वार कहे ठे - मूल - इरिया समिए सयाजए, उवेह, छजेऊव पाण जोयण ॥ आयाण निक्केव डगढ सजए समाहिए सजयए मणोवई ॥ ६४३ ॥ अर्थ - प्राणातिपात निवृत्ति प्रमुख पाचमहाव्रतोनु दृढत्व सपादन करवासारु जे जाविये, अन्यसीये तेने जावना कहे ठे तेमा प्रथम जावना शब्दो अर्थ कहेवे जेना योगेकरीने सन्मार्गनो अन्यास थायवे तेने जावना कहेवे जेम अन्यास वि ना विद्यामलीन थाय ठे तेम जावनाना अन्यासविना व्रत मलीन थायवे ए प्रत्येक महाव्रतनी पाच पाच जावनाउ ठे तेमाना प्रथम महाव्रतनी पाच जावना कहेवे प्रथम इरियासमिति एटले समता राखवी केमके, समता रहित थ को अ समता वत प्राणी जीवनी हिसाकरे माटे ए प्रथम जावना जाववी

हवे सयाके ० समस्तकाले उपयुक्त थको उत्तम प्रकारे एकाग्रचित्ते यई अवलोकन करीने नोजन करे वा शब्देकरीने जलप्राशन पण करे ठे एमा एवो अर्थ ठे के पो ताना पात्रमा पडेली जिह्वा पोताना नेत्रेकरी अवलोकन करे अने ते जिह्वाने प्राप्त थएला मल्लिकादिकोनो वारवार निवारण करी प्रत्येक जिह्वाने वखत्ते अन्ननो अवलोकन करे, अने पोताने स्थानके आवी प्रकाशयुक्त जग्यामा वेसीने प्रति ग्रासमा जोतो जोतो नोजन करे, तेमज अवलोकन करी जलप्राशन करे ए प्र माणे न अवलोकन करतो नोजन करे किवा जलप्राशन करे तो तेथी प्राणीउनी हिसानो सजव थाय ठे ए प्रमाणे बीजी जावना कही.

तेमज प्रात्रादिकनु ग्रहण करवु अथवा ग्रहण करेलु पात्र फरी नीचे मूकवु तेमा जुगुप्ता नकरे एटले जे स्थलथी पात्रादिक ग्रहण कखु ते स्थल अथवा ते पात्रादि

क जंतुउना उपसर्गे पीडित ठे के नही तेनो विचार करी ते पात्रादिक ह्याजन पूर्व क ग्रहण करे अने ते प्रमाणेज सारे स्थले भूके एतुं न करतो प्राणीनो घात करनार थाय ठे ए त्रीजी जावना थई

तेमज साधु संयम समाधिये युक्त थको कोइपण कर्मनेविषे प्रवर्त्त थाय ल्यारे स्वस्थ अने शांत तथा अडुष्ट चित्ते ते कार्य करे एतुं जो न करे अने डुष्ट चित्ते करे तो तेनो कायसंजीनतादिक उद्योगपण सर्व कर्मबंधनोकारण थायठे. इहा प्रसन्न चइनो दृष्टांत जाणवो श्रूयतेहि प्रसन्नचइो राजर्षिर्मनोगुप्त्या जावितोऽहिसाव्रताहि तामकुर्वन्नपि ससमनरकपृथ्वोयोग्यंकर्म निर्मितवान् ॥आ प्रकारनी चौथी जावना ठे

ए प्रकारेज मिथ्यावाणी उच्चार करे नही केमके मिथ्याजापण करनार प्राणीनो घात करेठे एम वचननो अडुष्ट पणो प्रवर्त्तविवो ए पाचमी जावना तत्वा थै प्रथमां आ पाचमी जावनाना स्थाने एपणा अने समिति लक्ष्ण ए जावना कहेली ठे ॥ ६४३ ॥ एवा प्रकारनी प्रथमव्रत नी पांच जावना कही

हवे बीजा महाव्रतनी पाच जावना कहेठे - मूल - अहस्तसञ्चे अणुवीअ नासए जे कोह लोहजय मेव वज्जए ॥ सदीहराय समुपेहियासिया मुणी दु मोस प रिक्कए सया ॥ ६४४ ॥ अर्थ - हवे हास्य न करता सत्यजापण बोलबु केमके हसीने बोलनारो कदाचित् मिथ्याजापण पण करे, ते नथाय तेने प्रथमजावना जाणवी

तेमज सम्यक् प्रकारे ज्ञान पूर्वक विचार करी जापण करे केमके विचार कथाविना जो बोले तो कदाचित् मिथ्या जापण पण बोलाय तेथी तेने वैर पीडा अने सत्वोपघातादिकनो संजव थायठे ए बीजी जावना जाणवी

तेमज जे क्रोधनो, त्याग करे एवो जे साधु तेनो स्वभाव मोहनु अवलोकन करनारो ठे ते एवो अईने निरतर निश्चयथी मिथ्याजापणनुं वर्जन करे ठे अने क्रोधने स्वाधीन थनारो वक्ता पोतानी अथवा बीजानी अपेक्षा न करता जे म तेम बोलतो थको काईपण मिथ्याजापण करे एटजा माटे क्रोधनी निवृत्ति करवी तेज श्रेष्ठे ए त्रीजी जावना जाणवी

तेमज जोजे पराजव करेलुंठे चित्त जेजु ते प्राणी अत्यंत इव्यनी इहाए जूरी साही विगेरे देईने मिथ्याजापण करनारो थायठे माटे सत्यव्रत पालणकरनारा साधु ए जोजनी त्याग करवी ए चौथी जावना जाणवी

तेमज नयपीडित जे होय ते पण पोताना प्राणादिकना रक्ष्ण सारु कपट

थी बोलेढे माटे निर्णयपणु स्थापन करवु ए पांचमी जावना जाणवी एवी ए बीजा महाव्रतनी पाच जावना कही ॥ ६४४ ॥

हवे त्रीजा महाव्रतनी जावना कहेढे - मूल - सयमेव अउगहजायणे घडे मझम नितम सझनिकु उगह॥अणुन्न विय बुजियपाणनोयण जाइतासाहम्मि याणउगह ॥ ६४५ अर्थ - जे साधु जनढे ते सयमेवके० पोतेज पोताने मुखे करीने निह्नादि पदार्थ सम्यक रीतिए जाणीने गृहपति अथवा गृहपतिये जेने आझा दीधी होय एवा लोकोनी पासे याचना करेढे पण परमुखे याचना करे न ही ए रीते देवेडादिक अवग्रहनी याचनाये प्रवर्त्तवो केमके घरना मालेकसिवाय बीजानी पासे याचना करे किवा बीजाना मुखे याचना करावे तो माहोमाहे विरोध निर्दटनादिक अने अदत्त परिजोगादिक दोष प्राप्त थायढे, ए प्रथम जावना जाणवी

तेहिज मागी लीवेला अवग्रहनेविपे तृणादिक लेवा सारु पण बुद्धिमान सा धु उद्यम करेढे ते केवी रीतेके अवग्रहना देनारनो अनुज्ञा वचन सानलीने तृणादिक जिये परतु तेना वचन सानट्याविना जो तृणादिकलिये तो ते अदत्त स्वीकार कर्या सरखुं थायढे ते न करे एबीजी जावना जाणवी

तेमज सयके० सदासर्वकाल जिकुके स्पष्ट मर्यादा ए अवग्रहनी याचना करवी एमा एवो अर्थढे के एकवार स्वामिए अवग्रह दीधो होय तो वारवार अवग्रहनी याचना करवी पूर्वे अवग्रह माग्यो ब्रता त्या ग्लानादिक आवस्थाये सूत्र, पुरीषोत्सर्ग परवता पात्र कर अने चरण प्रक्षालन करता स्थानानिदायकनी पीडानो परिहार करवा सारु याचना करवीजजोईये एवी त्रीजी जावना जाणवी

तेमज अणुन्नवियके० गुरुनी अथवा अनेरा साधुनी आझा लेईने पोते जो जन करे किवा जल प्राशन करे एमा एवो अर्थ ढे के सूत्रोक्तविये लीधो जे प्राशुक एपणीय ते आलोयण पूर्वक गुरुने जणावी गुरुनी अनुज्ञालेई ममलीमा अथवा एकलो जोजन करे एना उपलक्षणी कधिक उपग्रहिक जेदनिजजे धर्म साधनना उपकरणो ढे ते सर्व गुरुनी अनुज्ञायेज सेवन करे. अन्यथा अदत्त सेवन कथा प्रमाणे थाय ढे ए चोथी जावना जाणवी

तेमज जे सरखे धर्मे चाले तेने साधर्मिक कहिये एटले जे एक शासन प्रतिपन्न सविज्ञ साधु प्रथम कोई क्षेत्रे माशादिक कालनो शक्तीश योजन क्षेत्रावग्रह मागीने रह्योढे तो तेनी अनुज्ञा लीधाविना जो बीजोसाधु त्या रहे तो ते चोरी कर्या सरखु थाय ए पांचमी जावना जाणवी, ए त्रीजा महाव्रतनी पाच जावना कही

हवे चोथा महाव्रतनी पाच जावना कहेते मूल - आहारगुने अविजूसियप्या इष्टिन निप्राइ न संथवेज्जा ॥ बुद्धे मुणी खुदकहं न कुज्जा धम्माणु पेहीसधइ बंन चेरे ॥ ६४६ ॥ अर्थ - जे आहारनेविपे गुप्त थाय पण अति स्निग्ध अने मात्राधिक जे आहार होय ते आरोगे नही केमके अति शबलस्निग्ध मधुर रस युक्तआहारनो प्रीति पूर्वक नोजन कखाथी धातुपुटी थाय तेथी वेदोदय थवाने लीधे अब्रह्म सेवा करे अने जो केवल अतिमात्रा नोजन करे तो ते थकी पूर्वोक्त दोष न थाय किंतु काय क्लेश तो अनुजवे माटे पगिमित आहार करवो ए प्रथम जावना जाणवी

हवे विजूपारहित देह एटले स्नान विलेपनादि नाना प्रकारनी विजूपा धारण करवाविपे आसक्त चित थयु तो ब्रह्मव्रतने बाधा उपजे ए बीजी जावना जाणवी तेमज स्त्रीने अवलोकन करवी नही अर्थात् स्त्रीना थवयव जे मुख, स्तना विक ते इच्छापूर्वक न जोवा तेम चितववा पण नही जो चितविये तोब्रह्मव्रतना अतिचारनो सचव थाय ए त्रीजी जावना जाणवी.

तेमज स्त्रीनी साथे परिचय करवो नही केमके तेनो संस्तव, वस्ति तथा तेणे उपयुक्त शयन, आशन इत्यादिक विषय तेनुं सेवन करता ठता ब्रह्मव्रतनो जग थाय ठे ए चोथी जावना जाणवी

तेमज बुद्धके० जेने तत्वज्ञान प्राप्त थयेलुं ठे, एवो साधु तेणे क्लृप् के० प्रशंसा करवाने अयोग्य एवी स्त्रीविषयक कथा वर्णन करवी नही ते वर्णन करवाना आसक्त पणाथी मनने उन्माद प्राप्त थायठे ए पाचमी जावना जाणवी ए पांच जावनाए करीने जाचित जेनु अं तकरण ठे ते धम्माणुपेही के० धर्मनु सेवन करवामा तत्पर थईने सधइ के० सम्यक् प्रकारे ब्रह्मचर्यनी वृद्धिने पामे ठे ए पाचमी जावना जाणवी एवी चोथा व्रतनी पाच जावनाकही ठे ॥ ६४६ ॥

अवतरण - हवे पाचमा महाव्रतनी जावना कहेते.- मूल - जे सद रूव रस गंध मागए, फासेय, ससप्पमणुसु पावए ॥ गहि पउंस न करेज्ज पमिए, सेहो इ दते विरए अकिचणे ॥ ६४७ ॥ अर्थ - तेमां जे साधु तेणे शब्द, रूप, रस, गंध, ए चार विषयो मकार ए अलाङ्घनिकठे तेथी आगत आब्यो जे स्पर्श तेने पण पामीतेनेविपे आसक्त थईने सेवन करवु नही एक मनोहर अने बीजा पापकारक ते अमनोहर एटले इष्ट अने अनिष्ट, तेने विपे रागद्वेष करे नही ए विषयो सेवन समये बहु मनोहर लागे ठे परंतु एनु परिणाम ड खद ठे माटे पमि त अने तत्वज्ञान जाणनार वली दात के० जितेंद्रिय पुरुष तेणे एउना उपर वि

રક્ત થઈ સર્વ વિપયોનો પરિત્યાગ કરીને બાહ્યાન્યંતર પરિગ્રહ રહિત થઈ અર્કિંચની થયું અને એ શબ્દાદિક પાંચના અણ કરવા થકી એ પાંચમા મહાવ્રતની પાંચ જાવ નાંઈ થાય અને જો એમ ન થાય તો ગદ્ય, રૂપ, રસ, ગદ્ય અને સ્પર્શ એ પાંચ વિ પયોનેવિપે આસક્ત થઈ પાંચ પ્રકારે કરી વ્રતનો જગ થાય તે માટે એ પાંચે વિપ યોનો પરિત્યાગ કરવો આ એકંદર પચીશ જાવનાં પાંચ મહાવ્રતોને વિપે ક હેલીં ઠે. ॥ ૬૪૭ ॥ એ શુન જાવનાનો વધુતેરમો દ્વાર સંપૂર્ણ થયો

અવતરણ - અસુહાં પળવીસતિ એટલે અશુન પચીશ જાવનાનો તોતેરમું દ્વાર કહેઠે. મૂલ - કદપ્ય દેવકિલ્બિસ અનિર્જંગા આસુરીય સમોહા ॥ એસાદુઅપ્પ સઘા પચવિહા જાવણા તઘ ॥ ૬૪૮ ॥ અર્થ - તેમા કાદર્પિ દેવકલિવપી, આ નિયોગી, આસુરી, અને સમોહા એ પાંચ પ્રકારની અપ્રશસ્ત જાવનાં ઠે તેમા પ્રથમ કદર્પ એટલે કામ તેણે કરી પ્રધાન હાસ્ય પ્રમુખ તેનેવિપે નિરતપણે કરી ને વિટસમાન એટલે જાર પુરુષ જેવા જે દેવવિશેષ તે કદર્પ કહિયે તેની જે જા વના તે કાદર્પિ જાવના જાણવી એમજ દેવોમા અસ્પૃશ્યાદિ એટલે જેને અડકીયે નહીં એવા પાપિષ્ઠ જે કિલ્બિષ્ણિક દેવવિશેષ તેની જે જાવના તે દેવકલિવપી જાવના તેમજ આસમતાત્ પ્રકારે અનિયુજ્યતેકે ૦ મુશ્વેલે કરીને દૂતકર્મનેવિપે વ્યાપાર ક રેઢે તે આનિયોગિક એટલે કિંકરસ્યાનીય દેવવિશેષ તેની જે જાવના તે આનિયો ગી જાવના તેમજ અસુર એટલે શુવનપતિ દેવવિશેષ તેની જે જાવના તે આસુ રી જાવના તેમજ સમુદ્યતિ એટલે સમ્યક પ્રકારે જે મુજાય તે અત્યંત મોહને પા મેલા દેવવિશેષ તેની જે જાવના તે સમોહા જાવના આ પાંચ જાવના અપ્રશસ્ત અ ને સક્લેશકારક નાના પ્રકારના સ્વજાવની કહેલીં ઠે તેમા જે સાધુ તત્પર થઈને જે જાવનાનેવિપે પ્રવર્તેઠે તે સાધુ શુન જાવનાના મંદ પણા થકી અશુન જાવના યુક્ત થયો થકો ચારિત્રના લેશ પણા થકો તેજ કદર્પાદિક દેવ વિશેષ તેંડની ગતિને પામેઢે યુક્તચ જો સજં વિણ્યાસુ અપ્પસઘા સુવટ્ઠ કહિવિસો, તવેહેસુ ગહ્ઠ સુરેસુ જડ ં ચરણહીણો, તેમજ સર્વથા પ્રકારે જે ચારિત્રરહિત હોય તેની તો નજના જાણ વી તે તો કદાચિત્ત્ પૂર્વોક્ત દેવવિશેષની ગતિમા જાય અને કદાચિત્ત્ નરકમા કિંવા તિર્થગયોનિમા કિંવા મનુષ્યયોનિમા પણ ઉત્પન્ન થાય ઠે ॥ ૬૪૮ ॥

અવતરણ - આ પાંચ જાવના પ્રત્યેક પાંચ પાંચ પ્રકારની ઠે તેમા પેહેલી પા ચ પ્રકારની કાદર્પી જાવના કહેઠે મૂલ - કદપ્પે કુકુર્ણ દોસીજતેય હાસકરણે ય ॥ પરવિમ્હય જણણેવિય કંદપ્પો ણેગહાતહય ॥ ૬૪૯ ॥ અર્થ - કદર્પ, કૌકુચ

हु शीलत्व, हास्यकरण, परविस्मयजनन तेमा कंदर्प अनेक प्रकारनो ठे ते कहे
 ठे कह कदाष्टकरी मोटा उचा शब्दे करीने हास्य करवुं परस्पर हास्य मस्करी
 करवी पोताना गुरुप्रमुखनी साथे निष्ठुर वक्त्रोक्ती ए यथेष्ट नाषण करवुं
 कामशास्त्रनी कथा कहेवी तुं आवीरीते कर एवुं कहीने कामोपदेश करवो का
 मविषयक प्रशंशा करवी. इत्यादिक ए ठ प्रकारे कंदर्पि जावना करे. यद्युक्तं कहक हकह
 स्तहसणं कंदप्यो अणिदु पापसलावा कदप्पकहा कहणं कदप्पुवएस संसाय ॥

तेमज कुक्कुच एटलेनामनीचेष्टा तेनोजे जावते कौकुच कहिये ते वे प्रकारनो ठे एक
 काय कौकुच बीजो वचन कौकुच तेमां जे पोते हास्य न करता नृकुटी नेत्रादिक देहाव
 यवे करीने हास्य कारक चेष्टा करीने बीजाने हसावे ते काय कौकुच कहिये तेमज पोतेप
 ण हसीने बीजाने पण हसाववो पोते हास्य करतो विविध प्रकारना जीवोनी नापाना
 शब्दो पोताना मुखथी उच्चार करे वाजित्र प्रमुख मुखथी वजावे तेथी बीजाने हसवुं आ
 वे ते बीजो वचन कौकुच यद्युक्तं लुमनयण वयण दसण्डएहि करचरण कन्नमा
 ईहि ॥ १ ॥ तत करेइ जहहस्तइ परोउत्तणा अहस्तवा

तेमज डुष्ट स्वजावनो जे जाव ते हु शीलत्व त्या संच्रमावेशे करीने बीजाने
 अवलोकन न करता जे अणविमास्यो उतावलो उतावलो बोलेठे, अने जे शरद
 कालनेविपे एटले अश्विन तथा कार्तिकमासनेविपे टपें करीने गोधासमान शी
 घ्र शीघ्र गमन करे ठे, अने जे सर्व ठेकाणे कोईपण विचार न करतां कोईपण
 कार्य उतावलो उतावलो करेठे अने तीव्रदर्पे करी महाअजिमान युक्त थको
 निरतर स्फुटन पांम्यो सरखो रहेठे ते सर्व हु शीलत्व जाणवुं यद्युक्तं नासइ डुपं
 डुपं गन्धएय दरिद्रगोविंदो सरए ॥ सच्चड्यड्यकारी फुट्टइ वविउ विदपेण

तेमज जे नामनीपरे बीजाना नापादिक विपईया विरूपवेपना विज्ञोने निरतर
 गवेपण करतो रहे अने तेवाज विचित्रवेप अनेविचित्र नापणे करीने जोनारा लो
 कोने तथा पोताने हास्य उत्पन्न करावे ते हास्य करण कहिये. यद्युक्तं वेसवयणे
 हि हास जणयतो अप्पणो परेसिच ॥ अहहासणोति जन्नइ घयणोवठले नियञ्जतो

तेमज गारूडी विद्यावर्गरे इज्जालप्रमुख कौतुहले करी अने प्रहेलिका कुहे
 टकादिकोए करीने तेवा तेवा जे ग्रामना नानाप्रकारना लोकोने पोते हास्य न क
 रता विस्मय उत्पन्न करे एम अज्ञानी लोकोने फसवे ठे ते परविस्मयजनन जा
 णवो. यद्युक्तं सुरजालमाइएहि तु विम्हय कुणइ तव्विह जणस्स ॥ तेसुन विम्हय
 इ सय आहटकुहेमएहिच ॥ १ ॥ ए पाच प्रकारे कांदाप्प जावना कही ॥ ६४ ॥

અવતરણ - દેવકિલ્વિષી જાવના પાંચ પ્રકારની છે તે કહે છે મૂલ:- સુ
 યનાણ કેવલીણ ધન્માયરિયાણ સઘ સાદૂણ, માઈ અવસુવાઈ કિલ્વિસિય જાવણ
 કુણ્ણ ॥ ૬૫૦ ॥ અર્થ - એક બાદશાગીરૂપ શ્રુતજ્ઞાન વીજો કેવલ જ્ઞાનવાન
 ત્રીજો ધર્માચાર્ય એટલે ધર્મનો ઉપદેશ કરનાર ચોથો ચતુર્વિધ સઘ પાંચમા સાધુ એટલે
 યતિ એ સર્વનો અવર્ણવાદ બોલે અને માયી એટલે પોતાની શક્તિ યુક્ત કરનાર તે માયા
 વી. અવર્ણવાદિ એટલે અશ્લાઘારૂપ સુજ્ઞાનાદિકના સારા ગુણ ઠતા તેની નિંદા
 કરીને તેમા અઠતા ડોપ કાઢાડવા તેમા શ્રુતજ્ઞાનનો અવર્ણવાદ આવી રીતે બોલે
 જે પૃથ્વી આદિક ઠ પ્રકારના જીવનિકાય તે ઠજીવણિયા અધ્યયનમાદે વર્ણવિ
 વલી શસ્ત્ર પરિક્ષા અધ્યયનેવર્ણવ્યા તેમજ પ્રાણાતિપાતાદિક વ્રત પણ ફરી ફરી
 લ્યાજ કહ્યા છે તેમજ પ્રમાદ તે મર્યાદિ જે અપ્રમાદના વિપક્ષી જૂત છે તે પણ
 પુનરોક્તિયે ઠેકાણે ઠેકાણે કહ્યા છે ત્યા પણ તેટલુજ કથન કહ્યું છે પણ અધિક
 તા ક્યાયે નથી તેવારે એમ વલી વલી કહેતા સુજ્ઞાને પુનરુક્તિ દૂપણ પણ થા
 ય છે તથા તમારે જો મોહનીજ વાઠા છે તો સૂર્ય પ્રજ્ઞસિ પ્રમુખ જ્યોતિષ શાસ્ત્ર
 નો શોપ્રયોજન છે કેમકે એ ત્રયોતો સત્સારના હેતુ છે મારે નિરુપયોગી છે એવી રીતિ
 એ સુજ્ઞાની નિંદા કરી અવર્ણવાદ બોલે છે ઠક્તચ કાયાવયાય તેજ્ઞિય તે ચેવ પમાય
 અપ્પમાયાય ॥ મોરક્કાહિગારિયાણ જોડ્ડસ જોણીહિ કિં કહ્કા. ॥ ૧ ॥

હવે કેવલજ્ઞાનનો અવર્ણવાદ કહે છે તે એવી રીતે કે કેવલીને જ્ઞાન દર્શનોપ
 યોગ એ વે અનુક્રમે કરીને થાય છે. કિવા સમકાલેજ પ્રાપ્ત થાય છે તેમા જો
 ક્રમેકરી પ્રાપ્ત થાય છે એવું કહેસો તો જ્ઞાનકાલમા દર્શનનો અજાવ અને દર્શન
 કાલમા જ્ઞાનનો અજાવ થશે એ પ્રકારે પરસ્પરનું આવરણત્વ પ્રાપ્ત થતે હવે યુગ
 પત્ એટલે સમકાલે પ્રાપ્ત થાય છે એમ કહેસો ત્યારે જ્ઞાન અને દર્શનનું એકત્વ થ
 શો જિન્નત્વ રહેશે નહીં એરીતે કેવલ જ્ઞાનીનો અવરણવાદ બોલે છે ઠક્તચ એગતર
 સમુપ્પાએ અન્નોન્ના વરણયા હવેહ્દ પિાકેવલ દસણ નાણાણમેગકાલેય એગત્ત ॥ ૧ ॥

હવે ધર્માચાર્યોનો અવર્ણવાદ કહે છે એ ધર્માચાર્યની જાતિ સારી નથી એલો
 કબ્યવહારમાં કુશલ નથી, એ ઠક્તિ અનુક્તિ જાણતો નથી, શ્યાદિક નાના પ્ર
 કારના જાણણ ગુરુપ્રત્યે બોલે અને ગુરુના વિનયમાં પ્રવર્તે નહીં, તેમજ ગુરુના
 તિણેને ગવેષણ કરતો ઠતો સર્વ સજાની સમદ્દ ગુરુના અઠતાડોપ બોલે ગુરુસા
 યે પ્રતિકૂલ પણો આચરણ કરે ઠક્તચ જજ્ઞાઈહિ અવન્નં નતેડ્ વટ્ટડ્ નયાવિ ઠ
 વવાએ ॥ અદિંવં તિદ્ધપ્પેહી એગા સવાડ્ અણ્ણુકૂલો ॥ ૧ ॥

हवे सघनो अवरणवाद कहे ठे जेम शृगालादिक घणा पशुनो समुदाय तेवोज
आ पण समुदाय ठे तेमाक्या समुदायनु तुं सेवन करीस? इत्यादिजापण करे
हवे साधुनो अवरणवाद कहे ठे ते एवो के आ साधु एक बीजानो उत्कृष्ट स
हन करता नथी. माहोमाहे कोइकोइनो सहन करे नही तेथीज परस्पर स्पर्धा
करतां देशांतरमां भ्रमण करे ठे पण एकस्थले मजीने एकठा रहेता नथी ते
मज ए महाकपटी, मायावी होइने निरंतर लोकोने रीजववा सारु नीची दृष्टीकरी
हजवे हलवे चालेठे जोतां तो सारा साधु देखाय ठे परतु स्वभावे तो बहुनि
घूर ठे. जेवारे क्रोधायमान थाय ठे, तेवारे कोइ वस्तु दीधाथी तत्काल स
तोप पामे ठे तेमज गृहस्थलोकोने नानाप्रकारना चाटुक वचनो कहीने गृ
हस्थने पोता उपर रुची करावे ठे उक्तच अविस्तहणा तुरियगई अणाणुवर्त्ती
य अविगुरुणपि ॥ स्वणमित्त पीइरोसा गिहिवज्जलगाइस वइगा ॥ अन्यैरप्युक्त ॥
अनित्यताशब्दमुदाहरति जग्रा च तुवी परिशोचयंति ॥ यथा तथान्यच विकल्प
ति हरीतकी नैव परित्यजति ॥ एरीते साधुनी निदा करे क्याक सबसाहूण एवो
पाठ देखाय ठे तेवारे ए मायी ए पद जुदो करी पांच जावना कहिये तेमा मायी
नो स्वरूप एवीरीते ठे जे पोतानो स्वभाव गोपवतो बीजाना उतागुण गोपवे चो
रनीपरे सघलाहुंतीसांके एवो गूढाचारीतेमायी जाणवो यथा गूहइआयसहाव
गयइ य गुणे परस्त सतेवि. चोरोवसवसकी गूढापारोहवइमाई ॥ ६५० ॥

अवतरण — अजियोगी ए नामनी पांच प्रकारनी त्रीजी जावना कहे ठे—
मूल.— कोउय चूर्डकम्मे पत्तिणेहि तह्य पत्तिण पत्तिणेण ॥ तह्य निमित्तेणचि
य, पंचवि अप्पा जवे साय ॥ ६५१ ॥ अर्थ— अजियोगी जावना कौतके
करीने नूतिकर्मे करीने प्रश्नकरीने प्रश्नाप्रश्न करीने अने निमित्ते करीने एम
पांच प्रकारनी ठे तेमा बालक विगेरना रक्षण, पोषणादि निमित्त स्नान,
हस्तभ्रमण, अजिमत्रण, धुधु करण, मुहणा प्रमुखनो कहेवो हाथ फेरववो
धूप मत्री आपडु इत्यादिक जे करेठे ते कौतुक. उक्तच. विज्रवण होम सिर प
रिया य खार डहणाइ धूवेय ॥ असरिस वेसगहण अवतास ए उज्जुजण वंधो ॥
तेमज घर, शरीर, क्रियाणादिक एउना रक्षणने सारु जे जस्मादिक प्रमुख सूत्र
ना दोराथी परिवेष्टन करी आपे ते नूतिकर्मे ॥ २ ॥ उक्तच चूर्ड मट्टिए णवसु
त्तेण य होइ चूर्डकम्म तु, वसही सरीर जस्य रक्ता अजिउगमाईया ॥ २ ॥
तेमज बीजानी पासे जान किवा अजान यशो एविपे प्रश्न करे, अथवा पोते

स्वप्न अगुष्ट, स्वङ्ग, दर्पण, उदक प्रमुखने अवतारी जाणे ते प्रश्न उक्तच ॥ प
एहेय होइ पसिण ज पासइ वा सयंतु तं पसिण ॥

तेमज पोतानु गुनागुन जीवित मरणादिक ते पोते विद्याए करी कह्यो किवा
घाटिकादिक अवतारी जे देवता तेणे कहेलो जे गुनागुन जीवित मरणादि ते बी
जाने कहे ते प्रश्नाप्रश्न उक्तच ॥ पसिणापसिण सुमिणे विज्ञासिष्ठं कहेइ अन्नस्त ॥
अह्या आइ खणिया घटियसिष्ठ परिकहेइ ॥ तथा अतीत अनागत अने वर्तमान
वस्तुना जाणपणानो कारण जे ज्ञाननो विशेष तेने निमित्त कहिये ॥ ६५१ ॥

ए कौतुकादिक जे ठे ते पोताना गौरवादिकने अर्थे जो साधु करे तो अजि
योगिक बाधे अने अपवाद पदे अतिशय ज्ञानवत गौरव रहित निस्पृह यको का
इ एककरे तो आराधक केवाय अने उच्चैर्गोत्रपण बाधे

अवतरण - चौथी आसुरी जावना कहे ठे - मूल - सय विग्गहसीलंतं
ससत्ततवो निमित्तकहणच ॥ निक्खिवियावियअवरा, पचमग निरणुकपत्तं ॥ ६५२ ॥
अर्थ - पहेली सय के० सदासर्वकालनेविपे विग्गह के० वढवाडनो करवो ते
हिज सीलंतके० स्वजाव ठे जेनो तेने विग्रहसील कहिये इहा ए जाव जे प्रथम
वढवाडकरीने पठी जो सामोधणी स्वमावे तोपण तेना उपरथी क्रोध निवारण
करे नही विरोधानु वधेज दोडे तेमज बीजी ससत्ततप ते आहार उपधि अने स
ज्ञादिकनेविपे प्रतिबन्ध तेनाज जावे करी अनशनादिक करे तेने ससत्ततप कहिये
एमज त्रीजी त्रिकालविपयी जीवितव्य मरण लानालान सुखड खादिकना निमि
त्त अजिमाने करी प्रकाश करवा ते त्रिविध निमित्त त्रीजी जावना जाणवी चो
थी निर्दयपणे स्थावरावि जीव अजीवनेसमान गणतो यको करुणारहित कार्या
तर उपर आसक्तनादिक करी पठी तेनो अनुतापन एटले पश्चात्ताप पण न करे
कोइ कहे तोपण ते निर्दय जाव प्रगट करे ए निरूपता नामे चौथी जावना जा
णवी पाचमी जे कोई रूपापात्रने कोइएक कारणे कापतो जोइ तेना उपर दया
नकरे ते निरनुकप नामे पाचमी जावना जाणवी ॥ ६५३ ॥

अवतरण - समोह जावनाना पाच प्रकार ठे ते कहे ठे - मूल - उमग्ग देसणा
मग्ग दूसण मग्गवि पडिवत्तोय ॥ मोहोय मोहजणण एव सा हवइ पचविहा ॥ ६५४ ॥
अर्थ - उमग्ग केहेता उन्मार्ग देशनादि प्रकारे करी समोह जावना करे, त्या
पेहेली जे ज्ञानादिने दूहवतो यको विपरित धर्ममार्ग उपदेशे ते उन्मार्गदेश
ना नामे पेहेली जावना जाणवी बीजी जे परमार्थिक ज्ञान, दर्शन चारित्र लक्ष

ए जावमार्ग तेहनेविषे प्रतिपन्न जे साधुउ तेउंनी प्रत्ये पोतानी बुद्धिची रचेलो जाल्यादि दोष तेणेकरी छुखवे ते मार्ग दूषण नामे बीजी जावना त्रीजी ज्ञानादि मार्ग अणवतां दूषणे इ खवी पढी जमालिनी पेठे एकेदेशे उन्मार्ग पडिवळे ते उमग पन्निवत्तिनामे त्रीजी जावना चौथी - अतिघणो मूढबुद्धिवालो ठता अति गहनज्ञानादिकना विचारे मनमा मुजाइजाय अने परतीर्थिनी नाना प्रकारनी समृद्धि जोइ तेनेविषे मोह पामे ते मोहनामे चौथी जावना. पाचमी मोह उपजाववाना स्वजावे करी, अथवा कपटे करीने अनेराने अन्य दर्शन उपर मोह उपजावे. ते मोहजनन नामे पाचमी जावना जाणवी ए पचीश जावना अष्टजणे एमा साधु जे जे नावे वर्त्ते तेवीगतिमा उपजे ॥६५३॥ ए तोचेरमो द्वार समाप्त थयो ॥६५३॥

अवतरण.- संखा महव्याणति एटले महाव्रतनी सख्यानु चुमोतेरमु द्वार क हेडे. मूल.- पचवउं खलु धम्मो पुरिमस्सय पडिमस्सय जिणस्त ॥ मज्झिमयाण जिणाण चउवउं होइ विव्हेउं ॥ ६५४ ॥ अर्थ - प्राणातिपात विरमणादिक पाचम हाव्रत ते प्रथम जिनने चरम जिनना वारानासाधु तेमने थाय अने मध्यम वावी श जिनना वाराना साधु तेमने चार महाव्रत थाय अहीया कालना स्वजावे करीने ते जीव कृष्णजड, ने वक्र जड थाय हें तेमा कृष्णएटले शठ पणारहित अने जड एटले यथार्थ अर्थनु जे जाणपणुं तेना अजावथी कहेलो जे अर्थ मात्र तेनोज ग्रहण करनार ते कृष्ण जड अहिया प्रथम जिनना वाराना साधु ते नटावलोकक साधु ने दृष्टाते ठे तेउं एवा मुग्धठे के गुरुए नट जोवानो निपेध कर्षो होय तो मात्र नट जोवा न जाय पण रागना कारणथी नटना निपेधविशेषे नटवी जोवानो पण निपेध आवी गयो एम न जाणे अने चरम एटले श्री वर्द्धमान जिनना वाराना जीव ते वक्र जड एटले वांका अने मूर्ख ते एवी रीते के नटनो निपेध गुरुये कर्षो होय अने एवामा नटवी नाचती दीठी तो तेने छुए. अने गुरुपुठे ल्यारे वक्रपणे ज वाव आपे उदरपीडादि अणवता पण पुढेला प्रश्ननो उत्तर बहु आग्रहे आपे. वली नटवीनो गुरुए निपेधकर्षो होय ने नटने जोवा गयो होय ल्यारे गुरु पुठे ते समये ते मूर्खपणाथी कहेके नटवीनो तमे निपेध कर्षो ठे परतु नट जोवानो निपेध कर्षो नथी. एप्रमाणे वक्रपणानो आचरण करे ते वक्रजड हवे वावीसजिनवाराना जनो कृष्णप्राज्ञ ठे, कृष्ण एटले सरल अने प्राज्ञ एटले प्रज्ञावत (बुद्धिशाली) ते साधुउ नटना निपेधकरी प्रज्ञावत पणाथी रागना कारणे पोतानी मेले स्त्रीनो पण निपेध करे. वली कृष्णपणाथी जे प्रमाणे कळु ठे ते प्रमाणे पाले. अने प्राज्ञपणाथी उ

पदेश मात्रेकरी हेय जाणी ठामे ते कारणे सदा स्त्री अपरिगृहीत जोग्य नथाय
 एम जाणी परिग्रह विरमणथी मैथुन विरति पणो पण पडिवळे ते सारु तेने
 पाच व्रतनो धर्म ते चार व्रतने अंगीकारे थाय ते माटे चतुर्याम धर्म जाणवो
 अने प्रथम जिननावाराना साधुने कजु जड पणायी घणा उपदेशे समस्त हेय
 अर्थना जाणपणानो ज्ञान थाय वली चरम जिनना यति वक्र जम पणायी कप
 टे करी हेय पदार्थना आसेववाथी परिग्रह विरमणव्रतथीज मैथुनविरमण व्रत
 अंगीकार करे नही ते माटे एउने पचयाम धर्म कह्यो इति गाथार्थ ए महाव्र
 तोनी सख्यानो चुमोतेरमोद्धार समाप्त थयो ॥ ६५४ ॥

अवतरण - कियकम्माणय दिणे सखत्ति एटले कृतकर्म वादणानी सख्यानु पंचोते
 मोरदार कहेढे मूल - चत्तारि पद्दिकमणे कियकम्मातिन्निहुति सज्जाए॥ पुढाहे अव
 राहे कियकम्मा चउहस हवति ॥ ६५५ ॥ अर्थ - पद्दिकमणानेविपे चारप्रकारनी वद
 ना थायढे एक आलोचन वदन बीजी क्कमणक वदन त्रीजी आश्रयणा वंदन
 अने चोथी प्रत्याख्यान वदन वली स्वाध्यायनेविपे त्रण वदन थाय ढे एक स्वाध्याय
 तेमा एक स्वाध्याय प्रस्थापने बीजी स्वाध्याय प्रवेदने त्रीजी स्वाध्यायानतरे एम प्रत्येक
 दिवसमा प्रजात काले ए सात वदनथाय तेमज अपराएहकाल एटले पाठलेचोथे पदो
 रे पण एमज सात वदना थाय तेमा एक उद्देश बीजी समुद्देश अने त्रीजी अनुज्ञा
 ए त्रण वदणा स्वाध्यायनेविपे सजवे अने चार वदणा सध्याकाले पडिकमणानेवि
 पे सजवे ए प्रमाणे कृतकर्म वदणा चौद थाय इति गाथार्थ ॥ ६५५ ॥ पंचोतेरमोद्धार

अवतरण - खित्ते चारित्ताण सखत्ति एटले कीया हेतुमा केटला चारित्र प्रा
 त थाय तेनी सख्यानो गोतेरमुं दार कहेढे मूल - तिनियचारित्ताइ बावीस जि
 णाण एरवइ जरहे ॥ तह पच विदेहेसु बीअं तईय च नविहोइ ॥ ६५६ ॥ अर्थ -
 सामायिक सूक्ष्मसपराय अने यथाख्यात ए त्रण चारित्रो पचजरतोमा अने पांच
 ऐरवतोमा मध्यम बावीस जिनना वारा तथा पाच महाविदेहोनेविपे सदाकाले
 प्राप्त थायढे अने वेदोपस्थापनीय तथा परिहारविशुद्धिक ए वे चारित्र कदीपण
 प्राप्त थता नथी तथा प्रथमना अने ठेला तीर्थंकरोने वखते जरत अने ऐरवतने
 विपे पांचे चारित्र प्राप्त थाय ढे एम जाणवु ॥ ६५६ ॥ ए गोतेरमोद्धार थयो

अवतरण - विष्कण्णोत्ति एटले स्थिति कटपनु सीतोतेरमुं दार कहेढे सिद्धा
 यर पिमंमिय चाउज्जामेय पुरिसजेणेय ॥ कियकम्मस्सयकरणे विष्कण्णो मक्षिमा
 ण तु ॥ ६५७ ॥ अर्थ - कटपेशब्दे करीने साधुनो आचार ते सामान्यपणे आचेलु

કાદિક દશ પ્રકારનો છે ત્યા પ્રથમ અને ચરમ તીર્થકરોના સાધુને એટલેકલ્પ સર્વે સેવવા પડે છે માટે તેનો અવસ્થિત કલ્પ છે. અને મધ્યમ બાવીસ જિનના સાધુને તો ચાર સ્થાનકોનું સેવન કરવું પડે છે બાકી ઠ સ્થાનકોને વિષે અસ્થિતકલ્પ પણ છે તેણેકરી દશ સ્થાનકની અપેક્ષાએ અનવસ્થિત કલ્પ છે તથા વલી મધ્યમ જિનના સાધુને ચાર સ્થાનોમાં સદાય રહેવું પડે છે. અને ઠ સ્થાનને વિષે કિ વારેક રહેવું પડે છે તેણે કરીને સ્થિત અને અસ્થિત કલ્પ બેહુ પ્રકારે સજવે છે. ત્યાં પ્રથમ સ્થિત કલ્પ કહે છે તેમાં પ્રથમ શય્યાતર પિન્ન એનું સ્વરૂપ આગલ કહી શુ અને ચાર મહાવ્રત પુરુષ જેષ્ઠ કૃતકર્મ વાંઢણાનું કરવું તેમાં જે તત્પર રહે છે તે સ્થિત કલ્પ ફેલા એ જાવજે બાવીસ જિનના સાધુને તથા તુ શબ્દથી મહાવિદેહને વિષે જે સાધુ છે તેડને પ્રથમ અને ચરમ જિનના સાધુનીપેરે શય્યાતર પિન્ન ન લેવો ૧ તેમ પરિગૃહ વિરમણવ્રતમાં ચોથા મહાવ્રતનો અંતર્જાવ થાય છે તેથી તે નિરતર ચતુર્યામિ ધર્મ માને છે. ૨ અને પ્રથમ તથા ચરમ જિનના સાધુને મહાવ્રતના આરોપ લક્ષણથી થઈ જે વપસ્યાપના તે વહે જ્યેષ્ઠપણું જાણવું ૩ તેમ અચ્યુહાન લક્ષણ અને દાદશાવર્તાદિરૂપ એ બે પ્રકારનું કૃતકર્મવાઢણો તે સાધુ ધોતાથી જે પર્યાય ૮-૬ સાધુહોય તેને વદન કરે અને સાધ્વી ધો પર્યાય જેષ્ઠ ઠતા પણ આજનાં દીક્ષિતયતિને પુરુષ જેષ્ઠ ધર્મપણાથકી વાંઢે. ૪ એ ચારે સ્થાનક સર્વને નિરતર થાય તે માટે સ્થિતિ કલ્પ જાણવો ॥ ૬૫ ॥ ૬૫ ॥

અવતરણ - અઘિય કપ્પોતિ એટલે અસ્થિતિકલ્પનું ફેરોતેરમું દાર કહે છે. આચેલુકુ દેશિય, પદ્ધિમણે રાયપિન્નમાસેમું ॥ પક્કુસણાકપ્પમિય, અઘિયકપ્પોમું ણેયવો ॥ ૬૫ ॥ અર્થ.-આચેલક, ડેસિક, પ્રતિક્રમણ, રાજપિન્ન, માસકલ્પ, પર્યુપણાકલ્પ એટલા સ્થાનકનું જે નિરતર સેવન કરતા નથી પણ કેવારેક એકે સ્થાનકનો સેવન કરે છે તે મધ્યમ બાવીસ જિનના સાધુડનો અસ્થિત કલ્પ જાણવો. કારણ કે તે મધ્યમ જિન સાધુ આચેલક્યાદિનું કોઈક સમયેજ સેવન કરે છે. ॥ ૬૫ ॥

તેમાં પ્રથમ આચેલક્યનું સ્વરૂપ કહે છે મૂલ - આચેલુકો ધર્મો પુરિમસ્સય પઢિમસ્સય ય જિણસ્સ ॥ મજ્જિમગાણ જિણાણ હોસ્સત્તેજો અચેલોયા ॥ ૬૫ ॥ અર્થ.- તુલ્યેચેલજેનું તે અચેલક કહિયે તેના યોગથી ધર્મપણ ચારિત્ર લક્ષણ આચેલક્ય છે તે પ્રથમ તીર્થકર અને ઠેલા તીર્થકરના સાધુડનો હોય છે ફેલા એ જાવના છે કે આચેલક બે પ્રકારના છે એક અવિદ્યમાન વસ્ત્ર અને વીજા વિદ્યમાન વસ્ત્ર તેમાં પ્રથમ જેવારે શ્રી તીર્થકર દીક્ષાગ્રહણ કરે તેવારે ઇન્દ્રદેવ દૂષ્ય આપે તે

गया पठी वस्त्र रहितपणाने लीधे अविद्यमान वस्त्र जाणवो अने शेष प्रथम त
था चरम जनना वाराना साधुवने विद्यमान वस्त्र उता श्वेत अने स्वल्प मूलवा
ला स्वमित वस्त्र होवाने लीधे ते अचेलज कहेवाय ठे. कारणके लोकमा पण न
ला वस्त्रने अजावे वस्त्र ठते पण अचेलक कहेवायठे जेम कोईक दोसी पोतानो
शाढलो पुराणो थयो तेवारे शामीवालाने कहे के दु नागी फरुडुं माटे साडीआप ए
दृष्टाते जाणवो अने मध्यम बावीस जनना साधुवने ते सचेल पण थाय ने अचेल
पण थाय एमने बहुमूला पाच वरणना वस्त्रोनी पण अनुज्ञा ठे ते माटे ॥६५॥

अवतरण - उद्देशियत्ति ए कहेहे. मूल - मज्झिमगाण तुष्म, कम् ज मुद्दिस्स तस्स
चेवन्ति, नोकप्पइ सेसाणउ कप्पइ त एस मेरत्ति ॥६६॥ अर्थ - उद्देश एटले साधु
ना सकटपेकरी जे कीयु ते औद्देशिक आधाकर्म जाणवो ते मज्झिमके० मध्यम बा
वीस जिनना साधुनो ए स्वरूपठे के अशनादिक जेना आश्रयीकीधो होय तेनेन
ज कल्पे पण सेसाणके० शेष बीजाओने कटपे एवी मेरत्तिके० मर्यादाठे ॥६६॥

अवतरण - पडिकमणेत्ति ए वखाणेठे मूल - सपडिकमणो धम्मो, पुरिमस्सय
पडिमस्सय जिणस्स मज्झिमगाणजिणाणं, कारणजाए पडिकमण ॥६७॥ अर्थ -
जे पडिकमणासहित तेने सप्रतिक्रमण यर्म कहिये ते प्रथम अने पडिमके० ठेला
जिनेश्वरनेवारे पापलागे किवा नलागे तोपण एने पडिकमणो अवस्थ करवो अने
मज्झिमके० वचमाना बावीस जिनना साधु ते तो काई अतिचार लागो जाणे
तो ज पडिकमणोकरे अन्यथा करे नही ॥६७॥

अवतरण - रायपिप्पत्ति ए वखाणेठे मूल - असणाइ चवकंवड पत्त कवल
यपायपुठणय, निविपिप्पमि नक्कप्पत्ति पुरिमअंतिमजिणजईण ॥६८॥ अर्थ -
प्रथम अने चरम जिनना यतिने राजा चक्रवर्त्तीदि सबधी पिप्पते असनादि चार अने
पाचमु वस्त्र ठगो पात्र सातमो कवल आठमो पादप्रौढनक ए आठ प्रकारनो पि
मलेता अनेक दोपनो सजव ठे ते आवीरीते - राजकुलमा निहाने अर्थ जाता
यतिने घणालोकना पेलवा निसरवाथी घणो समर्द्ध थाय, कोई अजाण पुरुष
अमगलबुद्धि ए पात्रजग अथवा देहघातादि करे वली चोर हेरु घायकादिनी
सजावनाए राजा रीसाय तो तेथी ते कुल, गण तथा सघने उपघात-करे तेथी
बहुनिदा थाय माटे ए महापापी राजप्रतिग्रहपणाने मुकबु वली राजपिप्पतिर
स्कार करवा योग्यठे एबु स्मृतिमा पण कयुठे राजप्रतिग्रहदग्धाना, बाह्यपणाना
युधिष्ठिर ॥ स्वन्नानामिव बीजाना, पुनर्जन्म नविद्यते, इत्यादि दोष जाणी राजपिप्प

लेवो नही एरीते पुरिमके० प्रथम अने अंतिम जिनेश्वरे अकटपनीय कह्योते ॥६६३॥

अवतरण - मासंति कहेते मूल - पुरिमेयरतिभगण मासकप्पो ठिउ विणिहि
तो, मझिमगाणजिणाण, अछियउं एस विनेउं ॥६६३॥ अर्थ - प्रथम अने चर
म तीर्थकरना साधुने मासकल्पे विहार करवो ए स्थितिकटप जगवते कह्योते एम
न करे तो अनेक दोपनो सजव थायते यडुक्तं पडिबंधो लहुअत्तं, न जणुवयारोन
देसविन्नाण, नाणराहणमेए, दोसा अहारपस्कंमि ॥ १ ॥ जो कदाचित् दुर्निहादि
कने योगे संयमयोग क्षेत्रना अजावथकी ग्लानपणे योग्यजन्तादिकने अजावे वा
हवृत्ते मासकटपनकरीशके तोपण जावथकी सस्तारकादिक परावर्त्तने अवश्ये क
रवोज जोईये अने मध्यम बावीसजिननेवारे तो अछियउंके० अस्थिति कटप क
हिये अने अनवस्थित तो ए मासकल्प जाणवो तेहने रुज्जु सरजपणा थकीने
अधिक रहेता पण पूर्वोक्त दोपनो असजवते उक्तंच दोमासइमझिमगा, अज्जतिउं
जाव पुवकोडीवि, विहरतीवासासुवि, अकहमे पाणरहिएय ॥१॥ जिनपि मासकल्प,
करति तणुयपि कारण पप्प, जिणकप्पियावि एव, एमेव महाविदेहम्मि ॥१॥६६३॥

अवतरण - पज्जोसवणाकप्पोति ए वखाणेते. मूल - पज्जोसवणाकप्पो, चेव
पुरिमे वरायजेएणं, उक्कोसेयरजेउं, सो एवर होइ विनेउं ॥६६४॥ अर्थ - ईहा प
ज्जोसवणा शब्दको अर्थ करेते परिके० समस्त प्रकारे उपणाके० एकद्वेत्रे वासक
रवो ते पर्युपणा तेने मलतो जे कल्प एटले उणोदरीनो करवो अने विगईनो
ल्याग करवो पीठफलक सस्तारक उच्चारदिकना मात्रा प्रमुखनो संग्रह करवो
लोचनो कराववो नवा शिष्यनो अदिक्खो वली प्रथम जे जस्म डगजादिक लीधे
जा होय तेनो ल्याग करी नवानो ग्रहण करवो द्विगुणोवर्पा संबंधी उपकरणनो
धारण करवो नवा उपकरण नलेवा सक्रोश योजन क्षेत्रावग्रहथकी दूर नजवु इ
त्यादिक वर्षाकाल संबंधी समाचारते अनिवस्थितहुए पण केवल मासकटपेज अ
नवस्थित नथाय ईहा चकार पद पूर्वाने अर्थे ठे. एवके० ए उक्तप्रकारे तेहिज दे
खाडेते पुरिमेवरायके० पूर्वोत्तरादिजेठेकरिने अने आदि, अंतिम अने मध्यम जिन
ना साधु तेहने विशेषे ईहा ए जावजे पदेला अने ठेला ए वे जिनना वारे पर्युप
णा कटप अवस्थितते अने बावीस जिनना साधुने अनवस्थितते ईहावली विशेष
देखाडेते. उक्कोसके० उल्लुप्टेतर जघन्य एटले उल्लुप्ट अने जघन्यने जेठे सके० तेषु
पणाकटप नवरके० केवल थायते ते विनेउंके० जाणवो. ॥ ६६४ ॥
अवतरण - पूर्वोक्त वे जेट देखाडेते. मूल - चाव म्मासुकोसो, सत्तरि रासिदि

उं जह्नोउ, घेराणजिणाण पुण, नियमा उक्कोसउं चेव ॥ ६६५ ॥ अर्थ - चा उम्मासके० चारमहिनानो उत्कृष्ट पर्युषणाकल्प जाणवो अने सत्तरिके० सीतेर रात्री अने दीवसनो जघन्य पर्युषणा कल्प थायठे एमा प्रथम अने चरम जिन ना स्थविर कटिपकने ए वे पर्युषणा कल्प थायठे तेमज ए बने तीर्थकरोना जि नकल्पिक साधुओने निश्चयकी उत्कृष्टेज पर्युषणा कल्प थायठे कारणके ते निर अपवादना सेवनाराठे तेमाटे तेने उत्कृष्टेज थायठे. ए अगोतेरमो द्वार समाप्त थयु

अवतरण - चेइयत्ते एटले पाच चैत्यनी संख्यानो अगणएसीमो द्वार कहे ठे मूल - नत्ती मगल चेइय, निस्सकडे अणित्त चेइएवावि सासय चेइय पच म, सुवईठ जिनवरिदेहि ॥ ६६६ ॥ अर्थ - ईहा चैत्य शब्द सर्वपदोनी साथे जोड वो तेवारे एक नक्ति चैत्य बीजो मगलचैत्य त्रीजो निश्चाकृतचैत्य चोथो अनिश्चा कृतचैत्य पाचमो शास्वतचैत्य एरीते श्री जिनवरे उपदिष्ट एटले कह्याठे ॥ ६६६ ॥

अवतरण - पूर्वोक्त पाच चैत्य सूत्रकारज वखाणेठे. मूल - गिहजिण पडिमा ए नत्तिचेइय उत्तरगघडियंमि, जिणविबे मगल चेईपति समयवृणोविति ॥ ६६७ ॥ अर्थ - गृहसंघंधिनी प्रतिमा यथोक्त लक्षण सहित त्रिकालपूजावदनादिकने अर्थे करावियेठे तेने नक्तिचैत्य कहिये. तेमज बीजो उत्तरगशब्दे घरना द्वार उपरजे तिहों काष्ट तेने उत्तरग कहेठे त्या श्री वीतरागनी प्रतिमा होय तेने मगलचै त्य कहिये एवी सङ्गा सिद्धातना जाणनारे कहिठे जेम मधुरानगरिये घर कीधा ठता मगल निमित्ते उत्तरगे श्री पार्श्वनाथनी प्रतिमाकरे अन्यथा ते घर पडिजाय वली ए शास्त्रनी करेली त्ववनमाहे एम कह्यो ठे. - जन्मि सिरिपात्तपडिम, सत्तिक ए करेइपडिगिहडुवारे, अक्कावि जणोपुरित, मधुरमधन्नानपेहति ॥ ६६७ ॥

मूल - निस्सकम जगह्वस्त सत्तिप तदियर अनिस्सकमं, सिद्धाययण च इम, चे इयपणगंविणिदिठ ॥ ६६८ ॥ अर्थ - त्रीजो निश्चाकृत चैत्य तेने कहिये जे कोईक गह्व त्वधो चैत्य ते जेना प्रतिष्ठादि प्रयोजने तेहिज गह्वना जनो अधिकारी थाय प रतु बीजो कोई प्रतिष्ठादिक करवा पामेनही चोथो ए थकी इतरते अनिश्चाकृत चै त्य जाणवो. ज्या सर्वकोई प्रतिष्ठा दीक्षा मालारोपणादिक कार्यकरे पाचमो सिद्धा यतन ते शाश्वतजिननी प्रतिमा जाणवी इमके० ए चैत्यनो पचक विज्ञेपेकरी कह्योठे

अवतरण - एज प्रकारातरे कहेठे मूल - नीयाईसुरलोए, नत्तिकयाइ च नर हमाईहि, निस्सानिस्सकयाई, मगलकय मुत्तरगमि ॥ ६६९ ॥ अर्थ - नियाईके० नित्य शाश्वतिप्रतिमा जे देवलोकनेविषे उपलक्षणी मेरुनीशिखर कूट तथा न

દીશ્વર રુચકાદિક દીપોનેવિષે છે તે શાશ્વત ચૈત્ય જાણવા અને નરતાદિકે જે ક રાચ્યા તે નક્તિ ચૈત્ય જાણવા અને નિશ્રાકૃત તથા અનિશ્રાકૃત પૂર્વોક્ત રીતેજ જાણવા અને મગલ ચૈત્ય તે ઉત્તરંગનેવિષે કરેલા જાણવા. ॥ ૬૬૯ ॥

મૂલ.— વારત્તયસ્સ પુત્તો, પન્નિમકાસીયચેઈએરમ્મે, તથયયલીથ્થહેસી, સાહમ્મિય ચેઈયંતેતુ ॥ ૬૭૦ ॥ અર્થ —વારતકમુનિનાપુત્રે સ્નેહે કરીને પોતાના પિતાની મૂર્તિ મુહપતિ તથા ડંધા-પ્રમુખ સર્વપરિગ્રહ સહિત રમ્યચૈત્યનેવિષે કરાવી ત્યા દાન શા જાઈ તે થલીશબ્દે સાધર્મિક સ્થલી સિદ્ધાત જાપાયે કહિયે તે સાધર્મિક ચૈત્ય જાણવો એ કથા એજ ગ્રંથની ટીકામા કહીઠે એ ડંગણેસીમો દાર સમાપ્ત થયો.

અવતરણ.— પોહ્યપંચગતિ એટલે પાંચ પ્રકારના પુસ્તકનો એસીમો દાર કહેઠે. મૂલ.— ગંમી કઢવિમુઠ્ઠી સપુનફલ એ તદ્દા ટિવાડીથ, એયપોહ્યપણમં, વસ્કાણમિણનવે તસ્સા ॥ ૬૭૧ ॥ અર્થ —ગંમી પુસ્તક, કઢવપી પુસ્તક, મુઠ્ઠી પુસ્તક, સંપુટફલગ પુસ્તક, ઠેદપાટી પુસ્તક એ પાંચ પુસ્તક કહ્યા ॥ ૬૭૧ ॥ એહિજ પુસ્તક પચકનો વચાણ કરેઠે.

મૂલ.— વાહિલ્લ પુહાંહિ, ગંમીપોહોઝતુલ્લગો દીહો, કઢવિથિતે તણુઠં, મહ્લે પિદ્ધુલો મુણેપવો ॥ ૬૭૨ ॥ અર્થ —વાહુલ્યપણે, પહોણપણે, અને જાડપણે સરિખો તુલ્ય હોય તે ગંમી પુસ્તક જાણવો દીહોકે ० દીર્ઘપણે પણ તુલ્ય જાણવો વીજોકઢવપી પુસ્તકતે થતે એટલે ઠેહડે પાતલો અને વચાણે પહોલો જાણવો ॥ ૬૭૨ ॥

મૂલ.— ચરગુલદીહોવા, વટ્ટાગિહ્મુઠ્ઠિપુહગોથ્થહવા, ચરગુલદીહોચિય, ચર સો હોઈ વિનેઠં ॥ ૬૭૩ ॥ અર્થ —ત્રીજો ચાર અંગુલ લાવો અને વાટલે આકારે તે મુઠ્ઠીપુસ્તક જાણવો અથવા ચાર અંગુલ લાવોજ થાય અને ચરસ થાય ॥ ૬૭૩ ॥

મૂલ.— સપુનમો હુમમાઈ, ફજયાવોહંઠિવાહિમિત્તાહિ, તણુપત્તીયરૂવો, હોઈ ટિવાડી બુદ્ધા વિતિ ॥ ૬૭૪ ॥ અર્થ —ચોથો સંપુટફલગ પુસ્તક તે વે પ્રમુખ ફલક જોડેથકે થાય હવે પાંચમો ટિવાડિકે ० ઠેદપાટી પુસ્તક કહેઠે તનુકે ० જેના થો ડા પાના હોય તોપણ તેટલે પાને કરી તે ચવો ડેવાય તેને ઠેદપાટીનામા પુસ્તક બુદ્ધાવિતિકે ० બુદ્ધ પમિતો કહેઠે ॥ ૬૭૪ ॥

મૂલ.— દીહોવ હસ્તોવા, જો પિદ્ધુલો હોઈ અપ્પવાહલ્લો, તમ્મુણિય સમયસાર, ટિવાહિપોહ નણતીહ ॥ ૬૭૫ ॥ અર્થ —દીર્ઘ અથવા ન્હસ પહોલો હોય અને જેહ નો વાહુલ્યપણો અલ્પ હોય તે જેણે સિદ્ધાંતનો સાર જાણ્યોઠે એવા પુરુષો અને ટિવાડી પુસ્તક કહેઠે. ઇતિ ગાથાપચકાર્ય એ એસીમો દાર સમાપ્ત થયુ ॥ ૬૭૫ ॥

અવતરણ.— દમ્પપચગતિ એટલે પાંચદામ્પનો એક્યાસીમો દાર કહેઠે મૂલ—

लछी तहा विलछी, दम्नोय विदमउय नालीय, जणिय दम्नयपणगं, वस्काणमिणनवेत
स्त ॥ ६७६ ॥ अर्थ - एकलछी, बीजोविलछी, त्रीजोदम चोथोविदम पाचमो
नाली ए पाच दामाकह्याठे ॥ ६७६ ॥ तेनो वस्काण आवीरीते थाय ठे

मूल - लछी आयपमाणा, विलछिचउरगुलेण परिहीणै, दम्नो बाहुपमाणा,
विदमउं कस्कमेचाउं ॥ ६७७ ॥ अर्थ - लछीपोताना शरीर प्रमाणे साढात्रणहाथ
नी थाय ठे अने लछी थकी बीजी विलछी ते चार आयगुल परिहीण के० उंठी
थायठे दम्नते बाहु प्रमाण स्कथ प्रदेश प्रमाण थाय विदमते काखमात्र प्रमाणवाली

मूल - लछीए चउरगुल, समूसीया दम्नपचगे नाली, नइपमुह जलुचारे, तीए
थगिङ्गाए सलिल ॥ ६७८ ॥ अर्थ - लछीथकी चारथगुल समुद्रित के० अधकीना
ली थाय एटले त्रण हाथने शोल अगुलनी थाय ठे ते पाचदामा माहेली कहियें
तेणेकरीने सलिलके० नदी प्रमुख उतरता तेना पाणीनो उमपणो जोवायठे ॥ ६७८ ॥

मूल - बज्जइलछीए जवणि याविलछिए कइइडुवार, घट्टिङ्गाए उवस्तय, त
यण तेणाइ रस्कछा ॥ ६७९ ॥ अर्थ - नोजननी वेलाये सागारी प्रमुखना राख
वाने अर्थे लाठीयेकरी तिरस्त करिणी एटले पडदो बायीये अने विलठीयेकरी क
इइ के० क्याक प्रत्यत ग्रामादिकनेविपे नोजन राखते उपाश्रयनो छुवार ते चोर
कुतराप्रमुखनो अटकाव करवाने अर्थे घट्टिङ्गा के० बंध करीये अमुकाविये ॥ ६७९ ॥

मूल - उउवइम्मिउ दम्नो, विदमउथिप्पएव वरिसयाले, जसोजहुउंनिङ्गाइ क
प्प तरियउं जलनएण ॥ ६८० ॥ अर्थ - उउवइ के० क्रतुवइकाज एटले चो
मासाविना आठमास कालमा जीहावेलाये विपद मनुष्यादि जे प्रदेपी होय ते
अने चतुष्पद गाय घोडादिक तथा बहुपद शरजादिक तेना निवारणने अर्थे त
था विहारकरता अटवीमा व्याघ्र चोरादिकनो नय निवारणने अर्थे दामो हथी
यारठे माटे दामोलेवो अने वरिस के० वर्षाक्रतुमा चारमास कालसुधी विदमकली
जे केमके ते न्हानोहोय तेथी वस्त्रमाहे जलके० अप्पकाय फरसे नही ॥ ६८० ॥

हवे ए थकी थता गुण अवगुण देखामे ठे मूल - विसमाइ वइमाइ, दसय
पवाइ एगवन्नाइ, दम्नसुअपोह्नाइ, सुहाइ सेसाइ असुहाइ ॥ ६८१ ॥ अर्थ - वि
पमतो एक त्रण पाच सात ने नव कातली सीम वइमाइ के० उपराउपर वृद्धि
ने पामतोथको महोठो दस पवाइके० दश पर्व एटले दश गाठसुधी एकीनो जोइयें
अने दशथी उपरात तो एकी पण सपदा करे अने बेकीपण संपदा करे ते कातली
एकवर्णनी जली जाणवी दामानेविपे पहोलपणो न थाय पण नखो निघ्याट जोइये

ते शुनकारणी जाणवो अने ए थकी विपरीत लक्षण ते अशुभ दायक थाय इहा उधनिर्युक्तनी गाथा कहे ठे - एगपव पसंसंति, वृषवाकलहकारिका, तिपवा लान संपन्ना, चउपवा मारणतिया ॥ १ ॥ पंचपवाउजालछी, पंचेकलहनिवारणी, वृषवा एय आयंको, सत्तपवा निरामया ॥ २ ॥ अठपवाअसपची, नवपवा जसकारिया, दस पवाउजालछी, तहियं सबसंपया ॥ ३ ॥ इति गाथापट्कार्य एव्यासीमो द्वारसमाप्त

अवतरण - तणपणगंति एटले पाच तृणनो व्यासीमो द्वार कहे ठे - मूल - तणपणगं पुण नणिय, जिणेहि जियराग दोसमोहेहिं, सालीवीहियकोदव, रालयर स्रे तणाइंच ॥ ६८१ ॥ अर्थ - राग, द्वेष, अने मोह जेणे जीव्या ठे एवा जिने थरे तृणनुं पंचक आवीरीते कहु ठे ते कहेठे एक साली कलमसाली प्रमुख बीजी ब्रीहिसाली प्रमुख चावलादिकनी बीजी कोडव ते धाननोविशेष कोडवानो पलाल चोथी रालक ते कांगुविशेष ते रालधाननो पलाल जाणवो. पाचमी रस्से के० अरण्यना श्यामाक प्रमुख तृणविशेष कह्याठे एव्यासीमो द्वार समाप्त ॥ ६८२ ॥

अवतरण - चम्मपचगंति एटले चर्म पाचनो व्यासीमो द्वार कहे ठे - मूल - अय एल गावि महिसी, मिगाणमजिण च पचम होइ, तलिगा खल्लग बडे, कोसग किंतीअ बीयतु ॥ ६८३ ॥ अर्थ - ठालीनो चर्म, गामरनोचर्म, गायनो चर्म, जे सनो चर्म, हरिणनो चर्म, ए पांचना अजिन के० चामडो होइके० थायठे, अथ वा बीजा आवेशेकरी चर्म पंचक प्रयोजनसहित कहेठे एना जे तलिगाके० तली या ते एक तलियो अने तेना अजावे बेहुतलानापण लीजे ते जेवारे रात्रे, मार्गे न देखाय अथवा सथवारो मेली जाय तेवारे उजाने जातां चोर थापदादिकना जयथी उतावला जता कांटादिकथी पोतानो रक्षण करवाने अर्थे पगमा पहेरिये अथवा कोइ कोमल पगवालो होय ते चालवाने असमर्थ होय तो तेपण लीये बीजो खल्लग ते खासन्ना ते पगे व्यावथाय एटले वायुथी पग फाटी ग्या होय तो मार्गे जता तृणादिक डलर्न थाय वली अतिसुकुमाल, पुरुपने सीयाले दुर्जन होय तो पहेरवाने अर्थे राखे बीजा बंधेके० बाधरी ते चामडो, बूटेला खाशन्ना प्रमुखने साधवाजणी कामआवे चोथो कोसग ए चर्ममय उपकरण विशेष ठे ते कोइकना नख अथवा पगने काइ लागवाथी फाटी जाय तो ते कोस आगले अंगु वेवाधिये अथवा नख प्रमुख राखवाने अर्थे दाववाने काम आवे पाचमो किंतीय लति ते कोइक मार्गमा दावानलना जय थकी आडोकरवाने अर्थे धारणकराय ठे अथवा पृथ्वी कायादिक सचिचषणो थाय तेनी यतनाने अर्थे मार्गमा पाथ

રીને વેસીયે થયવા માર્ગમાં ચોર લોકોયે વસ્ત્ર લેઈ લીધા હોય તો પહેરવામા પ
 એ કામ આવે અને કોઈક કૃતિ કહે છે ને કોઈક નક્તિ કહે છે એવા બે નામ છે એ
 યતિજનયોગ્ય ચર્મપચક કહ્યું ॥૬૫૩॥ એ ત્ર્યાસીમો ચર્મપચકનું ઘર સમાપ્ત થયું

અવતરણ - દૂસપંચગંતિ એટલે વસ્ત્ર પંચકનુ ચોરાશીમું દાર કહે છે - મૂલ - અપ્પમિલેહિય દૂસે, તૂલી ડવહાણગં ચ નાયવ ॥ ગંઠુવહાણા લિગિણિ મસૂરણ ચેવ પોત્તમણ ॥ ૬૮૪ ॥ અર્થ - દૂપ્યવસ્ત્ર બે પ્રકારના છે એક અપ્રત્યુપેદ્ય અને બીજા હ પ્રત્યુપેદ્ય તેમાં અપ્રત્યુપેદ્ય એટલે જેને મૂલથી પહોલેઈ શકીયેજ નહીં તે અને હ પ્રત્યુપેદ્ય એટલે જે કપ્પે પહોલેઈ શકીયે તે જાણવા તેમાં અપ્રત્યુપેદ્ય વસ્ત્ર પાંચ પ્રકારના શ છે પ્રથમ રુચી જરેલી તથા અર્કતૂલાદિકે જરેલી બિઠાવવા સારું તજાઈ અર્થાત્ યતીયનો વિગ્રેષ ૧ ડપધાનક એટલે હસરોમાદિકે કરી જરેલું ડસીકુ ૨ ગમ્પોપ ધાનિકા એટલે ડસીકા ડપર રાઘવાનુ ગાલમસૂરિયું ૩ આલિગિણી એટલે ગોમ્પા અને કોણીને નીચે દેવા સારું હોય ૪ લુગમ્પાનુ અથવા ચામડાનું હોય ને તેમાં ચીયરા જરીમોડુ સીવેલું હોય તે એવુ ગોલ આસન જેને ચાકલો કહે છે તે. ૫ એ પાંચ ઘણું કરીને વસ્ત્રમા થાય છે ॥ ૬૮૪ ॥

हवे बीजो ऽ प्रत्युपेक्ष्य वस्त्र तेना पाच प्रकार ठे ते कहेवे - मूल - पट्टवि
कोयवि पावार नवयए तहय दाढिगालीय ॥ इण्मिलेहिय दूसे एयं बीयं नवे प
एगं ॥ ६७५ ॥ अर्थ - पट्टवि १ कोयवि, २ पावारक, ३ नवतक, ४ अने द
ढगाली ए ऽ प्रत्युपेक्ष्यना पाच प्रकारठे ॥ ६७५ ॥

અવતરણ - એ સમસ્ત વોલ પટહવિ પ્રમુખ સૂત્રકાર વચાણે છે મૂલ - પટહવિ
 હનુઘરણ, કોયવઠરૂય પૂરિત પઢિત ॥ વઢગાલિ યોય પોત્તી સેસ પસિ ધાનવેજેયા
 ॥ ૬૫૬ ॥ અર્થ - પટહવી શબ્દેકરીને હાથીની પીઠ ઉપર નાચવાનો ધ્યાથર જેને સ્વરહ
 વટી કહે છે વલી એના ઉપલક્ષણથી થોડા રોમે નરેલો તથા વહુ રોમે નરેલોહો
 ય તે તથા ઠંટનો ધ્યાથર પણ એ પટહવીમાજ ગણાય ૧ કોયવી એ શબ્દેક
 રીને રુએ નરેલું વસ્ત્ર જેને વૂરટી કહે છે વલી તેમા શાલજોડી તથા કમિથી ઝ
 ત્પન્ન થયેલા વસ્ત્ર પીતાબર વિગેરે તે સૌ વૂરટીમા ગણવા ૨ વઢગાલી શબ્દે કરી
 ને વશીત સહિત વ્રાહ્મણને પેહેરવા યોગ્ય વસ્ત્ર ૩ પ્રાવારક ૪ અને નવતક ૫ એ
 પ્રસિદ્ધ છે તેમા પ્રાવારક એટલે માણકી પ્રમુખ સલોમ-વસ્ત્ર બીજા ગ્રંથકારો એને
 મોટો કાવલો તથા પરિઠિ એવું કહે છે અને નવતક એટલે જીર્ણ ૫ ॥ ૬૫૬ ॥

ए विषेनुज्ञान थवा सारुं सूत्रकार तेनो पर्याय कहे ठे. मूल -खरमो तह बोरछी स

लोम पमजतहा हवइ जीण ॥ सदसं वडं पव्हवि पमुहाण मिमेउ पज्जाया
॥ ६७७ ॥ अथा गायानो पूर्व गायामा अर्थ कहेलो ठे ॥ ६७७ ॥

अवतरण— पंच अवग्रह जेयति एटले पांच अवग्रहना जेदतुं पंचासीमुं
द्वार कहेठे मूल— देविद राय गिहवइ । सागरि साहम्मि उगगहे पंच । अणु
जाणा विय साहूण कप्पए सवया वसिउं ॥ ६७८ ॥ अर्थ— देवेइ, राजा,
गृहपति, सागरिक, अने साधर्मिक, ए पांच संबंधे पांच अवग्रह ठे ए मा
टे ए पांचेनी अणुजाणावियके० आझा लेइने साधुए सदावास करवो ॥ ६७८ ॥

अवतरण— एनो स्पष्ट अर्थ सूत्रकारज कहेठे मूल— अणुजाणावेयवो जईहिं दा
हिणविस्ताहि वो इवो ॥ नरहमि नरहराया ज सो ठक्कममहिनाहो. ॥ ६७९ ॥ अर्थ—
दक्षिण दिशानो धणी सौधमेंइ तेनी नरत क्षेत्रना यतिए आझा लेवी ने पढी
ल्यां वास करवो तेम ऐरवत क्षेत्रना यतिए ईशानेंइनी आझा लेवी वली नरत
क्षेत्रनो धणी चक्रवर्ती ठखंमनो नायक नरत राजा तेनो अवग्रह लेवो. ॥ ६७९ ॥

अवतरण— गहवाइ इत्यादि वखाणेठे. मूल— तह गहवई विदेसस्त नायगो साग
रायति सेज्जवई ॥ साहम्मिउअ सूरि जमि पुरे विदियचरिस्तालो ॥ ६८० ॥ तप्पडिबई
तं जाव दोहि मासे अउं जईण सया ॥ अणुएउनाए पंचदिवि उगगहे कप्पइ न ठा
वें ॥ ६८१ ॥ अर्थ— गृहपति एटले देशमफलनो नायक तेना अवग्रहनेविपे व
सनारा साधुए तेनी आझा लेवी सागारी एटले शय्या वस्तिदान इतर ते स
य्यातर घरनो धणी तेना घरनेविपे रहेवासारु पण यतिए आझा. मागवी साध
र्मिक एटले सूरि आचार्य तेओना उपलक्षणथी उपाध्यायादिक ते जे नगरमा व
पांकिनुमां चतुर्मास वास करे ते नगरनी पासे पांच कोशपर्यंत ते आचार्यादिकनो
प्रतिबद्ध ठता ते क्षेत्रनो तेणे पहेलो अवग्रह लीधोठे तोल्या तेनो अवग्रह लेवो
ए प्रमाणे यतिने सदा आझा माग्याविना पांचे अवग्रहनेविपे रहेवु कल्पे न
ही. इहा पेहेलो पेहेलो अवग्रह बाधित जाणवो. जेम राजावग्रहे करीने देवेइ
वग्रह बाधित थायठे कारणके राजावग्रहमाराजानी आझाज प्राधान्यठे ए प्रमाणे
आगलजावना करवी ॥ ६८० ॥ ६८१ ॥ ए पंचासीमुं द्वार समाप्त थयु

अवतरण— परिसहसि एटले बावीस परिसहसु ठासीमुं द्वार कहेठे. मूल—
खुहा पिचासा सीउएहं दसा चेला रइ छिउ ॥ चरिया निसीहिआ सेज्जा अक्कोस वह
जायणा ॥ ६८२ ॥ अर्थ— परि एटले समस्त प्रकारे जिन मार्ग नहि मूकवा
सारु अने निर्जरासारु जे सहन करवु पडे ते परिसह कहिये तेमा एक दर्शन परि

सह अने बीजी प्रज्ञा परिसह ए वे मार्ग नमूकवाने अर्थेठे अने निर्जेराथे वीस प
रिसह ठे तेना नाम क्रुधा १ पिपासा २ शीत ३ उष्ण ४ दुःसा ५ अचेला ६ रति ७
स्त्री ८ चर्या ९ नैपेधकी १० शय्या ११ आक्रोश १२ वध १३ याचना १४ अ
ज्ञान १५ रोग १६ तृणस्पर्श १७ मल १८ सत्कार १९ प्रज्ञा २० अज्ञान २१
अने सम्यक्त २२ ए बावीस परिसहनो यथाक्रमे सक्षेप अर्थ कहेठे.

१ तेमा क्रुधाथी उत्पन्न यनारी वेदना जे समस्त वेदनाथी अधिक आंतरमा
अने पेटनी बालनार तेने आगमोक्तप्रमाणे सहन करता अनेपणीयने परिहारे
उपशमावतां क्रुधा परिसह जीव्यो जायठे पण अन्यथा जीताय नही ए क्रुधा स
मस्त परिसहोमां सहन करवो बहुदोहजो ठे माटे सद्गुथी श्रेष्ठ गणीने प्रथम कह्योठे

२ क्रुधापीडा मटाववा सारुं उंचानीचा घरोनेविपेविहार करवाना श्रमे तरस उत्पन्न
थाय माटे बीजो पीपासापरिसह ते तरसे करी अति आकुलित थयो ठतो पण शीत
ल जलादिनी प्रार्थना नही करता तृष्णा सहन करे ते पिपासा परिसह जाणवो. ए
परिसह बहु कवण ठे इहा जे यतिपणीयने अनावे समग्र अनेपणीय परिहरता प्रा
णिमात्र उपर चित्तमां दया आणीने तृपा सहन करे तेणे पिपासापरिसह जीव्यो

३ एम क्रुधा तथा तृपापीडितने शीतपणु थाय माटे बीजो शीतपरिसह
ते एम -शीतकालनेविपे सबल टाढ पडे ते समय गृहादिकेरहित अल्प जीर्णवस्त्र
धारण करनारा यति ए आगमोक्त विधि ए पोताना कटपनीज गवेषणा करवी अतिशी
ते पीडित थाय तो पण अग्नि प्रदीप्त करी तेणे तापबु नही तेमज बीजा ए प्रदीप्त करे
जा अग्नीनु पण सेवन करवुं नही एवी रीति ए रहेवाथी शीतपरिसहनो जय कर्पो

४ उष्णपरिसह एटले उष्णकृतु ए शीतकृतुनो विपक्कीठे तेमाटे चोथो
उष्णपरिसह ते एम उष्णकालनेविपे तप्तशिलाये सूर्यनुप्रतिबिंब भाये थावे एवा
मध्यान्ह समये वेसी आतपना थयेथके पण ठत्रीनीं के लुगमानी ठाया वाठे न
ही बीजणाप्रमुखना वायुने अणवाढतो अने स्नानविलेपनादिवर्जतो थको उष्ण
परिसह सहे ते उष्णपरिसहनो जय जाणवो

५ उष्ण पठी वर्षाकाल थावे ते समये मास मसा महरादिक थाय ते सारु उष्ण प
ठी मश परिसह पाचमो ते मंशादि जु माकण शूल हत्तादि कुड जतु तेथो जेम श
त्रुथो-सग्रामर्मा बाणनो प्रहार करे तेवो मक मारे परतु एवा तेथोना उपडवथी
ते गम तजीने जाय नही अथवा तेना परिहारने सारु यूत्र तथा बीजणा प्रमु

खनी बाँडना करे नही ते मांसादिक जतुउ पोतानुं जोही पीये तो पण तेनाउपर प्रदेप करे नही तेनुं निवारण करे नही एरीते मस परिसहनो जय थाय

६ मांसे परानव पाम्योथको पण वख बाँडे नही तेथी ठवी चेल एटले वख तेनो अजाव ते अचेल. जिनकल्पी तथा स्थविरकटपी ए बंनेने अचेल कहेहे. फाटेलुं, अल्पमूलनुं अने जुनुं ते पण अचेल ए अचेलनो परीसह ते अचेल परीसह ते एम के पोतानु फाटेलुं वख जोइ एम न जाणो के आ वख फाटेलुं तेथी आज ने काले कोइ नवा वखनो आपनार सुजतो नथी तो हवे केम कर शुं, एवीरीते अतिदीन जाव मनमां न आणे अथवा आ वख उतारीने बीजा न बां वख पेहेरीछु एवीरीते नचितवे ते अचेल परीसहनो जय जाणवो.

७ अचेल ते अप्रतिबद्ध विहारी ठता तेने शीतादिकना संजवे करी अरति उप जे ते अरति परिसह. जे रमण करवु ते रति अने संयमनेविपे जे धृति तेनाथी विपरी त ते अरति तेनो परिसह ते अरतिपरिसह विहार करतां यतिने मनमां अरति उपजे तो धर्मेनेविपेज रत थवु ह्याद्यादिक धर्मप्यावबु एरीते अरतिपरीसहने स हन करे ते अरतिपरिसह जय जाणवो

८ संयममा अरति उत्पन्न थाय एटले स्त्री निमत्रि ते तेनी अजिलापा करे ते सारु हवे स्त्रीपरीसह कहेहे ते एम के स्त्री दीवी थकी तेने रागनो हेतु जाणी, तेनी गति, इगित, आकार, विलोक इत्यादिक पण रागना निबंध जाणी अंग, प्रत्यग थान, हसित ललित, विन्नम विलासादि अणचितवतो अने ते स्त्री दीवी ठता काम बुद्धि तेनी जणी दृष्टि साये दृष्टी मेलवे नही ए स्त्रीपरीसहनो जय जाणवो.

९ एकस्थले रहेतां मंदस्तवने स्त्रीउपर अनुराग थाय ते सारु एक गामे न रहे ते माटे स्त्री परीसह पढी चर्यापरीसह एटले चालिये ते एमके. आज्ञा र हित थइने ग्राम, नगर कुलादिकोनेविपे विहारनो करवो ते इव्यथी चर्या अने जो एकगामे रहेता पण अप्रतिबद्ध ममतारहितपणो आदरवो ते जावथी चर्या एवो प्रतिमास कटपे विहार करे ते चर्यापरीसह जय जाणवो.

१० जेम ग्रामादिकनेविपे अप्रतिबद्ध चर्या करवी तेम देहादिकने विपे अप्रति बद्ध स्वाध्याय सारु नैपिधिकी करवी तेमाटे चर्या पढी नैपिधिकीनो परीसह जे निपेधिये तेनेनिपेध कहिये ते एक पापकर्मनो बीजो गमनागमननो तेहिज ठे प्रयो जन जेनो तेने निपेधकी कहिये इहा निपेधकी शब्दे शून्य घर श्मसानादिक स्वा ध्याय जूमिका तेनो परिसह ते निपेधकी परीसह. कोइ ठेकाणो निपद्या परीसह

એવું કહેલું છે નિષીદતિ તે નિષિદ્યાસ્થાનક જે સ્ત્રી પશુ, અને પમક વિવર્જિત છે ત્યાં રહેતાં થકા, ઇષ્ટ અનિષ્ટ જે ઉપસર્ગ ઉપજે તે સર્વ ઉદ્દેગરહિતપણે સમ્યક્ રીતિએ સહન કરે તેને નૈપિધિકી અથવા નિષદ્યા પરિસહ કહેશે

૧૧ નિપેધકીયે સપ્તાય કરી સદ્ગાને આવે તે સારું હવે અગીયારમો શર્યા પ રિસહ કહે છે તે એમ કે જેને વિષે શયન કરે છે તે શર્યા એટલે ઉપાશ્રય અથવા સસ્તારક તેનો જે પરીસહ તે શર્યાપરીસહ તે એમ કે ઝંચીનીચી જૂમીયે, ઘણી ધૂલ, ઘણી ટાઢ તથા ઘણી ઝખતા અને કઠણ તથા સુકોમલ અને સુદાલો સંચારો પામી તેને સારો નવારો કહેનહી, ઉદેગ કરે નહી પણ એમ વિચારે કે ઉપાશ્રયે એક ગૃહસ્થ રત્નમય ધરમા રહે છે, એકને પેરલીપણો પણ થતુ નથી, એક પલ્લક ઉપર તલાડપાથરી સુએ છે ને એક જોંયે સુએ છે, માત્રો પણ મલતો નથી તો મહારે શુ કરવા શોચ કરવો જોડે? આજ અહીયાં હૈએ અને વહાણે બીજે સ્થળે જડશુ એવીરીતે વેદુને વિષે રાગ દેપ વર્જે તે શર્યા પરીસહ જય જાણવો

૧૨ સઘાઈ રહેજાને સઘાંતર અથવા અન્યકોડ આક્રોશ કરે તેથી હવે વારમો આક્રોશ પરિસહ કહે છે તે આવીરીતે કે યતિને કોડ અનિષ્ટ વચન બોલે ક્રોધ કરે તેવારે જાણે કે એ મહારો ઉપકારી છે તેથી મને શીલામણ આપે છે કેમકે કવાચ એ બોલ હુ કરત પણ હવે નહીં કરુ અથવા એ જે કહે છે તે તો હું કરતોજ નથી તો એ મને એમ કહે છે તો તેમા મહારે સાવાસ્તે ક્રોધ કરવોપડે, એમ વિચારી ક્રોધ નકરે જો ક્રોધ કરે તો સાધુપણો ઠતા ચમ્પાલ સમાન થાય

૧૩ આક્રોશનો કરનાર જે હોય તે વધ પણ કરે તેથી હવે વધપરિસહ કહે છે વધતે દ્વનન તાડન સંબંધી જે પરિસહ તેને વધ કહિયે, તે આવીરીતે કોઈક પાપિષ્ટ માણસ યતિને ઢોક પાટુ ચાપટ કશાદિકના પ્રહાર કરે તોપણ તેના ઉપર તે યતિ ક્રોધ કરે નહી પણ અકલુપિત ચિત્તવત થકો એવી ચિત્તવના કરેકે એ શરીર તે પુજ્જલરૂપ હુદો છે અને મહારો આત્મા એથી હુદોજ છે માટે આત્માનેતો કોઈ વિધ્વસ કરી શકેજ નહી અને એ જે મને તાડન પ્રમુલ્ક કરે છે તે મહારા કૃતકર્મ ઉદય આવ્યા છે તેનો એ ફલ છે એમ જાણી તે સહન કરે

૧૪ પરથી દુણાણાને ઔપધાદિકની યાચના કરવાનો પ્રયોજન થાય માટે યાચના પરિસહ કહે છે જે અનેરા પાણેથી યાચિયે તે યાચના કહિયે તે આવીરીતે કે યતિને વસ્ત્ર પાત્ર અન્ન પાન ઉપાશ્રય વિગેરે કોઈપણ ચીજ એટલે એક શલી જેટલી ચીજ પણ માગ્યાવિના લેવીનહી. યદ્યપિ પોતાની શોજા રાખવાને અર્થે માગે ન

ही तथापि पोताने प्रयोजन थये दाहियार लाज ठांमीने याचना करे पण एवो चितवे नही जे जाई राधेला धानने अर्थे जला माणशने घेरजइ याचना करवी तो ते करता गृहस्थावासज जलो के ज्या आपणा जुजादंमना पराक्रमथी उपजाव्यो जे अन्न ते दीन हीनादिकने आपी पढी जमीये एवी विचारणा करे नही. अथवा याचना क खाथी कोई आपे किवा न आपे माटे हुं आ गृहस्थने घेरजई लाखनो मर्मगमावीने सीरीते याचना करु इत्यादिक चितवना नकरता याचना करे ते याचना परिसह.

अवतरण - पन्नरमी अलानादि परिसह कहेहे मूल - अज्ञान रोग तण फास मलसकार परीसहा ॥ पन्ना अन्नाण सम्मत्तं ईइ बावीस परीसहा ॥ ६९३ ॥ अर्थ - (१५) याचना कखाठता पण जानातरायना उदयथी कोईवारे माग्या ठता मलेनही ते माटे याचना पढी अलान परिसह जाणवो ते जे लाननो अना व तेहिजपरोसह ते अलान परिसह कहिये. ते आवीरीते के यतिये कोईपासे या चनाकरी अने त्याथी ते पदार्थ मळो तेवारे आबु चितवे बहुं परघरे अग्नि, विव इंखाइमसाइमं, नतव पंमिउकुप्पइ, इडादिऊ परोनवा ॥ १ ॥ एम चितवतो सु खराग फेरवेनही अथवा पिंमने आलाने एवो चितवे के आज नही मलेतो का जे अथवा परमदिवशे अथवा चोयेदिवशे लहीसुं एम विचारणा करवाथी अला न परीसह ने बाधा न थाय ते अलाननो जय कखो.

१६ अलान थकी आतप्रांत नोजनेकरी रोगोत्पति थाय माटे हवे रोगपरि सह कहेहे ते जेवारे काश श्वास ज्वर अतीसारादिक उपजे तेवारे जिनकल्पी साधुतो तेनी चिकित्सा अणकरावतो पोताना कर्मनो विपाक चितवे अने स्थवि रकल्पिक तो आगमोक्त विधिये करी निरवय चिकित्सा करावतो मनमाहे क र्मेविपाक चिंतवतो हाय वोय करेनही, ए रोगपरिसहनो जय जाणवो.

१७ रोगीने सध्याये सुताथका तृणस्पर्श थाय तेथी हवे तृणस्पर्श परीसह तेहि ज देखाडेहे यतिजेठे ते पोळो तृणटालीने तृणनोज नोग गड्ड निर्गतने अनुमत अ ने गड्डवासी यतिने सापेह सयमथाय तेथी वस्त्रपण लिये परतु जेवारे नूमिका जीनी होय अथवा वस्त्र पुराणो थयो होय किवा चोरे लीधो होय तेवारे जेने अनुज्ञाठे ते सुये एम केवल तृणनो अढी हाथग्रमाण सथारोठते पण तृणना अग्रनाग तीखा होय तेथी जे पोडा उत्पन्न थाय ते सहनकरे

१८ तृणेकरी प्रसेवाने सयोगे मलउपजे माटे तृणपरिसह पढी मलपरिसह कहे हे. प्रसेवाने जले करी कवीन पणे थई होय एवी रज जे मल तेनो परिसह ते मलपरि

सह कहिये मल शरीरे घणो होय ते उष्णकालना तापने सयोगे प्रसेवाथी नी जाईने तेमल दुर्गधे गवाय ते दुर्गध दूर करवा सारु स्नान बाढेनही वली ए थकी क्यारे ठूटीस एम पण चितवे नही ते मलपरीसह जय जाणवो

१९ मलव्याप्त पुरुष अनेरा कोइ पवित्रनो सत्कार यतो देखी पोतेपण कोइ क सत्कारादिकनी वाढाकरे तेमाटे मलपरीसहनी पढी सत्कार परीसह कहे ठे ते आवीरीते ठे अनेरा कोइये स्तवन नमन चरणस्पर्शन सामोउजो थावो आसन दान महोटा राजादिके निमंत्रणादिकनो करवो एवो सत्कार पोताने यतो देखी मनमां उत्कर्ष आणे नही अने सत्कार न करवाथी देप पण आणे नही ते सत्कार परीसह जाणवो

२० कुधापरीसहना जयथी प्रज्ञाने बहुल्यपणे गर्व नकरवो तेमज प्रज्ञाने अजावे खेदपण न करवो तेथी ते प्रज्ञापरीसह ते आवीरीते ठे जेणे करी वस्तुनो तत्व प्रकर्ष करी जाणीये ते प्रज्ञा तेनो जे परीसह ते प्रज्ञापरीसह प्रज्ञावत पुरुष घणाश्रुतनो जाणवता में नवातरने विपे रुडीरीते ज्ञान आराधन कखो ठे तेथी हु मनुष्य उतापण समस्त जाणवुं सर्वना पूढेला प्रश्नो नो उत्तर आपुहु एवो गर्व नकरे अने प्रज्ञाने अजावे मनमा उद्वेगपण नकरे हुं मूर्खवुं काइज जाणतो नथी तेथी सद्गुकोइ मने पराजव करे ठे पूढ्या थका जीवादिक इच्छना नाम पण जाणव नही अर्थात् मने काइज आवाढतु नथी इत्यादिक चितवना करे नही परंतु पूर्वक तर्कमनो स्वरूपज चितवे तो परीसह पीडे नही ते प्रज्ञापरीसह जाणवो

२१ प्रज्ञानीपरे अज्ञानपण सहन करवो माटे प्रज्ञानी पढी अज्ञानपरीसह जाणवो वस्तुनो तत्व ते श्रुतज्ञाने जणाय ठे तेनो अजाव ते अज्ञानपरीसह जाणवो ते आवीरीते ठे ते यति मनमा एम न जाणे के मे सर्व अविरतपणो त्यागीने व्रतिपणो अगीकार कखो ठे तोपण काइ जाणतो नथी तेमज मे नइ महाजज्ञादिक तप पवित्रज्या तथा उपदान जे सिद्धातादिकमा कहेला आबिलप्रमुख मासिकादिक प्रतिमाकरी एवीरीते फियाये हु चालुवु तो पण सारो नगरो काइ जाणुनही अने आगममा तो एम कह्यु ठे के एगजाणइ सोसवजाणइ एवा वचनथ की पुरो नजाणु अने फोकट ज्ञान गर्वकरुहु इत्यादिक चितवेनही इहा प्रज्ञा अने अज्ञाननो ए विशेषणे के प्रज्ञा परीसह अनेरो पूढे तेवारे थाय अने अज्ञान तो मत्यादिक ज्ञान महारामा पुरणनथी एम विचारे अथवा प्रज्ञा ते शास्त्रनो स्फुरवो अने अज्ञान ते त्रिकाल विपथिक वस्तुना अजाणपणाने कहेवे

११ अज्ञान यकी दर्शननेविषे शंकाथाय तेथी हवे वावीसमो सम्यकत्व परी सह कहेते तेनो स्वरूप ध्यावुंते के सम्यकत्व ते सम्यक् दर्शनी पुरुष क्रियावादी प्रमुख ना विचित्र मतिउने साजलवेकरी किंचित्मात्र चूकेनही अने उत्तराध्ययनमां क हुंते के नञिनूणपरेलोए, इढीवाचित्तवस्तिणो, आडवा वचित्तमिति, ईईनिकुनचित्त ए ॥ १ ॥ व्याख्या:- जवातरनेअर्थे तेनही अथवा तपश्चीनी आमोसही प्रमुख रुथी तेमज पगना रजेकरी रोगनो एकहणोकमा उपशम करवो तथा तृणने खेचवे करी कामित वस्तुनुदेवु तेमज शाढावार क्रोम यननी वृष्टी यवाने अर्थे तथा क्रो थ उपने पापाणनी वृष्टी करवाने अर्थे पणनही अथवा लोच उपवासादिक कष्टे करी वचुहुं एवो निहृचितवे नहो. वली अन्नूजिणा अठजिणा, अडवाविचिविस्त ई, मुसंतं एव माहंसु, ईईनिकुनचित्त ए ॥ २ ॥ एवी चितवणाकरीने दूषण नलगा हे एरीते ए वावीस परीसहनो जयकरे इति गाथायै. ॥ ६९३ ॥

अवतरण - कयोपरीसह कयाकर्मनी प्रकृतिथो उत्पन्न थायते ते त्रण गाथाये करी कहेते. मूल - दंतणमोहेदंतण, परीसहोपन्नानाणपढममि, चरमे जाजपरीसह सत्तेव चरित्तमोहंमि ॥ ६९४ ॥ अक्रोस अरईइही, नितीयाचेल जायणा चेव, स क्कारपुरक्कारे, एक्कारसवेयणिकुंमि ॥ ६९५ ॥ पचेव आणुपुवी, चरिया सेक्का तहेव ज ज्ञेय, वह रोग तणफासा, सेसेसु नञिअवियारो ॥ ६९६ ॥ अर्थ - मोहनीयना वे जेदवे एक दर्शन मोहनी बीजो चारित्र मोहनी त्या दर्शन मोहनीय मिथ्या त्वादिक त्रिकना उदयथकी सम्यकत्व परीसहनो सज्जाव थायते तेमज प्रज्ञापरीसह अने अज्ञानपरीसह ते प्रथम ज्ञानावरणीयना उदयथीथाय अने चरमके० ठे जो जाजातराय तेना उदयथी अलाज परीसहथाय हवे सात परीसह चारित्र मोहनीयना उदयथी थायते ते आवीरीते प्रथम क्रोधना उदयथी आक्रोश प रीसह थायते बीजो अरति मोहनीयना उदयथी अरतिपरिसह थायते बीजो पुरुषवेदना उदयथी स्त्रीपरीसह थायते चोथी जयमोहनीयना उदयथी निषिधि कीपरिसह थायते पाचमी जुगुप्साना उदयथी अचेलकपरीसह थायते ठठी मानना उदयथी याचनापरिसह थाय ठे सातमी लोच मोहनीयना उदयथी सत्कार पुरस्कार परीसह थायते. हवे इग्यार परीसह वेदनीय कर्मना उदयथी थायते ते कहेते तेमा अथुरुमे कृपादिक पाच तथा चर्यां सख्या अने वली आ वमी मल नवमी वध दशमी राग इग्यारमी तृणस्परी ए इग्यारपरीसह वेदनी यना उदयथी कही शेषकर्मनेविषे परिसहनो अवतार नथी ॥ ६९४ ॥ ६९५ ॥ ६९६ ॥

અવતરણ - ગુણગાણાનેવિપે પરીસહોને સમવતારી દેખાડેઢે - મૂલ.- બાવી સંવાયરસં, પરાય ચંદસય સુહુમરાયંમિ, ઝઝમઝ વીયરાગે, ચંદસ સ્કારસ જિણં મિ ॥૬૯૭॥ અર્થ.-એ ક્રુધાદિક બાવીસે પરીસહ જે ઢે તે યાવત્ બાદરસપરાય ના મા નવમા ગુણગાણાને વિપે થાય ઢે ચંદપરીસહ સૂક્ષ્મસંપરાય નામા દશમા ગુણગાણાને વિપે સંજવે તેમા પાચતો ક્રુધાદિક જાણવી અને ઠગી ચર્યા, સાતમી સય્યા, આઠમી વધ, નવમી અલાજ દશમી રાગ, ડ્યારમી તૃણસ્પર્શ, બારમી મલ, તેરમી પ્રજ્ઞા, અને ચંદમી અજ્ઞાન એ ચંદ થાય એટલે ચારિત્ર મોહનીયનો ક્ય અથવા ડપશમ તેના પ્રતિવંદ્યી સાત અને એક દર્શન મોહનીયે પ્રતિવંદ એ આ ઠ ન થાય બાકીની ચંદ થાય. અને ડ્યારમા ઠગ્યસ્થ ગુણગણે તથા બારમા વી તરાગ ગુણગાણાને વિપે પણ પૂર્વોક્ત ચંદજ થાય ઢે હવે તેરમો સયોગી તથા ચંદમો અયોગી એ બે ગુણગાણાને વિપે અનુક્રમે ક્રુધાદિક પાચ, ઠગી ચર્યા, સા તમી વધ, આઠમી, મલ, નવમી સય્યા, દશમી રોગ, અને ડ્યારમી તૃણસ્પર્શ એ ડ્યાર પરીસહ વેદનીયને પ્રતિવંદે થાયઢે ॥ ૬૯૭ ॥

અવતરણ - ડ્કુષ્ટે તથા જધન્યે એક પ્રાણીનેવિપે સમકાલે કેટલી પરિસહ પામીયે તે કહે ઢે - મૂલ - વીસં ડ્કોસપ, વટંતિ જહન્નડય એક્કોય, સીવસિણ ચરિ યનિસીહિ, યાય જુગવ ન વટંતિ ॥૬૯૮॥ અર્થ - ડ્કુષ્ટથીતો વીસનો ડદય થાય અને જધન્યથી તો એકજ હોય એટલે એક શીત ને ડક્ષ તથા ચર્યા ને નિષિધિકી એ જુગવ કેડ બંને એકઠા સમકાલે વતેનહી. માટે ડ્કુષ્ટથી વીસ થાય કેમકે જ્યા શીત હોય ત્યાવક્ષ નહોય અને ચર્યા હોય ત્યાનિપેધકી નહોય ડ્યાદિ ॥૬૯૮॥

અવતરણ - મનુલી સત્તગતિ એટલે સાત માનુલિનો સત્યાસીમો ઢાર કહે ઢે મૂલ.- સુત્તે અઢે જોયણ, કાલે આવસ્સણ સપ્પાણ, સથારે ચેવ તહા, સત્તવિહા મ મુલીજણો ॥૬૯૯॥ અર્થ - એકસૂત્ર વીજો સૂત્રનો અર્થ ત્રીજો જોજન ચોથો કા લગ્રહે પાંચમો આવશ્યક ઠગો સઘાય સાતમો સંથારો એ સાત માનુલીને વિપે એ કેક અબિલને કરવે કરી પ્રવેશથાય ઢે અન્યથા ન કટપે એસત્યાસીમો ઢાર સમાત.

અવતરણ - દસગણબુઝ્ઝતિ એટલે દસ સ્થાનકના વિઘ્નેદનો અઠયાસીમો ઢાર કહે ઢે - મૂલ - મણ પરિમોહિ પુલાહે, આદારગ સ્વવગ્ગ ડવસમેકપ્પે, સજ મતિઅ કેવલ સિલ્લણાય જબુમ્મિ વોહિન્ના ॥ ૭૦૦ ॥ અર્થ - એક મનપર્યવજ્ઞાન વીજો પરમ પ્રકૃષ્ટ જે અવધિ જ્ઞાન જેના ડપજવાથી અવશ્ય કેવલ જ્ઞાન ડપજે જ એવી પરમાવધિ, ત્રીજી પુલાકલધિ, ચોથી આદારક લધિ, પાચમી રૂપક ડ્રે

णी, ठी उपशमश्रेणी, सातमो जिनकल्प, आठमो परिहारविशुद्धि सूक्ष्मपराय.
ने यथाख्यात ए सयमत्रिक, नवमुं केवल ज्ञान, अने दशमो सिद्धिप्राप्त के० सी
जयो (सिद्धययो) इहा केवली तथा सीजयो ए वे छुवा कहा तेनो कारण ए ठे
के केवलीतो नियमे साजे अने जे सिद्ध थाय ते केवलज्ञान पामिने सीजे एवो ज
णाववाने अर्थे कहा. ए दश स्थानक जनुस्वामि यकी विवेद गयां तथा प्रथम
सधयण, प्रथम सस्थान अने अंतरमुहूर्ते चउद पूर्वनो उपयोग ए त्रण अर्थ
ते श्री यूलनइ स्वामिना वखतयी विवेद गया. उक्तंच सधयण सत्ताण, पढम स
जोयपुत्र अणुउंगो, एए तिन्निवि यद्या, वोन्निन्ना यूलनदमि ॥१॥५॥७००॥

अवतरण - खवगसेहिनि एटले रूपक श्रेणीनो नेव्यासीमो द्वार कहेवे - मूल -
अणमिष्टमीस सम्मं, अछ नपुसिद्धी वेयठक च, पुवेयच खवेई, कोहईएय सजल
णे ॥ ७०१ ॥ अर्थ - इहा रूपकश्रेणीनो पडिवजणहार पुरुष आठवरसथी
उपरनी उमरनो वर्तमान ठता वज रूपन नाराच सधयणनो धणी शुद्ध ध्यानवंत अ
रित, देशविरत, प्रमत्त, अप्रमत्त सयति माहेजो अनेरो कोई पडिवजे पण इहा ए
दलो विशेष जे केवल अप्रमत्त सयतिहोय तो पूर्वनो जाण शुद्धध्यानोपगत होय अने
बीजा सर्व धर्मध्यानोपगत होय त्यां पहेजी अनंतानुबंदिनी प्रियोजना कहेवे.

इहा श्रेणीना अपनिवजणहार पण अविरत चतुर्गतिरुता ज्ञायोपशमिक स
म्यकृष्टि देशविरत तिर्यच तथा मनुष्य अथवा सर्वविरत मनुष्य जे ममत्त प
यति पर्याप्ता यथा सजवणो विशुद्धि परिणाम्याठता अनंतानुबन्धिनी रूपणाने
अर्थे यथाप्रवृत्तिकरण, अपूर्वकरण, अनिवृत्तिकरण ए त्रण करण करे ए कर
णनी वक्तव्यता सर्व कर्मप्रकृति यकी जाणवी

अनिवृत्ति करणे पद्दतो ठतो उद्वलना सक्रमणे करीने अनंतानुबन्धिनी स्थि
ति आगलिकामात्र मूर्छीने बाहीना उपरला अनंतानुबन्धिया सर्वनो विनाश करे
अने आगलिकामात्र ते स्तिपुसकसक्रमणे करीने वेद्यमान प्रकृतिने विपे सक्रमावे एरी
ते अनंतानुबन्धियुक्त स्वपावीने दर्शन मोहनीय रूपववाने अर्थे यथाप्रवृत्त्यादिक
त्रण करण करे अने अनिवृत्तिकरणाद्विपे वर्तमान यको दर्शनत्रिक संबंधीनी कर्म
स्थिति उद्वलना सक्रमणे करी उद्वले ते जानीम पत्न्योपमना अतंख्यातमां जा
गमात्र प्रमाणे रहे. तेवारपत्री मित्यात्वना इतिरु तेसम्यक्त्व अने मिश्रमां प्रक्षेपे.

ते पहेजे समये स्तोकि बीजे समये तेयी अनन्यातगुण अधिक एम त्यामुची ज्यामु
धी अंतरमुहूर्तेना चरम समयनेरिप आगलिकागत मूर्छीने जोय दिवस समय सक्र

मित दजिक थकी असख्यात गुणो सक्रमावे अने आवलिकागत तो स्तिबुक संक्रमेक री सम्यक्त्वने विपे प्रहेपे एरीते मिथ्यात्व खपाव्या पठी अतरमुद्धर्ते करी सम्यक् मिथ्यात्व ते एवाज अनुक्रमे सम्यक्त्वने विपे प्रहेपे तेवार पठी सम्यक्मिथ्यात्व पण खपावे. हवे वली सम्यक्त्व अपवर्तवा एवीरीते लागो के जेवीरीते अतरमुद्धर्ते तदप्यत मुदुर्त्तमात्र स्थितिक थयो ते हवे अनुक्रमे वेदतो थको समय अधिक एक आवली शेष थयो तेवार पठी अनतर समये तेनी उदीरणानो ठेद थयो ज्यासुधी चरम समय त्यासुधी केवल विपाकानुजवे वेदीए

पठी अनतर समये ह्याधिकसम्यकदृष्टी थाय जो ब-धायुष्क रूपकश्रेणी करवा माने तो अनतानुबधीना ह्य, पठी मरणने संजवे पाठो पडीवजे तो कदाचित् मिथ्यात्वना उदयथकी वली अनतानुबंधियाने पुटीपणे पमाणे. कारणके अनतानु बंधियानो बीजभूत मिथ्यात्व हजी विणस्योनथी तेमाटे

अने जे ह्रीण मिथ्यादर्शनी ते पुटीपणे अनतानुबधीने मिथ्यात्वबीजना अनावथकी करेनही अने ह्रीणसप्तक ते अप्रतिपतित परिणामे देवताने विपे अवश्य उपजे अने प्रतिपतित परिणामि ते तो जेवो परिणामि तेवा परिणामने अनुसारे ना नाप्रकारनी गतिमाहे उपजे तथा ब-धायुपपण जे तेवारेज काल न करे तो पण सप्तकह्रीण थयोथको निश्चेधीरहे पण चारित्र मोहनीय रूपपाववाने अर्थे यत्ननकरे

इहा शिष्य प्रश्न करेठे के गत्यतरने विपे जातो ह्रीणसप्तक केदलेजवे मोह जाय तेनेगुरु उत्तर कहेठे के त्रीजे अथवा चोथे जवे मोह जाय तेमा जो देव अथवा नरकगतिये जाय तो ते देव अथवा नारकीनो जव विचालेकरी त्रीजे न वेज मोह जाय अने जे तिर्यंच अथवा मनुष्यमा उपजे ते तो अवश्य असख्यात वर्षआयुष्यवालामा उपजे पण सख्यातावर्ष आयुष्य वालामा न उपजे पठी त्याथी देवगतिपामि फरी मनुष्यमा आवी मोह जाय एरीते चारजव पणथायठे.

हवे सप्तक ह्यवालो पूर्वब-धायुष्क एवोजे होय ते तेवारेज कालकरी मरण पामिने वैमानिकनेविपे उपजे जे ब-धायुष्क ते चारित्र मोहनीय उपशमाववाने अर्थे उद्यमकरे पण शेष जवने विपे ब-धायुष्क होय तो नकरे

इहा वली शिष्यपुठेठे के दर्शन त्रिक ह्यगयो तो ए सम्यक दृष्टी किंवा असम्यकदृष्टी जाणवो तेवारे गुरु कहेठे के सम्यकदृष्टीतो तहारा केवाथी सम्यकदर्शने अनावेपण सम्यकदृष्टी पणो थयो एम न कहेवो ईहातो जेहनो मईणो कढ्यो होय एवा कोडवा ते समान गयोठे जेनाथकी मिथ्यात्वनोजाव एवा मिथ्या

जेदलिकठे ते पुरुषवेदमाहे संक्रमावे नहो कितु सज्वलन क्रोधने विपेज सक्रमा वे एम ए सर्व पूर्वोक्त विषेकरी खपावताथका अंतरमुहूर्ते सर्वथा प्रकारे क्षीण थ या हवे तेहिज समये वेदनो बध उदय उदीरणानो विवहेद अने समयोन वे आवलिकानेविपे एटलो बद्ध मूको शेषनो पण क्षय थयो तेवारे ए अवेदकथयो क्रोध वेदताथकाने एना त्रणविभाग होय तेनानाम अश्वकर्णकरणा-क्षा, किट्टिकर णा-क्षा, किट्टिवेदना-क्षा तेना स्वरूप ईहा शास्त्रातरोक्त नावे देखाडीयेते

घोडाना कर्णनीपरे जे न्हाना न्हाना कर्मनापुजल तेदना न्हाना न्हाना खम करे जे थकी कालविशेषने विपे ते अश्वकर्ण करणा-क्षा कहिये ते कर्मना दलिक रससहित कूटी कूटीने किट्टीनीपरे अति न्हानाकरे तेने किट्टिकरणा-क्षा कहिये. पठी किट्टीकरी तेने वेदे ते किट्टीवेदना-क्षा कहिये

त्या अश्वकर्ण करणा-क्षायें वर्तमानठतो समय समयनेविपे चार संज्वलन क पायना अंतरकरण थकी उपरली स्थितिनेविपे अनता अथर्व स्पर्धककरे ते स्पर्ध क कोने कहिये ते कहेते इहा जे अनतानत परमाणुये नीपनाठे एवाजे स्कध ते जीव कर्मपणे ग्रहण करे त्याजे एकेका स्कधनेविपे सर्व जघन्य रस परमाणुआठे तेनो रसपण केवलीनी बुद्धिये सर्वजीवने अनतगुण रस जाग आपे अनेरोते र सजाग एकेअधिक अनेरोवली बहुए अधिक एम एकोत्तरवृद्धे त्यासुधी जाणवो ज्यासुद्धि अनेरो परमाणुठ अजव्यथकी अनतगुणा अने सिद्ध थकी पण अनतमे ना गे अधिक रसजागथे त्या जघन्यरसे जेकोई परमाणुआठे तेनो समुदाय समान जातिपण लागीने एक वर्गणायेज कहिये एम अनेराजे एकाधिक रसजाग सहि त तेनो समुदाय तेनी बीजी वर्गणा जाणवी अनेरा वली वधधिक रस जाग युक्त तेनो समुदाय तेनी त्रीजी वर्गणा एम एरीते एकोत्तर रसजागवृद्धि परमाणुआनो समुदायरूप जे वर्गणा ते सिद्धथकी अनतमाजाग समान अजव्यथकी अनत गुणी कहेवी अने एनो समुदाय ते स्पर्धक कहिये एटले मादोमाहे स्पर्धकिये ते माटे स्पर्धक कहेवायते एम उत्तरोत्तर वृद्धेकरी परमाणुआनी वर्गणा जाणवी इहां स्पर्धक एटला वास्ते ठे के एथकी एकोत्तरे अधिकि निरतर वृद्धे वधतो रस न लाजे कितु सर्व जीवथकी अनतगुण जे रसजाग तेथकी तेहिज अनुक्रमे बीजो स्पर्धक मानीये एमज त्रीजो स्पर्धक एम ज्यासुधी अनता स्पर्धक थाय त्यासुधी

हवे एनाथकीज पहेली वर्गणा आदेदेईने विशुद्धिना जे प्रकर्ष तेना वशथकी अनतगुण हीन रसकरीने पहेला नीपरे स्पर्धककरे एवा स्पर्धक पहेला कोईवारे

कोइये कखानथी तेथी तेने अपूर्व कहिये एणे अश्वकरण करणादा पुरीकीधी करणादानेविषे वर्तमान थको पुरुषवेद समयोन आवलिकादये क्रोधनेविषे गुण संक्रमेकरी संक्रमावतो चरम समये जीव संक्रमेकरी सर्व संक्रमावे ते वारे पुरुषवे द क्षीण थाय. एरीते अश्वकरणकरणादा सपूर्ण थइ अने किट्टीकरणादये वर्तमान थको चारसज्ज्वलननी कषायना उपरली स्थितिना जे दलिक तेनी किट्टीकरे किट्टीनोस्वरूप कहेवे जे पूर्वस्पर्दक अने अपूर्वस्पर्दक थकी प्रथमादि वर्गणासेइ विद्युद्विप्रकर्षना वशथकी अत्यंत हीनरस करीने तेने एकोत्तरवृद्धि त्यागे धरो अंतराले करीने स्थापवो तेथ्यावीरीते ज्या ते वर्गणाना असत्कल्पनाये रसना जे अनुनाग तेहनो शत एकोत्तरादिक जे हतो तेहीज वर्गणानी विद्युद्धिना वशथकी रसना अनुनाग दशक अथवा पनर तेनो जे स्थापन करवो तेने किट्टी कहिये. अने ए किट्टी परमार्थे अनति उतापण स्थूलजाति चेदथाश्री बारनी कल्पना करियें ते एकेक कषायनी पहेली बीजी ने त्रीजी एम त्रण त्रण किट्टी करे एम जे क्रोधे कृपकश्रेणी पडीवजे तेने जाणवो

जेवारे माने पडिवजे तेवारे उद्वलन विधि करीने क्रोधे खपावे ठते शेष त्रण कषायते तेनी पूर्वक्रमे नवकिट्टीकरे अने जो मायाये पडीवजे तो क्रोधमान ए वेडुनी उद्वलनाविधे कृपणाकीधीठति शेष वे कषायनी पूर्वअनुक्रमे ठ किट्टीकरे अने जे जोने पडिवजे ते उद्वलनाविधे क्रोधादिक त्रण कषाय खपावे ठते एक जोननी त्रण किट्टीकरे ए किट्टी करवानी विधिकही

हवे किट्टीकरणादा त्रणे पूरणथइठते क्रोधे श्रेणी पडिवज्योथको क्रोधना पहेली किट्टी संबंधी जे दलिक बीजी स्थितिगतवे ते आकर्षिने प्रथम स्थितियेकरे अने वेदपण त्यासुधी के ज्यासुधि समये अधिक आवलिका मात्र शेषरहे त्यासी मवेवे तेवारपडी बीजा समयनेविषे बीजी किट्टीना दलिक बीजी स्थितिगत आकर्षिने प्रथम स्थितियेकरे अने वेदे पण तासीम जासीम समय अधिक आवलिका मात्र शेषरहे तासीमवेदे तेवारपडी त्रीजी किट्टीना दलिक द्वितीयस्थितिगत आकर्षिने प्रथम स्थितियेकरे अने वेदपण त्यासुधी ज्यासुधी समयाधिक आवलिकामात्रशेष

शेष त्रण किट्टी वेदना अक्षानेविषे उपरली स्थितिगत दलिक गुणसक्रम पणे समय समयने विषे असख्येय गुण वृद्धिलक्षणो सज्ज्वलन मान मांहे प्रक्षेपे अने त्रीजीकिट्टी वेदनादा तेना चरम समयनेविषे सज्ज्वलनना क्रोधनो बंध उद

य उदीरणाने समकाले विवेदे अने सत्तापण एक समयोन आवलिकादिके करी बर एवो मूकी तेने अनेरोनही सर्व माननेविषे प्रहेप्यो

तेवारपठी माननी प्रथम किट्टी तेना दलिक बीजी स्थितिगत आकर्षि प्रथम स्थितिये करे अने वेदपण तासीम जासीम अंतरमुहूर्त एम क्रोधनोपण बंधादिक व्यवहिन थयेयके तेना दलिक समयोन वे आवलिकाये माननेविषे गुण सक्रमे संक्रमावतो थको चरम समय सर्व सक्रमावी माननीपण पहेली किट्टीनादलिक पहेली स्थितिनेविषे कीवाठे तेवेदता समयाधिक आवलिका शेषथाय तेवारपठी माननी बीजी किट्टीना दलिक बीजी स्थितिगत आकर्षि प्रथम स्थितियेकरी वेदे ते जासीम समयाधिक आवलिकामात्र शेषरहे त्यासुविषे पठी बीजीकिट्टीना दलिक बीजी स्थितिगत आकर्षि प्रथम स्थितिगत करी वेदे समयाधिक आवलिका मात्र शेषरहे त्यासुवीषे अने तेहिज समये मानना बधउदय उदीरणानो समकाले विवेदथाय अने सत्कर्मपणे तेने समयोन आवलिका दिकबंधेज शेषतेक्रोधनीपरे जाणवो. जेम त्या क्रोध माननेविषे प्रहेपी तेमईहा मानते मायानेविषे प्रहेपीये

तेवारपठी मायाना प्रथम किट्टीदलिक द्वितीय स्थितिगत आकर्षि प्रथम स्थितेकरी अंतर मुहूर्तमात्र जगे वेदे सज्वलन मानसबधी बयादिकनो विवेदथयेयके सज्वलन मानना दलिक समयोन आवलिकादिके गुणसक्रमणेकरी मायानेविषे प्रहेपी मायानापण प्रथम किट्टीदलिक बीजी स्थितिगतकरी पहेली स्थितियेकरी वेद तोथको समयाधिक आवलिका शेष थाय तेवारपठी मायाना द्वितीय किट्टीसंबंधी दलिक द्वितीयस्थितिगत आकर्षि प्रथम स्थितेकरी समयाधिक आवलिकामात्र शेषलगे वेदे तेवारपठी बीजी किट्टीना दलिक बीजी स्थितिगत आकर्षि प्रथम स्थितेकरी समयाधिक आवलिकामात्र शेषलगे वेदे तेहिज समयनेविषे मायानो बंध उदय उदीरण पण समकाले विवेदथाय अने मायानो सत्ताकर्मपण समयोन आवलिका दिक बंधमात्रेज शेषरहे जेणेकारणे गुण सक्रमे लोचनेविषे प्रहेप्यो

पठीलोचनी पहेली किट्टीना दलिक बीजी स्थितिगत आकर्षि पहेली स्थिते करी वेदे ते ज्यालगे अंतर मुहूर्त एटले सज्वलन मायाने बंधादिके व्यवहिन थयेयके मायाना दलिक समयोन विहु आवलिये गुण सक्रमे समस्त लोचनेविषे सक्रमावे सज्वलन लोचनी प्रथम किट्टीना दलिक प्रथमस्थितेकरी वेदतोथको समयाधिक आवलिका शेषथयो तेवारपठी लोचनी बीजी किट्टीना दलिक बीजी स्थितिगत

आकर्षिं प्रथम स्थितियेकरी वेदे ते जांसीम बीजी किट्टीना दलिक प्रथम स्थिति गत कीधाढे ते आवलिकामात्र शेष जाणवी

अने तेहीज समये संज्वलन लोचनो बंधनो व्यवहेद थाय बादर कपाय संबंधी उदय उदीरणानो व्यवहेद थाय अने अनितृत्तिबादर संपराय गुणठाणानो काल ए सर्व समकाले व्यवहेद थाय तेवारपढी सूक्ष्म किट्टीदलिक द्वितीय स्थितिगत आकर्षिं पहेली स्थितिये करी वेदे तेवारे एने सूक्ष्मसंपराय कहिये

हवे त्रीजी किट्टीगत आवलिका शेष ठे ते सर्व विद्यमान आगली प्रकृतिनेविषे स्तिबुकसंक्रमे संक्रमावे अने प्रथम द्वितीय किट्टीगत जेवीरीतेढे तेवीरी तेज बीजी त्रीजी किट्टीगत मध्ये वेदे अने सूक्ष्मसंपराय लोचनी सुक्ष्म किट्टी वेदतो यको सूक्ष्मकिट्टीना दलिक जे समयोन वे आवलिकाये बढ ठे ते समय समयनेविषे स्थितिधातादिकेकरी त्या खपावे ज्या सूक्ष्मसंपरायनी अक्षाना सख्या त जाग गया होय एक थाकतो रहे ते एक सख्यातमो जाग जे थाकतो रहे ते जा गने विषे संज्वलननो लोच सर्व अपवर्त्तनाये अपवर्त्ति सूक्ष्मसंपरायनी अक्षा स मानकरे ते सूक्ष्मसंपरायनी अक्षा हजीसुधी अंतरमुहूर्त्त प्रमाण ठे ते आरनी पढी मोहनीयना स्थितिधातादिक निवर्त्त शेषकर्मना स्थितिधातादिक प्रवर्त्त अने लोचनी अप्रवर्त्तित स्थिति उदय उदीरणाये करी वेतो यको त्यासुधीगयो के ज्या सुधि समयाधिक आवलिका मात्र शेष त्या उदीरणा रहीढे

तेवारपढी ते स्थिति केवल उदयेकरी वेदे ज्यांसुधि चरमसमय अने ते चरमसमय नेविषे ज्ञानावरणियादिक पाच, दर्शनावरणीय चार, यशकीर्त्ति, उच्चैर्गोत्र, पाच अंतराय ए सोलप्रकृतिना बंधनो विहेद थाय तेम वली मोहनीयना उदय अने सत्तानो विहेद थाय तेवारे ए ह्रीण कषायी अयो

वली तेहने शेषकर्मना स्थितिधातादिक ए पूर्ववत् प्रवर्त्त जासीम ह्रीणकषाय अक्षाना संख्येयजाग गयाहोय अने एक जाग रहे ते जागने विषे ज्ञानावरणादि क पाच, अंतराय पाच चार दर्शनावरण वे निडा ए सोल प्रकृतिनी स्थिति ने सत्ता ए सर्व अपवर्त्तनाये अपवर्त्त ते अपवर्त्तिने ह्रीणकषायअक्षसमान करे केवल निडादिकनी आपणा आपणा रूपनी अपेक्षायें एक समयउणी सामान्यपणे अने कर्मरूपपणे सरखी ते ह्रीणकषायअक्षापण अंतरमुहूर्त्त मान ठे

तेवारपढी ते आरनीने तेना स्थितिधातादिक रद्या शेष थाकतानी थाय ते सोल कर्मप्रकृति निडादिके हीन तेने उदय उदीरणा वेतो यको त्यासुधी गयो

જ્યાસીમ સમય અધિક આવલિકા માત્ર ઝોપ રહે તેવારપઢી ડદીરણા નિવર્તી પઢી આવલિકા સીમ કેવલ ડદયે કરી તે વેદે તે જ્યાસુવી ક્ષીણકપાય અધાનો ઢેલો સમય તે થકી ડરલો સમય તે દિચરમ સમયને વિપે નિડાદિક આપણેરૂપે સત્તા ની અપેદાયે ક્ષીણ થયો અને ચરદ પ્રકૃતિનો ચરમસમય ક્ય થયો તેવારપઢી અનતર સમયે કેવલી ધાય ॥૭૦૧॥

અવતરણ - એગથા સૂત્રકાર સર્વપદે જૂદી જૂદી વચાણનાર ઢતો કહે ઢે. મૂલ - કોહો માણો માયા, લોહોણતાણુંબંધિણો નણિયા, સ્વવિકણ સ્વવડ સઢો, મિશ્વ મીસંચ સમ્મતં ॥ ૭૦૨ ॥ અર્થ - ક્રોધ, માન, માયા, અને લોન એ ચાર અ નતાનુબધિયા કપાય સમકાલે સ્વપાવીને સઢકે નપુસક જે શ્રેણીનો પઢિવજણ હાર તે મિષ્યાત્વ, મિશ્ર, અને સમ્યક્ત્વ એ ત્રણ પ્રકૃતિ અનુક્રમે અતરમુહૂર્તે સ્વપા વે સર્વનો પણ કૃપણકાલ અતરમુહૂર્તમાન અને શ્રેણી પરિસમાપ્તિ કાલ પણ અં તરમુહૂર્ત માત્રજ જાણવો કેમકે અતરમુહૂર્તના અસચ્યાતા જેદ ઢે માટે ॥૭૦૨॥

મૂલ - અપચરકાણે ચરો, પચરકાણેય સમમવિ સ્વવેડ, તયણુ નપુસગ ડ ઢિ, વેયડુગં સ્વવય સ્વવડ સમ ॥ ૭૦૩ ॥ અર્થ - અપચરકાણે ચરો ક્રોધાદિકચાર અને પ્રત્યાચ્યાનિયા ચાર એ આઠે એકઠા સ્વપાવે તેવારપઢી નપુસકવેદ ને સ્ત્રિવેદ એ વેદુ સમકાલેજ સ્વપાવે એમ સ્ત્રિવેદ તથા નપુસકવેદના ક્ય થકી સમકાલેજ પુરુષવેદના વચનો વ્યવહેદ કરે તે સ્વપાવીને સમકાલે વદમાણ પ્રકૃતિસ્વપાવે. ॥ ૭૦૩ ॥ તેહિજ દેસાહેઢે

મૂલ - હાસ રડ અરડ પુવેય સોથ નયજુય ડુગઢ સત્તડમાં ॥ તહ સંજલણ કોહ, માણ માયંચ લોનચા ॥ ૭૦૪ ॥ અર્થ - હાસ્યાદિક ઢ તથા પુંવેદ એ સાત પ્રકૃતિ સ્વપાવી પઢી સજ્વલનના ચાર કપાય સ્વપાવે ॥ ૭૦૪ ॥ આં લોનનેવિપે એટલો વિરોપ ઢે તે કહેઢે.

મૂલ - તો કિટ્ટીકય અસલ, લોહ સ્વમાડ સ્વવિય મોહસ્વયા ॥ પાવડ લોચાલોય, પ્પ યાસયે કેવલ નાણ ॥ ૭૦૫ ॥ અર્થ - તેવારપઢીમાયાકૃપણાનતર લોનના સ્વમની અસં ચ્યાતી કિટ્ટીકરે તેને સ્વપાવે એમ સર્વ મોહના ક્ય થકી લોકાલોકનો પ્રકાશક એહુ કેવલ જ્ઞાન પામે ડહાં એટલો વિરોપકે એજે લોનની કિટ્ટીનો કરણ તે લોને શ્રેણી પ્રપન્ને જાણવો અને જેવારે ક્રોધે શ્રેણી પઢિવજે તેવારે ક્રોધાદિક ચારની કિટ્ટીકરે વલી માને પઢિવજે તેવારે માનાદિક ત્રણની કિટ્ટીકરે અને માયાયે પઢિવજે તે વારે માયા અને લોનની કિટ્ટીકરે આ સૂત્રમા જે કૃપણાનો ક્રમ કહ્યો તે નપુસ ક કૃપક આશ્રીને કહ્યો ॥ ૭૦૫ ॥

मूल—नवरं इड्डी खवगा, नपुंसगं खविय खवइ श्रीवेय ॥ हासाइगं खविउं, खवइ सवेयं नरो खवगो ॥ ७०६ ॥ अर्थ—नवरके० एटलो विशेषके के जेवारे श्री रूपकश्रेणी प्रारजे तेवारे पहेलुं नपुंसकवेद खपावी पठी स्त्रीवेद अने स्त्रीवेद ना ह्ययथाथी समकालेज पुरुषवेदना बंधनो व्यवहेदथाय तेवारे अवेदक पहेलीजे पुरुषवेद तथा हास्यादिक ठ ए सात प्रकृति हती ते समकाले खपावे शेष तेमज जेवारे पुरुष पडिवजे तेवारे पहेलुं नपुंसकवेद पठी स्त्रीवेद पठी हास्यादिक खपावीने पठी पुरुषवेद खपावे शेष पहेलानी परे जाणवो. ए रूपकश्रेणीना स्वरूपनो नेव्यासीमो द्वार समाप्त थयो. ॥ ७०६ ॥

अवतरण—उवसमसेडिति एटले उपशमश्रेणीनो नेबुमो द्वार कहेडे.
मूल—अणदंस नपुस इड्डी, वेयठकंच पुरिसवेयच ॥ दोदो एगंतरिए, सरिसे सरिस उवसमेई, ॥ ७०७ ॥ अर्थ—उपशमश्रेणीनो पडिवजणहार अप्रमत्त संयत गुणगणोज होय अने प्रमत्त, अप्रमत्त, देशविरति, अविरते ए माहे मेळी आवे ते होय अने अनेरा एम कहेडे के अविरत देशविरत प्रमत्त अप्रमत्त माहेलो मेळी आवे ते अनंतानुबंधी उपशमावे अने दर्शनत्रिकादि सयमनेविपे वर्त्तमान ठता ज त्या पहेली अनंतानुबंधीनी उपशमना देखाडेडे

अविरत्यादिक माहेलो मनोयोगादिकयोगे वर्त्तमान तेजोलेइयादिक त्रण शु नलेइया माहेली कोईक लेइया माहे वर्त्ततो साकारोपयोगयुक्त प्रत्येक कर्मनी ए क कोडाकोडी सागरोपममाहे स्थिति करणकाल थकी पहेलो पण अंतर मुहूर्त्तसुधि विद्यमान चिन्तथको एम रहेतो आगलें शुनप्रकृतिबाधे परतु अशुन प्रकृतिनबाधे अने समय समयनेविपेअशुन प्रकृतिनो अशुनाग अनंतगुण हाणी करतो शुनप्र कृतिनो रस अनंतगुण वृद्धे करे अने स्थितिबंधपण पुरेहुए ठते पूर्वस्थिति सबंधीनी अपेक्षाये पट्योपमने असख्यातमे जागे हीन स्थिति बध करे अने अंत रमुहूर्त्त पूरण थये ठते अनुक्रमे यथाप्रवृत्तकरण अपूर्वकरण अनिवृत्तिकरण ए त्रणोकरणनी प्रत्येके अंतरमुहूर्त्त प्रमाण जेनी स्थिति एवाकरे चौथी ते उपशां तादा अनिवृत्तिकरणाधाना सख्यातानाग गयेठते एक जाग रहेथके अनंतानुबंधी नी नीची अवलिकामात्र मूकोने अंतरमुहूर्त्तप्रमाण अंतरकरण अंतर मुहूर्त्तकरे अंतरकरणना दलिक उखेलीने बध्यमान प्रकृतिमा प्रहेपे अने प्रथमस्थितिना आवलिकागत दलिक स्तिवुकसक्रमणे वेद्यमान प्रकृतिमाहे प्रहेपे अने अंतरकरण कीयेठते बीजा समयनेविपे अनंतानुबंधीनी उपरली स्थिति

સર્વંધી દલિક ઉપશમાવવા મામે તે પ્રથમ સમયે સ્તોક વીજે સમયે ત્રીજે સમયે અનુક્રમે અસર્યેયગુણ વૃદ્ધિ તે તાસીમ જાસીમ અતરમુદૂર્તે સમસ્ત પ્રકારે અનતા નુવંધી ઉપશમાવ્યા ઉપશમિત તેને કહિયે જેમ ધૂલને પાણીથી સીંચી ઉપર ધૂંસ ડાસાયે કૂટી થકી મહાનિચિત થાય તેમ કર્મરૂપ ધૂલી નિર્મલ અધ્યવસાયરૂપ પાણીયે સીંચી સીંચીને અનિવૃત્તિકરણરૂપ ધુસડાયેકરી કૂટતો થકો પઠી સક્રમણ ઉદય ઉદિરણા નિધન નિકાચનાદિ કરણને અયોગ્યથાય એક અનતાનુવંધીની ઉપશમના ન માનવી કિતુવિસયોજના રૂપણા તે પહેલી કહી

હવે સાપ્રત દર્શનત્રિકની ઉપશમના કહેઠે ૐહા ક્ષાયોપશમિક સમ્યક્દૃષ્ટી સય મનેવિપે વર્તમાન અંતરમુદૂર્તે દર્શનત્રિક ઉપશમાવતો પૂર્વોક્ત ત્રણકરણને કરવે વિશુદ્ધિયે વર્ધમાન અનિવૃત્તિકરણની અદ્વાને સર્યાતજાગે ગયેઠતે અતરકરણ કરે તે કરતો સમ્યક્ત્વની પહેલી સ્થિતિ અતરમુદૂર્તમાન સ્થાપે મિથ્યાત્વ અને મિશ્ર એ વે ઢુના દલિક આવજિકામાત્ર ઉત્તિકરતાથકા સમ્યક્ત્વની પહેલી સ્થિતિમા પ્રદેપે ને મિથ્યાત્વ મિશ્રની પહેલી સ્થિતિના દલિક સમ્યક્ત્વની પહેલી સ્થિતિના દલિક માહે સ્તિબુક્તસક્રમણે સક્રમાવે અને સમ્યક્ત્વની જે પહેલી સ્થિતિઠે તેને વિપા કાનુનવદુતિ ક્રમેહ્યયઈયકી ઉપશમ સમ્યક્દૃષ્ટી થાય અને મિથ્યાત્વાદિ ત્રિકની ઉપરલી સ્થિતિના દલિકઠે તેની ઉપશમના અનતાનુવંધીની ઉપરલી સ્થિતિ ના દલિકનીપરે જાણવી

એમ ઉપશાત દર્શન ત્રિક ઠતો પ્રમત્ત અને અપ્રમત્તના જે પરાવર્તન તે શક્ત મા ને ગાનેકરી ચારિત્ર મોહનીય ઉપશમાવણહાર થકો વલી યથા પ્રવૃત્ત્યાદિક ત્રણ કરણ કરે પણ ૐહાં યથાપ્રવૃત્તકરણ અપ્રમત્ત ગુણગણે અને અપૂર્વ કરણ અપૂર્વગુણગણે કરે અને અપૂર્વકરણે રહ્યો ઠતો સ્થિતિધાતાદિકેકરી નિર્મલ થઈ પઠી અનતર સમયે અનિવૃત્તિકરણે પ્રવેશ કરે અને અનિવૃત્તિકરણાદ્વાને સર્યેયજાગે ગયેઠતે દર્શન સમકે રહિત શેષ એકવીસ મોહનીયની પ્રકૃતિનો અતરકરણ કરે અને તેણે પ્રમ્તાવે જે વેદનોતથા જે સજ્વલનકપાયનો ઉદયઠે તે બેઢુ ની પોતાના ઉદય કાલમાન પહેલી સ્થિતિકરે અને શેષ ડ્યાર કપાય અને આવનો કપાયની અવલિકામાત્ર સ્થિતિકરે ૐહા ત્રણવેદ અને સજ્વલનચારનો ઉદયકાલમા ન અંતરકરણગત દલિકના પ્રદેપવાનુ સ્વરૂપ ગ્રથવિસ્તારના જયથી લચ્યુ નથી.

હવે અંતરકરણ કરીને નપુસકવેદ અતરમુદૂર્તે ઉપશમાવે તે પ્રથમ સમય સ્તોક તેવારપઠી દ્વિતીયાદિ સમયે અસર્યેયગુણવૃદ્ધિ સ્વાલગે ઉપશમાવે જ્યાંલગે

ચરમસમય આગલી પ્રકૃતિનેવિપે સમય સમયનેવિપે ડાકીમાડ્યાઠે જે દલિ
ક તેની અપેક્ષાએ ત્યાંલગે અસંખ્યેયગુણ પ્રદેપે જાસીમ દિવરમ સમય અને ચર
મ સમયનેવિપે ડાકીમાડ્યાઠે આગલી પ્રકૃતિનેવિપે સક્રમાવિયેઠે જે દલિક તેની
અપેક્ષાએ અસંખ્યેય ગુણ જાણવો

એમ નપુંસકવેદે ડાકીમાડ્યાઠે ઠતે પૂર્વોક્તવિધિયે કરીને અંતરમુદૂર્તે સ્ત્રીવિદ ડાકી
માડ્યાઠે તેવાર પઠી અંતરમુદૂર્તે હામ્યાદિક ઠ તે ઠ એ ડાકીમાડ્યાઠે ઠતે તેહિજ સમ
યે પુરુષવેદના વંધ ડદય ડદીરણાનો વ્યવહેદ થાય તેવારપઠી એકસમયઠણ
વે આવલિયે સમસ્ત પુરુષવેદ ડાકીમાડ્યાઠે સમકાલે અંતરમુદૂર્તમાત્રે પ્રત્યાખ્યાન
અપ્રત્યાખ્યાનાવરણ ક્રોધ ડાકીમાડ્યા અને તેહિજ સમયે સજ્વલનના ક્રોધનો વંધ
ડદય ડદીરણાનો વિહેદ થયો

તેવારપઠી સમયઠણ વે આવલિયે સજ્વલનનો ક્રોધ ડાકીમાડ્યા તે ડાકીમાડ્યા
પઠી સમકાલે અંતરમુદૂર્તે અપ્રત્યાખ્યાન ને પ્રત્યાખ્યાનાવરણ માન સમકાલે ડાકી
માડ્યા તેહિજ સમયે સજ્વલનના માનના વંધાદિ ત્રણનો વિહેદ થાય

પઠી સમયોન વિદુ આવલિયે સજ્વલન માન ડાકીમાડ્યા પઠી અંતરમુદૂર્તે અ
પ્રત્યાખ્યાન પ્રત્યાખ્યાનાવરણ માયા સમકાલે ડાકીમાડ્યા તે ડાકીમાડ્યાને તેહિજ
સમયે સજ્વલનની માયાનાવંધાદિક ત્રણનો વિહેદ થાય

એ કહ્યા પઠી કેવલ લોનનો વેદક યકો લોનવેદના-દાના ત્રણ વિજાગ કરે
એક અશ્વકર્ણકરણા-દા લીજો કિટ્ટિકરણા-દા ત્રીજો કિટ્ટિવેદના-દા ત્યાં વેદુને
આયના વિદુંજાગે વર્તમાન યકો સજ્વલનના લોનની લીજીસ્થિતિ યકો દલિક
લેવીને પહેલી સ્થિતિયે કરે અને વેદે પણ

અને અશ્વકર્ણ કરણા-દાયે વર્તમાન પહેલે સમયેજ અપ્રત્યાખ્યાન પ્રત્યાખ્યા
નાવરણ અને સજ્વલનરૂપ એ ત્રણ લોન સમકાલે ડાકીમાડ્યાલાગો વિશુદ્ધ વંધ
તો અપૂર્વે સ્પર્ધક પૂર્વોક્ત શ્વદાર્થ કરે સજ્વલનમાયાનો વંધાદિક વિહેદ ગઈ ઠતે
સમયોન વિદુઆવલિકાયે સજ્વલની માયા ડાકીમાડ્યા

એમ અશ્વકર્ણકરણા-દાયે ગયાતતા કિટ્ટિકરણા-દાયે પ્રવેશ કરે ત્યા પૂર્વે સ્પર્ધક
યકો લીજીસ્થિતિગત દલિક લેઈને સમય સમય અનંતર કિટ્ટિકરે કિટ્ટિકરણા-દાને ચર
મ સમયે સમકાલે અપ્રત્યાખ્યાન પ્રત્યાખ્યાનાવરણ લોન ડાકીમાડ્યા તેહિજ સમયે પ
ઠી સજ્વલનના લોનના વંધનો વિહેદ વાદર સજ્વલનના લોનના ડદય ડદીરણા નોપ

ए विभेद थयो. ए सूक्ष्मसंपराय थाय तेवारे उपरली स्थिति थकी केटलीएक किट्टी आकर्षि प्रथम स्थिति सूक्ष्मसंपरायनी अक्षा समानकरे वेदपण

सूक्ष्मसंपरायनी अक्षा अंतरमुदूर्चमान शेषसूक्ष्म किट्टीपणे कीधेला दलिक स मयोन विदु आवलिये बक्ष ते उपशमावे सूक्ष्मसंपरायनी अक्षाना चरमसमये सज्वलननो लोन उपशम्यो तेवार पठी अनतर समये उपशातमोह थयो ते ज धन्ये एकसमय उत्कृष्टो अंतरमुदूर्चलगेलाजे पठी निश्चेसुं पडिवजे

अने प्रतिपातविदुंप्रकारेएक नवकृत्य एकअक्षाकृत्ये तेमाजे मरे तेने नवकृत्ये अने उपशाताक्षा पूरणथई थकी अक्षाकृत्य थाय परतुअक्षाकृत्यनो एविशेषठे जे अक्षा कृत्ये जेमपडिवजे तेम पडिवजे जेजे स्थानके पडिवजताने बंधादिकनो विभेदथयो वली त्यात्याज बंधादिकनो आरजथाय पडिवजतो प्रमत्तसयतगुणवाणासीम कोइ एक नीचे आवतो सासादननानावेपण आवे अने नवकृत्यवालो तो अनुत्तरवेवमां हे उपजे त्या उपने पहेले समयेज सधला बंधनादि करण प्रवर्त्ते ए विशेषठे

उत्कृष्टे एकनवनेविपे बे वखत उपशमश्रेणी पडिवजे पण बे वखतवालाने ते हिजजवे कृपकश्रेणीनो अज्ञावजाणवो अने एकवार उपशमश्रेणी पडिवजणहार ने कृपकश्रेणीथाय पण अने नपणथाय ए कर्मग्रंथिकनो अजिप्राय ठे अने सि क्षातानिप्रायेतो एकनवमा एक श्रेणीपडिवजे इहा चालना घणीठे ते विस्तारना नयथी लखीनथी

हवे गाथानो अक्षरार्थलिखियेठे. अणशब्दे अनतानुबंधीचार कषाय उपशमावे पठी दसके० दर्शनना मिथ्यात्व मिश्रने सम्यक्त्वरूप त्रण पुज पठी नपुंस कवेद स्त्रीवेद पठी हास्यादिक ठ पठी पुरुषवेद खपावी बेवे क्रोधादिक एकातरि त सज्वलनक्रोधादिके अंतरित सरिखा क्रोधादिकने तुटय समकालपणे ए नाव अप्रत्याख्यान प्रत्याख्यानावरण ए वेदु क्रोधादिक समकाले उपशमावे पठी सज्व लनक्रोध एरीते उपशमावे ॥ ३०३ ॥

अवतरण - ए गाथा सूत्रकार वखाणेठे मूल - कोहमाणमाया, जोहमणता पुबंध मुवसमई ॥ मिहजमिस्तसममन्त रूवपुज तयतयणु ॥ ३०४ ॥ इडिनपुसग वेए, ततोहासाइठकमेयतु ॥ हासोरईय अरईय, सोगोजय डुगंढाय ॥ ३०५ ॥ अर्थ.- सुगम नवर दर्शन त्रिक उपशमाव्या पठी नपुंसकवेद स्त्रीवेद समकाले उपशमा वे ए नपुंसकवेदे श्रेणी पडिवज्यानु अनुक्रम कक्षोठे इहा ए सप्रदाय ठे जे स्त्रीवेदे अथवा पुरुषवेदे उपशमश्रेणी पडिवजे ते ज्या नपुंसकवेद उपशमावे तेवारे सम

काल स्त्रीवेद उपशमाववालागो त्यांगयो ज्यासीम नपुंसकवेदोदयनी अक्षानो द्विचरम समय अने ते समये स्त्रीवेद उपशम्यो अने नपुंसकवेदनी एक समयमात्र उदय स्थितिठे, शेष सघलो नपुंसकवेद उपशम्यो. हवे समयमात्रनी हुंतिजे उदयस्थिति नपुंसकवेदनी तेणेपण अतिक्रमिठतीये अवेदकथाय तेवारपठी पुरुषवेदोदय सातप्रकृति उपशमाववा माने शेष पूर्वपर जाणवु

हवे स्त्रीवेदे श्रेणीपडिवजे ते पहेला नपुंसकवेद उपशमावे पठी स्त्रीवेद उपशमावतो त्यांसीम ज्यांसीम आपणा उदयनो द्विचरम समय अने तेने समयें एक चरममात्र उदयस्थितिमूकी शेष सघलो स्त्रीवेदसंबंधी दलिक उपशम्यो तेवारपठी चरम समये गयेथके अवेदकठती पुरुषवेद अने हास्यादिपट्ट ए सातप्रकृति समकाले उपशमावे शेष तेमज जाणवो ॥ ३०८ ॥ ३०९ ॥

हवेपुरुषवेदे श्रेणीपडिवजे तेहनो स्वरूप पहेली गाथाये कह्यो मूल - तो पुवेयंतचो, अपञ्चकाणपञ्चखाण ॥ आवरण कोहजुअलं, पसमइ सजजणकोहंपि ॥ ३१० ॥ अर्थ सुगम ठे एयक्कमेण तिस्रिवि, माणेमाया उलोहतियगपि ॥ नवरसजजणा निह, लोहतिनागे इय विसेतो ॥ ३११ ॥ अर्थ - ए क्रोधादिकने उपशमाववा ने क्रमे त्रणे अप्रत्याख्यानावरणादि मान माया अने लोच उपशमावे नवर संज्वलन लोच किट्टि वेदना नाम त्रीजे नागे एवो वक्ष्माण विशेष तेदेखाडे ठे ॥ ३११ ॥

मूल - संखेयाइकिट्टी, कयाइ खंमाइ पसमसकमेण ॥ पुणरवि चरम खंमे, असंख खंमाइकाकणं ॥ ३१२ ॥ अर्थ - असंख्याता जे जे सज्वलन लोचनावंम ते किट्टीके० सूक्ष्मपणे कीधा ते अनुक्रमे समय समयप्रते उपशमावतो चरमखंमना वली असख्याता खंमकरीने समय समयप्रते एकेक उपशमावे. ॥ ३१२ ॥

अवतरण.- जे प्रकृति उपशमावतो जे गुणगणे वर्ते ते कहेठे मूल:- अणु समय एकेकं, उपसमइइहहि सत्तगोवसमो ॥ होइ अणुवो तचो, अनीअट्टिहोइ नपुमाइ ॥ ३१३ ॥ पसमतो जा सखेय लोहखमाइ चरमखंमस्त ॥ सखाई ए खमे, पसमतो सुहम रागोसो ॥ ३१४ ॥ इय मोहोवसमम्मि, कयम्मि उवसतमोह गुणगण ॥ सबसिद्धिनाम, हेक सजाय वीयरयाण ॥ ३१५ ॥ ए त्रण गाथानो अर्थ कहेठे. इहा श्रेणीनो पडिवजणहार सत्तकनो उपशम करेथके अपूर्वकरण गुणगणे वर्ते तेवारपठी नपुंसकवेदादिक प्रकृति उपशमावतो जासीम सख्यातावाद र लोचना खंम उपशमावे तासीम अनिवृत्ति वादर थाय तेवारपठी सूक्ष्मकिट्टीपणे कखा. चरमखंमना असख्याता खंम उपशमावतो सूक्ष्मसपराय गुणगणोथा

ય એમ મોહનીયને ડપશમે ડપશાતમોહ ગુણગાળો હોય તે સર્વાર્થેતિદિનો કારણ હોય પણ કોઈ અપ્રતિપતિત પરિણામિ વીતરાગઠે તેહને એવો વાહરથકી લેવો ઇતિશ્રેણીદયસ્વરૂપ વાચયમપદ્મમદિરેણેદ વૃત્તરનુસારાદિહ લિલિલેશ્રેણિદયાપાક ॥ ૧ ॥ ઇતિગાથાનવકાર્ય ॥ ૭૧૫ ॥ ડપશમશ્રેણીના સ્વરૂપનો નેવુમું દાર સમાતથયું

અવતરણ - અમિલાણ ચઢવીત સહસ્તોતિ એટલે એક સહસ્ત્રને ચોવીત સ્થંદિજા સંબંધી એકાણુમો દાર કહેઠે મૂલ - અણાવાયમસજોએ, પરસ્તણુવથા યા ॥ સમે અજ્ઞુ સિરેયાવિ, અચિરકાલ કયમિયા ॥ ૭૧૬ ॥ વિઢેન્ને દૂરમોગાઢે, નાસન્ને બિલવક્ષિએ ॥ તસપાણ વીયરહિએ, ડચ્ચારાઈણવોસિરે ॥ ૭૧૭ ॥ અર્થ - અનાપાત અસલોકે પરસ્ય ૧ અમૌપ યાતિક ૨ સમ ૩ અજ્ઞુપિર ૪ અચિર કાલકૃત ૫ વિસ્તીર્ણ ૬ દુરમવગાઢ ૭ અનાસન્ન ૮ બિલવર્જિત ૯ અને ત્રસપ્રાણ બીજવર્જિત ૧૦ એવા જે દશપ્રકારનાં સ્થંદિજા ઠે ત્યા પુરીપ પ્રશ્રવણાઢિક નાલવા તેમા અનાપાત અસલોકે પરસ્ય આ પદનો વનેપદ સાથે સબધ ઠે આપાત એટલે અન્યાગમ જે સ્થંદિજાને વિપે એક આપાત એટલે આવવુ તે સ્વપદ તથા પરપદ સંબંધિ પરનુ જિહા આવવુ ઠે તે આપાત જાણવો અને તે આપાતવત એટલે આવવુ જિહા નથી તે અનાપાત. વીજો વૃદ્ધાદિકના અનાવથકી સંલોકકે ૦ દેલવોઢે જિહા તે સંલોકવત અને એથકી વિપરીત તે અસલોકવત. ઇહા ચતુર્નગી યાય તે દેલાઢેઢે એક અનાપાત અસલોક વીજો અનાપાત સલોક, વીજો આપાતવત અસલોક, ચોથો આપાતવત સલોકવત

એ ચતુર્નગીમા પહેલા જગની અનુજાઢે શેપ જંગનો નિપેઢઢે ઇહા ચોથા જંગને લખાણવાથી વીજા વાકીના ત્રણ વિધિનિપેઢરૂપ સહેજ જાણવામા આવશે માટે ડેવટની જગીનુ સ્વરૂપ નિરુપણ કરેઢે તેથી આપાતવતને સંલોકવત એ ચોથો જગોઢે ત્યા આપાત સ્થંદિજા તે લે પ્રકારના એક સ્વપદપાતવત વીજો પરપદ પાતવત તેમા સ્વપદના લે જેદ એક સ્વપદ સયત આપાતવત, વીજો સ્વપદ સયતિ આપાતવત તેમા લલી સ્વપદ સયત લે પ્રકારનોઢે એક સવિજ્ઞજે ડચ્ચત વિહારી તેનો આપાત, વીજો અસવિજ્ઞજે પાસથાદિક તેનો આપાત તેમાલલી સવિજ્ઞના લે જેદઢે એક સાજોગીક વીજો અસાજોગીક, તેમાલલી અસવિજ્ઞપણ લે પ્રકારેઢે એક સવિજ્ઞપાઢીક એટલે પોતાના અનુષ્ઠાનની નિદાકરનારા યથોક્ત સાધુ સમાચાર પ્રરૂપક વીજો અસવિજ્ઞ પાઢીક તે પોતે ગ્રહણ કરેલા માર્ગની સ્થાપન કરનારા અને મુસાધુની નિદાકરનારા અર્થની ગાથા કહેઢે તજાવાય ડુવિહ, સપલ્ક

परपस्कृत्यनायवं ॥ इविहं होइ सपस्के, संजयतह संजईणंच ॥ १ ॥ संविग्ग मस विग्गा, सविग्गमणुन्नएयराचेव ॥ असविग्गाविडुविहा, तप्पस्किंय एयराचेव ॥ २ ॥

हवे परपस्कृत्य आपातवत स्थंमिल तेपण वेप्रकारनाळे यडुक परपस्के वियडुविह, माणुस तिरिच्चगंचनायव इति एटले एक मनुष्य अने बीजो तिर्यचना चेदे करी वे प्रकारनो ठे-ते बली एकेको त्रण त्रण चेदेवे ते आवीरीतेके पुरुषस्त्रीने नपुंसक ए त्रण चेद मनुष्यनाळे तेथीएक पुरुषापातवत बीजो स्त्रीआपातवत ने त्रीजो नपुंसका पातवत ए त्रण चेदेवे. पुरिसिद्धि नपुंसगाचेव इति तेमज तिर्यचपण पुरुष स्त्रीने नपुंसक ए त्रण चेदेज जाणवा. हवे मनुष्य पुरुषापातवत पण त्रण चेदेवे एक दमी क बीजा कौटुंबिक त्रीजा प्राकृत तेमा दमिकते राजकुलागत जाणवो कौटुंबिकते शे प महोटा कृद्विषत जाणवा अने प्राकृत्य ते सामान्य लोक जाणवा

ए त्रणमाना एकेकना बली वे वे चेदेवे एक गांचवादी ने बीजा अशौचवादी राजादिक जाणवा एम स्त्री नपुंसकना त्रण त्रण चेदकरी वे वेचेद करिये यडुकं पुरिसावायं तिविह दंमिअकोडुंविण्य पागइए ॥ ते सोयसोयवाई, एमेवनपुंसइबीसु

हवे तिर्यच आपातवतना वे चेद एक तिर्यच दर्पवत बीजा तिर्यच शातवत तेमा बली एकेकना जघन्य मथ्यम ने उत्कृष्ट एवा त्रण त्रण चेद आथळे तेमां जघन्य गामरी प्रमुख उत्कृष्ट हाथी प्रमुख मथ्यम नेतप्रमुख एरीते पुरुष कहा. तेप्रमाणे स्त्री अने नपुंसकपण जाणवा पूर्वोक्त वे ने त्रणे गुणता ठ चेद थया. तेवली मनुष्य स्त्री ने नपुंसके एकेको गणता अठार चेद थया तेवली गर्द न प्रमुख जुगुप्सित अने बीजा अजुगुप्सित ए रीते वे चेदे करता ठत्रीस चेद था य. उक्तंच दित्तम दित्तातिरिया, जहन्न उक्कोस मक्षिमा तिविहा ॥ ए मेव हि नपुंसा, डुगुद्धि अडुगुद्धियानवर ॥ १ ॥ ए आपातवत स्थंमिल वखाणो

हवे संलोकवत ते मनुष्यने विपेजळे ते सुगम पणाथकी गाथाये देखाडेवे: उक्तं च आलोगोमणुएसुं, पुरिसिद्धिनपुसगाण बोधवो ॥ पागय कुहुविदमिअ; असोय तह सोयवाईण ॥ १ ॥ ते मनुष्य पुरुष स्त्री तथा नपुंसक ए त्रण प्रकारे जाणवा ते बली एकेक प्राकृत कौटुंबिक अने दंमिक एवा त्रण त्रण चेदेवे तेवली एकेक शौचवादीने अशौचवादी एवा वे प्रकारे ठेएम आपात अने सलोक ए वेदु चोये जगे बीजे जगेवे आपात त्रीजे जगे सलोक एकहेला चेद प्रचेद युक्त देखाडी

हवे एवे स्थंमिले गमननेविपे दूषणदेखाडेवे प्राप्त थयो ठता त्या स्वपक्क संयत; संविज्ञने अमनोज्ञने आपाते नजावु त्या जता अधिकरण दोषथाय ते आवी

रीते आचार्योंनी माहोमाहे सामाचारी विनिन्नथाय ठे तेथी अमनोझने सामाचारी विपरीत आचरणने देखवे जे शिष्यठे तेने आपणी सामाचारीने पळेकरवे ए सामाचारी नथाय ईतेके० माहोमाहे कलहहोय अने असविझ जे पातडादिक तेने आपाते पण न जावो केमके ते घणापाणीथी शौचकरे एवो तेनो प्रह्मालनादिक देखी शिष्य जे शौचवादी मथ्यम होय ते एवोकहे के ए पण प्रवर्जित ठे माटे ए जलोठे एवु अनुकूलपणु मनमा आणीने समिपेपण जाय मनोझने जे एक सामाचारी तेने आपाते न जवु अने सयतिनो आपात ज्यांथाय ते समस्तप्रकारे वर्जवो एटले स्वपक्षापातना दोष कह्या

हवे परपक्षापाते जे पुरुषापाते स्थमिले जाय तो धणु निर्मल जल लेइजाय अने थोडके लुखपाणीये अथवा पाणीने अनावे जे जाय तो ते आवनाराने देखीने कहे के ए अशुचीठे एवो अवर्णवादकरे वली एने कोई अन्नपानादिक आप शो मा एवो निहानो निपेध पण करे अथवा अजिनव श्रावक कोई थयोहोय तो तेने विपरिणाम थाय अने स्त्री नपुसकापातवते स्वपर तडुजयनेविपे हास्य आश कादिक दोष उपजे त्या आपनेविपे साधुनी उपर शंकारोप करे के ए आपणने फसाववा ढोंग करेठे के सुं परतु स्त्रीने के नपुसकनेदेखी कोईक शकाकरे के ए पापकर्मि साधुप्रत्ये कामनो अनिलाष करेठे अने उजयनी शका एटजे माहोमाहे ए मैथुनने अर्थे आब्याठे वली स्त्री अने नपुसकापाते आत्म पर अने तडुजय घात थाय एनाथी उपने दूपेणेकरी तेमनीज सधाते अनाचारसेवे अने तेवु अकार्य देखी कोई गृहस्थ राजकुलादिकने विपे लइजाय अने तेथी प्रवचननो उडाहथाय अने वर्णवत तिर्यचने आपाते पाडवु थाय श्रृंगादिके ताडन थाय अने वली मारणादिक दोष सजवे गर्दित एटले निदवा योग्य स्त्री नपुंसक तेने आपाते वली लोको ने मैथुन शंका थाय ठे अने केवारेक प्रतिसेवापण करे एटले आपात दोष कह्या

एम सलोकेपण तिर्यच वर्जित मनुष्य विषयिक जाणवा केमके तिर्यचनो स लोक न थाय अने मनुष्यने तथा स्त्री पुरुष नपुसकने संलोके जे आपात विषयिक दोष कह्या ठे तेज दोष प्राप्त थाय

हवे जो कदाच आत्म, पर अने उजयथी उत्पन्नथयेजुं मैथुन दूपण न थाय तो पण एवी सजावना थाय एटले कोई एवु कहे के जे दिशानणी अमारी जायाप्रमुख उच्चार दिक्ने अर्थे जायठे तेज दिशानणी एसाधु पण जायठे ते माटे निश्चयथकी एसाधु कोइक स्त्रीनी वाढा करे ठे, तथा एने सकेत दीधोठे ते दिवसे ए अहीयाज थावेठे.

, तेम वली नपुंसक अथवा स्त्री, स्वनावे करीने किवा वायुना दोषे विकारवत पुरु
माकार देखी तेने विषयाजिलाप थाय तेणे करी मूर्च्छापामी तेउ साधुने उप
सर्ग करे ते माटे ए त्रणे संलोक तजवा तेथी चोये जंगे आपात अने संलोक
ए वने दोष ठे, अने त्रीजे जंगे एक आपात दोष ठे तथा बीजे जंगे एक संलोक
दोष ठे ए त्रणे जंगानो संलोक वर्जवो अने पहेले जंगे आपात तथा संलोक ए
दूषण माहेलो कोइ दूषण न थाय ते माटे त्या जवु उक्तंच आवास दोस तइए, वि
इए सलोगउ नवे दोसा, ते दोवि नहि पढमे, तर्हि गमण जणिय विहिणाय ॥१॥

हवे परस्त्वपुवधाइनो अर्थ करेते. उपघात उद्धाहादिप्रयोजन जेनाथी थाय
ते औपघातिक अने ते ज्या नथी तेने अनौपघातिक कहिये औपघातिकना त्रण प्र
कार ठे एक आत्मोपघातिक बीजो प्रवचनोपघातिक अने त्रीजो सयमोपघाति
क तेमा प्रथम आरामादिक वाग प्रमुखने विषे संज्ञा करता ते आरामनो धणी
मारे ते आत्मोपघातिक जाणवो अने बीजो जे विष्टानुं स्थानक अशुचिपणाए
करी जुगुप्सित होय अने ते स्थले उच्चारादिक करवा जाय त्यारे लोको कहे के
ए तो एवोज ठे इत्यादिक प्रवचनोपघातिक जाणवो त्रीजो अंगारादिक पाडवाने
तेकाणे जेवा के नीचाडो नही प्रमुख करवाने स्थानके संज्ञा बोत्तिरावे अथवा बी
जे तेकाणे संज्ञा बोत्तिरावी जे तेकाणे अग्नि आरज यवानो होय ते तेकाणे नाखे
ते संयमोपघातिक थाय. ते माटे अनौपघात स्थंमिलनेविषे संज्ञाबोत्तिराववी एप्र
माणे बीजे तेकाणेपण जाणवु

हवे सम कहेते समशब्दे अविषम स्थंमिल जाणवु अने तेथी विपरीतते वि
षम स्थंमिल ते विषमतामे संज्ञा कारणे वेसता कदाचित् पोते पडिजाय ने तेथी
ते विष्टानो पोताने शरीरे मर्दन थाय तेथी सयमने विराधना थाय.

अरुणपिर एटले जे तृणादिके करी ढाक्यु न होय ते अने ढाक्यु होय ते सु
पिर त्या सुपिरे वेसवाथी सर्प वृश्चिकादिकना फंसवाथी आत्मोपघात थाय अने
पुरिय प्रस्वण त्यागे करी त्या रहेनारा त्रस तथा स्थावरजीवोना घातेकरीने सयम
ने विराधना थाय माटे अरुणपिरस्थले संज्ञानो त्याग करवो जोईये

अचिरकालकृत एटले जे स्थंमिल जे रूतुनेनिषे अग्नि प्रज्वालनादिक कारणे
करीने तैयार कीरुं ते रूतुमा ते स्थंमिल अचिरकालकृत जाणवु. जेम हेमत रू
तुमा करेळुं ते हेमत रूतुमाज अचिरकालकृत. बीजो रूतुमा करेळुं ते चिरकाल क
त अने ते ते रूतुने आतरे अथवा सचित्तमिश्रणाने जंगे थाय ते अचिर

कालकृत जाणवो. ज्या सबल वरसाद थयो होय अथवा सबल गाम वस्यो होय तो त्या वारवर्ष स्थगिल थाय. पठी अस्थगिल जाणवो

विस्तीर्ण एटले महोटो ते त्रण प्रकारनो ठे एक जघन्य, बीजो मध्यम अने त्रीजो उत्कृष्ट तेमा जघन्य एटले आयाम विष्कंने करीने हस्तप्रमाण अने उत्कृष्ट एट ले वार योजन प्रमाण ते एमके चक्रवर्ति स्कधाचारनिवेश कहेता राजानी सेना ने रद्देवानी जग्या अने शेष ते मध्यम जाणवो

दूरमोगाढेनो अर्थ कहेठे अवगाढ एटले गजीर ते ज्यां चार आगल मध्यम अग्नि तापादिके करी नीचे जूमिका अचेत थई ठे ते पेहेजोजघन्य दूर अवगाढ अने ज्या पाच आगल प्रमुख थाय ते बीजो उत्कृष्ट दूर अवगाढ अर्हिया दृढ सप्रदाए चार आगल अवगाढे वडिनित वोसराविए कायिकी न वोसरीजे

अन्नासन्न एटले जे आरामादिकनी पासे ठूंकडु नथी तेथी विपरत वे प्रकारे ठे एक इव्यासन्न अने बीजो जावासन्न तेमा इव्यासन्न एटले देव, कुल, घर, आराम, क्षेत्र अने मार्गादिकनी नजीक होय ते त्या वे दोष थायठे एक सयमोपघात अने बीजो आत्मोपघात तेमा सयमोपघात एटले ते सारी रीतिये त्याग करे लुं पुरिपादिक कोइएक कर्मकारे करीने अन्यत्र नखावे पढी त्या प्रवेशनु जे विलेपन अने सचेत पाणोए हाथ धोवे एरीते सयमोपघात थाय अने आत्मोपघात एटले ते घरनो धणी त्या आवीने रीसाईने कदाचित् ताडनादिक करावे अथवा पो ते मारे त्यारे आत्मविराधना थाय तथा बीजो जावासन्नता रहे ज्या सबलआ बाधा होय त्यारें बीहीने त्वराथी आगल दोमता ठता कोईधूर्त जाणे के ए त्वरा थी जायठे तेनी जावसन्नताने जोईने कपटे करी अर्धमार्गमा जाटयो थको आवी धर्मपठनादि करे ठता एम पुरीष वेगने धारण करनारने आत्मविराधना एटले मरण किवा ग्लानत्व अवश्य थाय तेथी आत्मविराधना अने पुरीष वेगने सहन करी नशकेतो अथगिले सझा व्युत्सर्ग करे किवा जघादि ले पनथयु होय तो तेथी प्रवचनविराधना अने सयमोपघात पण थाय अने त्या ज अप्रत्युपेक्षित स्थगिलने ठेकाणे व्युत्सर्ग थाय तेथी संयमोपघात थाय माटे ए आसन्न इव्यथकी अने जावथकी ए बने प्रकारनो वर्जवो

बिलवर्जित एटले विलेकरी रहित जगा जोईये बिलवाला स्थगिले संझा त्या ग करवा वेसता थका बिल (दरमा) वडीनिति तथा लघुनीति जाय तेणेकरी

कीडिप्रमुख जीवोनो नाश थाय तेथी संयमविराधना दोष थाय वली बिल (दर) माथी सर्पप्रमुख निकलीने मुख मारे तो आत्मविराधना दोष थाय.

ब्रह्मप्राण बीजरहित, एटले स्थावर जंगमजतुना समुदाये करीने वर्जित जगा जोईये पण तेणे करी सहित स्थंभिले संज्ञाव्युत्सर्ग करनारा साधुने वे दोष प्राप्त थाय ठे एक संयमविराधना अने बीजी आत्मविराधना तेमा संयमविराधना एटले स्थावर जंगम प्राणीउ किवा बीजनेविषे संज्ञाव्युत्सर्ग कर्षो होय तो प्राणी उनायाते करी संयमविराधना दोष थायठे अने स्थावर जंगम सर्पप्रमुख प्राणीउथी मुखविगेरे उपड्य थाय तो आत्मविराधना थाय तथा तीक्ष्ण गोखरुं काटादिक बीज पगमा घोचायाथी पग फाटीने पडी जायतो आत्मविराधना थाय ए अ नापातादिक दश प्रकारना स्थंडिले उच्चारवि वीसिरावे ७१७ ॥

अवतरण— ए क्रमे करी कहेला दशपदोनो एक वे, आवेदेई दश सघाते सयोग करता एक हजार चोवीस जंग थाय जंगना आणवा सारुं आ करण गाथा कहे ठे. क्या क्या संयोगमा केटला केटला जग थाय तेनी करण गाथा कहेठे. उजय सुह रासिडुगं, हेविध्वाणंतरे नयं पढमं ॥ ल६ह रासि विनचे, तस्सुवरि गुणिनु संजोगा ॥ १ ॥ अर्थ— अहीया दशपदोना वे इत्यादि सयोगजग आणवाना ठे ते माटे तेटला प्रमाणनी वे राशी उजयमुख (वंने जणी जेनां मुख) ते स्थापन करेठे एमा तात्पर्य एवोके एकथी दशसुधी अंक एक वे एम पूर्वानुक्रमे करीने स्थापन करी तेनी नीचे उलटानुक्रमे करीने एकादिथी दशसुधी अंक मानवा स्थापना

१	१०	४५	१२०	२१०	२५२	२१०	१२०	४५	१०
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
१०	९	८	७	६	५	४	३	२	१

अहीया नीचेनी राशीमा मामेला एक अंकना उपर मामेला दशठे ते एक एक सयोगे दश जग थाय ठे (अर्थात् एकने दशो गुणीएतो दश थायठे) तेमां काई गाथानो कर्ण नथी अने वे इत्यादिक सयोगे जग आणवा सारु गाथा नी प्रवृत्ति ठे पठी नीचेना कोठानी ठेवट एकना आकडानी पाठल लखेलो जे वेनो आकडो तेणे उपरना कोठामा मामेलो ठेवटनो दशनो आकडो तेने वेहुए जाग देता थका पांच आवे ठे ते पाचने पेहेला कोठाना वेनी उपरना नवे गुणी

ए तो पीसतालीश थाय ठे ते संयोग जंग जाणवा साराश द्विक संयोगमां जंग पीसतालीसठे पढी वली नीचेना कोठाना त्रीजा संयोग जंग आणवा सारुं आ प्रमाणे करवु जेम नीचेना कोठामाना त्रणने आकडे उपरना आठना आक डानी अपेक्षाए पूर्वे सिद्ध थयेला पीसतालीशना आंकडाने त्रणे जागता पदर आवे ते पदरने आवे गुणता एकसो वीस आवेठे ए त्रिक संयोगमां जंग जाणवा वली नीचेना कोठामा मामेली त्रणनी पाठलनो चोथो आंक तेना उपरना सात अंकना संयोग जंग सख्यानी अपेक्षाए पूर्वे सिद्ध थएला एकसो वीसने चारे जागता त्रीस आवे तेने सातना आकडाथी गुणतां संयोग जंग अंक वझे ने दशनो जाणवो ए प्रमाणे वली नीचेना कोठाना चारनी पाठलना पाच वि गेरेना अंकना उपरना कोठाना ठ ठे ते वझे दशने पाचे जागदेता वेतालीस आवे तेने ठ ना आकथी गुणता वझेने बावन थाय ए अंकनो संयोग जंग जाणवो. थनु क्रमे प्रकार एक संयोगमां दश जंग, द्विसंयोगमा पीसतालीश, त्रिसंयोगमा एक सोने वीस, चतुष्कसंयोगमा वसे दश, पचकसंयोगमा वसे बावन ठठा संयोग मा वसे दश, सातमा संयोगमा एकसोवीस, आठमा संयोगमा पीसतालीस, नवमा संयोगमा दश ने दशमा संयोगमा एक आ सर्व जगनी एकंदर संख्या एक हजार ने त्रैवीश ए सौ अष्टाद जंग थने एक हजार चोवीसमो शुद्ध जंग ठे ते कर्णमा प्राप्त थतो नथी तथापि ते जगसख्यामां तेनो प्रक्षेपकरी सख्या पूर्ण करवी. कार ए सर्व जगोनो प्रसार कर्यो ठठा शुद्धजगनी प्राप्ति थायठे उक्तंच दस पणयाल विसुत्तर, सयच दोलयदसुत्तरादाय, बावन्ना दोदसुत्तर दसुत्तर पचवन्नाय ॥ १ ॥ दसएकौ यकमेणं जगा एगा दिवारण एसुं, सुद्धेण सममिलिया जंगसहस्त चठ वीस ॥ ७१७ ॥ ए प्रमाणे स्थमिलोनो एकाणुमो द्वार समाप्त थयो

अवतरण - पुढाणनामाइ पयसखासजुआइति एटले चउद पूर्वनानाम पद नी सख्याये सयुक्त एनो बाणुमो द्वार कहेठे मूल - उप्पाय पढमपुण, एकारस कोडि पयपमाणेण ॥ वीयं अग्गाणीयं, उन्नवई लक्षपयसख ॥ ७१८ ॥ अर्थ - ज्या समस्त इव्य पर्यायना उत्पाद आश्री परूपणा कीधीठे ते पहेजो उत्पादनामा पूर्व जाणवो ते इग्यार कोडी पद जे अर्थनी समाप्ति तेना प्रमाणे जाणवो इमज वीजो समस्त इव्यपर्याय जीवविज्ञोपना अग्रके० परिमाण ते ज्या प्ररुपिये ते वीजो अग्राणीय नामापूर्व जेनेविपे ठनु लाख पदनी सख्याठे ॥ ७१८ ॥

मूल - विरियप्पवायपुवं, सचरिपयल्लक्ष लक्षिय तइय ॥ अद्वियनडिपवायं, स

દીક્ષાકાય ચતુર્થું ॥ ૭૧૯ ॥ અર્થ:-જ્યાં સકર્મ અકર્મક જીવ અને અજીવના વીર્યના પ્રવાદની પ્રરૂપણા કરવી તે તથ્યકે ૦ ત્રીજો વીર્યપ્રવાદનામા પૂર્વ જાણવો. અને સચરિપયલક્ષ લરિકયંકે ૦ સીતેરજાણવડે કરી જે લક્ષિત એટલે સહિતઠે તથા વલી અસ્તિ એટલે ઠતીવસ્તુ ધર્માસ્તિકાયાદિક ઠ ઇચ્છ અને નાસ્તિ એટલે અતતિ વસ્તુ જે ગર્વજનાસાગડા પ્રમુખ. અથવા સ્યાદાદને અનિપ્રાયે આપણેરૂપે સમસ્ત વસ્તુ અસ્તિ પણેઠે અને પરરૂપે સમસ્ત વસ્તુ નાસ્તિપણેઠે એ આસ્તિનાસ્તિ જ્યાંકહિયે તે અસ્તિ નાસ્તિ પ્રવાદનામા ચોથોપૂર્વ સાત જાણ પડનો જાણવો. ॥ ૭૧૯ ॥

મૂલ - નાણપ્પવાયપુર્વ, એયં એગૂણ કોઢિપયસંસ્વં ॥ સચ્ચપ્પવાયપુર્વ, ઠપ્પય અહિંએકોડી ॥ ૭૨૦ ॥ અર્થ:-જ્યાં મત્યાદિક પાંચજ્ઞાનના સ્વરૂપનો કથન કરી તેના જેવડ પ્રજેદ કહિયે તે જ્ઞાનપ્રવાદનામા પૂર્વ એકેઠણી પડનીકોડીપ્રમાણ પાંચમો જાણવો અને ઠછો સચ્ચ એટલે સત્યશબ્દે સયમ અથવા સત્યવચન તે જેમા સમસ્ત જેવડ સહિત અને પ્રતિપક્ષ સંઘાતે પ્રરૂપિયે તે સત્યપ્રવાદનામા પૂર્વ ઠછોજાણવો એમાં ઠ પડે અધિક એકોડી પડની સંખ્યા જાણવી. ॥ ૭૨૦ ॥

મૂલ - આયપ્પવાયપુર્વ, પયાણ કોમીઝહુંતિઠત્તીસં ॥ સમયપ્પવાયમવર, અસીઠ જાણકાઈ પય કોમી ॥ ૭૨૧ ॥ અર્થ:-આત્મ શબ્દે જીવ તે અનેક નયેકરી જિહ્વા પ્રરૂપિયે તે આત્મપ્રવાદ નામા સાતમો પૂર્વ જાણવો. એમાં પડની કોડી ઠત્રીસ થાય. તથા આત્મો સમયશબ્દે સિદ્ધાંત તેનો જે અર્થ તે જિહ્વા કર્મરૂપ લહિયે ઠઈયે તેમાટે એનું નામ સમયપ્રવાદ અને અપર એટલે વીજુ નામ કર્મપ્રવાદ પણ કહિયે. એનો અર્થ એમ ઠે કે જ્ઞાનાવરણીયાદિક આત્મકર્મ તેને સ્થિતિ અનુનાગાદિક ઊત્તર જે વેકરી સહિત જિહ્વા કહિયે તે કર્મપ્રવાદ એને વિષે એસીજાણ અધિક એક કોમી પડની સંખ્યા જાણવી એ આત્મો પૂર્વ કહ્યો ॥ ૭૨૧ ॥

મૂલ:- નવમંપચ્ચક્ષાણ, લક્ષાચુલસી પયાણ પરિમાણ ॥ વિઙ્ગણુપવાય પન્નર સ, સહસ્સ એકારસઠકોમી ॥ ૭૨૨ ॥ અર્થ - નવમો પ્રત્યાખ્યાનનો સ્વરૂપ સમસ્ત પ્રજેદકરી વસ્તુણિયે તે પ્રત્યાખ્યાન પ્રવાદનામા પૂર્વ કહિયે એનેવિષે ચૌરાસી જાણ પડનો પ્રમાણ ઠે તથા જેનેવિષે વિદ્યાનો અતિશય સાધુના અનુકૂળપણે સિદ્ધિને પ્રકર્ષે વર્ણવિયે પ્રરૂપણા કરિયે તે દશમો વિદ્યાનુપ્રવાદ નામાપૂર્વ, એનેવિષે પન્નર હજાર અધિક ઇગ્યારકોમી પડની સંખ્યા જાણવો ॥ ૭૨૨ ॥

મૂલ - ઠવીસં કોમીઝ, પયાણ પુઠે યવક્ષણામમિ ॥ ઠપ્પસુ લક્ષ અહિયા, પયાણ કોમીઝ પાણેઠ ॥ ૭૨૩ ॥ અર્થ:- જેમા ઠવીસ કોમીપડની અવધ્ય સફલે

પ્રકારેઠે જ્ઞાનપુલાક દર્શનપુલાક ચારિત્રપુત્રાક લિંગપુલાક તથા યથાસૂક્ષ્મપુલાક હવે વકુશનુ લક્ષણ કહેઠે મૂલ - ઝવગરણ સરીરેસુ, વડસો હુહાવિ પંચવિહો ॥ આનોગ અણાનોગે, સવુમ અસ્તંબુને સુદુમે ॥૭૩૧॥ અર્થ - એક ઉપકરણ ને બીજો શરીરના જેદયકી વકુશ વે પ્રકારનોઠે ઇટલે એક ઉપકરણ વકુશ બીજો શરીરવકુશ તેમા ઉપકરણ વકુશ જે હોય તે અકાલે વસ્ત્ર ધોડ પાત્ર દામા ઘૂટ મૂટકરે ઘણા ઉપકરણની વાઢા કરે અને શરીરવકુશ તે કર ચરણ તથા વદનાદિકની વિનૂપા કારણવિના કરે પગને ઘણો જામડા સ ઘાતે ઘસે, નીમાલા કતરાવે ચોપડે ઘણા શિષ્ય તથા ઘણા શ્રાવિકાદિક એ વેદુ પામવાની ક્ષિવાઢે એ વેશ સર્વજ્ઞેદ ચારિત્રયુક્ત ઢતા પણ મોહનીયના ક્યને અર્થે સવા સાવધાન રહેઢે ઇરીતે હુહાકે ૦ વેદુપ્રકારનો વકુશ કાવરા ચારિત્રનોધણી પા ચ પ્રકારે યાય તે કહેઢે - જે જાણીને દૂપણ કરે તે આનોગવકુશ, જે અણજા ણો દૂપણ કરે તે અનાનોગ વકુશ, મૂલગુણ તથા ઝત્તરગુણના દૂપણ બીજા લો કના સમજ ન લગાડે તે સવૃતવકુશ, એકી વિપરીત તે અસવૃતવકુશ, અને જિગારેક આશ તથા મુખધોયતાને યથા સુક્ષ્મવકુશ કહિયે એપાચ પ્રકારે હોય હવે કુશીજના લક્ષણ કહે ઢે મૂલ - આસેવણા કસાએ, હુહા કુસીજો હુહા વિ પચવિહો ॥ નાણે દસણ ચરણે, તવેય અહ સુદમએ ચેવ ॥ ૭૩૨ ॥ અર્થ - કુત્તિસતઢે શીજ કે ૦ ચારિત્ર જેને તે કુશીજ કહિયે તે એક આસેવણાકુશીજ ને બીજો કપાયકુશીજ ઇરીતે વે પ્રકારેઢે વલી એ વેદુના પાચ જેદ યાય તેમા જેજ્ઞા નદર્શન ચારિત્ર અને તપેઠરી ઉપજીવના ક્રોધાદિક સહિત થકો કરે તે જ્ઞાનકુ શીજ જાણવો એમ દર્શનાદિકેપણ કહેવો અને ચોથો તપને ઝામે અનેરા લિંગ કુ શીજ કહેઢે અને પાચમો યથા સૂક્ષ્મતે મને કરી ક્રોધાદિકનો સેવનાર યાય ॥૭૩૨॥

હવે ત્રિગ્રંથ કહેઢે - મૂલ - ઝવસામગોય સવગો, હુહા નિયઠો હુહાવિ પચવિ હો ॥ પઢમ સમઝ અપઢમો, ચરમો ચરમો અહા સુદુમો ॥ ૭૩૩ ॥ અર્થ - મોહ રૂપ ગ્રંથ થકી જે નિર્ગત ઇટલે નિકલ્યો તે ત્રિગ્રંથ વેપ્રકારે ઢે એક ઉપશામિકને બીજો કૂપક તે વલી વન્ને મલી પાચ પ્રકારેઢે અંતરમુદૂર્ત્તપ્રમાણ ત્રિગ્રંથની અદ્વા તેના પેહેજા સમયે જે થયો તે પ્રથમ સમય ત્રિગ્રંથ જાણવો અને એમજ પૂર્વાનુપૂર્વી દ્વિતીયાદિ સમયે જે થયો તે અપઢમ સમય ત્રિગ્રંથ જાણવો. તેમજ ત્રિગ્રંથની અ દ્વાને ચરમ સમય જે થયો તે ચરમ સમય ત્રિગ્રંથ જાણવો વલી અનેરા રોપ સમય નેવિપે પશ્ચાનુપૂર્વીયે જે થયો તે ચોથો અચરમ સમય ત્રિગ્રંથ જાણવો અને સા

मान्यपणे प्रथमादि समय विवक्षाये सर्व समयमा वर्त्तमान थयो ते पाचमो यथासूक्ता समय निग्रंथ जाणवो ए पांच प्रकार निग्रंथना जाणवा ॥ ३३३ ॥

हवे निग्रंथ उत्कृष्ट जघन्ये जेटला पामिये ते कहे ठे मूल.—पाविजे अछतय, ख
वगाणुव सामगाण चउपन्ना ॥ उक्कोसउ जहन्ने, एक्को व डगव तिग महवा ॥ ७३४ ॥
अर्थ.—रूपकश्रेणीना पडिवजणहार एकसमयने विपे एकसोने आठ पामिये अने
उपशम श्रेणीना पडिवजणहार एक समयने विपे चोपन्न पामिये ए उत्कृष्टनी वात
कही अने सामान्य अकी नाना समये तो शत पृथक्त्व लाजे तथा जघन्ययी ए
क वे अथवा त्रण एक समये लाजे वली रूपकश्रेणीनो विरह उत्कृष्टो ठ मास
पर्यंत पडे एटला कालमा कोइ न लाजे अने उपशम श्रेणीनो विरह उत्कृष्टे वर्ष
पृथक्त्व ठे तेना सज्जाव अकी केवारे एकपण न आय ॥ ७३४ ॥

હવે સ્નાતક કહેહે મૂળ - સુહજાણ જલ વિસુદ્ધો, કમ્મમલાવેસ્કયા સિણા
 વન્તિ ॥ હુવિદ્યોયસો સજોગી, તદ્દા અજોગી વિણિદિદ્ધો ॥ ૭૩૫ ॥ અર્થ - શુદ્ધા
 નરૂપ પાણિયે કરી વિશુદ્ધ એટલે નિર્મલ થયલો એટલે જે ધાતિકર્મરૂપ મલ તેના
 વિનાશથી નિર્મલ તેની અપેક્ષાએ સ્નાતક કહિયે તે બે પ્રકારેહે એક સયોગી અને
 તેમજ બીજો અયોગી એરીતે વિનિર્દિષ્ટો એટલે તીર્થકરે કહ્યોહે ॥ ૭૩૫ ॥

हवे ए पाच नियथोमा कोन विराधनानो करनार अने कोन विराधनानो क
रनार नथी एवो देखाडे ठे - मूल - मूलुत्तरगुणविसया, पडिसेवा सेवए पुजाए
य ॥ उत्तरगुणोसु बहुसो, सेसा पडिसेवणारहिया ॥ ७३६ ॥ अर्थ - मूलगुण ते
प्राणातिपात विरमणादिक अने उत्तरगुण ते पिप्पविशुध्यादिक एवा मूलगुण ने
उत्तरगुणविपयिकनी जेनाथी प्रतिसेवा एटले विराधना थाय ए सेवएके० प्रतिसेवनां
ते कुशीलने विपे थाय अने पुजाएके० पुजाकनेविपे थाय पण एतावता ए वेदुविराधक
होय इहा तत्त्वार्थना जाय्यमा पाच महाव्रत ने ठो रात्रिजोजन ते परानिथोगे
बलात्कार थकी ए माहेलो कोइपण व्रत विराधेतो पुजाक थाय एक, बली एम
कहे ठे के मंथुननेज सेववाथी पुजाक थाय अने प्रतिसेवा कुशील तो मूलगुण
अविराधतो उत्तरगुणनी काइक विराधना करे ए तत्त्वार्थना जाय्यकारनो जाव ज
णाव्यो अने बकुश उत्तरगुणनोज विराधक थाय ठे परतु मूलगुणनो विराधक
न थाय सेसाके० शेष कपायकुशील निरर्थक स्नातक ए प्रतिसेवानी विराधना र
हित होय केमके ए मूलगुण अने उत्तरगुणनी विराधना नकरे ॥ ७३६ ॥
हवे कयाकयानिरर्थकनो विबेदथयो ने कयाकया ठे तेकहेठे मूल, - निगंगंय

सिणायाण, पुजायसहियाण तिण्हि वोड्डेउ ॥ समणा वउसकुसीजा, तातिउ ताव
होहोति ॥ ७३७ ॥ अर्थ - निग्रंथ स्नातक पुलाके सहित ए त्रणेनो विव्हेद थयोवे.
अने वकुश ने कुशील ए वे जातना श्रमण ते ज्यालगे तीर्थप्रवर्त्तसे त्यालगे रहसे
॥ ७३७ ॥ इतिगाथा दशकार्थ ए व्याणुमो पाच निग्रंथनो द्वार समाप्त थयो

अवतरण - समणति एट्ठे श्रमणनो चोराणूमो द्वार कहे ठे मूल - निग्ग
थ सक्क तावस, गेरुअयाजीव पचहा समणा ॥ तम्मियनिग्गथाते, जे जिणसासणन
वा सुणियो ॥ ७३८ ॥ अर्थ - एकनिग्रंथ, बीजा शक्य, त्रीजा तापस, चौथा गेरूक,
पाचमा आजीव ए पांचे प्रकारे श्रमण कहिये हवे ए पाचमा निग्रंथते तेने क
हिये के जे श्रीजिनशासनने विपे नवके ० थया एवाजे सुणियोके ० साधुतेजाणवा.

हवे शाक्यप्रमुख वखाणोठे मूल - सक्काय सुगय स्तिसा, जे जमिला ते उ ता
वसागीया ॥ जोधाउरत्तपड्डा, तिदमिणो गेरुआ तेउ ॥ ७३९ ॥ जे गोसालगमयमणु,
सरति नन्नति तेउ आजीवा ॥ समणत्तेण सुवणो, पचविपत्ता पत्तिद्धिमिमे ॥ ७४० ॥
अर्थ - शाक्यते सौगतना शिष्य बौद्ध एवे नामे प्रसिद्ध ठे अने जे जटिल एट्ठे
जटा मस्तकनेविपे यरे वनमा वास करे पाखद्दी होय तेने तापस गीतके ० कहावे
अने जे धाउके ० धातुशब्दे धावणी (धाही) गेरू प्रमुख तेषोकरी रक्त ठे वस्त्र जेना ते
धातुरक्त वस्त्र वली त्रिदमिक परिव्राजक ना जे उपकरण तेना धरनार ठे तेने गेरुआ
कहिये परिव्राजक तेने कहिये के जे गोसालग के ० गोसालानामत ने अनुसरे अने
सरतिके ० तेना आश्रितपणे थाय तेने नन्नतिके ० कहिये आजीविका श्रमण एरीते
सुवण के ० लोकमाहे पचवि पत्ता के ० पांचे प्रसिद्धपणे ठे ॥ ७३९ ॥ ७४० ॥

अवतरण - गासेसणाण पणगति एट्ठे आसजे जमवो तेनी एणानो पच
क तेसवधी पचाणूमो द्वार कहेठे मूल - सजोयणा पमाणो, इगाले धूम कारणे
चेव ॥ उवगरण नन्नपाणो, सबाहिरप्पतरा पड्डमा ॥ ७४१ ॥ अर्थ - सके ० स
म्यकप्रकारे रसगृधिने अर्थे जोडिये ते सयोजना जाणवो जेम धृतनी प्राप्ति थवा
थी खामनी वाठानो करवो ते साथे मेलववु ते सयोजना कहिये ते एक उपकर
ण विपया अने बीजी चक्र पानविपया अने ते एकेकना वली बाह्य अच्यतर एवा
वेवे जेठवे तेमा प्रथम जोजनविपया ते पात्र, मुख, अने केवलना जेद थकी त्रण
प्रकारे ठे बीजो पमाणेके ० प्रमाण त्रीजो इगालनाम दोष चौथो धूमदोष पाचमो का
रणदोष ए पाच प्रकारनी एण्णा शुद्धा शुद्धनो विचारवो तेमा पहेली सयोजना
ते उपकरणसंबंधीनी जेम कोइक साधु पोतानी वस्तिबाहेर कोइ गृहस्थपासेथी

चोलपटो प्रमुख पामीने फरी अन्यस्थानके विनूपाने अर्थे पढेडी प्रमुख लेइने वापरे ते बाह्य, अने पोताना उपाश्रयमा निर्मल चोलपटादिक वस्त्र पहेरी वली विनूपाने निमित्त निर्मल मृड प्रमुख वस्त्र पेहेरे ते अन्यंतर जाणवी तेमज नक्त पान संबधी नी आवीरीते के एक उपाश्रय ने बाहेरे वोहोरवा गयेथके त्याजे क्षीरादिक इव्य अने घृतशर्करादिकनो जोडवो ते बाह्य, अने अन्यतर ते उपाश्रयमा आवी जम ए बेलाये करे ते जाणवी ए पढमके० पहेली एणणा कही

हवे उत्सर्गेयतिये संयोजना करवी अने अपवादे साधुने सघाडे घणा घृतादिकनी प्राप्तिये कांडक वधे तो ते वधेलो घृत उपाडवाने अर्थे खाम प्रमुखनो जोडवो तेमज घृतने मानासाथे एकजो पण तृप्ति थया पठी खवायनही अने परववतापण पठी कीनी प्रमुखना आववा थकी असंयमनी वृद्धि थाय तेमाटे संयोजना करे तेम ग्लानने सारो करवाने अर्थे वली राज पुत्र प्रमुखें चाग्नि जीधे थके प्रधान रस जालित्य सुखोचित ते साधुने योग्य अने अरस विरसादिक अहारना अणना ववाथकी रसगृहे संयोजना करवी ते दोष नणी थाय नही ॥ ३४१ ॥

हवे प्रमाण प्रमुख दोष वखाणोठे मूल - कुकुडिअमयमेत्ता, कवला बत्तीस जोयण प्रमाणे ॥ राणणा सार्यतो, सगार करइ सचरित्तं ॥ ३४२ ॥ अर्थ - कुकुनी पद्धी विशेष तेनो अमके० इमो ते मात्रा प्रमाणे जे कवल तेवा बत्तीस कवल अथवा जे कवलेकरी जेनो मुख नराय तेने कवल कहेवे अथवा जेनो जेटलो आहार ते नो बत्तीसमो नाग ते कवल जाणवो तेवा बत्तीस कवल जोजननो प्रमाण जा एवो पण तेथकी अधिक लेता थका दूषण प्राप्त थाय अने उठोलेता गुणथाय ए बीजो प्रमाण दोष कह्यो

वली राणणके० रागेकरी तिहा राग ते अन्न एटले जोजननी उपर अथवा देनाराना उपर सुकमत्ति सुपकत्ति सुद्धिने सुहृदमडे इत्यादिक रूपने कहेवे करी जोजन अरोग्यतो ठतो पोतानो चारित्र बाजोने अंगारा समान करी नाखे ए त्री जो झालदोष कह्यो ॥ ३४३ ॥

मूल - झुंजतो अमणुसं, दोसेण सयूमग कुणे चरण ॥ वेयणथायंकपसुह, कारण ठच्च पत्तेय ॥ ३४३ ॥ अर्थ - जोजन करतो ठतो अमनोइ दोपेकरी एटले था अन्न अलूणोठे अथवा एमा लूण घणो नारुणोठे तथा वधारसारो दीवो न थो तेमज था रोटली काचीठे खीचडो काची ठे इत्यादिक दूषण कहेतो थको जो जन करे तो धूमके० बुमाडानीपरे पोतानो चारित्र कालोकरे ए चोथो धूत्र दोष कह्यो

पाचमो नोजन करवा संवधीकारण ठ ठे तेजप्रत्येके देखाडेठे मूल.—
 वेयण वेयावच्चे, इरियाछाएय संयमछाए ॥ तह पाणवत्तियाए, ठं पुण धम्म
 चिताए ॥ ७४४ ॥ अर्थ — वेदनीयना प्रबलपणा थकी कुधा सहनकरी नशके
 तो ते उपशमाववाने अर्थे आहारनो ग्रहण करे ए पहेलो कारण जाणवो बीजो
 वेयावच्चे जे करवो ते पण आहारना ग्रहणविना करावनही माटे वेयावच्चेना का
 रणे पण आहार ग्रहण करवु ए बीजो कारण जाणवो त्रीजो इरिया शब्दे इरिया
 समिति तेने अर्थे आहारलेवो एटले आहारना ग्रहण कखाविना इरियासमिति
 पण सोधायनही ए त्रीजो कारण तेमज सत्तरप्रकारनो सयमपण आहार लीधा
 विना पलेनही माटे सयम पालवाने अर्थे आहारलेवो ए चोथोकारण तहके
 तेमज प्राण जे इडियादिक दशप्रकारनाडे तेनी वृत्ति पालवी तेने अर्थे अथवा
 प्राण प्रत्येक जीवतव्य ने अर्थे एटले जीववाने अर्थे आहार लेवो ए पाचमो कार
 रण जाणवो. ठो वली धर्मथ्याननो चितवन करवाने अर्थे अथवा श्रुतधर्मनो चित
 न करवाने अर्थे तेमज वाचनादिकपण नोजन कखाविना थाय नही माटे ए कारणथी
 पण नोजन लेवो ए ठोकारण जाणवो ए उक्त प्रकारे ठकारणे नोजन करताथ
 का दूषणनथी अने शरीरपुष्ट्यादिकने निमित्ते जो नोजन करिये तो दूषण प्राप्त थाय
 हवे नोजन नकरवासंवधी ठकारणें तेकहेठे — आयके उवसर्गो, तित्तिक्कया वं
 नचेर गुत्तीसु ॥ पाणिदया तव हेक, सरीरवोड्येणछाण ॥ ७४५ ॥ अर्थ — एक
 अंतक ज्वरादिक रोगठता जमवोनही कोइ उपसर्गकरे तेवारे ते सहन करवानी
 वाठाये जमवोनही एमज माता पिता व्रत भूकावे तेवारे नजिमेतो तेथी सहुको
 इ कहेके एने व्रत भूकावोठो ए घरे आब्यो पण नहीजिमे एवो लोकोनो अपवा
 द साजली ते पोतानीमेले उपसर्ग करता रहिजाय तेमाटे जिमवोनही त्रीजो ब्र
 ह्मचर्यनी गुप्तिराखवाने अर्थे नजिमिये तो तेथी सुखे ब्रह्मचर्य व्रत पले चोथो प्राणी
 मात्रनी दयाने अर्थे उपवास करी वेसिये क्याये जवुन होय एम जलीपरे जीवद
 या कीधी होय तेथी जिमवोनही पाचमो चतुर्थादिक तपने निमित्ते जिमवोनही
 ठो मरणना अतसमये शरीर भूकवाने अर्थे अनशनलेई आहारनो त्यागकरे
 तेवारे जिमवोनही ए ठ कारणे जिमवुनही जो जिमिये तो दूषणजागे इति
 गाथा पचकार्य ॥ ७४५ ॥ पचाणुमो द्वार समाप्त थयो

अवतरण — पिमेपाणे एसणा सत्तगति एटले पिनुपाननी एषणानो सत्तक ते
 नो ठनुमो द्वार वखाणेठे. मूल — ससछमसंसछा, उ-इ तह अण्य लेवडा चेव

उग्हिया पग्हिया. उप्रिय धम्माय सत्तमिया ॥ ७४६ ॥ अर्थ - इहा सिद्धा तनी नापाये पिंम शब्दे नोजन कहिये तेनी एणणा एटले जे लेवानो प्रकार तेने पिंमेषणा कहिये ते सात प्रकारेठे ते अससृष्ट ससृष्ट इत्यादि क्रमेकरी ठे इहा जे आगल आगलठे तेविशुद्ध जाणवी एमाथी प्रथम गमे तेनु व्याख्यान कछु होय तो पण चाली शके परतु सूत्रमाहे पहेला संसृष्टनो ग्रहण कखो ते गाथा ना बांधवाने अर्थ जाणवो हवे साधु वे प्रकारनाठे एक गह्ववासी बीजा गह्वनि र्गत तेमा जे गह्ववासीठे तेने सातेपिंमपणा लेवानी अनुज्ञाठे अने गह्वनिर्गतने प्रथमनी वे पिंमेषणा नो अग्रहणठे ए सातना नाम कहेठे अससृष्टा, ससृष्टा, उद्धता, अल्पलेपिका, अवगृहीता, प्रगृहीता, उप्रितथर्मा ॥ ७४६ ॥

हवे ए साते पिंमेषणा सूत्रकार वखाणेठे. मूल - तस्मिंयससृष्टा द्दुष्टमत्तए इमा पढमजिक्का ॥ तद्विवरीया बीया, जिक्कागिहिह तयस्स नवे ॥ ७४७ ॥ अर्थ - ते सातप्रकारनी जिहामाहे ससृष्टते तत्र तीमण प्रमुखेकरी ससृष्ट एटले खरडायला हाथे लेता अने वाटली प्रमुख मत्तके० मात्रक पण खरडायला होय तेणेलेता संसृष्ट जिह्वा ते पढमाके० प्रथम जाणवी अने तेयकी विपरीत एटले ज्या मात्रक अने हस्त ए वने खरडायला न होय तेवा हाथे अने मात्रके लेता अससृष्ट बीजी जिह्वा थाय.

मूल - निश्च जोएण जोयण, जायमुद्धरिय मुद्धाजिक्का ॥ साध्यप्पलेवियाजा, निज्जेवावज्जचणगाई ॥ ७४८ ॥ अर्थ - निश्चके० निज (पोताने) जोयणके० यो ग्यव्यापारे परित्वा प्रमुखने अर्थ जोयणजायके० नोजन जात एटले एक ठा मढामाथी काढीने बीजा गमडामा नाखेठे एवा प्रस्तावे महात्माये जईने यर्मला न बीयो तेवारे तेमाहात्माने बोहोरावे तो ते बीजी उवृत जिह्वा जाणवी अल्पलेपिका जे जिह्वानेविपे अत्प शब्दे अनाववाची तेथी नथी लेपरूप पश्चातकर्म जिह्वा अथवा अत्प पश्चातकर्म ठे जिह्वा ते अल्पलेपिका अथवा निलेपिका कहिये तेवा चाल चणाप्रमुख आदिशब्दकी पवा ए पण लीजे ते अल्पलेपिका चोथी जिह्वा. ॥ ७४८ ॥

मूल - जोयण कालेनिह्या, सरावपमुहेसु होइ उग्हिया ॥ पग्हिया ज ठा क, खुनुं य करेण अत्तणाई ॥ ७४९ ॥ अर्थ - नोजनकाले जिमवानी वेलाये पीर सेली थालीठे सरावला प्रमुख माहे ते लेता साधुने पाचमी उद्धृहीत जिह्वा थाय ठे. उही पग्हिया एटले अवगृहीता ते जिमवानी वेलाये जिमनारने परित्तवाने अर्थ दोहेले प्रमुखेकरी उपाध्या जे आहार ते हजी जिमनार माणसे लीयोनथी

એવા પ્રસાદે સાધુ આવ્યો અથવા જિમનારે જિમવાને કવલ ડપાડ્યો તે તો યતિ ને દેતા થકા પ્રગૃહીતનામે ઠહો જિહ્વાથાય ॥ ૭૪૯ ॥

મૂલ - નોયણજાય જઠરુ, ણારિયનેહયતિ ડુપયાર્ ॥ અહચત વાસા, ડણ્ણિય ધમ્મા નવે નિસ્કા ॥ ૭૫૦ ॥ અર્થ - નોજન જાતિજે અશનાદિક નો તે પ્રકાર ઠામ વાને નાચી દેવાને યોગ્ય અમનોહ પણાથકો જેને વિપદ દ્રાહ્મણ અમણાદિક કોઈ લેવાને વાઠા કરે નહીં અથવા ત્યજવાને યોગ્યઠે તે દૂર ઠામ્યોઠે તે સા ધુયે લેતાથકાને સાતમી ડપ્રિતધર્મનામેનિહ્વા થાય ॥ ૭૫૦ ॥

હવે પાનેપણા દટલે પાણીની એપણા કહેઠે મૂલ - પાણેસણાવિએવ, નવર ચ ડહીએ હોઈ નાણત ॥ સોવીરાયામાર્, જમલેવાડતિ સમયુત્તી ॥ ૭૫૧ ॥ અર્થ - પા નક સવધીની જે એપણાઠે તેપણ એમજ જાણવી પણ નવરકે ૦ દટલો વિશેપઠે જે ચોથી ને વિપે હોઈનાણત્તકે ૦ જેઠ હોય દટલે ચોથી અટપલેપિકા તિહા પાન ક તે સોવીર કાજી આયામ ડંસામણ આદિ સદ્યકી ડન્હોપાણી તહુલનોપાણી એ સર્વે અલેપકૃત જાણવા એ સમયુત્તિકે ૦ સિદ્ધાતની યુક્તિ સિદ્ધાતનો નાપિત થ ને શેષ ડહુરસ ડાહુવાણી આબિલવાણી પ્રમુલ જે લીયોવતા યતિને કર્મરૂપ લે પકરે તે લેપકૃત જાણવો ઇતિ ॥ ૭૫૧ ॥ એ ડનુમોદાર સમાપ્ત થયો

અવતરણ - નિસ્કાયરિયાવિહીણ અઠગતિ દટલે જિહ્વા ચર્યાની આઠવીથીનો સત્તાણુમો દાર કહેઠે મૂલ - ડહુગતુપચ્ચા, ગર્ફય ગોમુત્તિયા પહગવિહિ ॥ પેડાય અહપેડા, અપ્રિતરવાહિસયુક્તા ॥ ૭૫૨ ॥ અર્થ - નિહ્વાચર્યાની વીથી દટલે શ્રેણીનો પ્રકાર તે તિહા પહેલી ક્ષુગતિ, વીજી પ્રત્યાગતિ, ત્રીજી ગોમૂત્રિકા, ચોથી પત્તગવીથી પાચમીપેટા, ઠહીઅર્ધપેટા, સાતમી અચ્યંતરસયુક્તા, આઠમી વાહ્યસયુક્તા

હવે એના નામ સૂત્રકાર વચાણેઠે મૂલ - ગણા ડહુગર્ફએ, નિસ્કતો જોઈ ચલઈ અનમતો ॥ પઢમાએ વીયાએ, પવિસિય નિસ્સરઈ નિસ્કતો ॥ ૭૫૩ ॥ અર્થ - પોતાના સ્થાનક થકી નિકલી ક્ષુકે ૦ સરલગતિયેજ વિહરતો જાય ચલતો પાઠો ફરે તેવા રે અણ વિહરતો દટલે વિહરે નહીં એ પહેલી ક્ષુગતિ જાણવી વીજી પ્રત્યાગત વીથીને વિપે જાતો આવતો બેહુ વારે વિહરે ॥ ૭૫૩ ॥

મૂલ - વામાઝ દાણગિહે, નિસ્કિહ્વદાહિયાઝ વામમિ ॥ જીએ સા ગોમુત્તી, અહ વિયહ્વા પયગવિહી ॥ ૭૫૪ ॥ અર્થ - વામ દટલે માવા પસવાડાના ઘરથ કી જિમણા પસવાડાના ઘેરે વોહોરે તેમજ વલી જિમણા પસવાડા થકી માવાપા સાના ઘેરનેવિપે વહોરે એવીરીતે જે નિહ્વા માગિયે તે ગોમુત્રિકાનામે ત્રીજી વીથી

जाणवी. वली जिहां अर्द्धवितर्द्ध के० आघोपाठो अनियतपणे वोहोरिये एटले पं
तग तीड प्रमुखनीपरे अनाश्रित क्रम जिहा करवो ते चोथी पतग वीथी जाणवी

मूल - चउदिसि सेणीजमणे, मये मुकंमि नन्नए पेडा ॥ दिसि डुग सव-वस्ते
णी निखणे अ-वपेदिति ॥ ७५५ ॥ अर्थ - चारेदिसिनेविपे श्रेणीविहरे अने
विचमा राखे एने पेढानामा पाचमी वीथी नन्नए के० कहिये जेम वस्त्रादिक घा
जवानो स्थानक वशमय प्रसिद्ध तेनीपरे ग्रामदेहादिक ने चउरसपणे वेचे ते पे
ढावीथी जाणवी अने जे दिसिडुगके० बिहुदिशिने विपे श्रेणीये विहरे अने वेदि
शि मूकी आपे ते अर्द्धपेढानामा ठही वीथी जाणवी ॥ ७५५ ॥

मूल - अग्रिंतरं सवुक्का, जीए नमिरो वहि विणस्तरई॥ वहिसंवुक्कानन्नइ, एय वि
वरीय जिस्काए ॥ ७५६ ॥ अर्थ - शंबूककेहेता शंख तेना प्रकारे जिहा नमवु ते
शंबूका नामा वीथी जाणवी ते बाह्य अने अन्यतरना जेदेकरी वे प्रकारनी ठे ते
माजे विहरतो शखनीपरे बाह्य निकले ते सातमी अन्यतर शंबूका अने जिहां
विहरतो बाह्य थकी अंदरआवे ते पूर्वोक्त थकी विपरीतथाय ते आठमी बाह्य
सवुक्का वीथी जाणवी पचाशकनी वृत्तिमाहे शंखवृत्तगमन प्रदक्ष्ण ने अप्रदक्ष्ण
ना जेदेकरी वे प्रकारे कहोठे माटे ए नामातरठे एम शास्त्रातरने विपे ठ वीथी
कहिठे ते एम एक ऋजुगति बीजी प्रत्यागति ते शंबूका ए एकनी विवक्षा करिये
तेवारे ठ थाय इतिगाथा पचकार्य ॥ ७५६ ॥ आठ वीथीनो सत्ताणुमो द्वार समाप्त

अवतरण - दसपायठिताइति एटले दशप्रकारना प्रायश्चित्तो अठाणुमो द्वार
कहेठे. मूल - आलोचण पडिकमणे, मीस विवेगे तहावि वस्तगे ॥ तवठेयमूलअ
णवक्ति, याय पारचिए चेव ॥ ७५७ ॥ अर्थ - आ एवो शब्द, मर्यादाने अर्थेठे ते
आवीरीते - जह वालो ज पत्तो, कळमकळं च उल्लुअंनणइ ॥ त तह आलोइळा,
मायामयविष्णुमुक्तोय ॥ १ ॥ ए मर्यादायेकरी लोचियें एटले प्रगटपणे करिये अर्था
त वचनेकरी प्रकाशिये. ते आलोचना कहिये आलोचनमात्रे जे सूजे ते आलोच
नानेविपे जे श्रेष्ठतापणा लगीने कारण कार्यनो उपचार कहिये एवा न्याय
की ए प्रायश्चित्त पण आलोचना ठे एमबीजा प्रतिक्रमण विगेरे जे गाथामां नाम
कह्या ठे ते सर्व जाणवा हवे एनी व्याख्या गाथाये करी देखाडेठे. ॥ ७५७ ॥

मूल - आलोइळाइ गुरुणो, पुरउं कळेण हवसयगमण ॥ समिइपमुहणमिष्ठा
करणे फिरइ पडिकमण ॥ ७५८ ॥ अर्थ - गुरुने पूढी अनुज्ञालेइ पोतान योग्य
निष्ठा वस्त्र पात्र सत्ता संस्तारक पादप्रोठन प्रमुख लेवाने अर्थे अथवा आचार्य

ઉપાધ્યાય સ્થવિર વાલ ગ્લાન શિષ્ય રૂપક સમર્થને પ્રાયોગ્ય વસ્ત્ર પાત્ર નક્ત પા
ન આપ્ય પ્રમુખ જડ આચ્યો ઠતો તથા ઉચ્ચારાદિક કરીઆચ્યો અને ચૈત્યવદના કરી
આચ્યો તથા ગૃહીત પોત ફલકાદિક પાઠા ગૃહસ્થને વેડ આચ્યો તથા વદુશ્રુત
અપૂર્વ સવિદ્ઞને સંશય પુઠવા ગયો થકો તેપૂઠીઆચ્યો ઇત્યાદિક એક શો હાથ ય
કી ઉપરાત દૂર અથવા નજીક જડ આચ્યો ઠતો ગુરુ સમક્ષ આલોચના કરે. એ
આલોચના યતિને અવશ્ય કર્તવ્ય છે

તિહા ઉપયુક્ત અડુપ્પણે નિરતિચાર ચારિત્રનો ઘણી બધાસ્થ અપ્રમત્ત યતી તે
ને આલોચનાયાય અને સાતિચાર ચારિત્રને ઉપરના પ્રાયશ્ચિત્તનો સનવ જાણવો
તથા જે કેવલજ્ઞાનના ધરનાર છે તે તો કૃત્ય કૃત્ય પણા થકી નિરતિચારેજ વર્તે છે
માટે તેને આલોચનાનો અનાવ છે

હા કોડ પૂઠે જે અપ્રમત્ત સાધુતો નિત્યકર્મ ગમનાગમનાદિક ત્યા ઉપયુક્ત
અને હુટનાવપણાથકી પણ નિરતિચાર છે તો તેને આલોચના શાવાસ્તે લેવી
જોડ્યે કેમકે તેડ તો આલોચના વિનાજ સૂત્રોક્ત વિધિયે પ્રવર્તતો છુડજ છે

એનો ઉત્તર કહે છે કેવલ ચેષ્ટાનિમિત્તે અથવા સૂક્ષ્મપ્રવાદનિમિત્તે જે સૂક્ષ્મ
આશ્રવ ક્રિયા લાગે તે અલોચના માત્રે છુડ થાય માટે તેની છુડિને અર્થે આલો
ચના છે એ પ્રથમ આલોચના પ્રાયશ્ચિત્ત કહ્યો

બીજી સમિર્કે સમિતિ પ્રમુખને મિથ્યાકરણે વિપરીત પણાને આચરવે અને
પ્રમુખના ગ્રહણ થકી ગુપ્તિનો પણ ગ્રહણ કરવો હા એ નાવજે સહસાત્કારે અ
થવા અનાજોગથકી ઈર્ષ્યાસિમિતિયે મોર્થે વાત કરતો જાય અને નાપાસમિતિયે
ગૃહસ્થની નાપાયે બોલે તેમજ આકરે ઢઢર સ્વરે શબ્દકરે તથા એપણાસમિતિયે
નક્ત પાન ગવેપણાની વેલાયે સાવધાન નહોય તેમજ ચોથી તથા પાંચમી સમિ
તિમા નામ માત્રા ઉપકરણના આદાને નિરૂપે પણ અનુપયુક્ત હોય અને અપ્રત્યુપે
ક્ષિતાદિક સ્થંભિલે ઉચ્ચારાદિકને વોસિરાવતાથકા જો હિસાદિક દોષ ન લાગે તેમ
જ જો મને કરી હુશ્ચિતિત અને વચને કરી હુર્જાપિત તથા કાયાયે કરી હુશ્ચેષ્ટિત તે
મજ વલી કદર્પનો ઉપદાસ સ્વીપ્રમુખ ની જે ચાર વિકથા છે તેને કરવેકરી એમજ ક્રોધા
દિક ચાર ને કરવેકરી શબ્દાદિકને વિપે રાગ કરવાથી તથા અનાજોગે સહસાત્કાર
થકી કોડક આચાર્ય પ્રમુખના ઉપર મનેકરી પ્રદેપ ને કરવેકરીને અને વચને અંતર
નાપાને કરવે કરીને કાયાયેકરી પુરોગમનાદૌ કરવેકરીને તથા હુઝા મિથ્યાદિક સામા
ચારીને અણ કરવેકરી ઇત્યાદિકે બીજો પ્રતિક્રમણ મિથ્યાહુ.કૃત પ્રાયશ્ચિત્ત કરિયે.

मूल:- सदाई ए सुरागाइविरयण साहिउं गुरुण पुरा ॥ दिङ्गइ मिडा डुकड,
मेयं मीसंतु पञ्चितं ॥ ३५ए ॥ अर्थ.- शब्दादिक इष्टानिष्टविषयानेविषे रागादिक
नो विरचन करवो. इहां ए जावजे अनेक प्रकारना शब्दादिक विषय पामे थके
कोइ एम जाणो जे हुं शब्दादिकने विषे प्रवर्त्त्यो किवा न प्रवर्त्त्यो एवो संशय ठता
मिश्रप्रायश्चित्त जाणवु ते प्रथम गुरु आगल साहिउके० कहिये पढी आलोचना
करवी पढी गुरुना आदेशथी मिडा डुकड देवो ए त्रीजुप्रायश्चित्त जाणवु ॥ ३५ए ॥

अने ज्या एवो निश्चयज थाय के अमुक शब्दादिकनेविषे राग अथवा द्वेष उ
पनोवे तो त्या तपयोग्य प्रायश्चित्त आवे अने जे कोइ शब्दादिक उपर राग द्वेष थयो
नथी एवो निश्चयथाय तो त्या ते शुद्धज ठे तो त्यां प्रायश्चित्त आवे नही

मूल:- कळो अणे सणिके, गहिए असणाइए परिचाउं ॥ कीरइ काठस्सगो,
दिष्टे डुस्सविणए पमुहमि ॥ ३६० ॥ अर्थ - अशुद्ध अशनादिक एटले अशन, पान,
खादिम, स्वादिमरूप चार लीधेठते अने औधिकोपग्रहिक उपकरण अशुद्ध लीधेठ
ते तेनो त्याग करवो इहा ए जाव जे सम्यक् उपयुक्त कोइकसाधुए नक्तपानाविग्रहण क
खुं अने पढी ते अप्राशुक्त किवा अनेषणीय जाणुं त्यारे ते ग्रहण करेजानो त्या
ग करवो तेहिज प्रायश्चित्त कहिये. एना उपलक्षणथकी पर्वत, राहु, मेघ, हिम,
तथा रजेकरी सूर्यनु आवरण थयु ठता अशवनावेकरी सूर्यउदय पाम्यो एवी बुद्धि
अशनादिक लीयुं होय अथवा अस्त थयो नथी एवी बुद्धि ग्रहण करेजुं अशनादिक
होय तेमज जे अशनादिक पेहेला पहोरमा ग्रहण करी चोथा पहोर सुधी राखुं हो
य तथा अर्द्ध जोजन अतिक्रमे शठनावे अथवा अशठनावे त्यांथकी आपोलो अ
थवा लेई गयलो ते परठववो ते विवेक प्रायश्चित्त जाणवु शठ अने अशठनु ए
लक्षण के जे इडिय विकथा, माया तथा क्रीमाये करीने पूर्वोक्त बोल करे ते शठ
जाणवो अने ग्लान, सागारी, अस्यमिल, तथा नपादिक कारण थकी करे ते अ
शठ जाणवो ए विवेक प्रायश्चित्त चोथुं जाणवु

तेमज ड स्वप्नादिक जोयां ठता तेनु विशोधन जे करे ठे ते कायोत्सर्ग प्राय
श्चित्त पाचमुं जाणवु इहा ए जावजे सावय बहुल प्राणातिपातादिकनु करवु
वली प्रमुखना ग्रहणथी गमनागमन अने होडीमा वेशी नदी पार उतरवी. इत्या
दि प्रमुखे एवी रीते ड स्वप्न थाय तो तेनी शुद्धिने सारु कायोत्सर्ग प्रायश्चित्त कर
वु उक्तच गमणागमण वियारे सुचेवा सुमिण दसणेराउं ॥ नावानइसतारे, पा
यच्चित्तविकस्सगो ॥ १ ॥ हवे सुचेवा ए बोलनो अर्थ करेठे - सूत्रनेविषे उदे

श, समुद्देश, अनुज्ञा, प्रस्थापना, प्रतिक्रमण श्रुतस्कंधनुं परावर्तन अने अगपरि
वर्तनादिक प्रमुख अविविधे कखा होय तो ते अविविध समाचरण परिहारने सा
रं अथवा तेहनी शुद्धिने अर्थ कार्योत्सर्ग करवो एपाचमुं प्रायश्चित्त कसु ॥३६॥

मूल - निवृत्तिगत्याऽ, दिक्काऽ, पुढवाऽश्चष्टणे तवविसेसो, तवहुदमस्त मुणिणो, किं
ऽपज्ञायवोवेत ॥ ३६१ ॥ अर्थ - पृथ्वी आदिकनु सघट थवानी निवी ठ मास
पर्यंत तपविशेष करे. ए वेदग्रंथने अनुसार अने जीतकल्पने अनुसार तपोलक्ष
ण ठतु प्रायश्चित्त ठे ते करवु हवे तप हुदम ते कहीएके जे ठ मास कृपण
अनेरुजे विरुष्ट तप तेनु करवु ते करवा समर्थ तेणेकरी तपगर्वित थाय ने कहे
केमारा आ मोहोटा तपे करीने शु विशेष करवु ठे. अथवा जे ए तप करवा
सार अथमर्थ, एवा ग्लान, बाल अने वृद्ध अतहादिक तेवा तपनी श्रद्धाए करी
रहित, अथवा जे कारणविना अपवाद सेववानी रुचि करे तेने व्रतकाल थकी
दिन पंचकने अनुक्रमे श्रमण पर्याय वेदिये ए सातमुं वेद प्रायश्चित्त करवु ॥३६१॥

मूल - पाणाश्वायपमुहे पुण वयारो वण विहेयवं ॥ वाविक्काऽ नवएसुं कराऽ
घायप्पडुवणो ॥३६२॥ अर्थ - आकुटेकरी प्राणातिपात प्रमुख प्राणी वध कीधे
अने आदिशब्द थकी अनेरा मृपावाद, अपराध सकल्पपूर्वक कखा होय तो पुन
व्रतारोपण एटजे फरी पण व्रतस्थापन करवा इहा ए जावार्थ ठे जे आकु
टिए पंचेडिय जीवतो वध कीधे, दपे करीने मैथुन सेवा करी होय एम मृपावाद,
अदत्तादान, परिग्रह एनु उच्छिष्ट आकुटीये सेवन कसु ठता किवा चारवार सेवन क
सुं ठता पुन के० फरी नवा व्रतनो उच्चार कराविये ए पुनव्रतस्थापन प्रायश्चित्त
करवु ए मूलनामनु आठमु प्रायश्चित्त जाणवु

वाविक्काऽके० स्थापिये नही जे व्रतने विपे हाथ प्रमुख लाकडी मुष्टी प्रमुख नि
रापेक्ष थकी घोर परिणाम ठतो पोताने तथा परने धात प्रहारादिक करे तेणेकरीजेनु
अति प्रहृष्ट मन होय एरीते जेने सक्किष्ट चित्तनो परिणाम थाय, एवाने एनु उ
चित्त तपनु प्रायश्चित्त अपाय के तेज्या लगे पोतानी मेले उठी तथा बेसी शके नही
जेवारे उठवा बेसवानु प्रयोजन पडे तेवारे बीजा कोडने कहे के हे आर्य मने उगा
ड किवा वेशाड एनु कहे ल्यारे ते बीजो जे होय तेपण तेनीसाथे अण बोजतोथको
तेनु कार्य करे एटलो उचित तपनु प्रायश्चित्त तेने देवायठे एटलुं तप कीधे ठते
पठी तेने उपस्थापना करवी ए अनवस्थापना नामा नवमु प्रायश्चित्त जाणवु ॥३६२॥

मूल:- पारचियमा वक्काऽ, सल्लिगनिवजारियाऽ सेवाहि ॥ अवत्तल्लिगधरणे वा

रस वरिसाइ सरीणं ॥ ७६३ ॥ अर्थ—मूल प्रायश्चित्त ते जे सलिंग संयति तेणे साधवी अथवा नृपचार्या एटले राजानीराणी, तेनी साथे सेवा कीधी होय आदिशब्दयकी लिंगिघात राजादिकना वधनुं ग्रहण करबुए पारचितनामा दशमुं प्रायश्चित्त पण ते अथ्य क लिंगना धरनार, जिनकल्पिनी तुलना करनार, क्षेत्रादिकयकी बाहिर रक्षायका विपु ल तपना करनार, अने महासत्व आचार्य तेने पण ए थाय ते जघन्य तो ठमासनो अ ने उत्कृष्टो बारवर्प सीम थाय तेवारपढी वलो तेने नवी दीक्षा आपिये ॥ ७६३ ॥

इहांज वलो विशेषे कहेठे. मूल—नवर दसमावत्ती नवममुक्तावयाण पञ्चितं ठमासे जावतयं, जहन्नमुक्कोसउवरिसं ॥ ७६४ ॥ अर्थ—एमा नवरंके० एटलुं विशेषे के ए दशम प्रायश्चित्त योग्य अपराध कीधे तेनी प्राप्ति थाय, तथा नव मुं अनवस्थाप नामा प्रायश्चित्त कीधे थके तेनी प्राप्ति थाय ए वे प्रायश्चित्त ते अ सावयाणके० उपाध्याय ने थाय. इहा ए अर्थठे के जेजे अपराध सेववा थकी पारचित आवे तेते अपराध घणा वखत सेववा ठतां उपाध्यायने पण अनवस्था प्येज आवे केमके उपाध्यायने अनवस्थाप्य पर्यंतज प्रायश्चित्त कह्ये.

एमज सामान्य साधुने अनवस्थाप्य पारचित अपराधे ठते मूल पर्यंतज प्राय श्चित्त आवे ते अनवस्थाप्य जघन्यथी ठ महीनानुं अने उत्कृष्टथी एकवर्ष जा एबु आशातना अनवस्थाप्य जे तीर्थकर गणधर अने प्रवचनादिकनी निंदा करे आशातनाकरे तेने आश्री ए कह्योठे अने जे हस्त ताडनानो करनार साधर्मि तथा अन्यधर्मिनी चोरी करे ते प्रतिसेवा अनवस्थाप्य ते आश्रयी कहिये तेवारे जघन्यथी एकवर्ष अने उत्कृष्टथी बारवर्ष जाणवा ॥ ७६४ ॥

हवे ए दश प्रायश्चित्त ते ज्या लगे तीर्थहोय त्यालगे होय किंवा न होय ते कहेठे. मूल—दस ता अणुसंज्ञंती, जाव चउदस पुवि पढम सधयणी ॥ तेण पर मूलंत, डण्णसहो जाव चारिन्ती ॥ ७६५ ॥ अर्थ—ए दशो प्रायश्चित्त त्याल गे प्रवर्त्तं, ज्यालगे चउदपूर्वना धरनार होय, वज्ररूपननाराच नामा प्रथम सधय णना धणीहोय त्यालगे जाणवा. तेणके० ते वार पढी नवमुं अनवस्थाप्य अने दश मु पाराचित ए वेनोविच्छेद थया नतर आजोचनादिक अष्टविध प्रायश्चित्त ते त्या सुधी वर्त्तमान जाणवा ज्यासुधी ड प्रसह नामा सूरि थसे त्यासुधि जाणवा. ते स माधिस्थ थया पढी तीर्थे चारित्रनो विवच्छेद थशे ए अवाणुमुं वार समाप्त थयु अवतरण—कहम्मि पयविजागमि सामायारि डुगंति एटले उंग सामाचारि नुं नवाणुमु वार अने बीजी पदविजाग सामाचारीनुं शोमुं वार ए वे वार

साथे कहेवे. ॥ मूलः— सामायारीउहमि उहनिक्कुत्ति जं पियं सवं ॥ सापय वि नाग सामा, यारी जा ठेयगंशुत्ति ॥ ७६६ ॥ अर्थ — इहा उधसामाचारीनेविपे जे उधनिर्युक्तिमा कह्योवे ते सर्व उध सामाचारी जाणवी. ए नवाणुमु ढार अने जे जितकटप तथा निशीयादिक द्वेदयथोमा जला साधुतुं आचरण करेलुं जे क्रियाकलापनो विशेषदेखाड्योवे, ते पदविनागसामाचारी जाणवी एशोमु ढार थयु.

इहां सांप्रतकालना जे श्रमण तेने तथाविध श्रुत परिज्ञानशक्तिरहित अने आयुषप्रमुखनीपण हाणी ठे ते आश्रयी उधसामाचारी नवमा पूर्वथकी त्रीजो वस्तु आचार एवे नामे ते थकी तिहा पण वली वीसमो प्राज्ञत ते थकी वली उ घप्राज्ञति थकी उद्धारकरी एम पदविनाग सामाचारी ते पण नवमा पूर्व थकीज उद्धारकरीठे ए शोमुं ढार समाप्तथयु ॥ ७६६ ॥

अवतरण — दसहासामायरिति एटले दशप्रकारनी चक्रवाल सामाचारीनो ए कशोने एकमुं ढार कहेवे मूल— इञ्जामिञ्जा तह, क्कारो आवस्तया निसी हिया ॥ आयुञ्जणा पमिपुञ्जा, उदणाय निमतणा ॥ ७६७ ॥ उवसपयाय काले, सामायारी नवे दसविहाउ ॥ एएत्तिं तु पयाण, पत्तेयपरूवण वोढं ॥ ७६८ ॥ अर्थ — एक इञ्जाकार, बीजी मिथ्याकार, त्रीजी तथाकार, चोथीआवश्यकी, पांचमी नैपयि की, उधी आप्रज्ञना, सातमी प्रतिप्रज्ञा, आठमी उदणा, नवमी निमित्रणा, अने दशमी उ पसपदा, एकालविषयिकसामाचारीदशप्रकारनीठे एदशे पदनी पृथक प्ररूपण करेवे

ए दश प्रकार प्रत्येक अर्थसहित बखाणनार ठतो पहेजो इञ्जाकारी कहेवे ते देखाडेवे मूल — जइ अग्रभिक्कपर, कारण जाए करेऊतेकोइ ॥ तइय इञ्जा कारो, न कण्णइ बलानिउं गाउं ॥ ७६९ ॥ अर्थ — इञ्जाकार ए एटला वास्ते कहेवे के एपीये वाठिये ते इञ्जा जाणवी, अने जे करिये ते कार जाणवो इहां कार श ब्द जे ठे ते प्रत्येके जोडिये एटले इञ्जाकार, मिथ्याकार, तथाकार, तिहां इञ्जाये क रीने तु महारु ए कार्य कर पण बलानियोगे न कहेवो के ए कार्य तुहिज कर एम न कहेवु ए सूत्रकारनु वचन ठे, जे कदापि कोइ कारणे साधु बीजा प्रते अग्रभिक्कके अन्त्यर्थना करे कारणविना यतीने अन्त्यर्थना तो करवीज नही, एवो नियम ठे, पण ग्लानादिक कारण उपने थके अनेराने प्रार्थनाकरे तो ते अन्त्यर्थना ना करनार साधुये आगला साधुने इञ्जाकार कहीने अन्त्यर्थना करवी, के तु अमु क था एक महारुं काम कर, अथवा अन्त्यर्थना कखाविनाज कोइ अनेरो वली ते काम करनार होय तोतेपण करेऊके कामकरे तोतेपण सामो इञ्जाकार करवो इहा

सूत्रमांहे कोइ एवो शब्द आण्यो ते एवो जणाववाने अर्थे आण्योठे जे कीधाविना ज पारका कामना करनार होय ते तो विरलाज जाणवा यत विरला जाणति गुणा विरला पालंति निःश्रेणेनेह ॥ विरलापरकङ्करा परडुके डुक्किया विरला ॥ १ ॥

हवे इहाकार जे करिये ते शाने अर्थे करिये ते कहेते न कप्पइ बलानिउगाउ एटले बलानियोगे करी साधुने न कटपे तेमाटे इहाकार करवो अने गाधाने ठेडे तु शब्द आण्योठे ते किहांएक बलानियोग पण कटपे एवो जाणवाने अर्थेठे ॥ ७६ ॥

हवे मिथ्याकारना विषय देखाडे ठे मूल.— सजम जोए अप्रच्छियस्त ज किपि वि तह मायरियं ॥ मिहाएयंतिवियाणि ऊण मिहत्त कायवं ॥ ७७ ॥ अर्थ — मिथ्या, वितथ, अनृत एवा पर्याय जाणवा मिथ्या फोक ए क्रिया शब्दनो एम अर्थे सयम योग जे समिति गुह्यादि रूपठे तेनेविपे जे अन्युद्धितके० सावधान ठे तेणे जो कांइ समित्यादिकने विपे विपरीतपणे आचरण कखुं पठी जाण्योमां आव्यंके मे अमुक अन्यथा कीजुं तो तेने मिथ्याजाणी मिथ्याकार करिये. परतु जे उद्देशीने कार्य करिये अने बली बली कार्यने करवे, मिथ्याकार न करिये तथा करिये, तेने तथाकार जाणवो. ते सूत्रादिकना प्रश्नने विपे जेम तुमे कखु ते तेमजठे

हवे जेने ए आपिये ते कहेते. मूल.— कप्पा कप्पे परिनिच्छियस्त गणोसु पंचसु वियस्त ॥ संजमतवडुगस्तउ ॥ अविकप्पेणं तहकारो ॥ ७८ ॥ अर्थ — कटप शब्दे विधि आचार अने तेथकी विपरीत ते अकटप जाणवो अथवा कटप ते जि नकटप, स्वविर कटपादिक जाणवो अने अकटपते चरक प्रमुखनी दीक्षा तेनेविपे जे परिके० समस्त प्रकारे निच्छियस्तके० निष्ठित जे रह्योठे, ज्ञाननी निष्ठानेविपे जे पदोच्योठे, एटले ज्ञानसंपदा जाणवी बली गणोसुके० जेनेविपे साधु रहे तेट लामाटे एस्थान ते प्राणातिपात विरमणादिक पाच महाव्रत तेनेविपे स्थित आश्रितठे एटले ए मूलगुणनी सपदा जणावी बली सयम सत्तरप्रकारनो तेणे अने वार जेदनु तप तेणेकरि आढ्यके० संपन्नठे ए उत्तर गुणनी सपदा जाणवी एवाने अविकटपे तेना वचननेविपे वितथपणानी शंका न करता तथाकार करवो एतावता एवा गुरुने वाचना एठनादिक पठी सामाचारीना शीखाडवा अनतर शिष्ये कहेवु के जेम तमे कह्योठो ते तेमज ठे एवा अजिप्राये त्रीजो तथाकार जाणवो ॥ ७९ ॥

हवे अवश्यकी अने निषेधकी एवेदु कहेते मूल — आवस्सिया विहेया, अवस्सगंत वकारणे मुणियो ॥ तम्मि निसीहियाय जड सिक्कावाणाइआयरइ ॥ ८० ॥ अर्थ — अवश्य कर्तव्यनी जे क्रिया ते आवश्यकी एवी आवश्यकी जे क्रिया ते विहेयाके०

करवी एटले अवश्य करवो जोइयेंजे ज्ञानादिक निहा परित्रमणादिकजे कारण तिहां उपाश्रयथकी निकलताथका यतिये आवस्सहि करवी अने कारणे एवु कहेवा थ की कारणविना जवु निपेधु, तथा तम्मिचि एटले बाहिरथकी पाठो वट्यो ठतो तम्मिके० ते स्थानकनेविपे निस्सिहि करे एरीते जञ्जे० ज्यासेज्जाके० सज्जा उपाश्रयनेविपे प्रस्थान एटलें प्रवेशलक्षण त्या अवस्थान आयरके० आचरे आदिशब्द थकी चैत्यमा प्रवेशकरता पण करे ए आवश्यकी निपेधकीमली पाच सामाचारी थई

मूल - आपुञ्जणाउ कळे, पुव्वनिसिद्धेण होइ पढिपुवा ॥ पुव्वगहिण ढंदण, निमत्तणा होइ अगहिण ॥ ७७३ ॥ अर्थ - आ एटले समस्त प्रकारे गुरुने पूठी ये ते आपुञ्जना ए किहा करवी ते कहेजे कळेके० वाठित कार्यनेविपे प्रवर्त्तमान ठते करवी जे हे जगवत्त दु अमुक एक विहार गमनादिक कार्य करु ए ठी सामाचारी जाणवी एमज पडिपुवाके० फरी पूठीये ते प्रतिष्ठ्ठा तेनो विषय कहेजे पुव्वनिसिद्धेणके० पहेला निपेध कखोटे के हे वत्त आ अमुक कार्य करीश नही तेम ठता तेज कार्य करवानु प्रयोजन उपनेथके ते कार्यना करनार शिष्ये पूठवु जे दु ए कार्य करुं अथवा गुरुये प्रथम कहेलुंते के हे वत्त अमुकदिवसे अमुक वे लाये अमुक कार्य करजे, अने तेदिवस तेज वेला आवेथके गुरुने जइ कहेके तमे कहु हतु ते प्रस्तावठे माटे तमे कहो तो दु ते काम करु तेवारे पुव्वनिउत्तेण एवो पावठे तेनो अर्थ जे पहेलो नियुक्त एटले प्रेखोटे एम पूठवाथी गुरु कार्यांतर क हे अथवा ए कार्यथी सखो एमज कहे ते माटे प्रतिष्ठ्ठा करवी ते सातमी सामाचारी

पुव्वगहिण ढंदणा शब्दे निमत्तणा कहिये ते आवीरीते प्रथम लीधुंते जे अशनादिक तिहा शेष बीजा साधुउने ढंदनाके० निमत्तणा करवी के मे अशनादिक आप्णुठे ते जो कोइने उपयोग आवेतो इञ्जाकार ट्यो ए आवमी सामाचारी तथा निमत्तिये ते निमत्तणा कहिये ते आवीरीते अशनादिक लाव्याविना अनेरा साधुउं प्रत्ये कहेवु के दु तमारे प्रायोग्य अशनादिक जेइ थावु ते नवमी सामाचारी

हवे उपसपदा वखाणेठे मूल - उपसपयाय तिविहा, नाणे तह दंसणे चरि चैथ ॥ एसादुटसपयारा, सामाचारी तहनाय ॥ ७७४ ॥ अर्थ - उपसपदनके० जावु ते विशिष्ट श्रुतादिकने कारणे कोइ अधिक गुणी जाणीने तेनी समीपे जावु जोइये ते उपसपदा ज्ञानादिक त्रणना नेदथकी त्रणप्रकारे जाणवी. तिहा वली ज्ञान दर्शननी, तेना त्रण त्रण नेद ठे ते आवीरीते, एक वर्त्तना, बीजी सधना अने त्री जी ग्रहण ए त्रणे ज्ञान आश्री कहेजे तेमा प्रथम ग्रहण कखोटे जे सूत्रादिक ते

अस्थिरजाणी तेनो गुणवो ते वर्त्तना जाणवी अने तेहिज श्रुतादिकनुं कोइ एकदेश विस्मरण थयुं तेने ग्रहण करिये ते संधना जाणवी. एना घटना अने योजना ए वे पर्यायठे. अने ग्रहण ते नवाज सूत्रनुं ग्रहण करवु तेने ग्रहण कहिये. ए त्रणे एकसूत्र बीजो अर्थ त्रीजो तडुनयविषयिक एकेक जाणवा तेने पूर्वोक्त त्रणे गुणता नवजेद ज्ञानने विषे आयठे

हवे दर्शननेविषे जे सम्मत्यादिक शास्त्र दर्शन प्रजावक तेनेविषे पण एहिज नवजेद आय. अने चारित्रनेविषे उपसपदा वे प्रकारनीठे. एक वेयावच्च विषयिक अने बीजी रूपण विषयिक. इहा एवो अजिप्रायठे जे कोइक चारित्रने अर्थ अने रा गह्वनो आचार्य तेसारु वेयावच्चगरपणुं पडिवजे ते कालथकी कोइ इत्तर काल अने कोइ जाव जीव लगे पडिवजे इहा कोइ पूठे के एवो जे उपसंपदाने अर्थ बीजा गह्वमाहे जाय तेवारे पोतानाज गह्वमा रह्योथको चारित्रने अर्थ वे यावच्च केम नकरे? तेनो उत्तर कहेठे के जे पोताना गह्वनेविषे तथाविध वेयावच्च कराववाने समर्थ सामग्रीने अजावे परगह्वनी उपसपदा ग्रहण करे

हवे रूपणा विषये कहेठे ते आवी रीते - कोइक रूपणने अर्थ अनेरा गह्वनी उपसपदा ग्रहण करे ते वे प्रकारेठे. एक यावत्कथिक ने बीजी इत्तर तेमा जे गह्वातरमा जइ अनशन करशे ते यावत्कथिक अने इत्तररूपक तेमां एक तो अष्टम दशमादिकना करनार ते विकृष्टरूपक अने बीजा ठठ प्रमुख तपना करनार ते अविकृष्टरूपक जाणवा ए प्रगटपणे दश प्रकारनी सामाचारी कही तथा तेमज बली अन्नाय एटले बीजी पण वद्धमाण दशप्रकारनी सामाचारीठे तेदेखाडेठे.

मूल - पडिलेहणा पमझण, निस्किरियालोय खंजणाचेव ॥ पत्तग धुयण वियारा, थंमिल आवस्सया ईया ॥ ७७५ ॥ अर्थ - एक पडिलेहणते पे हेले पहोरे अने पाठले पहोरे वख पात्रादिकनुं पडिलेहण करवु बीजी प्रमाण ते उजय कालनेविषे उपाश्रयनु पूजवु त्रीजी निस्का, ते कायिकादिक व्यापार कीधापठी पात्रालेइ आवस्सहि करी उपाश्रयथकी निकजीने अहारादिकनेविषे मूर्त्तानो त्यागकरी पिनेसणा पानेसणानी उपयुक्तता धारण करीने वेतालीस दोष विगुह अहार लें तेजिहा कहिये चोथी इरिया, ते आवीरीते के पूर्वोक्त निहा लीया पठी निस्सहि पूर्वक उपाश्रयमाहे प्रवेशकरी नमोस्वमात्समणाण गोय माइण एवो वाचिक नमस्कार मुखथी प्रकाशकरी योग्य देश प्रथम चक्रु साथे जोइने रजोहरण साथे पूजी इरियावहि पडिकमवी.

पाचमी आलोय एटले काउसगमाहे उपाश्रयकी निकल्या पठी जिहाने अर्थे नमता जे अतिचार लाग्याठे. ते गुरुने जणाववाने अर्थे प्रथम काउस्तगमाहे चितवे पठी काउसग पाली चउविसठोकही जेवीरीते अशनादिक कटोरी प्रमुखे करी स्त्री अथवा पुरुषे दीधुं लीधुंहोय ते सर्व गुरुनी आगल गुरुनी सम्मत जे वीरीतिये दीधुं लीधुंहोय तेवीज रीतिये आगमोक्त विधिये आलोवे तेविधि श्रीद शवैकालिक सूत्रमा आवीरीते कहीठे उल्लुप्यन्नो अणुविगो, अवखितेण चेषसा, आलोए गुरुसगासे, ज जागहियनवे एवीरीते अलोचीने पठी डुरालोचित नक्त पान ने अर्थे अथवा एपणीय अनेपणीयने अर्थे काउस्तगकरे, त्या नमस्कार चितवी पठी वीसमतो एवीरीते चितवे के हियमळानमठित जस्मे अणुगहं कुळा ॥ साहू दुळामितारित इत्यादिक चितवी फरी परिश्रमना नाशने अर्थे मुहूर्तमात्र वेसीने सदाय करे ए पाचमी अलोयणा सामाचारी कही

ठही जुजणा सामाचारी कहेठे पूर्वोक्त विधिकरी तेवारपठी नि सागारिक प्रवेशे वेसी रांग देष रहितठतो नवकारगुणीने सदिसतपारयाम एवु कहीने गुरुनी अ जुझाये नोजन करे. सातमी पत्तगधुअण एटले पात्रानुं धोबु ते नोजन कखाप ठी आठापाणी साथे पात्रनेविषे समयप्रसिद्ध त्रण काप आपीने पात्राने धोईनाख बु. ते सिद्धात जापाये त्रेप जाणवो आठमी विचारा एटले पठी यद्यपि प्रथम ए कासणादिक पञ्चखाण कीधोठे तोपण अप्रमादने अर्थे सागारिआगारेण इत्या दिक आगार रुधवाने अर्थे पञ्चखाण करवो ते कखापठी विचार संज्ञा परिहरवा ने अर्थे बाहिर थमिले जाबु नवमी थमिल एटले परे अनुपरोधि एवु जे प्राद्यु क नूमिनाग लक्ष्ण ते स्थमिल तिरड्डो जघन्य एकहाथ मात्र पडिलहे त्या स त्यावीस स्थमिला ते आवीरीते तेमा कायिकायोगे वस्तिमा ठ स्थमिला. बाहिरना जागमा पण ठ मलीने बार कायिकिना तेमज उच्चार योग्यपण बार अने त्रण काल ग्रहणना ए सर्व मली सत्यावीसथया दशमी आवस्तय एटले आवश्यक सामाचारी ते पडिकमणोकरे आदि शब्दथकी कालग्रहणादिक पण लेवा एरीते एदश सामाचारी इहा सक्षेपेकही विस्तारे पचवस्तुना बीजा धार थकी जाणवी. ॥ ७७५ ॥ इतिगाथा नवकार्य ए दश सामाचारीनु एकशोने एकसुं धार समाप्तयु

॥ इति श्री प्रवचनसारोद्धार नामके ग्रंथे एकोत्तर शततम धार समाप्तम् ॥

